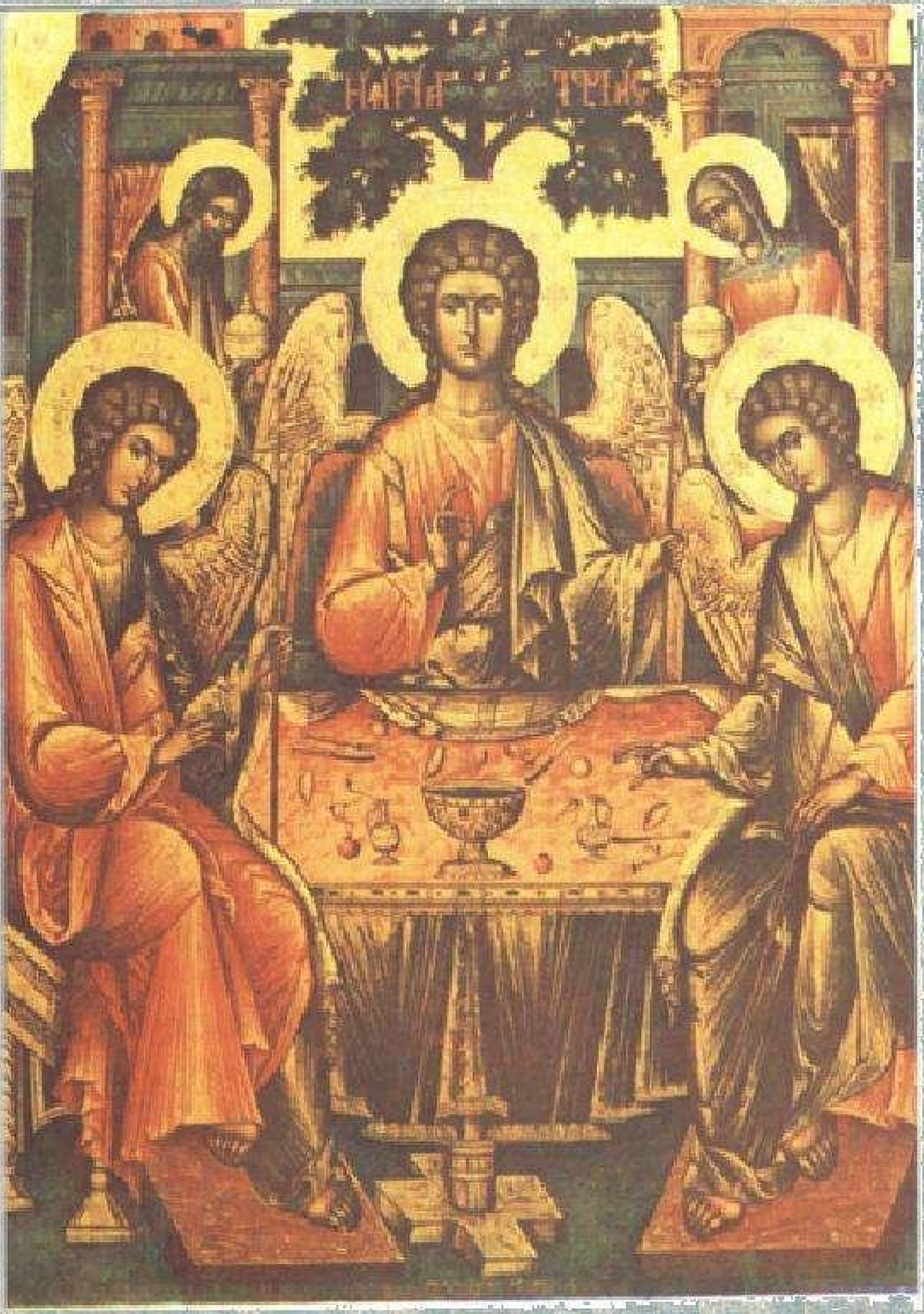

MICA BIBLIE

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
BUCUREȘTI 1993

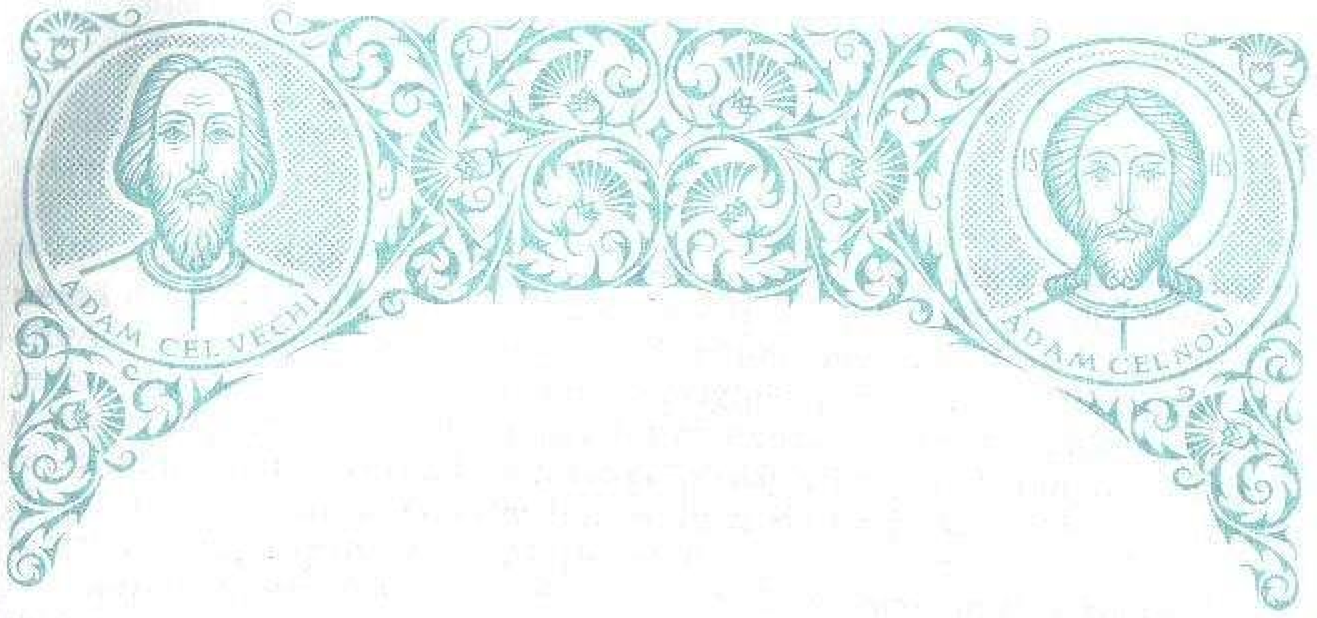

MICA BIBLIE

TIPĂRITĂ SUB ÎNDRUMAREA ŞI CU PURTAREA
DE GRIJĂ A ÎNALT PREA SFINŢITULUI

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ

ARHIEPISCOP AL SIBIULUI ŞI MITROPOLIT
AL TRANSILVANIEI, CRIŞANEI ŞI MARAMUREŞULUI

EDITURA ARHIEPISCOPIEI SIBIULUI
SIBIU - 1993

Copyright ©
Editura Institutului Biblic şi de Misiune
al Bisericii Ortodoxe Române
Toate drepturile rezervate
ISBN 973-9130-30-5

CUVÎNT ÎNAINTE

„Mica Biblie" este o Biblie mai mică datorită faptului că selecţionează din Biblia propriu-zisă texte alese în aşa fel, încît să-i dea tînărului cititor – căci e concepută mai ales a fi la îndemîna tinerilor – cunoştinţele principale despre Dumnezeu, despre originea universului, a lumii noastre şi a omului, într-un cuvînt despre tot ce există. Aceste cunoştinţe se află, toate, în Biblia propriu-zisă. A citi însă întreaga Biblie, cere timp îndelungat şi, în vremea noastră, suferim toţi de lipsa de timp. Mica Biblie e menită totuşi să atragă spre citirea Marii Biblii.

Biblia e numită şi Cartea Cărţilor, adică cea mai cuprinzătoare şi cea mai importantă carte din lume. Mulţi savanţi, literaţi, artişti au fost întrebaţi ce carte ar lua cu ei, dacă ar fi nevoiţi să se izoleze de lume pe toată viaţa, şi dacă n-ar avea voie să ia cu dînşii decît o singură carte. Toţi au răspuns: Biblia. Şi nu numai pentru că e o carte mare, cu un text care poate umple mult timp, ci mai ales pentru conţinutul ei. Căci în ea se cuprind de toate: istorie, poezie, povestiri, proverbe, filosofie, ştiinţe şi, bine înţeles, mai presus de toate şi în toate, religie. Ea dă cunoştinţe, dar dă şi dă ceva de cea mai mare importanţă şi anume, dă îndrumări morale, descoperite de Sus. Dă, aşadar, îndrumări sigure, garantate, pentru că sînt poruncite de Dumnezeu.

În această privinţă Biblia e singura Carte care conţine dreapta învăţătură despre cum doreşte Dumnezeu să ne comportăm în viaţă, şi despre cele ce trebuie să facem ca să dobîndim mîntuirea în viaţa viitoare.

Biblia este călăuză sigură către Paradis.

Iată cîteva aprecieri despre Biblie venite din partea unor oameni de mare cultură, vestiţi în lume pentru operele şi faptele lor. Goethe, poet german, autorul operei Faust, spunea: „Cu cît omenirea va înainta mai mult în cultură, cu atît se va folosi mai mult de Biblie". Şi adăuga ironic: „Desigur nu se vor folosi de ea miopii"!

Un preşedinte al Statelor Unite ,Woodrow Wilson a spus: „Nici un popor nu va reuşi să-şi biruie ispitele şi nebuniile, dacă nu-şi învaţă copiii să cunoască cuvîntul lui Dumnezeu. Dreptatea popoarelor ca şi a indivizilor e insuflată de Dumnezeu".

Un scriitor rus dintre cei mai mari din secolul trecut, Leon Tolstoi, a făcut o mărturisire demnă de orice om onest şi smerit: Tot ce am spus eu în cărţile mele, s-a spus cu mult mai bine în Evanghelii. Eu am fost doar ca unul care îndepărtează colbul de pe un tablou. Dar un astfel de om nu e pictor!

Se ştie că filosoful german Kant s-a ocupat mult de legea morală şi de temeiurile moralei. A încercat chiar o Justificare a moralei doar pe puterile raţiunii. Bineînţeles că nu s-a dovedit viabilă. Acest lucru l-a ştiut el însuşi de altfel, căci iată ce a spus: „Dacă Evanghelia n-ar fi lăsat să izvorască de pe paginile sale preceptele morale, care să alcătuiască temelia neclintită a vieţii întregii omeniri, filosofia nu le-ar fi putut elabora, în puritatea lor divină din Evanghelii, nici pînă astăzi».

Eminescu spunea că Evanghelia e „cartea după care creşte omenirea”. Se spune că poetul ar fi transcris cu mîna sa toate cele patru Evanghelii (culegeri de Pr. Ioan Moraru).

E drept şi faptul că unii s-au rătăcit şi se mai rătăcesc cu Biblia în mînă şi astăzi. Biserica noastră Ortodoxă e cea care garantează interpretarea cea dreaptă a locurilor mai grele din Biblie, de aceea Biblia trebuie citită sub îndrumarea Bisericii care, singură, ştie cum s-o tîlcuiască. A învăţat acest lucru de-a lungul unei întregi perioade istorice - perioada Sinoadelor ecumenice din secolul IV pînă în secolul VIII - şi are garanţia acestor Sinoade. Cînd, aşadar, cineva are greutăţi de înţelegere a unor texte, să se adreseze preoţilor şi teologilor.

În pictură, în slujbe, nu vedem altceva decît fie Biblia în imagini, fie Biblia în lucrare, prin rugăciune în comun, prin Sfintele Taine şi prin cîntarea în comun a imnelor pe care ni le-a transmis tradiţia care nu se abate de la dogmele ortodoxe şi de la propovăduirea Bisericii.

Toţi trebuie să cunoaştem Sfînta Scriptură. Pentru început şi pentru începători oferim această Mică Biblie care are o tradiţie mai îndelungată în Biserica noastră, şi care s-a dovedit a fi foarte folositoare. De aceea e şi foarte căutată. O primă formă a apărut în 1913 sub îngrijirea Episcopului Huşilor Nicodim Munteanu, viitorul patriarh. Următorul patriarh, Justinian Marina, a publicat în 1972 şi 1977 ediţii îmbunătăţite. Alte două ediţii au fost publicate în 1981 şi 1984 în timpul Patriarhului Iustin. Acestea au adăugat textului şi ilustraţii, luate din Biblia în imagini, tipărită la Leipzig în 1860. Ediţii ale Micii Biblii au fost tipărite şi sub păstorirea Prea Fericitului Patriarh Teoctist, ultima în 1990, după care o reproducem pe aceasta.

Ea cuprinde atît Vechiul, cît şi Noul Testament. Toţi vor descoperi în ea lucruri pe care nu le-au ştiut şi de care au absolută nevoie. Îi îndrumăm şi pe cei vîrstnici, care n-au avut-o la îndemînă la vremea potrivită, s-o citească în aceeaşi măsură ca şi tinerii. Îşi vor completa, în mod sigur, lacune în cunoştinţele religioase şi chiar şi în pregătirea culturală. Îi asigur pe toţi că Mica Biblie îi va conduce spre Biblia cea Mare, şi mare folos vor avea din citirea lor. Biblia îi va apropia de Dumnezeu şi le va lumina căile vieţii şi ale nemuririi, le va potoli neliniştile minţii şi setea de cunoaştere.

Întrebat odată de un mucenic ce trebuie să facă spre a se mîntui, Sfîntul Antonie cel Mare i-a indicat trei lucruri. Unul dintre cele trei era acesta: „pentru orice faci, să ai mărturie din Sfînta Scriptură”. Pentru ca acest criteriu să ne poată fi instrument de orientare, trebuie să cunoaştem Sfînta Scriptură. Primele cunoştinţe ni le va da Mica Biblie.

28 iunie, 1992
Duminica Sfinţilor români

† ANTONIE
MITROPOLITUL TRANSILVANIEI

VECHIUL TESTAMENT

„Ascultă, poporul Meu: Domnul Dumnezeul nostru este singurul Dumnezeu.

Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău, şi din toată puterea ta.

Cuvintele acestea, pe care ţi le spun Eu astăzi, să le ai în inima ta şi în sufletul tău.

Să le întipăreşti în fiii tăi şi să vorbeşti de ele cînd şezi în casa ta, cînd mergi pe cale, cînd te culci şi cînd te scoli" (Deut. 6, 4–7).

*

„La început a făcut Dumnezeu cerul şi pămîntul" (Fac. 1, 1).

„Cerul este al Domnului, iar pămîntul l-a dat fiilor oamenilor" (Ps. 113, 24).

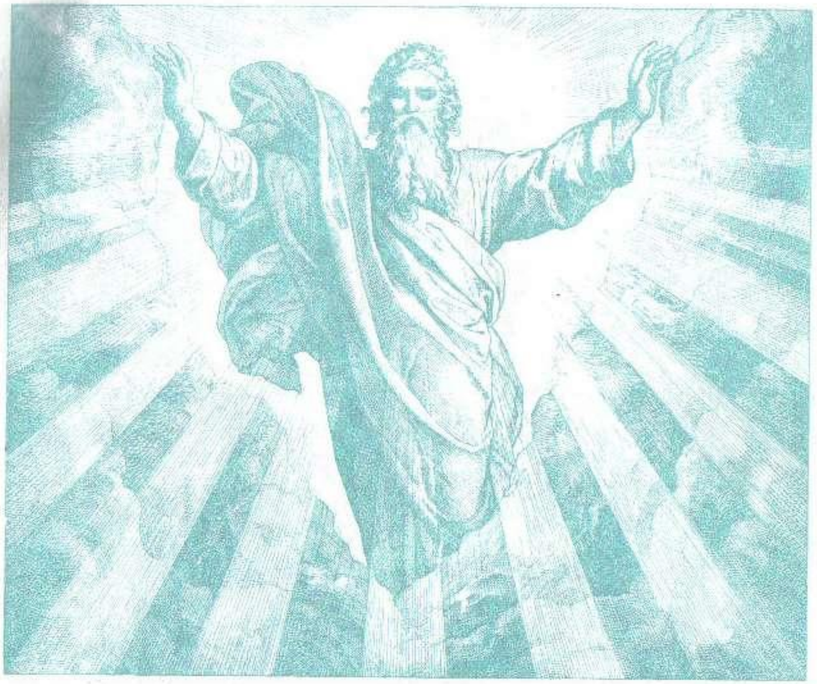

I.

ÎNCEPUTUL LUMII

FACEREA LUMII

Ziua întîia

Dumnezeu a făcut lumea din nimic în şase zile. La început a făcut *Dumnezeu* cerul şi pămîntul. Şi pămîntul era netocmit şi gol. Întuneric era deasupra adîncului şi Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor.

Şi a zis Dumnezeu: „Să fie lumină !" Şi a fost lumină. Şi a văzut Dumnezeu că e bună lumina şi a despărţit Dumnezeu lumina de întuneric. Lumina a numit-o Dumnezeu *ziuă,* iar întunericul l-a numit *noapte.*

Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: *ziua întîia* (Fac. 1, 1–5).

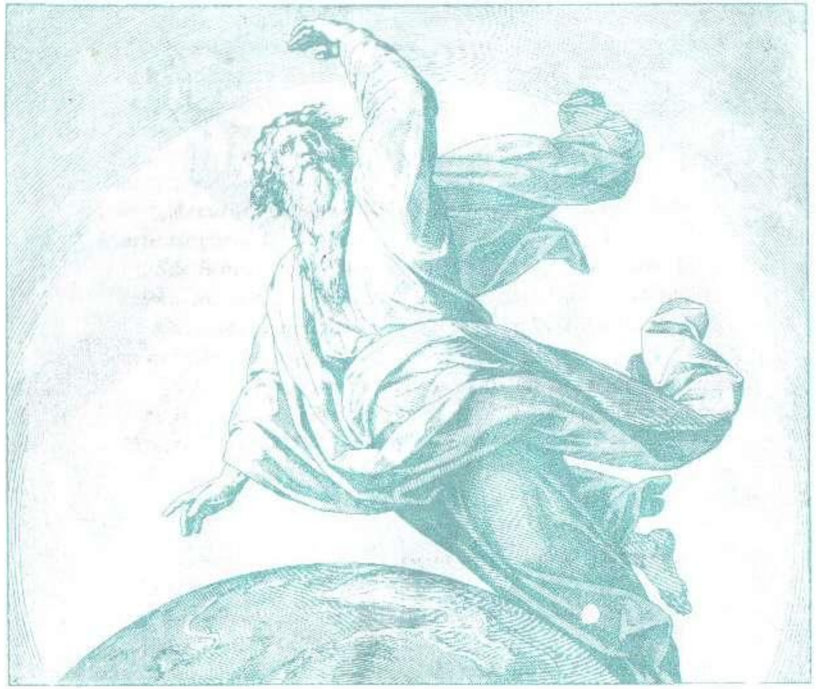

Ziua a doua

Și a zis Dumnezeu: „Să fie o tărie prin mijlocul apelor și să se despartă ape de ape !“ Și a fost așa.

A făcut Dumnezeu tăria și a despărțit Dumnezeu apele cele de sub tărie de apele cele de deasupra tăriei. Tăria a numit-o Dumnezeu *cer*. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

Și a fost seară și a fost dimineață: *ziua a doua* (Fac. 1, 6–8).

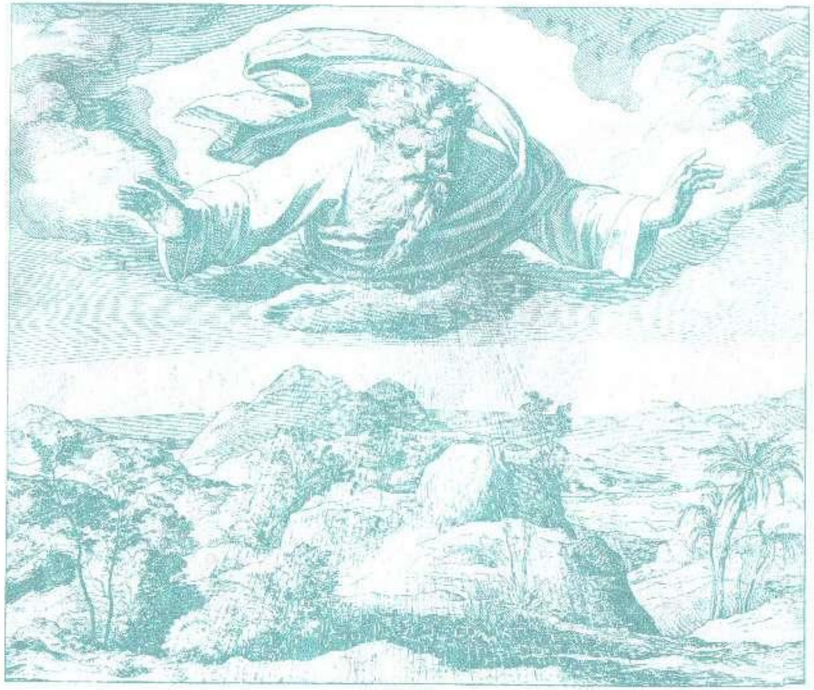

Ziua a treia

Și a zis Dumnezeu: „Să se adune apele cele de sub cer la un loc și să se arate uscatul !“ Și a fost așa. Și s-au adunat apele cele de sub cer la locurile lor și s-a arătat uscatul. Uscatul l-a numit Dumnezeu *pămînt,* iar adunarea apelor a numit-o *mări*. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

Apoi a zis Dumnezeu: „Să dea pămîntul din sine verdeață: iarbă, cu sămînță într-însa, după felul și asemănarea ei, și pomi roditori, care să dea rod cu sămînță în sine, după fel, pe pămînt !“ Și a fost așa. Pămîntul a dat din sine verdeață: iarbă, care face sămînță după felul și după asemănarea ei, și pomi roditori, cu sămînță, după fel, pe pămînt. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

Și a fost seară și a fost dimineață: *ziua a treia* (Fac. 1, 9–13).

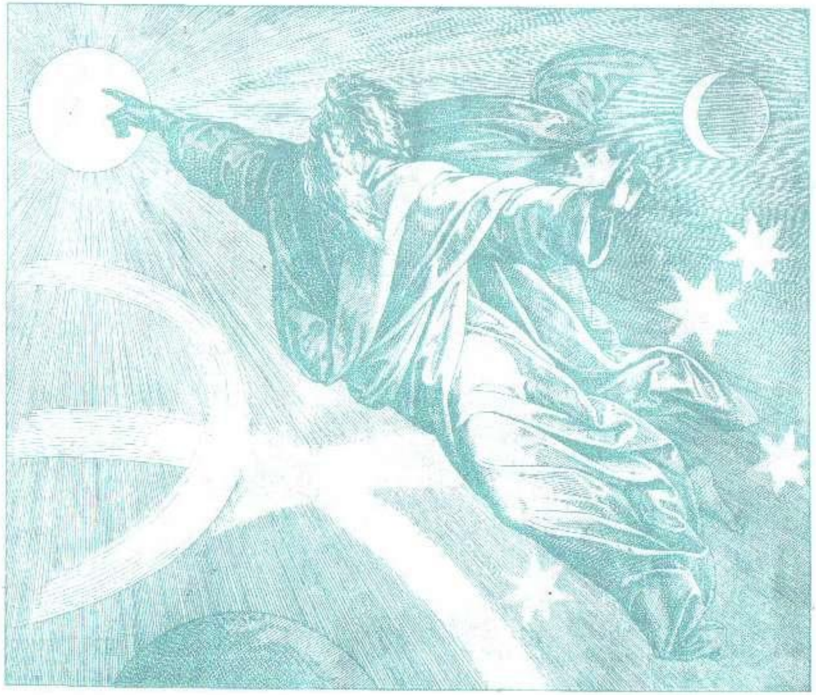

Ziua a patra

Și a zis Dumnezeu: „Să fie *luminători* pe tăria cerului, ca să lumineze pe pămînt, să despartă ziua de noapte și să fie semne ca să deosebească anotimpurile, zilele și anii, și să slujească drept luminători pe tăria cerului, ca să lumineze pămîntul". Și a fost așa.

A făcut Dumnezeu cei *doi luminători mari: luminătorul cel mai mare* pentru cîrmuirea zilei și *luminătorul cel mai mic* pentru cîrmuirea nopții, și *stelele.* Și le-a pus Dumnezeu pe tăria cerului, ca să lumineze pămîntul, să cîrmuiască ziua și noaptea și să despartă lumina de întuneric. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

Și a fost seară și a fost dimineață: *ziua a patra* (Fac. 1, 14–19).

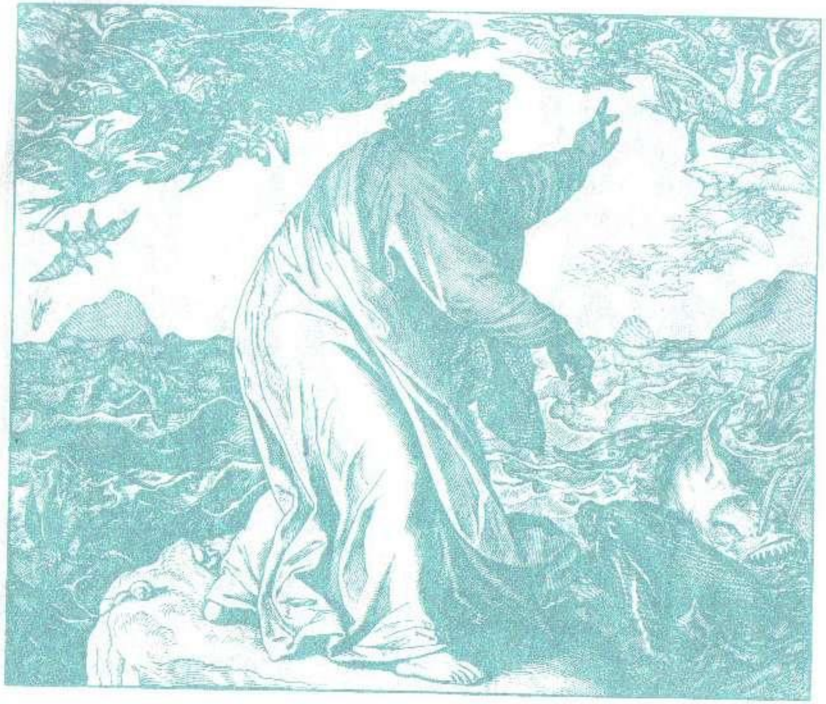

Ziua a cincea

Apoi a zis Dumnezeu: „Să mișune apele de vietăți, ființe cu viață în ele și păsări să zboare pe pămînt, pe întinsul tăriei cerului !" Și a fost așa.

A făcut Dumnezeu *animalele cele mari* din ape și *toate ființele vii,* care mișună în ape, unde ele se prăsesc după felul lor, și toate *păsările* înaripate după felul lor. Și a văzut Dumnezeu că este bine.

Și le-a binecuvîntat Dumnezeu și a zis: „Prăsiți-vă și vă înmulțiți și umpleți apele mărilor și păsările să se înmulțească pe pămînt !"

Și a fost seară și a fost dimineață: *ziua a cincea* (Fac. 1, 20–23).

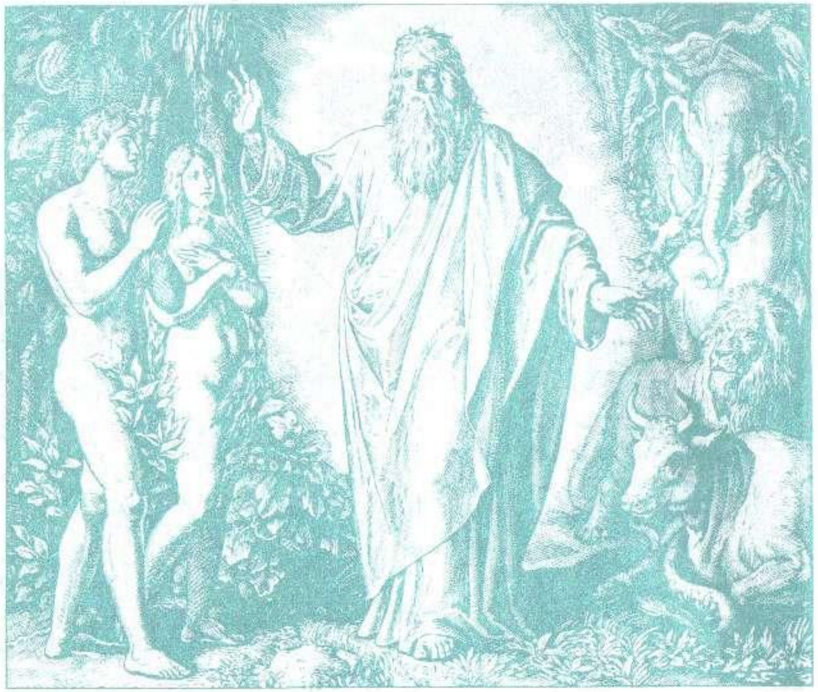

Ziua a şasea

Apoi a zis Dumnezeu: „Să scoată pămîntul fiinţe vii, după felul lor: animale, tîrîtoare şi fiare sălbatice după felul lor". Şi a fost aşa.

A făcut Dumnezeu fiarele sălbatice după felul lor, şi animalele domestice după felul lor, şi toate tîrîtoarele pămîntului după felul lor. Şi a văzut Dumnezeu că este bine.

Şi a zis Dumnezeu: „Să facem om după chipul şi după asemănarea Noastră, ca să stăpînească peştii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietăţile ce se tîrăsc pe pămînt, şi tot pămîntul". Şi a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; a făcut bărbat şi femeie.

Şi Dumnezeu i-a binecuvîntat, zicînd: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pămîntul şi-l supuneţi. . .".

Şi a privit Dumnezeu toate cîte făcuse, şi iată erau bune foarte. Şi a fost seară, şi a fost dimineaţă: *ziua a şasea* (Fac. 1, 24–31).

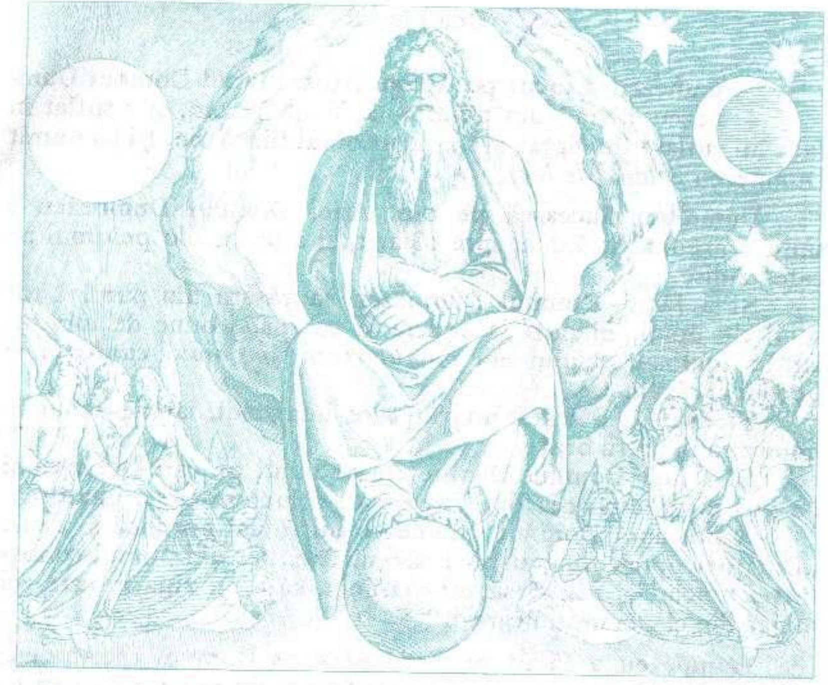

Dumnezeu rînduieşte ziua de odihnă

Aşa s-au făcut cerul şi pămîntul şi toată oştirea lor. Şi a sfîrşit Dumnezeu în ziua a şasea lucrarea Sa, pe care a făcut-o; iar în ziua a şaptea S-a odihnit de toate lucrurile Sale pe care le-a făcut.

Şi a binecuvîntat Dumnezeu ziua a şaptea şi a sfinţit-o, pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale pe care le-a făcut şi le-a pus în rînduială (Fac. 2, 1–3).

*

Afară de lumea văzută, Dumnezeu a mai făcut o lume *nevăzută*, lumea duhurilor nenumărate, care se numesc *îngeri*. Duhurile acestea la început erau toate bune şi fericite. Mai pe urmă însă multe din ele au păcătuit, căzînd în mîndrie, şi au fost aruncate în iad. Acestea sînt duhurile rele sau *diavolii*. Lumea aceasta nevăzută a fost făcută înaintea celei văzute. (Is. 14; Ps. 103; Iuda 6; 2 Pt. 2).

Omul în rai

Dumnezeu a făcut pe Adam. Atunci luînd Domnul Dumnezeu ţărînă din pămînt, a făcut pe om, şi a suflat în faţa lui suflare de viaţă, şi s-a făcut omul fiinţă vie. Şi l-a numit Dumnezeu *Adam (de lut).*

Dumnezeu încearcă pe om. Apoi Domnul Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit, şi a pus acolo pe omul pe care-l zidise.

Şi a făcut Domnul Dumnezeu să răsară din pămînt tot soiul de pomi, plăcuţi la vedere şi cu roade bune de mîncat; iar în mijlocul raiului era *pomul vieţii* şi *pomul cunoştinţei* binelui şi răului.

Şi din Eden ieşea un rîu care uda raiul, iar de acolo se împărţea în patru braţe.

Şi a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse, şi l-a pus în grădina cea din Eden, ca s-o lucreze şi s-o păzească.

A dat apoi Domnul Dumnezeu lui Adam poruncă şi a zis: „Din toţi pomii din rai poţi să mănînci; iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănînci, căci, în ziua în care vei mînca din el, vei muri negreşit".

Dumnezeu a făcut pe Eva. Şi a zis Domnul Dumnezeu: „Nu e bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el".

Şi Domnul Dumnezeu, Care făcuse din pămînt toate fiarele cîmpului şi toate păsările cerului, le-a adus la Adam, ca să vadă cum le va numi; aşa ca toate fiinţele vii să se numească precum le va numi Adam. Şi a pus Adam nume tuturor animalelor şi tuturor păsărilor cerului şi tuturor fiarelor sălbatice; dar pentru Adam nu s-a găsit ajutor de potriva lui.

Atunci a adus Domnul Dumnezeu asupra lui Adam somn greu; şi dacă a adormit, a luat una din coastele lui şi a plinit locul ei cu carne. Iar coasta luată din Adam a făcut-o Domnul Dumnezeu *femeie* şi a adus-o la Adam.

Şi a zis Adam: „Iată aceasta-i os din oasele mele şi carne din carnea mea; ea se va numi *femeie*, pentru că este luată din bărbatul său". Şi a pus Adam femeii sale numele *Eva*, adică viaţă, pentru că ea avea să fie mama tuturor celor vii (Fac. 2, 7–25).

Înaintea oamenilor este viaţa şi moartea şi oricare le va plăcea li se va da (Înţ. Sir. 15, 17).

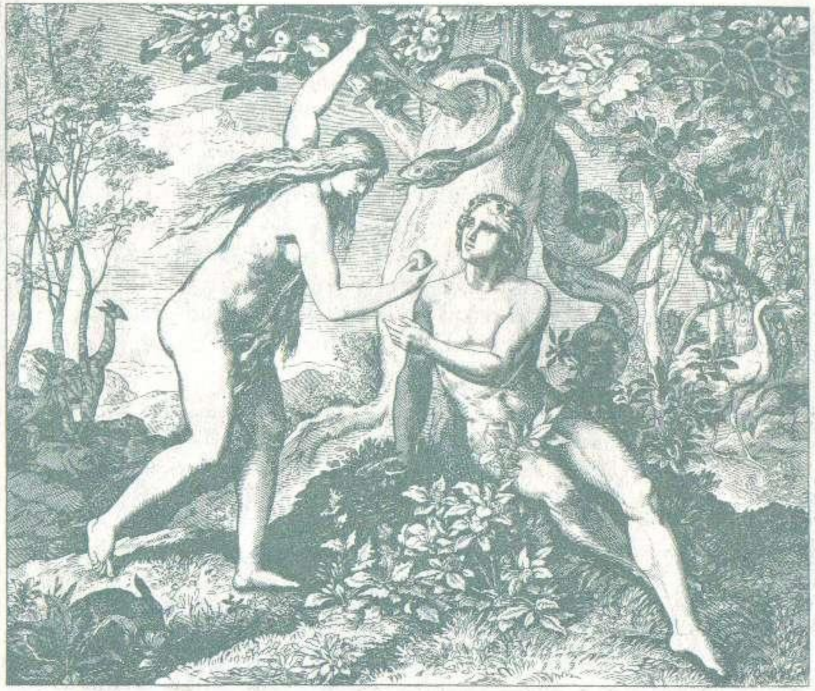

Greşeala întîilor oameni

Eva şi Adam păcătuiesc. Şarpele însă era cel mai şiret dintre toate fiarele de pe pămînt pe care le făcuse Domnul Dumnezeu. Şi a zis şarpele către femeie: „Dumnezeu a zis El, oare, să nu mîncaţi roade din orice pom din rai ?".

Iar femeia a zis către şarpe: „Roade din pomii raiului putem să mîncăm; numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: „Să nu mîncaţi din el, nici să vă atingeţi de el, ca să nu muriţi !"

Atunci şarpele a zis către femeie: „Nu, nu veţi muri ! Dar Dumnezeu ştie că în ziua în care veţi mînca din el vi se vor deschide ochii şi veţi fi ca Dumnezeu, cunoscînd binele şi răul".

De aceea femeia, socotind că rodul pomului e bun de mîncat şi plăcut la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiinţă, a luat din el şi a mîncat şi a dat bărbatului său şi a mîncat şi el (Fac. 3, 1–7).

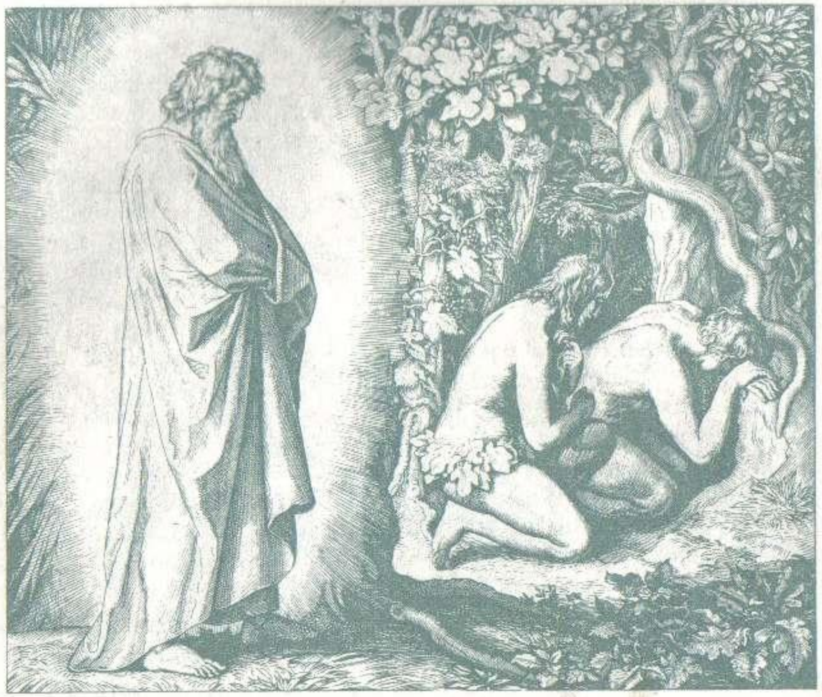

Adam și Eva sînt siliți să-și vadă greșeala. Atunci li s-au deschis ochii la amîndoi și au cunoscut că erau goi, și au cusut *frunze de smochin* și și-au făcut acoperăminte. Iar cînd au auzit glasul Domnului Dumnezeu, Care umbla prin rai, în răcoarea serii, s-au ascuns Adam și femeia lui de fața Domnului Dumnezeu printre pomii raiului.

Și a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam, și i-a zis: „Adame, unde ești ?“ Răspuns-a acesta: „Am auzit glasul Tău în rai și m-am temut, căci sînt gol și m-am ascuns“.

Și i-a zis Dumnezeu: „Cine ți-a spus că ești gol ? Nu cumva ai mîncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mănînci ?“ Zis-a Adam: „Femeia care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom și am mîncat“. Și a zis Domnul Dumnezeu către femeie: „Pentru ce ai făcut aceasta ?“ Iar femeia a zis: „Șarpele m-a amăgit și eu am mîncat“ (Fac. 3, 7–13).

Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită (Mt. 24, 41).

Pedepsirea păcatului

Făgăduirea unui Răscumpărător

Dumnezeu blestemă pe șarpe. Zis-a Domnul Dumnezeu către șarpe: „Pentru că ai făcut aceasta, blestemat să fii între toate animalele și între toate fiarele cîmpului; pe pîntecele tău să te tîrăști și țărînă să mănînci în toate zilele vieții tale“ (Fac. 3, 14).

Dumnezeu făgăduiește un Răscumpărător. *„Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămînța ta și sămînța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcîiul“* (Fac. 3, 15).

Dumnezeu pedepsește pe Eva și pe Adam. Iar *femeii* i-a zis: „Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naște copii; atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpîni“.

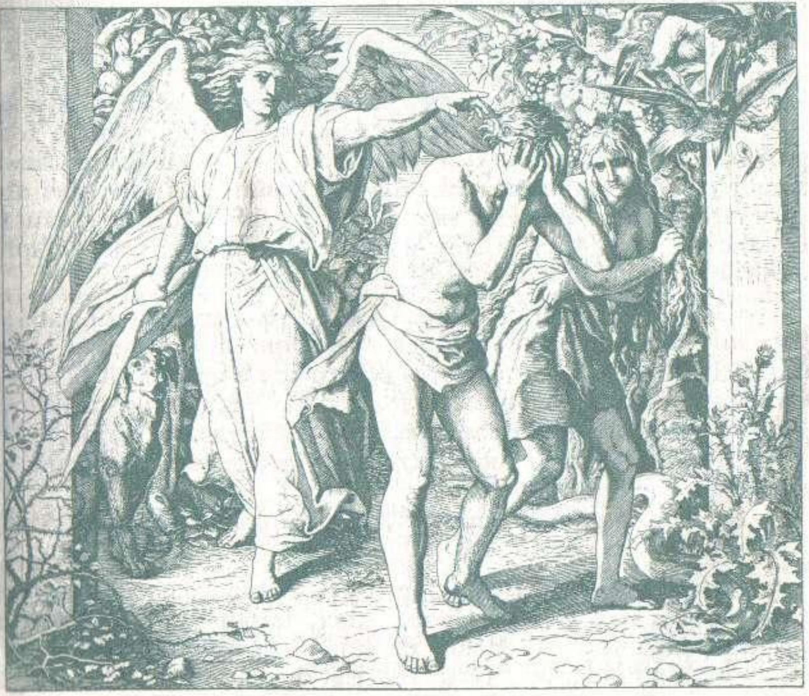

Iar lui *Adam* i-a zis: „Pentru că ai ascultat vorba femeii tale şi ai mîncat din pomul din care ţi-am poruncit: „Să nu mănînci“, blestemat va fi pămîntul pentru tine ! Cu osteneală să te hrăneşti din el în toate zilele vieţii tale ! Spini şi pălămidă îţi va rodi el şi te vei hrăni cu iarba cîmpului ! În sudoarea feţei tale îţi vei mînca pîinea ta, pînă te vei întoarce în pămîntul din care eşti luat: căci pămînt eşti şi în pămînt te vei întoarce“ (Fac. 3, 16–19).

Dumnezeu izgoneşte pe om din rai. Apoi a făcut Domnul Dumnezeu lui Adam şi femeii lui îmbrăcăminte de piele şi i-a îmbrăcat. După aceea i-a scos din grădina cea din Eden, ca să lucreze pămîntul din care fuseseră luaţi.

Şi izgonind pe Adam, l-a aşezat în preajma grădinii celei din Eden şi a pus heruvimi şi sabie de flacără vîlvîitoare să păzească drumul către pomul vieţii (Fac. 3, 21–24).

Printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea; aşa moartea a trecut la toţi oamenii prin acela în care toţi au păcătuit (Rom. 5, 12).

Omenirea pînă la potop

Cain şi Abel aduc jertfă lui Dumnezeu. Adam şi Eva au avut mai întîi doi fii: pe Cain şi pe Abel. Abel a fost păstor de oi, iar Cain lucrător de pămînt. Şi după un timp Cain a adus jertfă lui Dumnezeu din roadele pămîntului, iar Abel din cele întîi-născute ale oilor sale şi din grăsimea lor. Şi a căutat Dumnezeu spre Abel şi spre darurile lui, iar spre Cain şi spre darurile lui n-a căutat.

Cain ucide pe fratele său Abel. Şi s-a întristat Cain tare şi faţa lui era posomorîtă. Atunci a zis Domnul Dumnezeu către Cain: „Pentru ce te-ai întristat şi pentru ce s-a posomorît faţa ta ? Cînd faci bine, au nu-ţi este faţa senină ? Iar de nu faci bine, păcatul bate la uşă şi caută să te tîrască, dar tu biruieşte-l“.

După aceea a zis Cain către Abel fratele său: „Să ieşim la cîmp“.

Iar cînd erau ei în cîmpie, Cain s-a aruncat asupra lui Abel, fratele său, şi l-a omorît.

Dumnezeu pedepseşte pe Cain. Atunci a zis Domnul Dumnezeu către Cain: „Unde-i Abel, fratele tău ?“ Iar el a răspuns: „Nu ştiu. Au doară eu sînt păzitorul fratelui meu ?“ Şi a zis Domnul: „Ce ai făcut ? Glasul sîngelui fratelui tău strigă

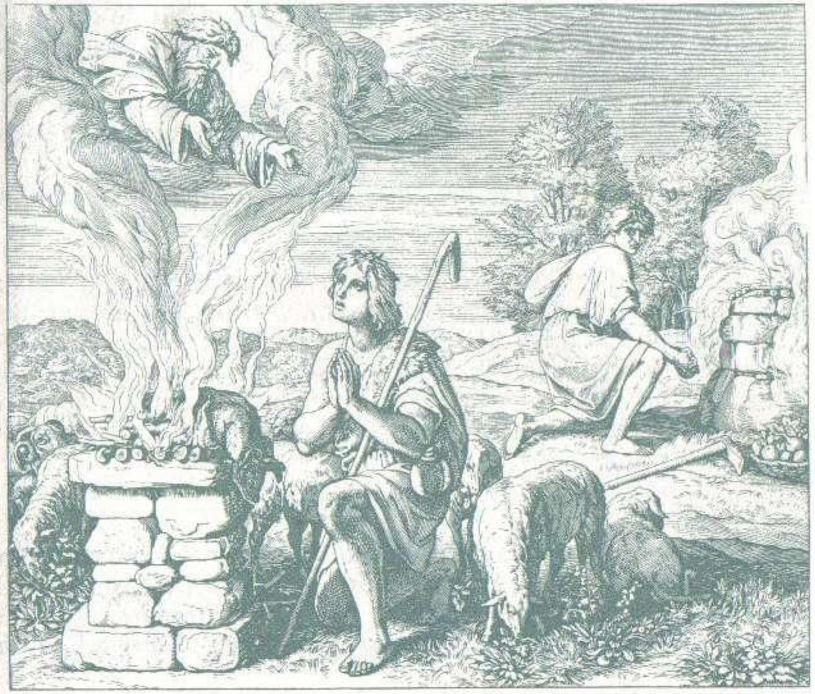

către Mine din pămînt. Şi acum eşti blestemat de pămîntul care şi-a deschis gura sa, ca să primească sîngele fratelui tău din mîna ta. Cînd vei lucra pămîntul, acesta nu-şi va mai da roadele sale ţie; zbuciumat şi fugar vei fi tu pe pămînt“.

Deznădăjduirea lui Cain. Şi a zis Cain către Domnul Dumnezeu: „Pedeapsa mea e mai tare decît aş putea-o purta. De mă izgoneşti acum din pămîntul acesta, mă voi ascunde de la faţa Ta şi voi fi zbuciumat şi fugar pe pămînt, şi oricine mă va întîlni mă va ucide“. Şi Domnul Dumnezeu i-a zis: „Nu aşa, ci tot cel ce va ucide pe Cain înşeptit se va pedepsi“.

Şi Domnul Dumnezeu a pus semn lui Cain, ca tot cel care îl va întîlni să nu-l omoare. Şi s-a dus Cain de la faţa lui Dumnezeu şi a locuit în ţinutul Nod, la răsărit de Eden.

Set înlocuieşte pe Abel. Adam şi Eva au mai căpătat un fiu, pe care l-au numit *Set* şi după aceea au mai avut şi alţi fii şi fiice.

Urmaşii lui Cain. Cain la rîndul său a avut fiu pe Enoh, iar Enoh pe Irad, iar Irad pe Maleleil, iar Maleleil pe Matusalem, iar Matusalem pe Lameh şi Lameh pe Noe. Şi încetul cu încetul urmaşii lui Cain şi ai lui Set s-au amestecat şi au ajuns să păcătuiască din ce în ce mai mult faţă de Dumnezeu (Fac. 4–5).

Omul se uită la faţă, iar Dumnezeu se uită la inimă (1 Regi 16, 7).

*

Dumnezeu a dăruit oamenilor celor de la început, adică patriarhilor, viaţă foarte lungă. Adam a trăit 930 de ani; Set 912; Enos 905; Cainan 910; Maleleil 895; Iared 962; Enoh 365; Matusalem 969; Lameh 753; Noe 950; din care 600 înainte de potop şi 350 după potop. Enoh, tatăl lui Matusalem, a dus o viaţă atît de sfîntă, încît el n-a murit, ci a fost luat cu trupul la cer.

Potopul

Dumnezeu hotărăşte potopul. Văzînd însă Domnul Dumnezeu că răutatea oamenilor s-a mărit pe pămînt şi că toate cugetele şi dorinţele inimii lor sînt îndreptate la rău în toate zilele, I-a părut rău şi S-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pămînt.

Şi a zis Domnul: „Pierde-voi de pe faţa pămîntului pe omul pe care l-am făcut ! De la om pînă la dobitoc şi de la tîrîtoare pînă la păsările cerului, tot voi pierde, căci Îmi pare rău că le-am făcut. Noe însă a aflat har înaintea Domnului Dumnezeu (Fac. 6, 5–8).

Noe face corabia. Noe era om drept şi neprihănit între oamenii timpului său şi mergea pe calea Domnului.

Şi a zis Dumnezeu către Noe: „Fă-ţi o corabie de lemn de salcîm. În corabie să faci despărţituri şi smoleşte-o cu smoală pe dinăuntru şi pe din afară. Corabia însă să o faci aşa: lungimea corăbiei să fie de 300 de coţi, lăţimea ei de 50 de coţi, iar înălţimea de 30 de coţi. Să faci corăbiei o fereastră la un cot de la acoperiş; iar uşa corăbiei să o faci într-o parte a ei. De asemenea să faci în ea trei rînduri de cămări: jos, la mijloc şi sus. Şi iată Eu voi aduce asupra pămîntului potop de apă, ca să pierd tot trupul de sub cer, în care este suflu de viaţă şi tot ce este pe pămînt va pieri. Iar cu tine voi face legămîntul Meu; şi vei intra în corabie tu, şi împreună cu tine vor intra fiii tăi, femeia ta

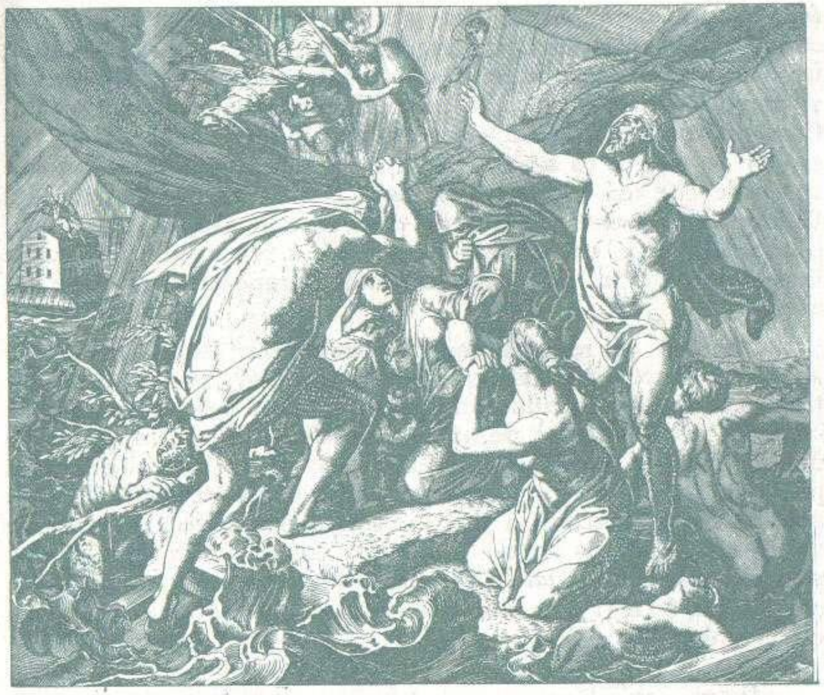

şi femeile fiilor tăi. Să intre în corabie din toate animalele, din toate tîrîtoarele, din toate fiarele şi din tot trupul, cîte două, parte bărbătească şi parte femeiască, ca să rămînă cu tine în viaţă. Din toate soiurile de păsări înaripate după fel, din toate soiurile de animale după fel şi din toate soiurile de tîrîtoare după fel, din toate să intre la tine cîte două, parte bărbătească şi parte femeiască, ca să rămînă în viaţă împreună cu tine. Iar tu ia cu tine din tot felul de mîncare, cu care vă hrăniţi; îngrijeşte-te ca să fie aceasta de mîncare pentru tine şi pentru acelea". Şi a început Noe lucrul şi precum îi poruncise Domnul Dumnezeu, aşa a făcut (Fac. 6, 9, 14–22).

Noe intră în corabie. După aceea Dumnezeu a zis lui Noe: „Intră în corabie tu şi toată casa ta, căci în neamul acesta numai pe tine te-am văzut drept înaintea Mea. Să iei cu tine din toate *animalele curate,* cîte şapte perechi, parte bărbătească şi parte femeiască, iar din *animalele necurate* cîte o pereche, bărbat şi femeie. De asemenea şi din păsările cerului să iei; din *cele curate,* cîte şapte perechi, parte bărbătească şi parte femeiască; iar din toate *păsările necurate* cîte o pereche, parte bărbătească şi parte femeiască, ca să le păstrezi soiul pentru tot pămîntul. Căci peste şapte zile Eu voi vărsa ploaie pe pămînt, 40 de zile şi 40 de nopţi şi am să pierd de pe faţa pămîntului toate făpturile cîte am făcut". Şi a făcut Noe toate cîte i-a poruncit Domnul Dumnezeu. Noe însă, cînd a venit asupra pămîntului potopul de apă, era de 600 de ani. Şi a intrat Noe în corabie împreună cu ai lui şi a închis Domnul Dumnezeu corabia pe din afară.

Potopul se revarsă asupra pămîntului. După şapte zile au venit asupra pămîntului apele potopului, şi s-au desfăcut toate izvoarele adîncului celui mare şi s-au deschis jghiaburile cerului; şi a plouat pe pămînt 40 de zile şi 40 de nopţi. Şi s-a înmulţit apa şi a ridicat corabia, şi aceasta s-a înălţat deasupra pămîntului. Şi a sporit apa pe pămînt atît de mult, încît a acoperit toţi munţii cei înalţi, care erau sub cer, ridicîndu-se cu 15 coţi mai sus de ei. Şi a murit tot trupul ce se mişca pe pămînt: păsările, animalele, fiarele, toate vietăţile ce mişunau pe pămînt şi toţi oamenii. Şi a rămas numai Noe şi ce era cu el în corabie (Fac. 7).

Drept eşti, Doamne, şi drepte sînt judecăţile Tale (Ps. 118, 137).

Legămîntul dintre Dumnezeu şi Noe

Apele potopului scad. Iar apa a crescut mereu pe pămînt, 150 de zile. Dar şi-a adus aminte Dumnezeu de Noe, de toate fiarele, de toate animalele, de toate păsările şi de toate vietăţile ce se mişcă, cîte erau cu dînsul în corabie; şi a adus vînt pe pămînt şi a încetat apa de a mai creşte, şi s-au arătat vîrfurile munţilor; iar corabia s-a oprit pe munţii Ararat. După 40 de zile a deschis Noe fereastra pe care o făcuse la corabie şi a dat drumul corbului ca să vadă de a scăzut apa pe pămînt. Acesta, zburînd, nu s-a mai întors pînă ce a secat apa de pe pămînt. Apoi după el a trimis porumbelul, care, negăsind loc de odihnă pentru picioarele sale, s-a întors la Noe în corabie. Şi, aşteptînd încă alte 7 zile, a dat iarăşi drumul porumbelului din corabie şi acesta s-a întors către seară. Şi iată avea în ciocul său o ramură verde de măslin. Atunci a cunoscut Noe că s-a scurs apa de pe faţa pămîntului. Mai zăbovind încă alte 7 zile,

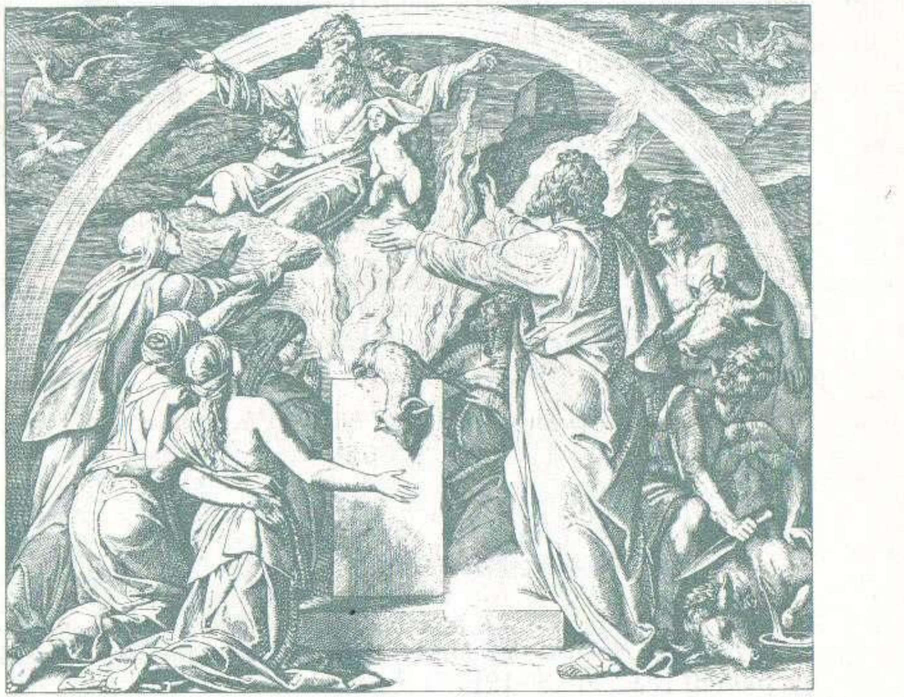

iarăşi a dat drumul porumbelului şi el nu s-a mai întors. Şi a ridicat Noe acoperişul corăbiei şi a privit; şi iată se zbicise faţa pămîntului.

Noe aduce jertfă. Atunci a grăit Domnul Dumnezeu lui Noe şi a zis: „Ieşi din corabie tu, şi împreună cu tine femeia ta, fiii tăi şi femeile fiilor tăi. Scoate de asemenea împreună cu tine toate vietăţile, care sînt cu tine, şi tot trupul de la păsări şi pînă la animale, şi toate vietăţile ce se mişcă pe pămînt, să se împrăştie pe pămînt, să se prăsească şi să se înmulţească pe pămînt".

Atunci a ieşit Noe din corabie; şi împreună cu el au ieşit fiii lui, femeia lui şi femeile fiilor lui; toate fiarele, toate animalele, toate păsările şi toate cîte se mişcă pe pămînt, după felul lor, au ieşit din corabie.

Apoi a făcut Noe un jertfelnic Domnului; şi a luat din animalele cele curate şi din toate păsările cele curate şi le-a adus ardere de tot pe jertfelnic, iar Domnul Dumnezeu a mirosit mireasmă bună şi a zis Domnul Dumnezeu în inima Sa: „Am socotit să nu mai blestem pămîntul pentru faptele omului, pentru că cugetul inimii omului se pleacă la rău din tinereţile lui şi nu voi mai pierde toate vietăţile, cum am făcut. De acum cît va trăi pămîntul, semănatul şi seceratul, frigul şi căldura, vara şi iarna, ziua şi noaptea nu vor mai înceta !"

Dumnezeu încheie un legămînt cu Noe. Atunci Dumnezeu a binecuvîntat pe Noe şi pe fiii lui, şi le-a zis: „Naşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pămîntul şi-l stăpîniţi. Iată Eu închei legămîntul Meu cu voi, cu urmaşii voştri de după voi, că nu va mai fi potop ca să pustiiască pămîntul; şi curcubeul Meu de pe norii cerului va fi *semnul legămîntului* dintre Mine şi tot trupul care este pe pămînt" (Fac. 8, 1–17).

Lăudaţi pe Domnul, că este bun, că în veac este mila Lui (Ps. 135, 1).

Noe şi omenirea după potop

Fiii lui Noe. Iar fiii lui Noe, care au ieşit din corabie erau: *Sim, Ham* şi *Iafet*. Din aceştia s-au înmulţit oamenii pe pămînt (Fac. 9, 18–19).

Ham păcătuieşte împotriva tatălui său. Atunci a început Noe să fie lucrător de pămînt şi a sădit vie. A băut vin şi, îmbătîndu-se, s-a dezvelit în cortul său; iar Ham, tatăl lui Canaan, a văzut goliciunea tatălui său, şi, ieşind afară, a spus celorlalţi doi fraţi ai săi. Dar Sim şi Iafet au luat o haină şi, punînd-o pe amîndoi umerii lor, au intrat cu spatele înainte şi au acoperit goliciunea tatălui lor, şi feţele lor, fiind întoarse înapoi, n-au văzut goliciunea tatălui lor (Fac. 9, 20–23).

Noe judecă pe fiii săi. Trezindu-se Noe din ameţeala de vin şi aflînd ce i-a făcut feciorul său cel mai tînăr, a zis: „Blestemat să fie Canaan ! Robul robilor să fie la fraţii săi !" Apoi a zis: „Binecuvîntat să fie Domnul Dumnezeul lui Sim, iar Canaan să-i fie rob. Să înmulţească Dumnezeu pe Iafet şi să se sălăşluiască acesta în corturile lui Sim, iar Canaan să-i fie slugă" (Fac. 9, 24–27).

Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu (Mt. 5, 8).

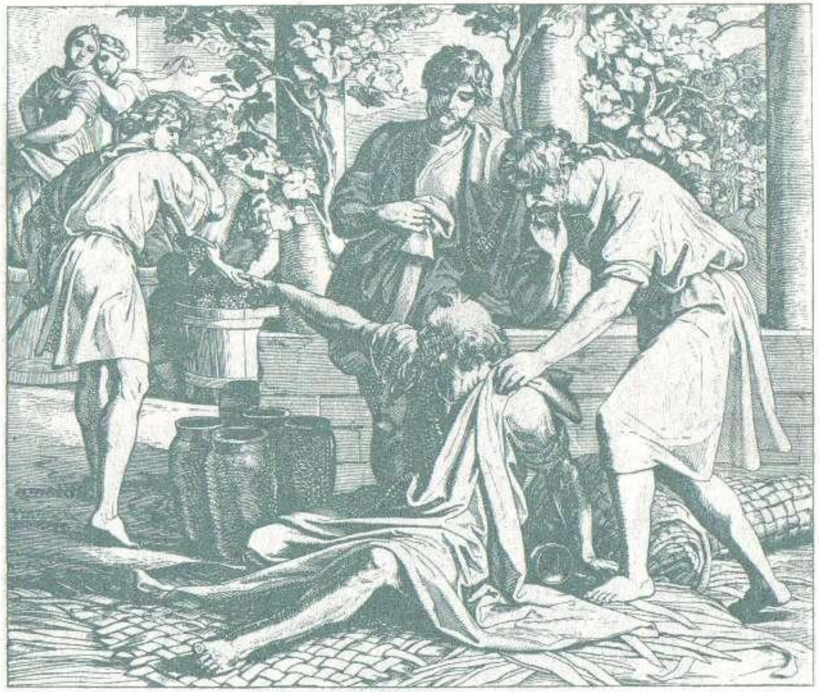

Turnul Babel

Oamenii se apucară să zidească un turn înalt. În vremea aceea era în tot pămîntul o singură limbă şi un singur grai la toţi. Purcezînd de la răsărit, oamenii au găsit în ţara Senaar un şes şi au descălecat acolo. Apoi au zis unul către altul: „Haidem să ne facem un oraş şi un turn al cărui vîrf să ajungă la cer şi să ne facem faimă înainte de a ne împrăştia pe faţa a tot pămîntul" (Fac. 11, 1–4).

Dumnezeu amestecă limbile. Atunci S-a pogorît Domnul să vadă cetatea şi turnul pe care îl zideau fiii oamenilor. Şi a zis Domnul: „Iată, toţi sînt de un neam şi o limbă au şi iată ce s-au apucat să facă, şi nu se vor opri de la ceea ce şi-au pus în gînd să facă. Haidem, dar, să Ne pogorîm şi să amestecăm limbile lor, ca să nu se mai înţeleagă unul cu altul". De aceea s-a numit cetatea aceea *Babilon* (amestecare), pentru că acolo a amestecat

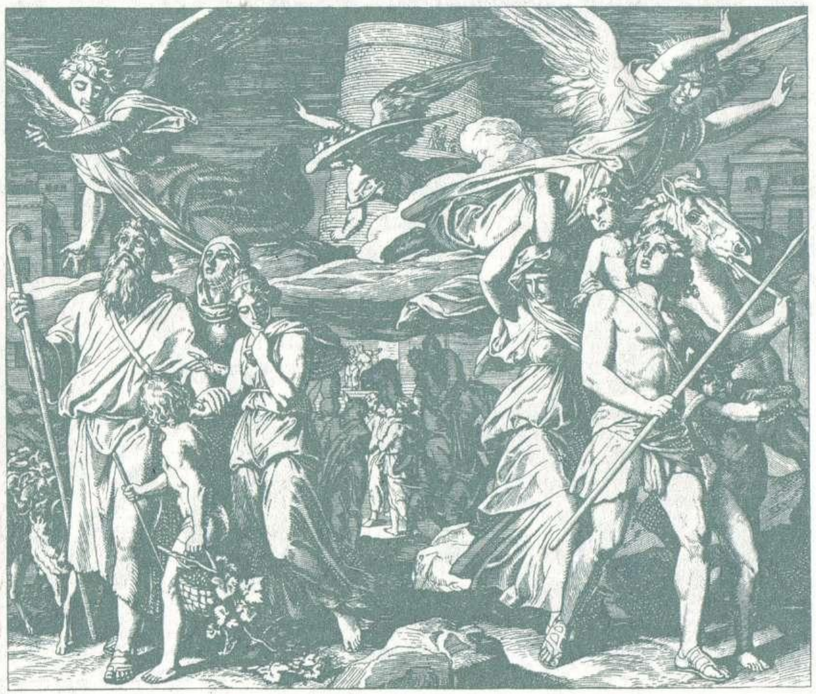

Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har (1 Pt. 5, 5).

*

După aceea oamenii au uitat iarăşi de Dumnezeu şi au căzut în *idolatrie*. Atunci Dumnezeu a ales pe Avraam şi pe urmaşii lui, pe poporul Israelit, ca să păstreze credinţa cea adevărată şi nădejdea în venirea *Răscumpărătorului*.

◆

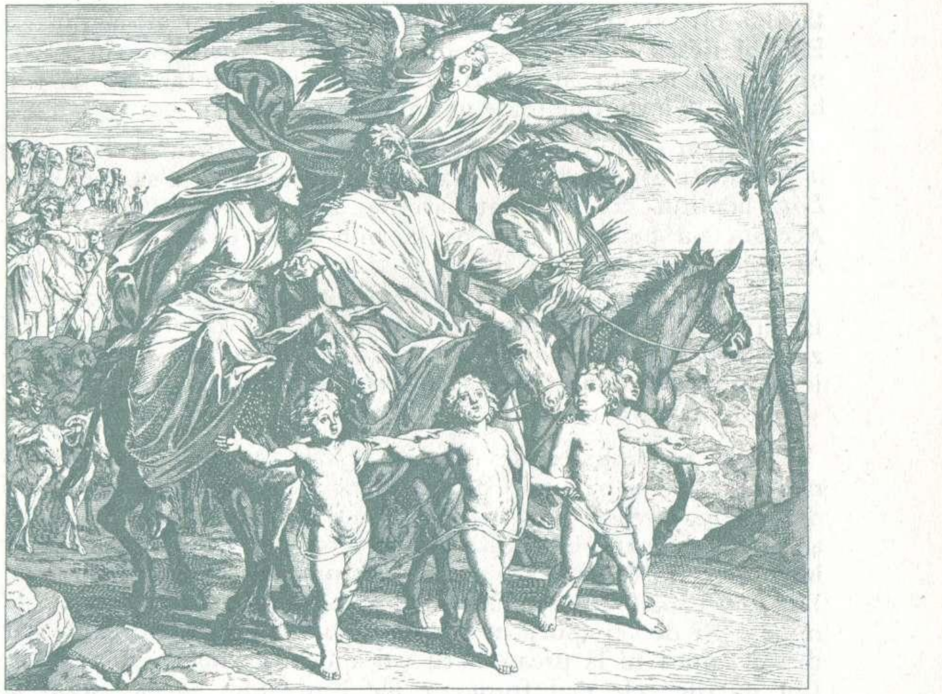

II.

TIMPUL PATRIARHILOR

Chemarea lui Avram

Terah se mută din Ur în Haran. Terah, un strănepot al lui Sim, a avut trei fii: Avram, Nahor şi Haran. Terah a luat pe fiul său Avram, pe nepotul său Lot, fiul lui Haran, şi pe Sarai, femeia lui Avram, şi a plecat cu ei din Urul Caldeii ca să meargă în ţara Canaanului; dar au mers pînă la *Haran*, şi s-au aşezat acolo (Fac. 11, 31).

Chemarea lui Avram. După aceea a zis Domnul către Avram: „Ieşi din pămîntul tău, din neamul tău şi din casa tatălui tău şi vino în pămîntul pe care ţi-l voi arăta Eu. Şi Eu voi ridica din tine un popor mare, te voi binecuvînta, voi mări numele tău şi vei fi izvor de binecuvîntare şi se vor binecuvînta întru tine toate neamurile pămîntului".

Avram se mută în pămîntul Canaan. Şi a făcut Avram cum îi poruncise Dumnezeu: a luat cu dînsul pe femeia sa, *Sarai*, pe *Lot*, nepotul său, şi toate averile sale şi a venit în Canaan. Aceasta s-a petrecut cam pe la anul 1207 după potop, cînd Avram era de 75 de ani.

Avram, după ce a străbătut ţările pînă la Canaan, s-a oprit la Sichem, la stejarul Mamvri. Aici i S-a arătat Dumnezeu şi i-a zis: „*Ţara aceasta o voi da urmaşilor tăi*". Şi a zidit Avram acolo jertfelnic Domnului, Care i se arătase. Şi după o scurtă poposire, s-a îndreptat spre miazăzi.

Lot se desparte de Avram. Avram şi Lot aveau turme nenumărate şi păşunile de acolo nu le ajungeau la amîndoi; din pricina aceasta păstorii lor de multe ori se certau. De aceea a zis Avram către nepotul său: „Să nu fie sfadă între mine şi între tine, între păstorii mei şi păstorii tăi, căci sîntem rude. Iată, nu e oare tot pămîntul înaintea ta ? Desparte-te, dar, de mine ! Şi de vei apuca tu la stînga, eu voi apuca la dreapta; iar de vei apuca tu la dreapta, eu voi apuca la stînga". Şi şi-a ales Lot părţile cele mai frumoase ale Iordanului şi s-a aşezat la *Sodoma*, iar Avram a venit şi s-a aşezat la stejarul *Mamvri*, care este în *Hebron* (Fac. 11–13).

Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta (Deut. 6, 5).

Jertfa lui Melchisedec

Lot dus în robie. Atunci, pe cînd trăia Lot la Sodoma, s-au ridicat patru regi şi au venit cu război asupra regilor Sodomei şi Gomorei. Şi au fost bătute aceste cetăţi şi prădate, şi oamenii lor duşi în robie. Şi a fost luat în robie şi Lot, nepotul lui Avram, cu toată averea lui.

Avram scapă pe Lot din robie. Şi auzind Avram că Lot, nepotul său, a fost luat în robie, a adunat oamenii săi de casă, 318, au urmărit pe vrăjmaşi pînă la Dan şi, năvălind asupra lor noaptea, i-au bătut şi le-au luat înapoi toate prăzile, toţi robii şi pe Lot.

Melchisedec aduce dar de pîine şi vin. Pe cînd Avram, biruitorul celor patru regi străini, se întorcea acasă, *Melchisedec, regele Salimului*, l-a întîmpinat şi *i-a adus pîine şi vin. Melchisedec acesta era preotul Dumnezeului celui Preaînalt.* Şi a binecuvîntat Melchisedec pe Avram şi a zis: „Binecuvîntat să fie Avram de Dumnezeul cel Preaînalt, Care a dat pe vrăjmaşii tăi în mîinile tale !" Şi Avram i-a dat lui Melchisedec zeciuială din toate.

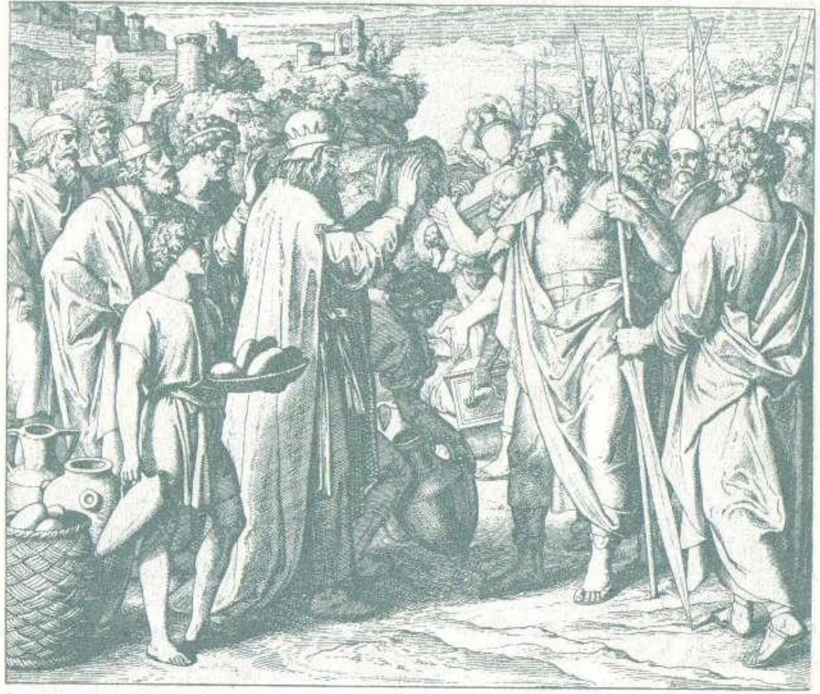

Avram nu vrea să primească răsplătire pămîntească. Iar regele Sodomei a zis către Avram: „Dă-mi oamenii, iar averile ia-le pentru tine". Avram însă a răspuns regelui Sodomei: „Iată îmi ridic mîna spre Domnul Dumnezeul cel Preaînalt, Ziditorul cerului şi al pămîntului, că nici o aţă sau curea de încălţăminte nu voi lua din toate cîte sînt ale tale, ca să nu zici: „Eu am îmbogăţit pe Avram !", fără numai cele ce au mîncat tinerii şi ceea ce se cuvine a se împărţi celor care au mers cu mine la luptă" (Fac. 14, 1–24).

Tu eşti preot în veac după rînduiala lui Melchisedec (Ps. 109, 4).

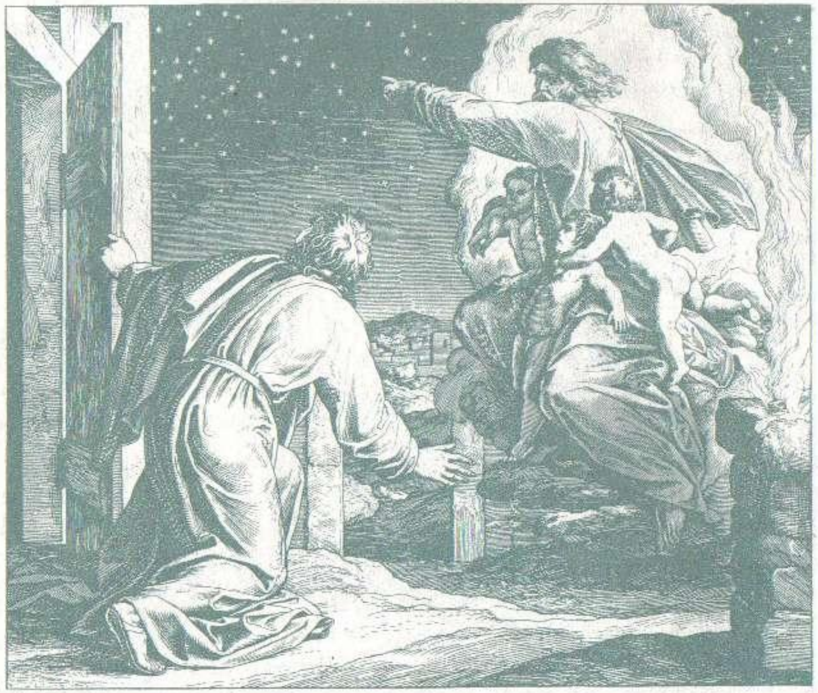

Legămîntul lui Dumnezeu cu Avram

Dumnezeu răsplăteşte credinţa lui Avram. După acestea, fost-a cuvîntul Domnului către Avram, noaptea, în vis, şi a zis: „Nu te teme Avrame, că Eu sînt scutul tău, şi răsplata ta va fi foarte mare“. Apoi l-a scos afară şi i-a zis: „Priveşte la cer şi numără stelele, de le poţi număra“. Şi a adăugat: „Atît de mulţi vor fi urmaşii tăi“ (Fac. 15, 1–6).

Şi a crezut Avraam pe Dumnezeu şi i s-a socotit aceasta ca dreptate (Rom. 4, 3).

Dumnezeu schimbă numele lui Avram. Iar cînd era Avram de 99 de ani, i s-a arătat Domnul şi i-a zis: „Eu sînt Dumnezeul cel Atotputernic; fă ce-i plăcut înaintea Mea şi fii fără de prihană ! De acum înainte nu te vei mai numi *Avram,* ci *Avraam* va fi numele tău, căci am să te fac tată a mulţime de popoare“ (Fac. 17, 1–4).

Avraam primeşte porunca tăierii împrejur. Apoi Dumnezeu a zis lui Avraam: „Tu şi urmaşii tăi de după tine, din neam în neam să păziţi legămîntul Meu. Toţi cei de parte bărbătească ai voştri să *se taie împrejur;* acesta va fi *semnul legămîntului* dintre Mine şi voi (Fac. 17, 9–11).

Dumnezeu vesteşte naşterea lui Isaac. După aceea a zis iarăşi Dumnezeu către Avraam: „Pe *Sarai,* femeia ta, să nu o mai numeşti *Sarai,* ci *Sarra* să-i fie numele. Şi o voi binecuvînta şi-ţi voi da din ea un fiu, şi-i vei pune numele *Isaac.* Şi voi încheia cu el legămîntul Meu, legămînt veşnic; să-i fiu Dumnezeu lui şi urmaşilor lui de după el“ (Fac. 17, 15–19).

Aceştia sînt fiii lui Avraam, care sînt născuţi din credinţă (Gal. 3, 7).

Avraam primitor şi apărător de străini

Dumnezeu găzduieşte la Avraam. Apoi Domnul S-a arătat iarăşi lui Avraam la stejarul *Mamvri,* într-o zi pe la amiază, cînd şedea el în uşa cortului său.

Atunci, ridicîndu-şi ochii săi, a privit şi iată trei Oameni stăteau înaintea lui; şi, cum I-a văzut, a alergat din pragul cortului său în întîmpinarea Lor şi s-a închinat pînă la pămînt. Şi a zis: „Doamne, de am aflat har înaintea Ta, nu ocoli pe robul Tău ! Se va aduce apă să Vă spălaţi picioarele şi să Vă odihniţi sub acest copac. Şi voi aduce pîine şi veţi mînca, apoi Vă veţi duce în drumul Vostru, întrucît treceţi pe la robul Vostru !“ Zis-au Aceia: „Fă, precum ai zis“.

După aceea a alergat Avraam în cort la Sarra şi i-a zis: „Frămîntă degrabă trei măsuri de făină bună şi fă azime“.

Apoi Avraam a dat fuga la cireadă, a luat un viţel tînăr şi gras şi l-a dat slugii, care l-a gătit degrabă.

Şi a luat Avraam unt, lapte şi viţelul cel gătit şi le-a pus înaintea Lor şi pe cînd Ei mîncau a stat şi el alături de Ei sub copac. Şi l-au întrebat Oamenii aceia: „Unde este Sarra, femeia ta ?“ Iar el, răspunzînd, a zis: „Iată, în cort“.

Zis-a Unul: „Iată, la anul pe vremea asta am să vin iar pe la tine şi Sarra, femeia ta, va avea un fiu“. Iar Sarra a auzit din uşa cortului de la spatele Lui (Fac. 18, 1–10).

Cei trei călători nu erau alţii decît cele trei persoane ale Sfintei Treimi.

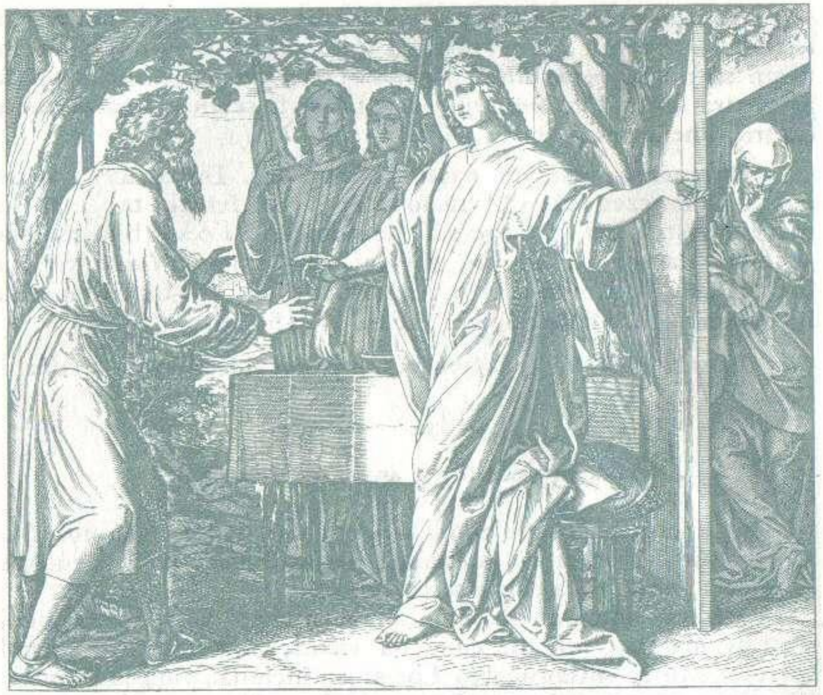

Avraam mijloceşte pentru Sodoma. Apoi S-au sculat Oamenii aceia de acolo şi S-au îndreptat spre Sodoma şi Gomora; şi s-a dus şi Avraam cu Ei, ca să-I petreacă (Fac. 18, 16).

Şi a zis Domnul: „Strigarea Sodomei şi a Gomorei este mare şi păcatul lor cumplit de greu“ (Fac. 18, 20).

De acolo doi din Oamenii aceia, plecînd, S-au îndreptat spre Sodoma, în vreme ce Avraam stătea încă înaintea Domnului.

Şi, apropiindu-se, Avraam, a zis: „Pierde-vei, oare, pe cel drept ca şi pe cel păcătos, încît să se întîmple celui drept ce se întîmplă celui nelegiuit ? Poate în cetatea aceea să fie cincizeci de drepţi: pierde-i-vei, oare, şi nu vei cruţa tot locul acela pentru cei cincizeci de drepţi, de se vor afla în cetate?“

Zis-a Domnul: „De se vor găsi în cetatea Sodomei cincizeci de drepţi, voi cruţa pentru ei toată cetatea şi tot locul acela“.

Şi, răspunzînd, Avraam, a zis: „Iată, cutez să vorbesc Stăpînului meu, eu, care sînt pulbere şi cenuşă ! Poate că lipsesc cinci din cincizeci de drepţi; poate să fie numai patruzeci şi cinci; pentru lipsa a cinci pierde-vei, oare, toată cetatea ?“.

Zis-a Domnul: „Nu o voi pierde de voi găsi acolo patruzeci şi cinci de drepţi“.

Şi a adăugat Avraam să grăiască Domnului şi a zis: „Dar de se vor găsi acolo numai patruzeci de drepţi ?“ Şi Domnul a zis: „Nu o voi pierde pentru cei patruzeci“.

Şi a zis iarăşi Avraam: „Să nu se mînie Stăpînul meu de voi mai grăi: Dar de se vor găsi acolo numai treizeci de drepţi ?“: Zis-a Domnul: „Nu o voi pierde de voi găsi acolo treizeci“.

Şi a zis Avraam: „Iată, mai cutez să vorbesc Stăpînului meu: Poate că se vor găsi acolo numai douăzeci de drepţi“. Răspuns-a Domnul: „Nu o voi pierde pentru cei douăzeci“.

Şi a mai zis Avraam: „Să nu se mînie Stăpînul meu de voi mai grăi încă o dată: Dar de se vor găsi acolo numai zece drepţi ?“ Iar Domnul i-a zis: „Pentru cei zece nu o voi pierde“.

Şi terminînd Domnul de a mai grăi cu Avraam, S-a dus, iar Avraam s-a întors la locul său (Fac. 18, 22–33).

Mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului (Iac. 5, 16).

Pieirea Sodomei şi a Gomorei

Lot primeşte pe cei doi îngeri. Cei doi îngeri au ajuns la Sodoma seara, iar Lot şedea la poarta Sodomei. Şi văzîndu-I, Lot s-a sculat înaintea Lor şi s-a plecat cu faţa pînă la pămînt. Şi a zis: „Stăpînii mei, abateţi-Vă pe la casa slugii Voastre ca să rămîneţi acolo; spălaţi-Vă picioarele, iar dimineaţă, sculîndu-Vă, Vă veţi duce în drumul Vostru“. Ei însă au zis: „Nu, ci vom rămîne în uliţă“.

Iar el I-a rugat stăruitor şi s-au abătut la el şi au intrat în casa lui. Atunci el Le-a gătit mîncare, Le-a copt azime şi au mîncat (Fac. 19, 1–4).

Îngerii silesc pe Lot să plece din Sodoma. Iar în revărsatul zorilor grăbeau îngerii pe Lot, zicînd: „Scoală, ia-ţi femeia şi pe cele două fete ale tale, pe care le ai, şi ieşi, ca să nu pieri şi tu pentru nedreptăţile cetăţii“.

Dar fiindcă el zăbovea, îngerii, din mila Domnului către el, l-au apucat de mînă pe el şi pe femeia lui şi pe cele două fete ale lui şi, scoţîndu-i afară, unul din Ei a zis: „Mîntuieşte-ţi sufletul tău ! Să nu te uiţi înapoi, nici să te opreşti în cîmp, ci fugi în munte, ca să nu pieri cu ei !“.

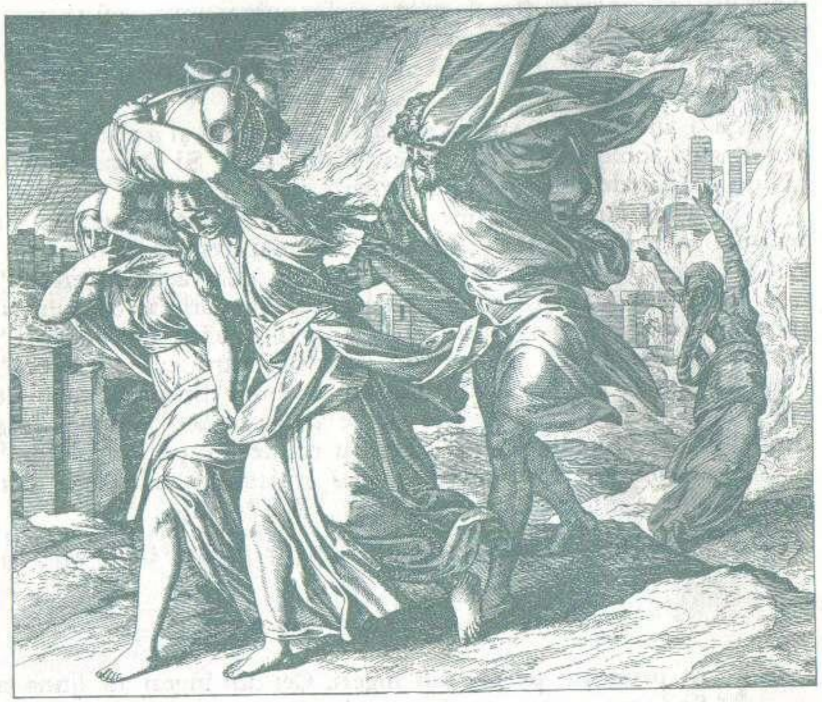

Iar Lot a zis către Dînşii: „Nu, Stăpîne ! Iată, sluga Ta a aflat bunăvoinţă înaintea Ta şi Tu ai făcut milă mare cu mine, mîntuindu-mi viaţa; dar nu voi putea să fug pînă la munte, ca să nu mă ajungă primejdia şi să nu mor. Iată, cetatea aceasta este mai aproape; să fug acolo şi să mă izbăvesc. Ea e mică şi-mi voi scăpa acolo viaţa prin Tine“.

Şi a zis îngerul: „Iată, îţi cinstesc faţa şi-ţi împlinesc acest cuvînt, să nu pierd cetatea despre care grăieşti. Grăbeşte dar şi fugi acolo; că nu pot să fac nimic pînă nu vei ajunge tu acolo !“ De aceea s-a şi numit cetatea aceea *Ţoar*.

Cînd s-a ridicat soarele deasupra pămîntului, a intrat Lot în Ţoar.

Dumnezeu pierde Sodoma şi Gomora. Atunci Dumnezeu a slobozit peste Sodoma şi Gomora ploaie de pucioasă şi foc din cer de la Domnul.

Şi a stricat cetăţile acestea, toate împrejurimile lor, pe toţi locuitorii cetăţilor şi toate plantele ţinutului aceluia.

Femeia lui Lot însă s-a uitat înapoi şi s-a prefăcut în stîlp de sare.

Avraam se duce la Beer-Şeba. Iar Avraam s-a sculat dis-de-dimineaţă şi s-a dus la locul unde stătuse înaintea Domnului. Şi căutînd spre Sodoma şi Gomora şi spre toate împrejurimile lor, a văzut ridicîndu-se de la pămînt fumegare, ca fumul dintr-un cuptor. Puţin după aceea Avraam a părăsit valea Mamvri şi s-a aşezat la *Beer-Şeba* (Fac. 19, 15–28).

Iată, Eu voi trimite îngerul Meu înaintea ta; ascultă de dînsul ! Că nu va lăsa el nepedepsite greşealele tale (Ieş. 23, 20–21).

Încercarea credinţei lui Avraam

Sarra dobîndeşte un fiu. Apoi a căutat Domnul spre Sarra, cum îi spusese, şi i-a făcut Domnul Sarrei, cum îi făgăduise. Şi a zămislit Sarra şi a născut lui Avraam un fiu la bătrîneţe, la vremea arătată de Dumnezeu. Şi a pus Avraam fiului său, pe care i-l născuse Sarra, numele *Isaac* (Fac. 21, 1–3).

Dumnezeu încearcă credinţa lui Avraam. După aceasta, Dumnezeu a încercat pe Avraam şi i-a zis: „Avraame, Avraame, ia pe fiul tău, pe Isaac, pe singurul tău fiu, pe care-l iubeşti, şi du-te în pămîntul Moria şi adu-l acolo ardere de tot pe un munte, pe care ţi-l voi arăta Eu !“

Avraam se supune. Sculîndu-se deci Avraam dis-de-dimineaţă, a pus samarul pe asinul său şi a luat cu sine două slugi şi pe Isaac, fiul său; şi tăind lemne pentru jertfă, s-a ridicat şi a plecat la locul despre care-i grăise Dumnezeu.

Iar a treia zi, ridicîndu-şi Avraam ochii, a văzut în depărtare locul acela.

Atunci a zis Avraam slugilor sale: „Rămîneţi aici cu asinul, iar eu şi copilul ne ducem pînă acolo şi, închinîndu-ne, ne vom întoarce la voi“.

Luînd deci Avraam lemnele cele pentru jertfă, le-a pus pe umerii lui Isaac, fiul său; iar el a luat în mîini focul şi cuţitul şi s-au dus amîndoi împreună.

Atunci a grăit Isaac lui Avraam, tatăl său, şi a zis: „Tată !“ Iar acesta a răspuns: „Ce este, fiul meu ?“ Zis-a Isaac: „Iată, foc şi lemne avem; dar unde-i oaia pentru jertfă ?“

Avraam însă a răspuns: „Fiul meu, va îngriji Dumnezeu de oaia jertfei Sale !“. Şi s-au dus mai departe amîndoi împreună.

Dumnezeu cruţă pe Isaac. Iar dacă au ajuns la locul de care îi grăise Dumnezeu a ridicat Avraam acolo jertfelnic, a aşezat lemnele pe el şi, legînd pe Isaac, fiul său, l-a pus pe jertfelnic, deasupra lemnelor.

Apoi şi-a întins mîna şi a luat cuţitul ca să junghie pe fiul său.

Atunci îngerul Domnului a strigat către el din cer şi a zis: „Avraame, Avraame !“. Răspuns-a acesta: „Iată-mă !“ Iar îngerul a zis: „Să nu-ţi ridici mîna asupra copilului, nici să-i faci vreun rău, căci acum cunosc că te temi de Dumnezeu şi pentru Mine n-ai cruţat nici pe singurul fiu al tău“.

Şi ridicîndu-şi Avraam ochii, a privit, şi iată la spate un berbec încurcat cu coarnele într-un tufiş. Şi, ducîndu-se Avraam a luat berbecul şi l-a adus jertfă în locul lui Isaac, fiul său.

Dumnezeu răsplăteşte lui Avraam. Şi a strigat a doua oară îngerul Domnului din cer către Avraam şi i-a zis: „Juratu-M-am pe Mine însumi, zice Domnul, că de vreme ce ai făcut aceasta şi n-ai cruţat nici pe singurul tău fiu pentru Mine, de aceea te voi binecuvînta cu binecuvîntarea Mea, şi voi înmulţi foarte neamul tău, ca să fie ca stelele cerului şi ca nisipul de pe ţărmul mării; şi va stăpîni neamul tău cetăţile duşmanilor săi *şi se vor binecuvînta prin neamul tău toate popoarele pămîntului,* pentru că ai ascultat glasul Meu“.

Întorcîndu-se apoi Avraam la slugile sale, s-au sculat împreună şi s-au dus la Beer-Şeba şi a locuit Avraam acolo în Beer-Şeba (Fac. 22, 1–19).

Cel ce iubeşte pe fiu sau pe fiică mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine (Mt. 10, 37).

*

Muntele pe care a vrut Avraam să aducă jertfă pe Isaac, fiul său, se chema muntele Moria. Mai tîrziu s-a zidit pe acest munte Ierusalimul şi templul. Sarra a murit la Chiriat-Arba, care e în vale, adică în Hebronul de astăzi, în ţara Canaanului, în vîrstă de 127 de ani. Atunci Avraam a cumpărat de la fiul lui Het un cîmp, în apropiere de stejarul Mamvri. Acolo se afla o peşteră şi în peştera aceea a fost îngropată Sarra, soţia lui Avraam (Fac. 23, 1–20).

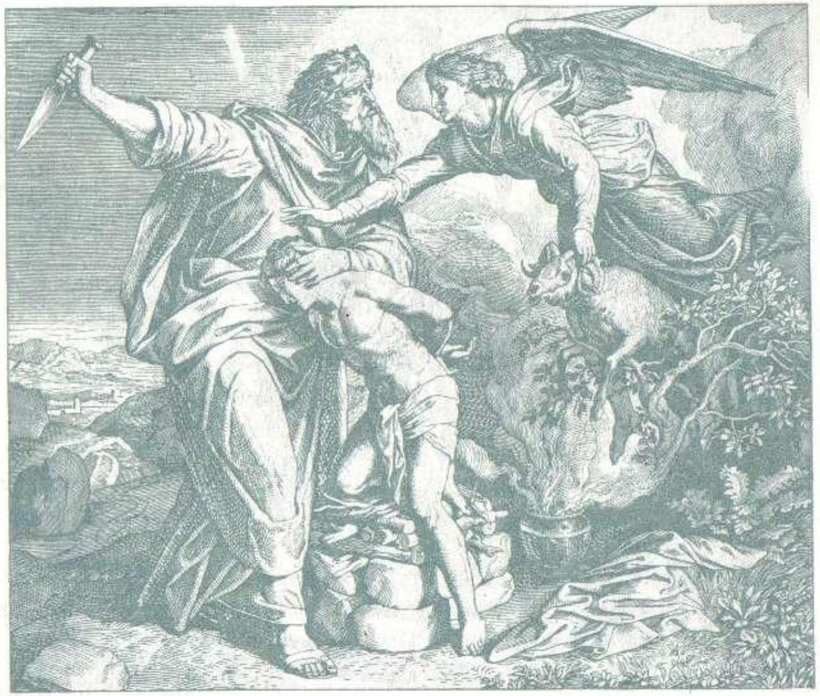

Popoarele care se coboară din Avraam:

- **Terah**
  - Haran ...... Lot ......
    - Moab .... Moabiţii
    - Ben-Ammi ...... Ammoniţii
  - **Avraam** ....
    - **Isaac** ......
      - **Iacov** .... **Israeliţii**
      - Isav(Edom)... Edomiţii
    - Ismael .... Ismaeliţii
    - Madian .... Madianiţii

Căsătoria lui Isaac

Eliazar se duce în Mesopotamia. Avraam, îmbătrînind, a chemat pe Eliazar, sluga cea mai bătrînă din casa sa, care cîrmuia toate cîte avea, şi i-a zis: „Mergi în ţara mea, unde

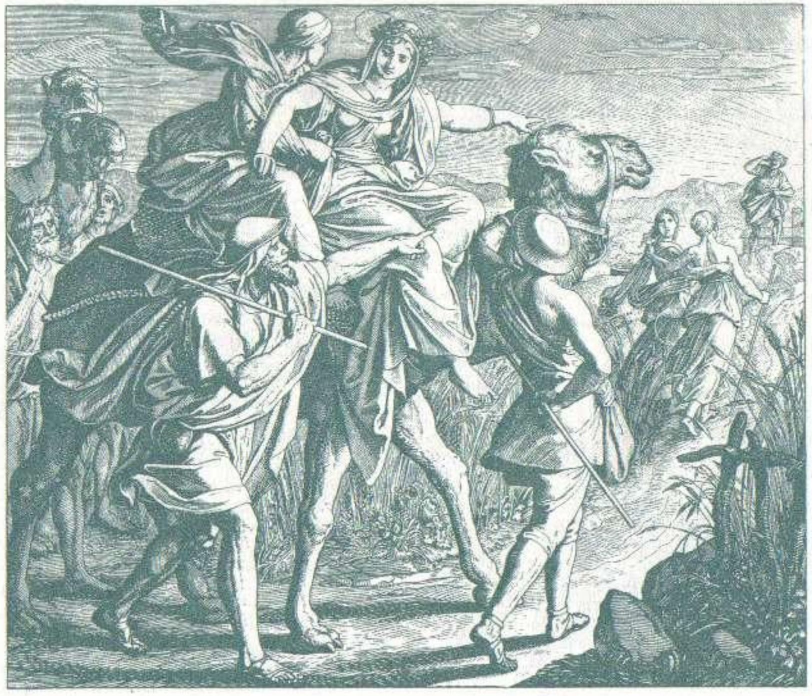

m-am născut eu, la rudele mele, şi vei lua de acolo femeie lui Isaac, fiul meu". Apoi a luat sluga cu sine zece cămile încărcate cu lucruri scumpe şi s-a dus în Mesopotamia, în cetatea lui *Nahor*. Şi într-o zi, spre seară, cînd ies femeile să scoată apă, a poposit cu cămilele la o fîntînă afară din cetate. Şi a zis: „Doamne Dumnezeul stăpînului meu Avraam, scoate-mi-o în cale astăzi şi fă milă cu stăpînul meu Avraam. Iată, eu stau la fîntîna aceasta şi fetele locuitorilor cetăţii au să iasă să scoată apă. Deci fata căreia îi voi zice: Pleacă urciorul tău să beau şi care-mi va răspunde: „Bea ! Ba şi cămilele toate le voi adăpa pînă se vor sătura", – *aceea* să fie pe care Tu ai rînduit-o robului Tău Isaac !"

Eliazar întîlneşte pe Rebeca. Dar nu sfîrşise el încă a cugeta acestea în mintea sa, cînd iată că ieşi cu urciorul pe umăr *Rebeca,* fecioara care se născuse lui *Batuel,* fiul Milcăi, femeia lui Nahor, fratele lui Avraam.

Şi venind ea la fîntînă, şi-a umplut urciorul şi a pornit înapoi. Atunci sluga lui Avraam a alergat înaintea ei şi i-a zis: „Dă-mi să beau puţină apă din urciorul tău". Iar ea a zis: „Bea, domnul meu !" Şi îndată şi-a lăsat urciorul pe braţe şi i-a dat să bea apă pînă a încetat de a mai bea.

Apoi a zis: „Şi cămilelor tale am să le scot apă pînă vor bea toate".

Şi îndată şi-a deşertat urciorul în adăpătoare şi a alergat iar la fîntînă să scoată apă, şi a adăpat toate cămilele.

Iar omul acela se uita la ea cu mirare şi tăcea, dorind să ştie de i-a binecuvîntat Domnul călătoria sau nu.

Şi dacă au încetat toate cămilele de a mai bea, a luat omul acela şi i-a dat un inel de aur şi două brăţări la mîinile ei.

Apoi a întrebat-o şi a zis: „A cui fată eşti tu ? Spune-mi, te rog, dacă se află în casa tatălui tău loc, ca să rămînem ?"

Iar ea i-a zis: „Sînt fata lui *Batuel* al Milcăi, pe care ea l-a născut lui Nahor". Apoi i-a mai zis: „Avem şi paie şi fîn mult, şi la noi este şi loc, ca să rămîneţi".

Atunci s-a plecat omul acela şi s-a închinat Domnului.

Eliazar în casa lui Batuel. Rebeca însă avea un frate, anume *Laban*. Şi a alergat Laban afară, la fîntînă, la omul acela, căci el văzuse inelul de aur şi brăţările la mîinile surorii sale Rebeca, şi auzise vorbele Rebecăi, sora sa, care spusese: „Aşa şi aşa mi-a vorbit omul acela !"

Şi ajungînd la el, l-a găsit stînd cu cămilele la fîntînă. Şi i-a zis: „Intră, binecuvîntatul Domnului ! Pentru ce stai afară ? Eu ţi-am gătit casă şi sălaş pentru cămilele tale !"

Şi a intrat omul acela în casă. Iar Laban a luat povara de pe cămile şi le-a dat paie şi fîn, iar lui şi oamenilor, care erau cu el, le-a dat apă ca să-şi spele picioarele.

Apoi le-a adus de mîncare. Eliazar însă a zis: „Nu voi mînca pînă nu voi spune la ce am venit !" Zis-a Laban: „Spune !"

Şi după ce Batuel şi Laban au ascultat toate, cum a venit şi cum a rugat pe Dumnezeu să-i descopere pe viitoarea soţie a feciorului stăpînului său, au zis către el: „De la Domnul vine lucrul acesta şi noi nu-ţi putem spune nimic nici de bine nici de rău. Iată, Rebeca este înaintea ta; ia-o şi te du şi să fie soţie a feciorului stăpînului tău, cum a grăit Domnul".

Şi auzind cuvintele lor, sluga lui Avraam s-a închinat Domnului pînă la pămînt. Apoi a scos sluga lucruri de argint şi lucruri de aur şi haine şi le-a dat Rebecăi. Dat-a de asemenea daruri şi fratelui şi mamei ei.

Şi a doua zi de dimineaţă, Rebeca a plecat cu el spre ţara Canaan şi s-a făcut soţie lui Isaac.

Avraam a trăit 175 de ani şi Isaac l-a îngropat lîngă Sarra (Fac. 24, 1–67).

Isav şi Iacov

Dumnezeu dăruieşte Rebecăi doi fii. Isaac şi Rebeca au rămas multă vreme fără copii. Şi s-au rugat ei Domnului şi i-a ascultat, şi a născut Rebeca doi fii. Cel dintîi avea tot trupul acoperit cu păr, şi de aceea i-au pus numele *Isav*. Iar celui de-al doilea i s-a pus numele *Iacov*. Copiii aceştia au crescut şi Isav a ajuns vînător iscusit trăind pe cîmpii, iar Iacov, fire blîndă, îi plăcea să trăiască în corturi. Isaac iubea pe Isav, pentru că-i aducea vînat, iar Rebeca iubea pe Iacov.

Isav îşi vinde dreptul său de întîi-născut. O dată însă a fiert Iacov linte şi Isav a venit ostenit de la cîmp şi a zis Isav către Iacov: „Dă-mi să mănînc din această mîncare roşie că sînt flămînd"; de aceea Isav s-a mai numit şi Edom (roş). Iar Iacov i-a răspuns: „Vinde-mi mai întîi dreptul tău de întîi-născut !" Şi Isav a zis: „Iată eu mor. La ce-mi va folosi dreptul de întîi-născut ?" Atunci Iacov i-a zis: „Jură-mi !". Şi s-a jurat Isav şi a vîndut lui Iacob dreptul său de întîi-născut.

Atunci Iacov a dat lui Isav pîine şi fiertură de linte şi acesta a mîncat şi a băut, apoi s-a sculat şi s-a dus. Şi astfel a nesocotit Isav dreptul său de întîi-născut (Fac. 25).

Să nu fie vreunul desfrînat sau întinat ca Isav, care pentru o mîncare şi-a vîndut dreptul de întîi-născut (Evr. 12, 16).

Binecuvîntarea părintească

Isaac vrea să binecuvinteze pe fiul său întîi-născut. Iar după ce a îmbătrînit Isaac şi au slăbit vederile ochilor săi, a chemat pe Isav, pe fiul său cel mai mare, şi i-a zis: „Iată, am îmbătrînit şi nu ştiu ziua morţii mele. Ia-ţi dar uneltele tale, tolba şi arcul şi ieşi la cîmp şi adu-mi ceva vînat, să-mi faci mîncare, cum îmi place mie, şi adu-mi să mănînc ca să te binecuvînteze sufletul meu pînă nu mor".

Rebeca face să fie binecuvîntat Iacov. După ce a plecat Isav, Rebeca a zis către Iacov: „Fiul meu, ascultă ce am să-ţi

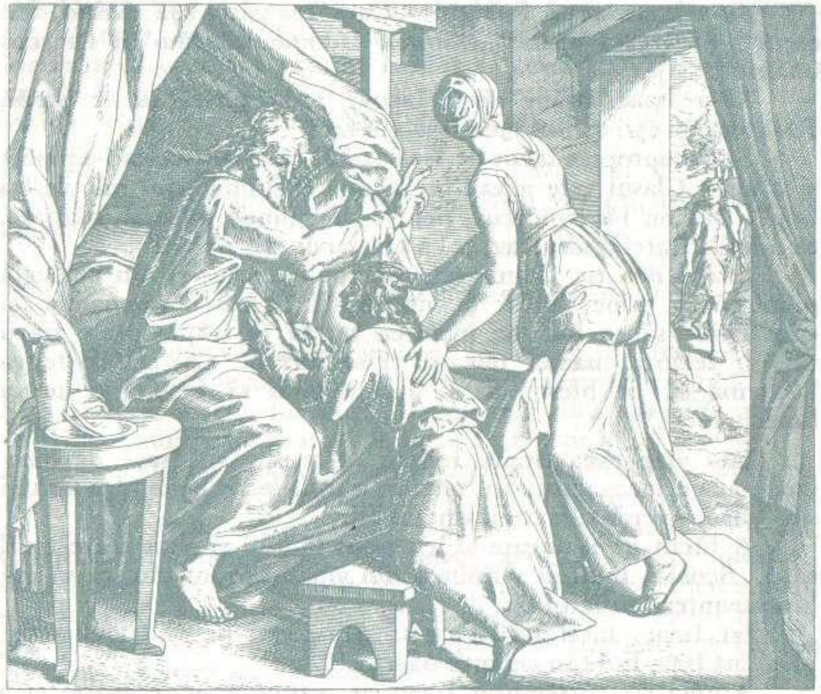

poruncesc eu: Du-te la turmă, adu-mi de acolo doi iezi tineri şi buni şi voi face din ei mîncare, cum îi place tatălui tău; iar tu o vei duce tatălui tău să mănînce, ca să te binecuvinteze tatăl tău înainte de a muri".

Şi s-a dus Iacov şi a ales doi iezi şi Rebeca a făcut din ei mîncare. După aceea a îmbrăcat pe Iacov cu cele mai bune haine ale lui Isav; şi cu pieile iezilor i-a înfăşurat braţele şi părţile goale ale gîtului lui, şi apoi l-a trimis cu mîncarea la Isaac.

Iacov binecuvîntat de Isaac. Şi acesta a intrat la tatăl său şi a zis: „Tată !" Iar acela a răspuns: „Iată-mă ! Cine eşti tu, copilul meu ?"

Zis-a Iacov către tatăl său: „Eu sînt Isav, întîiul tău născut. Am făcut precum mi-ai poruncit, scoală şi şezi de mănîncă din vînatul meu, ca să mă binecuvinteze sufletul tău !".

Zis-a Isaac către fiul său: „Cum l-ai găsit aşa curînd, fiul meu?“ Şi acesta a zis: „Domnul Dumnezeul tău mi l-a scos înainte“.

Zis-a Isaac iarăşi către Iacov: „Apropie-te să te pipăi, fiul meu, de eşti tu fiul meu Isav sau nu“.

Şi s-a apropiat Iacov de Isaac, tatăl său, iar acesta l-a pipăit şi a zis: „Glasul este glasul lui Iacov, iar mîinile sînt mîinile lui Isav“. Dar nu l-a cunoscut, pentru că mîinile lui erau păroase, ca mîinile fratelui său Isav; şi l-a binecuvîntat, zicînd:

„Să-ţi dea ţie Dumnezeu din roua cerului şi din belşugul pămîntului, pîine multă şi vin. Să-ţi slujească popoarele, şi căpeteniile să se închine înaintea ta; să fii stăpîn peste fraţii tăi, şi feciorii mamei tale să ţi se închine ţie; cel ce te va blestema să fie blestemat şi binecuvîntat să fie cel ce te va binecuvînta !“

Isav vine prea tîrziu. Îndată ce a isprăvit Isaac de binecuvîntat pe Iacov, fiul său, şi cum a ieşit Iacov de la faţa tatălui său Isaac, a venit şi Isav cu vînatul lui.

A făcut şi el bucate şi le-a adus tatălui şi a zis către tatăl său: „Scoală, tată, şi mănîncă din vînatul fiului tău, ca să mă binecuvinteze sufletul tău !“

Iar Isaac, tatăl său, i-a zis: „Cine eşti tu ?“ Iar el a zis: „Eu sînt Isav, fiul tău cel întîi-născut !“

Atunci s-a cutremurat Isaac cu cutremur mare foarte şi a zis: „Dar cine-i acela, care a căutat şi mi-a adus vînat şi am mîncat de la el înainte de a veni tu şi l-am binecuvîntat şi binecuvîntat va fi ?“

Iar Isav, auzind cuvintele tatălui său Isaac, a strigat cu glas mare şi foarte dureros şi a zis către tatăl său: „Binecuvintează-mă şi pe mine, tată !“

Zis-a Isaac către el: „A venit fratele tău cu înşelăciune şi a luat binecuvîntarea ta“.

Iar Isav a zis: „Din pricină oare că-l cheamă Iacov, de aceea m-a înşelat de două ori ? Deunăzi mi-a răpit dreptul de întîi-născut, iar acum mi-a răpit binecuvîntarea mea“. Apoi a zis Isav către tatăl său: „Nu mi-ai păstrat şi mie binecuvîntare, tată ?“

Răspuns-a Isaac şi a zis lui Isav: „Iată, stăpîn l-am făcut peste tine şi pe toţi fraţii lui i-am făcut lui robi; cu pîine şi cu vin l-am dăruit. Dar cu tine ce să fac, fiul meu ?“

Şi a zis Isav către tatăl său: „Tată, oare numai o binecuvîntare ai tu ? Binecuvintează-mă şi pe mine, tată !“ Şi cum Isaac tăcea, Isav şi-a ridicat glasul şi a început a plînge.

Atunci, răspunzînd Isaac, tatăl lui, a zis către el: „Iată, locuinţa ta va fi un pămînt mănos şi cerul îţi va trimite roua sa. Cu sabia ta vei trăi şi vei fi supus fratelui tău. Va veni însă vremea cînd te vei ridica şi vei sfărîma jugul lui de pe grumazul tău“ (Fac. 27, 1–40).

Buzele cele grăitoare de minciuni sînt urîciune înaintea Domnului (Pilde 12, 22).

Călătoria lui Iacov în Mesopotamia

Iacov fuge dinaintea lui Isav. De aceea ura Isav pe Iacov pentru binecuvîntarea cu care-l binecuvîntase tatăl său. Şi a zis Isav în cugetul său: „Se apropie zilele de jelire pentru tatăl meu; atunci am să ucid pe Iacov fratele meu“.

Dar i s-a spus Rebecăi cuvintele lui Isav, fiul cel mai mare, şi ea a trimis de a chemat pe Iacov, fiul ei cel mai mic, şi i-a zis: „Iată Isav, fratele tău, vrea să se răzbune pe tine, omorîndu-te. Acum dar, fiul meu, ascultă povaţa mea şi, sculîndu-te, fugi la Haran, în Mesopotamia, la fratele meu Laban, şi stai la el cîtva timp, pînă se va potoli mînia fratelui tău, şi pînă va mai uita el ce i-ai făcut. Atunci voi trimite şi te voi lua de acolo. Pentru ce să rămîn eu într-o singură zi fără de voi amîndoi ?“

Apoi Rebeca a zis către Isaac: „Sînt scîrbită de viaţa mea, din pricina fetelor heteilor. Dacă-şi ia şi Iacov femeie ca acestea, din fetele pămîntului acestuia, atunci la ce-mi mai e bună viaţa ?“ (Fac. 27, 41–46).

Atunci a chemat Isaac pe Iacov şi l-a binecuvîntat şi i-a poruncit, zicînd: „Să nu-ţi iei femeie din fetele canaaneilor; ci scoală şi mergi în Mesopotamia, în casa lui Batuel, tatăl mamei tale, şi-ţi ia femeie de acolo, din fetele lui Laban, fratele mamei tale. Şi Dumnezeul cel Atotputernic să te binecuvinteze, să te crească şi să te înmulţească şi să răsară din tine popoare multe. Să-ţi dea binecuvîntarea lui Avraam, tatăl meu, ţie şi urmaşilor tăi de după tine, ca să stăpîneşti pămîntul ce-l locuieşti acum şi pe care l-a dat Dumnezeu lui Avraam !“

Şi ascultînd Iacov pe părinţii săi, s-a dus în Mesopotamia. (Fac. 28, 1–7).

Iacov vede în vis o scară minunată. Iar Iacov, ieşind din Beer-Şeba, s-a dus în Haran.

Ajungînd însă la un loc, a rămas să doarmă acolo, căci asfinţise soarele. Şi luînd una din pietrele locului aceluia şi punîndu-şi-o căpătîi, s-a culcat în locul acela.

Şi a visat că parcă era o *scară*, sprijinită pe pămînt, iar cu vîrful atingea cerul; iar îngerii lui Dumnezeu se suiau şi se coborau pe ea.

Apoi S-a arătat Domnul în capul scării şi i-a zis: „Eu sînt Domnul, Dumnezeul lui Avraam, tatăl tău, şi Dumnezeul lui Isaac. Nu te teme ! Pămîntul pe care dormi, ţi-l voi da ţie şi urmaşilor tăi. Urmaşii tăi vor fi mulţi ca pulberea pămîntului şi tu te vei întinde la apus şi la răsărit, la miazănoapte şi la miazăzi, şi *se vor binecuvînta întru tine şi întru urmaşii tăi toate neamurile pămîntului.* Iată, Eu sînt cu tine şi te voi păzi în orice cale vei merge; te voi întoarce în pămîntul acesta, şi nu te voi lăsa pînă nu voi împlini toate cîte ţi-am spus“.

Iacov face o făgăduinţă. Iar cînd s-a deşteptat din somnul său, Iacov a zis: „Domnul este cu adevărat în locul acesta şi eu n-am ştiut !“ Şi spăimîntîndu-se Iacov, a zis: „Cît de înfricoşător este locul acesta ! Aceasta nu e alta fără numai casa lui Dumnezeu, aceasta e poarta cerului“.

Apoi s-a sculat Iacov dis-de-dimineaţă, a luat piatra ce şi-o pusese căpătîi, a pus-o stîlp şi a turnat pe vîrful ei untdelemn. Iacov a pus locului aceluia numele *Betel,* căci mai înainte cetatea aceea se numea Luz.

Şi a făcut Iacov făgăduinţă, zicînd: „De va fi Domnul Dumnezeu cu mine şi mă va povăţui în calea aceasta, în care merg eu astăzi, de-mi va da pîine să mănînc şi haine să mă îmbrac, şi de mă voi întoarce sănătos la casa tatălui meu, atunci Domnul va fi Dumnezeul meu. Iar piatra aceasta, pe care am pus-o stîlp, va fi pentru mine casa lui Dumnezeu şi din toate cîte-mi vei da Tu mie, a zecea parte o voi da Ţie“ (Fac. 28, 8–22).

Iacov slujeşte la Laban. Sculîndu-se apoi Iacov, s-a dus în pămîntul fiilor Răsăritului, la Laban, şi a rămas în slujba lui 20 de ani. Acesta i-a dat de soţie mai întîi pe fiica sa cea mai mare, *Lia;* apoi pe fiica sa cea mai mică, *Rahila.* Şi Domnul era cu Iacov. Şi i s-au născut lui unsprezece fii în Haran: *Ruben, Simeon, Levi, Iuda, Dan, Neftali, Gad, Aşer, Isahar, Zabulon* şi *Iosif.* Şi a ajuns foarte bogat, avînd oi, capre, asini, cămile multe, şi mulţime de slugi şi slujnice (Fac. 29–30).

Dumnezeu toate le lucrează spre bine celor ce iubesc pe Dumnezeu (Rom. 8, 28).

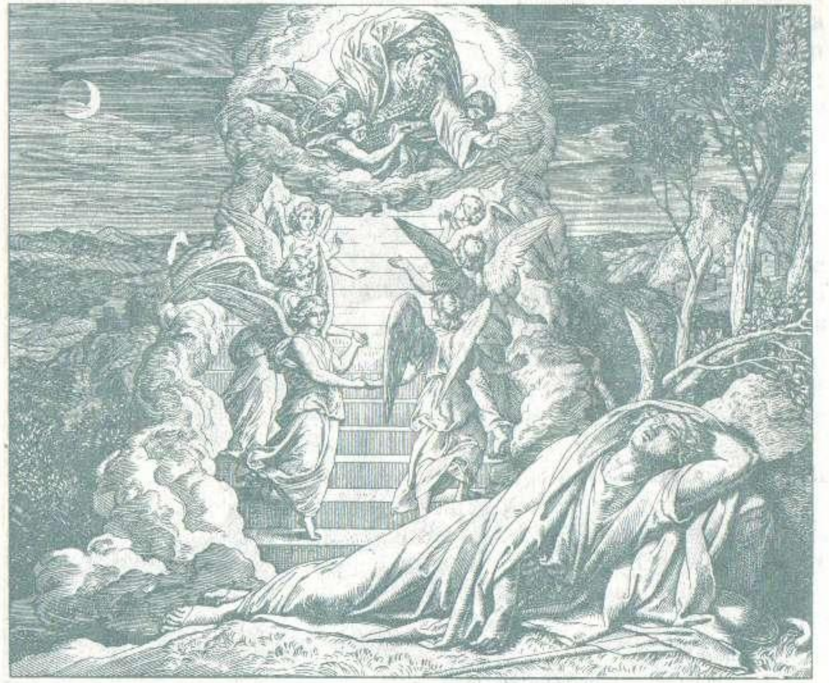

Întoarcerea lui Iacov

Iacov primeşte poruncă să se întoarcă acasă. Dumnezeu a zis lui Iacov: „Eu sînt Dumnezeul, Cel ce ţi S-a arătat în Betel, unde Mi-ai turnat untdelemn pe stîlp şi unde Mi-ai făcut făgăduinţă. Scoală deci acum, ieşi din pămîntul acesta şi mergi în pămîntul tău de naştere, şi Eu voi fi cu tine“.

Şi Iacov a plecat la drum, cu familia sa şi cu turmele sale, şi a trimis înainte soli la fratele său Isav, ca să fie primit frăţeşte. Şi întorcîndu-se solii i-au spus: „Am fost la fratele tău Isav şi, iată, el vine în întîmpinarea ta cu 400 de oameni“. Şi s-a înspăimîntat Iacov, şi a zis: „O, Doamne, izbăveşte-mă din mîna fratelui meu !“ Apoi a luat din cele ce aducea şi din vitele sale, şi a trimis dar fratelui său Isav, ca să-l îmblînzească (Fac. 31).

Iacov primeşte slăvitul nume de Israel. Şi ajungînd aproape de apa *Iaboc,* a trecut toate ale sale pe celălalt mal, înainte de

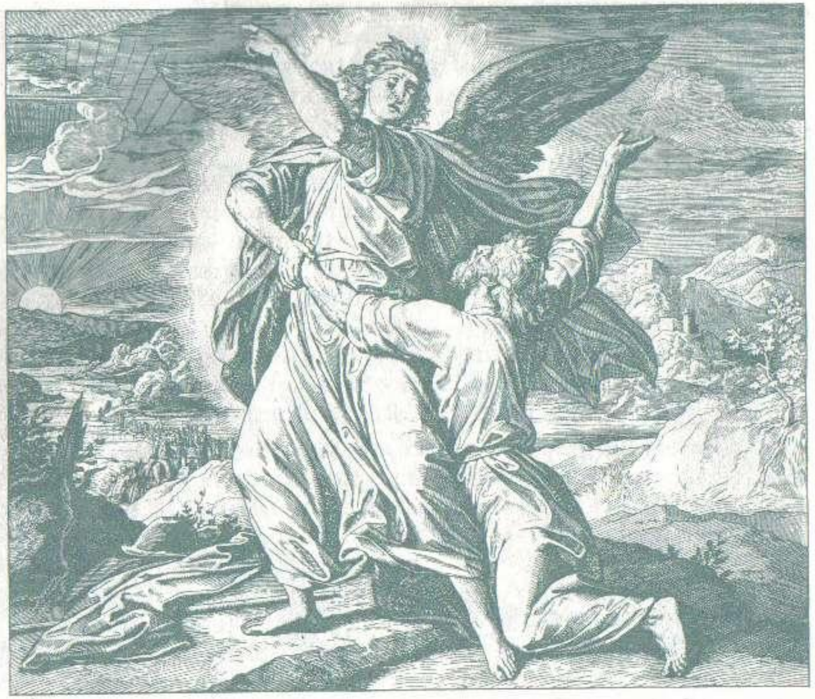

revărsatul zorilor; iar el a rămas singur. Şi, iată, cineva s-a luptat cu dînsul pînă la revărsatul zorilor. Văzînd însă că nu-l poate răpune, „acela“ s-a atins de încheietura coapsei lui şi i-a vătămat lui Iacov încheietura coapsei, pe cînd se lupta cu el.

Şi i-a zis: „Lasă-mă să plec că s-au ivit zorile“. Iacov i-a răspuns: „Nu te las, pînă nu mă vei binecuvînta“. Şi i-a zis acela: „De acum nu-ţi va mai fi numele Iacov, ci *Israel* te vei numi, că te-ai luptat cu *Dumnezeu* şi cu oamenii şi ai fost mai tare !“ Şi l-a binecuvîntat pe Iacov. Din acea zi a şchiopătat Iacov de un picior, căci i-a rămas încheietura şoldului amorţită (Fac. 32, 23–28).

Isav se împacă cu Iacov. Atunci, ridicîndu-şi Iacov ochii, a văzut pe Isav, fratele său, venind cu cei 400 de oameni. Şi, apropiindu-se de fratele său, i s-a închinat de şapte ori pînă la pămînt. Isav însă a alergat în întîmpinarea lui, l-a îmbrăţişat şi, cuprinzîndu-i grumazul, l-a sărutat şi au plîns amîndoi. Apoi a zis Isav: „Ce turme erau acelea pe care le-am întîlnit ?“. Iar Iacov a răspuns: „Daruri din cele cu care m-a miluit Dumnezeu ţi-am trimis multe, ca să aflu bunăvoinţă la tine“. Atunci Isav a zis: „Am şi eu multe, frate; ţine-ţi ale tale pentru tine !“. Însă Iacov a stăruit pînă l-a făcut să primească. Şi s-a întors Isav în aceeaşi zi pe calea sa la Seir.

Iacov îşi împlineşte făgăduinţa. De aci Iacov s-a îndreptat spre *Sichem,* unde s-a şi aşezat. Şi aducîndu-şi aminte de făgăduinţa dată lui Dumnezeu, s-a dus la *Betel* unde i se arătase Domnul, şi a ridicat acolo altar şi a adus jertfă. Puţin mai departe de acolo, aproape de *Betleem,* a murit Rahila, după ce i-a mai făcut un băiat. Acesta a fost al *doisprezecelea* fiu al lui Iacov, şi i-a pus numele *Veniamin.* Şi a îngropat Iacov pe Rahila lîngă calea ce duce la Efrata sau la Betleem şi a ridicat un stîlp de piatră pe mormînt.

Apoi a sosit Iacov la Isaac, tatăl său, căci acesta trăia încă la Mamvri, la Hebron, unde locuiseră vremelnic Avraam şi Isaac. Iar zilele pe care le-a trăit Isaac au fost 180 de ani. Slăbind apoi, el a murit şi a trecut la părinţii săi, fiind bătrîn şi încărcat de zile, şi l-au îngropat feciorii lui: Isav şi Iacov (Fac. 31–35).

Iertaţi şi veţi fi iertaţi (Lc. 6, 37).

Iosif în casa părinţilor săi

Iosif iubit de părinţii săi. Iosif fiind de 17 ani păştea oile tatălui său împreună cu fraţii săi. Şi iubea Israel pe Iosif mai mult decît pe toţi ceilalţi fii ai săi, pentru că el era copilul bătrîneţilor lui, şi-i făcu haină lungă şi aleasă.

Iosif zavistuit de fraţii săi. Fraţii lui, văzînd că tatăl lor îl iubeşte mai mult decît pe ei, îl urau şi nu puteau grăi cu el prietenos. Şi visînd Iosif un vis, l-a spus fraţilor săi, zicîndu-le: „Ascultaţi visul, ce am visat: mi se părea că legam snopi în ţarină şi snopul meu parcă s-a ridicat şi a stat drept, iar snopii voştri s-au adunat împrejurul lui şi i s-au închinat snopului meu“. Iar fraţii lui i-au zis: „Ai să domneşti poate peste noi ? Sau poate ai să ne stăpîneşti ?“. Şi pentru visul lui şi pentru spusele lui l-au urît încă şi mai mult.

Ura fraţilor lui Iosif creşte din ce în ce mai tare. Şi a mai visat el alt vis şi l-a spus tatălui său şi fraţilor săi, zicînd: „Iată, am mai visat alt vis: soarele, luna şi unsprezece stele se închinau mie". Şi l-a certat tatăl său şi i-a zis: „Ce înseamnă visul acesta pe care l-ai visat ? Au doară eu şi mama ta şi fraţii tăi vom veni să ne închinăm ţie pînă la pămînt ?"De aceea îl pizmuiau fraţii lui, iar tatăl său păstra cuvintele acestea în inima lui (Fac. 37, 1–11).

Iosif dus în Egipt

Iosif se duce să cerceteze pe fraţii săi la turme. După aceea s-au dus fraţii lui să pască oile tatălui lor la Sichem. Şi a zis Israel către Iosif: „Du-te şi vezi de sînt sănătoşi fraţii tăi şi oile şi să-mi aduci răspuns".

Iosif a plecat şi a găsit pe fraţii săi la *Dotain*. Iar ei, văzîndu-l de departe, au zis: „Iată visătorul ! Haidem să-l omorîm şi să-l aruncăm într-un puţ şi să zicem că l-a mîncat o fiară sălbatică şi vom vedea ce se va alege de visurile lui". Ruben însă le-a zis: „Nu, să nu vărsaţi sînge ! Aruncaţi-l mai bine în puţul acela din pustiu, dar mîinile să nu vi le puneţi pe el".

Iar aceasta o zicea el cu gîndul de a-l scăpa din mîinile lor şi a-l trimite acasă la tatăl său.

Iosif vîndut de fraţii săi. Cînd însă a sosit Iosif la fraţii săi, aceştia l-au dezbrăcat de haina cea lungă şi aleasă şi l-au aruncat în puţ; dar puţul era gol şi nu avea apă.

După aceea şezînd să mănînce pîine şi căutînd cu ochii lor, ei au văzut venind dinspre *Galaad* o caravană de ismaeliţi, ale căror cămile erau încărcate cu tămîie, cu balsam şi cu smirnă, pe care le duceau în Egipt. Atunci a zis Iuda către fraţii săi: „Ce vom folosi de vom ucide pe fratele nostru şi vom ascunde sîngele lui ? Haidem să-l vindem ismaeliţilor acestora, neridicîndu-ne mîinile asupra lui, pentru că e fratele nostru şi trupul nostru". Şi au ascultat fraţii lui. Iar cînd au trecut negustorii madianiţi pe acolo, fraţii au tras şi au scos pe Iosif din puţ şi l-au vîndut pe el ismaeliţilor cu 20 de arginţi. Şi aceştia au dus pe Iosif în Egipt. Cînd însă s-a întors Ruben la puţ şi n-a văzut pe Iosif în puţ, el şi-a rupt hainele şi, întorcîndu-se la fraţii săi, a zis: „Băiatul nu-i ! Încotro să apuc eu acum ?"

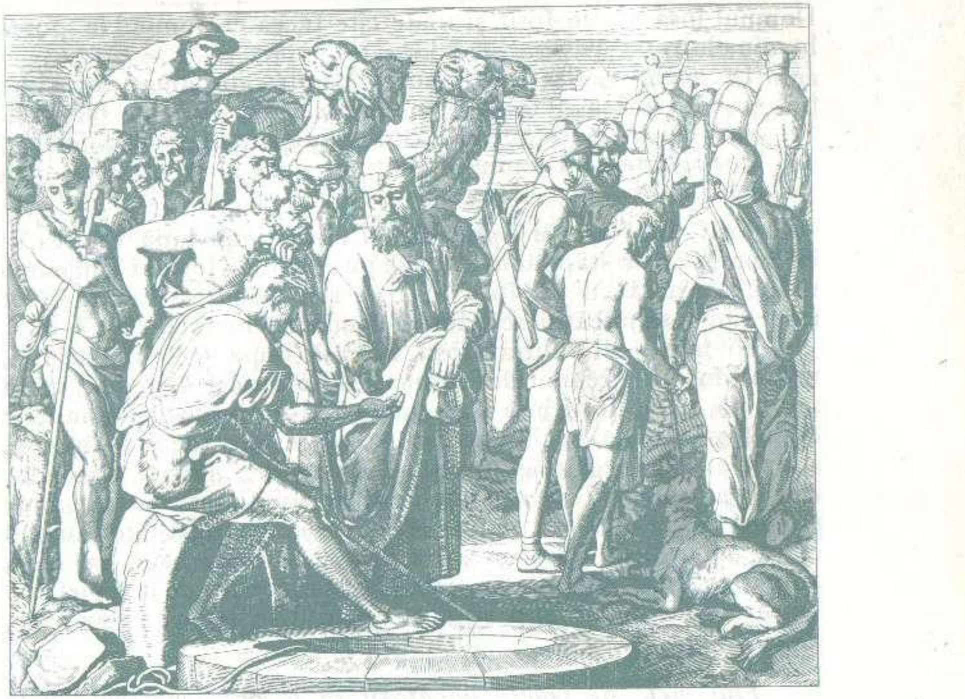

Iacov plînge pierderea fiului său Iosif. Atunci ei au luat haina lui Iosif şi, junghiind un ied, au muiat haina în sînge şi au trimis-o tatălui lor, spunînd: „Am găsit aceasta; vezi de e haina fiului tău sau nu". Şi a cunoscut-o Iacov şi a zis: „E haina fiului meu. L-a mîncat o fiară sălbatică pe fiul meu !" Atunci şi-a rupt Iacov hainele sale şi a acoperit cu sac coapsele şi a plîns pe fiul său zile multe. După aceea, s-au adunat toţi fiii lui Iacov şi toate fiicele lui şi au venit ca să-l mîngîie; dar el nu voia să se mîngîie, ci zicea: „Plîngînd, mă voi coborî în iad, la fiul meu" (Fac. 37, 12–35).

Gîndurile Mele nu sînt ca gîndurile voastre; şi căile Mele nu sînt ca ale voastre, zice Domnul (Is. 55, 8).

Iosif la Putifar

Iosif cîştigă încrederea stăpînului său. După sosirea lor în Egipt, negustorii ismaeliţi au vîndut pe Iosif lui Putifar, o căpetenie de la curtea lui Faraon şi comandantul gărzii lui.

Domnul însă era cu Iosif şi toate cîte făcea el Domnul le sporea în mîna lui.

De aceea a aflat Iosif trecere înaintea stăpînului său şi l-a pus peste casa sa şi toate cîte avea le-a dat pe mîna lui Iosif. Şi a binecuvîntat Dumnezeu casa egipteanului pentru Iosif şi era binecuvîntarea Domnului peste ce avea el în casa lui şi în ţarina lui.

Iosif este tare în ispite. Iar la cîtva timp după venirea sa în Egipt, femeia stăpînului său şi-a pus ochii pe Iosif şi-l îndemna să păcătuiască cu ea. Iosif însă i-a zis: „Cum să fac eu acest mare rău şi să păcătuiesc înaintea Dumnezeului meu ?".

Şi într-o zi a intrat Iosif în casă după treburile sale şi, nefiind în casă vreunul din casnici, ea l-a apucat de haină, vrînd să-l ţină cu ea. Iosif însă s-a smucit şi, lăsîndu-şi haina în mîinile ei, a fugit. Iar ea, văzînd aceasta, ca să nu se vădească fapta ei, a ieşit afară, strigînd ajutor, şi a zis slugilor: „Priviţi, ne-a adus aici slugă un evreu, ca să-şi bată joc de noi. Căci a intrat la mine şi mi-a zis: „Culcă-te cu mine !" Eu însă am strigat tare. Auzind el că am ridicat glasul şi am strigat, lăsîndu-şi haina la mine, a fugit şi a ieşit afară". Şi auzind Putifar acestea de la femeia sa, s-a aprins de mînie şi a aruncat pe Iosif în temniţă (Fac. 39, 1–20).

Fiul meu, de voiesc păcătoşii să te ademenească, nu te învoi (Pilde 1, 10).

Iosif în temniţă

Iosif ajunge mai mare peste cei închişi. Singur şi fără nici un sprijin era Iosif în temniţă. Însă Dumnezeu era cu el şi a vărsat milă asupra lui şi i-a dăruit lui trecere înaintea mai-marelui temniţei, încît acesta a dat temniţa pe mîna lui. Şi după cîtva timp, mai-marele paharnic şi mai-marele pitar al regelui au greşit înaintea stăpînului lor şi s-a mîniat Faraon pe amîndoi şi i-a pus sub pază în temniţă, în casa căpeteniei gărzilor, unde era închis şi Iosif. Şi într-o dimineaţă, cînd a intrat Iosif la ei, i-a văzut trişti şi nelinişţiţi, şi i-a întrebat, zicînd: „De ce sînt astăzi triste feţele voastre ?" Iar ei au răspuns: „Am visat nişte vise şi n-are aici cine ni le tîlcui". Zis-a lor Iosif: „Oare, tîlcuirile nu sînt ele de la Dumnezeu ? Spuneţi-mi, dar, visele voastre".

Iosif tîlcuieşte visul paharnicului. Atunci paharnicul a zis: „Eu am văzut în vis că era înaintea mea o coardă de vie; şi coarda aceea avea trei viţe; apoi a înfrunzit, a înflorit şi au crescut struguri şi s-au copt. Şi paharul lui Faraon era în mîna mea; şi părea că am luat un strugure şi l-am stors în paharul lui Faraon şi am dat paharul în mîna lui Faraon".

Acestuia Iosif i-a zis: „Iată tîlcuirea visului tău: cele trei viţe înseamnă trei zile. După trei zile îşi va aduce aminte Faraon de dregătoria ta şi te va pune iarăşi în slujba ta şi vei da lui Faraon paharul în mînă, cum făceai mai înainte, cînd erai paharnic la el. Deci, cînd vei fi la bine, adu-ţi aminte şi de mine şi fă-mi bine de pune pentru mine cuvînt la Faraon şi mă scoate din închisoarea aceasta; căci eu sînt furat din pămîntul evreilor; şi nici aici n-am făcut nimic, ca să fiu aruncat în temniţa aceasta".

Iosif tîlcuieşte visul marelui pitar. Văzînd mai-marele pitar că a tîlcuit bine, a zis către Iosif: „Şi eu am visat un vis: şi iată că aveam pe cap trei panere cu pîine. Iar în panerul cel mai de deasupra se aflau toate felurile de aluaturi coapte, din care mănîncă Faraon, şi păsările cerului le ciuguleau din panerul cel de pe capul meu".

Răspunzînd acestuia, Iosif i-a zis: „Iată şi tîlcuirea visului tău; cele trei panere înseamnă trei zile. După trei zile Faraon îţi va lua capul şi te va spînzura pe un lemn, şi păsările cerului îţi vor ciuguli carnea de pe tine".

Timpul adevereşte tălmăcirea lui Iosif. După trei zile, Faraon a pus înapoi în slujbă pe mai-marele paharnic, iar pe mai-marele pitar l-a omorît, întocmai precum prezisese Iosif. Însă mai-marele paharnic nu şi-a mai adus aminte de Iosif, ci l-a uitat (Fac. 39, 21–40, 23).

Drepţii vor moşteni pămîntul şi vor locui în veacul veacului pe el (Ps. 36, 29).

Ridicarea în rang a lui Iosif

Faraon visează nişte visuri care-l nelinişte sc. La doi ani după aceea, a visat şi Faraon un vis. Se făcea că stătea lîngă rîu, şi iată că au ieşit din rîu şapte vaci frumoase la înfăţişare şi grase la trup, şi păşteau pe mal.

Iar după ele au ieşit alte şapte vaci, urîte la chip şi slabe la trup, şi au stat pe malul rîului lîngă celelalte vaci.

Şi vacile cele urîte şi slabe la trup au mîncat pe cele şapte vaci frumoase la chip şi grase la trup; şi s-a trezit Faraon.

Apoi iar a adormit şi a mai visat un vis: iată se ridicau dintr-o tulpină de grîu şapte spice frumoase şi pline; şi după ele au ieşit alte şapte spice subţiri, seci şi pălite de vîntul de răsărit; şi cele şapte spice seci şi pălite au mîncat pe cele şapte spice grase şi pline. Şi s-a trezit Faraon şi a înţeles că era vis.

Iar dimineaţa s-a tulburat duhul lui Faraon şi a trimis să cheme pe toţi magii Egiptului şi pe toţi înţelepţii lui; şi le-a povestit Faraon visul său.

Iosif este chemat la Faraon. Şi nici unul dintre înţelepţii Egiptului n-a putut tălmăci visele lui Faraon.

Atunci mai-marele paharnic şi-a adus aminte de Iosif şi a spus de el lui Faraon; şi Faraon a chemat la dînsul pe Iosif şi i-a zis: „Am visat un vis şi n-are cine mi-l tîlcui". Şi a răspuns Iosif: „Nu eu, ci Dumnezeu va răspunde pentru liniştirea lui Faraon". După aceea Faraon a istorisit cele ce visase.

Iosif tîlcuieşte visele lui Faraon. După ce a isprăvit Faraon de istorisit, Iosif a zis: „Visul lui Faraon este unul: Dumnezeu a vestit lui Faraon cele ce voieşte să facă.

Cele şapte vaci frumoase înseamnă şapte ani; cele şapte spice frumoase înseamnă şapte ani; visul însă este unul.

Cele şapte vaci urîte şi slabe, care au ieşit după ele, înseamnă şapte ani; de asemenea şi cele şapte spice, seci şi pălite de vîntul de răsărit, înseamnă şapte ani. Vor fi şapte ani de foamete.

Iată pentru ce am spus eu lui Faraon că Dumnezeu a arătat lui cele ce voieşte să facă.

Iată, vin şapte ani de belşug mare în tot pămîntul Egiptului. După ei vor veni şapte ani de foamete şi se va uita tot belşugul acela în pămîntul Egiptului şi foametea va secătui toată ţara. Şi belşugul de altădată nu se va mai simţi în ţară, după foametea care va urma, că va fi foarte grea.

Iar că visul s-a arătat de două ori lui Faraon, aceasta înseamnă că lucrul este hotărît de Dumnezeu şi că El zoreşte ca să-l plinească.

Şi acum, să aleagă Faraon un bărbat priceput şi înţelept şi să-l pună peste pămîntul Egiptului. Să poruncească, dar, Faraon să se pună supraveghetori peste ţară, ca să adune în cei şapte ani de belşug a cincea parte din toate roadele pămîntului Egiptului. Să strîngă aceia toată pîinea de prisos în aceşti ani buni ce vin şi s-o adune în cetăţile pîinii, sub mîna lui Faraon şi să o păstreze spre hrană. Hrana aceasta va fi de rezervă în ţară pentru cei şapte ani de foamete, care vor urma în ţara Egiptului, ca să nu piară ţara de foamete".

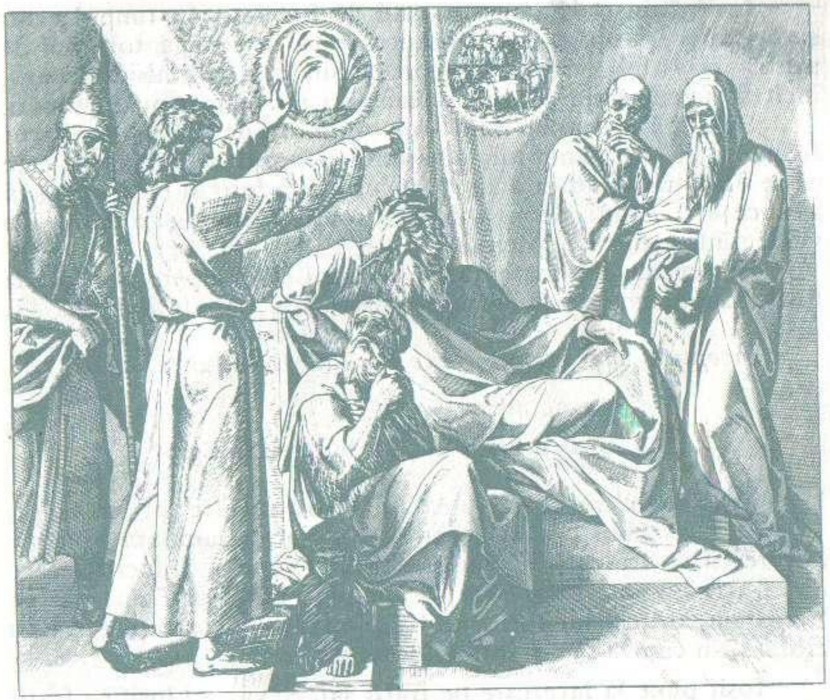

Iosif este ridicat la cel mai mare rang. Atunci Faraon a zis către Iosif: „De vreme ce Dumnezeu ţi-a descoperit ţie toate acestea, nu se află om mai înţelept şi mai priceput decît tine ! Să fii dar tu peste casa mea. De cuvîntul tău se va povăţui tot poporul meu şi numai prin tronul meu voi fi mai mare decît tine. Iată, eu te pun astăzi peste tot pămîntul Egiptului". Şi şi-a scos Faraon inelul din degetul său şi l-a pus în degetul lui Iosif, l-a îmbrăcat cu haine de vison şi i-a pus lanţ de aur împrejurul gîtului lui. Apoi a poruncit să fie purtat în a doua trăsură a sa şi să strige înaintea lui: „*Cădeţi în genunchi*".

Şi a pus Faraon lui Iosif numele *Ţafnat Paneah*.În vremea aceea Iosif era în vîrstă de 30 de ani.

Iosif strînge grîu pentru anii de foamete. În timpul celor şapte ani de belşug, Iosif porunceşte să se strîngă tot grîul de prisos, şi astfel a strîns el foarte mult grîu, ca nisipul mării, încît nici seamă nu se mai ţinea, căci nu se mai putea socoti.

Şi după aceea, au venit cei şapte ani de lipsă şi s-a făcut foamete în tot pămîntul; şi atunci poporul a început a cere pîine lui Faraon, iar el a zis: „*Duceţi-vă la Iosif* şi faceţi cum vă va zice el“. Atunci Iosif a deschis toate jitniţele şi a început a vinde pîine tuturor egiptenilor.

Şi veneau din toate ţările în Egipt să cumpere pîine de la Iosif căci foametea se întinsese peste tot pămîntul (Fac. 41, 1–57).

Începutul înţelepciunii este frica de Domnul (Ps. 110, 10).

Călătoria întîia a fraţilor lui Iosif în Egipt

Foametea în Canaan. Aflînd Iacov că este grîu în Egipt, a zis fiilor lui: „Duceţi-vă în Egipt şi cumpăraţi puţine bucate ca să trăim şi să nu murim de foame“. Atunci cei zece din fraţii lui Iosif s-au dus să cumpere grîu din Egipt, iar pe Veniamin, fratele lui Iosif, nu l-a trimis Iacov cu fraţii lui, căci zicea: „Nu cumva să i se întîmple vreun rău“.

Iosif pune la încercare pe fraţii săi. Şi văzînd Iosif pe fraţii săi, i-a cunoscut; iar ei nu l-au cunoscut. Atunci şi-a adus aminte Iosif de visele sale, pe care le visase despre ei, şi le-a zis: „Spioni sînteţi şi aţi venit să iscodiţi locurile slabe ale ţării“. Zis-au ei: „Ba nu, domnul nostru. Robii tăi au venit să cumpere bucate. Noi, robii tăi, sîntem doisprezece fraţi, din pămîntul Canaan, feciorii unui om şi sîntem oameni cinstiţi; cel mai mic e astăzi cu tatăl nostru, iar unul nu mai trăieşte“.

Iosif însă le-a zis: „E tocmai cum am zis eu cînd am zis că sînteţi spioni. Pentru ca să dovediţi nevinovăţia voastră, aduceţi aici pe fratele vostru cel mai tînăr. Trimiteţi dar pe unul dintre voi să-l aducă pe fratele vostru, iar ceilalţi veţi fi închişi pînă se vor dovedi spusele voastre de sînt adevărate sau nu“. Şi i-a pus sub pază vreme de trei zile, iar a treia zi a zis Iosif către ei: „De sînteţi oameni cinstiţi, să rămînă închis un frate al vostru, iar ceilalţi duceţi-vă şi duceţi grînele ce aţi cumpărat ca să nu sufere de foame familiile voastre. Dar să aduceţi la mine pe fratele vostru cel mai mic ca să se adeverească cuvintele voastre şi nu veţi muri“. Şi ei au făcut aşa.

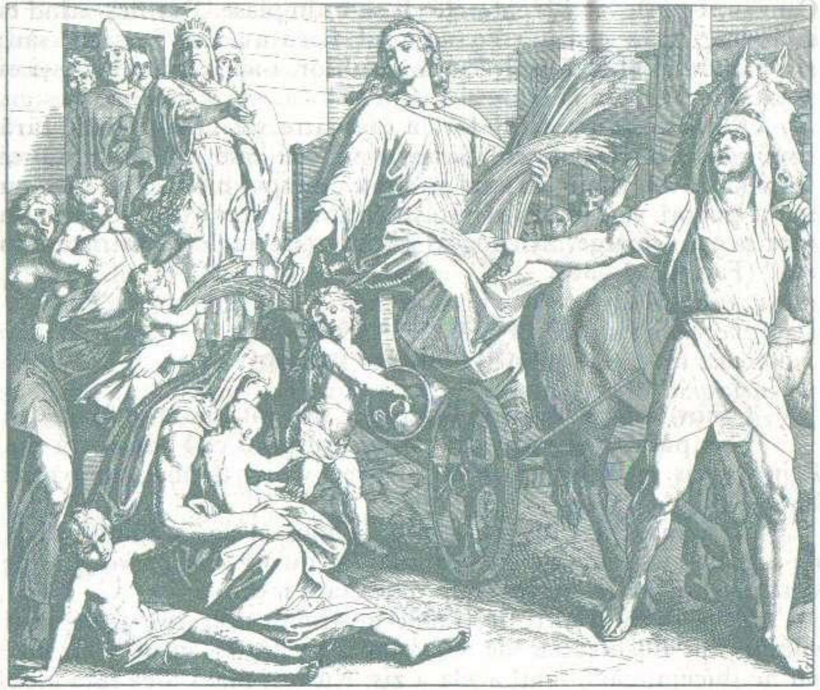

Simeon este oprit zălog. Ziceau însă unii către alţii: „Cu adevărat sîntem pedepsiţi pentru păcatul ce am săvîrşit împotriva fratelui nostru, căci am văzut zbuciumul sufletului lui cînd se ruga, şi nu ne-a fost milă de el şi nu l-am ascultat, şi de aceea a venit peste noi urgia aceasta“.

Şi ei nu ştiau că Iosif înţelege, pentru că el grăise cu ei prin tălmaci.

Iar Iosif s-a depărtat de ei şi a plîns. Apoi, întorcîndu-se iarăşi şi vorbind cu dînşii, a luat dintre ei pe Simeon şi l-a legat înaintea ochilor lor.

După aceea a poruncit Iosif să le umple sacii cu grîu şi argintul lor să-l pună fiecăruia în sacul lui şi să le dea şi de ale mîncării pe cale. Şi li s-a făcut aşa.

Cei nouă fraţi se întorc în Canaan. Şi punîndu-şi ei grîul pe asini, s-au dus de acolo. Iar dacă au venit la tatăl lor în ţara

Canaan, i-au povestit toate cîte li se întîmplase. Dar deşertînd ei sacii lor, iată, legătura cu argintul fiecăruia era în sacul său; şi văzîndu-şi ei legăturile cu argintul lor, s-au înspăimîntat şi ei şi tatăl lor.

Atunci, Iacov, tatăl lor, a zis către ei: „M-aţi lăsat fără copii. Iosif nu mai este ! Simeon nu mai este ! Şi acum să-mi luaţi şi pe Veniamin ? Toate au venit pe capul meu ! Fiul meu nu se va pogorî cu voi. Şi de i s-ar întîmpla vreun rău în calea în care aveţi a merge, aţi pogorî căruntețele mele cu întristare în iad“ (Fac. 42, 1–38).

Călătoria a doua a fraţilor lui Iosif în Egipt

Iacov lasă pe Veniamin să plece. Dar întărindu-se foametea pe pămînt şi isprăvind de mîncat grîul ce-l aduseseră din Egipt, a zis tatăl lor către ei: „Duceţi-vă iar de mai cumpăraţi bucate !“

Răspunsu-i-a Iuda şi a zis: „Omul acela, stăpînul ţării, ne-a grăit cu jurămînt şi ne-a zis: De nu va veni cu voi fratele vostru cel mai mic, nu veţi mai vedea faţa mea.

Deci, dacă trimiţi pe fratele nostru cu noi, ne ducem să-ţi cumpărăm bucate, iar de nu trimiţi pe fratele nostru cu noi, nu ne ducem, căci omul acela a zis: Nu veţi mai vedea faţa mea, de nu va veni cu voi fratele vostru ! Trimite băiatul cu mine. Răspund eu de el. Din mîna mea să-l ceri“.

Zis-a Israel, tatăl lor, către ei: „Dacă-i aşa, iată ce să faceţi: luaţi în sacii voştri din roadele pămîntului acestuia şi duceţi ca dar omului aceluia: puţin balsam şi puţină miere, tămîie şi smirnă, migdale şi fistic.

Luaţi şi alt argint cu voi, iar argintul care v-a fost pus înapoi în sacii voştri întoarceţi-l cu mîinile voastre; poate că a fost pus din greşeală.

Luaţi şi pe fratele vostru şi, sculîndu-vă, mergeţi iar la omul acela. Iar Dumnezeul cel Atotputernic să vă dea trecere la omul acela ca să vă dea şi pe celălalt frate al vostru, şi pe Veniamin. Cît despre mine, apoi de-mi va fi dat să rămîn fără copii, atunci să rămîn !

Iosif primeşte bine pe fraţii săi. Şi au luat ei darurile acestea; luat-au şi argint de două ori mai mult, şi pe Veniamin, şi, sculîndu-se, au plecat în Egipt şi s-au înfăţişat înaintea lui Iosif.

Iar Iosif, văzînd printre ei şi pe Veniamin, fratele său cel de o mamă cu el, a zis către ispravnicul casei sale: „Bagă pe oamenii aceia în casă şi junghie din vite şi găteşte, pentru că la amiază oamenii aceia au să mănînce la masă cu mine“.

Iar oamenii aceia, văzînd că i-au băgat în casa lui Iosif, au zis: „Pentru argintul care ni s-a înapoiat deunăzi în sacii noştri ne bagă înăuntru, ca să se lege de noi şi să ne năpăstuiască, şi să ne ia robi pe noi şi asinii noştri“.

Atunci, apropiindu-se ei de ispravnicul casei lui Iosif, au grăit cu dînsul la uşa casei, şi au zis:

„O, domnul nostru ! Noi am mai venit odată să cumpărăm bucate, dar s-a întîmplat că, ajungînd la popasul de noapte şi dezlegînd sacii noştri, iată, argintul fiecăruia era în sacul lui, şi acum tot argintul nostru, după greutatea lui, îl înapoiem cu mîinile noastre; iar pentru cumpărat bucate acum am adus alt argint, şi nu ştim cine a pus argintul în sacii noştri“.

Iar acela le-a zis: „Fiţi liniştiţi şi nu vă temeţi; Dumnezeul vostru şi Dumnezeul tatălui vostru v-a dat comoara în sacii voştri, căci eu am primit tot argintul cuvenit de la voi“. Şi le-a adus pe Simeon.

Iosif vede pe Veniamin. După ce a venit Iosif acasă, i-au adus în casă darurile ce aveau cu ei şi i s-au închinat cu feţele pînă la pămînt.

El însă i-a întrebat: „Cum vă aflaţi ?“. Apoi a zis: „E sănătos bătrînul vostru tată, de care mi-aţi vorbit deunăzi ? Mai trăieşte el oare ?“. Iar ei au zis: „Tatăl nostru, robul tău, e sănătos şi trăieşte !“. Şi Iosif a zis: „Binecuvîntat de Dumnezeu este omul acela !“. Iar ei s-au plecat şi i s-au închinat.

Apoi Iosif, văzînd pe Veniamin, a întrebat: „Acesta este fratele vostru cel mai mic ? Dumnezeu să se milostivească spre tine, fiule“.

Dar s-a depărtat Iosif repede, pentru că inima sa ardea pentru fratele său şi căuta să plîngă. Şi intrînd în camera sa, a plîns acolo.

Iosif primeşte pe fraţii săi la masă. Apoi, spălîndu-şi faţa, a ieşit şi, stăpînindu-se, a zis: „Daţi mîncarea !“. Şi s-au aşezat ei înaintea lui, cel întîi-născut după vîrsta lui şi cel mai tînăr după vîrsta lui, şi se mirau între ei oamenii aceştia. Şi au băut şi s-au veselit cu el (Fac. 43, 1–34).

— *Nu spune: „Vreau să răsplătesc cu rău !“* (Pilde 20, 22).

Iosif cunoscut de fraţii săi

Iosif mai încearcă o dată pe fraţii săi. După aceea a poruncit Iosif ispravnicului casei sale şi i-a zis: „Umple sacii oamenilor acestora cu bucate, cît vor putea duce, şi argintul fiecăruia să-l pui în gura sacului lui. Iar cupa mea cea de argint să o pui în sacul celui mai mic, cu preţul grîului lui“. Şi a făcut acela după cuvîntul lui Iosif, cum poruncise el.

Iar dimineaţa, în revărsatul zorilor, le-au dat drumul oamenilor acelora şi asinilor lor. Dar ieşind din cetate, ei nu s-au dus departe şi iată că Iosif zise ispravnicului casei sale: „Scoală şi aleargă după oamenii aceia şi, dacă-i vei ajunge, să le zici: „De ce mi-aţi răsplătit cu rău pentru bine ? De ce mi-aţi furat cupa cea de argint ? Au nu-i aceasta cupa din care bea stăpînul meu şi în care ghiceşte ? Ceea ce aţi făcut aţi făcut rău !“.

Straşnica frică a fraţilor lui Iosif. Şi, ajungîndu-i, le-a zis cuvintele acestea.

Iar ei au răspuns: „De ce grăieşte domnul vostru acestea ? Noi, robii tăi, n-am făcut aşa faptă.

Dacă noi şi argintul ce l-am găsit în sacii noştri ţi l-am adus înapoi din ţara Canaan, cum dar să furăm din casa stăpînului tău argint sau aur ? Acela dintre robii tăi, la care se va găsi cupa, să moară, iar noi vom fi robii domnului nostru“.

Zis-a lor acela: „Bine: cum aţi zis, aşa să fie ! Acela, la care se va găsi cupa, să-mi fie rob, iar voi veţi fi nevinovaţi“.

Atunci fiecare a dat repede jos sacul său şi şi-a dezlegat fiecare sacul; iar acela a căutat, începînd de la cel mai mare şi isprăvind cu cel mai mic, şi a găsit cupa în sacul lui Veniamin.

Atunci ei şi-au rupt hainele şi, punîndu-şi fiecare sacul său pe asinul său, s-au întors în cetate.

Şi a intrat Iuda şi fraţii săi la Iosif, că era încă acolo, şi au căzut la pămînt înaintea lui.

Iosif le-a zis: „Pentru ce aţi făcut o faptă ca aceasta ? Au n-aţi ştiut voi că un om ca mine va ghici tăinuirea ?“

Zis-a Iuda: „Ce să răspundem domnului nostru, sau ce să zicem, sau cu ce să ne dezvinovăţim ? Dumnezeu a descoperit nedreptatea robilor tăi. Iată, acum sîntem robii domnului nostru şi noi şi acela la care s-a găsit cupa“.

Iosif însă le-a zis: „Ba nu ! Eu aceasta nu voi face-o. Ci rob îmi va fi acela la care s-a găsit cupa, iar voi duceţi-vă cu pace la tatăl vostru“.

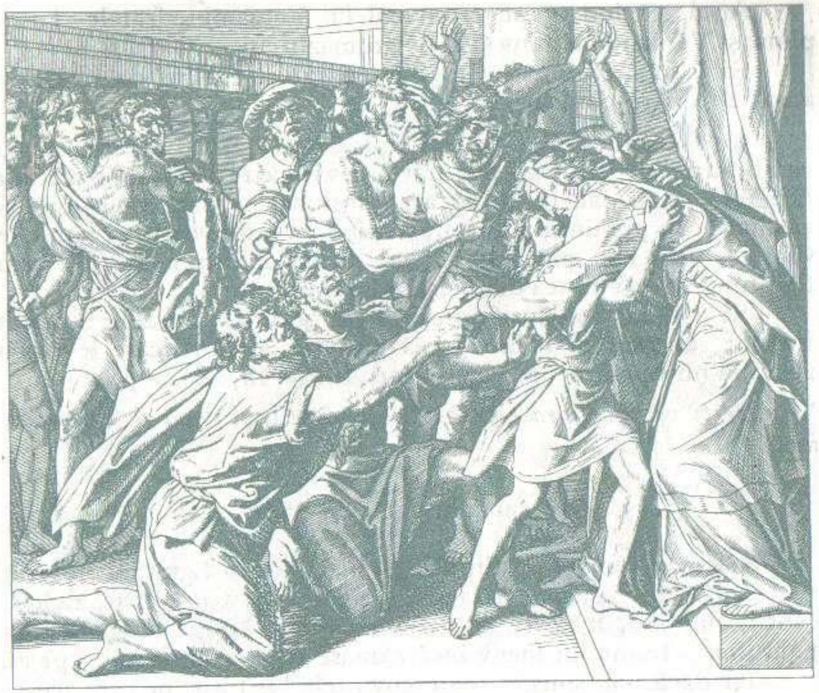

Atunci Iuda, apropiindu-se de Iosif, a zis: „Eu m-am prins chezaş la tatăl meu pentru băiat; deci să rămîn eu robul tău, în locul băiatului, iar pe el lasă-l să se întoarcă cu fraţii săi !“.

Iosif se face cunoscut fraţilor săi. Atunci Iosif, ne mai putîndu-se stăpîni, a poruncit să iasă toţi egiptenii; şi rămînînd numai el singur şi cu fraţii săi, a zis către aceştia: „Eu sînt Iosif ! Mai trăieşte oare tatăl meu ?“.

Fraţii lui însă nu i-au putut răspunde, căci erau cuprinşi de frică.

Atunci Iosif le-a zis iarăşi: „Apropiaţi-vă de mine ! Eu sînt Iosif, fratele vostru, pe care l-aţi vîndut în Egipt. Acum însă să nu vă întristaţi, nici să vă pară rău că m-aţi vîndut aici, că Dumnezeu m-a trimis înaintea voastră pentru păstrarea vieţii voastre. Grăbiţi-vă dar de vă duceţi şi aduceţi aici pe tatăl meu, şi eu voi purta de grijă de voi, că foametea are să mai ţină încă cinci ani“.

Apoi, căzînd el pe grumazul lui Veniamin, fratele său, a plîns; şi Veniamin a plîns şi el pe grumazul lui.

Şi Iosif a sărutat pe toţi fraţii săi şi a plîns cu ei. După aceasta i-au grăit şi fraţii lui.

Iosif trimite veste tatălui său. Cînd a auzit Faraon că au venit fraţii lui Iosif, s-a bucurat şi a zis către Iosif: „Zi fraţilor tăi: Iată ce să faceţi: încărcaţi dobitoacele voastre cu pîine şi vă duceţi în pămîntul Canaan, şi luînd pe tatăl vostru şi familiile voastre, veniţi la mine şi vă voi da cel mai bun loc din ţara Egiptului şi veţi mînca din belşugul pămîntului“.

Şi a făcut aşa Iosif, precum i-a poruncit Faraon; şi a dat fraţilor săi care şi haine de sărbătoare, şi la plecare le-a mai zis: „Să nu vă sfădiţi pe cale“ (Fac. 44, 1–45, 24).

De-ţi va greşi fratele tău, dojeneşte-l, şi dacă se va pocăi, iartă-l (Lc. 7, 3).

Plecarea lui Iacov în Egipt

Iacov primeşte pe fiii săi. Şi plecînd din Egipt, ei au venit în ţara Canaan, la Iacov, tatăl lor, şi l-au vestit, zicînd: „Iosif, fiul tău, trăieşte şi el domneşte astăzi peste toată ţara Egiptului“. Inima lui Iacov însă rămase rece şi nu-i credea pe ei.

Iar dacă i-au spus ei toate cuvintele lui Iosif, pe care acesta le zisese lor, şi dacă a văzut căruţele, pe care le trimisese Iosif, ca să-l aducă, atunci s-a înviorat duhul lui Iacov, tatăl lor.

Şi a zis Israel: „Destul ! Iosif, fiul meu, trăieşte încă ! Voi merge să-l văd înainte de a muri“.

Iacov se duce în Egipt. Şi sculîndu-se deci Israel cu toate cîte avea, a mers la Beer-Şeba şi a adus jertfă Dumnezeului tatălui său Isaac.

Atunci a zis Dumnezeu către Israel noaptea în vis: „Iacove, Iacove !“. Iar el a răspuns: „Iată-mă !“. Şi Dumnezeu a zis: „Eu sînt Domnul Dumnezeul tatălui tău, nu te teme a te duce în Egipt, căci acolo am să te fac neam mare. Am să merg cu tine în Egipt Eu însumi şi tot Eu am să te scot de acolo, iar Iosif îţi va închide ochii cu mîna sa“.

După aceea s-a ridicat Iacov de la Beer-Şeba şi a pornit la drum, şi a intrat în Egipt cu tot neamul lui şi cu toate averile lui. Iar sufletele, care au intrat cu Iacov în Egipt, şi care au ieşit din coapsele lui, au fost de toate şaizeci şi şase, afară de femeile fiilor lui Iacov.

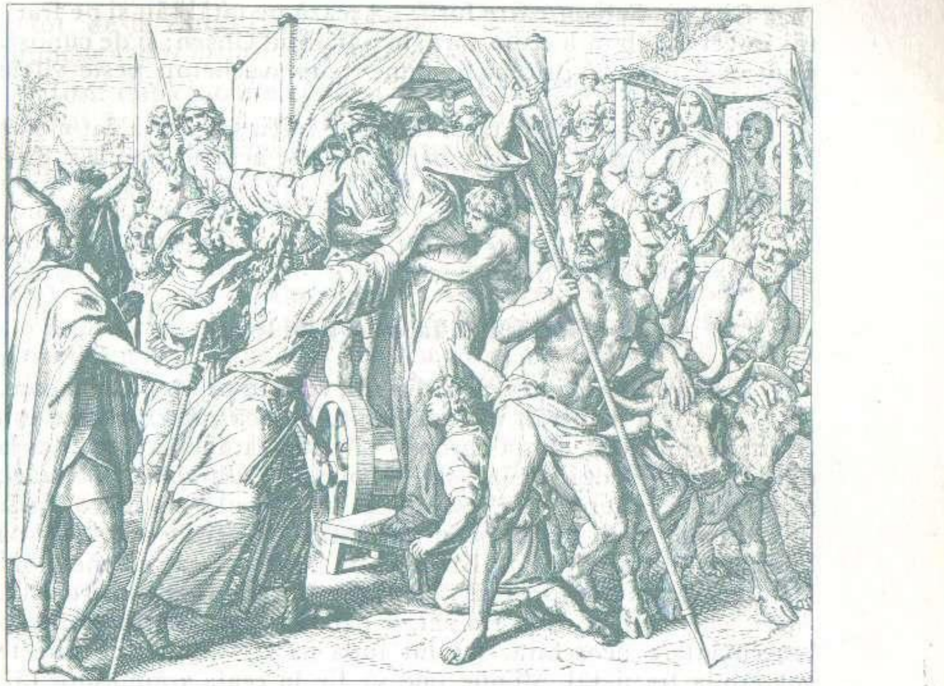

Fiii lui Iosif, născuţi în Egipt, erau de toţi nouă suflete. Deci de toate, sufletele casei lui Iacov, care au venit în Egipt cu el, au fost şaptezeci şi cinci.

Şi fiind înştiinţat Iosif de sosirea tatălui său, a înhămat carele sale şi a ieşit întru întîmpinarea lui Israel, tatăl său, şi, văzîndu-l, a căzut pe grumazul lui şi a plîns. Iar Israel a zis către Iosif: „De acum pot să mor; am văzut faţa ta şi că trăieşti încă“.

Iacov se înfăţişează înaintea lui Faraon. Apoi a adus Iosif înăuntru pe Iacov, tatăl său, şi l-a înfăţişat înaintea lui Faraon şi a binecuvîntat Iacov pe Faraon; iar Faraon a zis către Iacov: „Cîţi sînt anii vieţii tale ?“.

Răspuns-a Iacov lui Faraon: „Zilele pribegiei mele sînt o sută treizeci de ani. Puţine şi grele au fost zilele vieţii mele şi n-am ajuns zilele anilor vieţii părinţilor mei, cît au pribegit ei în zilele lor“. Şi iarăşi a binecuvîntat Iacov pe Faraon şi a ieşit de la Faraon.

Şi a zis Faraon către Iosif: „Aşează pe tatăl tău şi pe fraţii tăi în cel mai bun loc din ţară, în pămîntul Goşen; şi de cunoşti printre ei oameni pricepuţi, pune-i supraveghetori peste vitele mele".

Şi a aşezat Iosif pe tatăl său şi pe fraţii săi şi le-a dat moşie în pămîntul Goşen, în cea mai bună parte a ţării (Fac. 45, 25–47, 27).

Nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie (Evr. 13, 14).

Moartea lui Iacov şi a lui Iosif

Iacov binecuvîntează pe fiii săi, vestind pe Mesia, şi moare. Iacov a mai trăit în ţara Egiptului încă şaptesprezece ani. Şi înţelegînd Iosif că s-a apropiat sfîrşitul tatălui său, s-a dus la dînsul cu cei doi fii ai săi, *Manase* şi *Efraim*. Şi Israel, adunîndu-şi puterile sale, s-a ridicat în pat şi a zis către Iosif: „Aceşti doi fii ai tăi să fie ai mei, ca *Ruben* şi *Simeon*". Şi i-a binecuvîntat. Apoi a zis Israel către Iosif: „Iată, eu mor; dar Dumnezeu va fi cu voi şi vă va întoarce în ţara părinţilor voştri". Apoi, chemînd pe toţi fiii săi, a dat fiecăruia dintre ei cîte o binecuvîntare deosebită. Iar lui Iuda i-a zis: „Iuda, pe tine te vor lăuda fraţii tăi. Mîinile tale să fie în ceafa vrăjmaşilor tăi; închina-se-vor ţie feciorii tatălui tău. Pui de leu eşti, Iuda".

„Nu va lipsi sceptrul din Iuda, nici toiag de cîrmuitor din coapsele sale, pînă ce va veni Împăciuitorul, Căruia se vor supune popoarele".

Sfîrşind Iacov poruncile sale, pe care le-a dat feciorilor săi, şi întinzîndu-şi picioarele sale în pat, şi-a dat sfîrşitul şi s-a adăugat la poporul său. Atunci Iosif căzînd pe faţa tatălui său a plîns şi l-a sărutat. Apoi i-a îmbălsămat trupul şi egiptenii au plîns moartea lui 70 de zile.

Iosif îngroapă pe Iacov la Hebron. După ce au trecut zilele plîngerii lui, Iosif şi fraţii săi au dus trupul tatălui lor ca să-l îngroape în Canaan. Şi au mers împreună cu ei toţi slujitorii lui Faraon, dregătorii casei lui şi toţi bătrînii din ţara Egiptului şi au plecat de asemenea cu el căruţe şi călăreţi şi s-a făcut tabăra mare foarte.

Şi după ce au ajuns în pămîntul Canaan, l-au plîns încă şapte zile şi apoi l-au îngropat în peştera din ţarina Macpela, cea de lîngă Mamvri, pe care o cumpărase Avraam, cu ţarină cu tot, de la Efron Heteul, ca moşie de înmormîntare, căci aşa poruncise Iacov înainte de a muri.

Iosif după moartea tatălui său. Fiii lui Iacov s-au întors apoi cu toţii în Egipt şi au trăit în pămîntul Goşen. Iar fraţii lui Iosif, temîndu-se ca nu cumva acesta să le facă ceva pentru răul ce-i făcuseră ei, au venit la dînsul şi şi-au cerut iertare. Iosif însă a început să plîngă şi le-a zis: „Fiţi fără frică. Dumnezeu toate le-a făcut spre bine !"

Şi cînd a cunoscut Iosif că i s-a apropiat sfîrşitul, a zis iarăşi fraţilor săi: „Dumnezeu vă va cerceta, vă va scoate din pămîntul acesta şi vă va duce în pămîntul pe care l-a făgăduit părinţilor noştri. Atunci să luaţi cu voi şi oasele mele".

Şi a murit Iosif în vîrstă de 110 ani, şi l-au îmbălsămat şi l-au pus într-un sicriu, în pămîntul Egiptului.

Numele fiilor lui Israel, adică cele 12 seminţii, care au intrat în Egipt împreună cu Iacov, tatăl lor, aducînd fiecare toată casa sa, sînt acestea: *Ruben, Simeon, Levi, Iuda, Isahar, Zabulon, Veniamin, Dan, Neftali, Gad* şi *Aşer* (Fac. 47, 28–50, 26).

În ochii celor fără de minte, drepţii sînt morţi cu desăvîrşire, dar ei sînt în pace (Înţ. Sol. 3, 2–3).

Dreptul Iov

Fericirea lui Iov. Era odată în ţinutul Uz un om pe care îl chema Iov şi acest om era fără cusur şi drept; se temea de Dumnezeu şi se ferea de ce este rău. Şi i s-au născut şapte feciori şi trei fete.

El avea şapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi şi cinci sute de asini şi mulţime mare de slugi. Şi omul acesta era cel mai de seamă dintre toţi răsăritenii.

Iov suferă necazurile fără cîrtire. Şi Dumnezeu a cercat pe Iov şi a îngăduit lui satana să-i facă o mulţime de rele.

Într-o zi, cînd feciorii şi fetele lui Iov mîncau şi beau vin în casa fratelui lor mai mare, sosi un vestitor la Iov şi-i spuse: „Boii erau la arătură şi asinele păşteau pe lîngă ei; atunci *sabeenii* năvăliră asupra lor, puseră mîna pe vite, şi pe robi îi trecură prin ascuţişul sabiei. Şi am scăpat numai eu singur şi am venit să-ţi dau de veste".

Nu sfîrşise vorba bine şi altul sosi şi spuse: „*Focul* lui Dumnezeu a căzut din cer şi a ars oile tale şi pe robii tăi şi i-a mistuit. Şi am scăpat numai eu singur şi am venit să-ţi dau de veste“.

Nu sfîrşise vorba bine şi altul sosi şi spuse: „*Caldeii,* împărţiţi în trei cete, au dat năvală peste cămilele tale şi le-au ridicat, şi pe robi i-a trecut prin ascuţişul sabiei. Şi am scăpat numai eu singur şi am venit să-ţi dau de veste“.

Nu sfîrşise vorba bine şi altul sosi şi spuse: „Feciorii tăi şi fetele tale mîncau şi beau în casa fratelui lor mai mare, şi iată un *vînt năpraznic* se stîrni dinspre pustiu şi izbi în cele patru colţuri ale casei şi casa se prăbuşi peste tineri şi ei muriră. Şi am scăpat numai eu singur şi am venit să-ţi dau de veste“.

Atunci Iov se sculă, îşi sfîşie veşmîntul, se rase pe cap şi, căzînd la pămînt, se închină, şi rosti: „Gol am ieşit din pîntecele mamei mele şi gol mă voi întoarce în pămînt ! Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvîntat“.

Şi întru toate acestea, Iov nu păcătui şi nu rosti nici un cuvînt de hulă împotriva lui Dumnezeu.

Iov rămîne credincios şi în boala grea ce l-a cuprins. După aceea satana a lovit pe Iov cu lepră din tălpile picioarelor şi pînă în creştetul capului ! Şi a luat Iov un ciob ca să se scarpine, şi şedea pe gunoi, afară din oraş. Atunci nevasta lui a zis către el: „Te ţii mereu în statornicia ta ? Blestemă pe Dumnezeu şi mori!“

Dar Iov i-a răspuns: „Vorbeşti cum ar vorbi una din femeile nebune ! Ce ? Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi oare şi pe cele rele ?“ Şi în toate acestea, Iov n-a păcătuit deloc cu buzele sale.

Iov mărturiseşte că e nevinovat. Iar trei prieteni ai lui Iov aflară despre toate aceste nenorociri care dăduseră peste el şi veniră fiecare din ţara lui; şi ei erau: *Elifaz din Teman, Bildad din Şuah* şi *Ţofar din Naamah.* Şi văzîndu-l, nu-l mai recunoscură. Şi s-a plîns Iov de suferinţele sale; iar prietenii lui au zis că pentru păcatele lui îl pedepseşte Dumnezeu.

Şi a zis Iov: „Chiar şi cînd El mă va omorî, eu voi nădăjdui întru Însul. El ştie bine ce a fost viaţa mea, dar mă pune la încercare ca aurul în topitoare. . . Însă eu ştiu că Răscumpărătorul meu este viu şi în ziua cea de pe urmă va ridica din pulbere această piele a mea ce se destramă. Şi afară din trupul meu voi vedea pe Dumnezeu“.

Dumnezeu dăruieşte lui Iov bogăţii îndoite. După ce Iov şi prietenii săi au terminat de vorbit, S-a arătat Domnul în

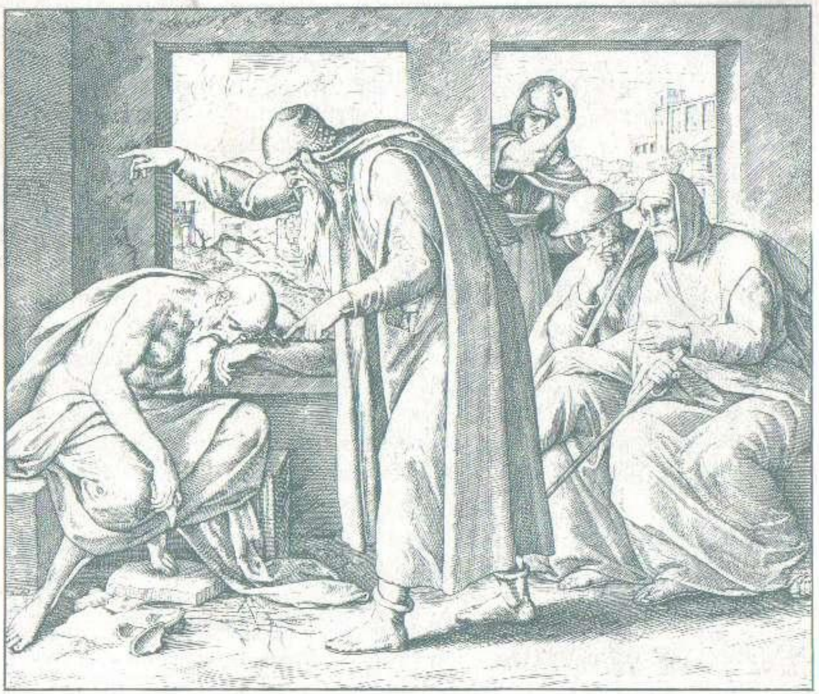

furtună şi a grăit către Elifaz din Teman: „Mînia Mea arde împotriva ta şi împotriva celor doi prieteni ai tăi, căci n-aţi vorbit de Mine aşa de drept, precum a vorbit robul Meu Iov“.

Şi Dumnezeu binecuvîntă sfîrşitul vieţii lui Iov mai bogat decît începutul ei. Şi Iov a mai trăit după aceea 140 de ani. (Iov 1–42).

Pînă la o vreme va suferi cel îndelung-răbdător, după aceea-i va răsări veselie (Inţ. Sir. 1, 22).

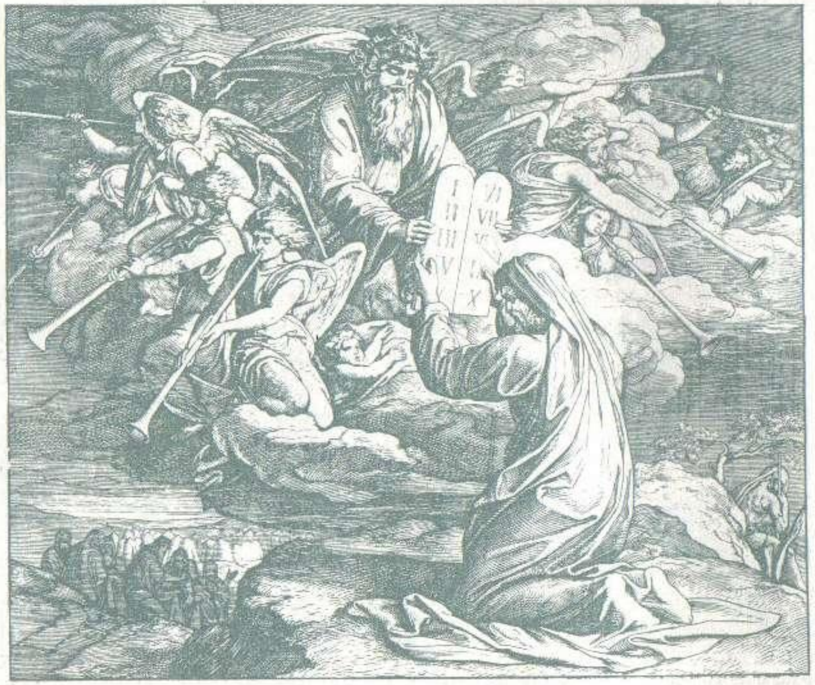

III.

TIMPUL LUI MOISE

Cei dintîi ani ai lui Moise

Israeliţii sînt asupriţi. Dar au murit şi Iosif şi toţi fraţii lui şi toţi cei de pe vremea lor.

Iar fiii lui Israel s-au prăsit şi s-au înmulţit, au crescut şi s-au întărit foarte, foarte tare şi s-a umplut ţara de ei.

Dar s-a ridicat alt rege peste Egipt, care nu cunoscuse pe Iosif. Acesta a zis către poporul său: „Iată, neamul fiilor lui Israel e mulţime mare şi e mai tare decît noi. Veniţi dar să-i împilăm, ca să nu se mai înmulţească şi ca nu cumva la vreme

de război să se unească cu vrăjmaşii noştri, şi bătîndu-ne, să iasă din ţara noastră“.

De aceea au pus peste ei supraveghetori de lucrări ca să-i împileze cu munci grele. Atunci a zidit Israel cetăţi tari lui Faraon: Pitom şi Ramses, care serveau lui Faraon pentru pătule şi cetatea On sau Iliopolis.

Însă cu cît îi împilau mai mult cu atît mai mult se înmulţeau şi se întăreau foarte, foarte tare, aşa că egiptenii se îngrozeau de fiii lui Israel.

Văzînd asta, Faraon a zis moaşelor: „Cînd moşiţi la evreice, să luaţi seama cînd nasc: de va fi băiat, să-l omorîţi, iar de va fi fată, să o cruţaţi !“

Moaşele însă s-au temut de Dumnezeu şi n-au făcut cum le poruncise regele Egiptului, ci au lăsat şi pe băieţi să trăiască.

Atunci Faraon a poruncit la tot poporul său şi a zis: „Tot copilul de parte bărbătească, ce se va naşte evreilor, să-l aruncaţi în Nil, iar fetele să le lăsaţi să trăiască toate“.

Moise pus pe apa rîului. Un om oarecare, din seminţia lui Levi, şi-a luat femeie din fetele lui Levi.

Femeia aceea a luat în pîntece şi a născut un băiat şi, văzînd că e frumos, l-a ascuns vreme de trei luni.

Dar fiindcă nu putea să-l mai dosească, a luat mama lui un coş de papură şi l-a uns cu catran şi cu smoală şi, punînd copilul în el, l-a aşezat în păpuriş, la marginea rîului.

Iar Maria, sora copilului, pîndea de departe ca să vadă ce are să i se întîmple.

Moise izbăvit din apă. Atunci s-a coborît fata lui Faraon la rîu, să se scalde, şi roabele ei o însoţiră pe malul rîului. Şi văzînd coşul în păpuriş, ea a trimis pe una din roabele sale să-l aducă.

Şi deschizîndu-l, a văzut copilul; era un băiat care plîngea. Atunci i s-a făcut milă de el fetei lui Faraon şi a zis: „Acesta-i dintre copiii evreilor“.

Iar sora copilului a zis către fata lui Faraon: „Voieşti să mă duc să-ţi chem o doică dintre evreice ca să alăpteze copilul?“

Fata lui Faraon i-a zis: „Du-te !“. Şi s-a dus copila şi a chemat pe mama pruncului.

Atunci fata lui Faraon i-a zis: „Ia-mi copilul acesta şi mi-l alăptează, că eu am să-ţi plătesc“. Şi a luat femeia copilul şi l-a alăptat.

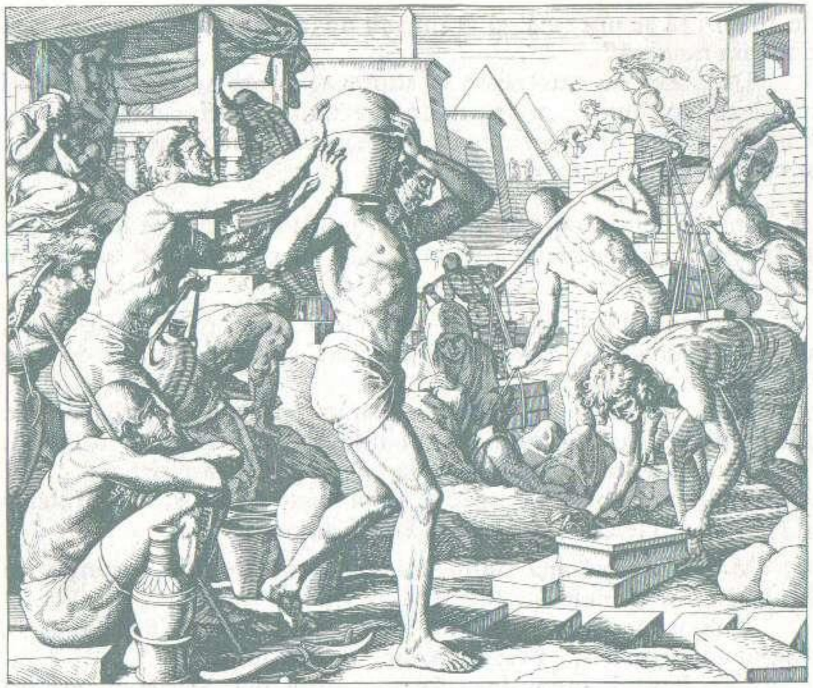

După ce a crescut copilul, doica l-a dus la fata lui Faraon şi i-a fost ca fiu şi i-a pus numele *Moise,* pentru că îşi zicea: *„Din apă l-am scos !“*

Moise fuge din Egipt. După ce Moise s-a făcut mare, a văzut suferinţele fraţilor săi, i s-a făcut milă de ei şi a început să le ia apărarea împotriva asupritorilor.

Şi auzind Faraon una ca asta, căuta ca să-l omoare pe Moise. Atunci Moise a fugit în pămîntul *Madian* din Arabia.

Şi era Moise ca de 40 de ani cînd s-a dus în Madian; iar acolo a stat iarăşi 40 de ani păscînd oile preotului Ietro, şi acesta i-a dat de soţie pe fiica sa Sefora (Ieş. 1–3).

Moise a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decît să aibă dulceaţa păcatului, cea trecătoare (Evr. 11, 25).

Chemarea lui Moise

Dumnezeu se arată lui Moise. În vremea aceea, Moise, păştea oile lui Ietro, preotul din Madian, socrul său. Şi depărtîndu-se odată cu turma în pustiu, a ajuns pînă la muntele lui Dumnezeu, la *Horeb*; iar acolo i s-a arătat îngerul Domnului, într-o pară de foc, ce ieşea dintr-un rug. Şi a văzut că rugul ardea şi nu se mistuia.

Atunci Moise şi-a zis: „Mă duc să văd această arătare minunată că rugul nu se mistuieşte“.

Iar dacă a văzut Domnul că se apropie să privească, a strigat la el Domnul din rug şi a zis: „Moise ! Moise !“. Şi el a răspuns: „Iată-mă, Doamne“.

Şi Domnul a zis: „Nu te apropia aici ! Ci scoate-ţi încălţămintea din picioarele tale, că locul pe care calci este pămînt sfînt“.

Apoi i-a zis iarăşi: „Eu sînt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov !“. Şi şi-a acoperit Moise faţa sa, că se temea să privească pe Dumnezeu.

Dumnezeu trimite pe Moise să izbăvească pe israeliţi. Zis-a Domnul către Moise: „Am văzut necazul poporului Meu în Egipt şi strigarea lui de sub apăsători am auzit, şi durerea lui o ştiu. M-am pogorît dar, să-l izbăvesc din mîna egiptenilor, să-l scot din ţara aceasta şi să-l duc într-un pămînt roditor şi larg, în ţara unde curge miere şi lapte.

Vino dar să te trimit la Faraon, regele Egiptului, ca să scoţi pe fiii lui Israel, poporul Meu, din ţara Egiptului şi Eu voi fi cu tine“.

Zis-a Moise către Dumnezeu: „Iată, eu mă voi duce la fiii lui Israel şi le voi zice: Dumnezeul părinţilor voştri m-a trimis la voi. . . Dar de-mi vor zice: „Cum îl cheamă“, ce să le spun ?“

Atunci Dumnezeu a răspuns lui Moise: *„Eu sînt Cel ce sînt“.* Apoi i-a zis: „Aşa să spui fiilor lui Israel: *Cel ce este m-a trimis la voi !“.*

Şi răspunzînd, Moise a zis: „Dar de nu mă vor crede şi nu vor asculta glasul meu, ci vor zice: „Nu ţi s-a arătat Domnul!“, ce să le spun ?“.

Zis-a Domnul către el: „Ce ai în mînă ?“ Şi el a răspuns: „Un toiag !“. „Aruncă-l jos !“ îi zise Domnul. Şi a aruncat Moise toiagul jos şi s-a făcut toiagul şarpe şi a fugit Moise de el.

Şi a zis Domnul către Moise: „Întinde mîna şi-l apucă de coadă !“ Şi şi-a întins Moise mîna şi l-a apucat de coadă şi s-a făcut iar toiag în mîna lui.

Apoi a zis Domnul: „Aşa să faci înaintea lor, ca să te creadă că ţi S-a arătat Dumnezeul părinţilor lor, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov“.

Aaron va însoţi pe Moise la Faraon. Atunci Moise a zis către Domnul: „O, Doamne, eu nu sînt om îndemînatec la vorbă, ci grăiesc cu anevoie şi sînt gîngav“. Dumnezeu însă a zis către Moise: „Mergi dar; Eu voi deschide gura ta şi te voi învăţa ce să grăieşti !“

Zis-a Moise: „Rogu-mă, Doamne, trimite pe altul, pe care vei vrea să-l trimiţi !“

Atunci, aprinzîndu-se mînia lui Dumnezeu asupra lui Moise, a zis: „N-ai tu, oare, pe fratele tău Aaron levitul ? Ştiu că el poate să vorbească în locul tău. Iată, el te va întîmpina şi, cînd te va vedea, se va bucura în inima sa. Tu-i vei grăi lui şi-i vei pune în gură cuvintele Mele, iar Eu voi deschide gura ta şi gura lui şi vă voi învăţa ce să faceţi. Va grăi el poporului, în locul tău, şi va fi pentru tine ca şi cum ar fi gura ta, iar tu îi vei fi grăitor din partea lui Dumnezeu. Toiagul acesta, care a fost prefăcut în şarpe, ia-l în mîna ta, căci cu el ai să faci minuni“.

Moise se întoarce în Egipt. Atunci Moise şi-a luat rămas bun de la Ietro, socrul său, şi a plecat în Egipt. Iar Dumnezeu a zis către Aaron: „Mergi în întîmpinarea lui Moise în pustiu“. Şi s-a dus acesta şi s-a întîlnit cu el în muntele lui Dumnezeu şi s-au sărutat amîndoi.

Atunci a spus Moise lui Aaron toate cuvintele Domnului, pe care i le poruncise, şi toate semnele ce-i încredinţase să facă.

După aceea, s-a dus Moise şi Aaron şi au adunat pe toţi bătrînii fiilor lui Israel, şi le-a spus Aaron toate cuvintele pe care le grăise Domnul lui Moise, şi a făcut Moise semne înaintea poporului, şi poporul a crezut şi s-a bucurat că a cercetat Domnul pe fiii lui Israel şi a văzut necazurile lor, şi, plecîndu-se, s-au închinat.

Moise şi Aaron înaintea lui Faraon. După aceea Moise şi Aaron au intrat la Faraon şi au zis către dînsul: „Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul lui Israel: Lasă pe poporul Meu ca să-Mi facă sărbătoare în pustiu“.

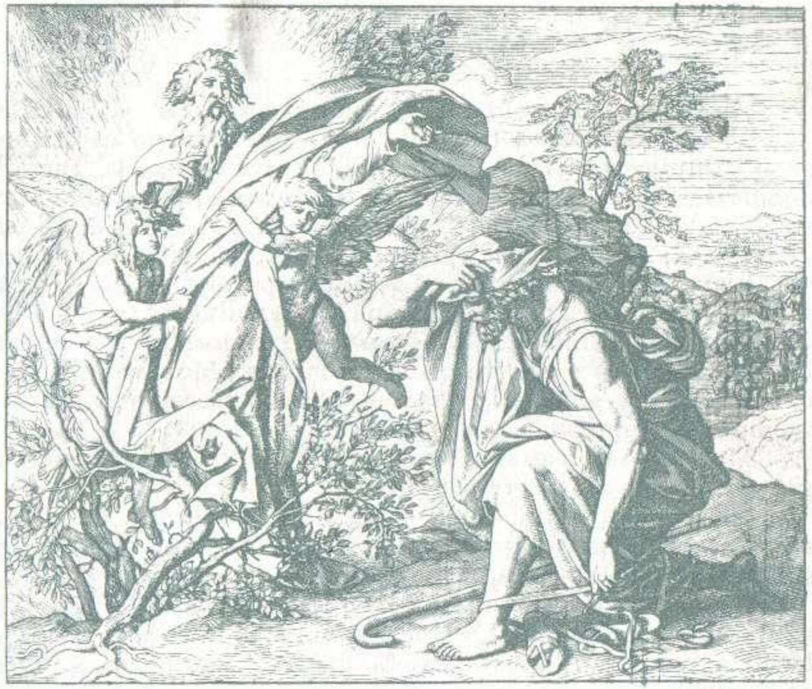

Faraon însă a zis: „Cine-i acela Domnul, ca să-I ascult glasul şi să dau drumul fiilor lui Israel ? Nu-L cunosc pe Domnul şi nu voi da drumul lui Israel !“

Apoi a dat poruncă mai-marilor peste lucrători ca să pună pe israeliţi la munci încă şi mai grele.

S-au dus deci Moise şi Aaron la Faraon şi la slujitorii lui şi au făcut cum le poruncise Domnul: a aruncat Aaron toiagul său înaintea lui Faraon şi înaintea slujitorilor lui şi s-a făcut şarpe.

Atunci a chemat şi Faraon pe înţelepţii Egiptului şi pe vrăjitori şi au făcut şi vrăjitorii egiptenilor asemenea lucru cu vrăjile lor: fiecare din ei şi-a aruncat toiagul şi s-a făcut şarpe. Dar toiagul lui Aaron a înghiţit toiegele lor. De aceea s-a învîrtoşat inima lui Faraon şi nu i-a ascultat, după cum spusese Domnul (Ieş. 3–7, 13).

Astăzi, de veţi auzi glasul Lui, să nu vă învîrtoşaţi inimile voastre (Ps. 94, 8).

Cele zece pedepse trimise de Dumnezeu asupra Egiptului

Apa Nilului prefăcută în sînge; broaştele şi muştele veninoase. Zis-a Domnul către Moise: „Inima lui Faraon se îndărătniceşte şi nu lasă poporul. Du-te dar la Faraon dimineaţă; el are să iasă la apă, iar tu ai să stai în calea lui, pe malul rîului, şi toiagul acesta care s-a prefăcut în şarpe să-l iei în mîna ta; şi să zici lui Faraon: Domnul Dumnezeul evreilor m-a trimis la tine să-ţi spun: Lasă pe poporul Meu să-Mi facă slujbă în pustiu, şi iată pînă acum nu M-ai ascultat.

Aşa zice Domnul: Din aceasta vei cunoaşte că Eu sînt Domnul: iată, cu acest toiag, care e în mîna Mea, voi lovi apa din rîu *şi se va preface în sînge;* peştele din rîu va muri, rîul se va împuţi şi egiptenii nu vor putea bea apă din rîu“.

Moise şi Aaron au făcut precum le-a poruncit lor Dumnezeu şi toată apa din rîu s-a prefăcut în sînge.

Şi au făcut aşa şi magii egipteni cu vrăjile lor. De aceea s-a învîrtoşat inima lui Faraon şi nu i-a ascultat, precum le spusese Domnul, şi pedeapsa asta a ţinut şapte zile.

Atunci a zis Domnul către Moise: „Intră la Faraon şi-i zi: Aşa grăieşte Domnul: Lasă pe poporul Meu ca să-Mi slujească. Iar de nu vei vrea să-l laşi, iată, Eu voi lovi toate ţinuturile tale cu *broaşte*“.

Şi şi-a întins Aaron mîna sa asupra apelor Egiptului şi ele au scos broaşte; şi au ieşit broaşte şi au acoperit pămîntul Egiptului. Dar au făcut asemenea şi vrăjitorii egiptenilor cu vrăjile lor şi au scos broaşte în pămîntul Egiptului.

Atunci a chemat Faraon pe Moise şi pe Aaron şi a zis: „Rugaţi-vă pentru mine Domnului să depărteze broaştele de la mine şi de la poporul meu, şi voi lăsa poporul lui Israel să jertfească Domnului !“

Ieşind deci Moise şi Aaron de la Faraon, a strigat Moise către Domnul, ca să piară broaştele, pe care le trimisese împotriva lui Faraon. Şi a făcut Domnul după cuvîntul lui Moise.

Văzînd însă că s-a făcut uşurare, Faraon şi-a învîrtoşat inima şi nu i-a ascultat, după cum spusese Domnul.

Atunci a zis Domnul către Moise: „Zi lui Aaron: Întinde-ţi toiagul tău cu mîna şi loveşte ţărîna pămîntului şi vor fi *ţînţari* pe oameni, pe vite, pe Faraon şi în casa lui, şi pe slugile lui; toată ţărîna pămîntului se va face ţînţari în tot pămîntul Egiptului“.

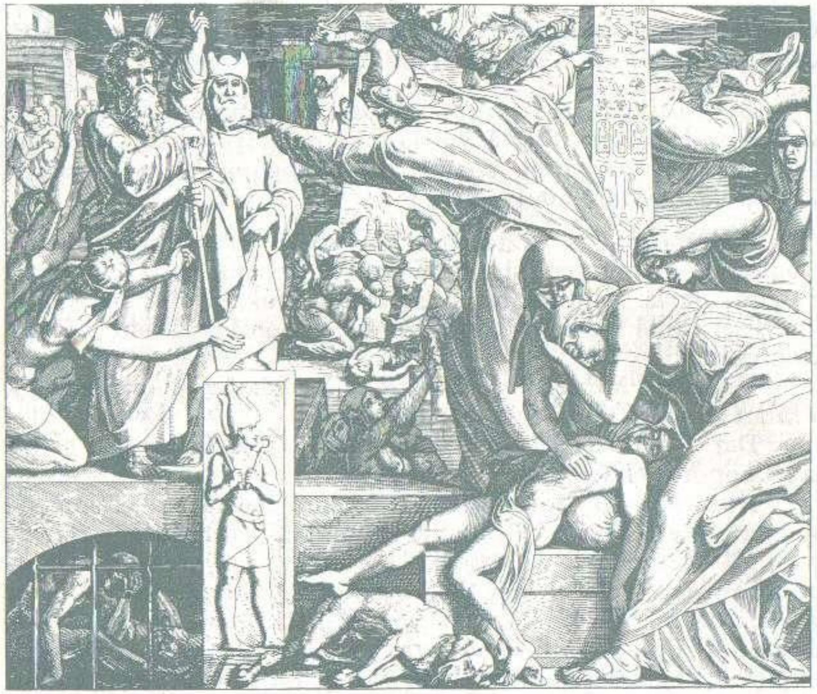

Şi au făcut ei aşa.

Au încercat atunci şi magii cu vrăjile lor să facă ţînţari, dar n-au putut. Şi au rămas ţînţarii pe oameni şi pe vite.

Şi au zis magii către Faraon: „Acesta-i degetul lui Dumnezeu !“ Dar inima lui Faraon s-a învîrtoşat şi nu i-a ascultat, după cum spusese Domnul.

Tăuni, ciuma vitelor, răni şi bube. Zis-a Domnul către Moise: „Scoală mîine de dimineaţă şi ieşi înaintea lui Faraon în vremea cînd el are să iasă la apă, iar tu să-i zici: Aşa grăieşte Domnul: Lasă pe poporul Meu ca să-Mi slujească în pustiu ! Dacă însă nu vei lăsa pe poporul Meu, iată, Eu voi trimite asupra ta, asupra slujitorilor tăi, asupra poporului tău şi asupra caselor voastre, *tăuni* şi se vor umple casele egiptenilor de tăuni şi pămîntul pe care trăiesc ei. Şi voi osebi, în ziua aceea, pămîntul

Goşen în care locuieşte poporul Meu, că acolo nu vor fi tăuni, ca să ştii că Eu sînt Domnul în mijlocul acestei ţări".

Şi s-a făcut aşa. Atunci a chemat Faraon pe Moise şi Aaron şi le-a zis: „Eu vă voi lăsa să aduceţi jertfă Domnului Dumnezeului vostru, în pustiu, dar să nu vă duceţi, departe. Rugaţi-vă dar Domnului pentru mine".

Iar Moise a zis: „Iată, cum voi ieşi de la tine, mă voi ruga Domnului Dumnezeu şi mîine se vor îndepărta tăunii de la Faraon, de la slujitorii lui şi de la poporul lui, dar Faraon să înceteze a mai înşela, nedînd drumul poporului să aducă jertfă Domnului".

Şi ieşind Moise de la Faraon, s-a rugat lui Dumnezeu. Şi a făcut Domnul după cum zisese Moise.

Dar Faraon şi-a învîrtoşat inima şi de data aceasta şi n-a lăsat poporul să se ducă.

Atunci a zis Domnul către Moise: „Intră la Faraon şi-i spune: Acestea zice Domnul Dumnezeul evreilor: Lasă pe poporul Meu să-Mi slujească ! Iar de nu vei vrea să laşi pe poporul Meu, ci-l vei mai ţine, iată, mîna Domnului va fi peste *vitele tale* cele de la cîmp: peste cai, peste asini, peste cămile, peste boi şi oi, şi va fi *moarte foarte mare.* Dar va face Domnul osebire în ziua aceea între vitele israeliţilor şi vitele egiptenilor: din toate vitele fiilor lui Israel nu va muri nici una".

Şi aşa a fost.

Dar inima lui Faraon s-a învîrtoşat şi nu a lăsat poporul să se ducă.

Iarăşi a grăit Domnul cu Moise şi cu Faraon şi a zis: „Luaţi-vă cîte o mînă plină de cenuşă din cuptor şi s-o arunce Moise spre cer înaintea lui Faraon şi a slujitorilor lui. Şi se va stîrni pulbere în tot pămîntul Egiptului şi vor fi pe oameni şi pe vite *răni şi băşici usturătoare* în toată ţara Egiptului".

Şi s-a făcut aşa.

Şi magii n-au putut sta împotriva lui Moise din pricina rănilor, pentru că erau bube pe ei şi în tot Egiptul.

Dar Domnul a învîrtoşat inima lui Faraon şi nu i-a ascultat, cum zisese Domnul lui Moise.

Grindina, lăcustele şi întunericul. Zis-a Domnul către Moise: „Să te scoli mîine dimineaţă şi să te înfăţişezi lui Faraon şi să-i zici: Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul evreilor: Lasă pe poporul Meu ca să-Mi slujească, fiindcă de data aceasta voi trimite toate pedepsele Mele împotriva ta, a slugilor tale şi a poporului tău, ca să vezi că nu este altul asemenea Mie în tot pămîntul. De Mi-aş fi întins mîna şi te-aş fi lovit pe tine şi pe poporul tău cu ciumă, tu ai fi fost şters de pe faţa pămîntului; dar te-am cruţat, ca să-Mi arăt puterea Mea şi ca să se vestească numele Meu în tot pămîntul. Şi tu tot te mai împotriveşti poporului Meu şi nu-l laşi. Iată, Eu voi ploua mîine, pe vremea asta, *grindină* foarte multă, cum n-a mai fost în Egipt de la întemeierea lui şi pînă în ziua aceasta".

Şi aşa a fost.

Grindina aceasta a bătut în tot pămîntul Egiptului tot ce era în cîmp, oameni şi dobitoace; toată iarba cîmpului a bătut-o grindina şi toţi pomii din cîmp i-a rupt grindina. Numai în ţinutul Goşen, unde trăiau fiii lui Israel, n-a fost grindină.

Atunci, trimiţînd, Faraon a chemat pe Moise şi pe Aaron şi a zis către ei: „Acum văd că am păcătuit ! Domnul este drept, iar eu şi poporul meu sîntem vinovaţi. Rugaţi-vă Domnului pentru mine, să înceteze glasul lui Dumnezeu, grindina şi focul pe pămînt, şi vă voi lăsa şi mai mult nu vă voi împiedica".

Ieşind deci Moise de la Faraon şi din cetate şi întinzîndu-şi mîinile către Domnul, au încetat tunetele şi grindina şi s-a oprit ploaia.

Văzînd însă că au încetat ploaia, grindina şi tunetele, păcătuit-a Faraon înainte şi şi-a învîrtoşat inima, şi el şi slugile lui.

Atunci a grăit iarăşi Domnul cu Moise şi a zis: „Du-te la Faraon şi-i zi: Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul evreilor: Pînă cînd nu vei vrea să te smereşti înaintea Mea ? Lasă pe poporul Meu ca să-Mi slujească ! Iar de nu vei lăsa pe poporul Meu, iată mîine, pe vremea asta, voi aduce *lăcustă* multă în toate hotarele tale".

Şi aşa a fost. Şi au venit lăcustele şi au pustiit totul.

Atunci Faraon a chemat în grabă pe Moise şi pe Aaron şi le-a zis: „Greşit-am înaintea Domnului Dumnezeului vostru şi înaintea voastră ! Iertaţi-mi, acum, încă o dată, greşeala mea şi vă rugaţi Domnului Dumnezeului vostru să abată în orice chip de la mine prăpădul acesta".

Şi ieşind de la Faraon, Moise s-a rugat lui Dumnezeu, şi Domnul a stîrnit vînt puternic de la apus şi acesta a dus lăcusta şi a aruncat-o în Marea Roşie şi n-a rămas nici o lăcustă în tot pămîntul Egiptului.

Dar Domnul a învîrtoşat inima lui Faraon şi acesta n-a dat drumul fiilor lui Israel.

Atunci a zis Domnul către Moise: „Întinde mîna ta spre cer şi se va face *întuneric* în pămîntul Egiptului, de să-l pipăi cu mîna".

Şi şi-a întins Moise mîna sa spre cer şi s-a făcut întuneric beznă trei zile în tot pămîntul Egiptului, de nu se vedea om cu om, şi nimeni nu s-a urnit de la locul său trei zile. Iar la fiii lui Israel a fost lumină peste tot în locuinţele lor.

Domnul a învîrtoşat inima lui Faraon şi el n-a vrut să le dea drumul, ci a zis Faraon către Moise: „Du-te de aici ! Dar bagă de seamă să nu te mai arăţi în faţa mea, căci în ziua cînd vei vedea faţa mea, vei muri".

Pedeapsa a zecea: moartea întîilor-născuţi. După aceea a zis Domnul către Moise: „Încă o *plagă* voi mai aduce asupra lui Faraon şi asupra Egiptului, şi după aceea vă vor da drumul de aici. Dar cînd vă vor da drumul, cu grăbire vă vor alunga de aici. La miezul nopţii voi trece prin Egipt, şi va muri tot *întîiul-născut în pămîntul Egiptului,* de la întîiul-născut al lui Faraon, care urmează să şadă pe tronul său, pînă la întîiul-născut al roabei de la rîşniţă, şi pînă la întîiul-născut al dobitoacelor. Şi va fi plîngere mare în tot pămîntul Egiptului, cum n-a mai fost şi cum nu va mai fi.

Iar la toţi fiii lui Israel nici cîine nu va lătra, nici la om, nici la dobitoc, ca să cunoaşteţi ce deosebire face Domnul între egipteni şi israeliţi".

Apoi a zis Domnul către Moise: „Nu vă va asculta nici acum Faraon, ca să se înmulţească semnele Mele şi minunile Mele în pămîntul Egiptului".

A făcut deci Moise şi Aaron toate semnele şi minunile acestea înaintea lui Faraon. Dar Domnul a învîrtoşat inima lui Faraon şi el n-a ascultat să lase pe Israel să iasă din pămîntul său (Ieş. 7, 14–11, 10).

Mare eşti Tu, Cel ce faci minuni, Tu eşti singurul Dumnezeu (Ps. 85, 9).

Mielul pascal; ieşirea din Egipt

Cina pascală. Apoi a grăit Domnul cu Moise şi Aaron în pămîntul Egiptului şi le-a zis: „Luna aceasta să vă fie începutul lunilor, să vă fie întîia între lunile anului. Spune dar

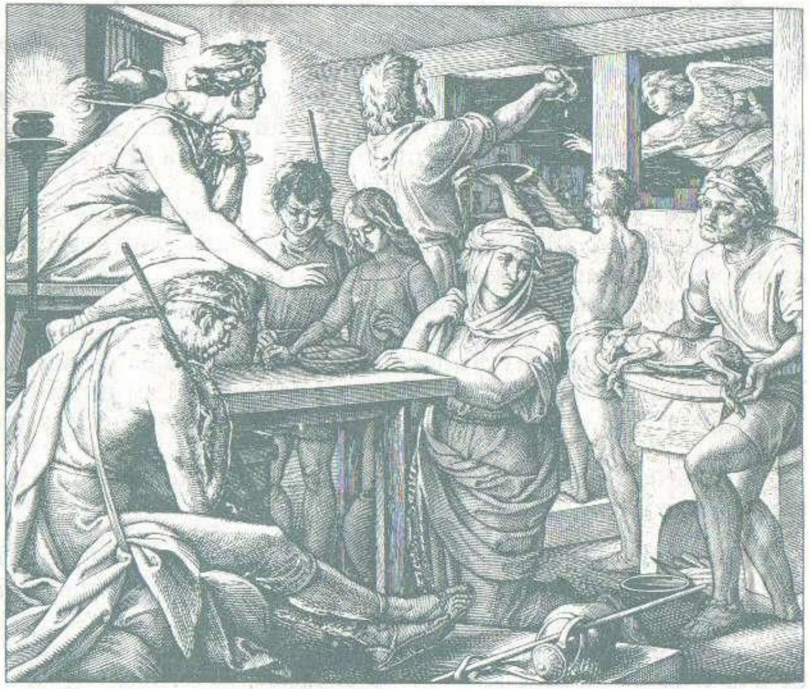

la toată obştea fiilor lui Israel şi le zi: În ziua a zecea a lunii acesteia să-şi ia fiecare din capii de familie un miel.

Mielul să vă fie de un an, parte bărbătească şi fără meteahnă, şi să luaţi sau un miel sau un ied, să-l ţineţi pînă în ziua a paisprezecea a lunii acesteia şi atunci toată adunarea obştii fiilor lui Israel să-l înjunghie către seară. Să ia din sîngele lui şi să ungă amîndoi uşorii şi pragul cel de sus al uşii casei unde au să-l mănînce. Şi să mănînce în noaptea aceea carnea lui friptă la foc; dar s-o mănînce cu azimă şi cu ierburi amare. Dar să nu-l mîncaţi nefript deajuns sau fiert în apă, ci să mîncaţi totul fript bine pe foc, şi capul cu picioarele şi măruntaiele. Să nu lăsaţi din el pe a doua zi şi oasele lui să nu le zdrobiţi. Ceea ce va rămîne pe a doua zi să ardeţi în foc. Să-l mîncaţi însă aşa: să aveţi coapsele încinse, încălţămintea în picioare şi toiegele în mîinile voastre; şi să-l mîncaţi cu grabă, căci sînt *Paştile* Domnului. În noaptea aceea voi trece peste pămîntul Egiptului, şi voi lovi pe tot întîi-născutul în pămîntul Egiptului".

Toţi întîii-născuţi ai egiptenilor mor. Au mers deci fiii lui Israel şi au făcut toate cum poruncise Domnul lui Moise şi lui Aaron; aşa au făcut.

Iar la miezul nopţii a lovit Domnul pe toţi întîi-născuţii în pămîntul Egiptului, de la întîi-născutul lui Faraon, care avea a şedea pe tron,pînă la întîi-născutul robului, care sta în închisoare, şi pe toţi întîi-născuţii dobitoacelor.

Şi s-a sculat noaptea Faraon însuşi, toate slugile lui şi toţi egiptenii, şi s-a făcut bocet mare în toată ţara Egiptului, căci nu era casă unde să nu fie mort.

În aceeaşi noapte a chemat Faraon pe Moise şi pe Aaron şi le-a zis: „Sculaţi-vă şi ieşiţi din pămîntul poporului meu ! Şi voi şi fiii lui Israel ! Şi duceţi-vă de faceţi slujbă Domnului Dumnezeului vostru, precum aţi zis. Luaţi cu voi şi oile şi boii voştri, cum aţi cerut, şi vă duceţi şi mă binecuvîntaţi şi pe mine".

Şi sileau egiptenii pe poporul evreu să iasă degrabă din ţara aceea, căci ziceau: „Pierim cu toţii".

Israeliţii pleacă din Egipt. Şi au plecat israeliţii în număr de şase sute de mii de bărbaţi fără a socoti pe femei şi pe copii. Ei au dus cu dînşii turme mari de oi, boi şi tot felul de vite. Şi din pricina grabei au luat cu dînşii şi coveţile cu aluat, înainte de a se fi dospit. Iar Moise a luat cu el oasele lui Iosif.

Sărbătoarea Paştilor. Iar Moise a zis către popor: „Să vă aduceţi aminte de ziua aceasta, în care aţi ieşit din pămîntul Egiptului, din casa robiei, căci cu mînă tare v-a scos Domnul de acolo, şi să nu mîncaţi dospit.

Azime să mîncaţi şapte zile şi să nu se găsească la tine pîine dospită, nici dospitură în toate hotarele tale. În ziua aceea să spui fiului tău şi să zici: Acestea-s pentru cele ce a făcut Domnul cu mine, cînd am ieşit din Egipt. Să păziţi dar legea aceasta din an în an, la vremea hotărîtă. Şi cînd te va duce Domnul Dumnezeul tău în ţara Canaanului, cum S-a jurat ţie şi părinţilor tăi, şi ţi-o va da ţie, atunci să osebeşti Domnului pe tot cel de parte bărbătească de la oameni, care se naşte întîi; şi pe tot cel de parte bărbătească, care se va naşte întîi din turmele sau de la vitele ce vei avea să-l închini Domnului" (Ieş. 12–13).

Curăţiţi aluatul cel vechi, ca să fiţi frămîntătură nouă, precum şi sînteţi fără aluat; căci Paştile nostru Hristos S-a jertfit pentru noi (I Cor. 5,7).

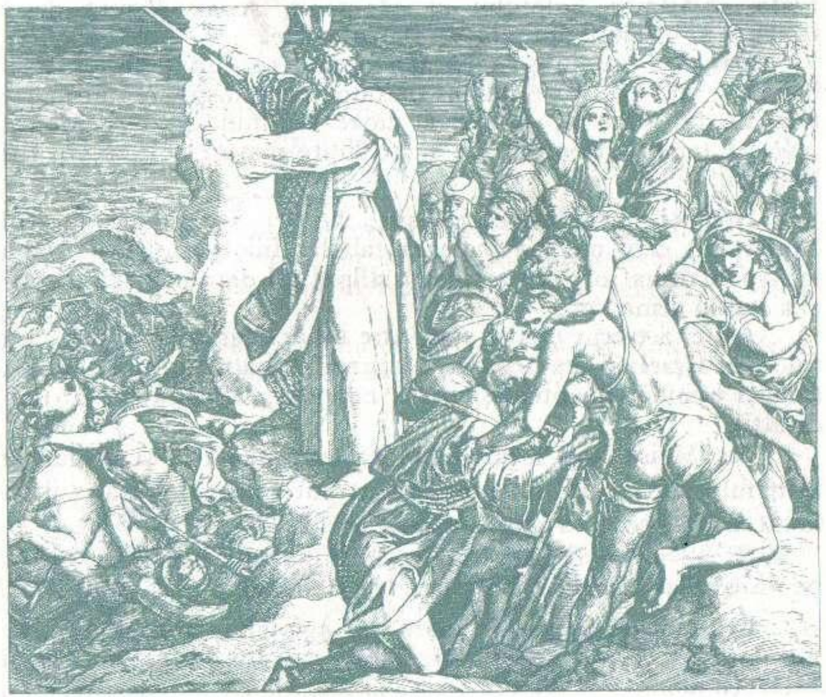

Sosirea israeliţilor la Marea Roşie. Iar după ce Faraon a dat drumul poporului, Dumnezeu nu l-a dus pe calea cea către pămîntul filistenilor, care era mai scurtă; căci a zis Dumnezeu: „Nu cumva poporul, văzînd război, să se căiască şi să se întoarcă în Egipt". Ci a dus Dumnezeu poporul împrejur, pe calea pustiului, către Marea Roşie. Şi fiii lui Israel au ieşit în bună rînduială din pămîntul Egiptului. Iar Domnul mergea înaintea lor: ziua în stîlp de nor, arătîndu-le calea, iar noaptea în stîlp de foc, luminîndu-le, ca să poată merge şi ziua şi noaptea. Şi astfel mergînd ei, au ajuns la Marea Roşie, şi au poposit acolo.

Faraon urmăreşte pe israeliţi. Atunci s-a căit Faraon că a lăsat pe israeliţi să plece, şi a luat şase sute de care alese şi toată călărimea Egiptului şi căpetenii, şi au alergat după israeliţi, şi i-a ajuns aproape de Marea Roşie.

Dar cînd s-a apropiat Faraon şi cînd s-au uitat fiii lui Israel înapoi şi au văzut că egiptenii vin după ei, s-au spăimîntat foarte tare fiii lui Israel şi au strigat către Domnul. Şi a zis Moise: „Nu vă temeţi. Domnul are să se lupte pentru voi, iar voi fiţi liniştiţi".

Israeliţii trec Marea Roşie. Atunci s-a ridicat îngerul Domnului, care mergea înaintea taberei fiilor lui Israel, şi s-a mutat în urma lor; şi s-a ridicat stîlpul cel de nor dinaintea lor şi a stat în urma lor.

Astfel a trecut el şi a stat între tabăra egiptenilor şi tabăra fiilor lui Israel; şi era negură şi întuneric pentru unii; iar pentru ceilalţi lumină, noaptea, şi toată noaptea nu s-au apropiat unii de alţii.

Iar Moise şi-a întins mîna sa asupra mării şi a alungat Domnul marea toată noaptea cu vînt puternic de la răsărit şi s-a făcut marea uscat, că s-au despărţit apele.

Şi au intrat fiii lui Israel prin mijlocul mării, mergînd ca pe uscat, iar apele le erau perete, la dreapta şi la stînga lor.

Egiptenii se îneacă în mare. Iar egiptenii, urmărindu-i, au intrat după ei în mijlocul mării, toţi caii lui Faraon, carele şi călăreţii lui.

Dar în straja dimineţii a căutat Domnul din stîlpul cel de foc şi din nor spre tabăra egiptenilor şi a umplut tabăra egiptenilor de spaimă.

Iar Domnul a zis către Moise: „Întinde-ţi mîna asupra mării ca să se întoarcă apele asupra egiptenilor, asupra carelor şi asupra călăreţilor lor".

Şi şi-a întins Moise mîna asupra mării şi spre ziuă s-a întors apa la locul ei, iar egiptenii fugeau împotriva apei. Şi aşa a înecat Dumnezeu pe egipteni în mijlocul mării.

Iar apele s-au tras la loc şi au acoperit casele şi călăreţii întregii oştiri a lui Faraon, care intrase după israeliţi în mare, şi nu a rămas nici unul dintre ei.

Aşa a izbăvit Domnul în ziua aceea pe israeliţi din mîinile egiptenilor, şi au văzut fiii lui Israel pe egipteni morţi pe malurile mării.

Văzut-a Israel mîna cea tare, pe care a întins-o Domnul asupra egiptenilor, şi s-a temut poporul de Domnul şi a crezut în Domnul şi în Moise, sluga Lui.

Atunci Moise şi fiii lui Israel au cîntat Domnului cîntarea aceasta şi au zis:

„Să cîntăm Domnului, căci cu slavă S-a preaslăvit !
Pe cal şi pe călăreţ în mare i-a aruncat !
Tăria mea şi mărirea mea este Domnul,
căci El m-a izbăvit.
Acesta este Dumnezeul meu şi-L voi preaslăvi,
Dumnezeul părintelui meu şi-L voi preaînălţa !
Domnul este viteaz în luptă; Domnul este numele Lui.
Împărăţi-va Domnul în veac şi în veacul veacului !" (Ieş. 13–15).

Nu nouă, Doamne, nu nouă, ci numelui Tău dă slavă, pentru mila Ta şi pentru adevărul Tău (Ps. 113, 9).

Minunile ce s-au făcut în pustiu

Dumnezeu îndulceşte apele amare. De la Marea Roşie, israeliţii s-au afundat în pustiu, şi n-au mai întîlnit apă. În sfîrşit, după trei zile, au găsit apă la *Mara;* dar apa aceasta era cu neputinţă de băut, pentru că era amară.

De aceea cîrtea poporul împotriva lui Moise şi zicea: „Ce să bem ?" Atunci Moise a strigat către Domnul, şi Domnul i-a arătat un lemn; şi l-a aruncat în apă, şi s-a îndulcit apa.

Dumnezeu trimite prepeliţe şi mană. În pustiul *Sin,* israeliţii au început din nou a cîrti împotriva lui Moise şi a lui Aaron, zicînd: „Mai bine muream bătuţi de Domnul în pămîntul Egiptului, cînd şedeam împrejurul căldărilor cu carne şi mîncam pîine de ne săturam !" Şi a grăit Domnul cu Moise: „Spune-le lor: Diseară carne veţi mînca, iar dimineaţă vă veţi sătura de pîine, şi veţi cunoaşte că Eu Domnul sînt Dumnezeul vostru".

Iar, dacă s-a făcut seară, au venit prepeliţe şi au acoperit tabăra, iar dimineaţa, după ce s-a luat roua dimprejurul taberei, iată, se afla pe faţa pustiului ceva mărunt, ca nişte grăunţe, şi albicios, ca grindina pe pămînt.

Şi văzînd fiii lui Israel, au zis unii către alţii: „Ce-i asta ?" Că nu ştiau ce-i. Iar Moise le-a zis: „Aceasta-i pîinea pe care v-o dă Dumnezeu să o mîncaţi. Iată ce a poruncit Domnul: Adunaţi fiecare cît să vă ajungă de mîncat: cîte un omer de om, după numărul sufletelor voastre; fiecare cîţi are în cort, atîtea omere să adune".

Şi au făcut aşa.

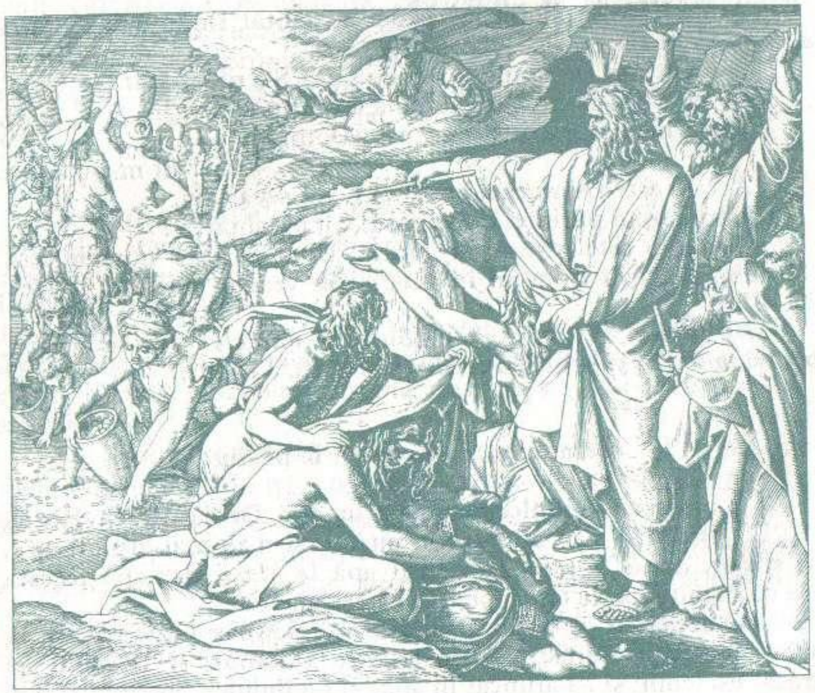

Iar în ziua a șasea adunau de două ori mai multă: cîte două omere de fiecare, pentru că Moise le-a zis: „Mîine e odihnă, odihna cea sfîntă în cinstea Domnului; ce trebuie copt coaceți, ce trebuie fiert, fierbeți astăzi, și ce va rămîne, lăsați să rămînă pe a doua zi".

Casa lui Israel i-a pus numele *mană,* și aceasta era albă, ca sămînța de coriandru, iar la gust ca turta cu miere.

Și fiii lui Israel au trăit cu mană timp de 40 de ani, pînă cînd au sosit în Canaan.

Dumnezeu face să izvorască apă din piatră. După aceea a plecat la drum toată obștea fiilor lui Israel din pustiul Sin, după porunca Domnului, și a tăbărît la *Rafidim,* unde poporul nu avea apă de băut.

Atunci poporul, apăsat de sete, cîrtea împotriva lui Moise și zicea: „Ce-i aceasta ? Ne-ai scos din Egipt, ca să ne omori cu sete pe noi, pe copiii noștri și turmele noastre ?".

Iar Moise a strigat către Domnul și a zis: „Ce să fac cu poporul acesta ? Căci puțin lipsește ca să mă ucidă cu pietre".

Zis-a Domnul către Moise: „Treci pe dinaintea poporului acestuia, dar ia cu tine cîțiva din bătrînii lui Israel, ia în mînă și toiagul, cu care ai lovit Nilul și du-te. Iată, Eu voi sta înaintea ta acolo la stînca din Horeb, iar tu vei lovi în stîncă și va curge din ea apă și va bea poporul".

Și a făcut Moise așa, înaintea bătrînilor lui Israel, și a izvorît apă din stîncă, și s-a săturat poporul de apă.

Iosua bate pe amaleciți. Atunci au venit *amaleciții* să se bată cu israeliții la Rafidim.

Iar Moise a zis către Iosua: „Alege-ne bărbați voinici și du-te de te luptă cu amaleciții ! Iar eu mă voi sui mîine în vîrful muntelui și toiagul lui Dumnezeu va fi în mîna mea".

A făcut deci Iosua cum îi zisese Moise și s-a dus să bată pe amaleciți; iar Moise cu Aaron și Or s-au suit în vîrful muntelui.

Cînd își ridica Moise mîinile, biruia Israel, iar cînd își lăsa el mîinile biruia Amalec.

Dar obosind mîinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lîngă el, și a șezut pe piatră; Aaron și Or îi sprijineau mîinile, unul de o parte și altul de altă parte. Și au stat mîinile lui ridicate pînă la asfințitul soarelui.

Și a zdrobit Iosua pe Amalec și tot poporul lui cu ascuțișul sabiei (Ieș. 15, 22—17, 13).

Pîine îngerească a mîncat omul, bucate le-a trimis lor din destul (Ps. 77, 29).

LEGĂMÎNTUL CU POPORUL ALES

Darea Legii pe Muntele Sinai

Poporul trebuia pregătit. Iar în luna a treia de la ieșirea fiilor lui Israel din pămîntul Egiptului, chiar în ziua de lună plină, au ajuns în pustiul Sinai.

Plecase deci Israel de la Rafidim și ajungînd în pustiul Sinai, au tăbărît acolo în pustiu, în fața muntelui.

Apoi s-a suit Moise în munte, la Dumnezeu; și l-a strigat Domnul din vîrful muntelui și i-a zis: „Grăiește casei lui Iacov şi vesteşte fiilor lui Israel aşa: „Aţi văzut ce am făcut egiptenilor şi cum v-am luat pe aripi de vultur şi v-am adus la Mine. Deci, de veţi asculta glasul Meu şi de veţi păzi legămîntul Meu, dintre toate neamurile Îmi veţi fi popor ales, că al Meu este tot pămîntul; Îmi veţi fi împărăţie preoţească şi neam sfînt !" Acestea sînt cuvintele pe care le vei spune fiilor lui Israel".

Şi venind, Moise a chemat pe bătrînii poporului şi le-a spus toate cuvintele acestea, pe care le poruncise Domnul.

Atunci tot poporul, răspunzînd într-un glas, a zis: „Toate cîte a zis Domnul vom face şi vom fi ascultători !" Şi a adus Moise cuvintele poporului la Domnul.

Iar Domnul a zis către Moise: „Iată, voi veni la tine în stîlp de nor des, ca să audă poporul că Eu grăiesc cu tine, şi să te creadă pururea". Iar Moise a spus Domnului cuvintele poporului.

Zis-a Domnul către Moise: „Pogoară-te de grăieşte poporului să se ţină curat astăzi şi mîine, şi să-şi spele hainele, ca să fie gata pentru poimîine, căci poimîine se va pogorî Domnul înaintea ochilor a tot poporul, pe muntele Sinai. Să-i tragi poporului hotar împrejurul muntelui şi să-i spui: „Păziţi-vă de a vă sui în munte şi de a vă atinge de ceva din el, că tot cel ce se va atinge de munte va muri. Nici cu mîna să nu se atingă de el, că va fi ucis cu pietre sau se va săgeta cu săgeata; nu va rămîne în viaţă, fie om, fie dobitoc. Iar dacă se vor îndepărta tunetele şi trîmbiţele şi norul de pe munte, se vor putea sui în munte".

Dumnezeu dă Decalogul, adică cele zece porunci. Iar a treia zi, cînd s-a făcut ziuă, erau tunete şi fulgere şi nor des pe muntele Sinai şi sunete de trîmbiţe foarte puternice. Şi s-a cutremurat tot poporul în tabără.

Atunci a scos Moise poporul din tabără în întîmpinarea lui Dumnezeu şi au stat la poalele muntelui.

Iar muntele Sinai fumega tot, că se pogorîse Dumnezeu pe el în foc; şi se ridica de pe el fum, ca fumul dintr-un cuptor, şi tot muntele se cutremura puternic.

Atunci a rostit Domnul înaintea lui Moise toate cuvintele acestea şi a zis:

> *1. Eu sînt Domnul Dumnezeul tău, Care te-a scos din pămîntul Egiptului şi din casa robiei. Să nu ai alţi dumnezei afară de Mine !*
>
> *2. Să nu-ţi faci chip cioplit şi nici un fel de asemănare a nici unui lucru din cîte sînt în cer, sus, şi din cîte sînt pe pămînt, jos, şi din cîte sînt în apele de sub pămînt !*

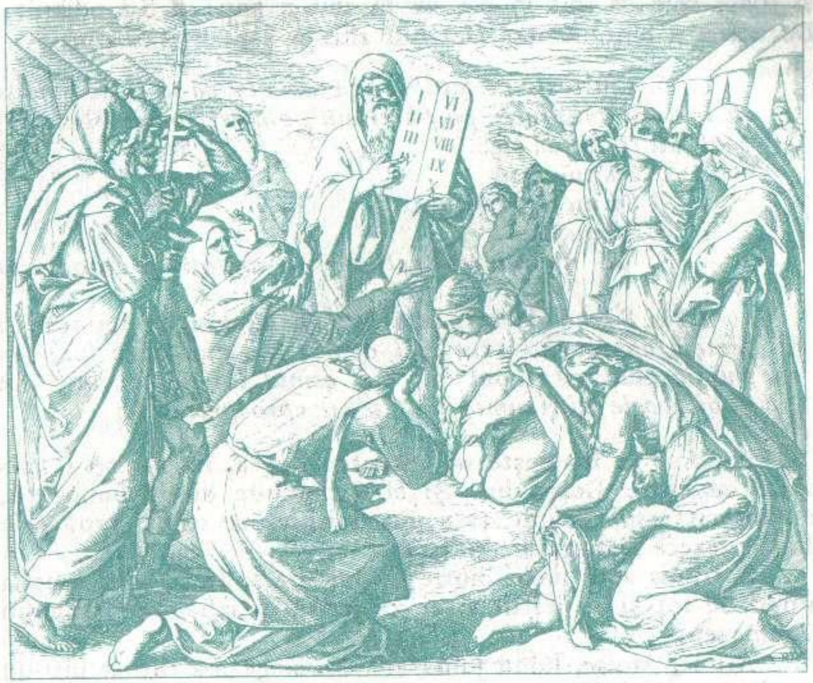

Să nu te închini lor, nici să le slujeşti, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sînt un Dumnezeu zelos, Care pedepsesc pe copii pentru vina părinţilor ce Mă urăsc pe Mine, pînă la al treilea şi al patrulea neam şi Mă milostivesc pînă la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc şi păzesc poruncile Mele.

3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deşert numele Lui.

4. Adu-ţi aminte de ziua odihnei, ca să o sfinţeşti. Lucrează şase zile şi-ţi fă în acelea toate treburile tale, iar ziua a şaptea este odihna Domnului Dumnezeului tău: să nu faci în acea zi nici un lucru, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici străinul care rămîne la tine, că în şase zile a făcut Domnul cerul şi pămîntul, marea

şi toate cele ce sînt în ele, iar în ziua a şaptea S-a odihnit. De aceea a binecuvîntat Domnul ziua a şaptea şi a sfinţit-o.

5. Cinsteşte pe tatăl şi pe mama ta, ca să-ţi fie bine şi să trăieşti ani mulţi, pe pămîntul pe care Domnul Dumnezeul tău ţi-l va da ţie.

6. Să nu ucizi.

7. Să nu fii desfrînat.

8. Să nu furi.

9. Să nu mărturiseşti strîmb împotriva aproapelui tău.

10. Să nu doreşti casa aproapelui tău; să nu doreşti femeia aproapelui tău; nici ogorul lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui şi nici unul din dobitoacele lui şi nimic din cîte are aproapele tău.

Poporul se învoieşte să păzească Legea. Iar Moise a scris toate cuvintele Domnului. Şi el, sculîndu-se dis-de-dimineaţă, a zidit altar sub munte şi a pus doisprezece stîlpi, după cele douăsprezece seminţii ale lui Israel.

A trimis apoi tineri dintre fiii lui Israel, de au adus aceştia arderi de tot şi au jertfit viţei, ca jertfă de izbăvire Domnului Dumnezeu.

Atunci Moise, luînd jumătate din sînge, l-a turnat într-un vas, iar cu cealaltă jumătate de sînge a stropit jertfelnicul.

După aceea, luînd cartea legămîntului, a citit în auzul poporului, iar ei au zis: „Toate cîte a grăit Domnul le vom face şi le vom asculta !“ După aceea, luînd Moise sîngele, a stropit poporul, zicînd: „Acesta-i sîngele legămîntului, pe care l-a încheiat Domnul cu voi, după toate cuvintele acestea“.

Dumnezeu dă lui Moise table de piatră. După porunca Domnului, Moise s-a suit din nou în muntele Sinai, şi a stat acolo 40 de zile şi 40 de nopţi, fără să mănînce sau să bea ceva. Atunci Domnul a grăit cu dînsul şi i-a dat cele zece porunci, scrise cu mîna Sa, pe două table de piatră (Ieş. 19–24).
Scrie Legea Mea pe tabla inimii tale **(Pilde 7, 3).**

Viţelul de aur

Poporul se abate la idolatrie. Văzînd însă poporul că Moise întîrzie a se coborî din munte, s-a adunat la Aaron şi i-a zis: „Scoală şi ne fă dumnezei, care să meargă

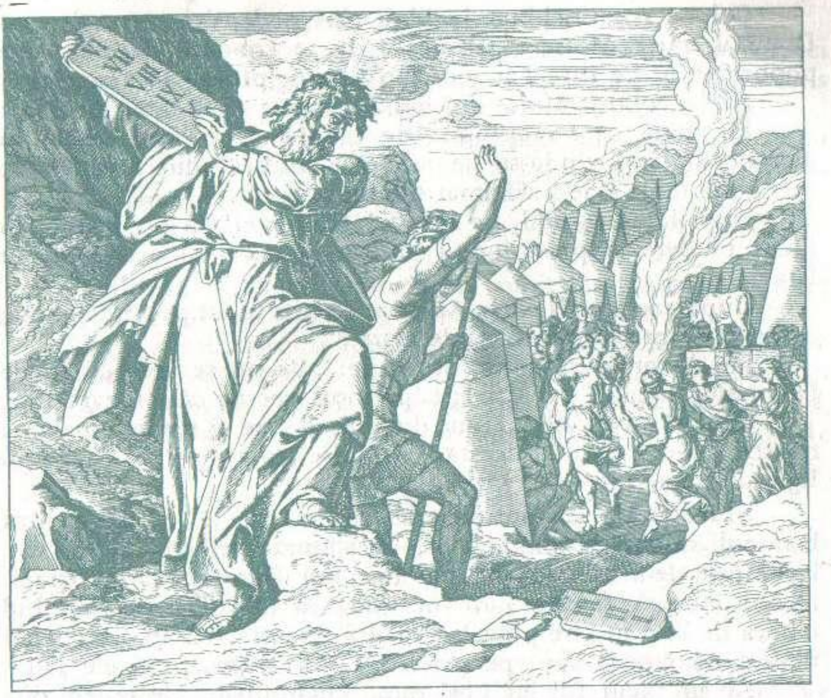

înaintea noastră, căci cu omul acesta, cu Moise, care ne-a scos din ţara Egiptului, nu ştim ce s-a întîmplat“.

Iar Aaron le-a zis: „Scoateţi cerceii de aur din urechile femeilor voastre, ale feciorilor voştri şi ale fetelor voastre şi-i aduceţi la mine“.

Atunci tot poporul a scos cerceii de aur din urechile alor săi şi i-a adus la Aaron.

Luîndu-i din mîinile lor, i-a turnat în tipar şi a făcut din ei un viţel turnat şi l-a cioplit cu dalta. Iar ei au zis: „Iată, Israele, dumnezeul tău, care te-a scos din ţara Egiptului !“

Văzînd aceasta, Aaron a zidit înaintea lui un jertfelnic, şi a strigat Aaron şi a zis: „Mîine-i sărbătoarea Domnului“.

A doua zi s-au sculat ei de dimineaţă şi au adus arderi de tot şi jertfe de pace; apoi a şezut poporul de a mîncat şi a băut şi pe urmă s-a sculat şi a jucat.

Cei ce s-au închinat la idoli sînt pedepsiţi. Atunci a zis Domnul către Moise: „Grăbeşte de te coboară de aici, căci poporul tău, pe care l-ai scos din ţara Egiptului, s-a răzvrătit“.

Şi s-a coborît Moise din munte cu cele două table ale Legii.

Iar după ce s-a apropiat de tabără, el a văzut viţelul şi jocurile şi, aprinzîndu-se de mînie, a aruncat din mîinile sale cele două table şi le-a sfărîmat sub munte.

Apoi luînd viţelul, pe care-l făcuseră ei, l-a ars în foc, l-a făcut pulbere şi presărîndu-l în apă, a dat-o să o bea fiii lui Israel.

După aceea a zis către Aaron: „Ce ţi-a făcut poporul acesta, de l-ai vîrît într-un păcat aşa de mare ?“.

Iar Aaron a răspuns lui Moise: „Să nu se aprindă mînia Domnului meu ! Tu ştii pe poporul acesta că-i răzvrătitor.

Căci ei mi-au zis: „Fă-ne dumnezei, care să meargă înaintea noastră, căci cu omul acesta, cu Moise, care ne-a scos din ţara Egiptului, nu ştim ce s-a întîmplat“.

Şi a stat Moise la intrarea taberei, şi a zis: „Cine este pentru Domnul, să vină la mine !“. Şi s-au adunat la el toţi fiii lui Levi. Iar Moise le-a zis: „Aşa zice Domnul Dumnezeul lui Israel: „Să-şi încingă fiecare din voi sabia sa la şold şi străbătînd tabăra de la o intrare pînă la cealaltă, înainte şi înapoi, să ucidă fiecare pe fratele său, pe prietenul său şi pe aproapele său“.

Şi au făcut fiii lui Levi după cuvîntul lui Moise. În ziua aceea au căzut din popor ca la trei mii de oameni.

Moise mijloceşte la Dumnezeu pentru poporul său. Iar a doua zi a zis Moise către popor: „Aţi făcut păcat mare; mă voi sui acum la Domnul să văd nu cumva voi şterge păcatul vostru“.

Şi s-a întors Moise la Domnul şi a zis: „O, Doamne, poporul acesta a săvîrşit păcat mare, făcîndu-şi dumnezeu de aur. Rogu-mă acum de vrei să le ierţi păcatul acesta, iartă-i; iar de nu, şterge-mă şi pe mine din cartea Ta, în care m-ai scris !“.

Zis-a Domnul către Moise: „Pe acela care a greşit înaintea Mea, îl voi şterge din cartea Mea. Iar acum mergi şi du poporul acesta la locul unde ţi-am spus. Iar îngerul Meu va merge înaintea ta, şi în ziua cercetării Mele voi pedepsi păcatul lor“.

Astfel a lovit Domnul poporul, pentru viţelul ce îşi făcuse, pe care-l turnase Aaron.

Moise aduce alte table ale Legii. Zis-a Domnul către Moise: „Ciopleşte două table de piatră, ca cele dintîi, şi suie-te la Mine în munte, şi voi scrie pe aceste table cuvintele care au fost scrise pe tablele cele dintîi, pe care le-ai sfărîmat“.

Şi s-a suit Moise cu cele două table, în munte.

Moise a stat acolo la Domnul patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi; şi nici pîine n-a mîncat, nici apă n-a băut. Şi a scris Moise pe table cuvintele legămîntului: cele zece porunci.

Iar cînd se pogora Moise din muntele Sinai, avînd în mîini cele două table ale Legii, el nu ştia că faţa sa strălucea, pentru că grăise Dumnezeu cu el.

Deci Aaron şi toţi fiii lui Israel, văzînd pe Moise că are faţa strălucitoare, s-au temut să se apropie de el.

Atunci i-a chemat Moise şi au venit la el Aaron şi toate căpeteniile obştei şi Moise a grăit cu ei.

După aceasta s-au apropiat de el toţi fiii lui Israel şi el le-a poruncit tot ce-i grăise Domnul în muntele Sinai (24–25).

Să te temi de Domnul Dumnezeul tău, şi numai Lui să-l slujeşti, de El să te lipeşti şi pe Numele Lui să te juri (Deut. 6, 13).

Cortul mărturiei

Moise pune să se facă cortul. Atunci a grăit Dumnezeu cu Moise şi a zis: „Spune fiilor lui Israel, să-Mi aducă prinoase: de la tot omul pe care-l lasă inima să dea, să primeşti prinoase pentru Mine.

Din acestea să-Mi faci *locaş* sfînt şi voi locui în mijlocul lor“.

Şi a spus Moise acestea poporului, şi s-a grăbit să aducă fiecare lucruri de aur şi de argint, pietre scumpe şi stofe de preţ. Apoi Moise a încredinţat facerea cortului la doi meşteri iscusiţi, pe care îi alesese Domnul. În fiecare dimineaţă poporul aducea daruri noi, pînă cînd le-a zis Moise: „Destul ! Acum avem mai mult decît ne trebuie !“.

Cum era cortul sfînt şi lucrurile din el. Cortul sfînt avea 30 coţi în lungime, 10 coţi în lăţime şi 10 coţi în înălţime şi era împărţit în două părţi: partea de dinainte, care era spre răsărit se numea *sfînta,* şi era lungă de 20 de coţi; partea dinspre asfinţit se numea *sfînta sfintelor* şi era lungă de 10 coţi. Pe trei laturi cortul era închis cu scînduri de salcîm ferecate cu aur. Tavanul de sus sau acoperişul era alcătuit din trei rînduri de învelişuri, aruncate peste o culme de lemn de salcîm, îmbrăcată cu aur, şi avînd capetele lor lăsate peste cei trei pereţi. Învelişul cel de dedesubt era de pînză albă de in răsucit şi de mătase violetă, stacojie şi vişinie, iar în ţesătura lor au făcut chipuri de heruvimi, alese cu iscusinţă. Al doilea înveliş era de păr de capră, şi al treilea de piele de berbec vopsite în roşu.

Sfînta sfintelor era despărţită de sfînta printr-o perdea de mătase violetă, stacojie şi vişinie şi de in răsucit pe care au făcut chipuri de heruvimi, cu iscusinţă alese; iar intrarea în sfînta se închidea tot cu o perdea de pînză de in, însă aceasta nu avea alesăturile şi chipurile heruvimilor pe ea.

Curtea dimprejurul cortului unde intra poporul, lungă de 100 de coţi şi lată de 50 de coţi era închisă de jur împrejur cu pînză groasă de in, prinsă din 5 în 5 coţi pe stîlpi de lemn de salcîm, înalţi de 5 coţi. Intrarea era spre răsărit şi se închidea cu o perdea de in răsucit.

În *sfînta sfintelor,* în dosul perdelei de in, se afla *chivotul Legii;* acesta era de lemn de salcîm, lung de doi coţi şi jumătate, larg de un cot şi jumătate şi înalt de un cot şi jumătate, îmbrăcat cu aur curat şi pe dinăuntru şi pe din afară, avînd în cele patru colţuri patru inele de aur prin care se vîrau două pîrghii din lemn de salcîm, îmbrăcate cu aur, cu ajutorul cărora putea fi luat pe umeri şi purtat din loc în loc. Acoperişul chivotului Legii era de aur curat, lung de doi coţi şi jumătate şi lat de un cot şi jumătate şi avea la cele două capete ale sale cîte un heruvim de aur, ale căror aripi întinse acopereau chivotul. În chivot se aflau cele două table ale Legii, năstrapa cea de aur cu mană, şi toiagul lui Aaron.

În *sfînta* se afla: 1. în partea dinspre răsărit, dinaintea perdelei de la sfînta sfintelor, la mijloc, *jertfelnicul tămîierii;* 2. în partea de miazănoapte, se afla masa *pîinilor punerii-înainte*; pîinile se puneau pe două talere; 3. în faţa acestei mese, în partea dinspre miazăzi, se ridica *sfeşnicul* cel cu şapte lumini, de aur curat şi frumos lucrat.

În curte se vedea: 1. *jertfelnicul pentru arderile de tot* din lemn de salcîm, îmbrăcat cu aramă; 2. între altarul pentru jertfe şi perdeaua care închidea cortul, se afla *un vas de aramă* pentru spălarea preoţilor.

Domnul îşi face intrarea în Sfînta Sfintelor. După ce lucrările au fost isprăvite, Moise a uns cortul şi lucrurile din el cu untdelemn sfinţit şi l-a sfinţit. Atunci un nor a acoperit cortul adunării şi locaşul s-a umplut de slava Domnului. Acest nor era umbros în timpul zilei şi strălucitor ca focul în timpul nopţii.

În tot timpul călătoriei fiilor lui Israel, cînd se ridica norul de pe cort, atunci plecau la drum, iar de nu se ridica norul, nici ei nu plecau la drum pînă nu se ridica (Ieş. capitolele 25—40).

***Legea nu era decît o umbră a bunurilor viitoare* (Evr. 10, 1).**

Preoţii şi leviţii

Dumnezeu rînduieşte preoţia. Aflîndu-se Moise pe muntele Sinai ca să primească Legea, a zis către dînsul Dumnezeu: „Fratele tău Aaron şi fiii lui vor face cu rîndul slujbele preoţeşti, în locul întîiilor-născuţi". Şi Moise a împlinit această poruncă a Domnului. El a aşezat arhiereu pe fratele său Aaron şi a rînduit să fie preoţi fiii lui şi urmaşii lor. Vrednicia de arhiereu a fost dată pentru totdeauna lui Aaron, iar după dînsul *întîiului-născut* al său şi urmaşilor acestuia.

Moise sfinţeşte pe Aaron şi pe fiii lui. După ce s-a adunat poporul în curtea cortului sfînt, Moise a chemat pe Aaron şi pe fiii lui în uşa cortului şi, spălîndu-i, a îmbrăcat el singur pe arhiereu cu podoabe sfinte, a uns cortul şi lucrurile din el şi a turnat untdelemn pe capul lui Aaron şi l-a sfinţit. În urmă a îmbrăcat cu veşminte preoţeşti sfinţite pe fiii lui Aaron şi le-a dat şi lor ungere sfîntă. După această ceremonie, a junghiat, ca jertfă de iertarea păcatelor, un taur tînăr, peste care Aaron şi fiii săi şi-au pus mîinile, şi a mai adus încă un berbec pentru ardere de tot şi alt berbec jertfă de sfinţire. Apoi a avut loc cina sfîntă. Urmînd poruncii lui Dumnezeu, Moise a făcut aşa şapte zile de-a rîndul, iar în ziua a opta Aaron s-a apropiat de jertfelnic, şi a adus şi pentru dînsul şi pentru tot poporul jertfă de iertarea păcatelor, jertfă pentru ardere de tot şi jertfă de mîntuire.

Apoi au intrat Moise şi Aaron în cortul adunării şi cînd au ieşit au binecuvîntat tot poporul; atunci s-a arătat slava Domnului la tot poporul şi, ieşind foc de la Domnul, a mistuit pe jertfelnic arderea de tot şi grăsimea. Şi văzînd tot poporul a scos strigăte de bucurie şi a căzut cu faţa la pămînt.

Îndatorirea leviţilor este de a sluji preoţilor. Atunci a grăit Domnul cu Moise şi a zis: „Ia seminţia lui Levi şi o pune la îndemîna lui Aaron preotul ca să-l ajute la slujba lui. Să fie de pază în locul lui şi în locul fiilor lui Israel la cortul adunării, să facă slujbele la cort, să păstreze toate lucrurile cortului adunării, să străjuiască în locul fiilor lui Israel şi să facă slujbele la cort.

Dă pe leviţi la îndemîna lui Aaron, fratele tău, şi fiilor lui preoţilor; să-Mi fie dăruiţi Mie dintre fiii lui Israel.

Iar lui Aaron şi fiilor lui încredinţează-le cortul adunării, ca să-şi păzească datoria lor preoţească şi toate cele de la jertfelnic şi de după perdea; iar de se va apropia cineva străin, să fie omorît".

„Iată, Eu am luat din fiii lui Israel pe leviţi în locul tuturor întîilor-născuţi, în locul tuturor celor ce se nasc întîi în Israel şi aceia vor fi în locul acestora.

Leviţii să fie ai Mei, căci toţi întîi-născuţii sînt ai Mei. În ziua cînd am lovit pe toţi întîi-născuţii în pămîntul Egiptului, atunci Mi-am sfinţit pe toţi întîi-născuţii lui Israel de la om pînă la dobitoc şi aceştia să fie ai Mei. Eu sînt Domnul".

Veşmintele preoţeşti de slujit erau: 1. *Pantaloni* de in; 2. o haină albă fină de in, lungă pînă la călcîie, numită *hiton*; 3. o *cingătoare* brodată cu mătase de felurite culori; 4. un *turban* alb fin de in pentru înfăşurat capul, purtat pentru cinste şi podoabă.

Pe deasupra veşmintelor preoţeşti de rînd arhiereul mai avea încă alte patru, şi anume: 1. *Efodul*, care era lucrat cu iscusinţă din fire de aur, din mătase violetă, stacojie şi vişinie, răsucită, şi din in răsucit. El era din două bucăţi: una pe piept şi alta pe spate, unite pe umeri cu două încheieturi. Peste el se punea un brîu lucrat la fel cu efodul. 2. *Hoşenul* era lucrat la fel cu efodul. Pe deasupra el era împodobit cu 12 pietre scumpe care simbolizau cele 12 seminţii ale lui Israel. 3. *Meilul* era făcut din mătase vişinie, şi se purta sub efod. La poale avea ciucuri şi clopoţei de aur. 4. Peste *turbanul* preoţilor de rînd, arhiereul purta o mitră de stofă albastră-închisă, care avea peste frunte o lamă de aur, pe care stăteau scrise aceste cuvinte: „*Sfinţenia Domnului*" (Ieş. 24–40; Lev. 8–9; Num. 3–8).

Teme-te de Domnul şi cinsteşte pe preoţi (Înţ. Sir. 7, 32).

Jertfele

De cîte feluri erau jertfele. Jertfele, după materialul întrebuinţat la săvîrşirea lor, erau de două feluri: unele *sîngeroase*, şi altele *fără sînge*. La jertfe se înjunghiau: 1. dacă erau vite mari: boi sau berbeci; 2. dacă erau vite mici: miei sau iezi; iar dacă erau păsări: turturele sau pui de porumbei. Vita trebuia să fie fără meteahnă şi de parte bărbătească. La jertfele fără de sînge se întrebuinţau: făină de grîu, pîine, azimă, vin, untdelemn, sare şi tămîie.

Iar după menire jertfele erau de trei feluri: 1. *Arderile de tot*, cînd vita era arsă de tot pe jertfelnic, recunoscîndu-se prin aceasta domnia desăvîrşită a lui Dumnezeu şi adorîndu-se în acelaşi timp. 2. *Jertfele de iertarea păcatelor*, care se aduceau pentru iertarea greşealelor făcute împotriva lui Dumnezeu. 3. *Jertfele de împăcare*, prin care se cerea milă de la Dumnezeu, sau alte bunuri.

La jertfele sîngeroase, aducătorul prezenta animalul de jertfit înaintea jertfelnicului arderii de tot, îşi punea mîinile pe capul animalului şi apoi îl înjunghia. Preotul strîngea sîngele, stropea cu el jertfelnicul, şi aţîţa focul ca să ardă cărnurile jertfei. La jertfele de iertarea păcatelor şi la cele de împăcare nu se ardeau pe jertfelnic decît anumite părţi grase ale animalului jertfit. De obicei, cealaltă carne a animalului junghiat se împărţea la preoţi, dar trebuia să o mănînce acolo, în locul cel sfînt. La jertfele de împăcare, partea preotului era mărginită la anumite două bucăţi, iar cealaltă parte ce rămînea nearsă şi neîmpărţită la preoţi se dădea celui ce adusese jertfă, ca să facă şi el o cină sfîntă.

Jertfele fără sînge se alcătuiau din roadele pămîntului, ca: pîine, făină, sare, untdelemn, vin, miresme, tămîie şi altele. Pîinea însă, adusă ca jertfă, trebuia să fie nedospită (Lev. 1–7).

Sabatul, sărbătorile şi timpurile sfinte

Sabatul. Evreii aveau o zi de odihnă pe săptămînă, mai multe sărbători peste an, şi chiar ani sfinţi. Aşa, pe cînd Moise se afla în muntele Sinai ca să primească Legea, Dumnezeu, între altele, i-a zis:

„Spune fiilor lui Israel aşa: Băgaţi de seamă să păziţi zilele Mele de odihnă, căci acestea-s semn între Mine şi voi din neam în neam, ca să ştiţi că Eu sînt Domnul, Cel ce vă sfinţeşte.

Păziţi deci Ziua de odihnă, căci ea e sfîntă pentru voi: cel ce o va întina, acela va fi omorît; tot cel ce va face în ea vreo lucrare, sufletul acela va fi stîrpit din poporul Meu.

Şase zile să lucreze, iar a şaptea este zi de odihnă, închinată Domnului: tot cel ce va munci în ziua odihnei va fi omorît.

Să păzească deci fiii lui Israel ziua odihnei, prăznuind ziua odihnei din neam în neam, ca un legămînt veşnic.

Acesta-i semn veşnic între Mine şi fiii lui Israel, pentru că în şase zile a făcut Domnul cerul şi pămîntul, iar în ziua a şaptea a încetat şi S-a odihnit".

Cele trei mari sărbători de peste an, însoţite de călătorii la locurile sfinte. „De trei ori pe an, toţi fiii lui Israel să se înfăţişeze înaintea Domnului; la *sărbătoarea Paştilor*, la ziua *cincizecimii* şi la *sărbătoarea corturilor*". – Sărbătoarea Paştilor era sărbătoarea în amintirea ieşirii din Egipt; sărbătoarea cincizecimii se ţinea în amintirea dării Legii pe muntele Sinai; iar sărbătoarea corturilor se aşezase în amintirea rătăcirii israeliţilor prin pustiu.

Ziua pocăinţei. Cu cinci zile înainte de sărbătoarea corturilor, era *ziua cea mare a pocăinţei*. Ea era însoţită de post negru şi alte fapte de pocăinţă. În dimineaţa acelei zile, arhiereul aducea jertfă: mai întîi un taur pentru păcatele sale şi ale preoţilor, şi apoi un berbec pentru păcatele poporului. Cu sînge din aceste jertfe arhiereul intra în sfînta sfintelor şi stropea propiţiatorul (acoperişul chivotului Legii). După aceea îşi punea mîinile pe capul unui ţap, în semn că aruncă asupra lui păcatele poporului, şi-l depărta în pustiu.

Anul sabatic şi anul jubileului. Fiecare al şaptelea an se numea *anul sabatic*, şi era sfînt.

„Şase ani să semeni ogorul tău, şase ani să lucrezi via ta şi să aduni roadele lor; iar anul al şaptelea să fie an de odihnă a pămîntului, odihna Domnului; ogorul tău să nu-l semeni şi via ta să n-o tai în anul acela.

Ceea ce va creşte de la sine pe ogorul tău să nu seceri şi strugurii de pe viţele tale netăiate să nu-i culegi, ca să fie acesta an de odihnă pentru pămînt.

Şi aceste roade vor fi în timpul odihnei pămîntului hrană pentru tine, pentru robul tău şi pentru roaba ta, pentru năimitul tău şi pentru străinul tău, care s-a aşezat la tine, pentru dobitocul tău şi pentru fiarele cele de pe pămîntul tău, să fie de hrană toate roadele lui.

Nu va fi îngăduit a se înnoi în anul acela zapisele de datorii, căci an de iertare este acesta, lăsat de la Dumnezeu".

„Să sfinţiţi anul al cincizecilea, care este încheierea a şapte săptămîni de ani, şi care va fi *an jubileu*. Acesta este an de odihnă ca şi anul sabatic. Să se vestească slobozenie pe pămîntul vostru pentru toţi locuitorii lui. Să vă fie acesta an de slobozenie, ca să se întoarcă fiecare la moşia lui, fiecare să se întoarcă la ogorul său.

Anul al cincizecilea să vă fie an de slobozenie: să nu semănaţi, nici să seceraţi ceea ce va creşte de la sine pe pămînt, şi să nu culegeţi poama de pe viţele netăiate, căci acesta-i jubileu; sfînt să fie pentru voi; roadele de pe ogor să le mîncaţi. În anul jubileu să se întoarcă fiecare la moşia sa" (Ieş. **capitolele 23, 31, 55; Lev. capitolele 23–34; Deut. 1).**

Cercetaşii sau iscoadele

Moise trimite 12 iscoade. De la ieşirea israeliţilor din Egipt, trecuse un an de zile încheiat. Fiii lui Israel făcuseră Paştile sub muntele Sinai. Puţin după aceea, norul s-a ridicat deasupra cortului sfînt. Atunci s-au ridicat şi israeliţii şi au plecat la drum prin pustiu, înaintînd pînă la *Cadeş*, lîngă hotarul de miazăzi al Canaanului. De acolo, Moise a trimis 12 oameni care să cerceteze pămîntul Canaan; printre aceştia se afla şi *Caleb*, din neamul lui Iuda, şi *Osia*, fiul lui Navi, din neamul lui Efrem. Moise a dat lui Osia numele de *Iosua*.

Zece din aceşti trimişi răzvrătesc poporul. După 40 de zile, iscoadele s-au întors din călătoria lor. Doi oameni abia aduceau pe o pîrghie o viţă de vie cu struguri; au mai adus ei rodii şi smochine şi au zis: „Am fost în pămîntul în care ne-ai trimis, pămîntul în care curge miere şi lapte şi iată roadele lui.

Dar poporul care locuieşte în el este îndrăzneţ şi oraşele sînt întărite şi foarte mari, ba şi pe fiii lui Enac i-am văzut acolo".

Atunci toată obştea a ridicat strigăt şi a plîns poporul toată noaptea aceea, cîrtind împotriva lui Moise şi a lui Aaron; toţi fiii lui Israel şi toată obştea au zis către ei: „Mai bine era să fi murit în pămîntul Egiptului decît să murim în pustiul acesta !

La ce ne duce Domnul în pămîntul acela, ca să cădem în război ? Femeile noastre şi copiii noştri vor fi pradă. Nu ar fi, oare, mai bine să ne întoarcem în Egipt ?".

Apoi au zis unii către alţii: „Să ne alegem căpetenie şi să ne întoarcem în Egipt".

Atunci au căzut Moise şi Aaron cu feţele la pămînt înaintea întregii adunări a obştii fiilor lui Israel. Iar *Iosua*, fiul lui Navi şi *Caleb* al lui Iefone, care erau din cei ce cercetaseră ţara, şi-au rupt hainele lor, şi au zis către obştea fiilor lui Israel: „Pămîntul, pe care l-am străbătut noi, e foarte, foarte bun.

De va fi Domnul bun cu noi, ne va duce în pămîntul acela şi ni-l va da nouă; în pămîntul acela izvorăşte lapte şi miere.

Deci nu vă ridicaţi împotriva Domnului şi nu vă temeţi de poporul pămîntului aceluia, căci va ajunge mîncarea noastră; ei n-au apărare, iar cu noi este Domnul. Nu vă temeţi de ei".

Atunci toată obştea a zis: „Să-i ucidem cu pietre !" Dar iată slava Domnului s-a arătat în nor tuturor fiilor lui Israel la cortul adunării.

Dumnezeu pedepseşte pe poporul vinovat. Şi a zis Domnul către Moise şi Aaron: „Pînă cînd această obşte rea va cîrti împotriva Mea ? Cîrtirea, cu care fiii lui Israel cîrtesc împotriva Mea, o aud. Deci, spune-le: Viu sînt Eu, zice Domnul ! După cum aţi zis în auzul Meu, aşa voi face cu voi: în pustiul acesta vor cădea oasele voastre şi voi toţi cei număraţi, de la douăzeci de ani în sus, care aţi cîrtit împotriva Mea, oricît aţi fi la număr, nu veţi intra în pămîntul pentru care, ridicîndu-Mi mîna, M-am jurat să vă aşez, ci numai *Caleb,* fiul lui Iefone, şi *Iosua,* fiul lui Navi. Pe copiii voştri, despre care voi ziceaţi că vor ajunge pradă vrăjmaşilor, îi voi duce acolo şi ei vor cunoaşte pămîntul, pe care voi l-aţi nesocotit; iar oasele voastre vor cădea în pustiul acesta.

Copiii voştri vor rătăci prin pustiu patruzeci de ani şi vor suferi pedeapsă pentru desfrînarea voastră, pînă vor cădea toate oasele voastre în pustiu.

După numărul celor patruzeci de zile, în care aţi iscodit pămîntul Canaan, veţi purta pedeapsa pentru păcatele voastre patruzeci de ani, cîte un an pentru fiecare zi, ca să cunoaşteţi ce înseamnă să fiţi părăsiţi de Mine".

Şi oamenii pe care-i trimisese Moise să iscodească pămîntul şi care la întoarcere au întărîtat împotriva lui toată obştea aceasta, răspîndind zvonuri rele despre ţara aceea, au murit loviţi înaintea Domnului. Numai *Iosua,* fiul lui Navi, şi *Caleb,* fiul lui Iefone, au rămas vii dintre bărbaţii aceia, care fuseseră să iscodească ţara Canaan.

Sculîndu-se deci poporul, dis-de-dimineaţă, s-a dus pe vîrful muntelui zicînd: „Iată, ne ducem la locul acela, de care ne-a grăit Domnul, căci am greşit".

Moise însă le-a zis: „Pentru ce călcaţi porunca Domnului ? Nu veţi izbuti. Nu vă duceţi, căci Domnul nu este între voi, şi veţi cădea înaintea vrăjmaşilor voştri; căci amaleciţii şi canaaneii sînt acolo înaintea voastră şi veţi cădea de sabie, pentru că v-aţi abătut de la Domnul şi Domnul nu va fi cu voi".

Dar ei au îndrăznit să se urce pe vîrful muntelui; iar chivotul Legii Domnului şi Moise n-au părăsit tabăra.

Atunci s-au suit amaleciţii şi canaaneii, care trăiau la muntele acela, şi i-au înfrînt, şi i-au gonit pînă la Horma, şi s-au întors în tabără (Num. 13–14).

Omul care spune lucruri neadevărate se va prăbuşi (Pilde 19, 9).

Pîngăritorul sabatului. Răzvrătirea lui Core. Odrăslirea toiagului lui Aaron.

Un pîngăritor al sabatului ucis cu pietre. Cînd se aflau fiii lui Israel în pustiu, au găsit un om adunînd lemne în ziua odihnei; şi cei ce l-au găsit adunînd lemne în ziua odihnei, l-au adus la Moise şi Aaron şi la toată obştea fiilor lui Israel; şi l-au pus sub pază, pentru că nu era încă hotărît ce să facă cu el.

Atunci a zis Domnul către Moise: „Omul acesta să moară; să fie ucis cu pietre de către toată obştea fiilor lui Israel, afară din tabără".

Răzvrătiţii sînt înghiţiţi de pămînt. Atunci *Core,* fiul lui Iţhar, fiul lui Cahat, fiul lui Levi, cu *Datan* şi cu *Abiron,* fiii lui Eliab, cu *On,* fiul lui Felet, din seminţia lui Ruben, s-au sculat împotriva lui Moise, împreună cu 250 de bărbaţi, căpetenii ale obştii fiilor lui Israel, oameni însemnaţi, care erau chemaţi la adunare.

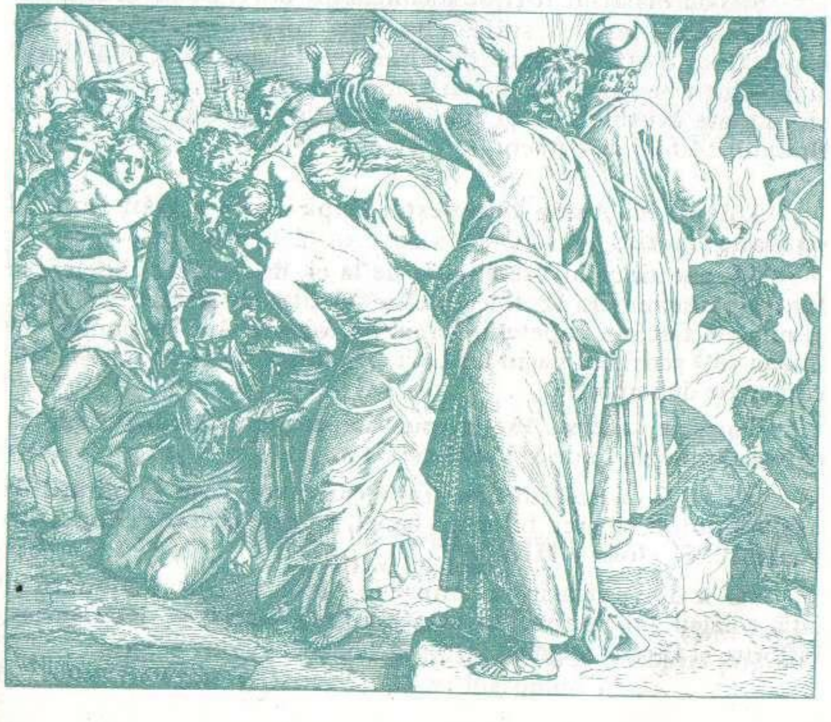

Adunîndu-se aceştia împotriva lui Moise şi Aaron, le-au zis: „Destul ! Toată obştea şi toţi cei ce o alcătuiesc sînt sfinţi şi Domnul este între ei. Pentru ce vă socotiţi voi mai presus de adunarea Domnului ?"

Auzind acestea, Moise a căzut cu faţa la pămînt, şi a grăit lui Core şi tuturor părtaşilor lui şi le-a zis: „Mîine va arăta Domnul cine este al Lui şi cine este sfînt, ca să şi-i apropie; şi pe cine va alege El, pe acela îl va şi apropia la Sine".

Apoi a zis poporului: „Feriţi-vă de corturile acestor oameni netrebnici şi să nu vă atingeţi de tot ce e al lor, ca să nu pieriţi cu toate păcatele lor.

De vor muri aceştia, cum mor toţi oamenii, şi de-i va ajunge aceeaşi pedeapsă, care ajunge pe toţi oamenii – atunci nu m-a trimis Domnul.

Iar dacă Domnul va face lucru neobişnuit: de-şi va deschide pămîntul gura sa şi-i va înghiţi pe ei şi casele lor, şi corturile lor, şi tot ce au ei, şi dacă ei de vii se vor duce în iad, atunci să ştiţi că oamenii aceştia au dispreţuit pe Domnul".

Şi s-au depărtat toţi de locuinţa lui Core, Datan şi Aviron. Şi aceştia au ieşit şi stăteau la uşile corturilor cu femeile şi copiii. Şi cînd a sfîrşit Moise de vorbit, s-a deschis îndată pămîntul şi a înghiţit pe răzvrătiţi de vii, împreună cu casele, cu neamurile şi cu toate avuţiile lor. Şi afară de aceştia au mai murit loviţi de Domnul 14.600 de oameni.

Toiagul lui Aaron odrăsleşte. După aceea a grăit Domnul cu Moise şi a zis:

„Spune fiilor lui Israel şi ia de la ei, de la toate căpeteniile lor, după seminţii, 12 toiege, cîte un toiag de fiecare seminţie, şi numele fiecărei căpetenii scrie-l pe toiagul său; iar numele lui Aaron să-l scrii pe toiagul lui Levi, căci un toiag vor da de fiecare căpetenie de seminţie.

Toiegele acelea să le pui în cortul adunării înaintea chivotului Legii, unde Mă arăt ţie.

Şi va fi că toiagul omului pe care-l voi alege va odrăsli; şi aşa voi potoli cîrtirea fiilor lui Israel, cu care cîrtesc ei împotriva voastră". Şi Moise a făcut aşa.

Iar a doua zi a intrat Moise şi Aaron în cortul adunării şi iată toiagul lui Aaron din casa lui Levi, odrăslise, înmugurise, înflorise şi făcuse migdale.

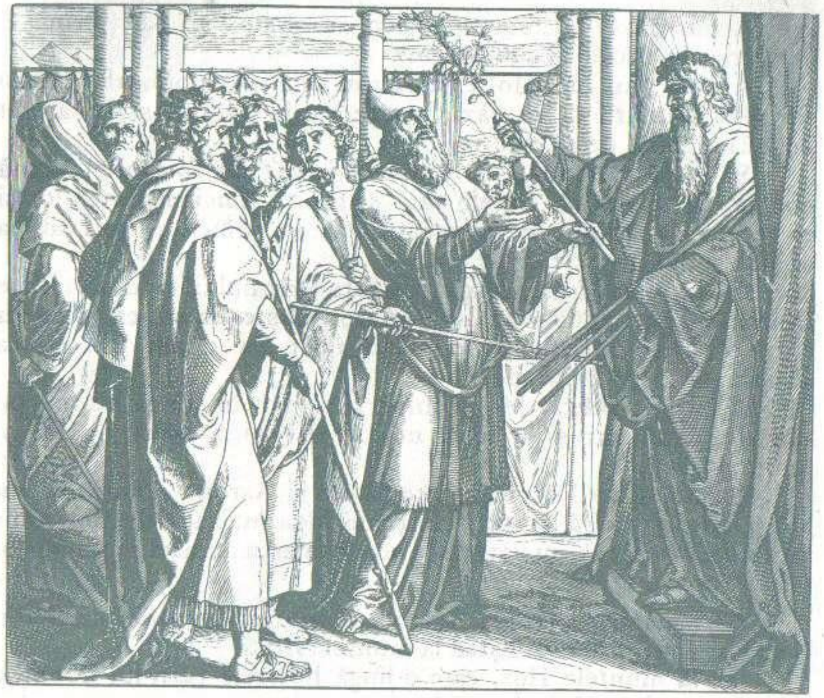

Şi atunci a scos Moise toate toiegele de la faţa Domnului la toţi fiii lui Israel; şi au văzut şi şi-au luat fiecare toiagul său.

Apoi a zis Domnul către Moise: „Pune iar toiagul lui Aaron înaintea chivotului Legii spre păstrare, ca semn pentru fiii neascultători, ca să înceteze de a mai cîrti împotriva Mea, ca să nu moară" (Num. 15–17).

Nimeni nu-şi ia cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum şi Aaron (Evr. 5, 4).

Îndoiala lui Moise şi Aaron.
Şarpele de aramă

Moise şi Aaron se îndoiesc. În luna întîia a venit toată obştea fiilor lui Israel în pustiul Sin şi s-a oprit poporul în Cadeş. Şi a murit Mariam şi a fost îngropată acolo.

Acolo însă nu era apă pentru obşte, şi s-au strîns ei împotriva lui Moise şi a lui Aaron.

Atunci s-au dus Moise şi Aaron din faţa poporului la uşa cortului adunării şi au căzut cu feţele la pămînt şi s-a arătat slava Domnului peste ei.

Şi a grăit Domnul cu Moise şi a zis: „Ia toiagul şi adună obştea, tu şi Aaron, fratele tău, şi grăiţi stîncii înaintea lor şi ea vă va da apă; şi le vei scoate apă din stîncă şi veţi adăpa obştea şi dobitoacele ei“.

A luat deci Moise toiagul din faţa Domnului, cum poruncise Domnul. Şi au adunat Moise şi Aaron obştea la stîncă şi au zis către obşte: „Ascultaţi îndărătnicilor: au doară din stînca aceasta vă vom scoate apă ?“.

Apoi şi-a ridicat Moise mîna şi a lovit în stîncă cu toiagul său de două ori şi a ieşit multă apă şi a băut obştea şi dobitoacele ei.

Atunci a zis Domnul către Moise şi Aaron: „Pentru că nu M-aţi crezut, ca să arătaţi sfinţenia Mea înaintea ochilor fiilor lui Israel, de aceea nu veţi duce voi adunarea aceasta în pămîntul pe care am să i-l dau“.

Aaron moare. După aceea, au pornit fiii lui Israel din Cadeş şi a venit toată obştea la muntele *Hor*.

Iar la muntele Hor, care e lîngă hotarele ţării lui Edom, a grăit Domnul cu Moise şi cu Aaron şi a zis:

„Aaron va fi adăugat la poporul său, că el nu va intra în pămîntul pe care îl voi da fiilor lui Israel, pentru că nu v-aţi supus poruncii Mele la apa Meriba.

Să iei dar pe fratele tău Aaron şi pe *Eleazar,* fiul lui, şi să-i sui pe muntele Hor, înaintea întregii obşti, să dezbraci acolo hainele de pe Aaron şi să îmbraci cu ele pe Eleazar, fiul lui, şi Aaron să se ducă şi să moară acolo“.

Şi a făcut Moise aşa, cum îi poruncise Domnul: i-a suit pe muntele Hor înaintea ochilor întregii obşti.

Acolo a dezbrăcat Moise de pe Aaron hainele lui şi a îmbrăcat cu ele pe Eleazar, fiul lui. Şi a murit Aaron, pe vîrful muntelui, iar Moise şi Eleazar s-au pogorît din munte.

Văzînd toată obştea că a murit Aaron, l-a plîns toată casa lui Israel 30 de zile. El a trăit 123 de ani.

Dumnezeu trimite şerpi veninoşi; şarpele de aramă. De la muntele Hor au apucat pe calea Mării Roşii, ca să ocolească pămîntul lui Edom, dar pe cale s-a împuţinat poporul cu duhul.

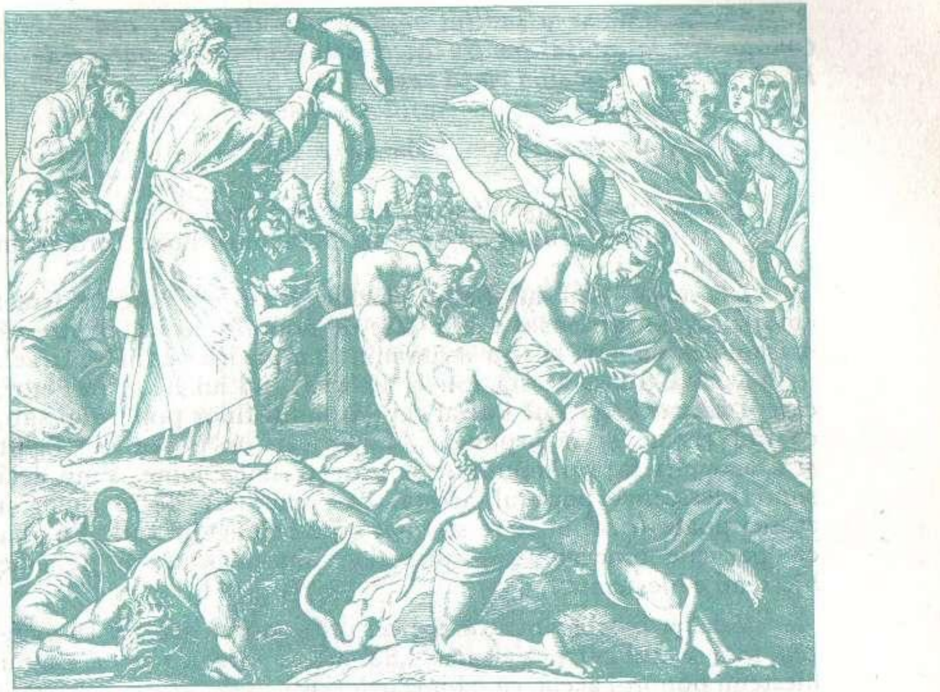

Şi grăia poporul împotriva lui Dumnezeu şi împotriva lui Moise, zicînd: „La ce ne-ai scos din pămîntul Egiptului, ca să ne omori în pustiu, că aici nu-i nici pîine, nici apă, şi sufletul nostru s-a scîrbit de această hrană netrebnică“.

Atunci a trimis Domnul asupra poporului *şerpi veninoşi,* care muşcau poporul, şi a murit mulţime de popor din fiii lui Israel.

A venit deci poporul la Moise şi a zis: „Am greşit, grăind împotriva Domnului şi împotriva ta; roagă-te Domnului, ca să depărteze şerpii de la noi“. Şi s-a rugat Moise Domnului pentru popor.

Iar Domnul a zis către Moise: „Fă-ţi un *şarpe de aramă* şi-l pune pe un stîlp; şi de va muşca şarpele pe vreun om, tot cel muşcat, care se va uita la el, va trăi“.

Şi a făcut Moise un şarpe de aramă şi l-a pus pe un stîlp, şi cînd un şarpe muşca pe vreun om, acesta privea la şarpele de aramă şi trăia (Num. 21—22).

Precum Moise a înălţat şarpele în pustiu, tot aşa şi Fiul Omului Se va înălţa, pentru ca nimeni din cei ce vor crede în El să nu piară ci să aibă viaţă veşnică (In. 3, 14, 15).

Valaam

Balac cheamă pe Valaam. Purcezînd apoi de acolo, fiii lui Israel au tăbărît în şesurile Moabului, lîngă Iordan, în faţa Ierihonului.

Iar *Balac,* fiul lui Sefor, văzînd toate cîte făcuse Israel amoreilor, s-a înfricoşat foarte tare de poporul acesta, pentru că era mult la număr, şi s-au înspăimîntat moabiţii de fiii lui Israel.

Deci a trimis acesta soli la *Valaam,* fiul lui Beor, în Petor, care e aşezat lîngă rîul Eufrat, în pămîntul fiilor poporului său, ca să-l cheme şi să-i spună: „Iată, a ieşit un popor din Egipt şi a acoperit faţa pămîntului şi trăieşte lîngă mine. Vino deci şi-mi blesteamă poporul acesta, că-i mai tare decît mine, şi atunci poate voi fi în stare să-l bat şi să-l alung din ţară. Eu ştiu că pe cine binecuvîntezi tu acela-i binecuvîntat, şi pe cine blestemi e blestemat".

Valaam binecuvîntează de trei ori poporul israelit. Dumnezeu însă a zis către Valaam: „Să nu te duci cu ei şi să nu blestemi poporul acela, că e binecuvîntat".

Valaam a pornit la drum împreună cu căpeteniile Moabului, iar Balac i-a ieşit înainte şi l-a dus pe un munte cu două înălţimi deosebite, de unde el văzu tabăra israeliţilor. Şi îndată *a binecuvîntat* Valaam pe poporul lui Israel şi nu l-a blestemat. Atunci Balac l-a dus pe o culme de deal încă şi mai înaltă şi mai apropiată. Şi cînd a văzut pe israeliţi, Valaam a strigat: „Cît de frumoase sînt sălaşurile tale, Iacobe ! Cît de frumoase sînt corturile tale, Israele. Ieşi-va din sămînţa lui un Om, Care va stăpîni neamuri multe şi stăpînirea Lui va întrece pe a lui Agag şi împărăţia Lui se va înălţa. Binecuvîntat să fie cel ce te va binecuvînta şi blestemat cel ce te va blestema !" Cuprins de mînie, Balac a zis către Valaam: „Eu te-am chemat să blestemi pe duşmanii mei; şi tu i-ai binecuvîntat pînă acum de trei ori ! Fugi dar în ţara ta".

Valaam vede cu duhul pe Răscumpărătorul. Iar Valaam a răspuns: „Deci, iată mă duc repede în ţara mea; dar vino să-ţi spun ce are să facă poporul acesta cu poporul tău în vremurile viitoare. Îl văd, dar acum încă nu-i; îl privesc, dar nu de aproape; *o stea răsare din Iacov; un toiag se ridică din Israel* şi va lovi pe căpeteniile Moabului şi pe toţi fiii lui Set îi va zdrobi".

După acestea Valaam s-a întors în ţara sa (Num. 22–24).

Am văzut la răsărit steaua Lui, şi am venit să ne închinăm Lui (Mt. 2, 2).

Moartea lui Moise

Iosua urmează lui Moise. Ajungînd Moise la sfîrşitul chemării sale, a zis Domnul către dînsul: „Ia-ţi pe Iosua, fiul lui Navi, om cu duh într-însul, pune-ţi peste el mîna ta; apoi du-l înaintea preotului Eleazar, înaintea a toată obştea şi dă-i poveţe înaintea ochilor lor; dă-i din slava ta, ca să-l asculte toată obştea fiilor lui Israel". Şi Moise a făcut aşa.

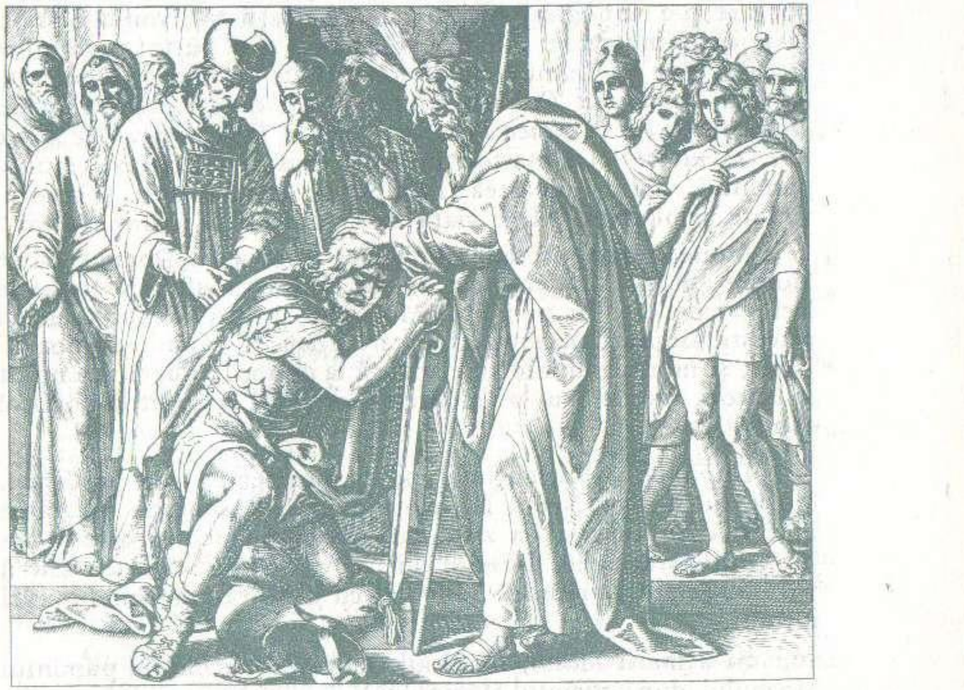

Moise împarte țara de pe malul răsăritean al Iordanului. Țara dinspre răsărit de Iordan, pe care o cuprinsese, a dat-o seminției lui *Ruben*, seminției lui *Gad* și la *jumătate din seminția lui Manase*, dar cu acea învoială, ca femeile, copiii și turmele lor să rămînă în aceste locuri, iar ei să se ducă cu frații lor peste Iordan și să le ajute a cuprinde țara canaaneilor; și numai după aceea să aibă stăpînire asupra pămîntului ce li s-a dat.

Moise sfătuiește poporul pentru cea din urmă oară. După aceea Moise a zis către poporul său: „Eu voi muri aici, în țara asta. Eu nu voi trece Iordanul. Iar voi, da, veți trece Iordanul și veți lua în stăpînire acea frumoasă țară, pe care o vedeți. Ascultă, Israele ! Domnul Dumnezeul nostru numai El singur este Domn ! Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toate puterile tale ! Aceste cuvinte să rămînă săpate în inima ta și le vei sădi și-n copiii tăi ! Adu-ți aminte cum Domnul Dumnezeu te-a povățuit prin pustiu timp de 40 de ani, pentru ca să te smerească și să te cerce. El te-a lăsat să suferi foame și ți-a dat spre hrană mană, pe care n-o cunoșteai nici tu, nici părinții tăi; voit-a El să-ți arate că nu numai cu pîine va trăi omul, ci și cu tot cuvîntul ce iese din gura lui Dumnezeu. Să păzești dar poruncile Dumnezeului tău ! *Domnul Dumnezeul tău din mijlocul poporului tău și din frații tăi va ridica Prooroc, Care va fi ca și mine; pe Acela să-L ascultați* ! Ca martori înaintea voastră iau astăzi cerul și pămîntul: viața și moartea ți-am pus eu astăzi înainte, și binecuvîntare și blestem. Alege viața ca să trăiești tu și urmașii tăi".

Moise moare pe muntele Nebo. Apoi a zis Domnul către Moise: „Suie-te în muntele acesta al Abarimului, în muntele Nebo, care este în pămîntul Moabului, în fața Ierihonului, și privește asupra Canaanului, pe care-l dau în stăpînirea fiilor lui Israel, și mori pe munte și te adaugă la poporul tău, cum a murit și Aaron, fratele tău, pe muntele Hor și s-a adăugat la poporul său".

După ce a binecuvîntat pe fiecare seminție a lui Israel, Moise s-a suit pe Nebo. De acolo de sus, Dumnezeu i-a arătat încă o dată țara și i-a zis: „Iată pămîntul pentru care m-am jurat lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov, zicînd: Seminției tale îl voi da. Te-am învrednicit să-l vezi cu ochii tăi; dar în el nu vei intra".

Și a murit Moise, robul lui Dumnezeu, acolo, în pămîntul Moabului, după cuvîntul Domnului.

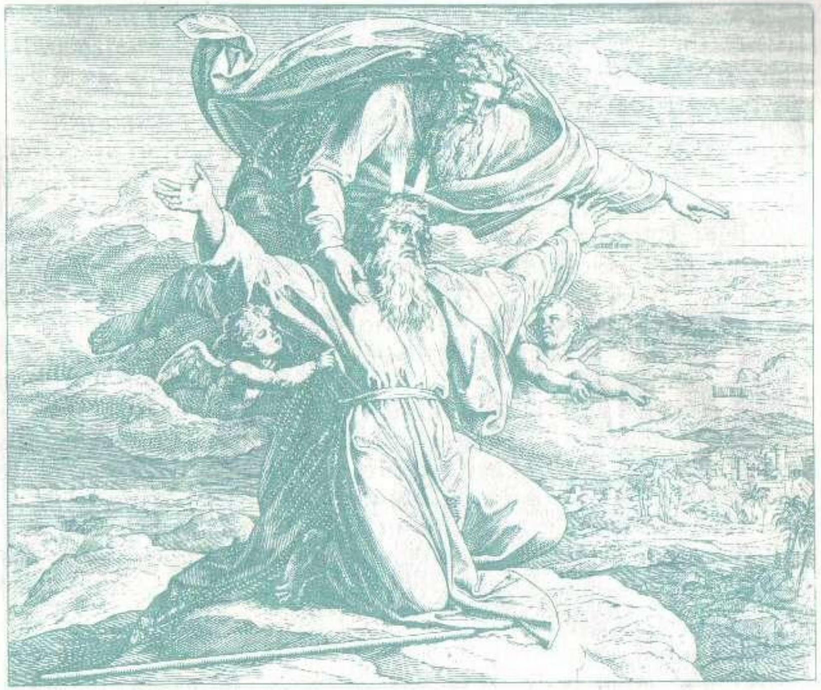

Și a fost îngropat în vale, în pămîntul Moabului, în fața Bet-Peorului, dar nimeni nu știe mormîntul lui nici pînă în ziua de azi.

Și era Moise de 120 de ani, cînd a murit; dar vederea lui nu slăbise și tăria lui nu se împuținase.

Și au plîns fiii lui Israel pe Moise în șesurile Moabului, la Iordan, aproape de Ierihon, 30 de zile, pînă s-au împlinit zilele de jelit și de plîns după Moise.

Iar Iosua, fiul lui Navi, s-a umplut de duhul înțelepciunii, pentru că își pusese Moise mîinile asupra lui, și i s-au supus fiii lui Israel și au făcut așa cum le poruncise Domnul prin Moise (Num. 27; Deut. 31–33).

Moise a fost iubit de Dumnezeu și de oameni; pomenirea lui va rămîne totdeauna binecuvîntată (Înț. Sir. 45, 1).

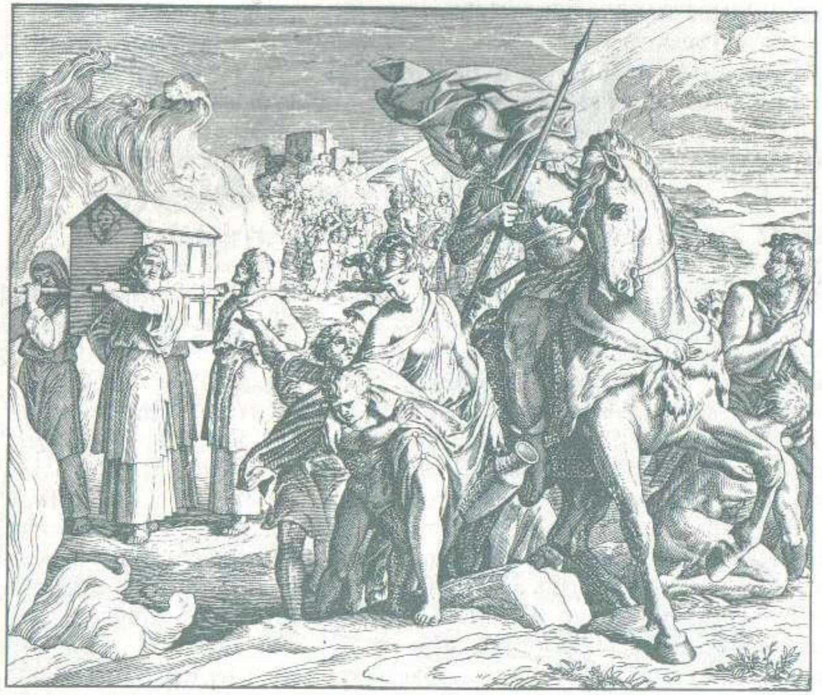

IV.

TIMPUL LUI IOSUA ŞI AL JUDECĂTORILOR

Intrarea în pămîntul făgăduinţei

Iosua ia locul lui Moise. După moartea lui Moise, robul Domnului, a grăit Domnul cu Iosua, fiul lui Navi, slujitorul lui Moise, şi a zis:

„Moise, robul Meu, a murit. Scoală dar şi treci Iordanul, tu şi tot poporul acesta, în ţara pe care o voi da fiilor lui Israel. Precum am fost cu Moise, aşa voi fi şi cu tine; nu Mă voi depărta de tine, şi nu te voi părăsi ! Păzeşte bine Legea Mea.

Să nu se coboare cartea Legii acesteia de pe buzele tale, ci călăuzeşte-te de ea ziua şi noaptea, ca să plineşti întocmai tot ce-i scris în ea; atunci vei fi cu izbîndă în căile tale şi vei păşi cu spor".

Dumnezeu desparte apele Iordanului. Iosua a pornit dis-dedimineaţă în fruntea fiilor lui Israel şi, sosind la Iordan, a poposit acolo trei zile.

Atunci a zis Domnul către Iosua: „În ziua aceasta voi începe a te preamări înaintea ochilor tuturor fiilor lui Israel, ca să cunoască ei că, precum am fost cu Moise, aşa am să fiu şi cu tine.

Tu însă să porunceşti preoţilor care poartă chivotul legămîntului şi să zici: „Îndată ce veţi intra în mijlocul apelor Iordanului, să vă opriţi în Iordan !" Şi a făcut Iosua aşa.

Îndată ce preoţii cei ce duceau chivotul au intrat în Iordan şi picioarele preoţilor, care duceau chivotul, s-au afundat în apa Iordanului, apa care curgea din sus s-a oprit şi s-a făcut perete pe o foarte mare depărtare, pînă la cetatea Adam, care e lîngă Ţartan, iar cea care curgea spre marea cea din Arabah, spre Marea Sărată, s-a scurs şi a secat, şi poporul a trecut în faţa Ierihonului.

Poporul israelit trece Iordanul. Preoţii care duceau chivotul legămîntului Domnului stăteau ca pe uscat în mijlocul Iordanului, cu picioarele neudate; iar fiii lui Israel au mers ca pe uscat, pînă ce tot poporul a trecut prin Iordan.

Apoi a grăit Domnul cu Iosua şi a zis:

„Porunceşte preoţilor, care duc chivotul mărturiei Domnului să iasă din Iordan".

Şi cum au ieşit din Iordan preoţii, cei ce duceau chivotul legămîntului Domnului, şi şi-au pus picioarele pe uscat, apa Iordanului a pornit pe albia sa şi a curs ca mai înainte, pînă peste maluri.

Mana încetează de a mai cădea. După trecerea Iordanului, fiii lui Israel şi-au întins corturile la Ghilgal, spre răsărit de Ierihon, şi acolo au făcut Paştile.

Iar a doua zi de Paşti au mîncat din roadele pămîntului acestuia azime şi pîine nouă.

În ziua aceea a încetat mana de a mai cădea şi de a doua zi, după ce au mîncat din roadele pămîntului, fiii lui Israel n-au mai avut mană, ci au mîncat anul acela din roadele ţării Canaanului (Iosua 1–5).

Voi, mări şi rîuri, lăudaţi pe Domnul (Dan. 3, 78).

Cuprinderea Ierihonului şi a oraşului Ai

Domnul se arată lui Iosua. Aflîndu-se însă Iosua aproape de Ierihon a căutat cu ochii săi şi iată stătea înaintea lui un om; acela avea în mînă o sabie goală. Apropiindu-se Iosua de dînsul, i-a zis: „De-ai noştri eşti sau eşti dintre duşmanii noştri ?“.

Iar acela a răspuns: „Eu sînt căpetenia oştirii Domnului şi am venit acum !“ Atunci Iosua a căzut cu faţa la pămînt, s-a închinat şi a zis către acela: „Stăpîne, ce porunceşti slugii tale ?“.

Zis-a către Iosua căpetenia oştirii Domnului: „Scoate-ţi încălţămintea din picioare, că locul pe care stai tu acum este sfînt !“ Şi a făcut Iosua aşa. Iar Domnul a zis către dînsul: „Iată, Eu voi da în mîinile tale Ierihonul, pe regele lui şi pe puternicii lui.

Duceţi-vă împrejurul cetăţii toţi cei buni de război şi înconjuraţi cetatea cîteodată pe zi. Aceasta să o faceţi şase zile. Şapte preoţi să poarte şapte trîmbiţe de alarmă înaintea chivotului, iar în ziua a şaptea să ocoliţi cetatea de şapte ori şi preoţii să trîmbiţeze din trîmbiţe.

Cînd vor suna din trîmbiţa de alarmă şi cînd veţi auzi sunetul de trîmbiţă, atunci tot poporul să strige cu glas tare deodată şi cînd vor striga ei zidurile cetăţii se vor prăbuşi. Atunci tot poporul să năvălească în cetate, plecînd fiecare din partea unde se află“.

Zidurile Ierihonului cad. Iosua a făcut precum îi poruncise Domnul.

În ziua a şaptea s-au sculat de dimineaţă, în revărsatul zorilor şi au mers tot aşa împrejurul cetăţii de şapte ori; numai în această zi au înconjurat cetatea de şapte ori.

Iar cînd au sunat preoţii a şaptea oară din trîmbiţe, Iosua a zis către fiii lui Israel: „Strigaţi, că v-a dat Domnul cetatea ! Tot aurul şi argintul şi vasele de aramă şi de fier să fie sfinţenie a Domnului şi să intre în vistieria Domnului“.

Atunci au trîmbiţat preoţii din trîmbiţe şi cum a auzit poporul glasul de trîmbiţă, a strigat tot poporul împreună cu glas tare şi puternic, şi s-au prăbuşit toate zidurile împrejurul cetăţii pînă în temelie şi a intrat tot poporul în cetate, fiecare din partea unde era, şi au luat cetatea.

Nelegiuirea lui Acan pedepsită. După aceea Iosua a trimis oştiri asupra cetăţii Ai, dar au fost puse pe fugă de aiţi.

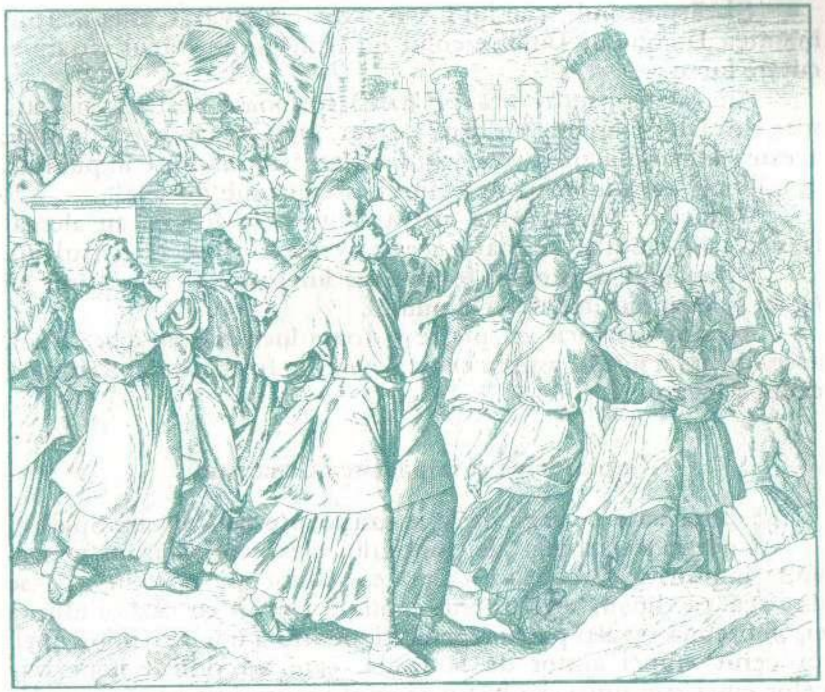

Atunci Iosua şi-a sfîşiat veşmintele sale, a căzut cu faţa la pămînt înaintea chivotului Domnului şi a stat aşa pînă seara şi el şi bătrînii lui Israel şi şi-au presărat pulbere pe capetele lor.

Iar Domnul a zis către Iosua: „Scoală, pentru ce ai căzut cu faţa la pămînt ? A păcătuit poporul şi a călcat legămîntul Meu pe care l-am încheiat cu el; au furat din lucrurile date spre nimicire, au minţit şi le-au pus printre lucrurile lor.

Zi poporului: Insul care se va dovedi că a furat lucru dat spre nimicire, să se ardă cu foc şi el şi toate cîte are, pentru că a călcat legămîntul Domnului şi a făcut fărădelege în Israel“.

A doua zi de dimineaţă, Iosua făcu să treacă pe dinaintea sa tot poporul lui Israel, seminţie după seminţie, trăgînd sorţii; şi la urmă sorţul căzu pe *Acan,* din tribul lui Iuda.

Atunci Iosua a zis către Acan: „Fiul meu, dă astăzi slavă Domnului Dumnezeului lui Israel şi fă mărturisire înaintea Lui şi arată-mi ce ai făcut. Să nu ascunzi de mine !“.

Şi răspunzînd Acan lui Iosua, a zis: „Adevărat, am păcătuit înaintea Domnului Dumnezeului lui Israel şi am făcut cutare şi cutare lucru.

Am văzut printre prăzi o haină frumoasă pestriţă şi două sute de sicli de argint, un drug de aur, greu de cincizeci de sicli; acestea mi-au plăcut şi le-am luat şi iată sînt ascunse în pămînt, în mijlocul cortului meu, şi argintul este pus sub dînsele".

Atunci a trimis Iosua cîţiva slujitori şi aceştia au alergat la cort, în tabără, şi toate acestea erau ascunse în cortul lui.

Şi au luat acestea şi le-au adus lui Iosua şi la bătrînii lui Israel şi le-au pus înaintea Domnului.

Acan a fost ucis cu pietre şi toate lucrurile lui arse. După aceea Iosua a pornit asupra cetăţii Ai. Şi a fost luată şi dărîmată cetatea aceasta (Ios. 6–8).

Cuprinderea şi împărţirea Canaanului

Iosua bate pe regii de la miazănoapte de Canaan. Speriaţi de aceste izbînzi ale poporului ales, regii canaanieni s-au unit împotriva israeliţilor. Cetatea Ghibeon, nevoind să se unească cu dînşii, regele Ierusalimului a venit cu război asupra ei, împreună cu alţi patru regi aliaţi, pentru a o bate. Ghibeoniţii au cerut atunci ajutor de la Iosua, care s-a ridicat împotriva celor cinci regi uniţi, i-a bătut şi apoi i-a urmărit ca să-i prindă. Atunci Iosua s-a rugat aşa: „Stai, soare deasupra Ghibeonului, şi tu, lună, opreşte-te deasupra văii Aialon". Şi soarele s-a oprit şi luna a stat pînă cînd Iosua a bătut oştirile vrăjmaşilor.

Iosua împarte ţara dinspre asfinţit de Iordan. După porunca Domnului, Iosua a împărţit apoi ţara între seminţiile lui Israel. Partea de miazăzi s-a dat seminţiei lui *Iuda;* seminţia lui *Simeon* a căpătat pămîntul dinspre asfinţit-miazăzi de a lui Iuda; partea dinspre miazănoapte de Iuda a fost dată lui *Dan* şi *Veniamin,* la *jumătate din seminţia lui Manase,* lui *Isahar, Zabulon, Aşer, Neftalim* şi *Efrem;* celelalte două seminţii: *Ruben* şi *Gad,* precum şi *jumătate din seminţia lui Manase* îşi aveau pămînturile lor peste Iordan. Iar seminţiei lui *Levi* nu i s-a făcut parte. Fiii lui Israel au dăruit leviţilor 48 de oraşe, cu păşuni împrejur. Treizeci din aceste oraşe erau ale preoţilor, iar cortul sfînt a fost aşezat în Şilo, în pămîntul lui Efrem, adică în mijlocul ţării.

Moartea lui Iosua. Înainte de a muri, Iosua a adunat seminţiile lui Israel la *Sichem,* unde fuseseră îngropate oasele lui Iosif, şi le-a zis: „Temeţi-vă de Domnul şi slujiţi-I Lui cu credincioşie şi curăţenie.

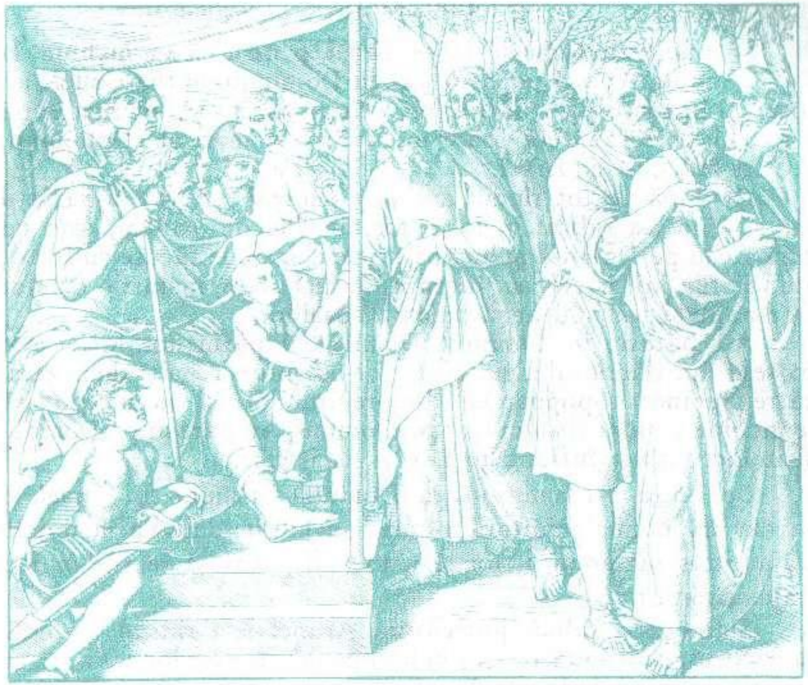

Iar dacă nu vă place să slujiţi Domnului, atunci alegeţi-vă acum cui aveţi să slujiţi: oare dumnezeilor cărora au slujit părinţii voştri cei de peste fluviu sau dumnezeilor amoreilor, în ţara cărora trăiţi ? Eu însă şi casa mea vom sluji Domnului, că sfînt este !

Dacă voi veţi părăsi pe Domnul şi veţi sluji la dumnezei străini, atunci El va aduce asupra voastră răul şi vă va stîrpi, după ce v-a făcut bine".

Şi a zis poporul către Iosua: „Domnului Dumnezeului nostru vom sluji şi glasul Lui vom asculta !".

Şi Iosua a murit în vîrstă de 110 ani, după ce povăţuise pe israeliţi 25 de ani (Ios. 9–24).

Drepţii vor moşteni pămîntul în veacul veacului (Ps. 36, 29).

Judecătorii

Dumnezeu pedepsește pe Israel, pentru că s-a închinat la idoli. Atunci poporul a slujit Domnului în toate zilele lui Iosua și în toate zilele bătrînilor, a căror viață s-a prelungit după Iosua și care văzuseră toate lucrurile cele mari ale Domnului, pe care le făcuse cu Israel.

Și după ce tot rîndul acela de oameni a trecut la părinții lor și cînd s-a ridicat în locul lor alt rînd de oameni, care nu cunoșteau pe Domnul și lucrurile Sale pe care le făcuse cu Israel, atunci fiii lui Israel au început a face rele înaintea ochilor Domnului și s-au apucat să slujească Baalilor.

Au părăsit pe Domnul Dumnezeul părinților lor, care-i scosese din pămîntul Egiptului, și s-au întors la alți dumnezei, către dumnezeii popoarelor dimprejurul lor, și au început să se închine acelora și au mîniat pe Domnul. Au părăsit pe Domnul și au început a se închina lui Baal și Astartelor.

De aceea s-a aprins mînia Domnului asupra lui Israel și l-a dat în mîinile jefuitorilor care l-au jefuit; datu-i-a în mîinile vrăjmașilor dimprejurul lor și n-au mai putut să reziste în fața vrăjmașilor lor.

Dumnezeu ridică judecători. Atunci le-a ridicat Domnul judecători, care i-au izbăvit din mîinile jefuitorilor lor.

Dar nici pe judecători nu-i ascultau ei, ci se purtau desfrînat pe urmele altor dumnezei și se închinau acelora și mîniau pe Domnul; ușor se abăteau de la calea pe care umblaseră părinții lor, care se supuneau poruncilor Domnului. Ei însă nu făceau așa.

Cînd le ridica lor Domnul judecători, atunci Însuși Domnul era cu judecătorul și-i izbăvea pe ei de vrăjmașii lor în toate zilele judecătorului.

Dar cum murea judecătorul, ei iarăși făceau și mai rău decît părinții lor, abătîndu-se la alți dumnezei, slujind acelora și închinîndu-se lor. Nu se lăsau de lucrurile lor și nu se abăteau de la calea lor cea rea.

Și se aprindea mînia Domnului asupra lui Israel și zicea: „Pentru că poporul acesta calcă poruncile Mele, pe care Eu le-am așezat cu părinții lor, și nu ascultă glasul Meu, de aceea nici Eu nu voi mai izgoni de la ei nici unul din acele popoare, pe care le-a lăsat Iosua, fiul lui Navi, în țară, cînd a murit".

Și au fost în Israel 14 judecători dintre care cei mai însemnați sînt: *Ghedeon, Samson, Eli* și *Samuel* (Jud. 3-6-7-8).

Pentru că M-ai uitat și te-ai întors de la Mine, de aceea suferă și tu pentru nelegiuirea ta și pentru desfrînarea ta (Iez. 23, 35).

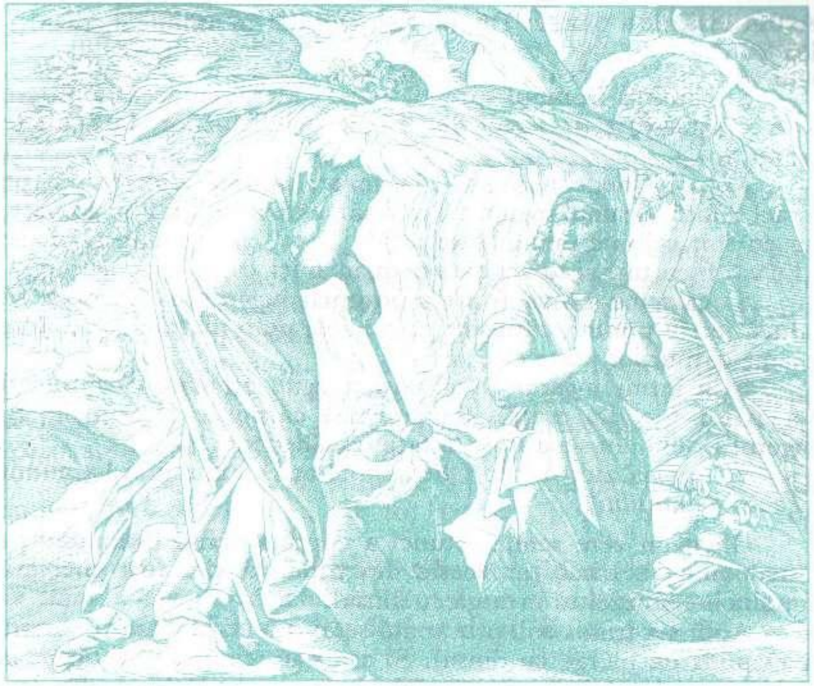

Ghedeon judecător

Ghedeon va izbăvi pe poporul său. Fiii lui Israel au început iarăși să facă rele înaintea Domnului și Domnul i-a dat în mîinile madianiților pentru șapte ani.

Și Israel a sărăcit cumplit din pricina madianiților și a strigat către Domnul.

Atunci a venit îngerul Domnului și a șezut în Ofra sub un stejar care era al lui Ioaș, tatăl lui Abiezer; și fiul său Ghedeon treiera atunci grîul în arie, ca să-l ascundă de madianiți.

Și i s-a arătat îngerul Domnului și i-a zis: „Domnul e cu tine, voinicule".

Iar Ghedeon i-a zis: „Domnul meu, dacă Domnul e cu noi, pentru ce ne-au ajuns pe noi toate necazurile acestea ? Și unde-s oare toate minunile Lui de care ne-au istorisit nouă părinții noștri cînd ne spuneau: Din Egipt ne-a scos pe noi Domnul.

Acum însă ne-a părăsit Domnul şi ne-a dat în mîinile madianiţilor".

Şi căutînd Domnul spre el, a zis: „Mergi cu această putere a ta şi izbăveşte pe Israel din mîinile madianiţilor. Iată, Eu te trimit".

Atunci Ghedeon a zis: „Doamne, cum să izbăvesc eu pe Israel ? Iată, neamul meu e cel mai sărac din seminţia lui Manase, iar eu sînt cel mai mic în casa tatălui meu". Domnul însă i-a zis: „Eu voi fi cu tine şi tu vei bate pe madianiţi, ca pe un singur om".

Şi ca semn că va fi aşa a poruncit îngerul lui Ghedeon să aducă jertfă punînd cărnurile şi azimele pe o piatră şi să toarne zeama cărnurilor peste ele.

Şi a întins îngerul Domnului toiagul, atingînd cărnurile şi s-a aţîţat foc din piatră şi a mistuit cărnurile şi azimele. Şi îngerul Domnului s-a dus de la faţa lui Ghedeon.

Şi apoi a zidit acolo Ghedeon altar Domnului şi l-a numit *„Pacea Domnului"*.

Ghedeon cere semn. Atunci a cuprins duhul Domnului pe Ghedeon şi a trîmbiţat acesta din trîmbiţă şi a fost chemată familia lui Abiezer să meargă cu dînsul.

Apoi s-a trimis soli prin toată seminţia lui Manase şi aceasta a răspuns că merge cu dînsul. Şi aşa s-au trimis soli la Aşer, la Zabulon şi la Neftali şi au venit şi aceştia în întîmpinarea lor.

Atunci a zis Ghedeon către Dumnezeu: „De vrei să izbăveşti pe Israel prin mîna mea, cum zici, apoi iată eu întind aici în arie lîna ce am tuns; şi de va fi rouă numai pe lînă, iar încolo, peste tot locul, uscăciune, atunci voi şti că vei izbăvi pe Israel prin mîna mea, cum ai zis".

Şi s-a făcut aşa; şi a doua zi s-a sculat Ghedeon dis-de-dimineaţă şi s-a apucat să stoarcă lîna şi a stors rouă din lînă un vas plin de apă.

Apoi iarăşi a zis Ghedeon către Domnul: „Să nu te mînii pe mine, dacă am să mai zic odată şi dacă am să mai fac numai o încercare cu lîna; să fie uscată numai lîna, iar încolo peste tot locul să fie rouă".

Şi a făcut aşa Dumnezeu în noaptea aceea; a fost uscăciune numai pe lînă, iar încolo, peste tot locul, a fost rouă.

Ghedeon are prea mulţi oameni. Atunci s-a sculat Ierubaal, adică Ghedeon, şi tot poporul care era cu dînsul dis-de-dimineaţă şi au tăbărît la En Harod, iar tabăra madianiţilor era spre miazănoapte de dînsul, pe colina More cea din şes.

Iar Domnul a zis către Ghedeon: „E prea mult popor cu tine; nu voi putea Eu să dau pe Madian în mîinile lor ca să nu se mîndrească Israel înaintea Mea şi să nu zică: Mîna mea m-a izbăvit !

De aceea grăieşte în auzul poporului şi zi: Cine-i fricos şi se teme, acela să se întoarcă şi să se ducă înapoi din muntele Galaad". Şi s-au întors din popor douăzeci şi două de mii şi au rămas zece mii.

Apoi a zis Domnul către Ghedeon: „Tot e prea mult popor; du-l la apă; acolo am să-ţi aleg. Şi de care voi zice: să meargă cu tine, acela să meargă cu tine, iar de care-ţi voi zice nu trebuie să meargă cu tine, acela să nu meargă".

Şi a dus el poporul la apă, iar Domnul a zis către Ghedeon: „Cine va limpăi apă cu limba din pumni, cum limpăie cîinele, pe acela să-l pui deoparte; deasemenea să pui deoparte şi pe toţi aceia care-şi vor pleca genunchii şi vor bea apă".

Şi a fost numărul celor ce au limpăit cu limba lor din pumni 300 de oameni, iar tot celălalt popor s-a plecat pe genunchii săi să bea apă.

Atunci a zis Domnul către Ghedeon: „Cu cei trei sute care au limpăit am să vă izbăvesc Eu şi am să dau pe madianiţi în mîinile voastre, iar tot poporul celălalt să se ducă fiecare la locul său".

Ghedeon bate pe madianiţi. Apoi a împărţit pe cei trei sute de oameni în trei cete şi le dădu la toţi în mîini trîmbiţe şi oale goale şi în oale făclii.

Şi le-a zis: „Să vă uitaţi la mine şi să faceţi ce voi face eu; iată eu mă duc la tabără şi ce voi face eu să faceţi şi voi.

Cînd eu şi cei cu mine vom trîmbiţa, să trîmbiţaţi şi voi din trîmbiţele voastre împrejurul întregii tabere şi să strigaţi: „Sabia Domnului şi a lui Ghedeon !".

Şi s-a apropiat de tabără Ghedeon şi cu el o sută de oameni, pe la începutul străjii de mijloc a nopţii, şi au deşteptat străjile şi au trîmbiţat din trîmbiţe şi au sfărîmat oalele pe care le aveau în mîini.

Şi au trîmbiţat tustreile cete din trîmbiţe şi au spart oalele şi ţineau în mîna stîngă făclia, iar în mîna dreaptă trîmbiţele şi trîmbiţau din trîmbiţe şi strigau: „Sabia Domnului şi a lui Ghedeon !".

Şi stăteau fiecare la locul său împrejurul taberei şi au început cei din tabără a alerga în toată tabăra şi a striga şi au luat-o la fugă.

Pe cînd cei trei sute de oameni sunau din trîmbiţe, în toată tabăra a întors Domnul sabia unora asupra altora, şi a fugit tabăra către Ţerera pînă la Betşita şi pînă la hotarele lui Abelmehola, aproape de Tabat.

Atunci au fost chemaţi israeliţii din seminţiile lui Neftali şi Aşer şi din toată seminţia lui Manase şi au alergat după madianiţi.

Şi ţara s-a bucurat apoi de pace 40 de ani, pînă la moartea lui Ghedeon.

A Ta este, Doamne, împărăţia, şi Tu eşti mai presus de toate (1 Par. 29, 11).

Samson

Samson este făgăduit Domnului. Şi fiii lui Israel au făcut iarăşi rele înaintea ochilor Domnului şi i-a dat Domnul în mîinile filistenilor pentru 40 de ani.

Era însă în vremea aceea un om de la Ţora, din seminţia lui *Dan,* cu numele *Manoe,* şi femeia lui era stearpă şi nu năştea.

Odată însă s-a arătat îngerul Domnului femeii şi i-a zis: „Iată tu eşti stearpă şi nu naşti; dar vei zămisli şi vei naşte fiu. Păzeşte-te, dar, să nu bei vin, nici sicheră şi nimic necurat să nu mănînci. Căci iată ai să zămisleşti şi ai să naşti un fiu, şi nu se va atinge briciul de capul lui, pentru că pruncul acesta va fi chiar din pîntecele mamei sale nazireu al lui Dumnezeu şi va începe să izbăvească pe Israel din mîinile filistenilor".

Şi a născut femeia un fiu şi i-au pus numele *Samson.* Şi a crescut copilul şi l-a binecuvîntat Domnul.

Samson îşi arată puterea. În vremea aceea, s-a dus Samson la Timna şi a văzut în Timna o femeie din fiicele filistenilor şi aceasta i-a plăcut.

Deci s-a dus Samson cu tatăl şi cu mama sa la Timna; iar cînd s-au apropiat de viile Timnei, iată un leu tînăr venea răcnind înaintea lor.

Atunci s-a pogorît peste el duhul Domnului şi el a sfîşiat leul, ca pe un ied; şi nu avea nimic în mînă. Şi n-a spus tatălui său şi mamei sale ce făcuse.

Apoi Samson s-a dus şi a prins trei sute de vulpi şi a luat făclie, a legat cîte două vulpi de coadă şi între ele cîte o făclie; după aceea a aprins făcliile şi a dat drumul vulpilor prin grînele filistenilor, şi a aprins şi clăile şi grîul nesecerat, viile şi livezile de măslini.

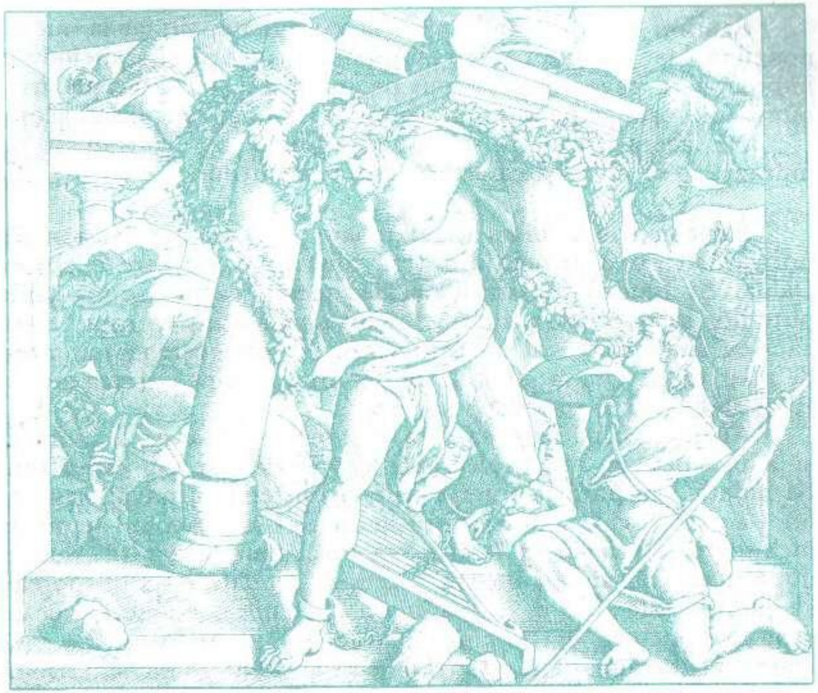

Asta a făcut-o el pentru a-şi răzbuna de necazurile ce suferise de la ei. Israeliţii, de frică, ca nu cumva filistenii să le facă încă şi mai mari rele, au prins pe Samson, l-au legat cu două frînghii şi l-au dat filistenilor.

Atunci s-a pogorît peste el duhul Domnului şi funiile care erau peste mîinile lui s-au făcut ca nişte cîlţi arşi de foc şi au căzut legăturile de pe mîinile lui.

Iar el, găsind o falcă sănătoasă de asin, întinzîndu-şi mîna a luat-o, şi a ucis cu ea o mie de oameni.

Venind, însă, odată Samson la Gaza, văzu acolo o femeie desfrînată şi a intrat la ea.

Şi li s-a spus oamenilor din Gaza: „Samson a venit aici". Atunci aceştia l-au înconjurat şi l-au pîndit toată noaptea la porţile cetăţii şi s-au ascuns toată noaptea, zicînd: „Să aşteptăm pînă se va lumina de ziuă şi să-l ucidem !"

Samson însă a dormit pînă la miezul nopţii; iar la miezul nopţii a luat porţile cetăţii din amîndoi uşorii şi, ridicîndu-le împreună cu zăvoarele, le-a pus pe umerii săi şi le-a dus pe vîrful muntelui, care e pe drumul spre Hebron, şi le-a lăsat acolo.

De aceea filistenii se temeau grozav de Samson şi nu îndrăzneau să năvălească acum asupra israeliţilor.

Samson spune taina sa şi moare. Mai tîrziu, Samson s-a întovărăşit cu o femeie din ţara filistenilor, pe care o chema Dalila. Şi fiindcă aceasta îl necăjea mereu ca să-i spună taina puterilor sale, Samson a zis: „Briciul nu s-a atins de capul meu, căci eu sînt nazireu al lui Dumnezeu din pîntecele maicii mele; de m-ar tunde cineva, atunci s-ar depărta de mine puterea mea şi eu aş slăbi şi aş fi ca ceilalţi oameni".

Auzind Dalila una ca asta, l-a pîndit pînă ce a adormit, şi a pus de i-au tăiat cele şapte şuviţe de păr din capul său. Şi îndată l-au părăsit puterile sale şi filistenii au năvălit asupra lui, i-au scos ochii, l-au legat şi l-au dus la Gaza. Acolo l-au pus la închisoare şi-l sileau să învîrtească toată ziua la rîşniţă. Curînd după aceea părul său începu a creşte şi odată cu asta sporeau şi puterile sale. Într-o zi, mai-marii filistenilor se adunară la un ospăţ de bucurie, dat în cinstea lui *Dagon,* idolul lor. Într-o casă mare, făcută din stîlpi, se strînseră ca la 3000 de oameni. După ospăţ, filistenii voind să facă haz, aduseră pe Samson înaintea lor şi-l aşezară între stîlpii pe care era aşezată casa.

Atunci a zis Samson tînărului care-l aducea de mînă: „Du-mă ca să pipăi stîlpii pe care e întemeiată casa şi să mă reazăm de ei". Şi tînărul a făcut aşa.

Atunci a strigat Samson către Domnul şi a zis: „Doamne Dumnezeule, adu-ţi aminte de mine şi întăreşte-mă încă o dată, o, Dumnezeule, ca printr-o singură lovitură să mă răzbun pe filisteni pentru cei doi ochi ai mei !"

Şi a mişcat Samson din loc doi stîlpi din mijloc pe care era întemeiată casa, sprijinindu-se de ei, în unul cu mîna dreaptă, şi în celălalt cu stînga.

Şi a zis Samson: „Mori, suflete al meu, cu filistenii !" Apoi s-a sprijinit cu toată puterea şi s-a prăbuşit casa peste fruntaşii filistenilor şi peste tot poporul ce era în ea. Şi cei pe care i-a ucis Samson la moartea sa au fost mai mulţi decît toţi cei pe care-i ucisese în viaţa sa (Jud. 13—16).

Tăria mea şi lauda mea este Domnul. Şi mi-a fost mie spre izbăvire (Ps. 117, 14).

Rut

Noemina se întoarce la Betleem împreună cu Rut. În zilele acelea, cînd cîrmuiau în Israel judecătorii, s-a întîmplat foamete pe pămînt. Atunci un om din Betleemul lui Iuda s-a dus cu femeia sa şi cu doi feciori ai săi să locuiască în şesul moabiţilor.

Numele omului aceluia era *Elimelec;* pe femeia sa o chema *Noemina,* iar numele celor doi feciori ai lor erau *Mahlon* şi *Chilion.* Aceştia erau efrateni din Betleemul lui Iuda şi, venind în şesul moabiţilor, au rămas acolo.

După un timp Elimelec, bărbatul Noeminei, a murit şi ea a rămas cu cei doi feciori ai săi.

Aceştia şi-au luat soţii dintre moabitence; numele uneia era *Orfa,* iar numele celeilalte era *Rut.* Aceştia au trăit acolo ca la zece ani.

După aceea au murit amîndoi feciorii ei: Mahlon şi Chilion şi a rămas femeia aceea şi fără bărbatul său şi fără cei doi feciori ai săi.

Atunci s-a hotărît ea cu nurorile sale să se întoarcă din şesul moabiţilor, căci auzise ea în şesul moabiţilor că Dumnezeu a cercetat pe poporul Său şi i-a dat pîine.

Deci a plecat ea din locul acela în care trăia, împreună cu cele două nurori ale sale. Dar mergînd ele pe cale, pentru a se întoarce în pămîntul lui Iuda, Noemina a zis către cele două nurori ale sale: „Întoarceţi-vă şi vă duceţi fiecare la casa mamei voastre; şi să facă Domnul milă cu voi, cum aţi făcut şi voi cu cei morţi şi cu mine".

Orfa se supuse acestui sfat, iar Rut nu, ci zise: „Nu mă sili să te părăsesc şi să mă duc de la tine; căci unde te vei duce tu, acolo voi merge şi eu şi unde vei trăi tu, voi trăi şi eu; poporul tău va fi al meu şi Dumnezeul tău va fi Dumnezeul meu; unde vei muri tu, voi muri şi eu şi voi fi îngropată acolo. Orice-mi va face Domnul, numai moartea mă va despărţi de tine !"

Rut în ţarina lui Booz. Noemina şi Rut au sosit la *Betleem* pe vremea secerişului. Şi Rut s-a dus în ţarină să adune spice pe urma secerătorilor şi Dumnezeu a îndreptat-o spre ţarina unui om bogat, numit *Booz,* neam cu Elimelec, socrul ei. Iar după ce Booz a venit la ţarina sa, a întrebat: „Cine este această femeie tînără ?"

Iar sluga ce era pusă peste secerători a răspuns şi a zis: „Această femeie tînără este moabiteanca aceea care a venit cu

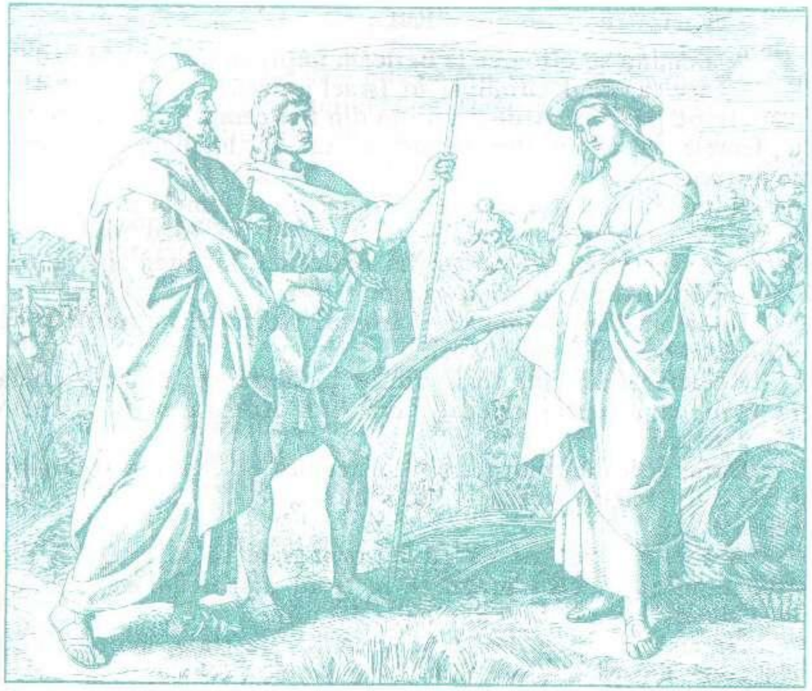

Noemina din şesul moabiţilor. Ea m-a rugat: „Voi culege şi voi aduna spice printre snopi pe urma secerătorilor. Şi se află aici de azi dimineaţă şi acasă şade foarte puţin“.

Atunci Booz a zis către Rut: „Ascultă fiica mea, să nu te duci să strîngi în altă ţarină şi să nu te depărtezi de aici, ci rămîi aici cu slujnicele mele; să ai înaintea ochilor tăi ţarina unde seceră ele şi mergi după ele. Iată am poruncit slugilor mele să nu te atingă. Cînd vei vrea să bei, mergi şi bea de unde beau slugile mele“. La vremea mîncării ea se aşeză lîngă secerători, iar el i-a dat pîine şi ea a mîncat şi s-a săturat şi i-a mai rămas. Apoi s-a sculat şi s-a apucat de strîns.

Şi aşa a adunat ea în ţarină pînă seara şi a bătut cele adunate şi i-a ieşit aproape o efă de orz.

Booz se căsătoreşte cu Rut. Rut a adunat astfel spice în ţarina lui Booz cît a ţinut secerişul grîului şi al orzului. După secerîş, Booz a zis către Rut: „Toată lumea ştie că tu eşti o femeie vrednică şi cinstită. Dumnezeu să te binecuvînteze, fiica mea !“ Şi a luat Booz pe Rut de soţie. Şi Dumnezeu le-a dat lor un fiu, căruia i-a pus numele *Obed.* Acesta a fost tatăl lui *Iesei,* iar Iesei a fost tatăl lui *David* din care se trage *Mîntuitorul.*

Dumnezeu nu este numai Dumnezeul iudeilor, ci şi al neamurilor (Rom. 3, 29).

Intrarea moabitencei Rut în familia lui Booz, din urmaşii căreia s-a născut mai tîrziu Iisus Hristos, ne arată că Mîntuitorul lumii nu se trage, după trup, numai din Israel, ci şi din celelalte neamuri ale pămîntului (Rut 1–4).

Eli şi Samuel

Samuel va fi unul din cei închinaţi Domnului. Eli era şi arhiereu şi judecător în Israel. Pe vremea lui trăia un *om,* pe care-l chema *Elcana,* iar pe soţia sa *Ana.* Şi oamenii aceştia n-aveau copii. Ei în fiecare an, la zilele mari, se duceau amîndoi la *Şilo* pentru ca să se închine Domnului şi să aducă jertfă.

Într-o zi, Ana s-a rugat Domnului cu lacrimi, zicînd: „Atotputernice Doamne, Dumnezeule Savaot, de vei căuta la întristarea roabei tale şi-ţi vei aduce aminte de mine şi de nu vei uita pe roaba Ta, ci vei da roabei Tale un copil de parte bărbătească, îl voi da Ţie, şi nu va bea el nici vin, nici sicheră, nici briciul nu se va atinge de capul lui“.

Şi a auzit Domnul rugăciunea Anei, şi ea a născut un băiat, căruia i-a pus numele *Samuel.* Cînd era de trei ani, băiatul a fost adus la Şilo şi închinat Domnului. Acolo a crescut el sub ochii lui Eli, în slujba Domnului, iubit de Dumnezeu şi de oameni.

Fiii lui Eli au purtări rele. Cei doi fii ai lui Eli, *Ofni* şi *Finees,* au ieşit oameni necredincioşi şi răi. Cînd se aduceau jertfe, ei îşi luau părţi de acelea la care preoţii nu aveau drept. Astfel ei au făcut lumea să nu mai aducă jertfe Domnului. Eli era foarte bătrîn. Aflînd însă de purtarea fiilor săi, le-a zis: „Nu faceţi asta, copiii mei !“ Dar ei nu-l ascultară. Atunci a venit la Eli un om al lui Dumnezeu şi a zis: „Amîndoi fiii tăi vor muri în aceeaşi zi“.

Şi pruncul Samuel slujea Domnului sub povaţa preotului

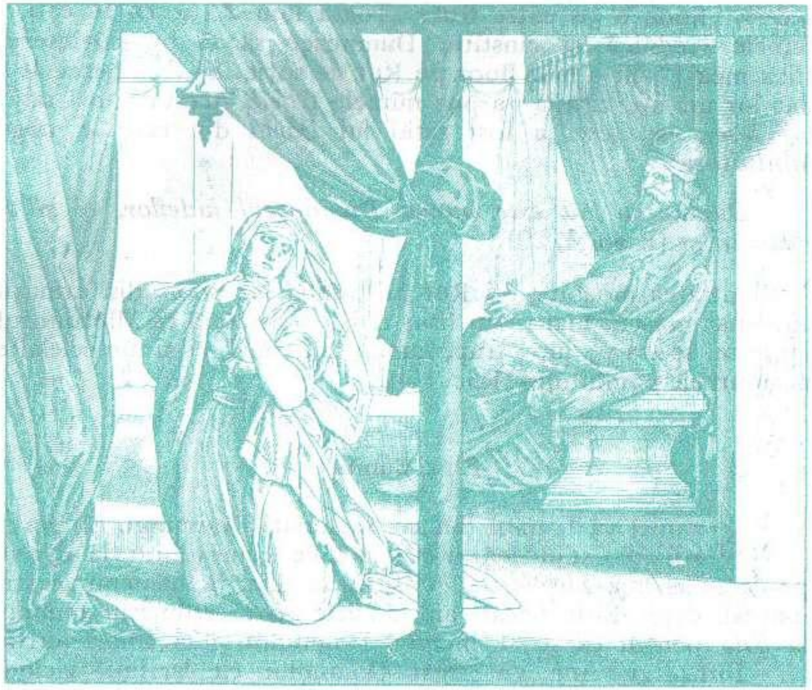

Eli. În zilele acelea cuvîntul Domnului era rar și nici vedeniile nu erau dese.

Și iată, în vremea aceea, cînd Eli stătea culcat la locul său și ochii lui începuseră a se închide și nu mai putea să vadă; cînd sfeșnicul Domnului nu se stinsese încă și Samuel era culcat în cortul Domnului, unde era chivotul lui Dumnezeu, a strigat Domnul către Samuel: „Samuele, Samuele !“ Iar el a răspuns: „Iată-mă !“ Și a alergat la Eli și a zis: „ Iată-mă ! La ce m-ai chemat ?“ Acela însă a răspuns: „Nu te-am chemat. Du-te și te culcă !“ Și s-a dus Samuel și s-a culcat.

Iar Domnul a strigat a doua oară pe Samuel: „Samuele, Samuele !“ Și acesta s-a sculat și a venit iar la Eli și a zis: „Iată-mă ! De ce m-ai chemat ?“ Și acela i-a zis: „Nu te-am chemat, fiul meu ! Du-te înapoi și te culcă !“

Samuel nu cunoștea atunci glasul Domnului și cuvîntul Domnului nu i se descoperise încă. Dar Domnul a strigat pe Samuel a treia oară. Și s-a sculat acesta și a venit la Eli și a zis: „Iată-mă ! La ce m-ai chemat ?“ Atunci a înțeles Eli că Domnul cheamă pe copil.

Și a zis Eli către Samuel: „Du-te înapoi și te culcă și cînd Cel ce te cheamă te va mai chema, tu să zici: „Vorbește, Doamne, că robul Tău ascultă“. Și s-a dus Samuel și s-a culcat la locul său.

Și a venit Domnul și a stat și a strigat ca întîia și ca a doua oară: „Samuele, Samuele !“ Iar Samuel a zis: „Vorbește, Doamne, că robul Tău ascultă !“

Zis-a Domnul către Samuel: „Iată, am să fac în Israel un lucru, încît cine va auzi de el, aceluia îi vor țiui amîndouă urechile.

În ziua aceea voi face cu Eli toate cîte am spus despre casa lui; toate le voi începe și le voi sfîrși.

Eu i-am spus că am să pedepsesc casa lui pe veci pentru vina pe care el a știut-o, că fiii fac nelegiuiri, dar nu i-a înfrînat.

De aceea mă jur casei lui Eli că vina casei lui Eli nu se va șterge nici prin jertfe, nici prin prinoase de pîine în veci“.

După aceea a dormit Samuel pînă dimineața, s-a sculat de noapte și a deschis ușile casei Domnului. Dar Samuel s-a temut să spună lui Eli vedenia aceasta.

Eli însă a chemat pe Samuel și a zis: „Fiul meu Samuel !“ Iar acesta a răspuns: „Iată-mă !“

Zis-a Eli: „Ce ți s-a spus ? Să nu ascunzi de mine ! Cutare și cutare să facă cu tine Dumnezeu și încă și mai mult să facă, dacă tu vei ascunde ceva de mine din toate cîte ți s-au spus ție“.

Și i-a spus Samuel tot și n-a ascuns nimic de el. Atunci Eli a zis: „El e Domnul; facă dar ce va binevoi !“

Eli moare după fiii săi. La cîtva timp după asta filistenii au venit cu război asupra israeliților. Aceștia au fost bătuți. Atunci ei au trimis să ceară sicriul Legii de la Șilo, ca să le fie ajutor împotriva dușmanilor. *Ofni* și *Finees* au însoțit sicriul. Israeliții au fost din nou bătuți și sicriul Legii a căzut în mîna dușmanului, iar cei doi fii ai lui Eli, uciși. Îndată fu trimisă o ștafetă la Șilo, care zise către Eli: „Amîndoi fiii tăi au murit, și chivotul lui Dumnezeu e luat de dușmani“. La vorbele acestea Eli a căzut de pe scaun,și-a rupt spinarea și a murit.

Filistenii trimit înapoi chivotul Legii. Filistenii, luînd de la israeliți chivotul Legii, l-au dus la *Așdod* în locașul zeului

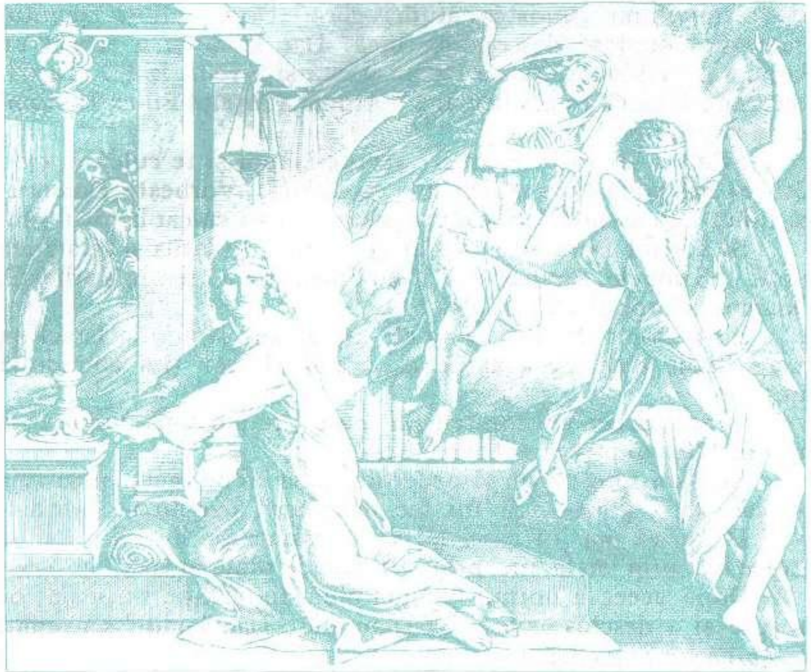

lor *Dagon*. A doua zi dimineaţă, Dagon zăcea la pămînt cu faţa în jos, dinaintea chivotului Legii. Filistenii îl ridicară şi-l aşezară la loc. În dimineaţa următoare îl găsiră din nou la pămînt, cu capul şi braţele rupte. Atunci ei au început să ducă chivotul Legii din oraş în oraş. Dar pe unde trecea, moartea pustiia totul. Astfel s-au petrecut lucrurile şapte luni de zile. În cele din urmă, filistenii se hotărîră să trimită chivotul Legii înapoi israeliţilor şi aleseră două vaci fătate întîia oară şi le-au înjugat la car. Apoi au pus chivotul Domnului în car şi le-au dat drumul; şi au pornit vacile de-a dreptul spre *Betşemeş*. La hotar, leviţii întîmpinară chivotul Legii şi-l duseră la *Kiriat-Iearim*, în casa lui *Aminadab*, care era aşezată pe o înălţime. Acolo a rămas el 20 de ani (1 Regi 1–7).

Cine cruţă toiagul său îşi urăşte copilul, iar cel care îl iubeşte îl ceartă la vreme (Pilde 13, 24).

Samuel judecător

Samuel sfătuieşte poporul. Ajungînd judecător, după moartea lui Eli, Samuel a zis către popor: „De vă întoarceţi cu toată inima voastră la Domnul, atunci depărtaţi din mijlocul vostru dumnezeii străini şi Astartele şi să vă lipiţi inimile voastre de Domnul şi-I slujiţi numai Lui, şi El vă va izbăvi din mîinile filistenilor".

Şi au depărtat fiii lui Israel Baalii şi Astartele şi au început să slujească numai Domnului.

Filistenii sînt biruiţi. Filistenii au venit din nou să bată pe israeliţi. Cuprinşi de groază, israeliţii au zis către Samuel: „Nu înceta a striga pentru noi către Domnul Dumnezeul nostru, ca să ne izbăvească din mîinile filistenilor". Iar Samuel a zis: „Să nu fie cu mine una ca aceasta, ca să mă depărtez de Domnul Dumnezeul meu şi să nu strig mereu pentru voi întru rugăciune!"

Samuel aduse jertfă şi se rugă pentru popor. Atunci Domnul aduse furtună straşnică, care băgă neorînduială în tabăra duşmanilor. Aceştia au fost bătuţi şi n-au mai îndrăznit să treacă hotarul israelit cît a trăit Samuel.

Israeliţii cer rege. Samuel după ce a îmbătrînit a pus pe fiii săi judecători peste Israel.

Dar fiii lui nu umblau pe căile sale, ci se abăteau la lăcomie, luau daruri şi judecau strîmb.

Atunci s-au adunat toţi bătrînii lui Israel, au venit la Samuel în Rama şi au zis către el: „Tu ai îmbătrînit, iar fiii tăi nu-ţi urmează căile. De aceea pune peste noi un rege, ca să ne judece acela, ca şi la celelalte popoare!".

Cuvîntul acesta însă n-a plăcut lui Samuel, cînd i-au zis: „Dă-ne rege, ca să ne judece!".

Şi s-a rugat Samuel Domnului. Şi a zis Domnul către Samuel: „Ascultă glasul poporului în toate cîte îţi grăieşte; căci nu pe tine te-au lepădat, ci M-au lepădat pe Mine, ca să nu mai domnesc Eu peste ei. Ascultă deci glasul lor, dar să le spui şi să le arăţi drepturile regelui, care va domni peste ei".

Fericit este poporul acela care are pe Domnul ca Dumnezeu al său (Ps. 143, 15).

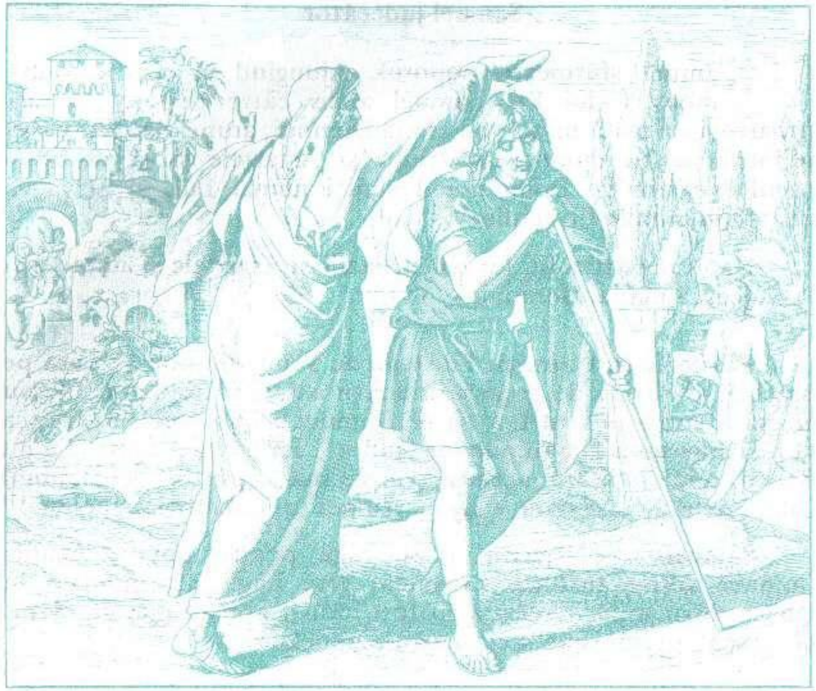

V.

TIMPUL REGILOR

Saul, întîiul rege al israeliţilor

Saul primeşte ungerea de rege. În vremea aceea era unul din fiii lui Veniamin, cu numele *Chiş,* fiul lui Abiel, fiul lui Ţeror, fiul lui Becorat, fiul lui Afia, fiul unui veniaminean, om de ispravă.

Acesta avea un fiu, cu numele *Saul,* tînăr şi frumos, încît nu mai era nimeni în Israel mai frumos ca el; acesta era de la umeri în sus mai înalt decît tot poporul.

Odată s-au rătăcit asinele lui Chiş, tatăl lui Saul, şi a zis Chiş către Saul, fiul său: „Ia cu tine pe unul din argaţi şi, sculîndu-te, du-te de caută asinele".

Şi tot căutînd ei asinele, au ajuns pînă la *Rama,* unde trăia Samuel, şi s-au abătut pe la dînsul, să vadă, nu cumva le-ar putea el spune de paguba lor. Şi după ce s-a înfăţişat Saul înaintea lui Samuel, Domnul a zis către bătrînul judecător: „Iată omul despre care ţi-am vorbit Eu. Acesta va cîrmui pe poporul Meu !" Atunci Samuel a zis către Saul: „Nu te mai îngriji de asine, că s-au găsit !".

Atunci, luînd Samuel vasul cel cu untdelemn, a turnat pe capul lui Saul şi l-a sărutat, zicînd: „Iată Domnul te unge pe tine cîrmuitor al moştenirii Sale; vei domni peste poporul Domnului şi-l vei izbăvi din mîna vrăjmaşilor celor dimprejurul lor. După aceea Saul s-a întors acasă.

Saul ales rege. Atunci a adunat Samuel poporul la Domnul, în Miţpa, şi a zis către fiii lui Israel: „Aşa zice Domnul Dumnezeul lui Israel: „Eu am scos pe Israel din Egipt şi v-am izbăvit din mîna egiptenilor şi din mîna tuturor împărăţiilor care vă apăsau. Dar voi acum aţi lepădat pe Domnul Dumnezeul vostru, care vă scapă din toate necazurile şi nevoile voastre, şi aţi zis către El: „Pune rege peste noi !" Înfăţişaţi-vă dar înaintea Domnului, după seminţiile voastre şi după familiile voastre".

Şi a poruncit Samuel tuturor seminţiilor lui Israel să se apropie şi a fost arătată seminţia lui *Veniamin.*

Apoi a poruncit să se apropie familiile din seminţia lui Veniamin şi a fost arătată familia lui *Matri;* după aceea s-au dus bărbaţii din familia lui Matri şi a fost numit *Saul,* fiul lui Chiş, şi l-au căutat, dar nu l-au găsit.

Şi au întrebat iarăşi pe Domnul: „Veni-va el oare aici ?". Iar Domnul a zis: „Iată-l se ascunde printre lucruri".

Atunci au alergat şi l-au luat de acolo şi el a stat în mijlocul poporului, şi poporul îi venea numai pînă la umeri.

Şi a zis Samuel către tot poporul: „Vedeţi pe cine a ales Domnul ? Asemenea lui nu-i în tot poporul". Atunci tot poporul a strigat şi a zis: *„Să trăiască regele !"*

Saul neascultător. Samuel a zis odată către Saul: „Mergi acum şi bate pe Amalec şi pe Ierim şi nimiceşte toate ale lui. Să nu iei pentru tine nimic de la ei, ci nimiceşte şi dă blestemului toate cîte are. Să nu-l cruţi, ci să dai morţii de la bărbat pînă la femeie, de la tînăr pînă la pruncul de sîn, de la bou pînă la oaie, de la cămilă pînă la asin".

Atunci a lovit Saul pe Amalec şi l-a bătut de la Havila pînă la hotarele Şur, care-i în faţa Egiptului, iar pe Agag, regele lui Amalec, l-a prins viu şi pe popor l-a ucis tot cu sabia şi au ucis şi pe Ierim.

Dar Saul şi poporul au cruţat pe Agag, pe cele mai bune din oi şi din vitele cornute, mieii îngrăşaţi şi tot ce era bun, şi n-a vrut să le piardă; iar toate lucrurile neînsemnate şi rele le-au pierdut.

Atunci a fost cuvîntul Domnului către Samuel astfel: „Îmi pare rău că am pus pe Saul rege, căci el s-a abătut de la Mine şi cuvîntul Meu nu l-a plinit“. Şi s-a întristat Samuel şi a strigat către Domnul toată noaptea.

Iar a doua zi dis-de-dimineaţă sculîndu-se, a ieşit în întîmpinarea lui Saul. Şi i s-a spus lui Samuel că Saul a fost pe Carmel şi şi-a ridicat acolo semn de aducere aminte, iar de acolo s-a întors şi s-a coborît la Ghilgal.

Iar după ce a ajuns Samuel la Saul, Saul i-a spus: „Iată am plinit cuvîntul tău !“

Zis-a Samuel: „Dar ce-i acest zbieret de oi ce-mi ajunge la urechi şi acel muget de boi pe care-l aud ?“

Iar Saul a răspuns: „Le-am adus de la Amalec, de vreme ce poporul a cruţat pe cele mai bune din oi şi din vitele mari, ca să se aducă jertfă Domnului Dumnezeului tău. Iar pe celelalte le-a nimicit“.

Răspuns-a Samuel: „Au doară arderile de tot şi jertfele sînt tot aşa de plăcute Domnului ca şi ascultarea glasului Domnului? *Ascultarea e mai bună decît jertfa şi supunerea mai bună decît grăsimea berbecilor.* Căci nesupunerea este un păcat la fel cu vrăjitoria şi împotrivirea e la fel cu închinarea la idoli. Pentru că ai lepădat cuvîntul Domnului, şi El te-a lepădat, ca să nu mai fii rege peste Israel !“

La aceste cuvinte Samuel s-a întors acasă şi după aceea n-a mai văzut pe Saul, pînă în ziua morţii sale (1 Regi 8–15).

Cine se va înălţa pe sine se va smeri, şi cine se va smeri pe sine se va înălţa (Mt. 23, 12).

Alegerea lui David

Un fiu al lui Iesei va fi rege. Zis-a Domnul către Samuel: „Pînă cînd vei tînji tu pentru Saul pe care l-am lepădat, ca să nu mai fie rege peste Israel ? Umple cornul tău cu mir şi du-te, că te trimit la *Iesei Betleemitul,* căci dintre fiii lui Mi-am ales rege“.

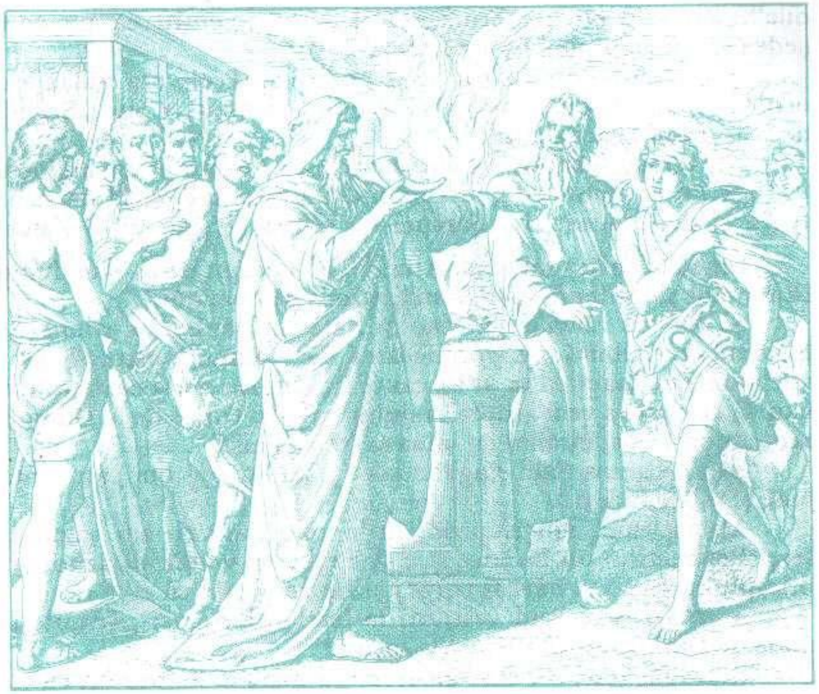

Zis-a Samuel: „Cum să mă duc ? Va auzi Saul şi mă va ucide ?“ Iar Domnul a zis: „Ia cu tine o juncă din cireadă şi zi: Am venit să aduc jertfă Domnului. Şi cheamă pe Iesei şi pe fiii lui la jertfă, şi Eu îţi voi arăta ce să faci şi-Mi vei mirui pe acela pe care îţi voi spune Eu“.

Dumnezeu alege pe David. Şi a făcut Samuel precum i-a poruncit Domnul.

Iar după ce au venit ei, văzînd el pe Eliab, a zis: „De bună seamă, acesta este înaintea Domnului unsul Lui“.

Dar Domnul a zis către Samuel: „Nu te uita la înfăţişarea lui şi înălţimea staturii lui; Eu nu mă uit ca omul; căci omul se uită la faţă, iar Domnul se uită la inimă“.

Şi Iesei a înfăţişat lui Samuel pe rînd pe toţi cei şapte feciori ai săi mai mari, şi n-a fost ales nici unul din ei.

După aceea a zis Samuel către Iesei: „Oare toţi fiii tăi sînt aici ?“ Iar Iesei a răspuns: „Mai am unul mai mic. Acela paşte oile". Zis-a Samuel: „Trimite să-l aducă, pentru că nu vom ședea să prînzim pînă nu vine acela".

Și a trimis Iesei și au adus pe acela. Acela era bălan, cu ochi frumoși și plăcut la față. Atunci Domnul a zis: „Scoală de-l miruiește, căci acesta e !".

Și a luat Samuel cornul cu mir și l-a miruit în mijlocul fraților lui; a odihnit duhul Domnului asupra lui David din ziua aceea și după aceea. Iar Samuel s-a sculat și a plecat la Rama.

David la curtea lui Saul. Atunci s-a depărtat de la Saul duhul Domnului și-l tulbura un *duh rău,* trimis de Domnul.

Și au zis slugile lui Saul: „Iată un duh rău trimis de Domnul, te tulbură. Să poruncească dar domnul nostru slugilor sale care sînt înaintea ta și să caute un om iscusit la cîntarea din harpă, și cînd va veni asupra ta duhul cel rău trimis de la Dumnezeu, atunci acela, cîntînd cu mîna sa, te va liniști".

Și a răspuns Saul slugilor sale: „Căutați un om care cîntă bine și mi-l aduceți".

Atunci unul din slujitorii lui a zis: „Iată eu am văzut la Iesei Betleemitul un fiu care știe să cînte, om voinic și războinic, priceput la vorbă și bărbat chipeș și Domnul este cu el".

A trimis deci Saul vestitori la Iesei și i-a spus: „Trimite la mine pe David, fiul tău cel de la turmă".

Și a luat Iesei un asin încărcat cu pîine și un burduf cu vin și un ied și le-a trimis cu David, fiul său, la Saul.

Și a venit David la Saul, s-a înfățișat înaintea lui și a plăcut acestuia foarte mult și l-a făcut armașul său.

După aceea a trimis Saul să i se spună lui Iesei: „Lasă pe David să slujească la mine, că a aflat el bunăvoință în ochii mei".

Iar cînd duhul cel trimis de Dumnezeu era peste Saul, David, luînd harpa, cînta, și lui Saul îi era mai ușor și mai bine, iar duhul cel rău se depărta de el (1 Reg. 16).

Coborît-a pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe cei smeriți (Lc. 1, 52).

David biruiește pe Goliat

Goliat zădărăște pe israeliți. În vremea aceea, filistenii și-au strîns oștile pentru război și au tăbărît la Soco cel din Iuda și și-au așezat tabăra între Soco și Azeca, la Efes-Damim; iar Saul cu israeliții s-au adunat și și-au așezat tabăra în Valea Stejarului și s-au pregătit de luptă cu filistenii.

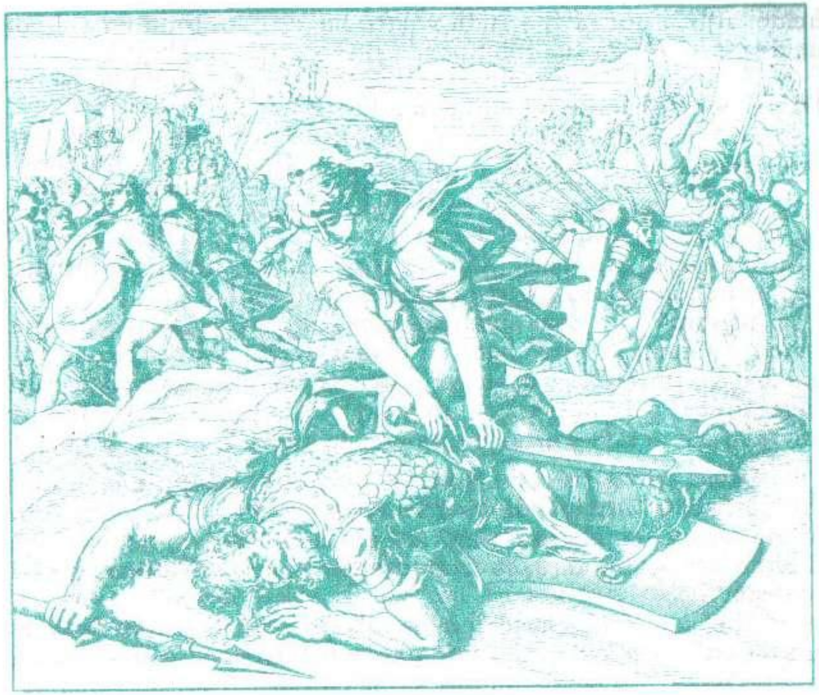

Filistenii stăteau pe munte, de o parte, și israeliții stăteau pe munte de altă parte, iar la mijloc era valea.

Atunci a ieșit din tabăra filistenilor un luptător cu numele *Goliat,* din Gat. Acesta era la statură de șase coți și o palmă. Pe cap avea coif de aramă și era îmbrăcat cu platoșă în solzi; greutatea platoșei lui cîntărea cinci mii de sicli de aramă; în picioare avea cizme cu tureci de aramă și la umăr purta un scut de aramă.

Coada suliții lui era ca sulul de la războaiele de țesut, iar fierul suliții era de șase sute de sicli de fier, și înaintea lui mergea un armaș.

Și a început acesta să strige către cetele lui Israel și să le zică: „De ce ați ieșit voi să vă războiți ? Nu sînt eu oare filistean, iar voi robii lui Saul ? Alegeți dintre voi un om, să se coboare la mine ! De se va putea acela lupta cu mine și mă va ucide, atunci noi să fim robii voştri; iar de-l voi birui eu şi-l voi ucide atunci voi să fiţi robii noştri şi să slujiţi nouă“.

Şi a mai zis filisteanul: „Astăzi voi ruşina tabăra lui Israel. Daţi-ne un om şi ne vom lupta în doi“.

Şi a auzit Saul şi toţi israeliţii cuvintele acestea ale filisteanului şi s-au speriat şi s-au temut foarte tare.

David vrea să se lupte cu Goliat. Într-o zi David, trimis fiind de tatăl său, a venit în tabără la fraţii săi şi, auzind strigătul filisteanului, a întrebat: „Cine-i acest filistean netăiat împrejur, care batjocoreşte aşa oştirea Dumnezeului celui viu ?“

Şi după ce i s-au spus toate şi cum nu se găseşte printre israeliţi nimeni ca să se bată cu Goliat, David zise: „Vreau eu să mă bat cu dînsul“. „Tu nu vei putea să mergi împotriva acestui filistean, ca să te baţi cu el, zis-a Saul către David, căci eşti încă un băiat, iar acesta e ostaş din tinereţile lui“.

David însă a zis către Saul: „Robul tău a păscut oile tatălui său şi cînd se întîmpla să vină leul sau ursul să ia vreo oaie din turmă, atunci eu alergam după el şi o luam din gura lui, iar dacă el se arunca asupra mea, eu îl apucam de coamă şi-l loveam pînă-l ucideam“.

Apoi a mai zis David: „Domnul, Cel ce m-a scăpat de la lei şi urşi, mă va scăpa şi din mîna acestui filistean“. Atunci Saul a zis lui David: „Du-te şi Domnul să fie cu tine“.

David doboară pe Goliat. Şi a îmbrăcat Saul pe David cu hainele sale, a pus pe capul lui coif de aramă şi l-a îmbrăcat în zale.

Şi s-a încins David cu sabia lui peste haine şi a început să umble căci nu era deprins cu astfel de armură; apoi a zis David către Saul: „Nu pot să umblu cu acestea, că nu sînt deprins“. Şi s-a dezbrăcat David de toate acestea şi şi-a luat toiagul în mînă, a ales cinci pietricele lucii din pîrîu şi le-a pus în gluga sa de păstor pe care o avea; şi cu gluga şi cu praştia în mînă a ieşit înaintea filisteanului.

Atunci a ieşit şi filisteanul, înaintînd şi apropiindu-se de David; iar armaşul lui mergea înainte.

Deci căutînd filisteanul şi văzînd pe David, privi cu dispreţ la el, căci acesta era tînăr, bălan şi frumos la faţă.

Zis-a filisteanul către David: „Ce vii asupra mea cu toiag şi cu pietre ? Au doară eu sînt cîine ?“ Iar David a răspuns: „Nu, ci mai rău decît un cîine“. Şi a blestemat filisteanul pe David în numele dumnezeilor săi.

Apoi a zis filisteanul către David: „Apropie-te de mine şi voi da trupul tău păsărilor cerului şi fiarelor cîmpului !“

Iar David a răspuns filisteanului: „Tu vii asupra mea cu sabie şi cu lance şi cu scut; eu însă vin asupra ta în numele Domnului Savaot, Dumnezeul oştirilor lui Israel pe Care tu L-ai hulit.

Acum însă te va da Domnul în mîna mea şi eu te voi ucide şi voi lua de pe tine capul tău, iar trupul tău şi trupurile oştirii filistene le voi da păsărilor cerului şi fiarelor cîmpului, şi va afla tot pămîntul că în Israel este Dumnezeu; şi toată adunarea aceasta va cunoaşte că nu cu sabia şi cu suliţa izbăveşte Domnul, căci acest război este al Domnului şi El vă va da în mîinile noastre“.

Iar după ce s-a ridicat filisteanul şi a început a veni şi a se apropia în întîmpinarea lui David, David alergă cu grăbire spre rîndurile oştirii în întîmpinarea filisteanului.

Şi îşi vîrî David mîna în glugă, luă de acolo o pietricică, o repezi cu praştia şi lovi pe filistean în frunte, aşa încît piatra se înfipse în fruntea lui şi el căzu cu faţa la pămînt.

Atunci David a alergat şi, călcînd pe filistean, luă sabia lui şi, scoţînd-o din teacă, îl lovi cu ea şi-i tăie capul; filistenii, văzînd că uriaşul lor a murit, au fugit.

Deci s-au sculat bărbaţii lui Israel şi ai lui Iuda şi cu strigăte au gonit pe filisteni pînă la gura văii şi pînă la porţile Ecronului. Şi au căzut ucişi filistenii pe calea Şaaraim, pînă la Gat şi Ecron.

Iar David a luat capul filisteanului şi l-a dus la Ierusalim, şi armele lui le-a pus în cortul său (1 Reg. 17).

Omul mîndru, urît este Domnului şi nu va rămîne niciodată nepedepsit (Înţ. Sir. 16, 5).

Saul duşmăneşte pe David

David zavistuit de Saul. Apoi, după ce a ucis pe uriaşul filistean, David s-a întors acasă cu Saul. Pretutindeni pe drum le ieşeau înainte femeile şi cîntau: „Saul a biruit mii, iar David zeci de mii !“

De aceea s-a mîniat Saul foarte tare, neplăcîndu-i cuvintele acestea, şi a zis: „Lui David i s-au dat zeci de mii, iar mie numai mii; acum numai domnia îi mai lipseşte“.

Şi din ziua aceasta în tot timpul următor, s-a uitat la David bănuitor.

Iar a doua zi s-a întîmplat de a căzut duhul cel rău de la Dumnezeu asupra lui Saul și acesta se îndrăcea în casa sa, iar David cînta cu mîna sa pe strune, ca și în alte zile; Saul avea în mînă o lance.

Și a aruncat Saul lancea, cugetînd: „Voi pironi pe David de perete !“ Dar David se feri de două ori de Saul.

Și a început a se teme Saul de David, pentru că Domnul era cu el, iar de Saul se depărtase.

De aceea, Saul l-a îndepărtat de la sine și l-a pus căpetenie de mie; și se ducea și se întorcea el în fruntea poporului.

David în toate treburile sale se purta cu chibzuință și Domnul era cu el.

Ionatan mijlocește pentru David. De cînd David biruise pe Goliat, Ionatan, fiul lui Saul, se împrietenise cu dînsul și-l iubea ca pe un frate.

Și a vorbit Ionatan lui Saul, tatăl său, de bine pentru David și i-a zis: „Să nu greșească regele împotriva robului tău David, căci el cu nimic n-a greșit împotriva ta și faptele lui sînt foarte folositoare pentru tine.

El și-a pus viața în primejdie, ca să lovească pe filisteni, și Domnul a făcut izbăvire mare la tot israelul. Tu ai văzut aceasta și te-ai bucurat. De ce dar vrei tu să păcătuiești împotriva unui sînge nevinovat și să ucizi pe David fără nici o pricină ?“

Și a ascultat Saul glasul lui Ionatan și s-a jurat Saul: „Viu este Domnul ! David nu va muri !“

David nevoit să fugă. Dar se începu iarăși războiul și a ieșit David și s-a luptat cu filistenii și le-a pricinuit înfrîngere mare și au fugit ei de el.

Iar duhul cel rău trimis de Dumnezeu căzu asupra lui Saul și acesta ședea în casa sa și sulița lui era în mîna lui; David însă cînta din harfă.

Atunci Saul a vrut să pironească cu sulița pe David de perete, însă David s-a ferit de Saul și sulița s-a înfipt în perete; apoi David a fugit în noaptea aceea și a scăpat.

Atunci s-a sculat Ionatan, fiul lui Saul, a venit la David în pădure și l-a întărit cu nădejdea în Dumnezeu, zicîndu-i: „Nu te teme, căci nu te va găsi mîna tatălui meu Saul și tu vei împărăți peste Israel, iar eu voi fi al doilea după tine; Saul, tatăl meu, știe acestea“.

Și au încheiat ei între ei legămînt înaintea feței Domnului. Apoi Ionatan s-a întors la casa sa, iar David a rămas în pădure (1 Reg. 18–22).

Cu prietenul credincios nimic nu se poate asemăna și nu este măsură a bunătății lui (Înț. Sir. 6, 15).

Bunătatea arătată de David lui Saul

David are pe Saul în mînă. David se ascunsese în munții *Enghedi,* iar Saul se puse să-l urmărească cu trei mii de oameni.

Și a mers pînă la o stînă de oi, care era lîngă drum; acolo era o peșteră și Saul a intrat în ea pentru nevoile sale; David însă și oamenii lui ședeau în fundul peșterii.

Atunci a zis către David oamenii lui: „Aceasta e ziua de care ți-a vorbit Domnul, zicînd: „Iată Eu voi da pe vrăjmașul tău în mîinile tale și vei face cu el ce vei vrea“.

David se sculă și tăie încetișor poala hainei de deasupra a lui Saul.

Iar după ce Saul s-a sculat și a plecat, s-a sculat și David și ieșind din peșteră, a strigat după Saul și a zis: „Domnul meu, rege !“ Saul se uită înapoi, iar David se aruncă cu fața la pămînt și i se închină.

Apoi zise David către Saul: „De ce asculți de vorbele oamenilor care zic: Iată David uneltește rele împotriva ta ! Iată, astăzi văd ochii tăi că Domnul te-a dat acum în mîinile mele, aici în peșteră, și mie mi s-a zis să te ucid; eu însă te-am cruțat și am zis: nu voi ridica mîna asupra domnului meu, pentru că e unsul Domnului.

Privește, părintele meu, poala hainei tale în mîinile mele; ți-am tăiat poala hainei, dar de ucis nu te-am ucis. Află dar și te încredințează, că nu este rău în mîna mea, nici vicleșug, și n-am greșit cu nimic împotriva ta; tu însă cauți sufletul meu, ca să-l iei“.

După ce David a isprăvit de vorbit cuvintele acestea către Saul, Saul a zis: „Al tău e oare glasul acesta, fiul meu David ?“ Și ridicîndu-și glasul a plîns.

Și a zis către David: „Tu ești mai drept decît mine, căci mi-ai răsplătit cu bine, iar eu te-am răsplătit cu rău; Dumnezeu să-ți răsplătească cu bine pentru ceea ce ai făcut tu astăzi cu mine“. Apoi Saul s-a dus la casa sa, iar David și oamenii săi s-au suit în niște locuri tari.

David cruță viața lui Saul în pustiul Zif. La cîtăva vreme după aceea, Saul a auzit că David s-a ascuns spre miazăzi de

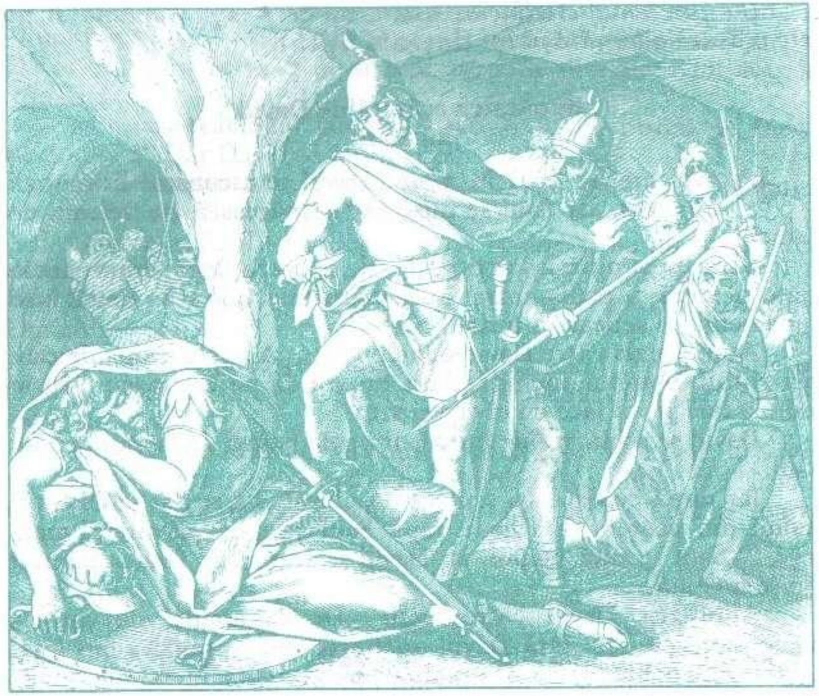

Hebron, în pustiul *Zif,* şi s-a pornit numaidecît să-l caute cu 3000 de oameni. Urmat de *Abişai,* David s-a furişat în cortul lui Saul, pe cînd dormea. Abişai a vrut să-l omoare pe loc.

David însă a zis către Abişai: „Să nu-l ucizi, căci cine-şi va ridica mîna asupra unsului Domnului şi va rămîne nepedepsit ?“

Şi David s-a mulţumit să ia numai suliţa şi vasul cu apă al regelui. Apoi suindu-se pe o culme, a strigat către *Abner,* generalul lui Saul, şi a zis: „De ce nu păzeşti pe rege, stăpînul tău ? Priveşte unde-i suliţa regelui şi vasul cu apă care era la capul lui !“

Saul însă a cunoscut glasul lui David şi a zis: „Al tău e glasul acesta, fiul meu ?“

Iar David a răspuns: „Al meu, domnul meu, rege ! Pentru ce urmăreşte domnul meu pe robul său ? Ce am făcut eu ? Sau ce rău e în mîna mea ?“

Iar Saul a zis: „Am greşit ! Întoarce-te, fiul meu David, că nu-ţi voi mai face rău, pentru că sufletul meu a fost acum scump în ochii tăi; nebuneşte m-am purtat şi am greşit foarte mult. Binecuvîntat să fii tu, fiul meu David; şi lucrul să-l faci şi de dovedit să dovedeşti“. Şi s-a dus David în drumul său, iar Saul s-a întors la locul lui (1 Reg. 24–31; 2 Reg. 1).

A Mea este răzbunarea şi răsplătirea (Deut. 32, 35).

*

Samuel a murit la Rama, cetatea sa, şi a fost plîns de tot Israelul.

Moartea lui Saul. Domnia lui David

Saul se omoară. Filistenii însă s-au bătut cu israeliţii şi au fugit aceştia de filisteni şi au căzut ucişi pe muntele Ghelboa.

Şi au ajuns filistenii pe Saul şi pe fiii lui şi au ucis pe Ionatan, pe Aminadab şi pe Melchişua, fiii lui Saul.

Lupta contra lui Saul ajunsese cumplită şi arcaşii îl loviră pe acesta, care fu greu rănit.

Atunci a zis Saul purtătorului de arme al său: „Trage-ţi sabia şi mă împunge cu ea, ca să nu mai vină aceşti netăiaţi împrejur să mă ucidă şi să-şi bată joc de mine“. Purtătorul de arme însă n-a voit, căci se temea cumplit. Atunci Saul şi-a luat sabia şi s-a aruncat în ea.

Văzînd purtătorul de arme că Saul a murit, s-a aruncat şi el în sabia sa şi a murit cu el.

A doua zi filistenii au venit să jefuiască pe cei ucişi şi au găsit pe Saul şi pe cei trei fii ai lui căzuţi pe muntele Ghelboa. Întorcîndu-l pe acesta, i-au tăiat capul, au luat armele de pe el şi au trimis în toată ţara filistenilor ca să se vestească despre aceasta în capiştile idolilor şi poporului.

Armele lui le-au pus în capiştea Astartei, iar trupul lui l-au spînzurat pe zidurile cetăţii Bet-San.

Atunci, de pe cîmpul de luptă, a alergat un om la David şi i-a zis: „Poporul a fugit; mulţi au căzut morţi şi cu ei a pierit şi Saul cu Ionatan !“

Şi a plîns David pe Saul şi pe Ionatan, fiul lui, prin această *cîntare de jale,* pe care a poruncit să o înveţe fiii lui Iuda, după cum este scrisă în cartea dreptului, unde se zice:

Podoaba ta, Israele, a fost doborîtă pe înălţimile tale. Cum au căzut vitejii !

Nu vestiţi în Gat şi nu daţi de ştire pe uliţele Ascalonului ca să nu se bucure fiicele filistenilor, ca să nu prăznuiască fiicele celor netăiaţi împrejur !

Munţilor Ghelboa, să nu mai cadă pe voi nici rouă, nici ploaie; şi să nu mai fie pe voi ţarini roditoare, căci acolo a fost doborît scutul celor războinici, scutul lui Saul, ca şi cum n-ar fi fost miruit cu untdelemn sfinţit.

Arcul lui Ionatan nu se întorcea fără sînge de răniţi, fără grăsimea celor puternici, nici sabia lui Saul nu se învîrtea zadarnic.

Saul şi Ionatan, cei iubiţi şi uniţi în viaţa lor, nici la moarte nu s-au despărţit ! Fost-au mai iuţi decît vulturii şi mai puternici decît leii !

Fiicele lui Israel, plîngeţi pe Saul, cel ce v-a îmbrăcat în purpură cu podoabe şi v-a pus pe haine podoabe de aur !

Cum au căzut vitejii în toiul luptei ! Ucis a fost Ionatan pe înălţimile tale, Israele !

Frate Ionatane, întristat sînt după tine, căci tu mi-ai fost foarte scump şi iubirea ta a fost pentru mine mai presus de iubirea femeiască !

Cum au căzut cei viteji ! Pierit-a arma de război !

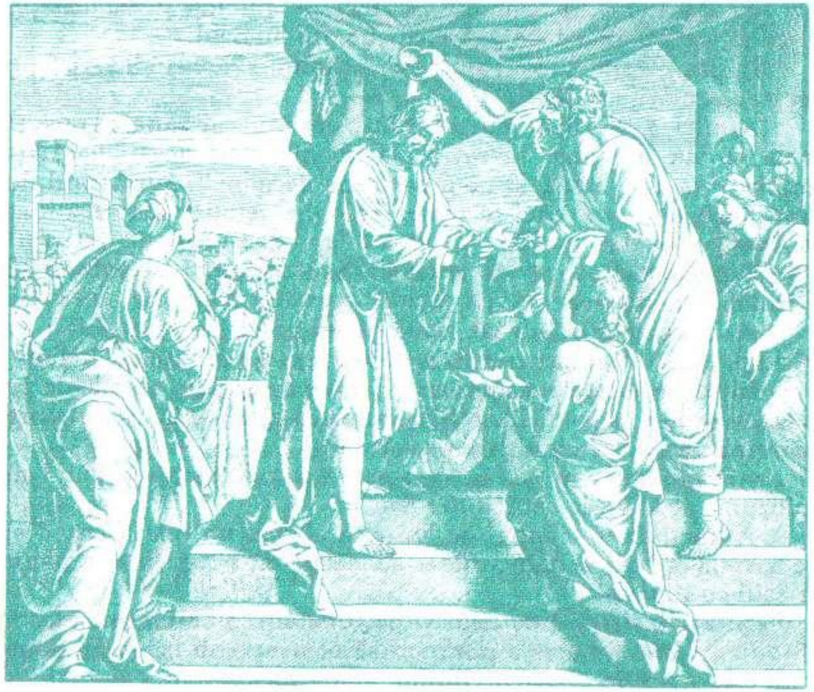

David se face rege. După povaţa Domnului, David s-a suit apoi la *Hebron*, unde l-au ajuns oamenii din seminţia lui Iuda şi l-au uns rege. În acest timp *Abner*, generalul lui Saul, a ridicat pe scaunul regal pe *Işboşet*, un fiu al lui Saul. Fapta asta a dat loc la o mulţime de lupte pentru domnie. Dar tînărul David cîştiga mereu dragostea poporului, iar casa lui Saul pierdea din zi în zi încrederea israeliţilor. Starea asta de lucruri a ţinut 7 ani şi 6 luni, pînă la moartea lui Abner şi Işboşet, cînd toţi bătrînii lui Israel au venit la David şi l-au cunoscut de rege. Atunci David, în fruntea oştenilor săi, a mers asupra Ierusalimului, care se afla în stăpînirea *Iebuseilor*. Acolo a ridicat el cetatea Sion şi şi-a aşezat acolo reşedinţa sa, numind-o *cetatea lui David*.

David bate pe filisteni. După ce filistenii au aflat că David s-a făcut rege, au alergat asupra lui, crezînd că-l vor găsi nepregătit. Ei tăbărîră în apropiere de Ierusalim. David a intrat cu ei în luptă şi i-a biruit. Acesta a fost semnul că Dumnezeu l-a binecuvîntat să fie rege peste tot Israelul (2 Regi 2–10).

Mai înainte de sfîrşit pe nimeni să nu-l socoteşti fericit (Înţ. Sir. 11, 30).

David rege evlavios şi însuflat de Dumnezeu

Chivotul Legii mutat în Sion. De multă vreme chivotul Legii se afla la *Kiriat-Iearim*, în casa lui Aminadab. David a făcut pe muntele Sion un nou cort sfînt, şi s-a dus cu şaptezeci de mii de oameni să aducă acolo chivotul Legii.

Acesta a fost aşezat pe un car nou, şi pe cale boii speriindu-se era să răstoarne carul cu chivotul Legii. Atunci Uza, fiul lui Aminadab, care conducea carul, şi-a întins mîinile, ca să sprijinească chivotul, şi îndată a căzut mort.

Cuprins de spaimă David a întrerupt serbarea şi a aşezat chivotul în casa unui israelit evlavios, care se numea *Obed-Edom*. Şi numai după ce a văzut că Domnul a binecuvîntat pe Obed-Edom şi casa lui, a adunat tot Israelul şi a adus chivotul Legii pe muntele *Sion*. Chivotul era dus de preoţi, în strigăte şi cîntări de bucurie. Însuşi David mergea înainte şi cînta din harpă.

David rînduieşte slujbele dumnezeieşti. După ce chivotul Legii a fost aşezat în cortul cel nou, David a rînduit slujbele dumnezeieşti, ce aveau să se facă acolo. El a împărţit pe preoţi în 24 de cete, care aveau să facă slujbele cu rîndul, fiecare ceată o săptămînă. Leviţii de asemenea au fost împărţiţi în 24 de cete;

4000 trebuiau să cînte din gură şi din instrumente cîntările sfinte. Cîntările acestea poartă numele de *Psalmi,* adică cîntări de laudă.

David plănuieşte zidirea unui templu. După aceea, David se gîndi să zidească Domnului un templu. Dar Dumnezeu i-a zis prin proorocul Natan: „Nu tu vei fi acela. Iată Domnul îţi vesteşte că-ţi va întări casa, iar cînd se vor plini zilele tale şi vei răposa cu părinţii tăi, atunci voi ridica după tine pe urmaşul tău, care va răsări din coapsele tale şi voi întări stăpînirea ta.

Acela va zidi casă numelui Meu şi Eu voi întări scaunul domniei lui în veci.

Eu voi fi aceluia tată, iar el îmi va fi fiu: de va greşi, îl voi pedepsi Eu cu toiagul bărbaţilor şi cu loviturile fiilor oamenilor, dar mila Mea nu o voi lua de la el, cum am luat-o de la Saul, pe care l-am lepădat înaintea feţei tale.

Casa ta va fi neclintită, regatul tău va rămîne veşnic înaintea ta şi tronul tău va sta în veci" (2 Regi 6–7).

Cartea Psalmilor. Cartea *Psalmilor* sau *Psaltirea* este alcătuită din 150 de psalmi, cîntece sfinte, făcute în cea mai mare parte de *Cîntăreţul rege,* adică chiar de David. Proorocul insuflat de Dumnezeu prevesteşte foarte lămurit Dumnezeirea, preoţia, suferinţele, învierea, înălţarea şi domnia veşnică a lui Mesia.

Psaltirea este şi astăzi *cartea de rugăciuni a Bisericii creştine,* precum şi a preoţilor şi monahilor de pretutindenea. Psalmii, citiţi sau cîntaţi, răsună ziua şi noaptea prin biserici şi prin mînăstiri, şi niciodată pînă la sfîrşitul veacurilor nu vor conteni aceste minunate cîntări.

Psalmul 150

Lăudaţi pe Domnul întru sfinţii Lui; lăudaţi-L pe El întru tăria puterii Lui.
Lăudaţi-L pe El întru puterile Lui; lăudaţi-L pe El după mulţimea slavei Lui.
Lăudaţi-L pe El în glas de trîmbiţă; lăudaţi-L pe El în psaltire şi în alăută.
Lăudaţi-L pe El în timpane şi în horă; lăudaţi-L pe El în strune şi organe.
Lăudaţi-L pe El în chimvale binerăsunătoare; lăudaţi-L pe El în chimvale de strigare.
Toată suflarea să laude pe Domnul.

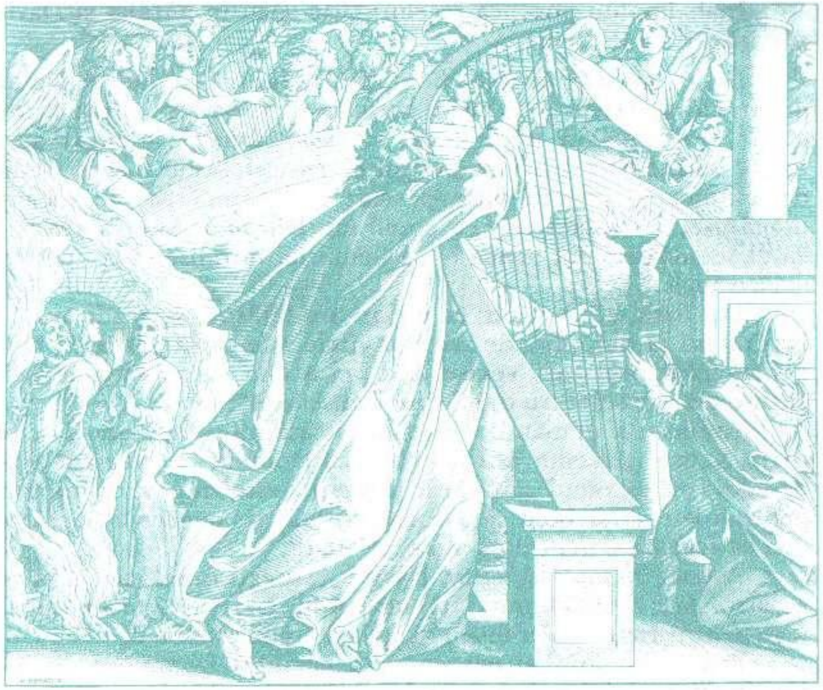

Păcătuirea şi pocăinţa lui David

David păcătuieşte greu. Peste un an, pe vremea cînd ieşeau regii la război, David a trimis pe Ioab şi slugile sale cu el şi pe toţi israeliţii şi aceştia au lovit pe amoniţi şi au împresurat Raba; iar David a rămas în Ierusalim.

Odată, spre seară, sculîndu-se David din pat şi plimbîndu-se pe acoperişul casei domneşti, a văzut de pe acoperiş o femeie scăldîndu-se, şi femeia aceasta era tare frumoasă.

Atunci a trimis David să se cerceteze cine-i acea femeie. Şi i s-a spus că-i Batşeba, fiica lui Eliam, femeia lui Urie Heteul.

Atunci David a trimis slugile să o ia; ea a venit la el şi el a dormit cu ea. Iar dacă s-a curăţit ea de necurăţia ei, s-a întors la casa sa.

După aceea David a scris lui Ioab: „Puneţi pe Urie unde va fi luptă mai crîncenă şi retrăgeţi-vă de la el, ca să fie lovit şi ucis".

Ioab împlini porunca regelui; Urie căzu în bătălie şi David se căsători cu Batşeba.

Natan mustră pe David. Atunci a trimis Domnul pe Natan proorocul la David şi a venit acela la el şi i-a zis: „Erau într-o cetate doi oameni: unul bogat şi altul sărac. Cel bogat avea foarte multe vite mari şi mărunte, iar cel sărac n-avea nimic decît numai o singură oiţă, pe care el o cumpărase de mică şi o hrănise, şi ea crescuse cu copiii lui. Din pîinea lui mîncase şi ea şi se adăpase din ulcica lui, la sînul lui dormise şi era pentru el ca o fiică.

Dar iată că a venit la bogat un călător, şi gazda nu s-a îndurat să ia din oile sale sau din vitele sale ca să gătească cină pentru călătorul care venise la el, ci a luat oiţa săracului şi a gătit-o pe aceea pentru omul care venise la el".

Atunci s-a mîniat David cumplit asupra acelui om şi a zis către Natan: „Precum este adevărat că Domnul este viu, tot aşa-i de adevărat că omul care a făcut aceasta este vrednic de moarte; pentru oaie el trebuie să întoarcă împătrit, pentru că a făcut una ca aceasta şi pentru că n-a avut milă".

Atunci Natan zise către David: „Tu eşti omul care a făcut aceasta. Aşa zice Domnul Dumnezeul lui Israel: Eu te-am miruit rege pentru Israel şi Eu te-am izbăvit din mîna lui Saul.

Pentru ce însă ai nesocotit tu cuvîntul Domnului, făcînd rău înaintea ochilor Lui ? Pe Urie Heteul tu l-ai lovit cu sabia, pe femeia lui ţi-ai luat-o de soţie, iar pe el l-ai ucis cu sabia amoniţilor.

Deci nu se va depărta sabia de deasupra casei tale în veac, pentru că tu M-ai nesocotit pe Mine şi ai luat pe femeia lui Urie Heteul ca să-ţi fie nevastă.

Aşa zice Domnul: Iată Eu voi ridica asupra ta rău din casa ta şi voi lua pe femeile tale înaintea ochilor tăi şi le voi da aproapelui tău şi va dormi acela cu femeile tale înaintea soarelui acestuia".

David se pocăieşte. Dumnezeu îl iartă, dar îl pedepseşte. „Am păcătuit înaintea Domnului", zise David către Natan. „Şi Domnul a ridicat păcatul de deasupra ta — zise Natan — şi tu nu vei muri. Dar fiindcă tu prin această faptă ai dat vrăjmaşilor Domnului pricină să-L hulească, de aceea va muri fiul ce ţi se va naşte. Şi după 7 zile copilul a murit. David a primit cu umilinţă pedeapsa trimisă de Domnul, şi n-a mai încetat pînă la moartea sa de a-şi plînge păcatul său (2 Regi 10—12).

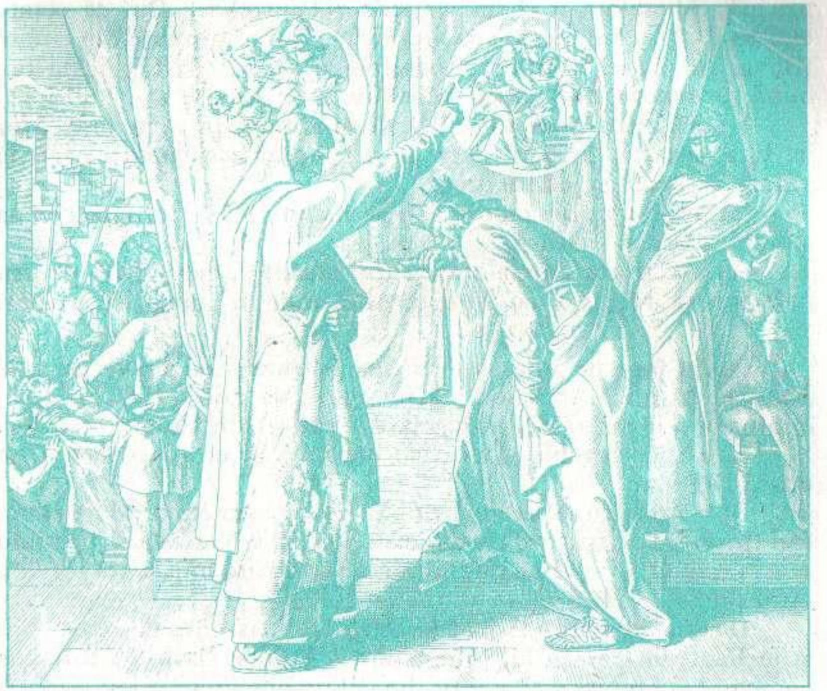

Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea ! Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele. Dă-mi mie bucuria mîntuirii Tale, şi cu duh stăpînitor mă întăreşte **(Ps. 50).**

Răzvrătirea lui Abesalom

Abesalom vrea să fie rege. David avea un fecior cu numele Abesalom. Acesta era omul cel mai voinic din tot Israelul. Şi şi-a înjghebat care şi cai şi cincizeci de bărbaţi, care mergeau înaintea sa.

Şi se scula Abesalom dis-de-dimineaţă, se oprea la poartă lîngă cale, şi cînd venea cineva la rege să se judece pentru vreo pricină, Abesalom îl chema la sine şi-l întreba: „Din ce cetate eşti tu ?“. Şi cînd acela-i răspundea: „Robul tău este din cutare trib al lui Israel“, atunci Abesalom îi zicea: „Iată pricina ta-i bună şi dreaptă, dar la rege n-are cine să te asculte“.

Şi mai zicea Abesalom: „O, de m-ar pune pe mine judecător în ţara aceasta, ar veni la mine oricine ar avea neînţelegeri şi judecată şi eu l-aş judeca drept“.

Şi de se apropia cineva să i se închine, el îşi întindea mîna şi-l îmbrăţişa şi-l săruta.

Aşa se purta Abesalom cu tot israelitul, care venea pentru judecată la rege; şi s-a furişat Abesalom în inima israeliţilor.

David fuge de Abesalom. După patruzeci de ani de domnie a lui David, a zis Abesalom către rege: „Mă duc la Hebron să-mi împlinesc o făgăduinţă, pe care am făcut-o Domnului“.

Şi i-a zis regele: „Du-te cu pace !“. Şi el s-a sculat şi s-a dus la Hebron.

Şi s-a dus cu Abesalom două sute de oameni din Ierusalim, care fuseseră poftiţi de el, dar s-au dus din nevinovăţie, neştiind ce-i la mijloc, şi acolo a pus la cale o răzvrătire împotriva regelui, tatăl său.

Deci a venit un vestitor la David şi a zis: „Inima israeliţilor a înclinat în partea lui Abesalom“. Atunci David, însoţit de oamenii săi credincioşi, a ieşit din cetate plîngînd şi el, şi toţi cei ce erau cu dînsul, a trecut peste rîul *Chedron* şi s-a suit pe muntele Măslinilor, desculţ şi cu capul acoperit; iar de acolo a fugit de cealaltă parte de Iordan.

Abesalom este pedepsit. Abesalom a urmărit pe rege, dar a fost înfrînt. David a zis generalilor săi: „Cruţaţi pe fiul meu Abesalom !“. Armata lui Abesalom a fost risipită; însuşi Abesalom a fugit călare pe un catîr.

Cînd s-a întîlnit Abesalom cu oamenii lui David, era călare pe un catîr. Cînd catîrul a fugit cu el pe sub crăcile unui stejar mare, părul lui Abesalom s-a încurcat în crengile stejarului, şi el a rămas spînzurat în văzduh, iar catîrul de sub el s-a dus înainte.

Ioab, generalul lui David, a înfipt în inima lui Abesalom trei lănci.

Apoi au luat pe Abesalom şi l-au aruncat acolo în pădure, într-o groapă adîncă, şi au aruncat deasupra lui o grămadă mare de pietre. Iar israeliţii s-au împrăştiat cu toţii, ducîndu-se fiecare la casa sa.

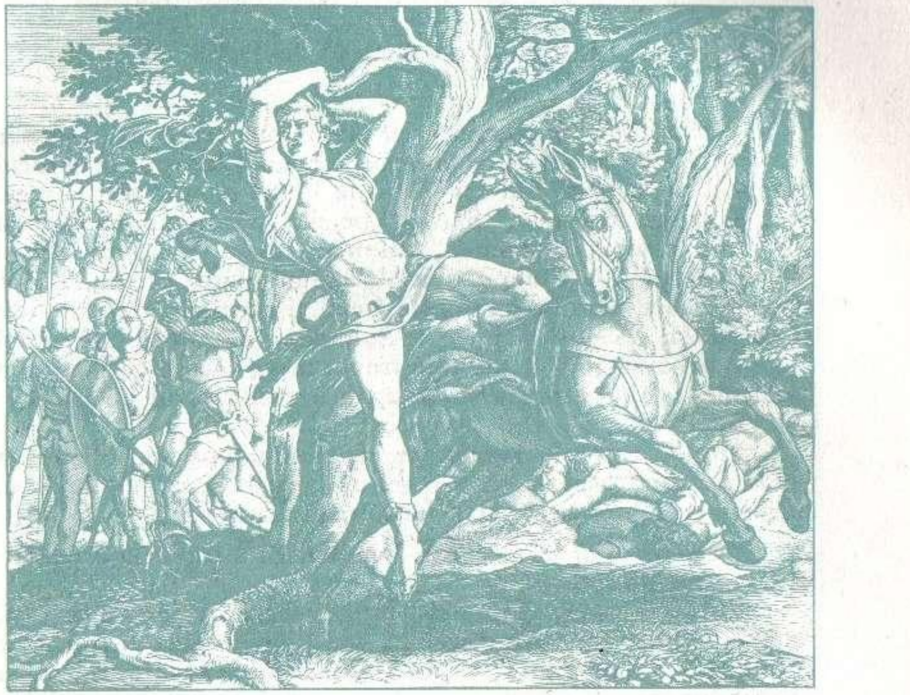

David plînge pe fiul său. Atunci iată că a sosit şi Huşai. Şi Huşai a zis către rege: „Veste bună aduc regelui, stăpînul meu ! Domnul ţi-a făcut astăzi dreptate, izbăvindu-te din mîna tuturor celor ce s-au ridicat împotriva ta“.

„Băiatul Abesalom e sănătos el oare ?“ – întrebă regele pe Huşai. „Întîmple-se duşmanilor regelui, stăpînului meu, răspunse Huşai, şi tuturor celor ce au uneltit rele împotriva ta, ce i s-a întîmplat lui“.

Atunci regele s-a tulburat şi s-a dus în foişorul de deasupra porţii şi a plîns, iar cînd se ducea, zicea: „O, fiul meu Abesalom, Abesalom, fiul meu ! Mai bine muream eu în locul tău ! Abesalom, Abesalom, fiul meu !“ (2 Regi 14–21).

Cel ce se poartă rău cu tatăl său şi alungă (din casă) pe mama sa este fiu aducător de ocară şi de ruşine (Pilde 19, 26).

Cele de pe urmă zile ale lui David

David face moştenitor pe Solomon. Apoi a zis regele David: „Chemaţi la mine pe preotul Ţadoc, pe proorocul Natan şi pe Benaia, fiul lui Iehoiada !“ Şi ei au intrat la rege.

Şi regele le-a spus: „Să luaţi pe slugile Domnului vostru cu voi şi să puneţi pe Solomon, fiul meu, călare pe catîrul meu şi să-l duceţi pînă la Ghihon, şi acolo să-l miruiască preotul Ţadoc şi proorocul Natan ca rege peste Israel şi să sunaţi din trîmbiţe şi să ziceţi: „Să trăiască regele Solomon !“ Apoi să-l petreceţi înapoi ca să vină şi să şadă pe tronul meu, căci el va fi rege în locul meu şi lui i-am poruncit să fie conducătorul lui Israel şi al lui Iuda“.

Atunci a trimis Hiram, regele Tirului, pe slugile sale la Solomon, cînd a auzit că l-au miruit rege în locul tatălui său. Căci Hiram fusese prieten cu David toată viaţa.

Solomon avea să zidească Templul. Şi a trimis şi Solomon la Hiram ca să-i spună:

„Tu ştii că David, tatăl meu, n-a putut să înalţe casă numelui Domnului Dumnezeului său, din pricina războaielor cu popoarele dimprejur, pînă ce Domnul nu le-a supus sub talpa picioarelor lui.

Acum însă Domnul Dumnezeul meu mi-a dăruit odihnă din toate părţile: n-am nici potrivnic, nici alte primejdii.

Şi iată că eu mă gîndesc să zidesc casă numelui Domnului Dumnezeului meu, după cum a grăit Domnul către tatăl meu David, zicînd: *Fiul tău, pe care Eu îl voi pune în locul tău pe tron, acela va zidi casă numelui Meu. Eu voi fi aceluia tată, iar el îmi va fi fiu;* de va greşi, îl voi pedepsi Eu cu toiagul bărbaţilor şi cu loviturile fiilor oamenilor, dar mila Mea nu o voi lua de la el cum am luat-o de la Saul, pe care l-am lepădat înaintea feţei tale. Casa ta va fi neclintită, regatul tău va rămîne veşnic înaintea ta şi tronul tău va sta în veci“.

Apoi David a dat lui Solomon planul templului dimpreună cu mijloacele pentru zidirea lui, adăugînd: „Iată ce mi-a suflat Domnul; zideşte dar sfîntul locaş, şi Domnul să fie cu tine !“ Şi a mai zis iarăşi David către toată adunarea: „Lucrarea este mare, căci nu este vorba de o casă pentru un om, ci de casa lui Dumnezeu ! Aşadar, aceia dintre voi, care doresc să dăruiască cîte ceva, să facă aceasta de bună voie şi fără părere de rău“.

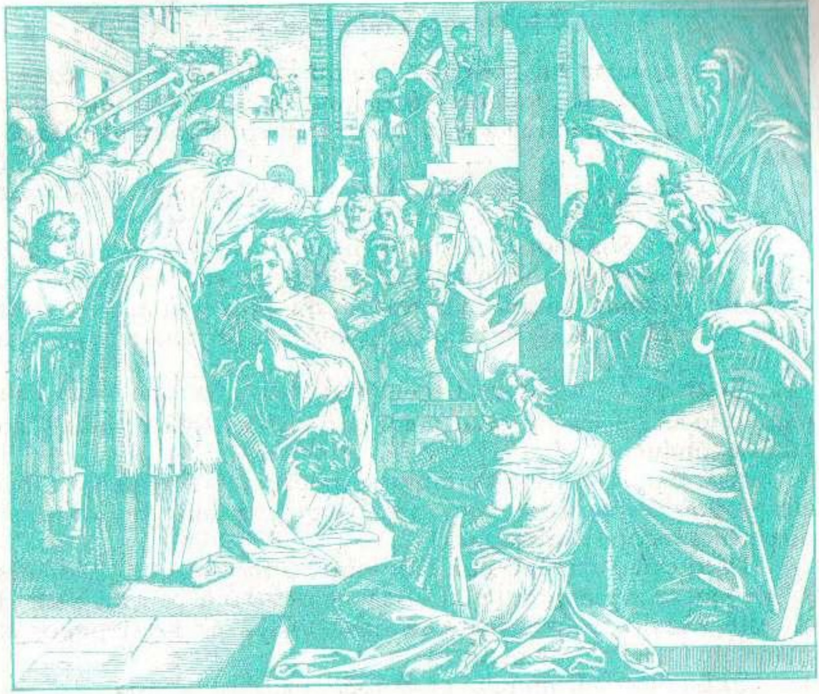

Atunci toţi au adus cu dărnicie, în dar, aur, argint, aramă, fier şi pietre scumpe.

Moartea lui David. Apropiindu-se vremea lui David ca să moară, a lăsat el fiului său Solomon acest legămînt:

„Iată, eu mă duc pe drumul pe care toţi pămîntenii se duc; fii tare şi să fii bărbat. Să păzeşti legămîntul Domnului Dumnezeului tău, umblînd în căile Lui şi păzind legile Lui, poruncile Lui, hotărîrile Lui şi aşezămintele Lui, precum sînt scrise în Legea lui Moise, pentru ca să-ţi fie bine cunoscut tot ce vei face, oriunde şi ori încotro te vei întoarce“.

Apoi a adormit somnul părinţilor săi şi a fost înmormîntat, pe muntele Sion, după ce domnise 40 de ani peste Israel (3 Regi 1–2; 1 Par. 28).

Fericiţi cărora s-au iertat fărădelegile şi cărora s-au acoperit păcatele (Ps. 31, 1).

Înțelepciunea lui Solomon

Rugăciunea lui Solomon. Numit de David ca să-i urmeze pe scaunul domniei, Solomon, în adevăr a ajuns rege. El a iubit pe Domnul și a urmat cu supunere sfaturile lui David, tatăl său.

La Ghibeon însă s-a arătat Domnul lui Solomon noaptea în vis și a zis: „Cere ce vrei să-ți dau !“

Și a zis Solomon: „Tu ai făcut cu robul Tău David, tatăl meu, mare milă; și pentru că el s-a purtat cu vrednicie și cu dreptate și inimă curată înaintea Ta, nu Ți-ai luat această milă mare de la el și i-ai dăruit fiu pe tronul lui, precum este aceasta astăzi.

Și acum Tu, Doamne Dumnezeul meu, ai pus pe robul Tău rege în locul lui David, tatăl meu; însă eu sînt foarte tînăr și nu știu să conduc.

Și robul Tău este în mijlocul poporului Tău pe care l-ai ales popor nesfîrșit de mare, care din pricina mulțimii lui nu se poate nici socoti, nici număra.

Dăruiește-i dar robului Tău inimă pricepută, ca să asculte și să judece pe poporul său și să deosebească ce este bine și ce este rău; căci cine poate să povățuiască pe acest popor al Tău, care-i nesfîrșit de mare ?“.

Și I-a plăcut Domnului că Solomon a cerut aceasta.

Și a zis Dumnezeu: „Deoarece tu ai cerut aceasta și n-ai cerut viață lungă, n-ai cerut bogăție, n-ai cerut sufletele dușmanilor tăi, ci ai cerut pricepere, ca să știi să judeci, iată Eu voi face după cuvîntul Tău; iată, Eu îți dau inimă *înțeleaptă* și *pricepută,* cum nici unul n-a fost ca tine înaintea ta și nici după tine nu se va ridica un asemenea ca tine.

Ba îți voi da și ceea ce tu n-ai cerut: *bogăție* și *slavă,* așa încît nici unul dintre regi nu va fi asemenea ție, în toate zilele tale.

Și dacă vei umbla pe drumul Meu, ca să păzești legile Mele și poruncile Mele, cum a umblat tatăl tău David, îți voi înmulți și *zilele tale*“.

Solomon judecă drept. Atunci au venit două femei desfrînate la rege și au stat înaintea lui.

Și a zis una dintre femei: „Rogu-mă, domnul meu, noi trăim într-o casă; și eu am născut la ea, în casa aceea. A treia zi după ce am născut eu, a născut și această femeie, și eram împreună, și nu era nimeni străin cu noi în casă, afară de noi amîndouă.

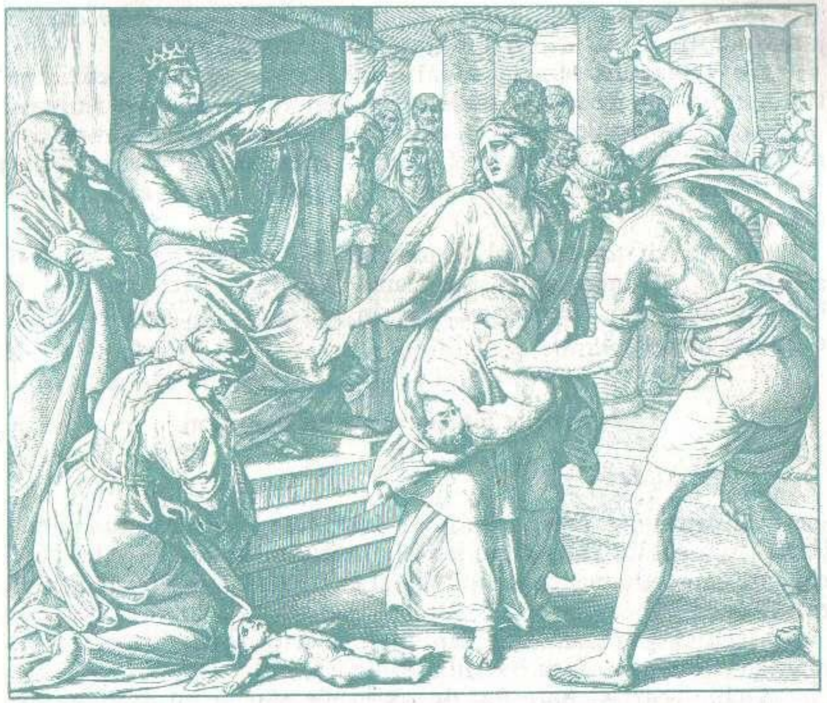

Însă noaptea a murit fiul acestei femei, căci a adormit peste el.

Și s-a sculat ea pe la miezul nopții și mi-a luat pe fiul meu de lîngă mine, cînd eu, roaba ta, dormeam, și l-a pus la pieptul ei; iar pe fiul ei cel mort l-a pus la pieptul meu.

Dimineața cînd m-am sculat ca să-mi alăptez fiul, iată, el era mort; iar cînd m-am uitat la el mai bine dimineața, iată acesta nu era fiul meu, pe care-l născusem“.

Iar cealaltă femeie a zis: „Ba nu, fiul meu e viu, iar fiul tău e mort !“ Iar aceasta îi zicea: „Ba nu, fiul tău este mort, și al meu e viu !“ Și vorbeau ele așa înaintea regelui.

Atunci regele a zis: „Aceasta zice: fiul meu este cel viu, iar fiul tău este cel mort; iar aceea zice: ba nu, fiul tău este cel mort, și fiul meu este cel viu“.

Apoi a zis Solomon: „Dați-mi o sabie“; și i s-a adus regelui o sabie.

Şi a zis regele: „Tăiaţi copilul cel viu în două şi daţi o jumătate din el uneia şi o jumătate din el celeilalte !“.

Şi a răspuns femeia al cărui fiu era viu regelui – căci i se tulburaseră toate măruntaiele ei de milă pentru fiul ei: „Rogu-mă, domnul meu, daţi-i ei acest prunc viu şi nu-l omorîţi“. Iar cealaltă a zis: „Ca să nu fie nici al meu, nici al ei, tăiaţi-l !“

Şi regele a zis: „Daţi-i acesteia copilul cel viu, că aceasta-i mama lui !“.

Şi a auzit tot Israelul de judecata aceasta pe care a făcut-o regele. Şi au început să se teamă de rege, căci vedeau că înţelepciunea lui Dumnezeu este în el, ca să facă judecată şi dreptate (3 Regi 3–4).

Cîteva vorbe înţelepte ale lui Solomon

1. Din Pilde

Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta. Ascultă, fiul meu, învăţătura tatălui tău şi nu lepăda îndrumările maicii tale, căci ele sînt ca o cunună pe capul tău şi ca o salbă împrejurul gîtului tău (Pilde 1, 8–9).

Ascultă pe tatăl tău care te-a născut şi nu dispreţui pe mama ta cînd ea a ajuns bătrînă (Pilde 23, 22).

Ochiul care-şi bate joc de părintele său şi nu ia în seamă ascultarea (ce este dator) maicii sale, să-l scoată corbii care sălăşluiesc lîngă un curs de apă, iar puii de vultur să-l mănînce (Pilde 30, 17).

Fii milos. Nu spune aproapelui tău: „Du-te şi vino, mîine îţi voi da !“, cînd poţi să-i dai acum (Pilde 3, 28).

Cel ce are milă de sărman împrumută Domnului, şi El îi va răsplăti fapta lui cea bună (Pilde 19, 17).

Urăşte minciuna. Buzele cele grăitoare de minciună sînt urîciune înaintea Domnului, iar cei ce făptuiesc după adevăr sînt plăcerea Lui (Pilde 12, 22).

Iubeşte munca. Du-te, leneşule, la furnică şi vezi munca ei şi prinde minte !

Ea, care nu are nici mai-mare peste ea, nici îndrumător, nici sfătuitor, îşi pregăteşte de cu vară hrana ei şi îşi strînge la seceriş mîncare. Sau mergi la albină şi vezi cît e de harnică şi ce lucrare iscusită săvîrşeşte. Munca ei o folosesc spre sănătate şi regii şi oamenii de rînd. Ea e iubită şi lăudată de toţi, deşi e slabă în putere, dar e minunată cu iscusinţa (Pilde 6, 6–8).

2. Din Ecclesiast

Adu-ţi aminte de Ziditorul tău în zilele tinereţilor tale. Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sînt deşertăciune, afară de credinţa în Dumnezeu şi de păzirea poruncilor Lui. Căci Dumnezeu va judeca toate faptele ascunse, fie bune, fie rele (Eccl. 12, 1, 13, 14).

3. Din Cîntarea Cîntărilor

Răpeşte-mă, ia-mă cu tine ! Hai să fugim ! Regele m-a dus în cămările sale: veseli-ne-vom şi ne vom bucura de tine. Preamări-ţi-vom dragostea mai mult decît vinul. Cine te iubeşte, după dreptate te iubeşte (Cînt. 1, 3).

Zidirea Templului

Învoiala cu regele Tirului. Solomon era domn peste toate ţările care se întind de la Eufrat pînă la hotarele Egiptului. Iuda şi Israel erau în linişte, trăind fiecare sub viţa sa de vie şi sub smochinul său. Atunci Solomon a trimis împuterniciţi la *Hiram*, regele Tirului, ca să-i spună: „Domnul Dumnezeul meu mi-a dăruit odihnă din toate părţile. Şi iată eu mă gîndesc să zidesc o casă numelui Domnului Dumnezeului meu. Aşadar porunceşte să taie pentru mine *cedri şi chiparoşi* din Liban“.

Şi Hiram i-a răspuns: „Îţi îndeplinesc toată dorinţa, însă şi tu să plineşti dorinţa mea: să aduci pîine pentru casa mea“.

Şi au făcut amîndoi învoială de a se înlesni unul pe altul astfel.

Solomon se apucă de lucru. Şi a pus regele Solomon o corvoadă peste tot Israelul şi corvoada era de treizeci de mii de oameni.

Şi-i trimitea la Liban, cîte zece mii pe lună, cu schimbul: o lună erau la Liban, iar două luni la casa lor. Iar Adoniram era căpetenie mai mare peste ei.

Şi mai avea Solomon încă şaptezeci de mii de muncitori şi optzeci de mii de oameni tăietori de piatră în munte, afară de cele trei mii şi trei sute de căpetenii, care erau puse de Solomon peste lucrări să supravegheze poporul care făcea lucrul.

Şi a poruncit regele să pregătească pietre mari, pietre ciubucite pentru temelia templului şi pietre cioplite.

Şi le-au lucrat lucrătorii lui Solomon, lucrătorii lui Hiram şi lucrătorii din Biblos. Şi aşa s-a pregătit lemnul şi piatra pentru zidirea templului, timp de trei ani.

Solomon sfinţeşte Templul. Zidirea s-a făcut în şapte ani. Atunci a adunat Solomon pe bătrînii lui Israel, pe căpeteniile seminţiilor şi pe toţi capii de familii ai fiilor lui Israel, la Solomon, în Ierusalim, ca să aducă chivotul cu Legea Domnului din cetatea lui David, adică din Sion.

Şi s-au adunat la regele Solomon toţi israeliţii în zilele sărbătorilor din luna Etanim, care este a şaptea lună.

Iar după ce au venit toţi bătrînii lui Israel, au ridicat preoţii chivotul. Şi au dus chivotul Domnului şi cortul adunării şi toate lucrurile sfinte, care au fost în cort; acestea le-au adus preoţii şi leviţii.

Iar regele Solomon dimpreună cu toată obştea fiilor lui Israel, care se adunaseră la el, mergea înaintea chivotului, aducînd jertfe: vite mărunte şi mari, care nu se puteau socoti.

Şi au băgat preoţii chivotul cu Legea Domnului la locul lui, în sfînta sfintelor din templu, sub aripile heruvimilor.

Cînd preoţii au ieşit din locaşul sfînt, un nor a umplut casa Domnului.

Atunci Solomon a îngenunchiat înaintea altarului pentru jertfe şi a zis: „Oare adevărat să fie că Domnul va locui cu oamenii pe pămînt ? Cerul şi cerul cerurilor nu Te încap, cu atît mai puţin această casă pe care am zidit-o numelui Tău. Însă caută la rugăciunea robului Tău şi la cererea lui, Doamne Dumnezeul meu ! Ascultă strigarea şi rugăciunea lui cu care se roagă astăzi: „Să-Ţi fie ochii Tăi deschişi ziua şi noaptea la casa aceasta, la acest loc, pentru care Tu ai zis: „Numele Meu va fi acolo". Să asculţi strigarea şi rugăciunea cu care robul Tău se va ruga în locul acesta".

„. . . Orice rugăciune, orice cerere, care se va face de orice om din tot poporul lui Israel, cînd ei îşi simt nenorocirea în inima lor şi îşi vor întinde mîinile lor la templul acesta, Tu să asculţi din cer, din locul şederii Tale, şi să miluieşti, să faci şi să dai fiecăruia după căile sale, după cum Tu cunoşti inima lui; căci Tu singur ştii inima tuturor fiilor oamenilor; pentru ca să se teamă de Tine în toate zilele, cît vor trăi pe pămîntul pe care l-ai dat părinţilor noştri !

Chiar străinul, care nu-i din poporul Tău Israel, de va veni pentru numele Tău din pămînt depărtat, căci ei au să audă de numele Tău cel mare şi de mîna Ta cea puternică şi de braţul

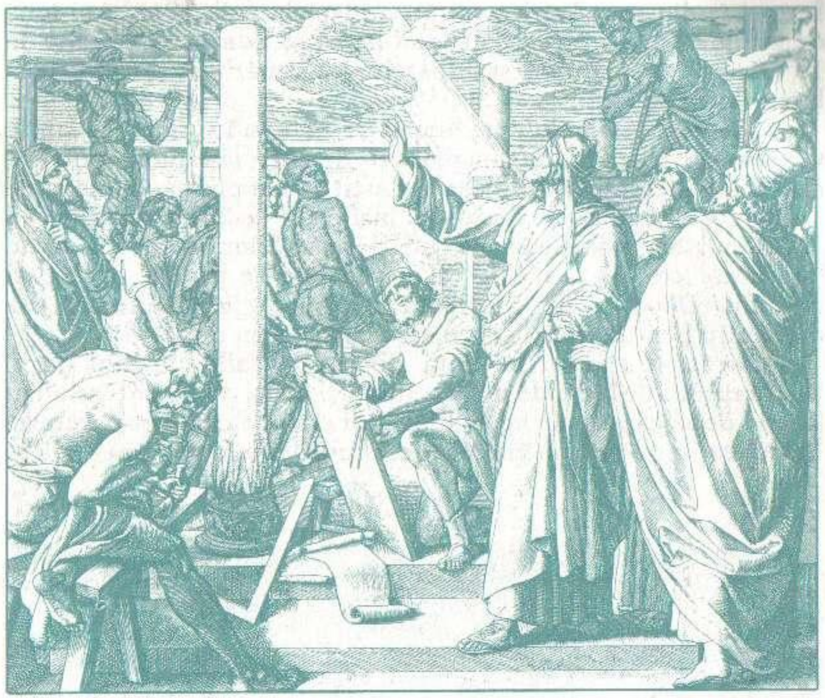

Tău cel întins, şi el va veni şi se va ruga la templul acesta, să asculţi din cer, din locul şederii Tale şi să faci tot ceea ce străinul Îţi va cere Ţie, pentru ca să ştie toate popoarele pămîntului de numele Tău, să se teamă de Tine, cum se teme poporul Tău Israel, şi să ştie că numele Tău este chemat peste casa aceasta pe care eu am zidit-o !".

Şi îndată s-a pogorît foc din cer şi a mistuit jertfele. După aceea Domnul s-a arătat lui Solomon şi i-a zis: „Am auzit rugăciunea ta şi cererea ta cu care te-ai rugat către Mine; şi ţi-am îndeplinit toate după cererea ta; am sfinţit templul pe care l-ai zidit ca să petreacă numele Meu acolo în veci şi vor fi ochii şi inima Mea acolo în toate zilele".

Casa Mea casă de rugăciune se va chema (Is. 56, 7).

Cum era Templul lui Solomon. Templul lui Solomon a fost făcut după planul cortului sfînt, însă mult mai mare. Zidirea era lungă de 60 de coţi, largă de 20 de coţi şi înaltă de 30 de coţi.

În partea dinspre răsărit avea un pridvor larg de 10 coţi şi lung de 20 de coţi; iar pe celelalte trei laturi se ridicau case înalte de 18 coţi, cu trei rînduri şi împărţite în cămări pentru păstrarea lucrurilor templului.

Înăuntru, templul era împărţit în două: *sfînta* şi *sfînta sfintelor.* Sfînta avea în lungime 40 de coţi; iar sfînta sfintelor, care cuprindea capătul dinspre asfinţit al templului era lungă de 20 de coţi, largă de 20 de coţi şi înaltă tot de 20 de coţi. Pereţii şi tavanul templului erau căptuşiţi cu scînduri de cedru, toate îmbrăcate cu aur, ba chiar şi pardoseala de pe jos, o acoperi cu aur. Două curţi înconjurau templul jur împrejur: cea dinăuntru pentru preoţi şi cea din afară pentru popor.

Lucrurile sfinte. În sfînta sfintelor se afla chivotul Legii. Doi heruvimi de lemn de măslin auriţi şi înalţi de 10 coţi se aflau la cele două capete ale lui şi aripile lor erau de cîte 5 coţi fiecare. În *sfînta* se vedeau, dincolo de *altarul tămîierii,* două talere pentru *pîinile punerii înainte* şi 10 sfeşnice cu cîte 7 braţe, cîte cinci de fiecare parte, toate de aur curat. *Altarul pentru jertfe* se ridica în *curtea preoţilor.* Se mai afla de asemenea o baie mare, pentru spălarea preoţilor, care se numea *marea de aramă,* aşezată pe 12 boi de aramă. Pe lîngă altar mai erau 10 spălători pentru spălat carnea jertfelor (3 Regi 3–9).

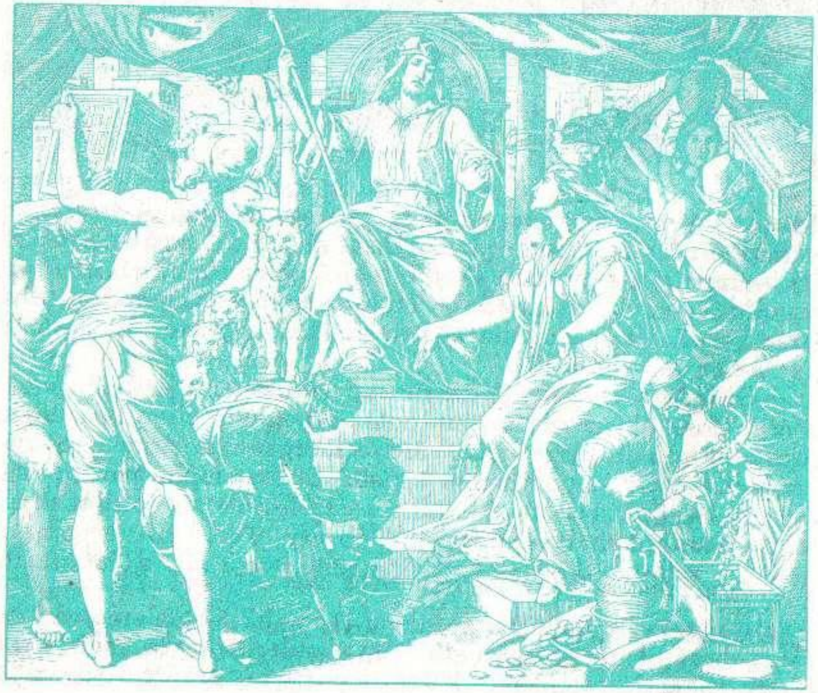

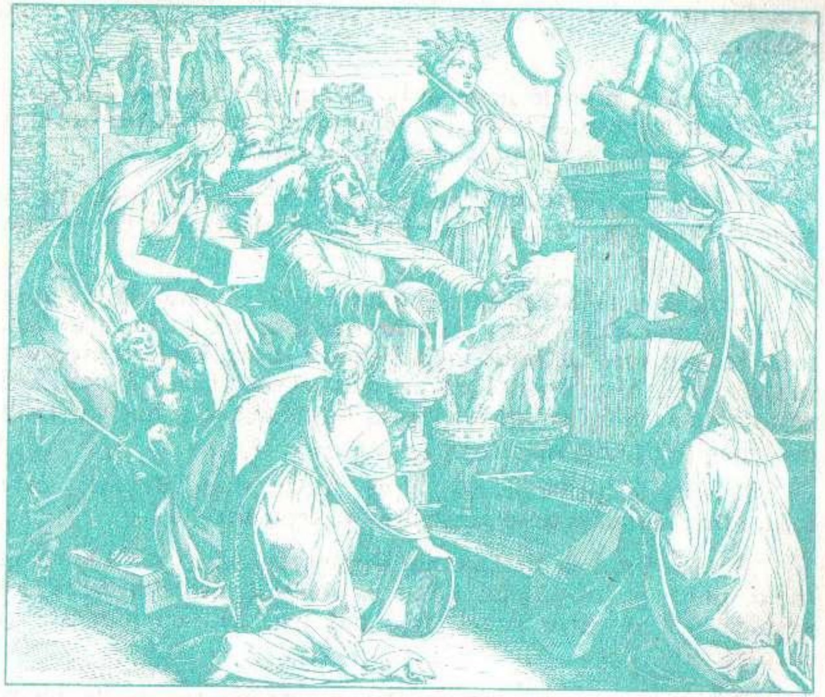

Slava lui Solomon.
Cei din urmă ani ai lui

Solomon e bogat. Apucatu-s-a apoi Solomon şi a zidit şi casă pentru dînsul, un strălucit palat, la care a lucrat 13 ani, şi în care avea un tron domnesc, turnat din aur curat şi împodobit cu fildeş. Vasele sale de mîncat erau din aurul cel mai curat. Meşterii săi se duceau în ţările cele mai depărtate să caute aur şi lucruri scumpe de tot felul, precum păuni, colţi de elefant ş. a. Cu un cuvînt, Solomon a întrecut în bogăţie pe toţi regii pămîntului.

Cinstea şi numele mare al lui Solomon. Oamenii din toate ţările lumii veneau să vadă pe Solomon şi socoteau pentru ei o deosebită cinste cînd puteau să-i trimită daruri.

Regina din Saba însă, auzind de slava lui Solomon cea în numele Domnului, a venit să-i încerce înţelepciunea cu cuvinte greu de înţeles.

Cînd aceasta l-a întîlnit şi cînd a văzut toată slava lui, se umplu de mirare şi zise: „Adevărat este ce am auzit eu în ţara mea de lucrurile tale şi de înţelepciunea ta; însă eu nu credeam vorbele, pînă n-am venit şi n-am văzut cu ochii mei; şi iată, nici pe jumătate nu mi se spusese; tu ai înţelepciune şi bogăţie mult mai mare decît cum am auzit eu.

Ferice de oamenii tăi şi de aceste slugi ale tale, care totdeauna îţi stau înainte şi ascultă înţelepciunea ta !

Binecuvîntat să fie Domnul Dumnezeul tău, Care a binevoit să te pună pe tronul lui Israel ! Domnul, din dragostea cea veşnică a Lui către Israel, te-a pus rege să faci judecată şi dreptate“.

Apoi regina i-a adus daruri scumpe de aur şi de pietre scumpe, şi cînd a plecat, a încărcat-o şi Solomon de daruri.

Solomon păcătuieşte. Solomon şi-a luat în căsătorie femei păgîne, care l-au făcut să cadă în închinarea de idoli tocmai la bătrîneţe. Şi s-a mîniat Domnul şi a zis lui Solomon: „Pentru că s-au făcut aceste lucruri cu tine şi pentru că tu n-ai ţinut legămîntul şi rînduielile Mele pe care ţi le-am poruncit, de aceea voi rupe regatul tău din mîna ta şi-l voi da robului tău. Însă în zilele tale nu voi face aceasta, pentru David, tatăl tău, ci din mîna fiului tău îl voi rupe“.

Solomon a domnit 40 de ani peste Israel.

Şi a adormit cu părinţii lui, şi a fost înmormîntat Solomon la un loc cu părinţii lui, în cetatea lui David, tatăl său; iar în locul lui în Ierusalim s-a făcut rege Roboam, fiul său (3 Regi 9–11; 2 Par. 9).

Drept aceea, cel căruia i se pare că stă să ia seama să nu cadă (1 Cor. 10, 12).

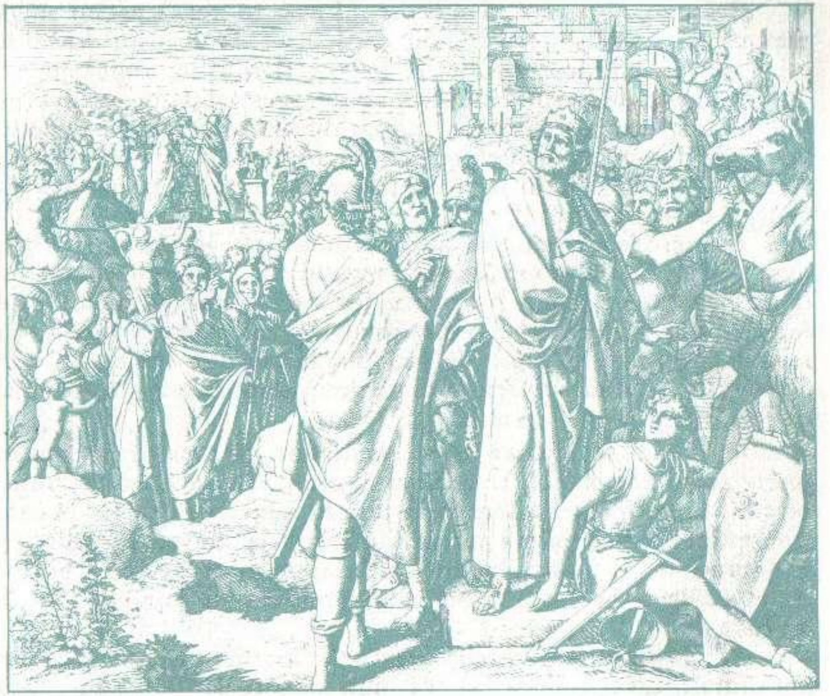

VI.

REGATELE LUI IUDA ŞI ISRAEL

Dezbinarea regatului israelit

Roboam pricinuieşte dezbinarea. Auzind de moartea lui Solomon, căpeteniile seminţiilor au venit la Roboam, fiul lui, şi i-au zis: „Tatăl tău a pus jug greu pe noi; însă uşurează-ne munca cea grea a tatălui tău şi jugul cel greu care l-a pus el pe noi, şi îţi vom sluji !“ Şi a zis el către ei: „Duceţi-vă şi să veniţi poimîine la mine“. Şi a plecat poporul.

Atunci regele Roboam a întrebat pe bătrînii care fuseseră sfetnici pe lîngă Solomon, tatăl lui, pe cînd trăia el, şi le-a zis: „Cum mă sfătuiţi să răspund poporului la cererea aceasta ?“

Grăit-au lui aceia şi au zis: „Dacă tu vei fi astăzi slugă poporului acestuia şi-i vei sluji; dacă le vei face gustul lor şi le vei vorbi cu blîndeţe, atunci ei îţi vor fi robi în toate zilele“.

Roboam însă nu ţinu seamă de acest sfat, ci ascultă pe tinerii, care crescuseră împreună cu dînsul, şi răspunse poporului: „Tatăl meu a pus jug greu peste voi; eu însă şi mai greu voi face jugul vostru; tatăl meu v-a pedepsit cu *bice,* eu însă vă voi pedepsi cu *scorpioane* !“.

Atunci zece seminţii aleseră domn pe Ieroboam, şi aşa israeliţii alcătuiră două regate: regatul lui *Israel* şi regatul lui *Iuda.* Acesta din urmă nu cuprindea decît două seminţii: *a lui Iuda şi a lui Veniamin.* Ierusalimul rămase capitala Iudeii, iar regatul lui Israel îşi alese de capitală la început *Sichemul,* apoi *Tirţa* şi mai tîrziu *Samaria.* Aceste două state aproape totdeauna au fost în luptă unul cu altul.

Ieroboam se închină la viţeii de aur. Şi a zis Ieroboam în sine: „Regatul poate să treacă iar la casa lui David. Dacă poporul acesta va mai merge la Ierusalim pentru aducere de jertfă în casa Domnului, atunci inima poporului acestuia are să se întoarcă la domnul lor Roboam, regele lui Iuda; pe mine au să mă ucidă, iar ei au să se întoarcă iarăşi sub stăpînirea lui Roboam, regele lui Iuda“.

Şi sfătuindu-se, regele a făcut *doi viţei de aur* şi a zis poporului: „Nu trebuie să vă mai duceţi la Ierusalim; iată dumnezeii tăi, Israele, care te-au scos din pămîntul Egiptului !“. Şi a pus *unul în Betel,* iar pe celălalt în *Dan.*

Însă fapta aceasta a dus la păcat; căci poporul a început să meargă pentru a se închina unuia din ei, pînă la Dan, şi a părăsit templul Domnului.

Şi astfel a aruncat Ieroboam poporul la *închinarea idolilor.* Dar Dumnezeu i-a zis prin proorocul Ahia: „Pentru că tu M-ai lepădat, stîrpi-voi şi Eu casa ta !“;

Dumnezeu trimite prooroci. Pentru a aduce la calea adevărului pe regi şi pe popor, Dumnezeu a trimis la ei pe proorocii Săi. Aceştia au propovăduit pocăinţa cu cuvîntul şi cu fapta; au vestit pedepsele ce avea să trimită Dumnezeu asupra oamenilor pentru păcatele lor, şi au prezis o mulţime de lucruri din viaţa Mîntuitorului aşteptat. Dumnezeu a adeverit proorocirile şi spusele lor printr-o mulţime de minuni, pe care i-a împuternicit să le facă (2 Regi 12–15).

Un răspuns blînd domoleşte mînia, iar un cuvînt aspru aţîţă mînia **(Pilde 15, 1).**

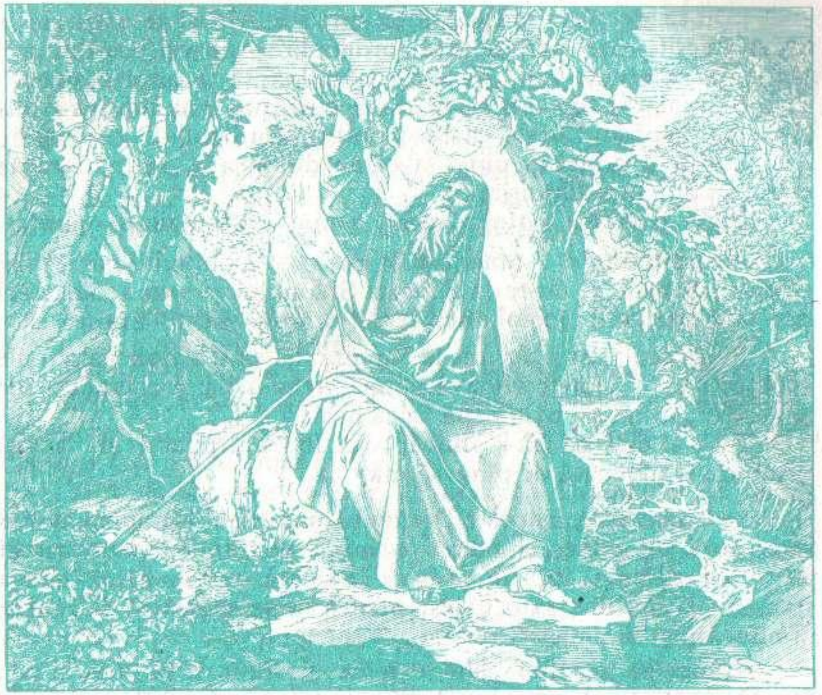

A. REGATUL LUI ISRAEL

Începutul proorocirii lui Ilie

Ilie la pîrîul Cherit. *Ahab,* al şaptelea rege al lui Israel, a întrecut în nelegiuiri pe toţi cei ce fuseseră înainte de el. Căsătorindu-se cu *Izabela,* fata regelui Sidonului, a început a se închina zeului păgînesc *Baal,* căruia i-a zidit în Samaria un templu mare şi a pus ca slujitori 450 de preoţi mincinoşi, iar pe preoţii cei adevăraţi ai lui Dumnezeu i-a omorît.

Atunci Ilie Tesviteanul, prooroc din Tesba Galaadului, a zis către Ahab: „Viu este Domnul Dumnezeul lui Israel, înaintea Căruia slujesc eu; în aceşti ani nu va fi nici rouă, nici ploaie, decît numai cînd voi zice eu“.

Şi a zis Domnul către Ilie:

„Du-te de aici, îndreaptă-te spre răsărit şi te ascunde la pîrîul Cherit, care este în faţa Iordanului. Apă vei bea din acel pîrîu, iar merinde am poruncit corbilor să-ţi aducă acolo“.

Şi a plecat Ilie şi a făcut după cuvîntul Domnului; s-a dus şi a şezut la pîrîul Cherit, care este în faţa Iordanului.

Corbii îi aduceau pîine şi carne dimineaţa, pîine şi carne seara, iar apă bea din pîrîu.

După o vreme pîrîul a secat, nemaifiind ploaie pe pămînt.

Ilie în Sarepta. Atunci a fost cuvîntul Domnului către Ilie, zicînd: „Scoală şi du-te la Sarepta Sidonului şi şezi acolo, căci iată am poruncit acolo unei femei văduve să te hrănească“.

Şi s-a sculat el şi s-a dus la Sarepta. Şi cînd a ajuns la porţile cetăţii, iată o femeie văduvă aduna vreascuri şi a chemat-o Ilie şi i-a zis: „Adu-mi puţină apă ca să beau !“

Şi s-a dus ca să-i aducă, dar Ilie a strigat-o şi i-a zis: „Adu-mi şi o bucată de pîine să mănînc !“

Ea însă a zis: „Viu este Domnul Dumnezeul tău, n-am nici o fărîmitură de pîine, ci numai o mînă de făină într-un vas şi puţin untdelemn într-un urcior. Şi iată, am adunat cîteva vreascuri şi mă duc să o gătesc pentru mine şi pentru fiul meu, să mîncăm şi să murim“.

Atunci i-a zis Ilie: „Nu te teme, ci du-te şi fă cum ai zis; dar fă mai întîi de acolo o turtă pentru mine şi adu-mi-o, iar pentru tine şi fiul tău vei face mai pe urmă. Căci aşa zice Domnul Dumnezeul lui Israel: Făina din vas nu va scădea şi untdelemnul din urcior nu se va împuţina pînă în ziua cînd va da Domnul ploaie pe pămînt !“

Şi s-a dus ea şi a făcut aşa cum i-a zis Ilie; şi s-a hrănit ea şi el şi casa ei o bucată de vreme.

Căci făina din vas n-a scăzut şi untdelemnul din urcior nu s-a împuţinat, după cuvîntul Domnului, grăit prin Ilie.

Ilie învie pe fiul văduvei. Curînd după aceea, copilul văduvei aceleia s-a îmbolnăvit şi a murit, şi tînguirile ei au mîhnit pe Ilie. Şi s-a rugat Ilie lui Dumnezeu şi suflînd a zis: „Doamne Dumnezeul meu, să se întoarcă sufletul acestui copil în el !“ Şi a ascultat Domnul glasul lui Ilie; şi s-a întors sufletul copilului acestuia în el şi a înviat (3 Regi 16–17).

Domnul nu lasă să piară de foame sufletul celui drept (Pilde 10, 3).

Jertfa lui Ilie

Ilie adună poporul în Carmel. După trecere de mai multe zile, a fost cuvîntul Domnului către Ilie în anul al treilea, zicînd: „Du-te şi te arată lui Ahab, şi Eu voi da ploaie pe pămînt !“

Şi s-a dus Ilie la Ahab şi a zis către el: „Trimite dar acum şi adună la mine în muntele Carmel tot Israelul, dimpreună cu cei patru sute cincizeci de prooroci ai lui Baal şi cu cei patru sute de prooroci ai dumbrăvilor Astartei, care se hrănesc din masa Izabelei“.

Şi a trimis Ahab pe toţi fiii lui Israel şi a adunat pe toţi proorocii în muntele Carmel.

Atunci s-a apropiat Ilie de tot poporul şi a zis: „Pînă cînd veţi şchiopăta de amîndouă picioarele ? Dacă Domnul este Dumnezeu, urmaţi Lui ! Şi dacă este Baal, urmaţi aceluia“. Poporul însă n-a răspuns nimic.

Şi a zis Ilie către popor: „Prooroc al Domnului am rămas numai eu singur, iar prooroci ai lui Baal sînt patru sute cincizeci de oameni, şi prooroci ai dumbrăvilor Astartei, patru sute.

Daţi-ne doi junci; ei să-şi aleagă unul, să-l taie bucăţi şi să-l pună pe lemne, dar foc să nu aţîţe; iar eu voi găti pe celălalt viţel şi-l voi pune pe lemne şi foc nu voi aţîţa.

Apoi voi să chemaţi numele dumnezeului vostru, iar eu voi chema numele Domnului Dumnezeului meu, şi Dumnezeul care va răspunde cu foc, acela este Dumnezeu“. Şi a răspuns tot poporul: „Bine ai grăit !“

Ilie coboară foc din cer. Şi a zis Ilie proorocilor lui Baal: „Să vă alegeţi un junc şi să-l gătiţi voi înainte, căci sînteţi mai mulţi, şi să chemaţi numele dumnezeului vostru, dar foc să nu aţîţaţi“.

Şi au luat ei juncul care li s-a dat şi l-au gătit şi au chemat numele lui Baal de dimineaţă pînă la amiază zicînd: *„Baale, auzi-ne !“* Dar n-a fost nici glas, nici răspuns. Şi săreau împrejurul jertfelnicului pe care-l făcuseră.

Iar pe la amiază, Ilie a început să rîdă de ei şi zicea: „Strigaţi mai tare, că doar e dumnezeu ! Poate stă de vorbă cu cineva, sau este în călătorie, sau poate doarme; strigaţi mai tare să se trezească !“

Şi ei strigau cu glas mai tare şi se înţepau după obiceiul lor cu săbii şi cu lănci, pînă ce curgea sînge.

Trecuse acum de amiază şi ei tot s-au zbuciumat mereu pînă la timpul jertfei. Dar n-a fost nici un glas, nici răspuns, nici auzire. Atunci a zis Ilie Tesviteanul către proorocii lui Baal: „Daţi-vă acum la o parte ca să-mi săvîrşesc şi eu jertfa mea !“. Şi s-au dat la o parte.

Atunci a zis Ilie către popor: „Apropiaţi-vă de mine !“. Şi s-a apropiat tot poporul de el. Şi a făcut jertfelnicul Domnului ce fusese dărîmat.

A luat Ilie douăsprezece pietre, după numărul seminţiilor fiilor lui Iacov, către care zisese Domnul: „Israel va fi numele tău !“.

Şi a zidit din pietrele acelea jertfelnic în numele Domnului, făcînd împrejurul jertfelnicului şanţ încăpător ca de două măsuri de sămînţă, a aşezat lemnele pe jertfelnic, a tăiat juncul în bucăţi şi le-a pus pe el.

Şi a zis: „Umpleţi patru cofe cu apă şi le turnaţi peste jertfa arderii de tot şi peste lemne !“. Şi au făcut aşa. Apoi a zis: „Faceţi aceasta a doua oară !“. Şi au făcut la fel a doua oară. Şi a zis: „Faceţi aşa şi a treia oară“.

Şi umbla apa împrejurul jertfelnicului şi şanţul se umpluse de apă.

Iar la vremea jertfei de seară, s-a apropiat Ilie proorocul şi a strigat la cer şi a zis: „Doamne Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Israel ! Auzi-mă, Doamne, auzi-mă acum cu foc, ca să cunoască astăzi poporul acesta că Tu singur eşti Dumnezeu în Israel şi că eu sînt robul Tău. Auzi-mă, Doamne, auzi-mă, ca să cunoască poporul acesta că Tu, Doamne, eşti Dumnezeu şi că Tu le întorci inima la Tine“.

Şi s-a coborît foc de la Domnul şi a mistuit arderea de tot, şi lemnele şi pietrele, şi ţărîna, şi a mistuit şi toată apa care era în şanţ.

Şi tot poporul, cînd a văzut aceasta, a căzut cu faţa la pămînt şi a zis: *„Domnul este Dumnezeu, Domnul este Dumnezeu !“.*

Iar Ilie le-a zis: „Prindeţi pe proorocii lui Baal, ca să nu scape nici unul din ei !“ Şi i-au prins, şi i-a dus Ilie la pîrîul Chişonului şi i-a junghiat acolo.

Dumnezeu trimite ploaie după rugăciunea lui Ilie. Apoi a zis Ilie către Ahab: „Du-te de mănîncă şi bea, căci se aude vuiet ca de ploaie“.

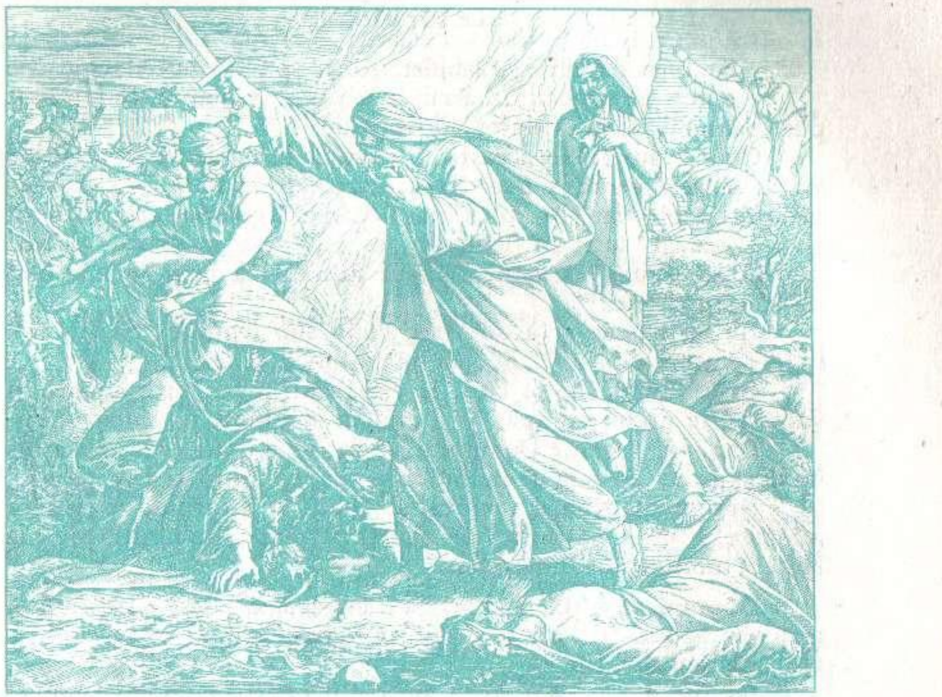

Şi a plecat Ahab să mănînce şi să bea; iar Ilie s-a suit în vîrful Carmelului şi s-a aplecat la pămînt pînă a atins genunchii cu faţa sa.

Şi a zis ucenicului său: „Du-te şi te uită spre mare !“. Şi s-a dus el şi s-a uitat şi a zis: „Nu văd nimic“. El i-a zis: „Du-te şi fă aceasta de şapte ori“.

Iar a şaptea oară a zis: „Iată se ridică din mare un nor cît o palmă“. Iar Ilie a zis: „Du-te şi spune lui Ahab: Înhamă şi fugi, ca să nu te apuce ploaia !“

Şi pe cînd grăbea el, cerul s-a întunecat de nori şi s-a pornit o vijelie şi ploaie mare. Iar Ahab, suindu-se în căruţă, s-a dus la Izreel.

Iar mîna Domnului a fost peste Ilie, şi încingîndu-şi mijlocul, a alergat înaintea lui Ahab, pînă la Izreel (3 Regi 18).

Ascultă Israele, Domnul Dumnezeul nostru este singurul Domn (Deut. 6, 4).

Ilie în pustiu

Ilie fuge dinaintea Izabelei. Ahab spuse Izabelei cum Ilie a ucis pe preoţii lui Baal, şi aceasta se umplu de mînie şi puse oamenii săi să urmărească pe prooroc.

Cînd a auzit Ilie aceasta, s-a sculat şi a plecat să-şi scape viaţa sa, şi a venit la *Beer-Şeba,* care este în Iuda; şi şi-a lăsat ucenicul acolo, iar el s-a dus mai departe în pustiu, cale de o zi, şi s-a aşezat sub un ienupăr, şi îşi ruga moartea, zicînd: „Mi-ajunge acum, Doamne ! Ia-mi sufletul că nu-s eu mai bun decît părinţii mei !“

Şi s-a culcat şi a adormit acolo sub ienupăr. Şi iată un înger l-a atins şi i-a zis: „Scoală de mănîncă şi bea !“

Şi a căutat Ilie şi iată, la căpătîiul lui, o turtă coaptă în vatră şi un urcior cu apă. Şi a mîncat şi a băut şi a adormit iar.

Dar iată îngerul Domnului s-a întors a doua oară, s-a atins de el şi a zis: „Scoală de mănîncă şi bea, că lungă-ţi este calea !“

Şi s-a sculat Ilie şi a mîncat şi a băut şi, întărindu-se cu acea mîncare, a mers patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, pînă la Horeb, muntele lui Dumnezeu.

Domnul se arată lui Ilie. Şi a intrat acolo într-o peşteră şi a rămas acolo. Şi iată cuvîntul Domnului a fost către el şi i-a zis: „Ce faci aici, Ilie ?“

Iar Ilie a zis: „Cu rîvnă am rîvnit pentru Domnul Dumnezeul Savaot, căci fiii lui Israel au părăsit legămîntul Tău, au dărîmat jertfelnicele Tale şi pe proorocii Tăi i-au ucis cu sabia, rămînînd numai eu singur“.

Şi a zis Domnul către Ilie: „Întoarce-te înapoi şi unge pe Elisei, fiul lui Şafat, prooroc în locul tău ! Eu însă mi-am oprit dintre israeliţi şapte mii de bărbaţi; genunchii tuturor acestora nu s-au plecat înaintea lui Baal şi buzele tuturor acestora nu l-au sărutat“.

Elisei se face ucenic al lui Ilie. Atunci a plecat Ilie de acolo şi a găsit pe Elisei, fiul lui Şafat, arînd; acesta avea douăsprezece perechi de boi la pluguri şi la perechea a douăsprezecea era el însuşi. Şi Ilie a trecut pe lîngă el, aruncîndu-i mantia.

Atunci a lăsat Elisei boii şi a alergat după Ilie, zicînd: „Lasă-mă să merg să sărut pe tatăl şi pe mama mea şi voi veni după tine“. Iar el i-a zis: „Du-te şi vino înapoi, că ce-am făcut e făcut !“

Plecînd de la el, a luat o pereche de boi, a junghiat-o şi, făcînd foc cu plugul boilor, a fript carnea lor, şi a împărţit-o la oameni şi au mîncat-o. Iar el s-a sculat şi s-a dus după Ilie şi a început să-i slujească (3 Regi. 19).

Doresc să mă despart de trup şi să fiu împreună cu Hristos (Filip. 1, 23).

Via lui Nabot

Ahab rîvneşte via lui Nabot. Iar după aceasta, s-au petrecut următoarele: Nabot izreeliteanul avea în Izreel o vie lîngă curtea lui Ahab, regele Samariei.

Şi a grăit Ahab cu Nabot şi a zis: „Să-mi dai mie via ta, ca să-mi fac din ea o grădină de verdeţuri, căci e aproape de casa mea; iar în locul ei îţi voi da o vie mai bună decît aceasta, sau dacă îţi vine mai bine, îţi voi da argint cît preţuieşte ea“. Nabot însă a zis către Ahab: „Să mă ferească Dumnezeu să-ţi dau eu moştenirea părinţilor mei !“

Şi a venit Ahab acasă trist şi amărît de cuvîntul pe care i-l spusese Nabot izreeliteanul, zicînd: Nu-ţi dau moştenirea părinţilor mei. Şi cu duhul tulburat, s-a culcat în patul său, s-a întors cu faţa la perete şi n-a mîncat.

Izabela pune să ucidă pe Nabot cu pietre. Atunci a intrat Izabela, femeia lui, la el şi i-a zis: „De ce este întristat duhul tău şi nu mănînci ?“

Şi Ahab i-a spus atunci pricina supărării sale.

Zis-a Izabela, femeia lui: „Ce cîrmuire ar mai fi în Israel, dacă tu ai face tot aşa ? Scoală, mănîncă şi fii cu voie bună, că via lui Nabot izreeliteanul ţi-o dau eu !“

Apoi ea a scris scrisori în numele lui Ahab, le-a pecetluit cu inelul lui şi a trimis aceste scrisori la bătrînii şi la fruntaşii din cetatea lui Nabot, care locuiau cu el acolo.

În scrisori însă ea scria aşa: „Vestiţi tuturor să postească post şi puneţi pe Nabot înaintea poporului. Şi puneţi doi oameni netrebnici să mărturisească împotriva lui şi să spună: Ai hulit pe Dumnezeu şi pe rege; şi apoi să-l scoateţi afară şi să-l ucideţi cu pietre şi aşa să moară“.

Şi au făcut bărbaţii cetăţii lui Nabot, bătrînii şi fruntaşii care locuiau cu el în cetate, aşa cum le poruncise Izabela şi cum era scris în scrisorile trimise de ea lor.

Doi oameni nelegiuiţi au făcut mărturie mincinoasă împotriva lui Nabot, şi acesta a fost omorît cu pietre, iar averea şi via sa au fost luate de rege.

Ahab şi Izabela sînt pedepsiţi. După ce regele a pus stăpînire pe via lui Nabot, s-a întîlnit într-o zi faţă în faţă cu Ilie, care i-a zis: „Va să zică l-ai ucis şi i-ai răpit moştenirea? Aşa zice Domnul: În locul unde au lins cîini sîngele lui Nabot, acolo vor linge cîinii şi sîngele tău, iar pe Izabela cîinii o vor mînca sub zidurile cetăţii". Şi după trei ani, Ahab, fiind rănit într-o bătălie ce a avut cu regele Siriei, a fost pus într-un car, şi spre seară muri. Şi după ce regele a fost adus în Samaria şi îngropat, au spălat carul, şi cîinii au lins sîngele lui, precum zisese Ilie. La cîtva timp după asta, *Iehu* se făcu rege şi intră în Izreel; iar Izabela stătea la fereastră. Şi a zis Iehu: „Aruncaţi-o jos !" Şi s-a făcut aşa. Izabela a fost aruncată pe fereastră şi, căzînd jos, s-a zdrobit şi a fost călcată sub picioarele cailor, iar cîinii au mîncat cărnurile ei şi n-a rămas din ea decît ţeasta, picioarele şi palmele mîinilor (3 Regi 21–23; 4 Regi 9).

Vai de cel rău, că răutatea este a lui şi va fi judecat după faptele lui (Is. 3, 11).

Ilie ridicat la cer. Elisei

Ilie este ridicat la cer. Ştiind că Domnul voieşte să-l ridice de pe pămînt, Ilie şi-a luat rămas bun de la ucenicii săi. Elisei însă nu voi să se despartă de dînsul, ci veni împreună cu dînsul pînă la *Iordan*.

Atunci, luînd Ilie mantia sa şi strîngînd-o vălătuc, a lovit cu ea apa şi aceasta s-a strîns la dreapta şi la stînga şi au trecut ca pe uscat.

Pe cînd mergeau ei aşa pe drum şi grăiau, deodată s-a ivit un car şi cai de foc şi, despărţindu-i pe unul de altul, a ridicat pe Ilie în vifor la cer.

Iar Elisei se uita şi striga: „Părinte, părinte, carul lui Israel şi caii lui !" Şi apoi nu l-a mai văzut. Şi apucîndu-şi hainele le-a sfîşiat în două.

Elisei urmează în proorocie lui Ilie. Apoi, apucînd mantia lui Ilie, care căzuse de la acesta, s-a întors înapoi şi s-a oprit pe malul Iordanului.

Şi a luat mantia lui Ilie, care căzuse de la acesta, şi a lovit apa cu ea, zicînd: „Unde este Domnul Dumnezeul lui Ilie ?" Şi lovind, apa s-a tras la dreapta şi la stînga şi a trecut Elisei.

Iar fiii proorocilor cei din Ierihon, văzîndu-l de departe,

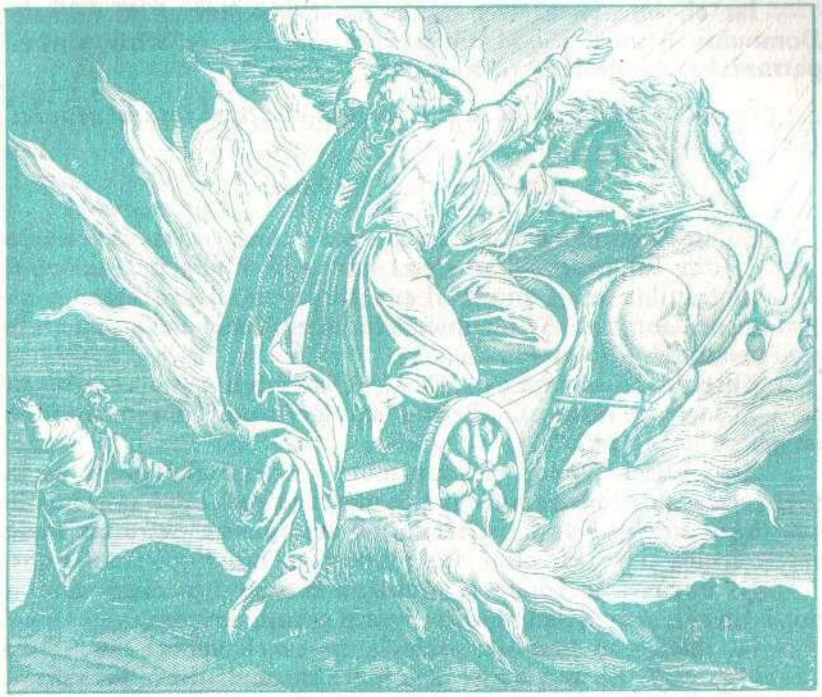

au zis: „Duhul lui Ilie s-a odihnit peste Elisei !" Şi au ieşit înaintea lui şi i s-au închinat pînă la pămînt.

Elisei face minuni. Elisei a venit apoi la *Ierihon*, iar locuitorii cetăţii aceleia au zis către Elisei: „Iată aşezarea cetăţii acesteia este bună, cum poate vedea şi stăpînul nostru, dar apa nu-i bună şi pămîntul e neroditor".

Şi el a zis: „Aduceţi-mi o oală nouă şi puneţi sare în ea".

Şi i-au adus şi a ieşit el la fîntîna de apă şi, aruncînd sarea în ea, a zis: „Aşa zice Domnul: Iată am făcut apa aceasta sănătoasă şi nu va mai pricinui nici vătămare, nici moarte, nici nerodire".

Şi s-a făcut apa curată pînă astăzi, după cuvîntul pe care l-a spus Elisei.

De acolo s-a dus el la *Betel*. Şi cum mergea pe drum, au ieşit din cetate nişte copii şi s-au apucat să rîdă de el zicînd: „Hai, pleşuvule, hai !"

Iar el, întorcîndu-se şi văzîndu-i, i-a blestemat cu numele Domnului. Atunci, ieşind din pădure *doi urşi,* au sfîşiat din ei patruzeci şi doi de copii (4 Regi 2).

Înaintea celui cărunt să te scoli şi să cinsteşti faţa bătrînului (Lev. 19, 32).

Alte minuni ale lui Elisei

Untdelemnul văduvei. În vremea aceea, o femeie a unuia din fiii proorocilor striga către Elisei, zicînd: „Robul tău, bărbatul meu, a murit şi tu ştii că robul tău era om cu temere de Domnul. Acum însă iată că au venit datornicii să ia robi pe amîndoi fiii mei".

Elisei însă i-a răspuns: „Ce să-ţi fac ? Spune-mi ce ai tu în casă !" Iar ea a răspuns: „Roaba ta n-are în casă nimic, afară de un vas cu untdelemn".

Zis-a Elisei: „Mergi şi împrumută vase din altă parte, pe la toţi vecinii tăi. Ia vase goale cît de multe şi apoi intră şi-ţi încuie uşa după tine şi după fiii tăi; apoi toarnă untdelemn în toate vasele acelea şi pe cele pline dă-le la o parte".

Şi ducîndu-se ea de la dînsul, a încuiat uşa după sine şi după fiii săi; şi aceştia îi dădeau vasele şi ea le umplea.

Iar dacă s-au umplut vasele, a zis ea către fiul său: „Mai dă-mi un vas". El însă a zis: „Nu mai sînt vase". Şi untdelemnul a încetat să curgă.

Şi venind, ea a spus omului lui Dumnezeu, iar acesta i-a zis: „Du-te şi vinde untdelemnul şi plăteşte-ţi datoriile tale, iar cu ceea ce va rămîne, cu aceea vei trăi tu şi cu fiii tăi".

Elisei vindecă un lepros. *Neeman,* căpetenia oştirii regelui Siriei, era om de seamă şi cu trecere înaintea stăpînului său, pentru că prin Domnul dăduse biruinţă sirienilor. Dar acest ostaş vrednic era lepros.

Odată sirienii ieşiră în cetate şi între altele luaseră din pămîntul lui Israel o copilă, care acum slujea la femeia lui Neeman.

Aceasta a zis către stăpîna sa: „O, dacă stăpînul meu s-ar duce la proorocul cel din *Samaria,* de bunăseamă s-ar tămădui de lepră".

Atunci s-a dus Neeman şi a spus aceasta stăpînului său: „Aşa şi aşa zice fetiţa cea din pămîntul lui Israel".

Iar regele Siriei a zis către Neeman: „Scoală şi du-te şi voi trimite şi eu scrisoare regelui lui Israel". Şi s-a dus Neeman, luînd cu sine zece talanţi de argint, şase mii de sicli de aur şi zece rînduri de haine.

Şi a venit Neeman cu caii şi cu căruţa sa, oprindu-se la poarta casei lui *Elisei.*

Iar Elisei a trimis la el pe sluga sa să-i zică: „Du-te şi te scaldă de şapte ori în Iordan, că ţi se va înnoi trupul tău şi vei fi curat !".

Neeman însă s-a mîniat şi a plecat, zicînd: „Iată, socoteam că va ieşi el şi, stînd la rugăciune, va chema numele Domnului Dumnezeului său, îşi va pune mîna pe locul bolnav şi va curăţi lepra. Au doară Abana şi Farfar, rîurile Damascului, nu sînt ele mai bune decît toate apele lui Israel ? Nu puteam eu oare să mă scald în ele şi să mă curăţ ?" Şi aşa s-a întors şi a plecat mînios.

Dar slugile lui, apropiindu-se, i-au grăit şi i-au zis: „Stăpîne, dacă proorocii ţi-ar fi zis să faci ceva însemnat, oare n-ai fi făcut ? Cu atît mai vîrtos, trebuie să faci cînd ţi-a zis numai: Spală-te şi vei fi curat !".

Atunci el s-a coborît şi s-a cufundat de şapte ori în Iordan, după cuvîntul omului lui Dumnezeu, şi i s-a înnoit trupul ca trupul unui copil mic şi s-a curăţit.

Atunci s-a întors la omul lui Dumnezeu cu toţi cei ce-l însoţeau şi, venind, a stat înaintea lui şi a zis: „Iată am cunoscut că în tot pămîntul nu este Dumnezeu decît numai în Israel ! Deci, ia un dar de la robul tău !".

Iar Elisei a zis: „Pe cît e de adevărat că Domnul, înaintea Căruia slujesc, este viu, tot atît e de adevărat că nu voi primi".

Iar dacă s-a depărtat puţin, *Ghiezi,* sluga lui Elisei, omul lui Dumnezeu, şi-a zis: „Iată stăpînul meu n-a vrut să ia din mîna acestui Neeman sirianul ceea ce i-a adus. Pe cît e de adevărat că Domnul este viu, aşa-i de adevărat că voi alerga după el şi voi lua de la el ceva".

Şi a alergat Ghiezi după Neeman; iar Neeman, văzîndu-l alergînd după el, s-a coborît din căruţă înaintea lui şi a zis: „Cu pace vii ?".

Şi Ghiezi a răspuns: „Cu pace. M-a trimis stăpînul meu să-ţi spun: Iată au venit acum la mine din muntele lui Efraim doi tineri din fiii proorocilor; dă-le un talant de argint şi două rînduri de haine".

Şi a zis Neeman: „Ia, rogu-te, doi talanţi de argint". Şi l-a rugat, şi a legat doi talanţi de argint în doi saci şi două rînduri de haine, şi le-a dat la două slugi care le-a dus înaintea lui; iar dacă a ajuns sub deal, le-a luat din mîinile lor şi le-a ascuns în casă. Apoi a dat drumul oamenilor de s-au dus.

Cînd însă a venit şi s-a arătat stăpînului său, Elisei i-a zis: „De unde vii, Ghiezi ?“ Şi el a răspuns: „Robul tău n-a fost nicăieri“.

Iar Elisei i-a zis: „Au doară inima mea nu te-a întovărăşit cînd omul acela s-a dat jos din căruţă şi a venit în întîmpinarea ta ? E timpul oare să iau argint şi haine, măslini şi vii, vite mari sau mărunte, robi sau roabe ? Să se lipească dar lepra lui Neeman de tine şi de urmaşii tăi în veci“. Şi a ieşit Ghiezi de la Elisei alb de lepră ca zăpada.

Oasele lui Elisei fac minuni. Elisei a mai făcut încă şi alte minuni. După moartea sa, năvăliră în ţară cete de moabiţi ca să prade. Într-o zi, pe cînd nişte oameni îngropau un mort, zăriră o ceată de aceşti jefuitori şi, spăimîntîndu-se, aruncară mortul în mormîntul lui Elisei. Îndată ce mortul se atinse de oasele lui Elisei, a înviat (4 Regi 4–6).

Iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor (1 Tim. 6, 10).

*

Printre prooroci mai sînt trei, care au fost din regatul lui Israel: *Osea, Amos* şi *Iona.*

Osea a scris: Iar numărul fiilor lui Israel va fi ca nisipul mării, care nu se socoteşte, nici nu se numără. Şi în loc să vă zic vouă: „Voi nu sînteţi poporul Meu“, vi se spune: „Voi sînteţi fiii Dumnezeului celui viu !“ (2, 1–2).

Amos a zis: În ziua aceea ridica-voi cortul cel căzut al lui David şi voi drege spărturile lui şi dărîmăturile le voi ridica la loc şi-l voi zidi ca în vremurile cele dintru început (9, 11).

Proorocul Iona

Iona încearcă să fugă. Iona a proorocit în regatul lui Israel, după moartea proorocului Elisei.

Şi a fost cuvîntul Domnului către Iona, fiul lui Amitai, zicînd:

„Scoală-te şi du-te în cetatea cea mare a *Ninivei* şi propovăduieşte acolo, căci fărădelegile lor au ajuns pînă la faţa Mea !“

Şi s-a sculat Iona să fugă la Tarsis, departe de Domnul. Şi s-a coborît la *Iope,* unde a găsit o corabie, care mergea la Tarsis şi, plătind preţul călătoriei, s-a coborît în ea, ca să meargă la Tarsis împreună cu toţi cei de acolo, el fugind din faţa Domnului.

Iona este înghiţit de un chit. Dar Domnul a ridicat un vînt năpraznic pe mare şi o furtună puternică s-a stîrnit, încît corabia era gata să se sfărîme.

Corăbierii s-au înfricoşat şi au strigat fiecare către dumnezeul său şi au aruncat în mare încărcătura corăbiei, ca să se uşureze. Dar Iona se coborîse în fundul corăbiei, se culcase şi adormise.

Atunci s-a apropiat de el căpitanul corăbiei şi i-a zis: „Pentru ce dormi ? Scoală-te şi strigă către Dumnezeul tău, poate El îşi va aduce aminte de noi, ca să nu pierim !“

Şi au zis unul către altul: „Haide să aruncăm sorţi, ca să ştim din pricina cui a venit peste noi nenorocirea aceasta !“. Şi au aruncat sorţi, şi sorţul a căzut pe Iona.

Zis-a acesta: „Luaţi-mă şi mă aruncaţi în mare şi ea se va potoli, căci ştiu bine că din pricina mea s-a pornit peste voi această vijelie“.

Şi marinarii vîsleau ca să ajungă la ţărm, dar în zadar, căci marea se ridica din ce în ce mai mult împotriva lor.

Atunci au strigat către Domnul şi au zis: „O, Doamne, de-am putea să nu pierim din pricina vieţii acestui om şi să nu ne împovărezi pe noi cu un sînge nevinovat, că Tu, Doamne, precum ai voit ai făcut “.

Şi îl ridicară pe Iona şi îl aruncară în mare şi s-a potolit urgia ei.

Şi Dumnezeu a dat poruncă unui peşte mare să înghită pe Iona. Şi a stat Iona în pîntecele peştelui trei zile şi trei nopţi, rugîndu-se Domnului Dumnezeului său ca să-l mîntuiască. Atunci a poruncit Domnul şi peştele a aruncat pe Iona la mal.

Iona se duce la Ninive. Şi a fost cuvîntul Domnului către Iona, pentru a doua oară, zicînd: „Scoală şi porneşte către cetatea cea mare a Ninivei şi vesteşte-le ceea ce îţi voi spune !“

Şi s-a sculat Iona şi a mers în Ninive, după cuvîntul Domnului. Şi Ninive era cetate mare înaintea lui Dumnezeu; îţi trebuia trei zile ca s-o străbaţi.

Şi a pătruns Iona în cetate, zicînd: „Patruzeci de zile mai sînt, şi Ninive va fi distrusă !“

Atunci ninivitenii au crezut în Dumnezeu, au ţinut post şi s-au îmbrăcat cu sac, de la cei mai mari şi pînă la cei mai mici.

Şi a ajuns vestea pînă la regele Ninivei. Acesta s-a sculat de pe tronul său, şi-a lepădat veşmîntul lui cel scump, s-a acoperit cu sac şi s-a culcat în cenuşă.

Atunci Dumnezeu a văzut faptele lor cele de pocăinţă, că s-au întors din căile lor cele rele, şi I-a părut rău de prezicerile de rău pe care le făcuse şi nu le-a mai împlinit.

Dumnezeu mustră pe Iona. Şi Iona fu cuprins de mare supărare şi se aprinse de mînie.

Atunci Iona a ieşit din cetate şi s-a aşezat la răsăritul ei, şi-a făcut o colibă şi a stat sub ea la umbră, ca să vadă ce se va întîmpla cu cetatea.

Şi Domnul Dumnezeu a gătit un vrej care s-a ridicat deasupra capului lui Iona, ca să-i ţină umbră şi să-i mai potolească mînia. Şi s-a bucurat Iona cu bucurie mare pentru vrej.

Dar Dumnezeu, a doua zi, la revărsatul zorilor, a poruncit unui vierme să reteze vrejul; iar el s-a uscat.

Şi la răsăritul soarelui a pornit Dumnezeu un vînt arzător de la răsărit şi soarele a dogorît capul lui Iona, încît el se prăpădea de căldură. Şi şi-a rugat moartea zicînd: „Mai bine este să mor decît să trăiesc !".

Şi a grăit Domnul către Iona: „Ai tu dreptate să te mînii pentru vrej ?" Şi el a răspuns: „Da, am dreptate să fiu supărat de moarte !".

Şi a zis Domnul: „Tu ţi-ai făcut necaz pentru acest vrej pentru care nu te-ai trudit şi nici nu l-ai crescut, care şi-a luat fiinţă într-o noapte şi într-alta a pierit !

Dar eu cum să nu mă întristez de cetatea cea mare a Ninivei cu mai mult de o sută douăzeci de mii de oameni, care nu deosebesc dreapta de stînga lor, şi cu un mare număr de dobitoace !" (4 Regi 14, Iona).

Unde voi fugi, Doamne, de la faţa Ta ? (Ps. 138, 7).

Robia asiriană

Israel păcătuieşte fără încetare. Israeliţii păcătuiesc greu înaintea Domnului Dumnezeului lor, Care îi scosese din Egipt. Abătîndu-se la închinarea de idoli, ei îşi făcuseră viţei de aur, slujeau lui Baal şi-şi jertfeau pe copiii lor lui *Moloh*. Domnul i-a mustrat prin prooroci, dar ei nu L-au ascultat, ci s-au arătat îndărătnici, ca şi părinţii lor. Pentru aceasta s-a mîniat asupra lor Domnul şi a hotărît să-i pedepsească.

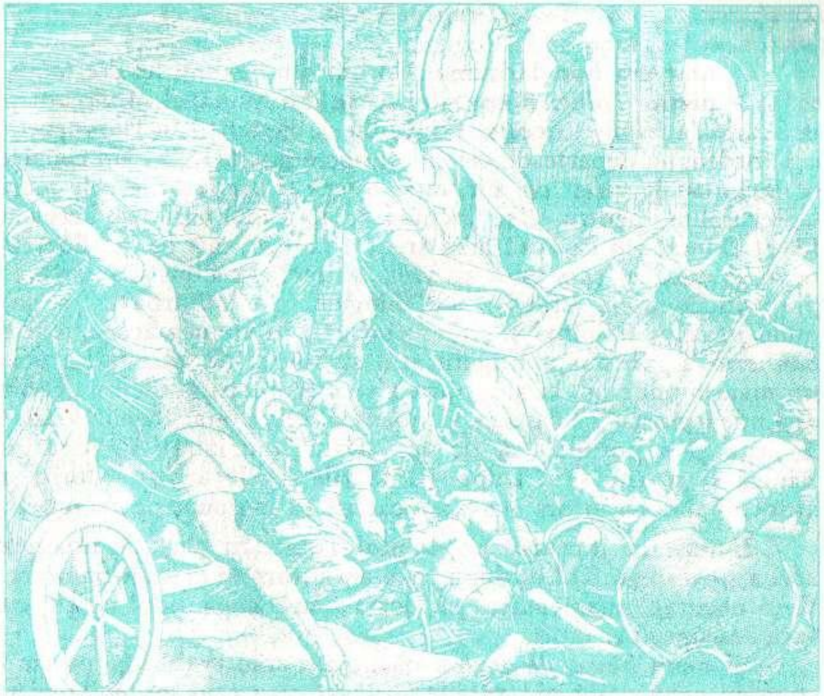

Samaria cade. Cel din urmă rege al lui Israel a fost Osea. *Salmanasar,* regele *Asiriei,* îl supusese şi-l silea să-i plătească bir. Aflînd însă că Osea caută ajutor la egipteni, Salmanasar se puse în capul unei armate puternice, împresură Samaria şi, după trei ani, *Sargon,* urmaşul său, o dărîmă din temelie, şi duse robi în Asiria, cea mai mare parte din popor.

Apoi regele Asiriei trimise în ţara cea pustiită a lui Israel locuitori păgîni. Aceştia se amestecară cu rămăşiţele de israeliţi ce se mai găseau prin ţară, şi din acest amestec a ieşit poporul *samarinean.* La religia păgînească, samarinenii adaoseră şi închinarea adevăratului Dumnezeu, în cinstea Căruia ei zidiră un templu pe muntele *Garizim* de lîngă Sichem. Ei au trăit veşnic în duşmănie cu iudeii (4 Regi 17; Amos 6–7; Osea 4).

Dacă nu Mă veţi asculta, vă voi risipi printre popoare şi pămîntul vostru va fi pustiit (Lev. 26, 27, 30).

Dreptul Tobit

Tobit era bun la inimă. Un om din neamul lui *Neftalim*, numit *Tobit*, făcea şi el parte din numărul robilor duşi în Asiria la *Ninive*. Acesta, fiind plin de credinţă în Dumnezeu, era totdeauna departe de cei răi şi necredincioşi. Pe cînd ceilalţi se închinau la viţeii de aur, el se ducea la sărbătorile cele mari la Ierusalim, pentru a se închina acolo Domnului. De aceea a făcut Dumnezeu ca el să aibă trecere la rege, care i-a dat libertate să se ducă în ţara unde va vrea. Atunci el s-a dus şi a cercetat pretutindenea pe israeliţi, i-a mîngîiat, i-a îmbărbătat, a dat mîncare celor flămînzi şi strae celor goi. În vremea aceea, regele *Sanherib* a început a prigoni şi a strîmtora pe israeliţi, a ucis un mare număr din ei şi a oprit a se îngropa trupurile lor. Tobit ascundea morţii în casa sa şi noaptea îi îngropa. Regele a aflat de asta şi a poruncit să fie ucis. Dar Tobit izbuti să fugă cu femeia şi cu fiul său. După 40 de zile regele a fost omorît, şi atunci Tobit s-a întors şi s-a apucat iar să îngroape pe cei morţi.

Dumnezeu încearcă pe dreptul Tobit. Şi chiar în noaptea aceea, povesteşte Tobit, după ce m-am întors de la înmormîntare, fiind necurat, m-am culcat să dorm afară lîngă zidul curţii, cu faţa descoperită.

Şi n-am băgat de seamă că pe zid erau vrăbii. Şi pe cînd stam cu ochii deschişi, vrăbiile au lăsat ceva cald în ochii mei şi am făcut pete de albeaţă. Şi m-am dus eu la doctori, pentru îngrijire. Ei mi-au uns ochii cu alifie, dar am rămas orb complet. Fraţii au rămas adînc întristaţi de aceasta. Ahicar a purtat grijă de întreţinerea mea timp de doi ani, înainte de a pleca la Elimaida.

Şi atunci *Ana*, femeia mea, a luat de lucru ca muncitoare să toarcă lînă şi să ţeasă pînză.

Ea preda lucru făcut şi i se plătea; şi o dată, peste plată, a primit ca dar un ied pentru mîncare.

Şi venind acasă, iedul a început să zbiere; şi eu am întrebat pe femeie: „De unde este iedul acesta ? Nu cumva este de furat ? Dă-l stăpînului lui, căci nu se cuvine să mîncăm de furat“.

Atunci ea mi-a răspuns: „Mi-a fost dăruit peste plată“. Şi eu n-am crezut-o şi i-am zis să-l dea stăpînului şi m-am înroşit înaintea ei. Ea însă mi-a răspuns: „Unde-ţi sînt milosteniile şi faptele tale cele bune ? Toată lumea ştie ce ţi-au adus“. Tobit însă nu răspunse nimic, ci numai se ruga.

Tobit dă sfaturi înţelepte fiului său. Cînd era aproape de moarte, Tobit chemă pe fiul său şi-i dădu poveţe folositoare, zicîndu-i:

„Fiule, cînd voi muri, să mă îngropi şi să nu părăseşti pe mama ta; cinsteşte-o în toate zilele vieţii tale, fă ce-i place ei şi să nu-i pricinuieşti amărăciuni !

Adu-ţi aminte, fiule, că ea a înfruntat multe primejdii pentru tine, cînd te-a purtat în pîntece. Şi cînd ea va muri, s-o îngropi lîngă mine în acelaşi mormînt.

Adu-ţi aminte în toate zilele, fiule, de Domnul Dumnezeul nostru şi să nu doreşti a greşi şi a călca poruncile Lui. Să faci fapte bune în toate zilele vieţii tale şi să nu umbli pe căile nedreptăţii.

Dă milostenie din averea ta şi să n-aibă ochiul tău părere de rău cînd vei face milostenie. De la nici un sărac să nu-ţi întorci faţa ta, şi atunci nici de la tine nu se va întoarce faţa lui Dumnezeu.

Cînd ai mult, dă mai mult; dacă ai puţin, dă mai puţin, dar nu pregeta să faci milostenie.

Păzeşte-te, fiule, de orice desfrînare. Să-ţi iei femeie din seminţia tatălui tău, şi să nu-ţi iei femeie străină, care n-ar fi din seminţia tatălui tău, căci noi sîntem fii de prooroci. Părinţii noştri din vechime sînt Noe, Avraam, Isaac şi Iacov. Adu-ţi aminte, fiule, că ei cu toţii şi-au luat femei din mijlocul fraţilor lor şi au fost binecuvîntaţi în fiii lor, şi urmaşii lor vor moşteni pămîntul.

Aşadar, fiule, să iubeşti pe fraţii tăi şi să nu te trufeşti în inima ta faţă de fraţii tăi şi faţă de fiii şi fiicele poporului tău, încît să nu-ţi iei femeie de la ei, pentru că din mîndrie izvorăşte pieire şi mare neorînduire, iar din lene, sărăcie şi lipsă mare, căci lenea este mama foamei.

Plata celor care lucrează pentru tine nu o amîna pe mîine, ci dă-le-o îndată, căci şi ţie ţi se va răsplăti, de vei sluji lui Dumnezeu. Ia seama, fiul meu, în toate lucrările tale şi fii bine crescut în toată purtarea ta !

Ceea ce urăşti tu însuţi, aceea nimănui să nu faci. Vin pînă la îmbătare să nu bei şi beţia să nu călătorească cu tine pe cale !

De la tot înţeleptul să ceri sfat şi sfatul folositor să nu-l dispreţuieşti.

Binecuvintează pe Domnul Dumnezeul nostru în tot timpul şi cere de la El să călăuzească căile tale şi ca toate gîndurile tale să izbîndească, căci înţelepciunea nu este dată la tot neamul, ci

Şi a ieşit Tobit întru întîmpinarea nurorii sale, către poarta Ninivei, bucurîndu-se şi binecuvîntînd pe Dumnezeu. Iar cei ce-l vedeau umblînd se mirau cum de vede. Şi Tobit mărturisea înaintea lor că Dumnezeu l-a miluit.

Şi dacă s-a apropiat Tobit de Sara, nora sa, a binecuvîntat-o şi a zis: „Bine ai venit, fiică ! Binecuvîntat este Dumnezeu, Cel ce te-a adus la noi ! Binecuvîntaţi să fie tatăl tău şi mama ta ! Binecuvîntat să fie fiul meu Tobie şi binecuvîntată să fii tu, fiica mea ! Binevenită să fii în casa ta, în bucurie şi binecuvîntare ! Intră, fiica mea“.

Şi s-au bucurat în ziua aceea, toţi fraţii lui din Ninive.

Îngerul se descoperă. Şi chemînd Tobit pe fiul său, Tobie, i-a zis: „Fiule, pregăteşte plata omului care a fost cu tine ! Trebuie să-i mai adăugăm ceva“.

Şi el a răspuns: „Tată, socot că n-am să fiu în pagubă de-i voi da jumătate din cele ce-am adus; pentru că el m-a adus la tine sănătos şi pe femeia mea a lecuit-o; mi-a adus argintul şi te-a vindecat şi pe tine“.

Şi a zis bătrînul: „I se şi cuvine !“.

Şi a chemat pe înger şi i-a zis: „Ia jumătate din toate cele ce aţi adus, şi mergi în pace !“.

Atunci îngerul i-a chemat pe amîndoi deosebi şi le-a zis: Binecuvîntaţi pe Dumnezeu, slăviţi-L şi cunoaşteţi mărirea Lui şi mărturisiţi înaintea tuturor celor vii ce a făcut El pentru voi ! Bun lucru este a binecuvînta pe Dumnezeu, a preaînălţa numele Lui şi a vesti, slăvind faptele lui Dumnezeu. Şi voi să nu vă leneviţi a-L preaslăvi.

Taina regelui se cade s-o păstrezi, iar lucrurile lui Dumnezeu e de laudă să le vesteşti. Faceţi bine şi răul nu vă va ajunge !

Mai mult preţuieşte rugăciunea cu post şi cu milostenie şi cu dreptate, decît bogăţia cu nedreptate; mai bine să faci milostenie, decît să aduni aur.

Căci milostenia izbăveşte de la moarte şi curăţă orice păcat. Cei ce fac milostenie şi dreptate vor trăi mult; iar păcătoşii sînt duşmanii vieţii lor.

Nimic n-am să ascund de voi şi v-am şi spus: „Taina regelui se cuvine s-o păstrezi, iar lucrurile lui Dumnezeu e de laudă să le vesteşti“.

Cînd te rugai tu şi nora ta Sara, eu duceam pomenirea rugăciunii voastre înaintea Celui sfînt şi cînd îngropai tu pe cei morţi, încă eram cu tine.

Şi cînd tu nu te-ai lenevit să te scoli şi să-ţi laşi prînzul tău ca să te duci să ridici pe cel mort, binefacerea ta nu s-a ascuns de mine, ci eu eram cu tine. Şi acum Dumnezeu m-a trimis, să te vindec pe tine şi pe nora ta Sara.

Eu sînt Rafael, unul din cei şapte sfinţi îngeri, care ridică rugăciunile sfinţilor şi le înalţă înaintea slavei Celui sfînt“.

Atunci s-au înspăimîntat amîndoi şi au căzut cu faţa la pămînt, căci erau cuprinşi de frică.

Dar el le-a zis: „Nu vă temeţi ! Pace veţi avea ! Binecuvîntaţi pe Dumnezeu în veac ! Căci eu n-am venit de voia mea, ci după voia Dumnezeului nostru; de aceea să-I şi binecuvîntaţi în veac.

În toate zilele am fost văzut de voi, dar eu n-am mîncat şi nici n-am băut, ci numai ochilor voştri s-a părut aceasta.

Aşadar, preamăriţi acum pe Dumnezeu, căci eu mă înalţ la Cel ce m-a trimis, şi scrieţi într-o carte toate cele ce s-au săvîrşit“. Şi el sculîndu-se, ei nu l-au mai văzut.

Şi au început să istorisească lucrurile cele mari şi minunate ale lui Dumnezeu şi cum li s-a arătat îngerul Domnului.

Bătrînul Tobit a mai trăit după aceea încă 42 de ani şi cînd a murit era de 158 de ani. După ce a murit şi mama sa, tînărul Tobie a îngropat-o şi apoi s-a dus la socrii săi, şi la moartea acestora i-a îngropat cu cinste. Iar el a dus viaţă sfîntă pînă la adînci bătrîneţe şi a murit încărcat de zile, în vîrstă de 127 de ani (Cartea Tobit).

Îngerilor Săi va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale (Ps. 90, 11).

B.

REGATUL LUI IUDA

Proorocii care s-au arătat în regatul lui Iuda

Pînă la căderea regatului lui Israel sînt: *Ioel, Avdie, Miheea şi Isaia.*

Proorocia lui Ioel: Iar după aceea, vărsa-voi Duhul Meu peste tot trupul, şi fiii şi fiicele voastre vor profeţi, bătrînii voştri, visuri vor visa, iar tinerii voştri vedenii vor vedea (Ioel 3, 1).

Proorocia lui Avdie: Aproape este ziua Domnului pentru toate neamurile (Avd. 1, 15 şi 17).

Proorocia lui Miheea: Şi tu, Betleeme Efrata, mic eşti între miile lui Iuda, din tine va ieşi Stăpînitor peste Israel, iar obîrşia Lui este din început, din zilele veşniciei (Mih. 5, 1).

Proorocul Isaia

Chemarea lui Isaia. Printre proorocii mari *Isaia* este cel dintîi şi cel mai mare. El a fost chemat la proorocie în anul din urmă al domniei lui Ozia, regele din Iuda.

Isaia propovăduieşte pocăinţa. Isaia a proorocit sub trei regi, care au urmat după Ozia. Cu cea mai mare bărbăţie şi cu cuvinte foarte aspre a mustrat el poporul pentru păcatele sale şi pentru nerecunoştinţa lui faţă de Dumnezeu, vestindu-i pedepse grele de la Domnul şi făcînd tot ce a putut pentru a-l întoarce la Dumnezeu. Dar israeliţii n-au vrut să se întoarcă la calea cea bună, ci alergau repede spre pieire.

Isaia vesteşte pe Mesia. *Proorociile mesianice ale lui Isaia* au o deosebită însemnătate. El a proorocit naşterea din Fecioara Maria a lui Mesia, Dumnezeirea Lui, minunile Lui, patimile şi moartea, şi în sfîrşit preaslăvirea Lui. Proorociile lui sînt aşa de lămurite şi aşa de amănunţite, încît el este cunoscut şi sub numele de *protoevanghelistul* Vechiului Testament.

„Iată, Fecioara va lua în pîntece şi va naşte fiu, şi vor chema numele lui *Emmanuel,* ce se tălmăceşte: *cu noi este Dumnezeu*“ (7, 14).

Căci Prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă, a Cărui stăpînire e pe umărul Lui şi se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, Biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie (9, 5).

Ziceţi celor slabi la inimă şi la cuget: „Întăriţi-vă şi nu vă temeţi. Iată Dumnezeul nostru ! Cu judecată răsplăteşte şi va răsplăti; El va veni şi ne va mîntui !“

Atunci se vor deschide ochii celor orbiţi şi urechile celor surzi vor auzi.

Atunci va sări şchiopul ca cerbul şi limpede va fi limba gîngavilor; că izvoare de apă vor curge în pustiu şi rîuleţe în pămînt însetat (35, 4–6).

Dispreţuit era, şi cel din urmă dintre oameni; Om al durerilor şi cunoscător al suferinţei, Unul înaintea Căruia să-ţi acoperi faţa; dispreţuit şi desconsiderat.

Dar El a luat asupră-şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre s-a împovărat. Şi noi îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu. Dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit

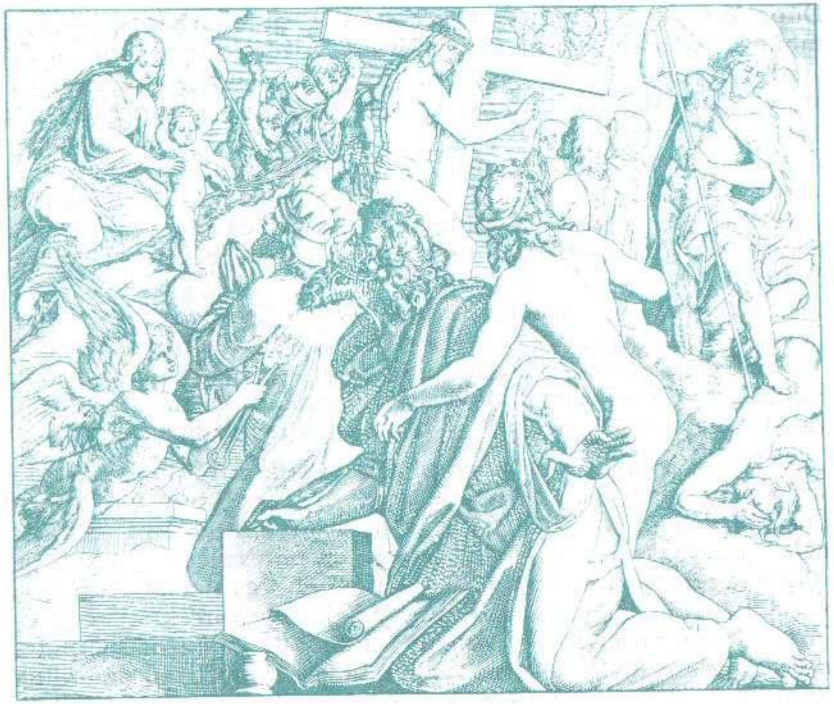

pentru mîntuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi ne-am vindecat.

Toţi umblam rătăciţi ca nişte oi, fiecare pe calea noastră, şi Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre ale tuturor.

Chinuit a fost, dar s-a supus şi nu şi-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere s-a adus şi ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, aşa nu şi-a deschis gura Sa (53, 3–7).

Şi în vremea aceea, mlădiţa cea din rădăcina lui Iesei, care se ridică întocmai ca un steag pentru popoare, pe ea o vor căuta neamurile şi mormîntul ei va fi cinstit“ (Is. 11, 10; 4 Regi 18–20).

Iudita

Cetatea Betulia este înconjurată. Pe cînd Manase, regele Iudeii, era ţinut rob în Babilon, regele Asiriei trimise pe *Olofern,* un general al său, să cuprindă toate ţările de la asfinţit.

După un şir de biruinţe Olofern intră în Canaan şi-şi aşeză tabăra înaintea cetăţii întărite *Betulia*. Aici el taie conductele de apă, din care pricină oamenii din cetate fură puşi în mare strîmtorare. Mai-marii hotărîră să dea cetatea, dacă timp de cinci zile nu va fi izbăvită. Pe vremea aceea era în Betulia o văduvă foarte cinstită, care se numea *Iudita*. Aceasta împreună cu ai săi ducea o viaţă foarte retrasă, se ruga şi postea mult şi era veşnic îmbrăcată cu cămaşă de postav aspru. Cînd ea auzi de hotărîrea luată, zise către bătrînii oraşului: „Pentru ce ispitiţi voi pe Domnul ?

Să aşteptăm ajutorul Său şi să strigăm pentru izbăvirea noastră, şi El va asculta glasul nostru, dacă are îndurare către el“.

Şi bătrînii răspunseră: „Şi acum, roagă-te pentru noi, fiindcă eşti femeie evlavioasă, ca Domnul să ne trimită ploaie, ca să umple vasele noastre şi să nu mai ducem lipsă de apă !“

Iudita izbăveşte pe poporul său. Iudita intră atunci în casa sa de rugăciune şi, cu capul acoperit cu cenuşă, se aruncă înaintea Domnului, pentru ca să-I ceară ajutor. Apoi lepădă haina sa cea aspră, se spălă, se unse cu miresme şi, însoţită de slujnica sa, se duse în tabăra asirienilor. Sentinela o duse la Olofern. Acestuia îi plăcu Iudita şi-i dete învoire să iasă şi să intre în tabăra asirienilor oricînd va voi ea. La patru zile după aceea Olofern dădu un ospăţ mare, la care a poftit şi pe Iudita. Moleşit de beţie, Olofern se întinse în patul său şi adormi. Toată lumea se împrăştie şi nu rămase cu Olofern decît numai singură Iudita.

Şi îndreptîndu-se spre stîlpul patului care era la capul lui Olofern, luă paloşul lui şi, apropiindu-se de pat, prinse pe Olofern de păr şi zise: „Întăreşte-mă Doamne, Dumnezeul lui Israel, în ziua aceasta !“ Apoi îl lovi peste gît de două ori din toate puterile şi-i reteză capul.

Şi rostogoli trupul lui de pe pat şi luă perdeaua de pe stîlpi şi după puţin timp ieşi şi dădu roabei sale capul lui Olofern. Şi ea îl puse în desaga ei cu merinde. Şi amîndouă ieşiră ca de obicei la rugăciune. Şi străbătură tabăra, ocoliră văgăuna stîncii şi o luară la deal pe muntele Betuliei şi ajunseră la porţile cetăţii.

Iudita cu tot poporul său laudă pe Dumnezeu. Iudita chiar în noaptea aceea adună poporul şi-i arătă capul lui Olofern, zicînd cu glas tare: „Lăudaţi pe Dumnezeu ! Lăudaţi-L. Preaslăviţi pe Dumnezeu, Care n-a lipsit neamul lui Israel de mila Sa, ci a zdrobit în noaptea aceasta, prin mîna mea, pe vrăjmaşii noştri !“

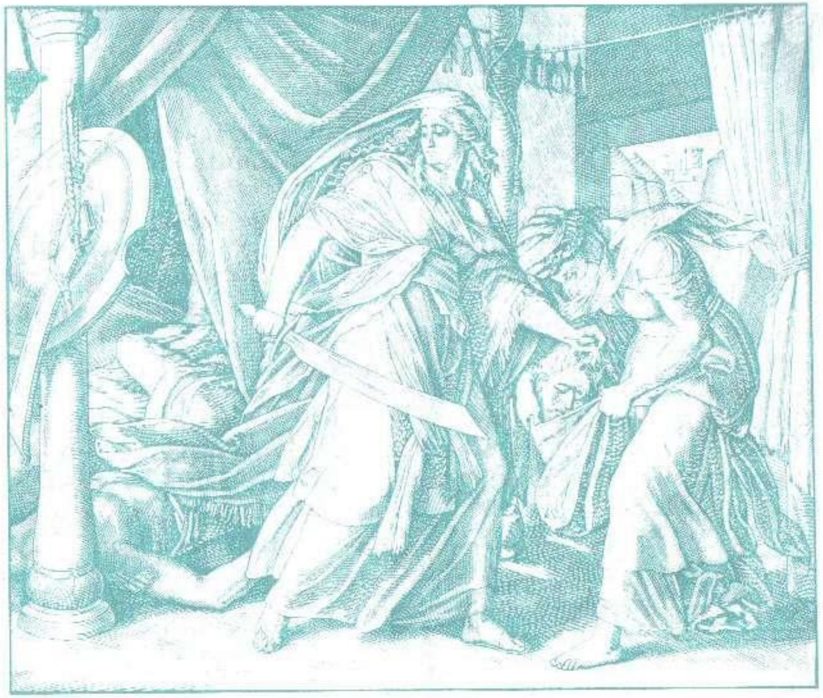

Şi tot poporul se înspăimîntă foarte şi, căzînd în genunchi, se închină lui Dumnezeu şi zise într-un cuget: „Preaslăvit eşti Tu, Dumnezeul nostru, Care ai nimicit astăzi pe vrăjmaşii poporului nostru !“

Şi *Oziaş*, o căpetenie a cetăţii, îi zise Iuditei: „Mărită să fii tu, fiică, de Dumnezeu cel Preaînalt, înaintea tuturor femeilor de pe pămînt, şi preaslăvit să fie Domnul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pămîntul şi Care te-a condus pe tine, ca să tai capul căpeteniei duşmanilor noştri“.

Cînd se făcu ziuă, capul lui Olofern a fost spînzurat pe zidul cetăţii şi toţi oamenii din cetate apucară armele şi năvăliră asupra asirienilor. Aceştia alergară să deştepte pe generalul lor, dar nu găsiră decît numai trupul plin de sînge şi fără cap. Cuprinşi de groază, asirienii fugiră.

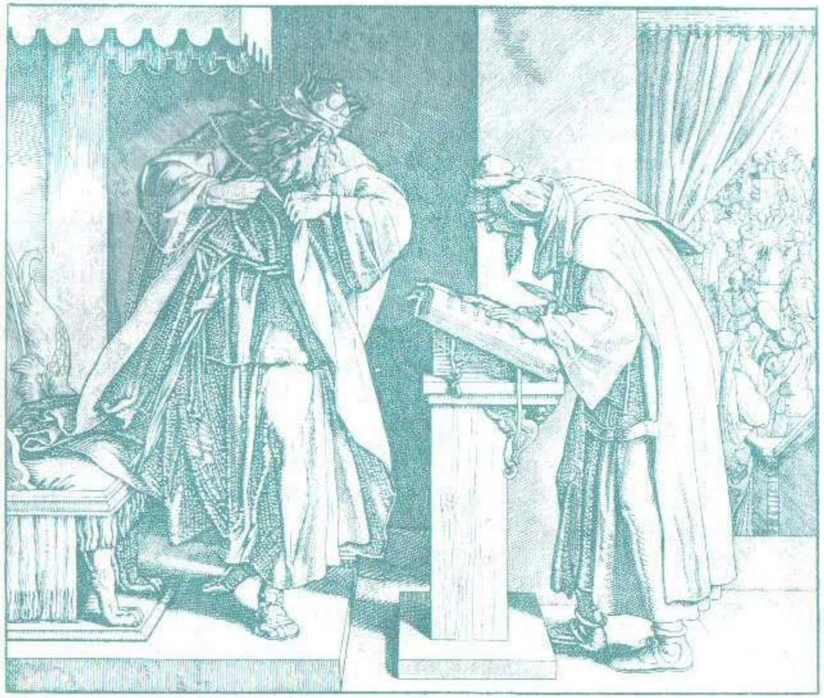

Iudita este lăudată de toţi. Această faptă a Iuditei ajunse îndată cunoscută în toată ţara.

Atunci marele preot *Ioachim* împreună cu marele sfat al fiilor lui Israel, care locuiau în Ierusalim, se duseră să vadă izbînda pe care Domnul o dăduse lui Israel, să o vadă pe Iudita şi să-i facă urare de izbîndă ca nişte prieteni.

Ajungînd la ea, toţi într-un cuget o lăudară: „*Tu, mîndria lui Israel, tu inima cea neapusă a neamului nostru !*

Tu le-ai făcut toate acestea cu mîna ta şi tu ai adus izbînda lui Israel. Dumnezeu va binevoi întru acestea ! Binecuvîntată să fii tu de Dumnezeu cel atotputernic în veci ! Şi tot poporul striga: Amin!“

Atunci Iudita a dat din nou slavă lui Dumnezeu într-o frumoasă cîntare, alcătuită de dînsa. Ea a trăit pînă la adînci bătrîneţi şi la moarte a fost plînsă de tot poporul (Iudita).

Dumnezeu şi-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le ruşineze pe cele tari (1 Cor. 1, 27).

*

În zilele regelui *Iosia,* s-a descoperit în Casa Domnului Cartea legămîntului, şi aceasta a fost citită înaintea regelui şi a tot poporul.

Şi a înţeles regele Iosia şi a grăit: „Mare este mînia Domnului ce s-a aprins asupra noastră, pentru că părinţii noştri n-au ascultat cuvintele Cărţii acesteia, ca să se poarte după cele ce ni s-au poruncit“.

În regatul lui Iuda s-au mai arătat încă trei prooroci: *Naum, Avacum* şi *Sofonie.*

Naum a prevestit dărîmarea Ninivei: Vai de cetatea cea vărsătoare de sînge, plină de minciună şi de silnicie, din care nu se mai curmă jaful! Arunca-voi pe tine cu spurcăciuni, batjocori-te-voi, privelişte te voi face. Şi oricine te va vedea va întoarce capul de la tine, zicînd: „Pierit-a Ninive! Cine o va jeli şi de unde îi voi căuta mîngîietori?“ (3, 1, 6, 7).

Avacum tresaltă în aşteptarea lui Mesia: „Ci eu voi tresălta de veselie în Domnul, bucura-mă-voi de Dumnezeu, Mîntuitorul meu“ (3, 18).

Sofonie zice din partea lui Dumnezeu: Atunci voi da popoarelor buze curate, ca toate să se roage Domnului şi cu rîvnă să-I slujească Lui. În ziua aceea se va zice Ierusalimului: „Nu te teme Sioane, căci mîinile tale nu vor slăbi.

Domnul Dumnezeul tău este în mijlocul tău ca un izbăvitor puternic. El se va bucura foarte de tine şi în dragostea Lui va tresălta şi va cînta de bucurie pentru tine“ (3, 9, 16—17).

Dărîmarea Ierusalimului şi robia babilonică

Proorocul Ieremia mustră poporul. Ieremia a proorocit în timpul celor din urmă cinci regi ai lui Iuda, pînă la ducerea poporului în robia Babilonului. Neştiind ce-i frica, el a mustrat necontenit poporul pentru păcatele lui şi proorocea apropierea dărîmării Cetăţii sfinte.

Iudeii duşi în robie. În vremea regelui Ioiachim, *Nabucodonosor,* regele Babilonului, veni în capul unei mari armate, înconjură Ierusalimul şi puse stăpînire pe el la anul 606 înainte

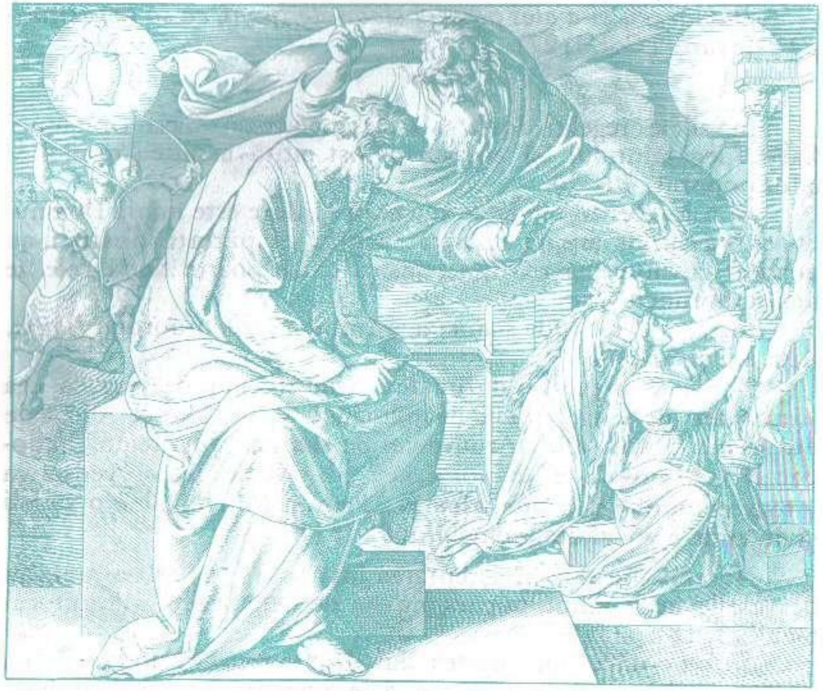

de Hristos. Apoi el duse rob la Babilon pe regele Iudeii Ioiachim, împreună cu un mare număr de evrei.

Cu aceasta s-a început robia babiloneană, care a ţinut 70 de ani (606–536 a. H.). După cîtva timp, Ioiachim căpătă voie să se întoarcă în ţara sa. Dar, la trei ani după aceasta, se răzvrăti din nou împotriva regelui Babilonului. Atunci Nabucodonosor veni iarăşi de înconjură Ierusalimul. Ioiachim muri în timpul înconjurării.

Iehonia, fiul său, care i-a urmat în domnie, fu silit să se dea prins după trei luni. El fu dus la Babilon, împreună cu zece mii de supuşi ai săi, la anul 598 înainte de Hristos. La rîndul său, *Sedechia,* făcîndu-se rege în Iudeea, a greşit înaintea Domnului şi a fost necredincios şi regelui Babilonului, din care pricină acesta veni a treia oară, luă Ierusalimul, dărîmă cetatea şi templul, şi duse la Babilon pe iudeii ce mai rămăseseră, împreună cu regele lor. El nu lăsă decît poporul de rînd de la ţară, vierii şi plugarii.

Aşa s-a sfîrşit regatul lui Iuda la anul 588 înainte de Hristos.

Proorocul Ieremia a fost lăsat în ţara lui. Pe dărîmăturile oraşului sfînt a făcut el să răsune acele vestite cuvinte de jale, care poartă numele de *„Plîngerile lui Ieremia"*. Dar Domnul i-a descoperit că, după *70 de ani,* poporul se va întoarce din robie, şi în depărtarea viitorului el a văzut pe *Răscumpărătorul,* pe Care L-a şi vestit prin următoarele cuvinte:

„Iată, vin zile, zice Domnul, cînd voi ridica lui David Odraslă dreaptă. Acela va fi rege şi va domni, şi va fi înţelept, şi va face dreptate în ţară. Şi numele Lui va fi: Domnul, Mîntuirea noastră".

Baruh, prietenul lui Ieremia, s-a dus cu acesta în Egipt, iar după moartea prietenului său, s-a dus şi el la *Babilon,* după neamul său, care se afla acolo în robie.

El de asemenea a vestit pe Mesia: „Acesta este Dumnezeul nostru şi nimeni altul nu este asemenea Lui. Pe pămînt s-a arătat şi cu oamenii împreună a locuit" (3, 36–38; 4 Regi 24–25; 2 Par. 36; Ier. 52).

* * *

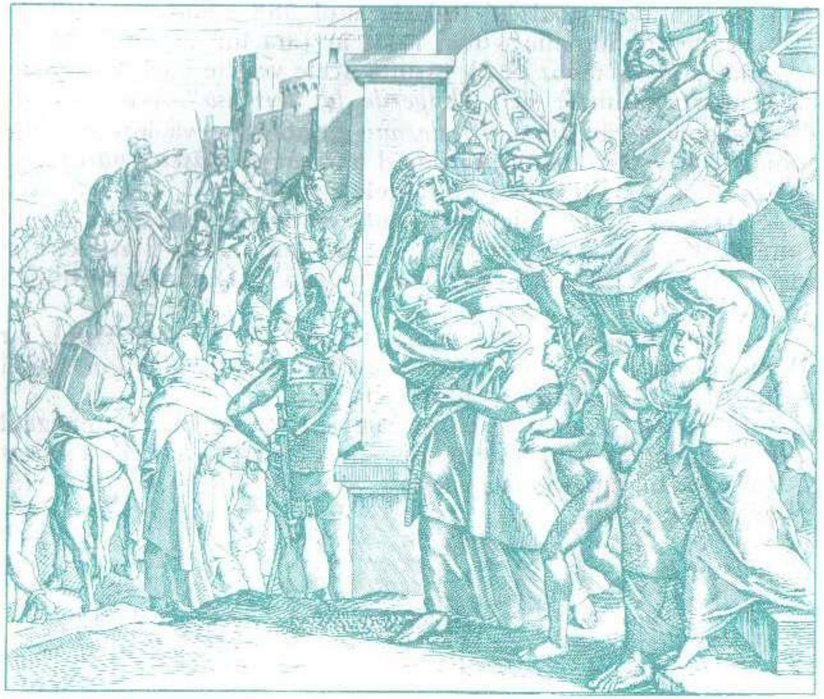

VII.

TIMPUL ROBIEI BABILONICE

Proorocul Iezechiel

Iezechiel propovăduieşte pocăinţa. Iezechiel era preot. El era din numărul iudeilor, care au fost duşi în robie la Babilon, împreună cu regele *Iehonia,* deci la a doua luare a Ierusalimului. Dînsul a fost îmbrăcat cu vrednicie de prooroc cu 7 ani înainte de dărîmarea desăvîrşită a Cetăţii sfinte şi şi-a îndeplinit această chemare printre fraţii săi rămaşi la Ierusalim. Chemarea lui era de a îndemna poporul la pocăinţă şi de a-l încuraja să nădăjduiască iertarea.

Iezechiel propovăduieşte sfîrşitul robiei şi întoarcerea robilor la Ierusalim. Această întoarcere a lui Israel la viaţa sa naţională şi liberă este în acelaşi timp o icoană a *învierii viitoare a morţilor.*

Fost-a mîna Domnului peste mine şi m-a dus Domnul cu duhul şi m-a pus în mijlocul unui cîmp plin de oase omeneşti.

Şi m-a purtat împrejurul lor; dar iată oasele acestea erau foarte multe pe faţa pămîntului şi uscate complet.

Şi mi-a zis Domnul: „Fiul omului, vor învia, oare, oasele acestea ?" Iar eu am zis: „Dumnezeule, numai Tu ştii aceasta".

Domnul însă mi-a zis: „Prooroceşte asupra oaselor acestora şi le zi: Oase uscate, ascultaţi cuvîntul Domnului !

Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul oaselor acestora: Iată Eu voi face să intre în voi duh şi veţi învia.

Voi pune pe voi vine şi carne va creşte pe voi: vă voi acoperi cu piele, voi face să intre în voi duh şi veţi învia şi veţi şti că Eu sînt Domnul".

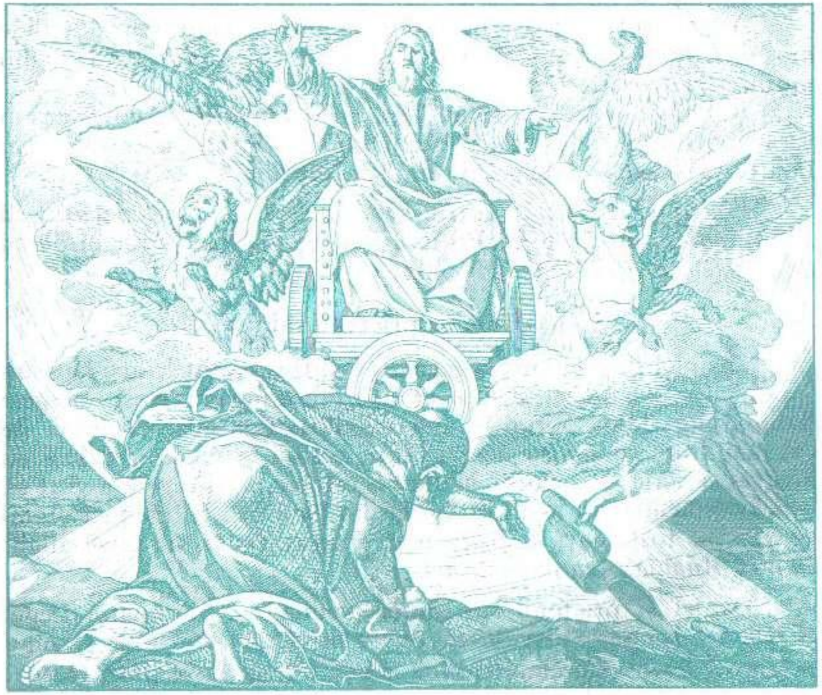

Proorocit-am deci cum mi se poruncise. Și cînd am proorocit, iată s-a făcut un sunet și o mișcare și oasele au început să se apropie, fiecare os la încheietura sa.

Și am privit eu și iată erau pe ele vine, și carne crescuse și pielea le acoperea pe deasupra, iar duh nu era în ele.

Atunci mi-a zis Domnul: „Fiul omului, proorocește duhului, proorocește și zi duhului: Așa grăiește Domnul Dumnezeu: Duhule, vino din cele patru vînturi și suflă peste morții aceștia și vor învia !".

Deci am proorocit eu, cum mi se poruncise, și a intrat în ei duhul și au înviat, și mulțime multă foarte de oameni s-au ridicat pe picioarele lor.

Și mi-a zis iarăși Domnul: „Fiul omului, oasele acestea sînt toată casa lui Israel. Iată ei zic: „S-au uscat oasele noastre și nădejdea noastră a pierit: sîntem smulși din rădăcină".

De aceea propovăduiește și le zi: Așa grăiește Domnul Dumnezeu: Iată, Eu voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul Meu, din mormintele voastre și vă voi duce în țara lui Israel.

Astfel veți ști că Eu sînt Domnul, cînd voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul Meu, din mormintele voastre.

Și voi pune în voi duhul Meu și veți învia și vă voi așeza în țara voastră, și veți ști că Eu, Domnul, am zis aceasta și am făcut" (37, 1–16; 4 Regi 25; Ier. 52; Iezechiel).

Precum e adevărat că Eu sînt viu, tot așa-i de adevărat că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu (Iez. 33, 14).

Daniel și prietenii săi

Daniel luat la curtea regelui. Printre israeliții duși la Babilon se aflau cîțiva tineri de neam domnesc. Regele Babilonului dădu poruncă mai-marelui casei sale să aleagă pe cei mai frumoși dintre aceștia spre a sluji la curte. Aceștia au învățat a scrie și a vorbi în limba caldeiană și regele a vrut să le dea mîncare din masa sa și vin din care bea el. După trei ani aceștia au fost luați pe lîngă rege. Printre acești tineri se aflau: *Daniel, Anania, Azaria* și *Misael.*

Daniel și prietenii săi rămîn credincioși poruncilor Legii. Și Daniel își puse în gînd să nu se spurce cu bucatele și vinul regelui și ceru voie căpeteniilor famenilor să nu se pîngărească.

Și Dumnezeu i-a dat să afle înaintea căpeteniei famenilor bunăvoință și îndurare.

Și a zis căpetenia famenilor către Daniel: „Mă tem numai de domnul meu, regele, care v-a rînduit mîncărurile și băuturile; pentru că o să vadă el mai trase chipurile voastre decît ale tinerilor celor de o vîrstă cu voi. Voi puneți în primejdie capul meu înaintea regelui".

Și a grăit Daniel către supraveghetorul pe care căpetenia famenilor îl pusese peste Daniel, Anania, Misael și Azaria:

„Încearcă odată cu servii tăi timp de zece zile și dă-ne să mîncăm bucate din zarzavaturi și să bem apă !

Apoi să te uiți la chipurile noastre și la chipurile tinerilor care mănîncă din bucatele regelui și cum ți se va părea, așa fă cu supușii tăi".

Dumnezeu răsplătește acestor tineri pentru evlavia lor. Atunci el le îngădui această rugăminte și încercă timp de zece zile. Și după un răstimp de zece zile, ei arătau mai frumoși și mai grași la trup decît toți tinerii care mîncau din bucatele regelui.

Atunci supraveghetorul le-a înlocuit mîncarea lor și vinul – băutura lor – și le-a dat mîncăruri de legume.

Și acestor patru tineri le-a dat Dumnezeu știință și pricepere în orice scriere, precum și înțelepciune, încît Daniel putea să tîlcuiască vedeniile și visele.

Și după acel răstimp hotărît de rege ca să-i aducă, i-a înfățișat căpetenia famenilor înaintea lui Nabucodonosor.

Și a grăit regele cu ei, dar n-a aflat pe nimeni printre ei toți ca pe Daniel, Anania, Misael și Azaria. Și ei începură să slujească pe rege.

Și în toate întrebările, cînd era vorba de înțelepciune și de pricepere, asupra cărora regele le cerea dezlegarea, îi găsea pe ei de zece ori mai isteți decît magii și prezicătorii din tot regatul lui.

Și a rămas Daniel acolo pînă în anul întîi al domniei lui Cirus (Dan. 1–9–12).

Rădăcina înțelepciunii este a se teme de Domnul ! (Înț. Sir. 1, 18).

Cinstita Suzana scapă cu ajutorul lui Daniel

Suzana nu se învoiește la păcat. În vremea aceea era la Babilon un om bogat și vestit, numit *Ioachim.* Evreii din robie aveau obiceiul de a se aduna la el. Tot atunci se aflau la evrei doi bătrîni, aleşi de popor ca judecători. Ioachim avea o femeie foarte evlavioasă şi credincioasă, numită *Suzana*. Într-o zi, aceasta, însoţită de fete, se duse, după obicei, în grădina sa de lîngă casă şi închise poarta. În grădină erau ascunşi cei doi bătrîni.

Şi după ce au ieşit fetele, s-au sculat cei doi bătrîni şi au alergat asupra ei şi au zis: „Iată, uşile grădinii sînt închise şi nimeni nu ne vede, şi sîntem aprinşi cu poftă asupra ta.

Pentru aceasta binevoieşte şi te culcă cu noi; iar de nu, vom mărturisi asupra ta că a fost cu tine un tînăr şi pentru aceasta ai trimis fetele de la tine".

Şi a suspinat Suzana şi a zis: „Sînt strîmtorată din toate părţile; că de voi face aceasta, moarte îmi este; iar de nu voi face, nu voi scăpa din mîinile voastre. Mai bine este pentru mine să nu fac şi să cad în mîinile voastre decît să păcătuiesc înaintea Domnului".

Şi a strigat Suzana cu glas mare şi au strigat şi cei doi bătrîni asupra ei; şi alergînd unul a deschis uşile grădinii.

Dacă auziră cei din casă strigătul din grădină, săriră înăuntru pe uşa cea din dos să vadă ce i s-a întîmplat.

Şi după ce au grăit bătrînii cuvintele lor, s-au ruşinat slugile foarte, că niciodată nu s-a grăit cuvînt ca acesta de Suzana.

Suzana osîndită pe nedrept. Şi a doua zi, după ce s-a adunat poporul la Ioachim, bărbatul ei, au venit şi cei doi bătrîni plini de cuget rău asupra Suzanei, ca să o omoare.

Şi au zis înaintea poporului: „Trimiteţi la Suzana, fata lui Hilchia, femeia lui Ioachim"; şi ei au trimis.

Şi a venit ea şi părinţii ei şi fiii ei şi toate rudeniile ei.

Suzana era gingaşă şi frumoasă.

Aceşti bătrîni nelegiuiţi au poruncit ca ea să se descopere, că era acoperită, ca să se sature de frumuseţile ei.

Şi plîngeau toţi cei ce erau lîngă ea şi toţi cei ce o ştiau.

Şi, sculîndu-se bătrînii în mijlocul poporului, puseră mîinile pe ea.

Ea, plîngînd, căuta la cer, că inima ei era nădăjduind spre Domnul.

Şi au zis bătrînii: „Umblînd noi în grădină, a intrat ea cu două slujnice şi a închis uşa, dîndu-le drumul.

Şi a venit la ea un tînăr care fusese ascuns şi s-a culcat cu ea.

Noi fiind în colţul grădinii, văzînd fărădelegea, am alergat asupră-le.

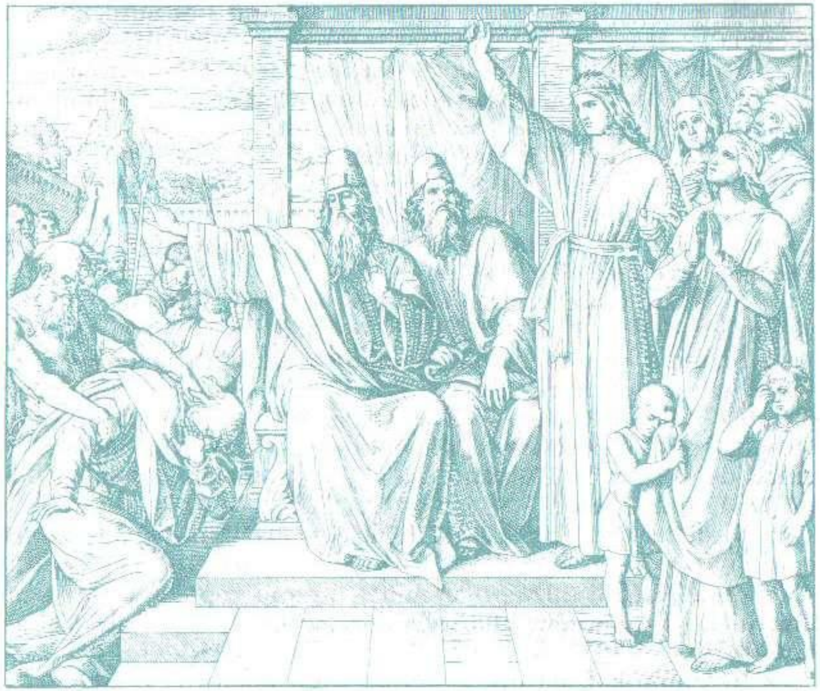

Şi văzîndu-i împreunîndu-se, pe el nu l-am putut opri, că era mai tare ca noi şi, deschizînd uşile, a fugit.

Şi prinzînd-o pe ea, am întrebat-o cine era tînărul acela şi n-a vrut să ne spună.

Aceasta mărturisim".

Şi i-a crezut pe ei adunarea, ca pe nişte bătrîni ai poporului şi judecători, şi au judecat-o spre moarte.

Şi strigînd cu glas mare, Suzana a zis: „Dumnezeule cel Veşnic, Cunoscătorul celor ascunse, Cel ce ştii toate mai înainte de a se face, Tu ştii că minciuni au spus asupra mea.

Şi iată mor, nefăcînd nimic din cele ce au viclenit aceştia asupra mea.

Daniel face să se cunoască nevinovăţia Suzanei. Şi a auzit Dumnezeu glasul ei şi, cînd o duceau să o piardă, a deşteptat duhul într-un prunc tînăr, căruia îi era numele *Daniel*.

Şi a strigat pruncul cu glas mare: „Curat sînt eu de sîngele acesteia".

S-a întors tot poporul la el, şi a zis: „Ce înseamnă aceasta ?"

Şi el, stînd în mijlocul lor, a zis: „Oare aşa de nebuni sînt toţi fiii lui Israel ? Căci necercetînd, nici adevărul cunoscînd, aţi osîndit pe fata lui Israel. Întoarceţi-vă la judecată, pentru că minciuni [illegible] spus aceştia asupra ei".

Şi s-a întors tot poporul degrabă şi i-au zis lui bătrînii: „Vino de şezi în mijlocul nostru şi ne spune nouă că ţi-a dat Dumnezeu cinstea bătrîneţilor".

Şi a zis către ei Daniel: „Despărţiţi-i unul de altul şi-i voi întreba".

Şi după ce s-au despărţit unul de altul, a chemat pe unul din ei şi a zis către el: „Învechitule în zile rele ! Acum au venit păcatele tale, pe care le făceai mai înainte, făcînd judecăţi strîmbe, şi pe cei nevinovaţi învinuind, şi pe cei vinovaţi slobozind, de vreme ce Domnul zice: „Pe cel nevinovat şi pe cel nedrept să nu-l omori".

Şi de ai văzut pe această femeie cu acel tînăr, spune sub ce copac i-aţi prins în fapt ?" El a zis: „Sub mesteacăn".

Zis-a Daniel: „Drept ai minţit asupra capului tău. Acum îngerul lui Dumnezeu, luînd răspuns de la el, te va spinteca în două".

Şi punîndu-l alături, a poruncit să aducă pe celălalt şi a zis: „Sămînţa lui Canaan şi nu a lui Iuda, frumuseţile te-au înşelat şi pofta a răzvrătit inima ta.

Aşa făceai fetelor lui Israel care de frică, se împreunau cu voi; ci n-a suferit fata lui Iuda fărădelegea voastră.

Acum spune-mi sub ce copac i-aţi prins ?" Iar el a zis: „Sub salcîm".

Şi i-a zis Daniel lui: „Drept ai minţit şi tu asupra capului tău. Că aşteaptă îngerul lui Dumnezeu, avînd sabie, să te taie în două, ca să vă piardă de tot pe voi".

Şi a strigat toată adunarea cu glas mare şi a binecuvîntat pe Dumnezeu, Cel ce izbăveşte pe cei ce nădăjduiesc în El.

Şi s-a sculat asupra celor doi bătrîni, că i-a dovedit Daniel din cuvintele lor, că au mărturisit strîmb şi le-a făcut după legea lui Moise, precum cu vicleşug gîndit-au să facă aproapelui lor, şi i-a omorît şi a scăpat sîngele cel nevinovat în ziua aceea.

Iar Hilchia şi femeia lui au lăudat pe Dumnezeu pentru Suzana, fiica lor, împreună cu Ioachim, bărbatul ei, şi cu toate neamurile ei pentru că nu s-a aflat întru ea lucru urît. Şi din ziua aceea, Daniel a fost mare în ochii poporului.

Prin păcatul buzelor se prinde în laţ păcătosul, iar dreptul (prin dreptatea lui) scapă din strîmtorare (Pilde 7, 13).

Visul regelui Nabucodonosor

Dumnezeu trimite regelui un vis ciudat. Şi în anul al doilea al domniei lui Nabucodonosor, a visat Nabucodonosor vise, iar duhul lui s-a tulburat şi somnul nu-l mai prindea.

Şi a poruncit regele să cheme pe vrăjitori, pe prezicători şi pe magi şi pe caldei, ca să-i spună regelui visele lui; şi ei au intrat şi s-au înfăţişat înaintea regelui.

Şi le-a zis lor regele: „Visat-am un vis; duhul îmi este tulburat şi vreau să ştiu visul".

Răspuns-au caldeii în faţa regelui şi au zis: „Nu se află om pe pămînt care să poată face cunoscut ceea ce cere regele, fiindcă nici un rege oricît de mare şi de puternic ar fi, nu ar cere aşa ceva de la nici un tîlcuitor de semne, vrăjitor sau caldeu.

Şi lucru pe care îl cere regele este greu şi nimeni altul nu poate să-l descopere înaintea lui, decît zeii al căror locaş nu este printre cei muritori".

Din această pricină regele s-a mîniat şi, în marea lui furie, a poruncit să fie ucişi toţi înţelepţii din Babilon.

Cînd porunca a ieşit ca înţelepţii să fie omorîţi, trebuia să fie omorît şi Daniel, şi cei dimpreună cu el.

Atunci Daniel îşi îndreptă cuvîntul cu înţelepciune şi iscusinţă către Arioh, mai-marele gărzii regelui, care ieşise să omoare pe înţelepţii din Babilon, şi începu a grăi către Arioh, împuternicitul regelui: „De ce a dat regele o poruncă aşa de aspră ?" După ce Arioh i-a lămurit lui Daniel rostul poruncii, Daniel plecă şi rugă pe rege să-i lase vreme ca să-i descopere tîlcul.

Dumnezeu descoperă lui Daniel visul. După aceea Daniel se duse în casa lui şi dădu de ştire lui Anania, Misael, Azaria, prietenii lui, care este pricina, cerîndu-le să roage fierbinte milostivirea lui Dumnezeu din ceruri pentru această taină, ca să nu se lase să piară Daniel şi prietenii lui împreună cu ceilalţi înţelepţi ai Babilonului.

Atunci i s-a descoperit lui Daniel taina aceasta într-o vedenie de noapte. Şi a preaslăvit Daniel pe Dumnezeul cerului. Dus fiind apoi la rege, Daniil îi zise:

„Taina pe care vrea să o afle regele nu pot s-o facă cunoscută lui nici înţelepţii, nici prezicătorii, nici vrăjitorii, nici cititorii în stele.

Dar este un Dumnezeu în ceruri, Care descoperă tainele şi Care a făcut cunoscut regelui Nabucodonosor ce se va întîmpla în vremurile ce vor veni. Iată care este visul şi vedenia din capul tău, cînd erai culcat în patul tău:

Ţie, rege, îţi treceau gînduri prin minte, cînd erai în patul tău, pentru ceea ce se va întîmpla mai pe urmă, şi Cel ce ţi-a descoperit taina ţi-a dat să ştii ce va fi.

Şi mie, nu prin înţelepciunea care ar fi în mine mai mult decît la toţi cei vii mi s-a descoperit taina aceasta, ci ca să se facă ştiut regelui înţelesul ei ca să cunoşti gîndurile inimii tale.

O, rege ! Tu priveai şi iată un chip – acest chip este peste măsură de mare şi strălucirea lui neobişnuită – stătea înaintea ta şi înfăţişarea lui era grozavă.

Acest chip avea capul de aur curat, pieptul şi braţele de argint, pîntecele şi coapsele de aramă, pulpele de fier, iar picioarele o parte de fier şi o parte de lut.

Tu priveai şi iată o piatră desprinsă, nu de mînă, lovi chipul peste picioarele de fier şi de lut şi le sfărîmă.

Atunci fură sfărîmate în acelaşi timp, fierul, lutul, arama, argintul şi aurul şi ajunseseră ca pleava de pe arie vara şi vîntul le luă cu sine fără ca să se găsească locul lor; iar piatra care a lovit chipul a crescut munte mare şi a umplut tot pămîntul".

Daniel tîlcuieşte visul. „Iată visul, iar tîlcuirea lui o vom spune înaintea regelui.

Tu, rege al regilor, căruia Dumnezeul cerului i-a dat regatul, puterea, tăria şi mărirea, şi în mîinile căruia a dat pe fiii oamenilor în orice ţinut ar locui, precum şi fiarele cîmpului, păsările cerului, şi i-a dat stăpînire peste toate; tu eşti capul de aur.

Şi după tine se va ridica un alt regat mai mic decît al tău, apoi un al treilea regat de *aramă*, care va stăpîni peste tot pămîntul.

Şi un al patrulea regat va fi tare ca *fierul* şi, după cum fierul sfărîmă şi zdrobeşte totul, şi el va sfărîma şi va preface totul în pulbere, ca fierul care face totul bucăţi.

Iar picioarele pe care le-ai văzut şi degetele: unele de lut de olar, şi altele de fier, înseamnă că va fi un regat împărţit şi va fi tare ca fierul, după cum tu ai văzut fier amestecat cu lut.

Şi degetele picioarelor, unele de fier şi altele de lut, înseamnă că regatul va fi parte tare, parte şubred.

Şi după cum ai văzut fierul amestecat cu lutul, aşa se vor amesteca prin înrudiri, dar nu vor avea legătură temeinică între ele, după cum fierul nu se poate amesteca la un loc cu lutul.

În vremea acestor regi, Dumnezeul cerului va ridica un regat veşnic care nu va fi nimicit niciodată şi care nu va fi trecut la alt popor; El va sfărîma şi va nimici toate aceste regate şi singur El va rămîne în veci.

După cum tu ai văzut că o piatră a fost desprinsă din munte, nu de mînă, şi a zdrobit fierul, arama, lutul, argintul şi aurul, Marele Dumnezeu a dat de ştire regelui ceea ce va fi în viitor; visul este adevărat şi tîlcuirea lui neîndoielnică".

Atunci împăratul Nabucodonosor a căzut cu faţa la pămînt, şi s-a închinat înaintea lui Daniel şi dădu poruncă să-i aducă jertfe şi tămîieri.

Răspuns-a regele către Daniel şi a zis: „Cu adevărat că Dumnezeul vostru este Dumnezeul dumnezeilor şi regilor, descoperitorul tainelor, căci tu ai putut să descoperi această taină".

Atunci regele ridică la mare vrednicie pe Daniel şi îi dădu daruri şi numeroase lucruri de mare preţ, şi-l puse guvernator peste tot ţinutul Babilonului şi căpetenie peste toţi înţelepţii Babilonului.

Pentru aceea m-am rugat şi mi s-a dat înţelepciune (Înţ. Sol. 7, 7).

Cei trei tineri în cuptorul de foc

Prietenii lui Daniel rămîn tari în credinţă. După aceea Nabucodonosor a poruncit să se facă un idol mare de aur, înalt de 60 de coţi. Şi îndată un crainic strigă cu glas tare: „Iată ce vi se porunceşte vouă popoarelor, neamurilor şi limbilor: De îndată ce veţi auzi glasul trîmbiţei, flautului, chitarei, harpei, psalterionului, cimpoiului, şi al tuturor instrumentelor muzicale, veţi cădea la pămînt şi vă veţi închina chipului de aur pe care l-a ridicat regele Nabucodonosor; iar cine nu va cădea la pămînt şi nu se va închina, chiar în acea clipă va fi aruncat în mijlocul unui cuptor cu foc arzător".

Toată lumea s-a aruncat la pămînt şi s-a închinat; numai *Anania, Azaria* şi *Misael* nu s-au închinat. Zis-a regele către ei: „Dacă nu vreţi să vă închinaţi, într-o clipă veţi fi aruncaţi în mijlocul unui cuptor cu foc arzător. Şi care Dumnezeu vă va scăpa din mîna mea ?"

Iar ei au răspuns: „O, Nabucodonosor, noi n-avem nevoie ca la aceasta să-ţi dăm un răspuns !

Dacă, într-adevăr, Dumnezeul nostru Căruia Îi slujim poate să ne scape, El ne va scăpa din cuptorul cel cu foc arzător şi din mîna ta, o rege ! Dar dacă nu, ştiut să fie de tine, o, rege, că noi nu vom sluji dumnezeilor tăi şi înaintea chipului de aur pe care tu l-ai aşezat nu vom cădea la pămînt".

Îngerul apără pe cei trei tineri. Atunci Nabucodonosor se umplu de mînie şi îşi schimbă înfăţişarea feţei sale faţă de ei. Şi începînd iarăşi a grăi, porunci să încălzească cuptorul de şapte ori mai mult decît era de obicei.

Şi porunci celor mai puternici oameni din oştirea lui să-i lege şi să-i arunce în cuptorul cel cu foc arzător.

Atunci aceşti oameni, îmbrăcaţi cum erau: cu mantie, încălţăminte, pălărie şi cu toată îmbrăcămintea lor au fost legaţi şi aruncaţi în mijlocul cuptorului cu foc arzător.

Fiindcă porunca regelui era grabnică şi cuptorul foarte înfierbîntat, acei oameni care au aruncat pe cei trei tineri au fost mistuiţi de văpaia focului.

Şi aceşti trei bărbaţi căzură legaţi în mijlocul cuptorului cu foc arzător.

Regele dă cinstire Adevăratului Dumnezeu. Atunci regele Nabucodonosor fu cuprins de spaimă şi se sculă în grabă. El prinse a grăi şi zise către sfetnicii săi: „Oare n-am aruncat noi trei bărbaţi legaţi în mijlocul cuptorului cu foc arzător ?" Răspuns-au şi i-au zis: „Cu adevărat, aşa este, o rege !"

Şi începînd din nou a grăi, zise: „Iată eu văd patru bărbaţi dezlegaţi, umblînd prin mijlocul cuptorului, nevătămaţi, iar chipul celui de-al patrulea, ca faţa unuia dintre fiii zeilor".

Atunci se apropie Nabucodonosor de gura cuptorului cu foc arzător şi, începînd a grăi, zise: „Sadrac, Meşac şi Abed-Nego, slujitorii mei, ieşiţi afară şi veniţi la mine !" Atunci cei trei tineri ieşiră dinăuntrul cuptorului.

Şi adunîndu-se satrapii, dregătorii cei mai mari, ocîrmuitorii şi sfetnicii regelui, văzură că focul nu pricinuise nici o vătămare trupului acestor oameni, că nici perii capului nu se pîrliseră şi că hainele lor erau neschimbate şi că nici măcar nu miroseau a foc.

Răspuns-a Nabucodonosor şi a zis: „Binecuvîntat să fie Dumnezeul lui Sadrac, Meşac şi Abed-Nego, Care a trimis pe îngerul Său şi a izbăvit pe servii Săi, care îşi puseseră nădejdea în El şi care au călcat porunca regelui şi şi-au dat trupurile lor ca să nu slujească şi să nu se închine altor dumnezei decît Dumnezeului lor".

Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeţi-vă mai curînd de acela care poate şi sufletul şi trupul să le piardă în gheenă (Mt. 10, 28).

Necredinciosul rege Belşaţar

Belşaţar necinsteşte vasele sfinte. *Belşaţar*, regele Babilonului, făcu un mare ospăţ pentru o mie din dregătorii săi, şi, în faţa celor o mie, bău vin.

Belşaţar cînd era în toiul ospăţului, la băutul vinului, porunci să aducă vasele de aur şi de argint pe care Nabucodonosor, tatăl său, le luase din templul din Ierusalim, ca regele să bea vin în ele împreună cu dregătorii săi, femeile sale şi concubinele sale.

Atunci au fost aduse vasele de aur şi de argint care fuseseră luate din casa lui Dumnezeu din Ierusalim şi băură din ele regele şi dregătorii săi, femeile sale şi concubinele sale.

Ei băură vin şi preamăriră pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă, de fier, de lemn şi de piatră.

Vestirea pedepsei pentru acest păcat. În aceeaşi clipă ieşiră degetele unei mîini de om, care scriseră în faţa sfeşnicului celui mare pe tencuiala peretelui palatului regal, şi regele văzu vîrful degetelor mîinii care scria.

Atunci faţa regelui se îngălbeni şi gîndurile lui se tulburară; încheieturile coapselor sale se slăbiră, iar genunchii i se izbiră unul de altul neîncetat.

Regele începu să strige din toate puterile să i se aducă prezicătorii, caldeii şi tîlcuitorii de semne. Atunci el prinse a grăi şi zise tuturor înţelepţilor din Babilon: „Oricine va citi scrisul acesta şi îmi va arăta tîlcuirea lui va fi îmbrăcat în veşmînt de purpură, lanţ de aur i se va pune împrejurul gîtului lui şi va ocîrmui ca al treilea în regatul meu."

Atunci veniră toţi înţelepţii regelui, dar nu putură citi scrisul, nici să-i facă cunoscut înţelesul lui.

Regele Belşaţar se înspăimîntă foarte, faţa lui îngălbeni, iar dregătorii lui rămaseră înmărmuriţi.

Atunci a poruncit să vină Daniel. Şi a zis Daniel: „Tu te-ai ridicat împotriva Stăpînului cerului şi ai adus vasele casei Sale înaintea ta, şi ai băut vin din ele, tu şi dregătorii tăi, femeile tale şi concubinele tale, şi ai preaslăvit dumnezei de argint, de aur,

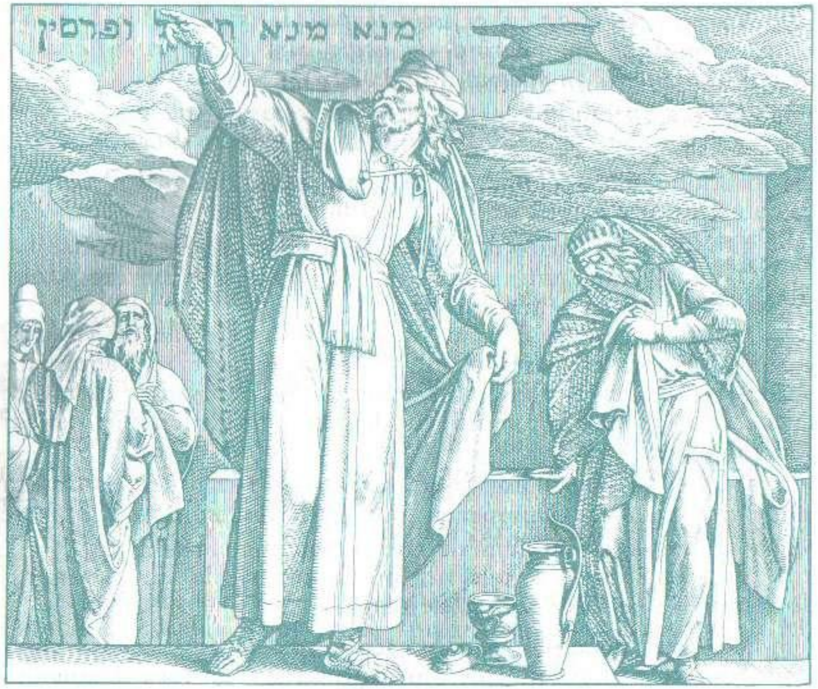

de aramă, de fier, de lemn şi de piatră, dumnezei care nu văd, nici nu aud şi nici nu cunosc nimic, iar pe Dumnezeu, în mîna Căruia este suflarea ta şi toate căile tale, nu L-ai cinstit.

Atunci a trimis El vîrful mîinii care a scris aceste cuvinte: Iată inscripţia care a fost scrisă: *Mene, tekel, ufarsin.*

Aceasta este tîlcuirea cuvîntului *mene:* Dumnezeu a numărat zilele regatului tău şi i-a pus capăt.

Tekel: l-a cîntărit în cîntar şi l-a găsit uşor.

Peres: a împărţit regatul tău şi l-a dat mezilor şi perşilor".

Pedeapsa vestită se împlineşte. Atunci a poruncit Belşaţar şi au îmbrăcat pe Daniel în veşmînt de purpură şi i-au atîrnat lanţ de aur de gîtul lui şi au dat de veste că el va cîrmui ca al treilea în împărăţie.

Chiar în noaptea aceea a fost omorît Belşaţar, împăratul caldeilor, şi *Darius* Medul a luat împărăţia lui (Dan. 5).

Iată Judecătorul stă înaintea uşilor (Iac. 5, 9).

7

Daniel întîia oară în groapa cu lei

O lege de stat opreşte rugăciunea. Darius, noul rege al Babilonului, îşi pusese în gînd să încredinţeze lui Daniel cîrmuirea ţării întregi. Zavistuind pe Daniel pentru cinstirea aceasta, satrapii căutau să-l învinuiască, dar nu aveau cu ce. Atunci, ca să poată măguli pe rege, îl îndemnară să dea o poruncă prin care se oprea pentru 30 de zile orice rugăciune, fie către Dumnezeu, fie către oameni, afară numai de cea către rege; cei ce nu se vor supune, să fie pedepsiţi prin aruncarea în groapa leilor. Regele primi propunerea asta.

Daniel se roagă şi după aceasta, ca de obicei. Îndată ce Daniel află că o astfel de poruncă a fost dată, intră în casa sa care avea în cămara de sus o fereastră deschisă înspre Ierusalim, şi în fiecare zi îngenunchea de trei ori, se ruga şi lăuda pe Dumnezeu, cum făcea şi mai înainte. Satrapii îl pîrîră la rege şi cerură ca el să fie aruncat în groapa cu lei.

Cînd a auzit regele acestea, s-a tulburat foarte şi şi-a îndreptat gîndul spre Daniel, cum ar putea să-l scape, şi pînă la apusul soarelui s-a străduit ca să-l scoată.

În urmă, oamenii aceia intrară în grabă la rege şi îi ziseră: „Ştiut să-ţi fie, o rege, că, după legea mezilor şi a perşilor, orice poruncă sau oprire dată de rege nu se poate schimba".

Atunci regele dădu poruncă să aducă pe Daniel şi îl aruncă în groapa cu lei. După aceasta, regele prinse a grăi şi zise lui Daniel: „Dumnezeul tău pe Care tu Îl cinsteşti fără încetare, Acela te va scăpa !"

Apoi s-a adus o piatră care a fost pusă peste gura gropii, iar regele a pecetluit-o cu inelul său, şi cu inelul dregătorilor săi, aşa ca nimic să nu se schimbe cu privire la Daniel.

Daniel e scăpat prin minune. Pe urmă, împăratul se duse în palatul său şi petrecu noaptea în post, şi nu aduse concubine lîngă el, iar somnul nu-l mai prinse.

Apoi regele s-a sculat dis-de-dimineaţă, în revărsat de zori, şi a venit în grabă la groapa cu lei.

Şi cînd s-a apropiat de groapă, a strigat pe Daniel cu glas tare. Atunci regele prinse a grăi şi zise lui Daniel: „Daniel, slujitorul Dumnezeului celui viu, Dumnezeul tău, Căruia te închini neîncetat, oare a putut să te scape de lei ?"

Apoi Daniel vorbi cu regele: „O, rege, în veci să trăieşti !

Dumnezeu a trimis pe îngerul Său şi a astupat gura leilor, şi ei nu mi-au făcut nici un rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea Lui, precum şi în faţa ta, rege, n-am făcut nici un rău !"

Regele s-a bucurat foarte şi a poruncit să scoată pe Daniel din groapă şi nici o rană nu i-a fost găsită, căci nădăjduise în Dumnezeul lui.

Atunci a poruncit regele să aducă pe bărbaţii aceia care defăimaseră pe Daniel şi îi aruncă în groapa cu lei, pe ei, pe fiii lor şi pe femeile lor, şi nici nu ajunseră bine în fundul gropii, că leii se şi năpustiră asupra lor şi le sfărîmară toate oasele.

Regele Darius scrise la toate popoarele, neamurile şi limbile care locuiesc peste tot pămîntul: „Pacea voastră să sporească ! Poruncă iese de la mine ca în tot cuprinsul regatului meu să se teamă şi să tremure lumea înaintea Dumnezeului lui Daniel, că El este Dumnezeul cel viu şi Care rămîne în veci, şi împărăţia Lui nu se va nimici, iar stăpînirea Lui nu va avea sfîrşit" (Dan. 6).

Cine sapă groapă altuia, cade singur în ea (Pilde 26, 27).

Daniel a doua oară în groapa cu lei

Daniel dărîmă capiştea idolului Bel. Şi era un idol la babilonieni, pe care îl chema Bel, şi se cheltuia la el în toată ziua făină de grîu douăsprezece măsuri, patruzeci de oi şi şase vedre de vin.

Şi regele îl cinstea pe el şi mergea în toate zilele de i se închina; iar Daniel se închina Dumnezeului său.

Şi a zis regele: „Pentru ce nu te închini lui Bel ?"

Iar el i-a zis: „Pentru că nu cred în idolii făcuţi de mîini, ci în Dumnezeul cel viu, Care a făcut cerul şi pămîntul şi are stăpînire peste tot trupul".

Şi i-a zis regele: „Dar nu ţi se pare ţie Bel a fi dumnezeu viu ? Nu vezi cîte mănîncă şi bea în toate zilele ?"

Şi a zis Daniel rîzînd: „Nu te înşela, stăpînia ta; acesta este de lut înăuntrul lui, şi în afară de aramă; nici nu mănîncă, nici nu bea vreodată".

Şi mîniindu-se regele, a chemat pe preoţii lui şi le-a zis: „De nu-mi veţi spune cine este cel ce mănîncă jertfa aceasta, veţi muri.

Iar de-mi veţi arăta că Bel mănîncă acestea, Daniel va muri, pentru că a hulit pe Bel".

Şi a zis Daniel regelui: „Aşa să fie, după cuvîntul tău".

Şi erau preoţii lui Bel şaptezeci, afară de femei şi de prunci.

Şi a venit regele cu Daniel în templul lui Bel.

Şi au zis preoţii lui Bel: „Iată noi ieşim afară, iar tu, rege, pune bucatele şi vinul şi închide uşa şi o pecetluieşte cu inelul tău.

Şi dimineaţa cînd vei veni, de nu vei afla toate mîncate de Bel, să murim noi sau, dimpotrivă, Daniel, cel ce a minţit asupra noastră".

Iar ei ziceau aşa pentru că făcuseră pe sub masă intrare ascunsă şi printr-aceea intrau totdeauna şi mîncau acelea.

Şi după ce au ieşit ei şi regele a pus bucatele înaintea lui Bel, a poruncit Daniel slugilor sale şi aduseră cenuşă şi au presărat-o în tot templul, în faţa regelui.

Şi ieşind, a închis uşa şi au pecetluit-o cu inelul regelui şi s-au dus.

Iar preoţii au venit noaptea, după obiceiul lor, şi femeile lor, şi pruncii lor, şi mîncară toate şi băură.

Şi a venit dimineaţa regele şi Daniel împreună cu el.

Şi a zis regele: „Întregi sînt peceţile Daniele ?" Iar el a zis: „Întregi, stăpîne".

Şi îndată ce s-a deschis uşa, uitîndu-se pe masă, regele a strigat cu glas mare: „Mare eşti Bel. Şi nu este la tine nici un vicleşug".

Şi a rîs Daniel şi a oprit pe rege ca să nu intre înăuntru, şi a zis: „Vezi faţa pămîntului, şi cunoaşte ale cui sînt urmele acestea".

Şi a zis regele: „Văd că sînt urme de bărbaţi şi de femei şi de prunci".

Şi mîniindu-se regele, atunci a prins pe preoţi şi pe femei şi pe fiii lor; şi i-au arătat uşile cele ascunse prin care intrau şi mîncau cele de pe masă.

Şi i-a omorît pe ei regele, şi pe Bel l-a dat lui Daniel, şi l-a stricat pe el şi capiştea lui.

Daniel ucide un balaur. Şi era un *balaur* mare într-un loc şi-l cinsteau pe el babilonienii.

Şi a zis regele către Daniel: „Au doară vei zice că şi acesta este de aramă ?

Acesta este viu şi mănîncă şi bea, nu vei mai putea zice că şi acesta nu este dumnezeu viu; deci închină-te lui".

Şi a zis Daniel: „Domnului Dumnezeului meu mă voi închina, că Acela este Dumnezeu viu; iar tu, o, rege, dă-mi slobozenie şi voi omorî balaurul fără de sabie şi fără de toiag".

Şi a zis regele: „Ţi-l dau ţie". Şi a luat Daniel răşină şi seu şi păr şi le-a fiert la un loc şi a făcut cocoloaşe şi le-a aruncat în gura balaurului şi mîncînd, a plesnit balaurul.

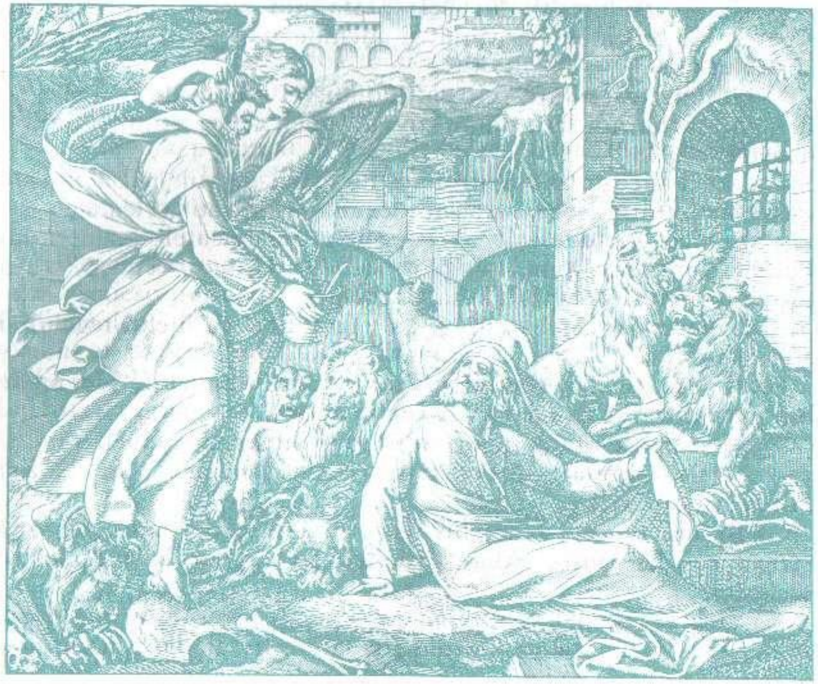

Şi a zis Daniel: „Iată închinăciunile voastre“.

Şi cînd au auzit babilonienii, s-au mîhnit foarte şi s-au pornit împotriva regelui.

Şi au zis: „Iudeu s-a făcut regele: pe Bel l-a stricat, pe balaur l-a omorît şi pe preoţi i-a tăiat“.

Şi venind la rege, i-au zis: „Dă-ne nouă pe Daniel; iar de nu, te vom ucide pe tine şi casa ta“.

Şi văzînd regele că se pornise asupra lui foarte, şi silit fiind, a dat lor pe Daniel. Iar ei l-au aruncat într-o groapă cu lei, şi a fost acolo şase zile.

Şi erau în groapă şapte lei, şi le da lor pe zi două trupuri de osîndiţi şi două oi; iar atunci nu le-au dat lor nimic, ca să mănînce pe Daniel, dar ei nu se atinseră de el.

Daniel hrănit în chip minunat. Şi era atunci *Avacum* prooroc în ţara iudeilor şi acela fiersese fiertură, şi a pus pîine în scafă, şi mergea la cîmp să ducă secerătorilor.

Şi a zis îngerul Domnului către Avacum: „Du prînzul pe care-l ai, în Babilon, lui Daniel, în groapa leilor“.

Şi a zis Avacum: „Doamne ! Babilonul nu l-am văzut şi groapa n-o ştiu unde este“.

Şi l-a luat îngerul Domnului de creştet şi, ţinîndu-l de părul capului său, l-a pus în Babilon deasupra gropii, întru repeziciunea duhului său.

Şi a strigat Avacum zicînd: „Daniele ! Daniele ! Ia mîncarea pe care ţi-a trimis-o ţie Dumnezeu“.

Şi a zis Daniel: „O, Ţi-ai adus aminte de mine, Dumnezeule, şi n-ai părăsit pe cei ce Te caută şi Te iubesc pe Tine !“

Şi s-a sculat Daniel şi a mîncat; iar îngerul Domnului îndată a dus pe Avacum la locul său.

Regele binecuvintează pe Dumnezeu. Iar regele a purces a şaptea zi să plîngă pe Daniel, şi a venit la groapă, s-a uitat înăuntru, şi iată Daniel şedea. Şi a strigat regele cu glas mare, zicînd: „Mare eşti, Doamne Dumnezeul lui Daniel ! Şi nu este altul afară de Tine“. Şi l-au scos pe el din groapă.

Iar pe cei ce erau pricina pieirii lui, i-a aruncat în groapă, şi i-au mîncat leii înaintea lui. După aceea regele zise: „Toţi să creadă în Dumnezeul lui Daniel, căci Acesta este Cel ce face minuni pe pămînt“.

Cel ce locuieşte în ajutorul Celui Preaînalt întru acoperămîntul Dumnezeului cerului se va sălăşlui (Ps. 90, 1).

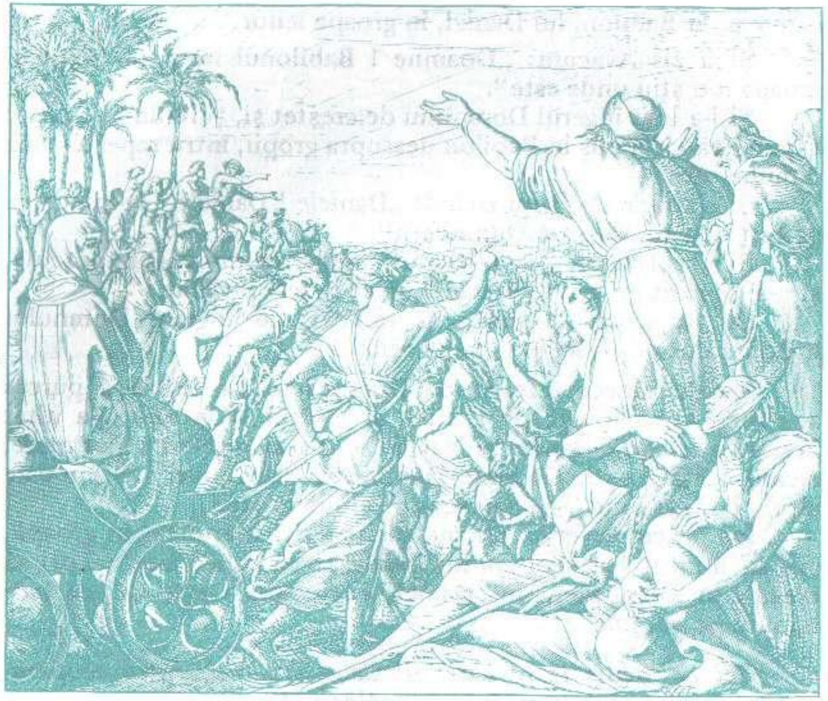

VIII.
TIMPUL DE DUPĂ ROBIA BABILONICĂ

Întoarcerea din robie

Evreii capătă învoire de a se întoarce în ţara lor. În anul întîi al domniei lui *Cirus,* regele perşilor, ca să se plinească cuvîntul Domnului, cel grăit prin gura lui Ieremia, a deşteptat Domnul duhul lui Cirus, regele perşilor, şi acesta a pornit să se facă ştiut în tot regatul său, prin grai şi prin scris, acestea:

„Aşa grăieşte Cirus, regele perşilor: Toate regatele pămîntului mi le-a dat mie Domnul Dumnezeul cerului şi mi-a poruncit să-I fac locaş la Ierusalim în Iuda.

Aşadar, aceia din voi, din tot poporul Lui, care voiesc – fie cu ei Dumnezeul lor – să se ducă la Ierusalim în Iuda şi să zidească casa Domnului Dumnezeului lui Israel, a Acelui Dumnezeu care este în Ierusalim. Şi tot celui rămas în toate locurile, oriunde ar trăi, să-i ajute locuitorii locului aceluia cu argint şi cu aur şi cu altă avere, şi cu vite, cu daruri de bună voie pentru casa lui Dumnezeu care este la Ierusalim".

Atunci s-au ridicat căpeteniile seminţiilor lui Iuda şi ale lui Veniamin, şi preoţii, şi leviţii, în număr de 42.000 şi au plecat la drum, sub călăuzirea lui *Zorobabel* şi a evreului *Iosua.*

Şi toţi vecinii lor i-au ajutat cu vase de argint, cu aur, şi cu altă avuţie, şi cu vite, şi cu lucruri scumpe şi cu tot felul de daruri de bună voie pentru templu. Iar regele Cirus a scos vasele casei Domnului, pe care Nabucodonosor le luase din Ierusalim şi le pusese în casa dumnezeului său.

Zidirea din nou a Templului. Mai întîi, pe vechile temelii ale fostului templu s-a făcut altarul pentru jertfe, şi se aduceau acolo dimineaţa şi seara jertfele rînduite de Lege. După aceea s-au aşezat temeliile noului templu. Tot poporul era cuprins de bucurie; iar bătrînii, care apucaseră vechiul templu, plîngeau cu nemîngîiere, pentru că noul templu nu mai avea măreţia şi slava celui vechi. Pentru a ridica curajul poporului, Dumnezeu trimise pe proorocii *Agheu* şi *Zaharia.* Amîndoi aceştia au prevestit că *Mesia* va veni în acest templu. După 20 de ani, zidirea se isprăvi şi se sfinţi în mijlocul bucuriei nemărginite a poporului.

Proorocia lui Agheu: „Încă puţin timp şi, iată, va veni *Acela după Care suspină popoarele. . .* Căci aşa zice Domnul Savaot: „Peste puţină vreme, Eu voi cutremura cerul şi pămîntul, marea şi uscatul.

Voi zgudui toate popoarele şi toate neamurile vor veni cu lucruri de preţ şi voi umple de slavă casa aceasta", zice Domnul Savaot.

„Al Meu este argintul, al Meu este aurul", zice Domnul Savaot.

„Şi slava acestui templu de pe urmă va fi mai mare decît a celui dintîi", zice Domnul Savaot, „şi în locul acesta voi sălăşlui pacea", zice Domnul Savaot (2, 6–9).

Proorocia lui Zaharia: „Bucură-te şi te veseleşte, fiica Sionului, căci iată Eu vin să locuiesc în mijlocul tău", zice Domnul (2, 14).

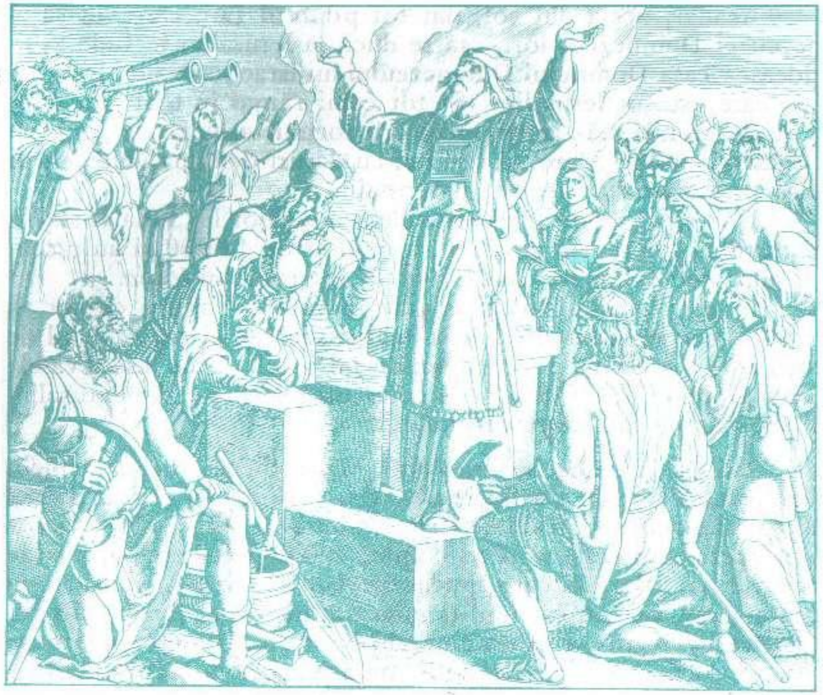

„Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine: drept și biruitor; smerit și călare pe asin, pe mînzul asinei“ (9, 9).

Și le-am zis: „Dacă socotiți cu cale, dați-Mi simbria, iar dacă nu, să nu Mi-o plătiți. Și Mi-au cîntărit simbria Mea 30 de arginți“.

Atunci a grăit Domnul către mine: „Aruncă-l olarului prețul acela scump cu care Eu am fost prețuit de ei“. Și am luat cei 30 de arginți și i-am aruncat în vistieria templului Domnului, pentru olar (11, 12–13).

Atunci voi vărsa peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului duh de milostivire și de rugăciune, și își vor aținti privirile înspre Mine, pe Care ei L-au străpuns: vor face plîngere asupra Lui, cum se face pentru un fiu unul-născut și-L vor jeli ca pe cel dintîi născut“ (12, 10).

Zidirea din nou a Ierusalimului. La cîtva timp după aceea, preotul *Ezdra* aduse în Iudeea al doilea rînd de evrei din robie. Și puțin mai tîrziu *Neemia,* paharnic, evreu al regelui perșilor, căpătă și el învoirea de a se întoarce în țara sa, cu îndatorirea de a ridica zidurile Ierusalimului. Samarinenii au încercat să pună piedici la aceasta, dar Neemia a zădărnicit încercările lor. El a pus să se păzească zidurile cetății ziua și noaptea de o parte de israeliți, pe cînd altă parte din ei lucrau la zidire.

După ce s-a terminat zidirea, s-a adunat tot poporul ca un singur om în piața dinaintea Porții Apelor și cărturarul *Ezdra,* aflat pe un podeț mai sus decît tot poporul, a citit cartea Legii lui Moise înaintea bărbaților și a femeilor și a celor ce erau în stare să priceapă. Și tot poporul a fost cu luare aminte la citirea cărții Legii.

Tocmai în vremea aceasta, cînd ocîrmuia Neemia, s-a arătat *Maleahi,* cel din urmă dintre prooroci (Ezdra și Neemia).

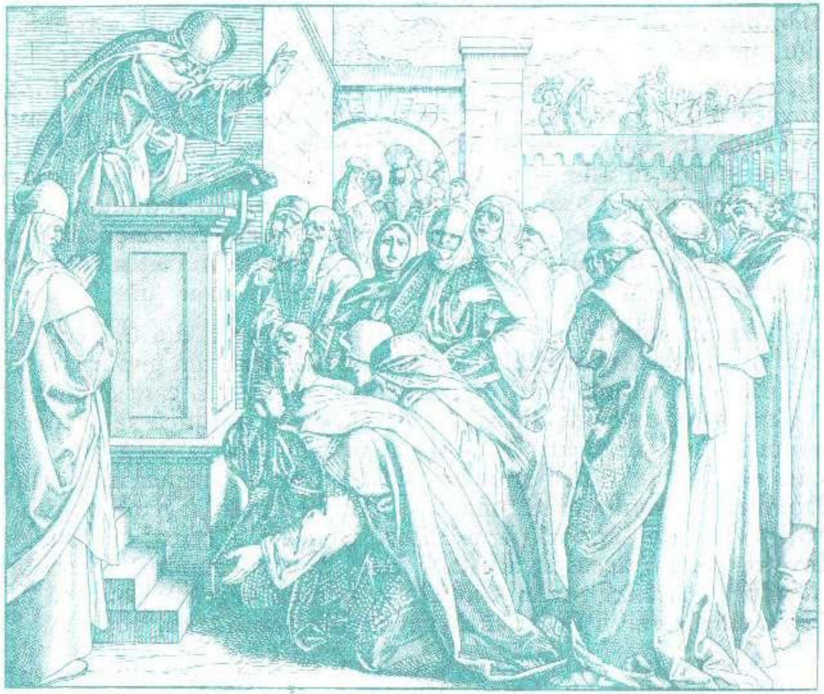

Proorocia lui Maleahi: „O, dacă cineva din voi ar închide porţile ca voi să nu mai aprindeţi focul în zadar pe jertfelnicul Meu ! Nu simt nici o plăcere pentru voi", zice Domnul Savaot, „şi nu-Mi sînt plăcute nicidecum prinoasele aduse de mîinile voastre. Căci, de la răsăritul soarelui şi pînă la apusul lui, mare este numele Meu printre neamuri şi în orice parte se aduc jertfe de tămîie pentru numele Meu şi prinoase curate, căci mare este numele Meu între neamuri", zice Domnul Savaot (1, 10–11).

„Iată, Eu trimit pe îngerul Meu şi va găti calea înaintea feţei Mele şi va veni îndată în templul său „Domnul pe care îl căutaţi şi îngerul legămîntului pe care voi îl doriţi. Iată, vine!", zice Domnul Savaot (3, 1).

Estera

Mardoheu scapă viaţa regelui. Venind în robie pe malurile Eufratului, o parte din evrei se aşezară în ţara aceasta şi nu se mai întoarseră în Iudeea. În *Suza,* capitala împărăţiei, trăia un om vestit din neamul lui Veniamin, care se numea *Mardoheu.* Omul acesta infiase şi crescuse pe o copilă a fratelui său, pe care o chema *Estera.* Înfăţişată fiind aceasta la regele *Artaxerxe* ea-i plăcu şi şi-o alese să fie regină. Ea însă,după povaţa lui Mardoheu, se feri de a spune regelui că-i din neamul evreiesc. În toate zilele Mardoheu venea înaintea uşii curţii domneşti, ca să afle ce se va întîmpla. Într-o zi el auzi doi eunuci de la curte urzind planuri rele asupra vieţii regelui şi dădu numaidecît de ştire Esterei şi prin aceasta regelui. Cei doi oameni au fost spînzuraţi, şi întîmplarea asta a fost însemnată în cartea faptelor împărăţiei.

Aman voieşte să facă a fi ucişi toţi evreii din împărăţie. Tot pe atunci *Artaxerxe* puse peste toţi boierii din împărăţia sa pe unul din cei mai mari de la curtea domnească, care se numea *Aman.* Toţi oamenii din slujba curţii aveau poruncă să-şi plece genunchii înaintea lui. Mardoheu însă nu voi să facă aceasta, căci el nu voia să dea unui om cinstea care se cuvenea numai lui Dumnezeu. Mîniindu-se Aman, hotărî să-l piardă şi pe el şi pe toţi evreii din împărăţia perşilor. Şi cînd a cerut de la rege învoire pentru aceasta, acesta îi zise: „Fă cu poporul acesta ce voieşti !" Atunci Aman trimise, în numele regelui, poruncă ca într-o singură zi să fie ucişi toţi evreii din împărăţie.

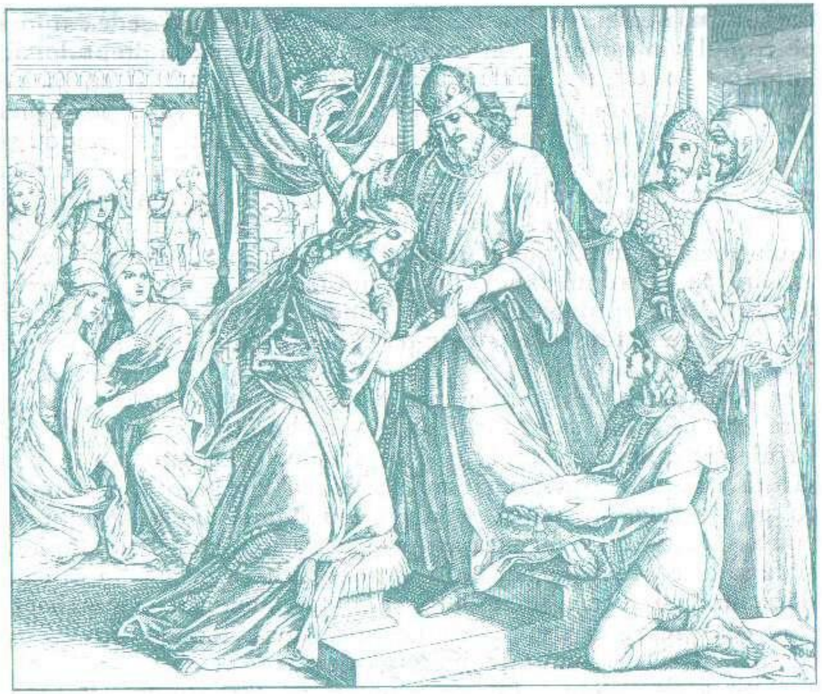

Estera îşi expune viaţa pentru izbăvirea poporului. La vestea planurilor lui Aman, Mardoheu se îmbrăcă în sac şi-şi presără cenuşă pe cap şi nu-şi ascunse durerea sa. Apoi trimise vorbă Esterei ca să se înfăţişeze la rege şi să mijlocească pentru neamul său. Însă în Persia era o lege, care pedepsea cu moartea pe tot cel ce ar fi cutezat să se înfăţişeze înaintea regelui, fără să fi fost chemat de acesta. Estera trimise lui Mardoheu acest răspuns: „Mergi, adună pe toţi iudeii din Suza şi postiţi pentru mine; să nu mîncaţi şi să nu beţi trei zile, nici ziua, nici noaptea, şi voi posti şi eu cu slujnicele mele şi apoi mă voi duce la rege, deşi aceasta-i împotriva legii, şi de va fi să pier, voi pieri".

După trei zile de rugăciune, Estera îşi dezbrăcă hainele cele de jale şi se îmbrăcă în cele de regină şi, făcîndu-se strălucită şi chemînd pe Dumnezeu cel atoatevăzător şi mîntuitor, luă cu ea două slujnice: pe una se sprijinea oarecum din alintare, iar alta, urmîndu-i, îi ţinea hainele. Ea era minunată, în culmea frumuseţii sale, şi faţa sa era veselă ca şi cum ar fi fost plină de iubire, iar inima ei era apăsată de frică. Ea se opri în curtea dinăuntru a casei regelui, la uşa regelui. Regele însă şedea atunci pe tronul său domnesc, în casa domnească, chiar în dreptul uşii, îmbrăcat în toate hainele măririi sale, tot în aur şi cu pietre scumpe, dar cumplit de posomorît. Cînd regele văzu pe regina Estera stînd afară, aceasta află milă în ochii lui. Întorcîndu-şi faţa înflăcărată de slavă, el căută cu mînie straşnică. Atunci regina căzu cu duhul, se schimbă la faţă din pricina slăbiciunii ce-i veni şi se aplecă pe capul slujnicei care o însoţea. Dar Dumnezeu schimbă duhul regelui în blîndeţe şi, sculîndu-se cu grăbire de pe tronul său, o prinse în braţele sale, pînă ea îşi veni în fire. Apoi o mîngîie cu vorbe bune, zicîndu-i:„Ce ai Estera ? Eu sînt fratele tău ! Linişteşte-te, că nu vei muri, căci stăpînirea ne e comună. Apropie-te !“

Apoi îşi întinse regele spre Estera sceptrul său cel de aur, care era în mîna sa. Atunci Estera se apropie şi se atinse de vîrful sceptrului, iar regele îi puse sceptrul pe grumazul ei şi o sărută, zicîndu-i: „Grăieşte-mi !“ Şi ea zise: „Stăpînul meu, eu am văzut în tine parcă pe îngerul lui Dumnezeu şi s-a tulburat inima mea de frică în faţa slavei tale, că minunat eşti, stăpîne, şi faţa ta e plină de har“. Şi cînd vorbea ea, căzu din pricina slăbiciunii şi regele se tulbură şi toate slugile lui o mîngîiară.

Apoi regele îi zise: „Ce voieşti, regină Estera, şi care-ţi este cererea ? Chiar şi jumătate din împărăţie ţi se va da“.

Şi a zis Estera: „Eu am acum zi de sărbătoare. De binevoieşte regele, să vină cu Aman astăzi la ospăţul pe care i l-am pregătit eu“.

Iar regele zise: „Mergeţi degrabă după Aman ca să se facă după cuvîntul Esterei“. Şi a venit regele cu Aman la ospăţul ce-l pregătise Estera.

La băutură zise regele către Estera: „Ce dorinţă ai ? Ţi se va îndeplini. Şi care-i cererea ta ? Ea ţi se va împlini, chiar şi pînă la jumătate din împărăţie !“

Atunci Estera a răspuns şi a zis: „Iată dorinţa şi cererea mea.

De am aflat bunăvoinţă în ochii regelui şi de binevoieşte el să împlinească dorinţa mea şi să-mi împlinească cererea mea, atunci să vină regele cu Aman şi mîine la ospăţul ce-l voi pregăti şi eu voi da răspuns după porunca regelui“.

În ziua aceea a ieşit Aman vesel şi voios. Dar cînd văzu Aman pe Mardoheu la poarta regelui şi că acesta nu se sculă măcar de la locul său înaintea lui, atunci Aman s-a umplut de mînie asupra lui Mardoheu. După sfatul femeii sale, el puse să

se facă o spînzurătoare, înaltă de 50 de coţi, nădăjduind că a doua zi va spînzura în ea pe Mardoheu.

Cinstea ce s-a dat lui Mardoheu. În noaptea aceea Domnul depărtă somnul de la rege şi acesta porunci slugii să-i aducă Cronica însemnărilor zilnice şi fură citite înaintea regelui.

Acolo se găsi scris ce descoperise Mardoheu regelui cu privire la Bigtau şi Tereş, cei doi eunuci ai regelui, păzitorii pragului, care uneltiseră să pună mîna pe regele Artaxerxe.

Atunci a zis regele: „Ce cinste şi răsplată s-a dat lui Mardoheu pentru aceasta ?“ Iar oamenii regelui, care-i slujeau, au zis: „Nu i s-a făcut nimic“.

Cînd întreba regele de binefacerile lui Mardoheu, veni Aman în curte, iar regele zise: „Cine-i în curte ?“ – Aman însă venise în curtea din afară a casei regelui să vorbească cu regele, ca să fie spînzurat Mardoheu în spînzurătoarea pe care i-o pregătise el. Şi oamenii regelui au zis: „Iată Aman stă în curte“. Zis-a regele: „Să intre !“

Aman intră, iar regele îi zise: „Ce să se facă omului pe care regele vrea să-l cinstească ?“ Aman socotea în inima sa: „Pe cine altul voieşte regele să cinstească, dacă nu pe mine !“

Şi a zis Aman: „Pentru omul pe care vrea să-l cinstească regele, să se aducă îmbrăcăminte regească şi calul, pe care încalecă regele, şi coroana de rege; apoi să se dea hainele, coroana şi calul unuia dintre cei dintîi dregători ai regelui, ca să îmbrace pe omul acela, pe care vrea regele să-l cinstească, şi să-l plimbe călare pe cal prin piaţa cetăţii şi să se strige înaintea lui: Aşa se face omului, pe care vrea regele să-l cinstească !“

Atunci regele zise lui Aman: „Bine ai zis ! Ia repede haine şi cal, cum ai spus, şi fă aşa iudeului *Mardoheu,* care şade la poarta regelui. Să nu laşi nimic din toate cîte ai zis“.

Pedepsirea lui Aman. Aman aduse la îndeplinire porunca regelui şi apoi se întoarse acasă cu totul posomorît. Îndată după aceea veniră trimişii regelui şi Aman se duse la masa reginei.

În timpul ospăţului, regele zise iarăşi către Estera: „Care-i dorinţa ta, regină Estera ? Că ea îţi va fi împlinită. Şi care-i rugămintea ta, că ţi se va împlini chiar şi pînă la jumătate din împărăţie“.

Regina Estera răspunse şi zise: „De am aflat bunăvoinţă în ochii tăi, o, rege, şi dacă binevoieşte regele, atunci să ni se dăruiască viaţă mie şi poporului meu, după ruga mea, căci sîntem vînduţi toţi, eu şi poporul meu, spre ucidere, spre nimicire şi pieire. De am fi vînduţi ca să fim robi, eu aş fi tăcut, deşi vrăjmaşul nu ar fi acoperit paguba regelui“.

Şi regele Artaxerxe răspunse: „Cine-i acela şi unde-i omul care a îndrăznit a gîndi să facă aşa ?“ Iar Estera răspunse: „Asupritorul şi vrăjmaşul este răutăciosul Aman !“ Şi s-a cutremurat Aman înaintea regelui şi a reginei.

Şi s-a sculat regele de la ospăţ plin de mînie şi s-a dus în grădina palatului, iar Aman a rămas să roage pe regina Estera, pentru viaţa sa, căci vedea bine că regele hotărîse pieirea lui.

Cînd se întoarse regele din grădina palatului, Aman tocmai se aruncase pe patul pe care se afla Estera. Şi a zis regele: „Vrei încă să şi siluieşti pe regină aici, în casa mea ?“ Acest cuvînt ieşit din gura regelui, acoperi de tulburare faţa lui Aman.

Atunci Harbona, unul din eunucii regelui, zise: „Iată şi spînzurătoarea pe care a pregătit-o Aman pentru Mardoheu, care a grăit de bine pe rege, stă la casa lui Aman, înaltă de 50 de coţi“. Iar regele zise: „Spînzuraţi-l acolo !“

Şi au spînzurat pe Aman în spînzurătoarea pregătită de el. Numai aşa s-a potolit mînia regelui.

Pentru a se veşnici amintirea acestei minunate izbăviri de la moarte, evreii au aşezat o *sărbătoare anuală*, care se cheamă *Purim.*

Cel ce întinde altuia laţ, se prinde el într-însul (Eccl. 27, 29).

*

După cuprinderea ţării perşilor de către *Alexandru cel Mare,* trecu şi Iudeea sub stăpînirea acestuia, la anul 323. După moartea lui Alexandru, ea a trecut pe rînd sub stăpînirea regilor *Egiptului* şi ai *Siriei.*

Din acest timp ne-au rămas două cărţi sfinte: Cartea *Înţelepciunii,* scrisă în Egipt, către anul 200, şi cartea lui *Isus,* fiul lui *Sirah* din Ierusalim, scrisă ceva mai tîrziu, către anul 180.

Părţi extrase din cartea Înţelepciunii lui Solomon

Atunci cel drept va sta cu multă îndrăzneală înaintea celor ce l-au prigonit şi au dispreţuit ostenelile sale, iar ei, văzîndu-l, se vor tulbura cu cumplită frică şi se vor minuna de minunea mîntuirii dreptului.

Ei vor zice, căindu-se în inima lor şi gemînd întru strîmtorarea duhului lor: Acesta este pe care-l aveam altădată de batjocură şi tolbă de ocări.

Nebunii de noi ! Am socotit viaţa lui o nebunie şi moartea lui o ticăloşie.

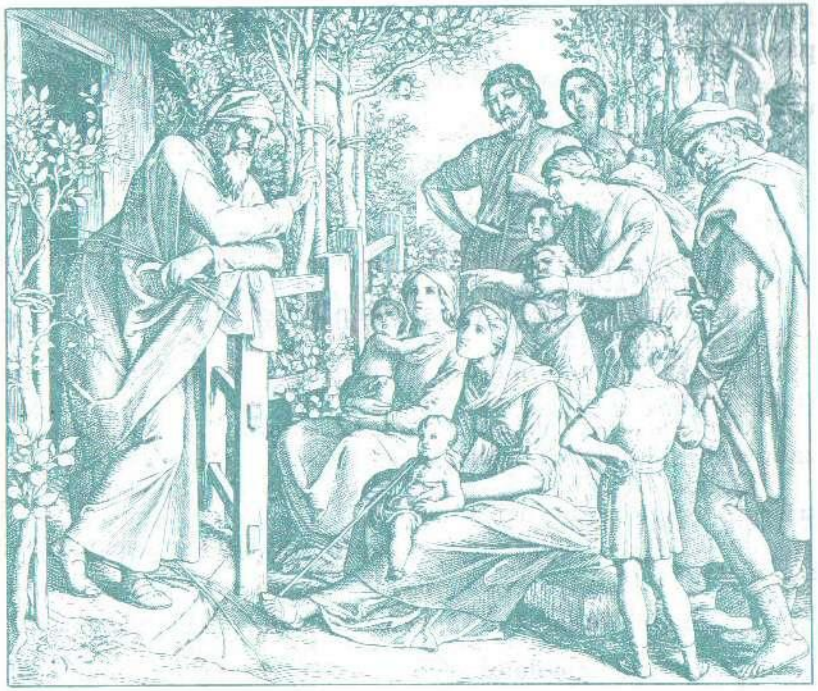

Şi iată cum a fost socotit între fiii lui Dumnezeu şi partea lui între sfinţi !

Aşadar noi am rătăcit de la calea adevărului şi lumina dreptăţii n-a strălucit pentru noi şi nouă soarele nu ne-a răsărit.

Ne-am săturat de cărările fărădelegii şi ale pierzării, am străbătut pustietăţi neumblate, iar calea Domnului n-am cunoscut-o.

Ce folos ne-a adus trufia ? La ce ne-a slujit bogăţia şi toată fala ei ?

Toate acestea au trecut ca umbra şi ca o veste care se duce pe aici încolo (5, 1–9).

Părţi extrase din cartea Înţelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah

Fugiţi de păcat. Ca de faţa şarpelui fugi de păcat; că de te vei apropia de el, te va muşca (21, 2).

Pentru curăţie să nu fii fără de frică, ca să nu adaugi păcate peste păcate.

Şi să nu zici: „Mila Lui este mare, va curăţi mulţimea păcatelor mele.

Că mila şi mînia de la El sînt şi peste cei păcătoşi va odihni mînia Lui.

Nu întîrzia a te întoarce la Domnul şi nu amîna din zi în zi“ (5, 5–8).

Păziţi-vă limba. Cel ce înmulţeşte cuvintele se face urît tuturor (20, 7).

Mulţi au pierit de ascuţişul sabiei, dar mai mulţi de uneltirile limbii (28, 19).

Şi cuvintelor tale fă jug şi cumpănă şi gurii tale fă-i uşă şi încuietoare (28, 28).

Năravul omului mincinos este ocară şi ruşinea lui este cu el pururea (20, 27).

Gîndiţi-vă la moarte. Adu-ţi aminte că moartea nu zăboveşte şi hotărîrea iadului nu s-a arătat ţie (14, 12).

O, moarte ! Cît de amară este amintirea ta omului care trăieşte fericit întru avuţiile sale (41, 1).

În tot ce faci adu-ţi aminte de sfîrşitul tău şi nu vei păcătui niciodată (7, 38).

Eliodor încearcă să răpească odoarele Templului

Păzitorul templului stîrneşte lăcomia regelui Siriei. Cînd sfînta cetate cu toată pacea se locuia şi legile foarte bine se păzeau pentru bună credinţa lui *Onia* arhiereul şi urîrea răutăţii, s-a întîmplat că înşişi regii au cinstit locul acesta şi templului i-au trimis daruri foarte bune, atîta încît chiar şi *Seleuc,* regele Asiei, a dat din veniturile sale toate cheltuielile la slujbele cele de obşte ale jertfelor.

Şi un oarecare Simon, din neamul lui Veniamin, fiind pus ispravnic al casei Domnului, s-a certat cu arhiereul pentru treburile tîrgului din cetate.

Şi neputînd birui pe Onia, a mers la Apoloniu, feciorul lui Traseu, care pe vremea aceea era ocîrmuitor în Cele-Siria şi în Fenicia, şi i-a spus cum că vistieria sa din Ierusalim este plină de nenumăraţi bani, căci mulţimea banilor ce adună din biruri este nenumărată şi fără legătură cu ce se cheltuieşte la jertfe, şi s-ar putea ca aceste comori să vină sub puterea regelui.

Şi întîlnindu-se Apoloniu cu regele, l-a înştiinţat de banii despre care i s-a spus, iar el, chemînd pe *Eliodor,* care era mai-mare peste bani, l-a trimis şi i-a poruncit să aducă banii cei mai sus-zişi.

Şi Eliodor îndată a pornit la călătorie, însă dînd veste că merge în cetăţile Cele-Siriei şi ale Feniciei, iar cu fapta plinind porunca regelui.

Nelegiuirea lui Eliodor şi pedepsirea ei. Şi după ce a sosit la Ierusalim, a fost primit cu cinste de arhiereul cetăţii, şi a spus de înştiinţarea aceea, şi i-a arătat pentru ce pricină a venit, şi a întrebat de sînt adevărate acestea.

Iar arhiereul a arătat că bogăţiile sînt pentru văduve şi pentru săraci; iar o seamă sînt şi ale lui Hircan, fiul lui Tobie, care este om foarte de cinste; iar nu precum a făcut pîra necredinciosul Simon; dacă se scad toate aceste bogăţii, toţi banii sînt patru sute de talanţi de argint şi două sute de aur.

Şi cum că strîmbătate se face celor ce lucrurile lor le-au încredinţat sfinţeniei locului aceluia şi casei Domnului, care în toată lumea se cinsteşte pentru mărirea şi sfinţenia ei. Aceea nicidecum nu poate să fie.

Iar Eliodor, potrivit poruncilor împărăteşti ce avea, a zis că acelea în vistieria domnească trebuie să fie duse.

Şi Eliodor, vrînd să îndeplinească porunca, fiind de faţă cu ostaşi de la vistierie, Domnul părinţilor şi Stăpînul a toată puterea a făcut o minunată arătare, încît toţi cei ce îndrăzniseră să vină, spăimîntîndu-se de puterea lui Dumnezeu, au leşinat şi s-au înfricoşat.

Că li s-a arătat un cal care avea pe el un călăreţ groaznic şi era împodobit cu foarte frumos acoperămînt şi, pornindu-se iute, a lovit pe Eliodor cu copitele cele dinainte; iar cel ce şedea pe cal se vădea avînd arme de aur.

Şi încă alţi doi tineri s-au arătat înaintea lui, puternici foarte, strălucind de mărire şi cu îmbrăcăminte luminoasă, care, stînd de amîndouă părţile, neîncetat îl băteau cu multe lovituri, copleşindu-l.

Şi fără de veste, căzînd Eliodor pe pămînt şi cu mult întuneric împresurîndu-se, l-au apucat şi l-au pus într-o lectică.

Dumnezeu dăruieşte viaţă lui Eliodor. Şi unii dintr-ai lui Eliodor curînd s-au rugat lui Onia ca să cheme pe Cel Preaînalt şi să dăruiască viaţă celui ce zăcea în ghearele morţii.

Atunci, temîndu-se arhiereul ca nu cumva să socotească regele că iudeii au făcut ceva vicleşug asupra lui Eliodor, a adus jertfă pentru izbăvirea omului.

Şi după ce arhiereul s-a rugat lui Dumnezeu, tinerii aceia iarăşi s-au arătat lui Eliodor cu aceleaşi haine îmbrăcaţi şi, stînd, au zis: „Multă mulţumire să aduci lui Onia arhiereul că pentru el ţi-a dăruit Domnul viaţă.

Iar tu din cer fiind bătut, spune la toţi puterea cea preamare a lui Dumnezeu“. Şi după ce au zis acestea, s-au făcut nevăzuţi.

Iar Eliodor aducînd jertfă Domnului şi făgăduinţe foarte mari făgăduind Celui ce i-a dăruit viaţa, şi mulţumind lui Onia, s-a întors la rege, mărturisind tuturor lucrurile Preamarelui Dumnezeu, pe care le-a văzut.

Şi regele, întrebînd pe Eliodor cine ar fi vrednic care să se trimită odată în Ierusalim, el a răspuns; „De ai pe cineva vrăjmaş, sau pînditor domniei tale, trimite-l pe acela acolo şi bătut îl vei primi, chiar de va scăpa; pentru că în locul acela este cu adevărat puterea lui Dumnezeu. Că Cel ce locuieşte în cer este privitor şi ajutător locului aceluia şi pe cei ce vin ca să facă rău, îi bate şi îi pierde“ (2 Mac. 3).

Sfînt şi înfricoşător este numele Lui (Ps. 110, 9).

Mucenicia bătrînului Eleazar

Porunca dată iudeilor de a se supune obiceiurilor păgînilor. Şi nu după multă vreme a trimis regele pe un bătrîn atenian ca să silească pe iudei să se lase de legile lor părinteşti şi să nu mai trăiască după legile lui Dumnezeu; să pîngărească şi templul din Ierusalim, şi să-l numească al lui Zeus Olimpianul, şi cel din Garizim, precum erau locuitorii locului, al lui Zeus, iubitorul de oaspeţi.

Mulţime de evrei voiră mai bine să moară decît să dea cinstire idolilor şi să se spurce cu bucate necurate.

Unui om anume *Eleazar,* care era cărturar de frunte, trecut cu vîrsta şi la faţă foarte frumos, căscîndu-i gura, îl silea să mănînce carne de porc.

Iar el mai vîrtos primind moartea cea de cinste decît viaţa cea de urîciune, de bunăvoie s-a dus la chinuri, scuipînd carnea din gura lui şi apropiindu-se de moarte, aşa cum se cuvine a se apropia cei ce îndrăznesc a se apăra de cele ce nu se cuvine să le mănînce, oricare ar fi dragostea vieţii.

Iar cei ce erau rînduiţi la acea nelegiuită jertfă, pentru că îl cunoşteau de mulţi ani pe omul acesta, luîndu-l deoparte, îl rugau să aducă alte cărnuri făcute de el, care îi erau slobod a le mînca, şi să se prefacă tocmai ca şi cum ar mînca de cele ce a poruncit regele din cărnurile jertfei, ca, făcînd aceasta, să scape de moarte, şi pentru prietenia veche cu ei, va afla milă.

Iar el gînd bun luînd şi vrednic fiind de vîrsta şi de adîncile bătrîneţi şi de cinstitele cărunteţi, care şi le agonisise, şi de creşterea cea foarte bună din pruncie, şi mai vîrtos de cea sfîntă, şi de rînduiala Legii, pusă de Dumnezeu, îndată a răspuns, zicînd să-l trimită curînd la moarte:

„Că nu se cuvine vîrstei noastre a făţărnici, ca mulţi din cei tineri să socotească cum că Eleazar cel de 90 de ani a trecut la obiceiurile celor de alt neam.

Şi din cauza prefăcătoriei mele, pentru această puţină şi scurtă viaţă, ei să se amăgească prin mine şi urîciune şi ocară bătrîneţilor să-mi agonisesc.

Că deşi în această vreme de acum voi scăpa de chinul de la oameni, dar din mîinile Atotputernicului, nici viu, nici mort nu voi scăpa.

Pentru aceea, bărbăteşte acum dîndu-mi viaţa, mă voi arăta vrednic de bătrîneţe.

Şi celor tineri pildă vitejească le voi lăsa, ca degrabă şi cu bărbăţie să moară pentru cinstitele şi sfintele legi“. Acestea zicînd, a păşit către chinuri.

Iar cei ce-l aduceau au schimbat inima lor cea bună, pe care cu puţin înainte o arătaseră către dînsul, în inimă răuvoitoare pentru cuvintele pe care mai înainte le-a grăit, care, precum socoteau ei, erau nebunie.

Şi cînd era să moară de bătăi, suspinînd, a zis: „Domnului, Celui ce are sfîntă ştiinţă, arătat este că putînd eu să scap de moarte, grele dureri rabd cu trupul, bătut fiind; iar cu sufletul bucuros pentru frica Lui pătimesc toate acestea“.

Şi într-acest chip a murit acesta, şi nu numai tinerilor, ci şi la mai mulţi ai neamului, moartea sa lăsînd-o pildă de vitejie şi pomenire de faptă bună.

Căci cine va voi să-şi scape viaţa o va pierde; iar cine va pierde viaţa sa, pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela o va scăpa (Mc. 8, 35).

Fraţii Macabei

Mucenicia celor trei Macabei mai mari. Întîmplatu-s-a şi cu cei şapte fraţi, pe care, împreună cu maica lor prinzîndu-i, i-a silit regele, cu biciul şi cu vine bătîndu-i, să mănînce cărnuri de porc, care nu le era slobod a mînca.

Iar unul dintre ei, care era *cel mai mare,* aşa a zis: „Ce vrei să întrebi şi să ştii de la noi ? Pentru că mai bucuroşi sîntem a muri, decît a călca legile părinteşti“.

Iar regele, umplîndu-se de mînie, a poruncit să înfierbînte tigăi şi căldări şi după ce s-au înfierbîntat acelea îndată a poruncit să taie limba celui ce a grăit întîi, apoi să-i jupoaie pielea de pe cap şi să-i taie mîinile şi picioarele, în faţa celorlalţi fraţi şi a mamei lor.

Şi după ce i-a ciopîrţit aşa, a poruncit să-l aducă la foc şi să-l frigă de viu. Şi ieşind foarte mare sfîrîială din tigaie, unii pe alţii, împreună cu mama lor, se îndemnau a muri vitejeşte zicînd aşa:

„Domnul Dumnezeu vede şi cu adevărat mîngîiere are dintre noi, precum chiar a arătat prin cîntarea cu care ne-a mărturisit nouă Moise, zicînd: Şi întru robii Săi se va mîngîia“.

Şi după ce s-a săvîrşit cel dintîi într-acest chip, a adus pe *al doilea* să-l batjocorească şi, jupuindu-i pielea capului cu părul, îl întreba: „Vrei să mănînci carne de porc înainte ca să ţi se ciopîrţească toate mădularele trupului ?“.

Iar el, răspunzînd în graiul părinţilor săi, a zis: „Nu“.

Pentru aceea şi acesta, ca şi cel dintîi, pe rînd toate chinurile le-a suferit şi, cînd era să moară, a zis: „Tu dar, nelegiuitule, ne scoţi pe noi dintr-această viaţă, însă, Împăratul lumii, pe noi cei ce murim pentru legile Lui, iarăşi ne va învia cu înviere de viaţă veşnică“.

Şi după aceea *al treilea* a fost batjocorit şi, cerîndu-i-se limba, îndată a scos-o şi mîinile cu îndrăzneală le-a întins şi vitejeşte a zis:

„Din cer le-am dobîndit acestea şi pentru legile Lui nu ţin seama de ele, pentru că nădăjduiesc că de la El iarăşi le voi dobîndi“.

Aşa încît însuşi regele şi cei ce erau cu el cu spaimă se minunau de sufletul tînărului, că nu ţinea seama de dureri, ca de o nimica.

Mucenicia celor trei fraţi mijlocii. Şi după ce s-a sfîrşit şi acesta, a adus pe *al patrulea,* aşijderea muncindu-l şi chinuindu-l.

Şi cînd era să moară, aşa a zis: „Bine este a muta nădejdile cele de la oameni şi a aştepta cele de la Dumnezeu, că noi iar vom învia prin El, iar ţie nu-ţi va fi învierea spre viaţă“.

Şi îndată, aducîndu-l pe *al cincilea,* îl chinuia, iar el, căutînd către rege, a zis:

„Putere între oameni avînd, muritor fiind, faci ce vrei; însă să nu socoteşti că Dumnezeu a părăsit neamul nostru; ci tu aşteaptă şi vei vedea puterea Lui cea mare, cum pe tine şi sămînţa ta o va chinui“.

Şi după aceasta a adus pe *al şaselea* şi, cînd era să moară, a zis: „Nu te înşela în zadar, că noi pentru noi înşine pătimim

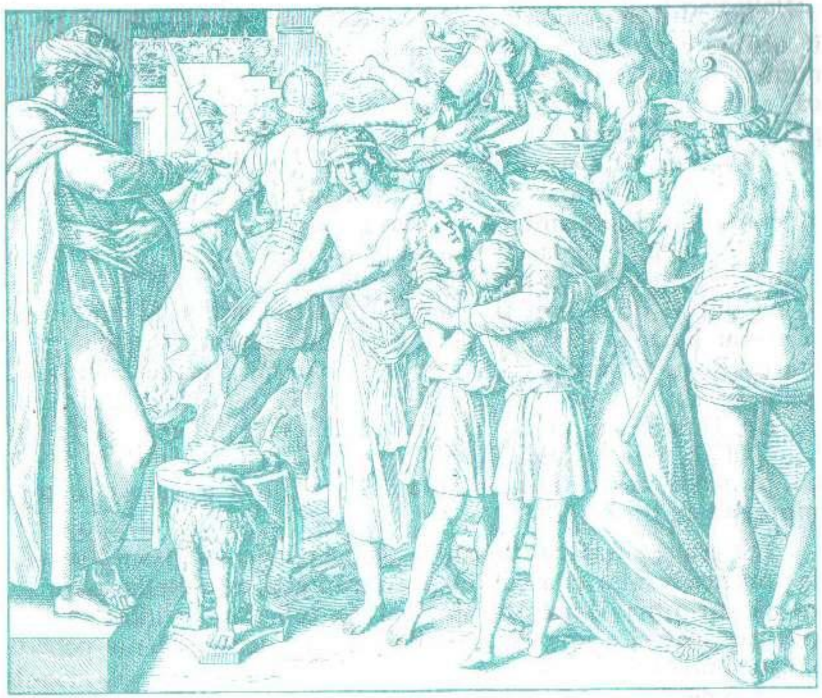

acestea, de vreme ce am păcătuit împotriva Dumnezeului nostru, şi pentru aceasta s-au făcut aceste lucruri vrednice de mirare. Iar tu să nu socoteşti că vei fi necertat, pentru că faci război împotriva lui Dumnezeu“.

Mucenicia celui mai mic din cei şapte fraţi Macabei. Iar mama lor foarte minunată şi vrednică de bună pomenire este, căci într-o singură zi văzînd pierindu-i şapte fii, cu bun suflet a răbdat, pentru nădejdiile ce avea în Domnul.

Şi pe fiecare din ei îl mîngîia în graiul părintesc, plină fiind de vitejesc cuget şi, femeiasca gîndire cu inimă bărbătească deşteptîndu-o, zicea către ei:

„Nu ştiu cum v-aţi zămislit în pîntecele meu, şi nu v-am dat duh şi viaţă, şi închipuirea fiecăruia nu eu am întocmit-o, ci Ziditorul lumii, Cel ce a zidit ursitoarea omului şi a aflat naşterea, şi duh şi viaţă tuturor vouă ca un milostiv iarăşi vă va da, de vreme ce acum nu vă e milă de voi, iubind legile Lui“.

Iar Antioh gîndind că pe el îl defaimă şi socotind că pe el îl ocărăşte cu acele cuvinte, fiind încă cel mai tînăr viu, nu numai cu cuvintele îndemna, ci şi cu jurăminte îl încredinţa cum că şi bogat şi fericit îl va face, de se va lăsa de obiceiurile părinteşti şi prieten îl va avea, şi vrednicii îi va încredinţa.

Iar tînărul, neascultînd, a chemat regele pe mama sa şi o învăţa ca să-l sfătuiască cele ce sînt spre scăpare. Şi cu multe îndemnînd-o, ea a primit că va sfătui pe fiu.

Şi plecîndu-se la el, înşelînd pe crudul tiran, aşa a zis în limba părintească: „Fiule, fie-ţi milă de mine, care în pîntece te-am purtat nouă luni şi te-am alăptat trei ani, şi te-am hrănit şi te-am adus la vîrsta aceasta, şi te-am crescut purtîndu-te în braţe. Rogu-te, fiule, ca la cer şi la pămînt căutînd şi văzînd toate ce sînt în ele, să cunoşti că din ce n-au fost le-a făcut pe ele Dumnezeu şi pe neamul omenesc aşijderea l-a făcut.

Nu te teme de ucigătorul acesta, ci fă-te vrednic de fraţii tăi, primeşte moartea, ca în ziua milostivirii să te găsesc pe tine împreună cu fraţii tăi“.

Şi grăind încă ea, tînărul a zis: „Pe cine aştepţi ? N-ascult de porunca regelui, ci ascult de porunca Legii, care s-a dat părinţilor noştri prin Moise. Iar tu, cel ce tot răul ai aflat asupra iudeilor, nu vei scăpa din mîinile lui Dumnezeu, că noi pentru păcatele noastre pătimim.

Iar dacă, pentru cercetarea şi învăţătura noastră, Dumnezeu cel viu s-a mîniat puţin asupra noastră, iarăşi cu robii Săi se va împăca.

Ci tu, o, necredinciosule, şi mai nelegiuit decît toţi oamenii, nu te mări tulburîndu-te în deşert şi semeţindu-te cu nişte nădejdi neştiute, asupra slugilor cereşti ridicîndu-ţi mîinile; că încă n-ai scăpat de judecata atotputernicului Dumnezeu, Cel ce de sus vede toate.

Că acum fraţii mei, care puţină durere au suferit, au ajuns la făgăduinţa vieţii celei veşnice a lui Dumnezeu; iar tu cu judecata lui Dumnezeu vei suferi dreaptă pedeapsă de la Dînsul pentru această trufie a ta.

Iar eu, precum şi fraţii mei, şi trupul şi sufletul mi-l dau pentru legile părinteşti, rugîndu-mă lui Dumnezeu ca să nu întîrzie a se milostivi spre neamul acesta, şi pe tine prin certări şi prin bătăi să te facă să mărturiseşti cum că El singur este Dumnezeu.

Iar în mine şi în fraţii mei să se oprească mînia Atotputernicului care pe dreptate s-a adus peste tot neamul nostru“.

Deci, mîniindu-se regele pe acesta, mai mult decît pe ceilalţi, l-a chinuit, amărîndu-se pentru că l-a batjocorit.

Deci, şi acesta, curat întru totul, şi-a dat viaţa, nădăjduind spre Domnul.

Şi mai pe urmă, după fii, s-a săvîrşit şi mama (2 Mac. 7). *Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este împărăţia cerurilor* (Mt. 5, 10).

Bărbăţia arătată de preotul Matatia în apărarea religiei

Matatia plin de rîvnă pentru Lege. În vremea aceea se afla în oraşul Modein un preot numit *Matatia*. La acesta a venit un trimis al regelui, cu însărcinarea de a sili pe evrei să se lepede de Legea lor.

Şi răspunzînd Matatia, a zis cu glas mare: „Chiar dacă toate neamurile din cuprinsul stăpînirii regelui vor asculta de el şi de poruncile lui şi se vor depărta fiecare de la închinarea părinţilor lor, totuşi eu şi feciorii şi fraţii mei vom umbla întru aşezămîntul Legii părinţilor noştri.

Milostiv fie nouă Dumnezeu, ca să nu lăsăm Legea şi îndreptările Lui. De cuvintele regelui nu vom asculta, ca să nesocotim slujba noastră“.

Şi după ce a încetat a grăi cuvintele acestea, a venit un bărbat evreu înaintea tuturor să jertfească în capiştea cea din Modein după porunca regelui.

Şi a văzut Matatia şi s-a aprins de rîvnă şi i s-au cutremurat rărunchii şi,dînd drumul dreptei sale mînii,a alergat şi l-a junghiat pe jertfelnic.

Şi pe omul regelui, care silea să jertfească, l-a omorît în aceeaşi vreme şi jertfelnicul l-a stricat.

Şi s-a aprins de rîvna Legii, precum a făcut Finees lui Zimri, feciorul lui Salu.

Şi a strigat tare Matatia în cetate, zicînd: „Tot cel ce are rîvna Legii şi se ţine de legămînt să vină după mine“.

Şi au fugit el şi fiii lui în munţi şi au lăsat toate cîte au avut în cetate.

Atunci s-au coborît mulţi, căutînd dreptate şi judecată în pustiu, să şadă acolo ei şi fiii lor şi femeile lor şi vitele lor, pentru că s-au înmulţit peste ei răutăţile.

Şi s-a spus oamenilor regelui şi ostaşilor care erau în Ierusalim, în cetatea lui David, că s-au dus oamenii care nu ţin porunca regelui în locuri ascunse, în pustiu.

Şi au alergat după ei mulţi şi, ajungîndu-i, au tăbărît asupra lor cu război în ziua de odihnă; şi au zis către ei:

„Ajungă-vă pînă acum ! Ieşiţi şi faceţi după cuvîntul regelui şi veţi trăi“. Iar ei au zis: „Nu vom ieşi, nici nu vom face cuvîntul regelui, ca să nesocotim ziua de odihnă“. Şi au zorit asupra lor război.

Dar ei nu le-au răspuns, nici piatră n-au aruncat asupra lor, nici n-au astupat ascunzişurile, zicînd: „Să murim toţi întru nevinovăţia noastră şi vor mărturisi pentru noi cerul şi pămîntul că fără de judecată ne ucideţi“.

Şi s-au sculat cu război asupra lor în ziua de odihnă şi au murit ei şi femeile lor, ca la o mie de suflete.

Şi a aflat Matatia şi prietenii lui şi au plîns mult pentru ei.

Şi a zis fiecare către aproapele său: „De vom face toţi cum au făcut fraţii noştri şi nu vom porni război împotriva neamurilor acestora pentru sufletele şi Legea noastră, curînd ne vor pierde de pe pămînt“.

Şi s-au sfătuit în ziua aceea, zicînd: „Împotriva oricărui om care va veni cu război împotriva noastră să luptăm şi în ziua de odihnă şi să nu murim toţi, precum au murit fraţii noştri în ascunzişuri“.

Atunci s-a strîns la el adunarea asideilor,oameni virtuoşi din Israel şi care păzeau Legea, şi toţi cei ce fugeau de rele s-au adăugat la ei şi li s-au făcut spre întărire.

Şi au adunat oştire şi au bătut pe cei păcătoşi cu mînia lor şi pe bărbaţii cei fără de lege cu urgia lor şi cei rămaşi au fugit la neamuri ca să scape.

Şi i-au încurajat Matatia şi prietenii lui şi le-au stricat jertfelnicele. Şi au tăiat împrejur pe pruncii cîţi au aflat în hotarele lui Israel, şi au gonit pe fiii trufiei şi s-a sporit lucrul în mîinile lor.

Şi au scos Legea din mîinile neamurilor, din mîinile regilor şi au pus stavilă păcătosului.

Matatia dă cele din urmă poveţe şi moare. Şi s-au apropiat zilele lui Matatia să moară şi a zis fiilor săi: „Acum s-au întărit trufia şi certarea şi vremea sfîrşitului şi urgia mîniei. Acum dar, fiilor, rîvnitori fiţi Legii şi daţi sufletele voastre pentru legătura părinţilor noştri. Aduceţi-vă aminte de lucrurile părinţilor noştri, pe care le-au făcut întru veacurile lor, şi veţi lua mărire şi nume veşnic. Şi de cuvintele omului păcătos să nu vă temeţi, că mărirea lui este gunoi şi viermi. Astăzi se înalţă şi mîine nu va mai fi, căci s-a întors în ţarina sa şi planurile lui au pierit. Drept aceea voi, fiilor, întăriţi-vă şi vă îmbărbătaţi în Lege că într-însa vă veţi mări. Şi iată, Simeon, fratele vostru, ştiu că este om de sfat; de el să ascultaţi în toate zilele, el vă va fi în loc de tată. Şi Iuda Macabeul, care este cu putere tare din tinereţile sale, acesta va fi căpetenie oştirii, ca să faceţi război asupra popoarelor. Şi voi aduceţi la voi pe toţi cei ce iubesc Legea şi răzbunaţi poporul vostru. Răsplătiţi păgînilor pentru tot ce ne-au făcut şi luaţi aminte la poruncile Legii“.

Şi i-a binecuvîntat pe ei şi s-a adăugat la părinţii săi şi a murit în anul o sută patruzeci şi şase. Şi l-au îngropat fiii lui în mormintele părinţilor săi în Modein şi l-a plîns tot Israelul cu plîngere mare (1 Mac. 2).

Pînă la moarte luptă-te pentru adevăr, şi Domnul Dumnezeu se va lupta pentru tine (Înţ. Sir. 4, 30).

Iuda Macabeul

Iuda bate pe sirieni. Apoi, după ce muri Matatia, Iuda, fiul său, poreclit şi Macabeul, adică Ciocan, luă conducerea. Vestea despre vitejia sa se lăţi pînă departe. Antioh, regele Siriei, trimise asupra lui o mare armată, la vederea căreia mica oştire a lui Iuda se umplu de frică.

Şi a zis Iuda bărbaţilor celor ce erau cu el: „Nu vă temeţi de mulţimea lor şi de năvălirea lor nu vă înfricoşaţi. Aduceţi-vă aminte cum au fost izbăviţi părinţii noştri la Marea Roşie, cînd i-a gonit Faraon cu putere multă. Şi acum să strigăm la cer, că doar se va milostivi spre noi, îşi va aduce aminte de legătura părinţilor noştri şi va zdrobi tabăra aceasta astăzi înaintea noastră, şi vor cunoaşte toate neamurile că este mîntuitor şi izbăvitor pentru Israel“.

Şi plini de credinţă, se aruncă asupra duşmanilor săi şi-i puse pe fugă.

Iuda întocmeşte din nou slujbele la Templu. Şi a zis Iuda şi fraţii lui: „Iată-i nimiciţi pe vrăjmaşii noştri. Să ne suim să curăţăm sanctuarul şi să-l înnoim“.

Şi s-a adunat toată tabăra şi s-a suit în muntele Sionului. Şi a văzut locul sfînt pustiit şi jertfelnicul pîngărit şi porţile arse şi în curţi răsărite tufe, ca într-o pădure sau ca într-un munte, şi locuinţele surpate. Atunci şi-au rupt hainele, s-au tînguit cu tînguire mare, şi-au pus cenuşă pe cap, au căzut cu faţa la pămînt şi au trîmbiţat cu trîmbiţele şi au strigat la cer.

Atunci a rînduit Iuda bărbaţi, ca să hărţuiască pe cei din cetate pînă ce va curăţi templul.

Şi a ales preoţi fără de prihană, credincioşi Legii lui Dumnezeu. Şi au curăţit sfintele şi au pus pietrele necurăţiei la loc necurat. Şi s-au sfătuit pentru jertfelnicul arderii de tot cel pîngărit: ce vor face cu el. Şi le-a venit sfat bun, ca să-l strice, ca nu cumva să le fie spre ocară, că l-au pîngărit neamurile; şi au stricat jertfelnicul. Şi au dus pietrele în muntele templului, în loc bun, pînă va veni proorocul, ca să răspundă pentru ele.

Şi au luat pietre întregi după Lege şi au zidit un jertfelnic nou,ca şi cel mai dinainte. Şi au zidit sfintele şi cele dinăuntru templului şi curţile. Şi au făcut vase sfinte noi şi au băgat sfeşnicul şi jertfelnicul arderilor de tot şi al tămîierilor şi masa, în casa Domnului.

Şi au tămîiat pe jertfelnic şi au aprins lumînările cele de pe sfeşnic şi luminau în casa Domnului. Şi au pus pe masă pîini şi au întins vălul catapetesmei şi au săvîrşit toate lucrurile ce aveau de făcut.

Şi au mîncat dimineaţa în douăzeci şi cinci de zile ale lunii a noua, care este luna Chislev a anului o sută patruzeci şi opt. Şi au adus jertfă după Lege pe jertfelnicul arderilor de tot cel nou, pe care îl făcuse. Pe vremea şi în ziua în care l-au pîngărit pe el neamurile, întru aceea s-a înnoit cu cîntări şi cu alăute şi cu harpe şi cu chimvale.

Şi a căzut tot poporul cu faţa la pămînt şi s-a închinat şi a binecuvîntat pe Dumnezeul cerului, Cel ce i-a ajutat.

Şi au făcut înnoirea jertfelnicului în opt zile şi au adus arderi de tot cu veselie şi au jertfit jertfă de pace şi de laudă.

Şi au împodobit faţa templului Domnului cu cununi de aur şi cu pavăze şi au înnoit porţile şi chiliile şi le-au pus uşi.

Şi s-a făcut veselie mare în popor şi s-a şters ocara neamurilor. Şi au rînduit Iuda şi fraţii lui şi toată adunarea lui Israel ca să se ţină zilele înnoirii jertfelnicului în vremurile sale din an în an în opt zile, de la douăzeci şi cinci ale lunii Chislev, cu veselie şi cu bucurie.

Şi au zidit în vremea aceea muntele Sionului împrejur cu zid înalt şi cu turnuri tari, ca nu cumva neamurile să le calce, cum făcuseră mai înainte.

Şi au rînduit acolo oştire să-l păzească. Apoi au întărit cu pază cetatea Betur, ca să aibă poporul întărire dinspre Edom.

Antioh moare de o moarte grozavă. Într-aceeaşi vreme s-a întîmplat de s-a întors şi Antioh fără de cinste din locurile cele dinspre Persia.

Că intrînd în Persopolis, s-a apucat a jefui templul de acolo şi a asupri cetatea; şi alergînd mulţimea la arme, l-a biruit şi aşa s-a întors cu ruşine.

Iar cînd era el la Ecbatana, a aflat cele ce s-au întîmplat lui Nicanor şi cele ce au fost cu Timotei.

Şi aprinzîndu-se de mînie, socotea că şi răutatea celor ce l-au gonit pe el să şi-o răzbune asupra iudeilor; pentru aceea a poruncit celui ce conducea carul său să mîne neîncetat, ca să sfîrşească mai curînd călătoria, silindu-l judecata cea cerească, căci cu trufie a zis: „Mormînt evreilor voi face Ierusalimul îndată ce voi sosi acolo“.

Iar atotputernicul Domnul Dumnezeul lui Israel l-a lovit cu rană nevindecată şi nevăzută, căci, cum a sfîrşit cuvîntul, l-a apucat o nesuferită durere în pîntece şi amare chinuri ale celor dinlăuntrul lui.

Şi foarte cu dreptate, căci el cu multe şi neauzite munci a chinuit cele dinlăuntru ale altora, iar el nicidecum n-a încetat de la semeţia sa.

Ci încă şi de trufie era plin, de mînie foc suflînd asupra evreilor, şi, poruncind să grăbească cu mergerea, s-a întîmplat de a căzut din carul care mergea tare şi, căzătura fiind grea, toate mădularele trupului s-au zdruncinat.

Şi celui ce i se părea că şi peste valurile mării împărăţeşte, din cauza trufiei pe care o avea peste firea omenească, şi socotea că va pune în cumpănă munţii cei înalţi, acum smerit fiind pînă la pămînt, într-o lectică era purtat, arătînd către toţi puterea lui Dumnezeu prin pilda sa.

Căci din trupul acestui păgîn izvorau viermi vii şi, trăind în chinuri şi în dureri, cădea de pe el carnea, şi de mirosul lui greu toată tabăra se îngreuia, neputînd suferi duhoarea.

Şi pe cel ce cu puţin mai înainte i se părea că se atinge de stelele cerului, nimeni nu-l putea purta din cauza greutăţii celei nesuferite a duhorii.

Atunci a început, fiind rănit, a înceta de la mulţimea trufiei şi a veni întru cunoştinţa sa, sub bătaia lui Dumnezeu şi sub sporul durerilor.

Şi nici el singur nemaiputînd a-şi suferi greul miros, aceasta a zis: „Drept este a se supune lui Dumnezeu şi cel ce este pămîntean să nu se asemene Lui“.

Şi se ruga nelegiuitul acesta către Stăpînul cel ce nu voia a-l mai milui, zicînd că şi cetatea cea sfîntă, la care se grăbea a veni ca să o asemene cu pămîntul şi să o facă mormînt, o va zidi şi o va face slobodă. Şi pe evreii, pe care nici de îngropare nu-i socotea vrednici, ci împreună cu pruncii lor să-i lepede să fie mîncare păsărilor şi fiarelor, pe toţi aceştia întocmai ca atenienii să-i facă. Şi templul cel sfînt, pe care mai înainte îl prădase, cu frumoase daruri să-l împodobească şi sfintele vase toate cu mult mai multe să le dea înapoi şi cheltuielile care sînt trebuitoare la jertfe, din veniturile lui să le dea. Afară de aceasta, că şi el se va face evreu şi va merge în tot locul cel locuit de oameni, mărturisind puterea lui Dumnezeu.

Iar durerile nicidecum nu încetau, pentru că venise asupra lui judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu.

Aşa ucigătorul acela de oameni şi hulitorul foarte rele chinuri pătimind, şi aşa cum el altora a făcut, cu ticăloasă moarte, în ţară străină şi în loc muntos, şi-a sfîrşit viaţa.

Iuda porunceşte să se aducă jertfe pentru morţi. Generalul regelui Siriei veni din nou ca să cuprindă Iudeea. După ce se rugă şi se încredinţă voinţei lui Dumnezeu, Iuda şi oştirea sa apucară armele şi se înşirară înaintea oraşului.

Şi pe cînd se băteau cu înverşunare, s-au arătat vrăjmaşilor din cer cinci bărbaţi strălucitori, călări pe cai cu frîie de aur, care purtau în luptă pe iudei.

Doi dintre ei, luînd pe Iuda Macabeul în mijloc şi acoperindu-l cu armele lor, îl păzeau nevătămat; iar asupra vrăjmaşilor aruncau săgeţi şi trăznete. Deci, învălmăşindu-se, pentru că nu vedeau, şi tulburîndu-se, cădeau în sabie.

Într-altă bătălie, pe care a cîştigat-o Iuda împotriva oştirilor siriene, se găsiră la evreii căzuţi în luptă lucruri închinate idolilor, ce Legea nu le îngăduia să fie luate.

Şi toţi binecuvîntînd pe Judecătorul cel drept, pe Domnul, Cel ce arată cele ascunse, şi întorcîndu-se la rugăciuni, s-au rugat pentru păcatul ce s-a făcut, ca de tot să se şteargă. Iar viteazul Iuda a îndemnat mulţimea să se păzească fără de păcat, văzînd cu ochii cele ce s-au făcut pentru păcatul celor ce mai înainte au căzut.

Şi făcînd adunare de bani după numărul bărbaţilor, care erau cu el, două mii de drahme de argint a trimis în Ierusalim, să aducă jertfă pentru păcat. Foarte bun şi cuvios lucru pentru socotinţa învierii morţilor ! Că de n-ar fi avut nădejde că vor învia cei ce mai înainte au căzut, deşert şi de rîs lucru ar fi a se ruga pentru cei morţi. Şi au văzut că celor ce cu bună cucernicie au adormit, foarte bun dar le este pus. Drept aceea, sfînt şi cucernic gînd a fost că a adus jertfă de curăţie pentru cei morţi, ca să se slobozească de păcat.

Iuda muri ca un erou într-o bătălie cu sirienii. Fraţii săi îl îngropară la *Modein*. Tot Israelul îl plînse multă vreme.

Privegheaţi, staţi tari în credinţă, îmbărbătaţi-vă, întăriţi-vă (1 Cor. 16, 13).

Ionatan ales domnitor. Şi după moartea lui Iuda, s-au arătat cei fără de lege în hotarele lui Israel şi au răsărit toţi cei ce lucrau nedreptate.

În zilele acelea fost-a foamete mare şi de bunăvoie s-a dat ţara împreună cu ei.

Şi a ales Bacchide pe oamenii cei mai nelegiuiţi şi i-a pus conducători ţării.

Aceştia urmăreau şi căutau pe prietenii lui Iuda şi-i aduceau la Bacchide şi se răzbunau pe ei şi-i batjocoreau.

Şi s-a făcut mare necaz în Israel, cum nu s-a făcut din ziua din care nu se mai arătase prooroc între ei.

Şi s-au adunat toţi prietenii lui Iuda şi au zis lui *Ionatan:*

„De cînd a murit fratele tău Iuda, nu este om asemena lui, să iasă asupra vrăjmaşilor şi asupra lui Bacchide, asupra celor ce pizmuiesc neamul nostru. Acum dar pe tine te-am ales astăzi ca să ne fii căpetenie şi povăţuitor, ca să duci războiul nostru".

Ionatan primi cîrmuirea şi bătu pe sirieni şi-şi cîştigă îndată un nume strălucit. Cîrmuitorul Siriei dădu evreilor o mulţime de drepturi.

Simon ajunge neatîrnat. După moartea lui Ionatan, *Simon,* fratele său, ajunse domnul evreilor şi arhiereu. El izbuti să scape cu totul ţara de stăpînirea străină a sirienilor, îşi făcu intrarea în cetatea Ierusalimului, în mijlocul strigătelor de bucurie ale poporului, se făcu neatîrnat şi-şi bătu banii săi proprii. Cît timp a trăit el, ţara s-a bucurat de linişte; fiecare trăia în pace sub butucul său de vie şi sub smochinul său. Toţi săracii îşi găseau un sprijin în Simon; el împodobi biserica şi mări numărul vaselor sfinte. Unul din fiii săi, *Ioan Hircan,* urmă tatălui său în vrednicia de domnitor şi arhiereu al evreilor.

Urmaşii lui Ioan Hircan. *Ioan Hircan* a avut de urmaş pe fiul său *Aristobul I,* domnitor ambiţios, care-şi luă numele de rege. Cu acesta familia şi neamul Macabeilor începe a cădea din ce în ce mai tare. Starea religioasă şi morală a poporului avea nevoie de un sprijinitor.

Alexandru Ianeu, fratele său, îi urmă la domnie. După moartea acestuia, soţia lui, *Alexandra,* ţinu cîtva timp frînele domniei. Cînd muri şi ea, cei doi fii ai săi, *Hircan II* şi *Aristobul*

II, se sfădiră de la coroană şi neputîndu-se înţelege, rugară pe romani să le facă dreptate. Atunci Pompei, general roman, intră în Iudeea în fruntea armatei romane şi puse mîna pe Ierusalim, la anul 64 înainte de *Hristos.* Apoi dădu lui Hircan vrednicia de rege şi de arhiereu, sub epitropia unui idumeu, numit *Antipatru. Irod,* fiul lui Antipatru, căpătă de la romani vrednicia de *rege al evreilor.* Pentru a împăca pe supuşii săi, el zidi încet-încet templul mare, cunoscut sub numele de templul lui Irod. Acesta este al treilea templu, sau, mai bine, tot cel vechi, dar pentru a treia oară zidit şi împodobit, şi în acesta avea să intre Mîntuitorul (1 Mac. 3–4–6; 2 Mac. 9–12).

Aşteptarea Răscumpărătorului

Termenul venirii Răscumpărătorului, hotărît de Dumnezeu prin descoperirea Sa, făcută lui Daniel în Babilon, era de *70 de săptămîni de ani:* „Să ştii şi să înţelegi că de la ieşirea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului şi pînă la Cel-Uns-Cel-Vestit – *sînt şapte săptămîni şi şaizeci şi două de săptămîni;* şi din nou vor fi zidite pieţele şi zidul din afară, în vremuri de strîmtorare.

Iar după cele şaizeci şi două de săptămîni, *Cel-Uns (Hristos)* va pieri fără să se găsească vreo vină în El, iar cetatea şi templul vor fi distruse, împreună cu o căpetenie. Şi sfîrşitul cetăţii va veni prin potopul mîniei lui Dumnezeu şi pînă la capăt va fi război – prăpădul cel hotărît.

Şi El va încheia un legămînt cu mulţi într-o săptămînă, iar la mijlocul săptămînii va înceta jertfa şi prinosul şi în templu va fi urîciunea pustiirii, pînă cînd pedeapsa nimicirii cea hotărîtă se va vărsa peste locul pustiirii“ (Dan. 9, 25–27).

Cele 70 de săptămîni de ani se apropiau de sfîrşit. Omenirea cea păcătoasă era într-o ticăloşie cumplită; iar neamul evreiesc se zbătea într-o strîmtorare fără nădejde de scăpare.

Picuraţi voi ceruri rouă de sus şi norii să reverse în ploaie dreptatea ! Pămîntul să se deschidă şi să odrăslească mîntuirea şi dreptatea să dea mlădiţe laolaltă: Eu, Domnul, am zidit toate acestea ! (Is. 45, 8).

Astfel striga Isaia cu un mic număr de drepţi.

Popoarele veneau din toate părţile, însetate şi ele de mîntuire. Atunci veni cel din urmă dintre prooroci, *Înaintemergătorul,* care le arătă cu degetul pe Mîntuitorul, zicînd:

„Iată Mielul lui Dumnezeu !“

NOUL TESTAMENT

Ioan este Înaintemergătorul lui Hristos. Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toţi să creadă prin el. Nu era el Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină.

Cel ce primeşte pe Dumnezeu întrupat primeşte dar. Cuvîntul era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul care vine în lume. În lume era şi lumea prin El s-a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut. Întru ale Sale a venit dar ai Săi nu L-au primit. Şi celor cîţi L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sînge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut. *Şi Cuvîntul S-a făcut trup* şi S-a sălăşluit între noi şi am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr (In. 1, 1–14).

Vestirea naşterii Sfîntului Ioan Botezătorul

Dumnezeu făgăduieşte lui Zaharia un fiu. Era în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia, din ceata preoţească a lui Abia, iar femeia lui era din fiicele lui Aaron şi se numea *Elisabeta.* Şi erau amîndoi drepţi înaintea lui Dumnezeu, umblînd fără prihană în toate poruncile şi rînduielile Domnului. Dar nu aveau nici un copil, deoarece Elisabeta era stearpă şi amîndoi erau înaintaţi în zilele lor. Şi pe cînd Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu, în rîndul săptămînii sale, a ieşi la sorţi, după obiceiul preoţiei, să tămîieze, intrînd în templul Domnului. Iar toată mulţimea poporului, în ceasul tămîierii, era afară şi se ruga. Şi i s-a arătat îngerul Domnului, stînd de-a dreapta altarului tămîierii. Şi văzîndu-l, Zaharia s-a tulburat şi frică a căzut peste el.

Iar îngerul a zis către el: „Nu te teme, Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată şi Elisabeta, femeia ta, îţi va naşte un fiu şi-l vei numi Ioan. Şi bucurie şi veselie vei avea şi, de naşterea lui, mulţi se vor bucura. Căci va fi mare înaintea Domnului; nu va bea vin, nici altă băutură ameţitoare şi încă din pîntecele mamei sale se va umple de Duh Sfînt. Şi pe mulţi din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeul lor. Şi va merge înaintea Lui cu duhul şi cu puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinţilor spre copii şi pe cei neascultători la înţelepciunea drepţilor, ca să gătească Domnului un popor pregătit".

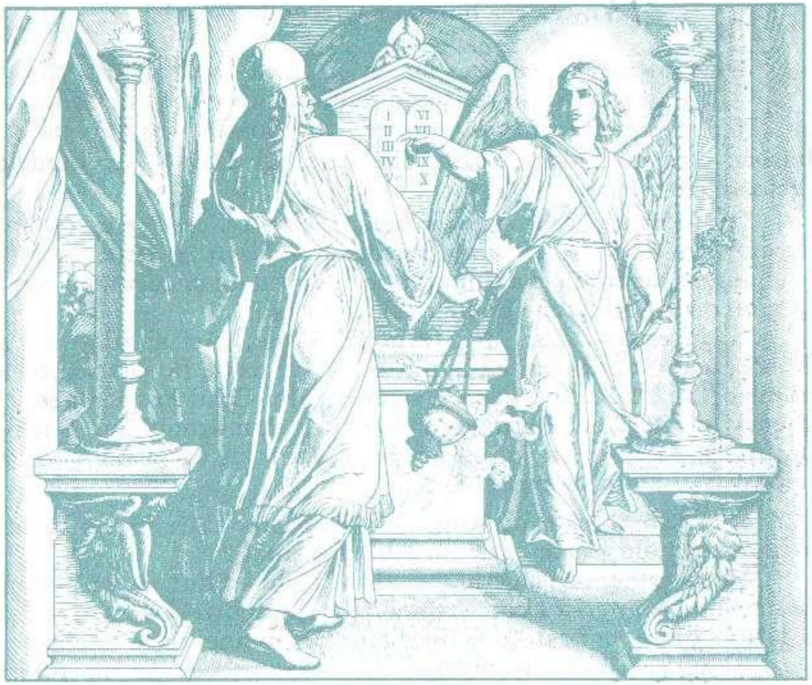

Zaharia se îndoieşte şi este pedepsit. Şi a zis Zaharia către înger: „După ce voi cunoaşte aceasta ? Căci eu sînt bătrîn şi femeia mea înaintată în zilele ei".

Şi îngerul, răspunzînd, i-a zis: „Eu sînt *Gavriil,* cel ce stă înaintea lui Dumnezeu. Şi am fost trimis să grăiesc către tine şi să-ţi binevestesc acestea. Iată vei fi mut şi nu vei putea să vorbeşti pînă în ziua cînd vor fi acestea, pentru că n-ai crezut în cuvintele mele, care se vor împlini la timpul lor".

Şi poporul aştepta pe Zaharia şi se mira că întîrzie în templu. Şi ieşind, nu putea să vorbească. Şi ei au înţeles că a văzut vedenie în templu; şi el le făcea semne şi a rămas mut.
Şi cînd s-au împlinit zilele slujirii lui la templu, s-a dus la casa sa (Lc. 1, 5–23).

Nu fi necredincios, ci credincios (In. 20, 27).

Vestea cea bună a naşterii lui Iisus

Îngerul aduce vestea. Iar în a şasea lună a fost trimis îngerul *Gavriil* de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era *Nazaret,* către o fecioară logodită cu un **bărbat care se chema *Iosif,* din casa lui David**; iar **numele** fecioarei era ***Maria.***

Şi intrînd îngerul la ea, a zis: *„Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvîntată eşti tu între femei“.*

Iar ea,văzîndu-l, s-a tulburat de cuvîntul lui şi cugeta în sine: „Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta ?“

Şi îngerul i-a zis: „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată vei lua în pîntece şi vei naşte fiu şi vei chema numele Lui *Iisus.* Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt se va chema şi Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său, şi va împărăţi peste casa lui Iacov în veci şi împărăţia Lui nu va avea sfîrşit“.

Maria zămisleşte pe Iisus. Şi a zis Maria către înger: „Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat ?“

Şi răspunzînd, îngerul i-a zis: „Duhul Sfînt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfîntul care se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema.

Şi iată, Elisabeta, rudenia ta, a zămislit şi ea un fiu la bătrîneţea ei şi aceasta este a şasea lună pentru ea, cea numită stearpă; că la Dumnezeu nimic nu este cu neputinţă“.

Şi a zis Maria: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău“.* Şi îngerul a plecat de la ea (Lc. 1, 26–38).

Maria şi Elisabeta

Elisabeta binecuvintează pe Maria. Şi în acele zile, sculîndu-se Maria, s-a dus în grabă în ţinutul muntos, într-o cetate a seminţiei lui Iuda. Şi a intrat în casa lui Zaharia şi a salutat pe Elisabeta.

Iar cînd a auzit Elisabeta salutarea Mariei, pruncul a săltat în pîntecele ei şi Elisabeta s-a umplut de Duh Sfînt. Şi cu glas mare a strigat şi a zis: „Binecuvîntată eşti tu între femei şi binecuvîntat este rodul pîntecelui tău.

Şi de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu ?

Că iată, cum veni la urechile mele glasul salutării tale, pruncul a săltat de bucurie în pîntecele meu.

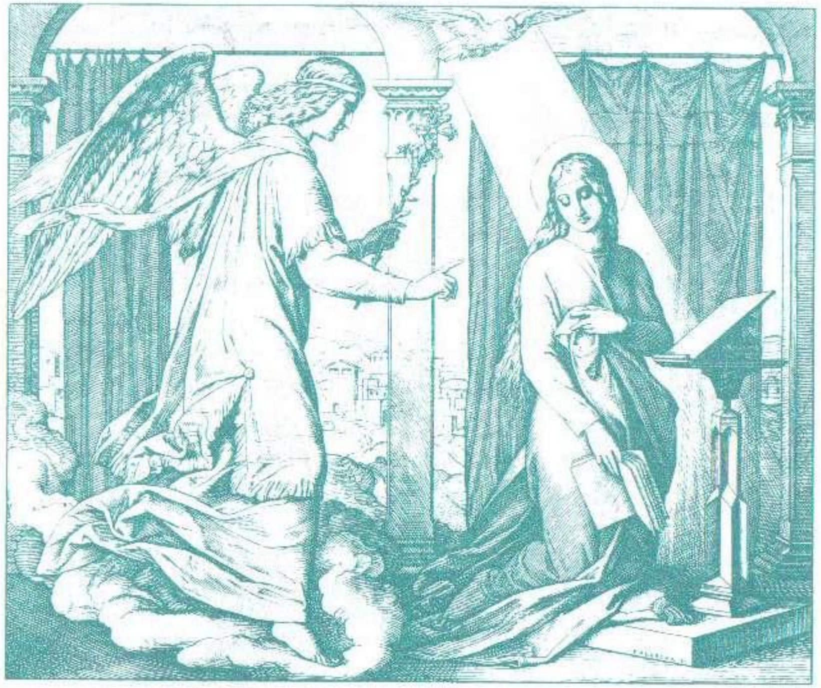

Şi fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul“.

Maria laudă pe Domnul. Şi a zis Maria: „Măreşte, sufletul meu, pe Domnul.

Şi s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mîntuitorul meu.

Că a căutat spre smerenia roabei Sale, că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile.

Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic şi Sfînt este numele Lui.

Şi mila Lui în neam şi în neam, spre cei ce se tem de El.

Făcut-a tărie cu braţul Său, risipit-a pe cei mîndri în cugetul inimii lor.

Coborît-a pe cei puternici de pe tronuri şi a înălţat pe cei smeriţi.

Pe cei flămînzi i-a umplut de bunătăţi şi pe cei bogaţi i-a scos afară deşerţi.

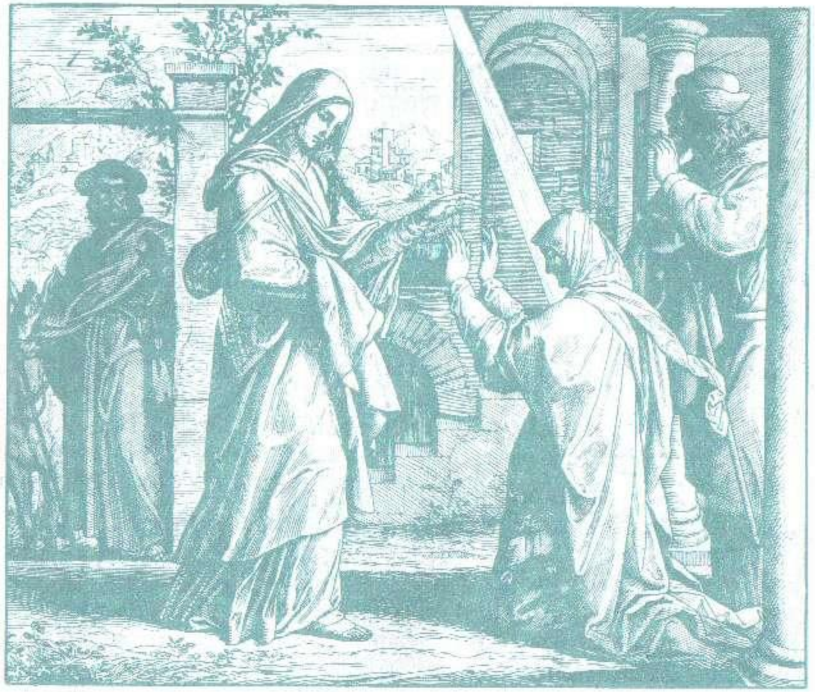

A sprijinit pe Israel, slujitorul Său, ca să-şi aducă aminte de mila Sa.

Precum a grăit către părinţii noştri, lui Avraam şi seminţiei lui, în veac".

Şi a rămas Maria împreună cu ea ca la trei luni; şi s-a înapoiat la casa sa (Lc. 1, 37–56).

Tu eşti mîndria lui Israel, tu eşti faima cea neapusă a neamului nostru (Iud. 15, 9).

Naşterea Sfîntului Ioan Botezătorul. Vieţuirea lui în pustiu

Făgăduinţa se împlineşte. Şi după ce s-a împlinit vremea să nască, Elisabeta a născut un fiu. Şi au auzit vecinii şi rudele ei că Domnul a mărit mila Sa faţă de ea şi se bucurau împreună cu ea.

Copilului i se pune numele Ioan. Iar cînd a fost în ziua a opta, au venit să taie împrejur pruncul şi-l numeau Zaharia, după numele tatălui său.

Şi răspunzînd, mama lui a zis: „Nu ! Ci se va chema *Ioan*".

Şi au zis către ea: „Nimeni din rudenia ta nu se cheamă cu numele acesta".

Şi au făcut semn tatălui său cum ar vrea el să fie numit.

Şi cerînd o tăbliţă, el a scris, zicînd: „*Ioan* este numele lui". Şi toţi s-au mirat.

Şi îndată i s-a deschis gura şi limba şi vorbea, binecuvîntînd pe Dumnezeu.

Şi frică i-a cuprins pe toţi care locuiau împrejurul lor; şi în tot ţinutul muntos al Iudeii s-au vestit toate aceste cuvinte.

Şi toţi care le auzeau le puneau la inimă, zicînd: „Ce va fi, oare, acest copil ?" Căci mîna Domnului era cu el.

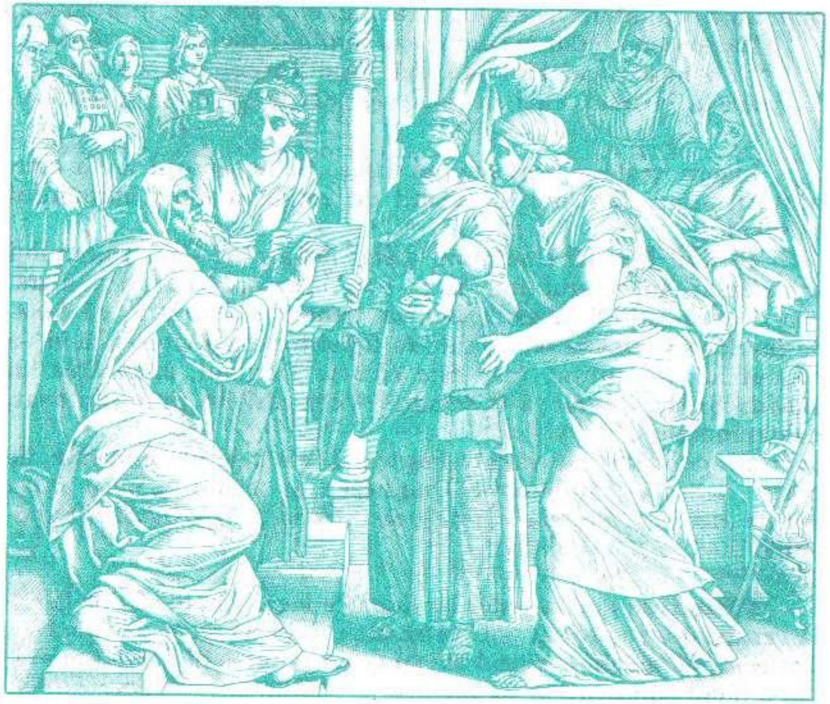

Şi Zaharia, tatăl lui, s-a umplut de Duh Sfînt şi a proorocit, zicînd: *„Binecuvîntat este Domnul Dumnezeul lui Israel, că a cercetat şi a făcut răscumpărare poporului Său"*.

Ioan se depărtează în singurătate. Iar copilul creştea şi se întărea cu duhul. Şi a fost în pustiu, pînă în ziua arătării lui către Israel (Lc. 1, 57–80).

Naşterea lui Iisus

Iisus se naşte în Betleem. În zilele acelea a ieşit poruncă de la *Cezarul August* să se înscrie toată lumea.

Această înscriere s-a făcut întîi pe cînd *Quirinius* ocîrmuia Siria.

Şi se duceau toţi să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

Şi s-a suit şi Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David, care se numeşte Betleem, pentru că el era din casa şi din neamul lui David, ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată.

Dar pe cînd erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască.

Şi a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut şi L-a înfăşat şi L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei.

Îngerii vestesc naşterea lui Iisus. Şi în ţinutul acela erau păstori, stînd pe cîmp şi făcînd de strajă noaptea împrejurul turmei lor.

Şi iată îngerul Domnului a stat lîngă ei şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor, şi ei s-au înfricoşat cu frică mare.

Dar îngerul le-a zis: „Nu vă temeţi. Căci, iată, vă *binevestesc vouă bucurie mare,* care va fi pentru tot poporul; că vi s-a născut azi Mîntuitor, care este *Hristos* Domnul, în cetatea lui David. Şi acesta vă va fi semnul: Veţi găsi un prunc înfăşat, culcat în iesle".

Şi deodată s-a văzut, împreună cu îngerul, mulţime de oaste cerească, lăudînd pe Dumnezeu şi zicînd: *„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăvoire"*.

Păstorii se duc la iesle. Iar după ce îngerii au plecat de la ei, la cer, păstorii vorbeau unii către alţii: „Să mergem dar pînă la Betleem, să vedem cuvîntul acesta ce s-a făcut şi pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut".

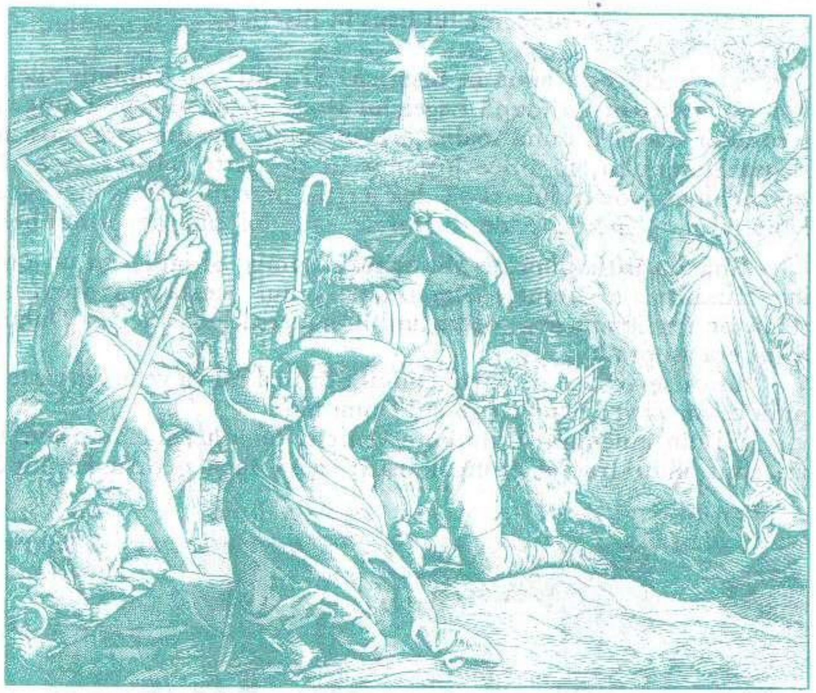

Şi, grăbindu-se, au venit şi au aflat pe Maria şi pe Iosif şi pe Prunc, culcat în iesle.

Şi văzîndu-L, au vestit cuvîntul grăit lor despre acest Copil.

Şi toţi cîţi auzeau se mirau de cele spuse lor de către păstori.

Iar Maria păstra toate aceste cuvinte, punîndu-le în inima sa.

Şi s-au întors păstorii, slăvind şi lăudînd pe Dumnezeu, pentru toate cîte auziseră şi văzuseră, precum li se spusese.

Dumnezeiescului Prunc I se pune numele Iisus. Şi cînd s-au împlinit opt zile, ca să-L taie împrejur, I-au pus numele *Iisus,* cum a fost numit de înger, mai înainte de a se zămisli în pîntece (Lc. 2, 1–21).

Ca întru numele lui Iisus, tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pămînteşti şi al celor de dedesubt (Filip. 2, 10).

Aducerea lui Iisus în Biserică

Pruncul este adus în Biserică. Şi cînd s-au împlinit zilele curăţirii lor, după Legea lui Moise, L-au adus pe Prunc la Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului, precum este scris în Legea Domnului, că orice întîi-născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului, şi să dea jertfă, precum s-a zis în Legea Domnului, o pereche de *turturele* sau doi pui de porumbel.

Simeon întîmpină pe Mîntuitorul lumii. Şi iată, era un om în Ierusalim, cu numele *Simeon,* şi omul acesta era drept şi temător de Dumnezeu, aşteptînd mîngîierea lui Israel, şi Duhul Sfînt era asupra lui.

Lui i se vestise de către Duhul Sfînt că nu va vedea moartea pînă ce nu va vedea pe Hristosul Domnului.

Şi din îndemnul Duhului a venit la templu; şi cînd părinţii au adus înăuntru pe Pruncul Iisus, ca să facă pentru El după obiceiul Legii, el L-a primit în braţele sale şi a binecuvîntat pe Dumnezeu şi a zis:

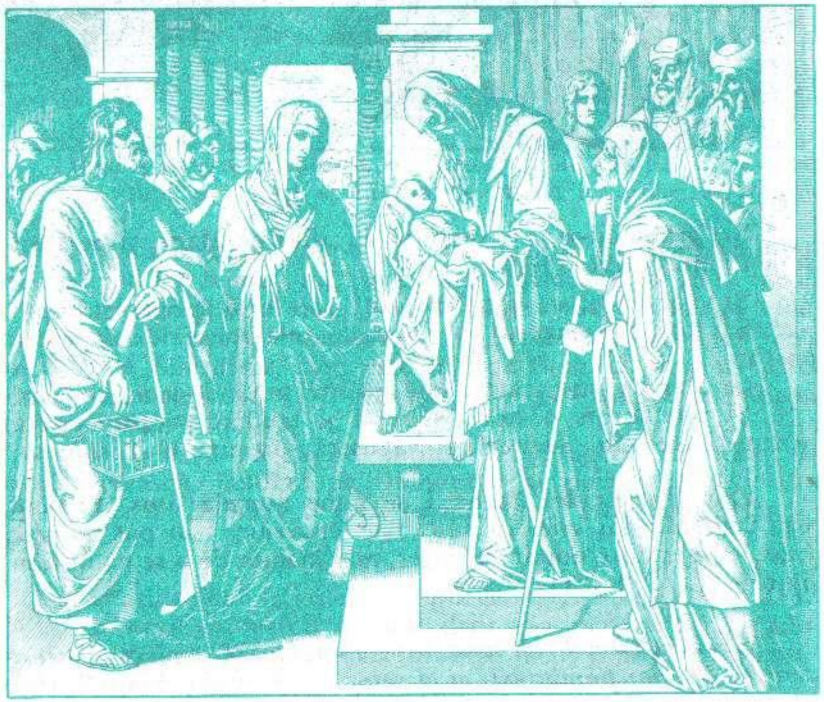

„Acum, liberează pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace; că ochii mei văzură mîntuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor; Lumină spre descoperirea neamurilor şi slavă poporului Tău Israel".

Proorocia lui Simeon. Iar Iosif şi mama Lui se mirau de ceea ce se vorbea despre Prunc.

Şi i-a binecuvîntat Simeon şi a zis către Maria, mama Lui: „Iată, Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora din Israel şi ca un semn care va stîrni împotriviri; şi prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gîndurile din multe inimi".

Proorociţa Ana binecuvintează pe Domnul. Şi era şi *Ana* proorociţa, fiica lui Fanuel, din seminţia lui Aşer, ajunsă la adînci bătrîneţi şi care trăise cu bărbatul ei şapte ani de la fecioria sa. Ea era văduvă, în vîrstă de optzeci şi patru de ani, şi nu se depărta de templu, slujind noaptea şi ziua în post şi în rugăciuni. Şi venind şi ea în acel ceas, lăuda pe Dumnezeu şi vorbea despre Prunc tuturor celor ce aşteptau mîntuire în Ierusalim (Lc. 2, 22–38).

Eu voi umple casa aceasta de slavă şi în locul acesta voi dărui pacea.

Magii de la Răsărit

Magii caută Pruncul la Ierusalim. Iar dacă S-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod regele, iată magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebînd: „Unde este regele iudeilor, Cel care S-a născut ? Căci am văzut la Răsărit steaua Lui şi am venit să ne închinăm Lui".

Şi auzind, regele Irod s-a tulburat şi tot Ierusalimul împreună cu el. Şi, adunînd pe toţi arhiereii şi cărturarii poporului, căuta să afle de la ei: „Unde este să Se nască Hristos ?"

Iar ei i-au zis: „În Betleemul Iudeii, că aşa este scris de proorocul: *„Şi tu, Betleeme, pămîntul lui Iuda, nu eşti nicidecum cel mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieşi Conducătorul, Care va paşte pe poporul Meu Israel".*

Atunci Irod chemînd în ascuns pe magi, a aflat de la ei lămurit în ce vreme s-a arătat steaua şi, trimiţîndu-i la Betleem, le-a zis: „Mergeţi şi cercetaţi cu de-amănuntul despre Prunc şi, dacă Îl veţi afla, vestiţi-mi şi mie, ca, venind şi eu, să mă închin Lui.

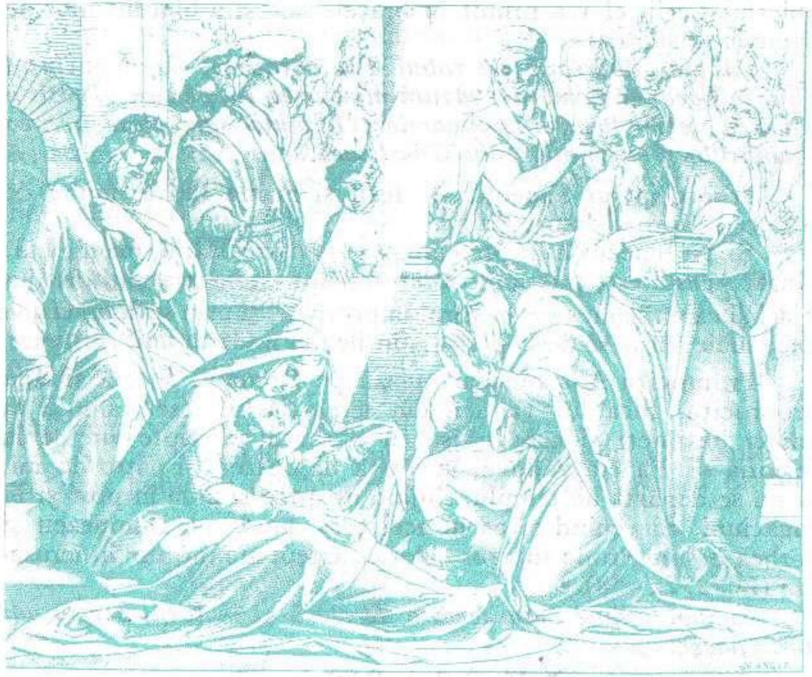

Magii găsesc Pruncul la Betleem. Iar ei, ascultînd pe rege, au plecat şi, iată, steaua pe care o văzuseră la Răsărit mergea înaintea lor, pînă ce a venit şi a stat deasupra, unde era Pruncul.

Şi, văzînd ei steaua, s-au bucurat cu bucurie mare foarte.

Şi, intrînd în casă, au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Lui, şi, căzînd la pămînt, s-au închinat Lui; şi, deschizînd vistieriile lor, I-au adus Lui daruri: aur, tămîie şi smirnă.

Iar luînd înştiinţare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s-au dus în ţara lor (Mt. 2, 1–12).

Şi se vor închina Lui toţi împăraţii pămîntului, toate neamurile vor sluji Lui (Ps. 71, 11).

Uciderea pruncilor din Betleem

Sfînta familie fuge în Egipt. După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arătă în vis lui Iosif, zicînd: Scoală-te, ia Pruncul şi pe mama Lui şi fugi în Egipt şi stai acolo

pînă ce-ţi voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă".

Şi, sculîndu-se, a luat, noaptea, Pruncul şi pe mama Lui şi a plecat în Egipt.

Şi au stat acolo pînă la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvîntul spus de Domnul, prin proorocul: *„Din Egipt am chemat pe Fiul Meu".*

Irod pune să ucidă pruncii. Iar cînd Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mîniat foarte şi, trimiţînd, a ucis pe toţi pruncii care erau în Betleem şi în toate hotarele lui, de doi ani şi mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi.

Atunci s-a împlinit ceea ce se spusese prin Ieremia proorocul: „Glas în Rama s-a auzit, plîngere şi tînguire multă: Rahela îşi plînge copiii şi nu voieşte să fie mîngîiată, pentru că nu sînt".

Întoarcerea sfintei familii la Nazaret. După moartea lui Irod, iată că îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif, în Egipt, şi

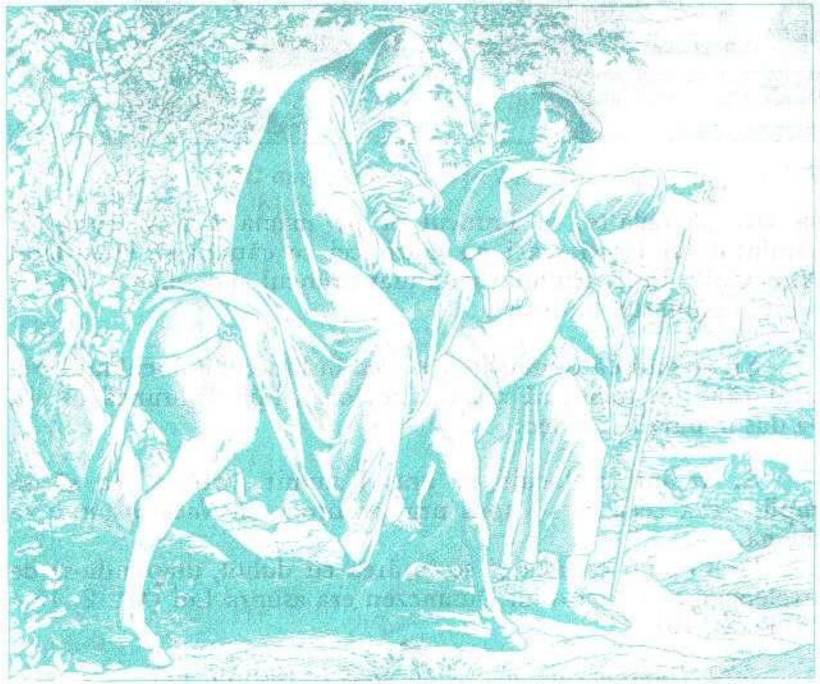

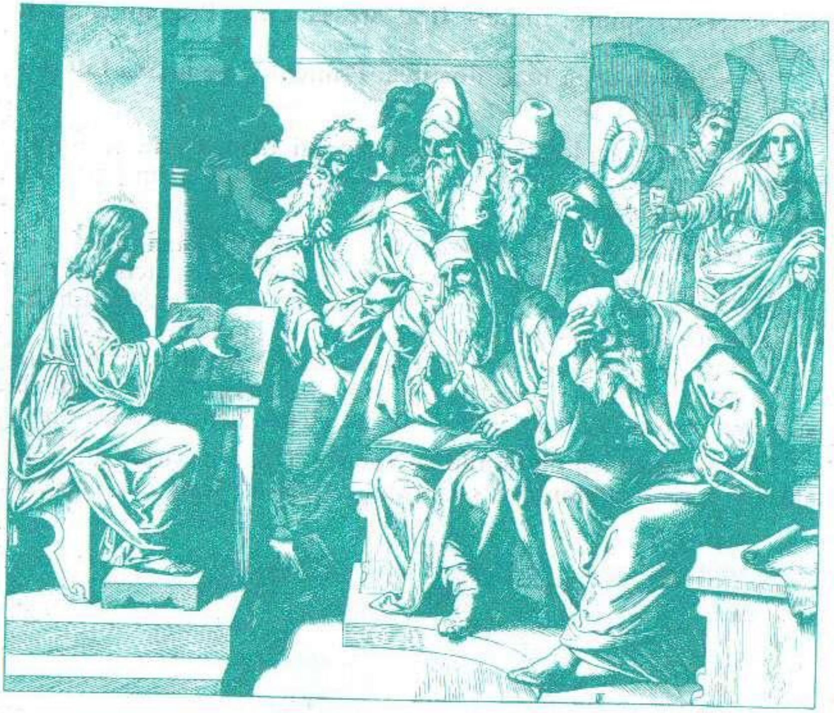

i-a zis: „Scoală-te, ia Pruncul şi pe mama Lui şi mergi în pămîntul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului“. Iosif, sculîndu-se, a luat Pruncul şi pe mama Lui şi a venit în pămîntul lui Israel.

Şi, auzind că domneşte *Arhelau* în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo şi, luînd poruncă, în vis, s-a dus în părţile Galileii.

Şi venind a locuit în oraşul numit *Nazaret*, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că *Nazarinean* se va chema.

Iar Copilul creştea şi se întărea cu duhul, umplîndu-se de înţelepciune, şi harul lui Dumnezeu era asupra Lui (Mt. 2, 13–23; Lc. 2, 40).

Iată, Dumnezeule, vin să fac voia Ta (Ps. 39, 11).

Iisus în Templu la vîrsta de 12 ani

Iisus rămîne în Templu. Şi părinţii Lui, în fiecare an, se duceau, de sărbătoarea Paştilor, la Ierusalim. Iar cînd a fost El de doisprezece ani, s-au suit la Ierusalim, după obiceiul sărbătorii. Sfîrşindu-se zilele, pe cînd se întorceau ei, Copilul Iisus a rămas în Ierusalim şi părinţii Lui nu ştiau.

Socotind însă că este în ceata călătorilor de drum, au venit cale de o zi, căutîndu-L printre rude şi printre cunoscuţi; dar, negăsindu-L, s-au întors la Ierusalim, căutîndu-L.

Găsirea lui Iisus. După trei zile L-au aflat la templu, şezînd în mijlocul învăţătorilor, ascultîndu-i şi întrebîndu-i. Şi toţi care îl auzeau se minunau de priceperea şi de răspunsurile Lui.

Şi, văzîndu-L, rămaseră uimiţi, iar mama Lui a zis către El: „Fiule, de ce ne-ai făcut nouă aşa ? Iată tatăl Tău şi eu Te-am căutat îngrijoraţi“.

Şi El a zis către ei: „De ce era să Mă căutaţi ? Oare, nu ştiaţi că în cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu ?“

Dar ei n-au înţeles cuvîntul pe care l-a spus lor.

Iisus este supus. Şi a coborît cu ei şi a venit în *Nazaret şi le era supus.* Iar mama Lui păstra în inima ei toate aceste cuvinte.

Şi Iisus sporea cu înţelepciunea şi cu vîrsta şi cu harul la Dumnezeu şi la oameni (Lc. 2, 41–52).

Doamne, iubit-am bunăcuviinţa casei Tale şi locul locaşului slavei Tale (Ps. 25, 8).

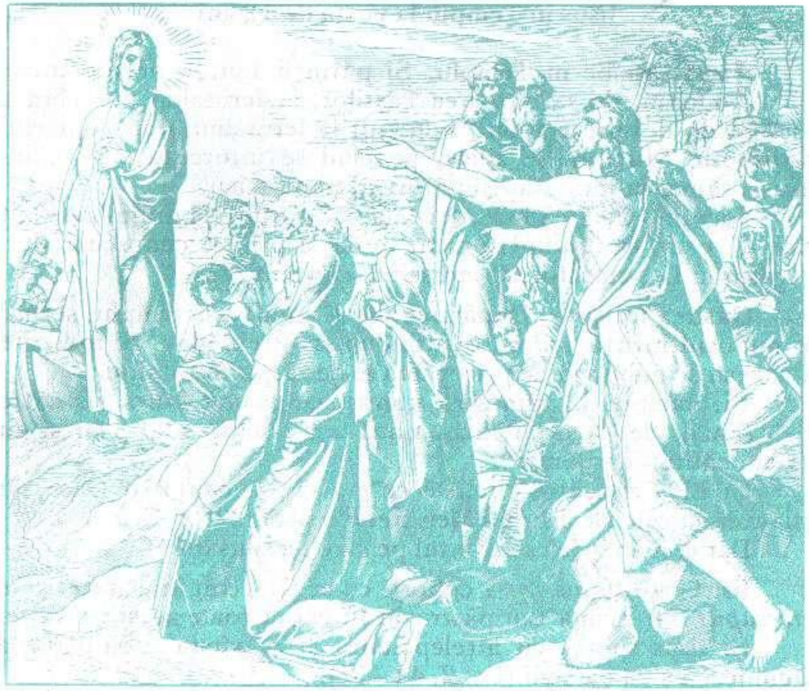

II.

VIAȚA PUBLICĂ A LUI IISUS HRISTOS

A. ÎNAINTE DE PAȘTILE ANULUI ÎNTÎI

Înaintemergătorul lui Iisus Hristos

Ioan începe a propovădui. În al cincisprezecelea an al domniei Cezarului *Tiberiu,* pe cînd Ponțiu Pilat era procuratorul Iudeii, Irod, tetrarh al Galileii, Filip, fratele său, tetrarh al Itureii și al ținutului Trahonitidei, iar Lisanias, tetrarh al Abilenei, în zilele arhiereilor Ana și Caiafa, a fost cuvîntul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustiu.

Și a venit el în toată împrejurimea Iordanului, propovăduind botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor, precum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia proorocul: *Este glasul celui ce strigă în pustiu:* Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui. Orice vale se va umple și orice munte și orice deal se va pleca; căile cele strîmbe se vor face drepte și cele colțuroase, drumuri netede. Și toată făptura va vedea mîntuirea lui Dumnezeu" (Lc. 3, 1–6).

Iar Ioan avea îmbrăcămintea lui din păr de cămilă și cingătoare de piele împrejurul mijlocului, iar hrana lui era lăcuste și miere sălbatică. Și propovăduia el în pustiul Iudeii spunînd: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor !" (Mt. 3, 1;4).

Ioan botează cu botezul pocăinței. Atunci a ieșit la el Ierusalimul și toată Iudeea și toată împrejurimea Iordanului, și erau botezați de către el în rîul Iordan, mărturisindu-și păcatele.

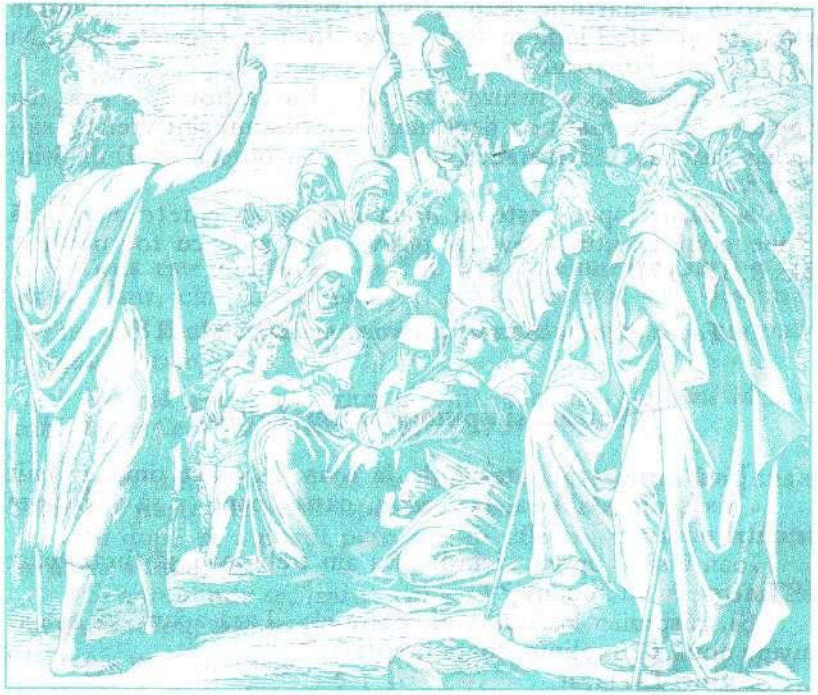

Dar, văzînd Ioan pe mulți din farisei și saduchei venind la botez, le-a zis: „*Pui de vipere,* cine v-a arătat să fugiți de mînia ce va să fie ? Faceți, deci, roadă vrednică de pocăință.

Să nu credeți că puteți zice în voi înșivă: Părinte avem pe Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam.

Iată securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc" (Mt. 3, 5–10).

Și mulțimile îl întrebau, zicînd: „Ce să facem, deci ?"

Răspunzînd, Ioan le zicea: „Cel ce are două haine să dea celui ce nu are și cel ce are bucate să facă asemenea".

Și au venit și vameșii să se boteze și i-au spus: „Învățătorule, noi ce să facem ?"

El le-a răspuns: „Nu faceți nimic mai mult peste ce vă este rînduit".

Și îl întrebau și ostașii, zicînd: „Dar noi ce să facem ?" Și le-a zis: „Să nu asupriți pe nimeni, nici să învinuiți pe nedrept, și să fiți mulțumiți cu solda voastră".

Ioan dă mărturie despre Iisus Hristos. Iar poporul fiind în așteptare și întrebîndu-se toți despre Ioan în cugetele lor: „Nu cumva el este Hristosul ?"

A răspuns Ioan tuturor, zicînd: „Eu vă botez cu apă, dar vine Cel ce este mai tare decît mine, Căruia nu sînt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintelor. El vă va boteza cu Duh Sfînt și cu foc.

A Cărui lopată este în mîna Lui, ca să curețe aria și să adune grîul în jitnița Sa, iar pleava o va arde cu foc nestins" (Lc. 3, 10–17).

Faceți deci roadă vrednică de pocăință (Mt. 3, 8).

Botezul și ispitirea lui Iisus Hristos

Iisus primește botezul de la Ioan. În acest timp a venit Iisus din Galileea, la *Iordan,* către Ioan, ca să se boteze de către el.

Ioan însă îl oprea, zicînd: „Eu am trebuință să fiu botezat de Tine și Tu vii la mine ?"

Și, răspunzînd, Iisus a zis către el: „Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea".

Atunci L-a lăsat.

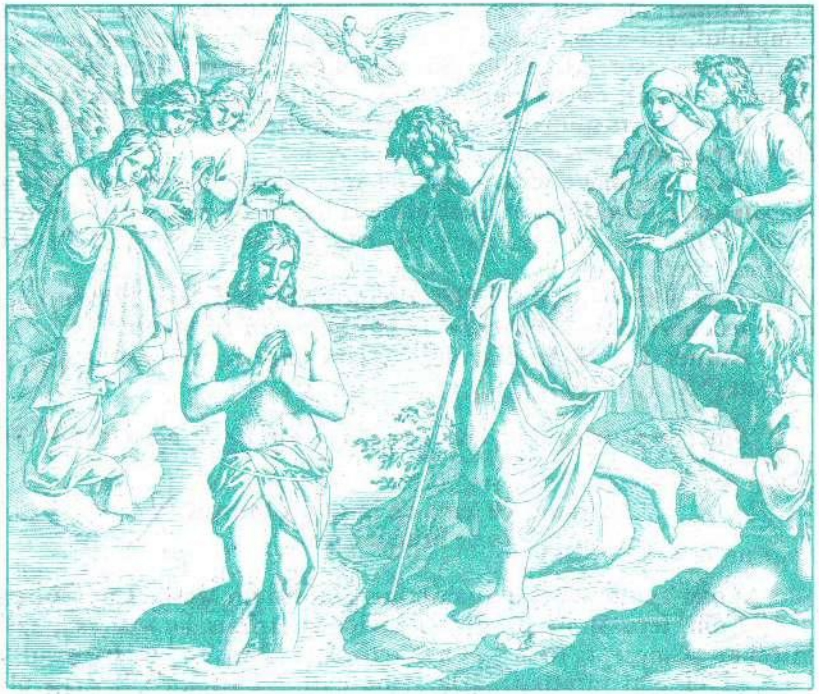

Iisus este mărturisit ca Fiu al lui Dumnezeu. Iar botezîndu-se Iisus, cînd ieșea din apă, îndată cerurile s-au deschis, și Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorîndu-Se ca un porumbel și venind peste El.

Și iată glas din ceruri zicînd: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*" (Mt. 3, 13–17).

Iisus ispitit de trei ori de diavol. Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pustiu, ca să fie ispitit de către diavolul.

Și după ce a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a flămînzit.

Și apropiindu-se, ispititorul a zis către El: „De ești Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pîini".

Iar El, răspunzînd, a zis: „Scris este: *Nu numai cu pîine va trăi omul, ci cu tot cuvîntul care iese din gura lui Dumnezeu*".

Atunci diavolul L-a dus în sfînta cetate, L-a pus pe aripa templului, și I-a zis: „Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este: „Îngerilor Săi va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe mîini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău".

Iisus i-a răspuns: „Iarăși este scris: *Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău*".

Din nou diavolul L-a dus pe un munte foarte înalt și I-a arătat toate împărățiile lumii și slava lor, și I-a zis Lui: „Acestea toate Ți le voi da Ție, dacă vei cădea înaintea mea și Te vei închina mie".

Atunci Iisus i-a zis: „Piei, satano, căci scris este: *Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-I slujești*".

Atunci L-a lăsat diavolul și iată îngerii, venind la El, îi slujeau (Mt. 4, 1–11).

Stați împotriva diavolului și el va fugi de la voi (Iac. 4, 7).

Misiunea ce avea de împlinit Sfîntul Ioan Botezătorul

Ioan spune că este Înaintemergătorul lui Mesia. Cînd iudeii din Ierusalim, preoți și leviți au trimis la Ioan, ca să-l întrebe: „Cine ești tu ?", el a mărturisit: „Nu sînt eu Hristosul".

Și ei l-au întrebat: „Dar cine ești ? Ești Ilie ?" Zis-a el: „Nu sînt". „Ești tu proorocul ?" Și a răspuns: „Nu".

Deci i-au zis: „Cine ești ? Ca să dăm un răspuns celor ce ne-au trimis . Ce spui tu despre tine însuți ?"

El a zis: „*Eu sînt glasul celui ce strigă în pustie*: Îndreptați calea Domnului, precum a zis Isaia proorocul".

Și trimișii erau dintre farisei.

Și l-au întrebat și i-au zis: „De ce botezi, deci, dacă tu nu ești Hristosul, nici Ilie, nici Proorocul ?"

Ioan le-a răspuns, zicînd: „Eu botez cu apă; dar în mijlocul vostru se află Acela pe Care voi nu-L știți, Cel care vine după mine, Care înainte de mine a fost și Căruia eu nu sînt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintei".

Acestea se petreceau în Betania, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

Ioan adeverește că Iisus este Fiul lui Dumnezeu. A doua zi a văzut Ioan pe Iisus venind către el și a zis: „*Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii.* Acesta este despre Care eu am zis: După mine vine bărbat, Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era, și eu nu-L știam; dar ca să fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu, botezînd cu apă".

Și a mărturisit Ioan, zicînd: „Am văzut Duhul coborîndu-Se din cer ca un porumbel și a rămas peste El. Și eu nu-L cunoșteam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborîndu-Se și rămînînd peste El, Acesta este Cel care botează cu Duh Sfînt.

Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este *Fiul lui Dumnezeu*" (In. 1, 19–34).

Cu cît ești mai mare, cu atît mai mult te smerește și înaintea Domnului vei afla har (Înț. Sir. 3, 18).

Cei dintîi ucenici ai lui Iisus

Iisus cheamă pe Ioan și pe Andrei. A doua zi stătea Ioan și doi dintre ucenicii lui și, privind pe Iisus, Care trecea, a zis: „*Iată Mielul lui Dumnezeu !*".

Și cei doi ucenici l-au auzit cînd a spus aceasta și au mers după Iisus. Iar Iisus, întorcîndu-Se și văzîndu-i că merg după El, le-a zis: „Ce căutați ?" Iar ei I-au zis: „Rabi (care se tîlcuiește: Învățătorule), unde locuiești ?"

El le-a zis: „Veniți și veți vedea". Au mers, deci, și au văzut unde locuia; și au rămas la El în ziua aceea. Era ca la ceasul al zecelea.

Unul dintre cei doi care auziseră de la Ioan și veniseră după Iisus era *Andrei*, fratele lui Simon-Petru.

Iisus cheamă pe Simon. Acesta a găsit întîi pe *Simon*, fratele său, și i-a zis: „Am găsit pe Mesia (care se tîlcuiește Hristos)".

Și l-a adus la Iisus. Iisus privind la el, i-a zis: „Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei numi *Chefa* (ce se tîlcuiește: *Petru*)".

Iisus cheamă pe Filip. A doua zi voia să meargă în Galileea și a găsit pe *Filip*. Și i-a zis Iisus: „Urmează-Mi !"

Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru.

Filip a găsit pe Natanael și i-a zis: „Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret".

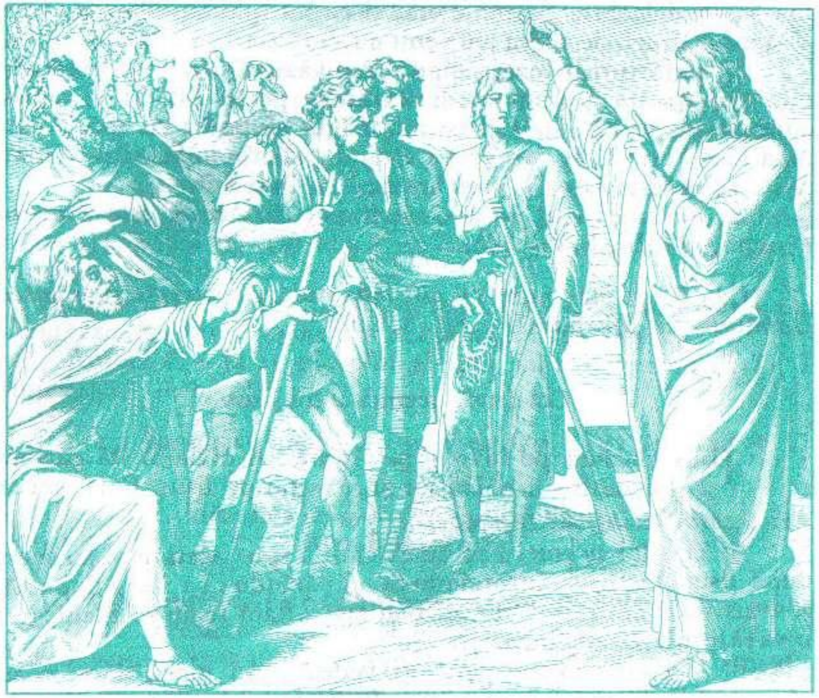

Şi i-a zis Natanael: „Din Nazaret poate fi ceva bun ?“
Filip i-a zis: „Vino şi vezi“.

Iisus îl cheamă pe Natanael. Iisus a văzut pe Natanael venind către El şi a zis despre el: „Iată, cu adevărat, israelit în care nu este vicleşug“.
Natanael I-a zis: „De unde mă cunoşti ?“ A răspuns Iisus şi i-a zis: „Mai înainte de a te chema Filip, te-am văzut cînd erai sub smochin“.

Răspunsu-I-a Natanael: „Rabi, *Tu eşti Fiul lui Dumnezeu,* Tu eşti regele lui Israel“.
Răspuns-a Iisus şi i-a zis: „Pentru că ţi-am spus că te-am văzut sub smochin, crezi ? Mai mari decît acestea vei vedea“. (In. 1, 35–50).

Unde sînt Eu, acolo va fi şi slujitorul Meu (In. 12, 26).

Nunta din Cana

Mijlocirea Maicii Domnului. A treia zi s-a făcut o nuntă în Cana Galileii şi era şi mama lui Iisus acolo.
Şi a fost chemat şi Iisus şi ucenicii Săi la nuntă.
Sfîrşindu-se însă vinul, a zis mama lui Iisus către El: „Nu mai au vin“.

A zis ei Iisus: „Ce ne priveşte pe mine şi pe tine, femeie ? Încă n-a venit ceasul Meu“.

Atunci mama Lui a zis celor ce slujeau: „Faceţi orice vă va spune“.

Iisus preface apa în vin. Şi erau acolo şase vase de piatră, puse pentru curăţirea iudeilor, care luau cîte două sau trei vedre.
Zis-a lor Iisus: „Umpleţi vasele cu apă“. Şi le-au umplut pînă sus.

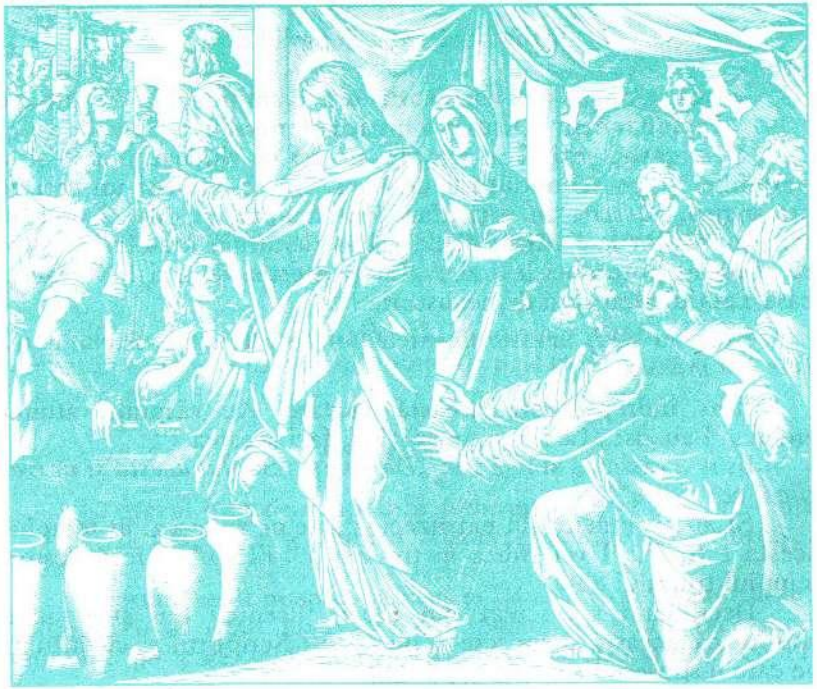

Şi le-a zis: „Scoateţi acum şi aduceţi nunului“. Iar ei i-au adus.

Şi cînd nunul a gustat apa care se făcuse vin şi nu ştia de unde este, ci numai slujitorii care scoseseră apa ştiau, a chemat nunul pe mire şi i-a zis: „Orice om pune întîi vinul cel bun, şi cînd se ameţesc, pune pe cel mai slab. Dar tu ai ţinut vinul cel bun pînă acum“.

Ucenicii sînt întăriţi în credinţă. Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileii şi şi-a arătat slava Sa; şi ucenicii Săi au crezut în El (In. 2, 1–12).

Şi se rugau împreună cu Maria, mama lui Iisus (Fapte 1, 14).

*

După aceasta s-a coborît în Capernaum El şi mama Sa şi fraţii şi ucenicii Săi, şi acolo n-au rămas decît puţine zile.

B. ANUL ÎNTÎI DIN VIAŢA PUBLICĂ A LUI IISUS

(De la Paştile anului întîi pînă la cel al anului al doilea)

Întîia curăţire a Templului

Iisus alungă pe vînzătorii din Templu. Fiind aproape *Paştile* iudeilor, Iisus S-a urcat la Ierusalim.

Şi a găsit, şezînd în templu, pe cei ce vindeau boi şi oi şi porumbei şi pe schimbătorii de bani. Şi, făcîndu-şi un bici de ştreanguri, i-a scos pe toţi afară din templu, şi oile şi boii, şi schimbătorilor le-a vărsat banii şi le-a răsturnat mesele. Şi celor ce vindeau porumbei le-a zis: „Luaţi acestea de aici ! Nu faceţi casa Tatălui Meu casă de negustorie !“

Şi şi-au adus aminte ucenicii Lui că este scris: *Rîvna casei Tale Mă mistuie.*

Iisus îndreptăţeşte această purtare. Au răspuns, atunci iudeii şi I-au zis: „Ce semn ne arăţi că faci acestea ?“

Iisus a răspuns şi le-a zis: *„Dărîmaţi templul acesta şi în trei zile îl voi ridica“.*

Şi au zis iudeii: „În patruzeci şi şase de ani s-a zidit templul acesta ! Şi Tu îl vei ridica în trei zile ?“ El vorbea însă despre templul trupului Său.

Deci, cînd s-a sculat din morţi, ucenicii Lui şi-au adus aminte că aceasta o spusese şi au crezut Scripturii şi cuvîntului pe care îl spusese Iisus (In. 2, 13–22).

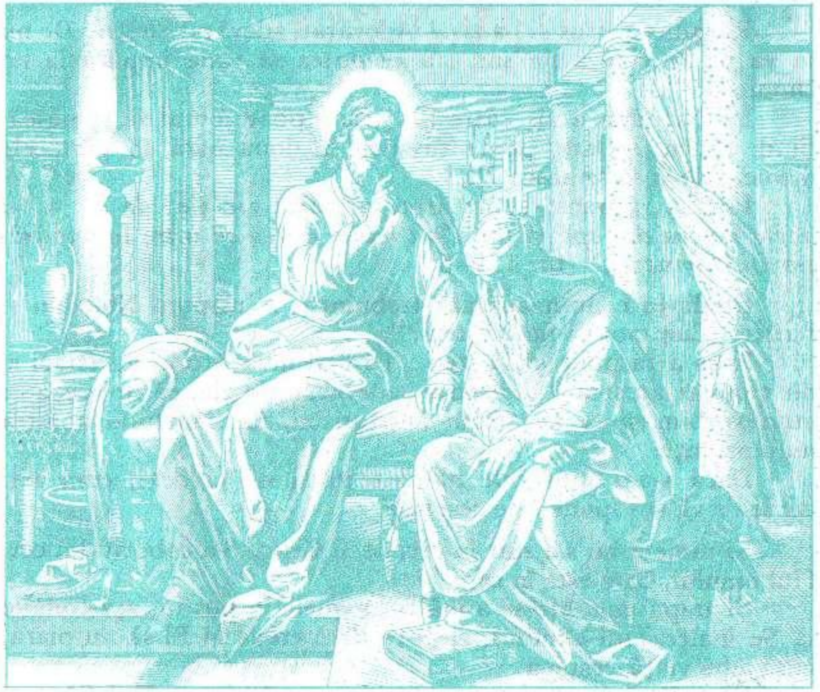

Iubit-am, Doamne, bunăcuviinţa casei Tale (Ps. 25, 8).

*

Şi cînd era în Ierusalim, la praznicul Paştilor, mulţi au crezut în numele Lui, văzînd minunile pe care le făcea.

Iisus şi Nicodim

Botezul este de neapărată trebuinţă. Şi era un om dintre farisei, care se numea *Nicodim* şi care era fruntaş al iudeilor.

Acesta a venit noaptea la Iisus şi I-a zis: „Rabi, ştim că de la Dumnezeu ai venit învăţător; că nimeni nu poate face aceste minuni, pe care le faci Tu, dacă nu este Dumnezeu cu el“.

Răspuns-a Iisus și i-a zis: „Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu".

Iar Nicodim a zis către El: „Cum poate omul să se nască, fiind bătrîn ? Oare, poate să intre a doua oară în pîntecele mamei sale și să se nască ?".

Iisus a răspuns: „Adevărat, adevărat zic ție: *de nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu*" (In. 3, 1–5).

Credința e de neapărată trebuință. A răspuns Nicodim și I-a zis: „Cum pot să fie acestea ?".

Iisus a răspuns și i-a zis: „Tu ești învățătorul lui Israel și nu cunoști acestea ? Adevărat, adevărat zic ție, că noi ceea ce știm vorbim și ce am văzut mărturisim, dar mărturia noastră nu o primiți.

Dacă v-am spus cele pămîntești și nu credeți, cum veți crede de vă voi spune cele cerești ?

Și nimeni nu s-a suit la cer, decît Cel ce S-a coborît din cer, Fiul omului, Care este în cer.

Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustiu, așa trebuie să Se înalțe Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încît pe Fiul Său cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mîntuiască, prin El, lumea.

Cel ce crede în El nu este judecat, iar cel ce nu crede a și fost judecat, fiindcă nu a crezut în numele Celui Unuia-Născut, Fiul lui Dumnezeu.

Iar aceasta este judecata, că Lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decît Lumina. Căci faptele lor erau rele.

Că oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească. Dar cel care lucrează adevărul vine la Lumină, ca să se arate faptele lui, că în Dumnezeu sînt săvîrșite".

După acestea a venit Iisus și ucenicii Lui în pămîntul Iudeii și stătea cu ei acolo și boteza (In. 3, 9–22).

Cel ce va crede și se va boteza se va mîntui; iar cel ce nu va crede se va osîndi (Mc. 16, 16).

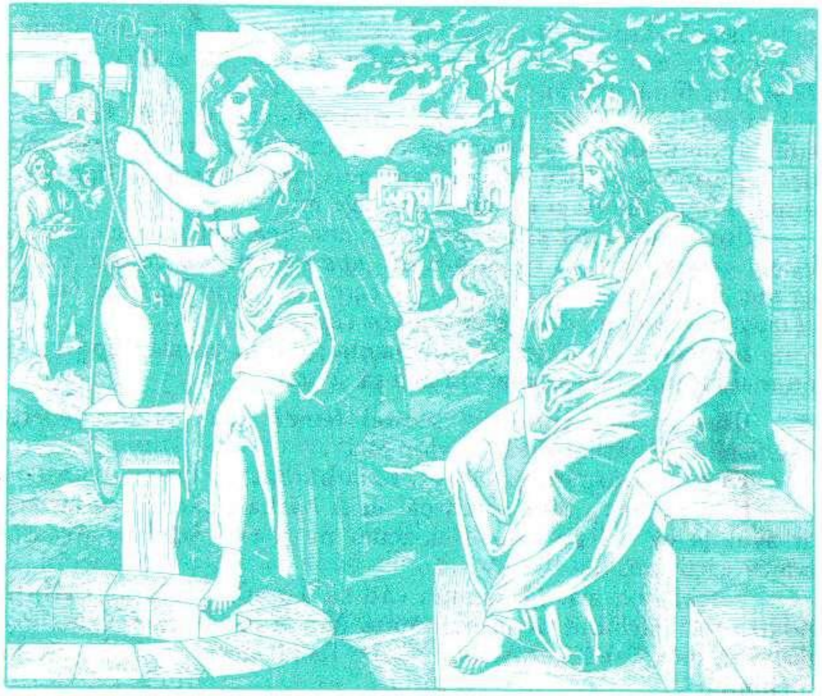

Iisus și Samarineanca

Iisus la fîntîna lui Iacov. Cînd a cunoscut Iisus că fariseii au auzit că El face și botează mai mulți ucenici decît Ioan, deși nu El boteza ci ucenicii Lui, a lăsat Iudeea și S-a dus iarăși în Galileea. Pentru aceasta însă trebuia să treacă prin Samaria.

A venit atunci la o cetate a Samariei, numită *Sihar,* aproape de locul pe care Iacov l-a dat lui Iosif, fiul său; și era acolo fîntîna lui Iacov. Iar Iisus, fiind ostenit de călătorie, S-a așezat lîngă fîntînă și era ca la al șaselea ceas.

Iisus făgăduiește apa vie. Atunci a venit o femeie din Samaria să scoată apă. Iisus i-a zis: „Dă-Mi să beau". Căci ucenicii Lui se duseseră în cetate ca să cumpere merinde.

Femeia samarineancă I-a zis: „Cum Tu, care ești iudeu, ceri să bei de la mine, care sînt femeie samarineancă? Pentru că iudeii nu au amestec cu samarinenii".

Iisus a răspuns şi i-a zis: „Dacă ai fi ştiut darul lui Dumnezeu şi Cine este Cel ce-ţi zice: Dă-Mi să beau, tu ai fi cerut de la El şi ţi-ar fi dat *apă vie*“.

Femeia I-a zis: „Doamne, nici găleată n-ai şi fîntîna e adîncă; de unde, dar, ai apa cea vie ? Nu cumva eşti Tu mai mare decît părintele nostru Iacov, care ne-a dat această fîntînă şi el însuşi a băut din ea şi fiii lui şi turmele lui ?“.

Iisus a răspuns şi i-a zis: „Oricine bea din apa aceasta va înseta iarăşi; dar *cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac, căci apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viaţă veşnică*“.

Femeia a zis către El: „Doamne, dă-mi această apă ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot“.

Iisus se face cunoscut acestei femei. Iisus i-a zis: „Mergi şi cheamă pe bărbatul tău şi vino aici“.

Femeia a răspuns şi a zis: „N-am bărbat“.

Iisus i-a zis: „Bine ai zis că nu ai bărbat, căci cinci bărbaţi ai avut şi pe cel pe care îl ai acum nu-ţi este bărbat. Aceasta adevărat ai spus“.

Femeia I-a zis: „Doamne, văd că Tu eşti prooroc. Părinţii noştri s-au închinat pe acest munte (adică în muntele Garizim), iar voi ziceţi că Ierusalimul este locul unde trebuie să ne închinăm “.

Şi Iisus i-a zis: „Femeie, crede-Mă că vine ceasul cînd nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veţi închina Tatălui. Voi vă închinaţi căruia nu ştiţi; noi ne închinăm Căruia ştim, pentru că mîntuirea din iudei este. Dar vine ceasul, şi acum este, cînd adevăraţii închinători se vor închina Tatălui în duh şi în adevăr, că şi Tatăl astfel de închinători îşi doreşte. Duh este Dumnezeu şi cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh şi în adevăr“.

I-a zis femeia: „Ştim că va veni Mesia care se cheamă Hristos; cînd va veni, Acela ne va vesti nouă toate“.

Iisus i-a zis: „Eu sînt, Cel ce vorbesc cu tine“.

Ucenicii se întorc din cetate la Iisus. Dar atunci au sosit ucenicii Lui; şi se mirau că vorbea cu o femeie. Însă nimeni n-a zis: „Ce o întrebi“, sau:„Ce vorbeşti cu ea ?“.

Iar femeia şi-a lăsat găleata şi s-a dus în cetate şi a zis oamenilor: „Veniţi de vedeţi un om care mi-a spus toate cîte am făcut. *Nu cumva acesta este Hristosul ?*“.

Şi au ieşit din cetate şi veneau către El.

Între timp, ucenicii Lui îl rugau, zicînd: „Învăţătorule, mănîncă !“ Iar El le-a zis: „Eu am de mîncat o mîncare pe care voi nu o ştiţi“. Ziceau deci ucenicii între ei: „Nu cumva I-a adus cineva să mănînce ?“. Iisus le-a zis: „Mîncarea Mea este să fac *voia Celui ce M-a trimis pe Mine şi să săvîrşesc lucrul Lui*“.

Mulţi dintre samarineni au crezut în El. Apoi Iisus, văzînd mulţimea poporului ce venea din cetate, a zis: „Nu ziceţi voi că mai sînt patru luni şi vine secerişul ? Iată zic vouă: Ridicaţi ochii voştri şi priviţi holdele că sînt albe pentru seceriş. Iar cel ce seceră primeşte plată şi adună roade spre viaţa veşnică, ca să se bucure împreună şi cel ce seamănă şi cel ce seceră. Căci în aceasta se adevereşte cuvîntul: Că unul este semănătorul şi altul secerătorul. Eu v-am trimis să seceraţi ceea ce voi n-aţi muncit; alţii au muncit şi voi aţi intrat în munca lor“.

Şi mulţi samarineni din cetatea aceea au crezut în El, pentru cuvîntul femeii care mărturisea: „Mi-a spus toate cîte am făcut“.

Deci, după ce au venit la El, samarinenii Îl rugau să rămînă la ei. Şi a rămas acolo două zile. Şi cu mult mai mulţi au crezut pentru cuvîntul Lui.

Iar femeii îi ziceau: „Credem nu numai pentru cuvîntul tău, căci noi *înşine am auzit şi ştim că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mîntuitorul lumii*“ (In. 4, 1–42).

Cu bucurie veţi scoate apă din izvorul mîntuirii (Is. 12, 3).

Iisus vindecă pe fiul unui slujbaş împărătesc

Slujbaşul se roagă pentru fiul său. Şi după cele două zile, a plecat de acolo în Galileea, căci Iisus însuşi a mărturisit că un prooroc nu este cinstit în ţara lui.

Deci, cînd a venit în Galileea, L-au primit galileenii, cei ce văzuseră toate cîte făcuse El în Ierusalim, la sărbătoare, căci şi ei veniseră la sărbătoare.

În Cana Galileii, unde prefăcuse apa în vin, era un slujitor regesc, al cărui fiu era bolnav în *Capernaum*. Acesta, auzind că Iisus a venit din Iudeea în Galileea, s-a dus la El şi L-a rugat să se coboare şi să vindece pe fiul lui, căci era gata să moară.

Deci Iisus i-a zis: „Dacă nu veţi vedea semne şi minuni, nu veţi crede“.

Slujitorul regesc a zis către El: „Doamne, coboară-Te înainte de a muri copilul meu“.

Iisus i-a zis: „Mergi, fiul tău trăieşte“. Şi omul a crezut în cuvîntul pe care i l-a spus Iisus şi a plecat.

Slujbaşul împărătesc crede în Domnul cu toată casa să. Iar pe cînd el cobora, slugile l-au întîmpinat, spunîndu-i că fiul lui trăieşte. Şi a aflat de la ele ceasul în care i-a fost mai bine. Şi i-au spus că ieri, în ceasul al şaptelea, l-au lăsat frigurile. Atunci tatăl a cunoscut că în ceasul acela a fost în care Iisus i-a zis: „Fiul tău trăieşte“.

Şi a crezut el şi toată casa lui (In. 4, 43–53).

Toate sînt cu putinţă celui ce crede (Mc. 9, 23).

Proorocul în patria sa

Iisus propovăduieşte în Nazaret. Şi a venit la Nazaret, unde fusese crescut şi, după obiceiul Său, a intrat în ziua sîmbetei în sinagogă şi S-a sculat să citească.

Şi I s-a dat cartea proorocului Isaia, şi, deschizînd El cartea, a găsit locul unde era scris: *Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor, M-a trimis să vindec pe cei zdrobiţi cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea şi celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsaţi şi să vestesc anul plăcut Domnului.*

Şi închizînd cartea şi dînd-o slujitorului, a şezut, iar ochii tuturor din sinagogă erau aţintiţi asupra Lui.

Şi El a început a zice către ei: „Astăzi s-a împlinit Scriptura aceasta în urechile voastre“.

Cei din patria Sa nu cred în El. Şi toţi Îl încuviinţau şi se mirau de cuvintele harului care ieşeau din gura Lui şi ziceau: „Nu este, oare, Acesta fiul lui Iosif?“

Şi El le-a zis: „Cu adevărat Îmi veţi spune această pildă: Doctore, vindecă-te pe tine însuţi! Cîte am auzit că s-au făcut în Capernaum, fă şi aici în patria Ta“.

Şi le-a zis: „Adevărat zic vouă că nici un prooroc nu este bine primit în patria sa. Şi adevărat vă spun că multe văduve erau în zilele lui *Ilie*, în Israel, cînd s-a închis cerul trei ani şi şase luni, încît a fost foamete mare peste tot pămîntul. Şi la nici una dintre ele n-a fost trimis Ilie, decît la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă.

Şi mulţi leproşi erau în Israel în zilele proorocului *Elisei*, dar nici unul dintre ei nu s-a curăţat, decît Neeman Sirianul“.

Iisus se coboară la Capernaum. Şi toţi, în sinagogă, auzind acestea, s-au umplut de mînie. Şi, sculîndu-se, L-au scos afară din cetate şi L-au dus pînă pe sprînceana muntelui, pe care era zidită cetatea lor, ca să-L arunce în prăpastie. Iar El, trecînd prin mijlocul lor, s-a dus.

Şi S-a coborît la Capernaum, cetate a Galileii, şi îi învăţa sîmbăta (Lc. 4, 16–31).

Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit (In. 1, 11).

Pescuirea minunată

Iisus propovăduieşte de pe apă. Pe cînd mulţimea Îl îmbulzea pe Iisus, ca să asculte cuvîntul lui Dumnezeu, şi El şedea lîngă lacul Ghenizaret, a văzut două corăbii oprite lîngă ţărm, iar pescarii, coborînd din ele, spălau mrejele. Urcîndu-se într-una din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puţin de la uscat. Şi, şezînd în corabie, învăţa din ea, mulţimile.

Iisus răsplăteşte credinţa. Iar cînd a încetat de a vorbi, i-a zis lui Simon: „Mînă la adînc şi lăsaţi în jos mrejele voastre, ca să pescuiţi“. Şi, răspunzînd, Simon a zis: „Învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi nimic nu am prins, dar, după cuvîntul Tău, voi arunca mrejele“.

Şi făcînd ei aceasta, au prins mulţime mare de peşte, că li se rupeau mrejele. Şi au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie, să vină să le ajute. Şi au venit şi au umplut amîndouă corăbiile, încît erau gata să se afunde.

Ucenicii sînt cuprinşi de spaimă. Iar Simon-Petru, văzînd aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicînd: „Ieşi de la mine, Doamne, că sînt om păcătos“. Căci spaima îl cuprinsese pe el şi pe toţi cei ce erau cu el, pentru pescuitul peştilor pe care îi prinseseră.

Tot aşa şi pe Iacov şi pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon. Şi a zis Iisus către Simon: „Nu te teme; *de acum înainte vei fi pescar de oameni*“.

Şi, trăgînd corăbiile la ţărm, au lăsat totul şi au mers după El (Lc. 5, 1–11).

Nu sînt vrednic de toate îndurările Tale şi de toate binefacerile ce mi-ai arătat mie (Fac. 32, 10).

Vindecarea unui paralitic din Capernaum

Puterea Domnului se arată în tămăduiri. Într-una din zile, Iisus învăța, și de față ședeau farisei și învățători ai Legii, veniți din toate satele Galileii, din Iudeea și din Ierusalim. Și iată niște bărbați aduceau pe pat un om care era slăbănog și căutau să-l ducă înăuntru și să-l pună înaintea Lui; dar negăsind pe unde să-l ducă, din pricina mulțimii, s-au suit pe acoperiș și, printre cărămizi, l-au lăsat cu patul în mijloc înaintea lui Iisus. Și văzînd credința lor, El le-a zis: „Omule, iertate îți sînt păcatele tale".

Iar fariseii și cărturarii au început să cîrtească, zicînd: „Cine e Acesta care grăiește hule ? Cine poate să ierte păcatele decît unul Dumnezeu ?"

Iar Iisus, cunoscînd gîndurile lor, răspunzînd a zis către ei: „Ce cugetați în inimile voastre ? Ce este mai ușor ? A zice:

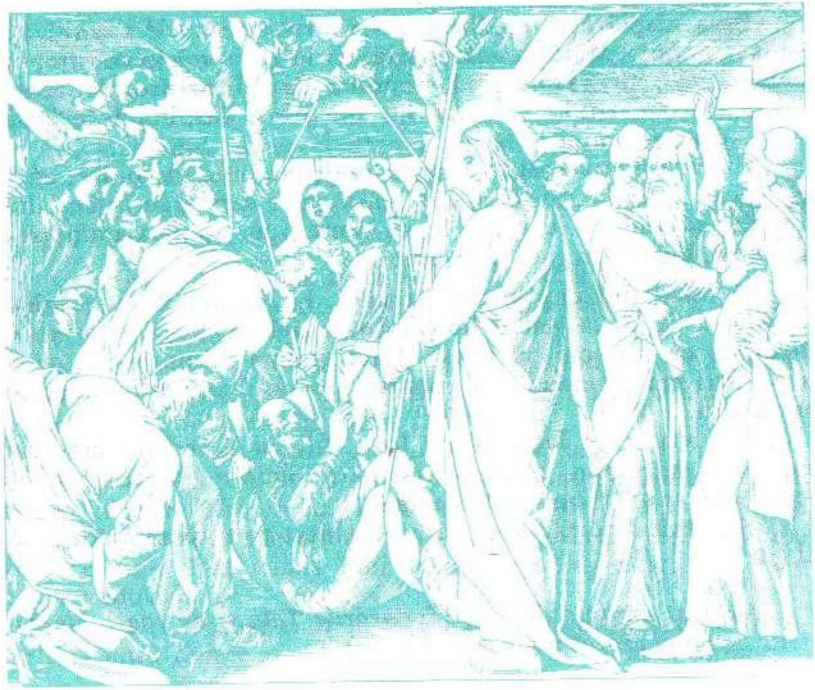

Iertate sînt păcatele tale, sau a zice: Scoală și umblă ? Iar ca să știți că Fiul Omului are pe pămînt putere să ierte păcatele, a zis slăbănogului: Ție îți zic: Scoală-te, ia patul tău și mergi la casa ta".

Și îndată, ridicîndu-se înaintea lor, luînd patul pe care zăcuse, s-a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu.

Și uimire i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu și, plini de frică, ziceau: „Am văzut astăzi lucruri minunate" (Lc. 5, 17–26; Mt. 9, 1–9; Mc. 2, 1–12).

C. ANUL AL DOILEA DIN VIAȚA PUBLICĂ A LUI IISUS

(De la Paștile anului al doilea pînă la cel al anului al treilea)

Iisus la scăldătoarea Vitezda

Iisus vindecă alt slăbănog. Fiind o sărbătoare a iudeilor Iisus s-a suit la Ierusalim.

În Ierusalim, lîngă Poarta Oilor, era o scăldătoare, care se numea pe evreiește Vitezda, avînd cinci pridvoare.

În acestea zăceau mulțime de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptînd mișcarea apei, căci un înger al Domnului se cobora la vreme în scăldătoare și tulbura apa și cine intra întîi, după tulburarea apei, se făcea sănătos, de orice boală era ținut.

Și era acolo un om, care era bolnav de treizeci și opt de ani. Iisus, văzînd pe acesta zăcînd și știind că este așa încă de multă vreme, i-a zis: „Voiești să te faci sănătos ?" Bolnavul I-a răspuns: „Doamne, nu am om, ca să mă arunce în scăldătoare, cînd se tulbură apa; că, pînă cînd vin eu, altul se coboară înaintea mea". Iisus i-a zis: „Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă".

Și îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul și umbla. Dar în ziua aceea era sîmbătă.

Iudeii se scandalizează. Deci ziceau iudeii către cel vindecat: „Este zi de sîmbătă și nu-ți este îngăduit să-ți iei patul".

El le-a răspuns: „Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul și umblă".

Ei l-au întrebat: „Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă ?"

Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc.

După aceasta Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău". Atunci omul a plecat şi a spus iudeilor că Iisus este Cel ce l-a făcut sănătos.

Pentru aceasta iudeii prigoneau pe Iisus şi căutau să-L omoare, că făcea acestea sîmbăta.

Iisus se numeşte pe Sine Fiul lui Dumnezeu. Dar Iisus le-a răspuns: „Tatăl Meu pînă acum lucrează; şi Eu lucrez".

Deci pentru aceasta căutau şi mai mult iudeii să-L omoare, nu numai pentru că dezlega sîmbăta, dar şi pentru că zicea că Dumnezeu este Tatăl Său, făcîndu-Se pe Sine deopotrivă cu Dumnezeu.

A răspuns deci Iisus şi le-a zis: „Adevărat, adevărat zic vouă: Fiul nu poate să facă nimic de la Sine, dacă nu va vedea pe Tatăl făcînd; căci cele ce face Acela, acestea le face şi Fiul întocmai.

Că Tatăl iubeşte pe Fiul şi-I arată toate cîte face El şi lucruri mai mari decît acestea va arăta Lui, ca voi să vă miraţi. Căci, după cum Tatăl scoală pe cei morţi şi le dă viaţă, tot aşa şi Fiul dă viaţă celor ce voieşte.

Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului, ca toţi să cinstească pe Fiul, precum cinstesc pe Tatăl. Cel ce nu cinsteşte pe Fiul nu cinsteşte nici pe Tatăl Care L-a trimis.

Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce ascultă cuvîntul Meu şi crede în Cel ce M-a trimis are viaţă veşnică şi la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viaţă.

Adevărat, adevărat zic vouă, că vine ceasul şi acum este, cînd morţii vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu şi cei ce vor auzi vor învia; căci precum Tatăl are viaţă în Sine, aşa I-a dat şi Fiului să aibă viaţă în Sine; şi I-a dat putere să facă judecată, pentru că este Fiul Omului.

Nu vă miraţi de aceasta, că vine ceasul în care toţi cei din morminte vor auzi glasul Lui; şi vor ieşi cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osîndirii" (In. 5, 1–29).

Şi noi am crezut şi am cunoscut că Tu eşti Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu (In. 6, 69).

Alegerea celor doisprezece apostoli

Iisus alege dintre ucenici pe apostoli. Într-una din zile Iisus a ieşit la munte ca să se roage şi a petrecut noaptea în rugăciune către Dumnezeu. Şi cînd s-a făcut ziuă, a chemat la Sine pe ucenicii Săi şi a ales din ei doisprezece, pe care i-a numit apostoli: pe *Simon*, căruia i-a zis *Petru*, şi pe *Andrei*, fratele lui, şi pe *Iacov*, şi pe *Ioan*, şi pe *Filip*, şi pe *Vartolomeu*, şi pe *Matei*, şi pe *Toma*, şi pe *Iacov* al lui Alfeu, şi pe *Simon*, numit *Zilotul*, şi pe *Iuda* al lui Iacov şi pe *Iuda Iscarioteanul*, care s-a făcut trădător (Lc. 6, 12–16; Mt. 10, 2–4; Mc. 3, 3–19).

Iar Iisus le-a zis: *Adevărat zic vouă că voi cei ce Mi-aţi urmat Mie, la înnoirea lumii, cînd Fiul Omului va şedea pe tronul slavei Sale, veţi şedea şi voi pe douăsprezece tronuri, judecînd cele douăsprezece seminţii ale lui Israel* (Mt. 19, 28).

Predica de pe munte

Cele nouă Fericiri. Văzînd mulţimile, Iisus S-a suit în munte, a şezut şi ucenicii Lui au venit la El.

Şi deschizîndu-şi gura, îi învăţa, zicînd:

„Fericiţi cei *săraci* cu duhul, că a lor este împărăţia cerurilor.

Fericiţi cei ce *plîng*, că aceia se vor mîngîia.

Fericiţi cei *blînzi*, că aceia vor moşteni pămîntul.

Fericiţi cei ce *flămînzesc şi însetează de dreptate*, că aceia se vor sătura.

Fericiţi cei *milostivi*, că aceia se vor milui.

Fericiţi cei *curaţi cu inima*, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Fericiţi *făcătorii de pace*, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Fericiţi cei *prigoniţi pentru dreptate*, că a lor este împărăţia cerurilor.

Fericiţi veţi fi voi cînd *vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minţind din pricina Mea.*

Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri" (Mt. 5, 1–12).

Sfinţenia Legii celei noi. „Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc. Căci adevărat zic vouă: Înainte de a trece cerul şi pămîntul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, pînă ce se vor face toate.

Deci, cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici, şi va învăţa aşa pe oameni, foarte mic se va chema în împărăţia cerurilor; iar cel ce va face şi va învăţa, acesta mare se va chema în împărăţia cerurilor.

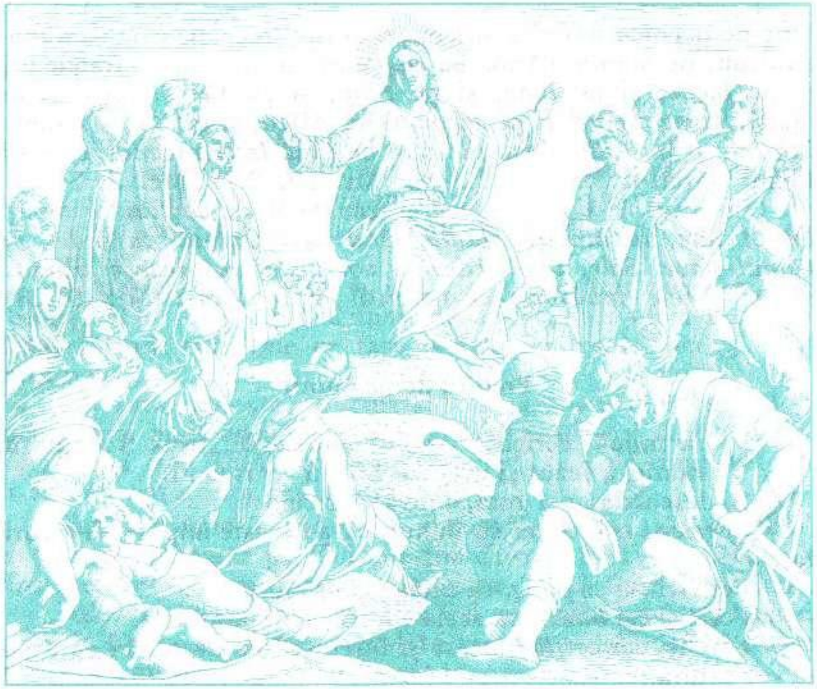

Că zic vouă: Că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decît a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor.

Aţi auzit că s-a zis celor de demult: Să nu ucizi; iar cine va ucide vrednic va fi de osîndă. Eu însă vă spun vouă: Că oricine se mînie pe fratele său vrednic va fi de osîndă; şi cine va zice fratelui său: *netrebnicule,* vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cine va zice: *nebunule,* vrednic va fi de gheena focului.

Deci, dacă îţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi întîi şi împacă-te cu fratele tău şi apoi, venind, adu darul tău (Mt. 5, 17–24).

Aţi auzit că s-a zis: Să iubeşti pe aproapele tău şi să urăşti pe vrăjmaşul tău. Iar Eu vă zic vouă: Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvîntaţi pe cei ce vă blestemă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc, ca să fiţi fiii Tatălui vostru Celui din ceruri; că El face să răsară soarele peste cei răi şi peste cei buni şi trimite ploaie peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi.

Căci dacă iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veţi avea ? Oare nu fac şi vameşii acelaşi lucru ? Şi dacă îmbrăţişaţi numai pe fraţii voştri, ce faceţi mai mult ? Oare nu fac şi păgînii acelaşi lucru ?

Fiţi, dar, voi desăvîrşiţi, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvîrşit este“ (Mt. 5, 43–48).

Faptele bune. „Luaţi aminte ca faptele dreptăţii voastre să nu le faceţi înaintea oamenilor ca să fiţi văzuţi de ei; altfel nu veţi avea plată de la Tatăl vostru cel din ceruri“.

Milostenia. „Cînd faci milostenie, nu trîmbiţa înaintea ta, cum fac făţarnicii în sinagogi şi pe uliţe, ca să fie slăviţi de oameni; adevărat grăiesc vouă: şi-au luat plata lor.

Tu însă, cînd faci milostenie, să nu ştie stînga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie“.

Rugăciunea. „Cînd vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii cărora le place, prin sinagogi şi prin colţurile uliţelor, stînd în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: şi-au luat plata lor.

Tu însă, cînd te rogi, intră în cămara ta şi, închizînd uşa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie.

Cînd vă rugaţi, nu spuneţi multe ca păgînii, că ei cred că în multa lor vorbărie vor fi ascultaţi. Deci nu vă asemănaţi lor, că ştie Tatăl vostru de cele ce aveţi trebuinţă mai înainte ca să cereţi voi de la El“.

„Deci voi aşa să vă rugaţi: *Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău; vie împărăţia Ta; facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pămînt. Pîinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi, şi ne iartă nouă greşealele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri; şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci. Amin*“ (Mt. 6, 1–13).

Pocăinţa. „Cînd postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele ca să se arate oamenilor că postesc; adevărat grăiesc vouă: şi-au luat plata lor.

Tu însă, cînd posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, Care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie“ (Mt. 6, 16–18).

Dragostea. „Toate cîte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este Legea și proorocii" (Mt. 7, 12).

Smerenia creștină. „Intrați prin poarta cea strîmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sînt cei care o află; și strîmtă e poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sînt care o află.

Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sînt lupi răpitori. După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din mărăcini ?

Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune. Iar orice pom care nu face roade bune, se taie și se aruncă în foc.

De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște.

Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu celui din ceruri" (Mt. 7, 13–21).

Iubirea aproapelui. „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv (Lc. 6, 36).

Că de veți ierta oamenilor greșealele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc, iar de nu veți ierta oamenilor greșealele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greșealele voastre (Mt. 6,14 15).

Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide, că oricine cere ia, cel ce caută află, și celui care bate i se va deschide"(Mt. 7, 7).

Spusu-le-a Iisus și pilda aceasta: „Au doară poate orb pe orb să călăuzească ? Oare nu vor cădea amîndoi în groapă ?

Nu este ucenic mai presus decît învățătorul său, nici slugă mai presus decît stăpînul său. Destul este ca ucenicul să fie ca învățătorul și slugii ca stăpînul. Dacă pe stăpînul casei l-au numit Beelzebul, cu cît mai mult pe casnicii lui ? (Mt. 10, 24–25).

Nu judecați, ca să nu fiți judecați; căci cu judecata cu care judecați veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura.

De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, și bîrna din ochiul tău nu o iei în seamă ? Sau cum vei zice fratelui tău: Lasă să scot paiul din ochiul tău și iată bîrna este în ochiul tău ?

Fățarnice, scoate întîi bîrna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău" (Mt. 7, 1–5).

Încheiere. „De aceea, oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le îndeplinește, *asemăna-se-va bărbatului înțelept care a clădit casa lui pe stîncă.* A căzut ploaia, au venit rîurile mari, au suflat vînturile și au bătut în casa aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stîncă.

Iar oricine aude aceste cuvinte ale Mele și nu le îndeplinește, *asemăna-se-va bărbatului nechibzuit care și-a clădit casa pe nisip.* Și a căzut ploaia și au venit rîurile mari și au suflat vînturile și au izbit în casa aceea, și a căzut. Și căderea ei a fost mare".

Iar cînd Iisus a sfîrșit cuvintele acestea, mulțimile erau uimite de învățătura Lui; că îi învăța pe ei ca Unul care are putere, iar nu cum îi învățau cărturarii lor (Mt. 7, 24–29).

Iisus vindecă un lepros și pe sluga sutașului

Iisus vindecă un lepros. Și coborîndu-se El din munte, mulțimi multe au mers după El.

Și iată un lepros, apropiindu-se, I se închina, zicînd: „Doamne, dacă voiești, poți să mă curățești".

Și Iisus, întinzînd mîna, s-a atins de el, zicînd: „Voiesc, curățește-te". Și îndată s-a curățit lepra lui.

Și i-a zis Iisus: „Vezi, nu spune nimănui, ci mergi, arată-te preoților, și adu darul pe care l-a rînduit Moise, spre mărturie lor" (Mt. 8, 1–4; Mc. 1, 40–45; Lc. 5, 12–15).

Sutașul se roagă pentru sluga sa. Pe cînd intra Iisus în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaș, rugîndu-L și zicînd: „Doamne, sluga mea zace în casă, slăbănog, chinuindu-se cumplit". Și i-a zis Iisus: „Venind, îl voi vindeca".

Dar sutașul, răspunzînd, I-a zis: „Doamne, nu sînt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvîntul și se va vindeca sluga mea. Că și eu sînt om sub stăpînirea altora și am sub mine ostași și-i spun acestuia: Du-te, și se duce; și celuilalt: Vino, și vine; și slugii mele: Fă aceasta, și face".

Sluga sutașului e vindecată. Auzind acestea, Iisus s-a minunat și a zis celor ce veneau după El: „Adevărat grăiesc vouă: la nimeni în Israel n-am găsit atîta credință. Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plîngerea și scrîșnirea dinților".

Și a zis Iisus sutașului: „Du-te, fie ție după cum ai crezut". Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela (Mt. 8, 5–13).

Doamne, nu sînt vrednic să intri sub acoperișul meu (Mt. 8, 8).

Tînărul din Nain înviat de Iisus

După aceea, Iisus s-a dus într-o cetate numită Nain și cu El împreună mergeau ucenicii Lui și multă mulțime. Iar cînd s-a apropiat de poarta cetății, iată scoteau un mort, singurul copil al mamei sale, și ea era văduvă, și mulțime mare din cetate era cu ea.

Și văzînd-o Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a zis: „Nu plînge".

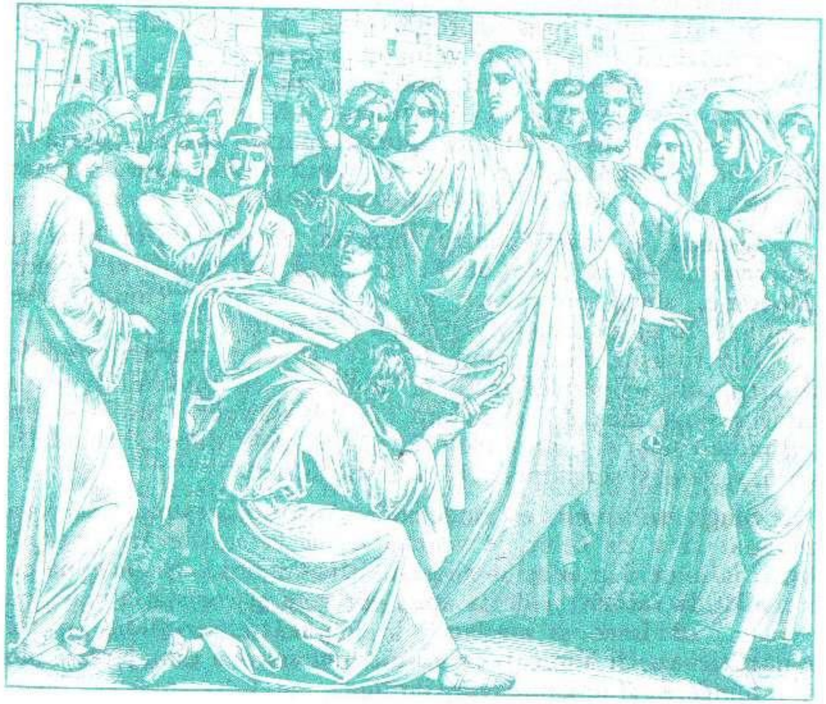

Și, apropiindu-se, s-a atins de sicriu, iar cei ce-l duceau s-au oprit. Și a zis: „Tinere, ție îți zic: scoală-te !" Și s-a ridicat mortul și a început să vorbească, și l-a dat mamei lui.

Și frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicînd: „Prooroc mare s-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său".

Și a ieșit cuvîntul acesta despre El în toată Iudeea și în toată împrejurimea (Lc. 7, 11–17).

Trimișii lui Ioan

Iisus dă mărturie despre Sine însuși. Atunci, ucenicii lui Ioan au venit la el și-au vestit acestuia toate cîte văzuse că făcuse Iisus. Chemînd la sine pe doi dintre ucenicii săi, Ioan i-a trimis către Domnul spunîndu-le să-L întrebe: „Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul ?"

Și, ajungînd la El, acei bărbați au zis: „Ioan Botezătorul ne-a trimis la Tine, zicînd: Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul ?"

Și în acel ceas El a vindecat pe mulți de boli și de răni și de duhuri rele și multor orbi le-a dăruit vederea.

Și, răspunzînd, le-a zis: „Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și cele ce ați auzit: Orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții învie și săracilor li se binevestește. Și fericit este acela care nu se va sminti întru Mine".

Iisus mărturisește despre Ioan. Iar după ce trimișii lui Ioan au plecat, El a început să vorbească mulțimilor despre Ioan: „Ce ați ieșit să priviți în pustiu ? Oare trestie clătinată de vînt ? Dar, ce ați ieșit să vedeți ? Oare om îmbrăcat în haine moi ? Iată, cei ce poartă haine scumpe și petrec în desfătare sînt în casele regilor.

Dar ce ați ieșit să vedeți ? Oare prooroc ? Da ! Zic vouă: și mai mult decît un prooroc. Acesta este cel despre care s-a scris: Iată trimit înaintea feței Tale pe îngerul Meu, care va găti calea Ta, înaintea Ta.

Zic vouă: Între cei născuți din femeie, nimeni nu este mai mare decît Ioan; dar cel mai mic în împărăția lui Dumnezeu este mai mare decît el" (Mt. 11, 2–7; Lc. 7, 18–28).

Credem că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mîntuitorul lumii (In. 4, 42).

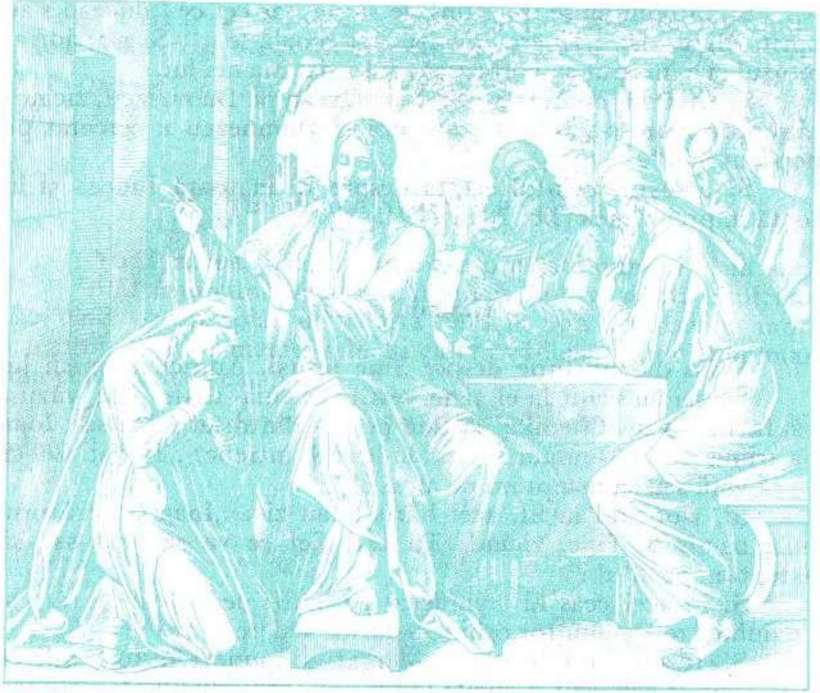

Mirul femeii păcătoase

O femeie păcătoasă unge cu mir pe Domnul. Şi, era în cetate o femeie păcătoasă şi, aflînd că şade la masă în casa fariseului, a adus un alabastru cu mir. Şi stînd la spate, lîngă picioarele Lui, plîngînd, a început să ude cu lacrimi picioarele Lui, şi cu părul capului ei le ştergea. Şi săruta picioarele Lui şi le ungea cu mir.

Iisus ia apărarea acestei femei. Văzînd fariseul care-L chemase a zis în sine: Acesta, de ar fi prooroc, ar şti cine e şi ce fel e femeia care se atinge de El, că este păcătoasă“.

Şi, răspunzînd, Iisus a zis către el: „Simone, am să-ţi spun ceva“. „Învăţătorule, spune“, zise el.

„Un cămătar avea doi datornici. Unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt cu cincizeci; dar, neavînd ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amîndoi. Deci, care dintre ei îl va iubi mai mult ?“

Simon, răspunzînd, a zis: „Socotesc că acela căruia i-a iertat mai mult“. Iar El i-a zis: „Drept ai judecat“.

Şi, întorcîndu-se către femeie, a zis lui Simon: „Vezi pe femeia aceasta ? Am intrat în casa ta şi apă pe picioare nu Mi-ai dat; ea însă cu lacrimi Mi-a udat picioarele şi le-a şters cu părul ei. Sărutare nu Mi-ai dat; ea însă, de cînd am intrat, n-a încetat să-Mi sărute picioarele. Cu untdelemn capul Meu nu L-ai uns; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele. De aceea îţi zic: *Iertate sînt păcatele ei cele multe, că mult a iubit.* Iar cui se iartă puţin, puţin iubeşte“.

Şi a zis ei: „Iertate îţi sînt păcatele“.

Şi au început cei ce şedeau împreună la masă să zică în sine: „Cine este Acesta care iartă şi păcatele ?“

Iar către femeie a zis: „Credinţa ta te-a mîntuit; mergi în pace“ (Lc. 7, 36–50).

Trestia frîntă nu o va zdrobi şi inul ce fumegă nu-l va stinge (Is. 47, 3).

Cuvîntarea de pe malul lacului: Pildele

Pilda semănătorului. Şi adunîndu-se mulţime multă şi venind de prin cetăţi la El, a zis în pildă:

„Ieşit-a semănătorul să semene sămînţa sa. Şi, semănînd el, una a căzut lîngă drum şi a fost călcată cu picioarele şi păsările cerului au mîncat-o. Alta a căzut pe piatră şi, răsărind, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Alta a căzut între spini şi, spinii, crescînd cu ea, au înăbuşit-o. Şi alta a căzut pe pămînt bun şi, crescînd, a făcut rod însutit“. Acestea zicînd, strigă: „Cine are urechi de auzit să audă“.

Şi ucenicii Lui Îl întrebau: „Ce înseamnă pilda aceasta ?“

El a zis: „Vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei lui Dumnezeu, iar celorlalţi în pilde, ca, văzînd, să nu vadă şi, auzind, să nu înţeleagă.

Iar pilda aceasta înseamnă: *Sămînţa* este cuvîntul lui Dumnezeu. Sămînţa de *lîngă drum* sînt cei care aud, apoi vine diavolul şi ia cuvîntul din inima lor, ca nu cumva, crezînd, să se mîntuiască. Cea *de pe piatră* sînt aceia care, auzind cuvîntul, îl primesc cu bucurie, dar aceştia nu au rădăcină; ei cred pînă la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă. Cea căzută *între* *spini* sînt cei ce aud cuvîntul, dar umblînd cu grijile şi cu bogăţiile şi cu plăcerile vieţii, se înăbuşă şi nu rodesc. Iar cea de pe *pămînt bun* sînt cei ce, cu inimă curată şi bună, aud cuvîntul, îl păstrează şi rodesc întru răbdare" (Lc. 8, 4–15).

Pilda neghinelor. Altă pildă le-a pus lor înainte, zicînd: „Asemenea este împărăţia cerurilor omului care a semănat sămînţă bună în ţarina sa. Dar pe cînd oamenii dormeau, a venit vrăjmaşul, a semănat neghină printre grîu şi s-a dus. Iar dacă a crescut paiul şi a făcut rod, atunci s-a arătat şi neghina. Venind slugile stăpînului casei, i-au zis: Doamne, n-ai semănat tu, oare, sămînţă bună în ţarina ta ? De unde, dar, are neghină ? Iar El le-a răspuns: Un om vrăjmaş a făcut aceasta. Slugile i-au zis: Voieşti, deci, să ne ducem şi s-o plivim ? El însă a zis: Nu, ca nu cumva, plivind neghina, să smulgeţi odată cu ea şi grîul. Lăsaţi să crească împreună şi grîul şi neghina, pînă la seceriş, şi la vremea secerişului voi zice secerătorilor: Pliviţi întîi neghina şi legaţi-o în snopi ca s-o ardem, iar grîul adunaţi-l în jitniţa mea".

După aceea, lăsînd mulţimile, a venit în casă, iar ucenicii Lui s-au apropiat de El, zicînd: „Lămureşte-ne nouă pilda cu neghina din ţarină".

El, răspunzînd, le-a zis: „Cel ce seamănă sămînţa cea bună este Fiul Omului. Ţarina este lumea; sămînţa cea bună sînt fiii împărăţiei, iar neghina sînt fiii celui rău. Duşmanul care a semănat-o este diavolul; secerişul este sfîrşitul lumii, iar secerătorii sînt îngerii. Şi, după cum se alege neghina şi se arde în foc, aşa va fi la sfîrşitul veacului. Trimite-va Fiul Omului pe îngerii Săi, vor culege din împărăţia Lui toate smintelile şi pe cei ce fac fărădelegea, şi-i vor arunca pe ei în cuptorul cu foc; acolo va fi plîngerea şi scrîşnirea dinţilor".

Pilda grăuntelui de muştar. O altă pildă le-a pus înainte, zicînd: „Împărăţia cerurilor este asemenea *grăuntelui de muştar,* pe care, luîndu-l, omul l-a semănat în ţarina sa. El este mai mic decît toate seminţele, dar, cînd a crescut, este mai mare decît toate legumele şi se face pom, încît vin păsările cerului şi se sălăşluiesc în ramurile lui".

Pilda aluatului. Altă pildă le-a spus lor: „Asemenea este împărăţia cerurilor *aluatului,* pe care, luîndu-l o femeie, l-a ascuns în trei măsuri de făină, pînă ce s-a dospit toată".

Toate acestea le-a vorbit Iisus mulţimilor în pilde şi fără pildă nu le grăia nimic, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin proorocul care zice: „Deschide-voi în pilde gura Mea, spune-voi cele ascunse de la întemeierea lumii".

Pilda cu comoara. „Asemenea este împărăţia cerurilor cu o *comoară* ascunsă în ţarină, pe care, găsind-o un om, a ascuns-o, şi de bucuria ei se duce şi vinde tot ce are şi cumpără ţarina aceea".

Pilda cu mărgăritarul. „Iarăşi asemenea este împărăţia cerurilor cu un neguţător care caută *mărgăritare* bune; şi aflînd un mărgăritar de mult preţ, s-a dus, a vîndut toate cîte avea şi l-a cumpărat".

Pilda cu năvodul. „Asemenea este iarăşi împărăţia cerurilor cu un *năvod* aruncat în mare şi care adună tot felul de peşti; iar cînd s-a umplut, l-au tras pescarii la mal şi, şezînd, au ales în vase pe cei buni, iar pe cei răi i-a aruncat afară.

Aşa va fi la sfîrşitul veacului: vor ieşi îngerii şi vor despărţi pe cei răi din mijlocul celor drepţi, şi îi vor arunca în cuptorul cel de foc; acolo va fi plîngerea şi scrîşnirea dinţilor" (Mt. 13, 1–50; Mc. 4, 1–20.

Dumnezeu va judeca pe cel drept ca şi pe cel nelegiuit (Ecl. 3, 17).

Liniştirea furtunii pe mare

Iisus iubeşte sărăcia. Şi, făcîndu-se seară, au adus la El mulţi demonizaţi, a scos duhurile cu cuvîntul şi pe toţi cei bolnavi i-a vindecat, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin proorocul Isaia, care zice: „Acesta neputinţele noastre a luat şi bolile noastre le-a purtat".

Şi, văzînd Iisus mulţime împrejurul Lui, a poruncit ucenicilor să treacă de cealaltă parte a mării.

Şi, apropiindu-se un cărturar, I-a zis: „Învăţătorule, Te voi urma oriunde vei merge".

Dar Iisus i-a răspuns: „Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi; *Fiul Omului însă nu are unde să-şi plece capul*".

Iisus porunceşte furtunii. Intrînd El în corabie, ucenicii Lui L-au urmat. Şi, iată, furtună mare s-a ridicat pe mare, încît corabia se acoperea de valuri; iar El dormea. Venind ucenicii la El, L-au deşteptat, zicînd: „Doamne, mîntuieşte-ne, că pierim". Iisus le-a zis: „De ce vă este frică, puţin credincioşilor ?" S-a sculat atunci, a certat vînturile şi marea şi s-a făcut linişte deplină.

Iar oamenii s-au mirat, zicînd: „Cine este Acesta că şi vînturile şi marea ascultă de El ?" (Mt. 8, 16–27; Mc. 4, 33–41; Lc. 8, 22–30).

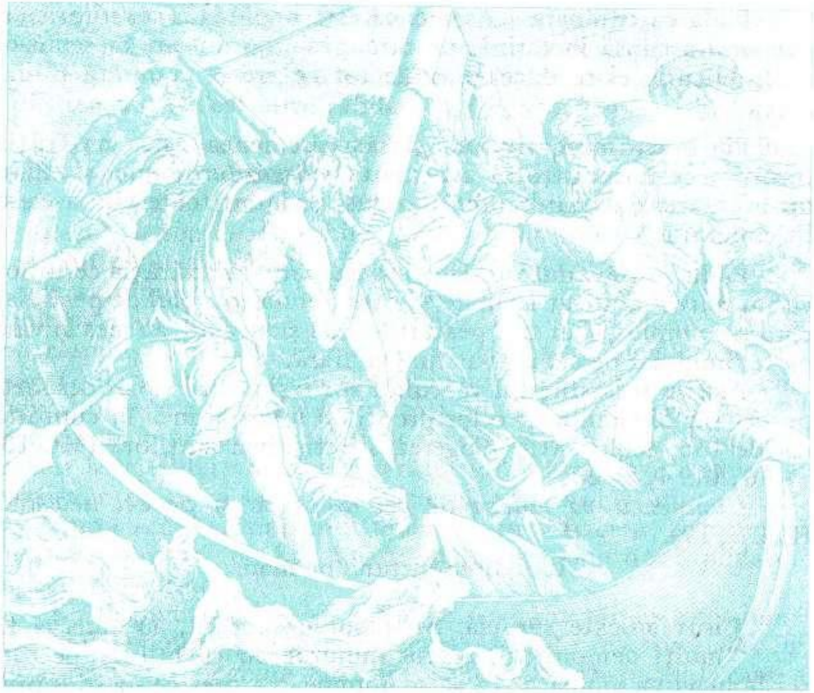

Cel ce păzeşte pe Israel nu va dormita, nici nu va adormi (Ps. 120, 4).

Învierea fiicei lui Iair. Vindecarea unei bolnave

Iair roagă pe Iisus pentru fiica sa. Şi trecînd Iisus cu corabia iarăşi de partea cealaltă, s-a adunat la El mulţime multă şi era lîngă mare. Şi a venit unul din mai-marii sinagogii, anume *Iair,* şi, văzîndu-L pe Iisus, a căzut la picioarele Lui şi L-a rugat mult, zicînd: „Fiica mea este pe moarte; ci, venind, pune mîinile peste ea, ca să scape şi să trăiască".

Şi a mers cu el. Şi mulţime multă Îl urma pe Iisus şi Îl îmbulzea.

Iisus vindecă o femeie bolnavă. Şi era o femeie care avea, de doisprezece ani, curgere de sînge, şi multe îndurase de la mulţi doctori, cheltuindu-şi toate ale sale, dar nefolosind nimic, ci mai mult mergînd înspre mai rău. Auzind ea cele despre Iisus, a venit în mulţime şi, pe la spate, s-a atins de haina Lui; căci îşi zicea: „De mă voi atinge măcar de haina Lui, mă voi vindeca !". Şi îndată izvorul sîngelui ei a încetat şi ea a simţit în trup că s-a vindecat de boală.

Şi îndată, cunoscînd Iisus în Sine puterea ieşită din El, întorcîndu-se către mulţime, a întrebat: „Cine s-a atins de hainele Mele ?". Şi I-au zis ucenicii Lui: „Vezi mulţimea îmbulzindu-Te şi zici: Cine s-a atins de Mine ?". Şi se uita împrejur să vadă pe aceea care făcuse aceasta. Iar femeia, înfricoşîndu-se şi tremurînd, ştiind ce i se făcuse, a venit şi a căzut înaintea Lui şi I-a mărturisit tot adevărul.

Iar El i-a zis: „Fiică, credinţa ta te-a mîntuit; mergi în pace şi fii sănătoasă de boala ta !".

Iisus înviază pe fiica lui Iair. Încă vorbind El, au venit unii de la mai-marele sinagogii, zicînd: „Fiica ta a murit. De ce mai

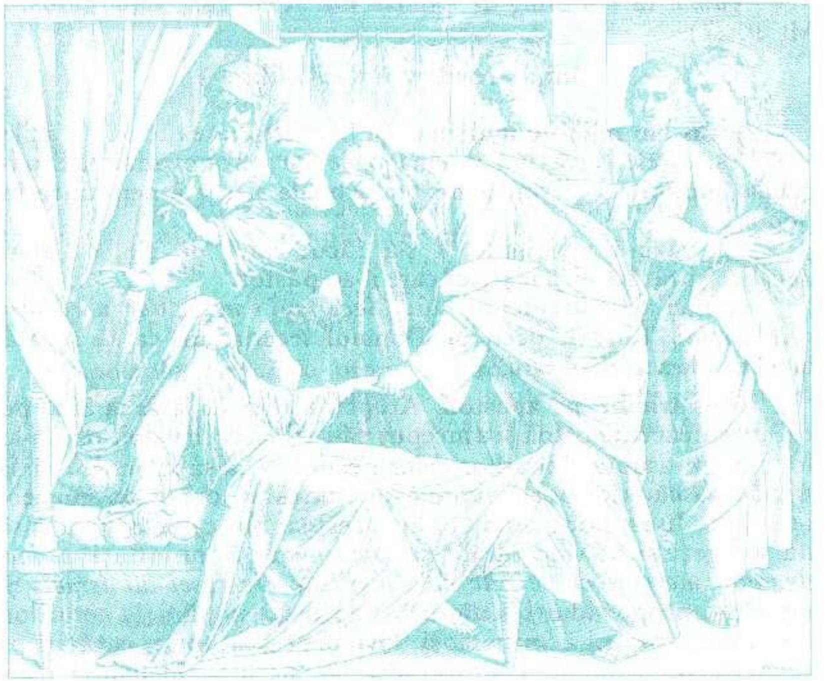

superi pe Învățătorul ?“ Dar Iisus, auzind cuvîntul ce s-a grăit, a zis mai-marelui sinagogii: „Nu te teme. Crede numai“. Și n-a lăsat pe nimeni să meargă cu El, decît numai pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui Iacov.

Și au venit la casa mai-marelui sinagogii și au văzut tulburare și pe cei ce plîngeau și se tînguiau mult. Și, intrînd, le-a zis: „De ce vă tulburați și plîngeți ? Copila n-a murit, ci doarme“. Și-L luau în rîs. Iar El, scoțîndu-i pe toți afară, a luat cu Sine pe tatăl copilei, pe mama ei și pe cei ce îl însoțeau și au intrat unde zăcea copila.

Și, apucînd pe copilă de mînă, i-a grăit: „Talita kumi“, care se tîlcuiește: „Fiică, ție îți zic, scoală-te !“ Și îndată s-a sculat copila și umbla, căci era de doisprezece ani.

Și s-au mirat îndată cu uimire mare.

Dar El le-a poruncit cu stăruință, ca nimeni să nu afle de aceasta.

Și le-a zis să-i dea copilei să mănînce (Mt. 9, 18–25; Mc. 5, 21–43; Lc. 8, 41–56).

Numai să mă ating de hainele Lui și mă voi face sănătoasă Mt. 9, 21).

Întîia trimitere a apostolilor

Iisus are milă de mulțime. Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățînd în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecînd toată boala și toată neputința în popor.

Și, văzînd mulțimile, I s-a făcut milă de ele, că erau necăjite și rătăcite ca niște oi care n-au păstor.

Atunci a zis ucenicilor Lui: „*Secerișul e mult, dar lucrătorii sînt puțini.* Rugați, deci, pe Domnul secerișului, ca să scoată lucrători la secerișul Său“.

Iisus trimite pe apostoli. Atunci, a chemat Iisus la Sine pe cei doisprezece apostoli și a început să-i trimită cîte doi, dîndu-le lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință. Pe acești doisprezece i-a trimis Iisus, poruncindu-le lor acestea: „În calea păgînilor să nu mergeți și în vreo cetate de samarineni să nu intrați; *ci mai degrabă mergeți către oile cele pierdute ale casei lui Israel.* Și mergînd, propovăduiți, zicînd: S-a apropiat împărăția cerurilor. Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, demonii scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați.

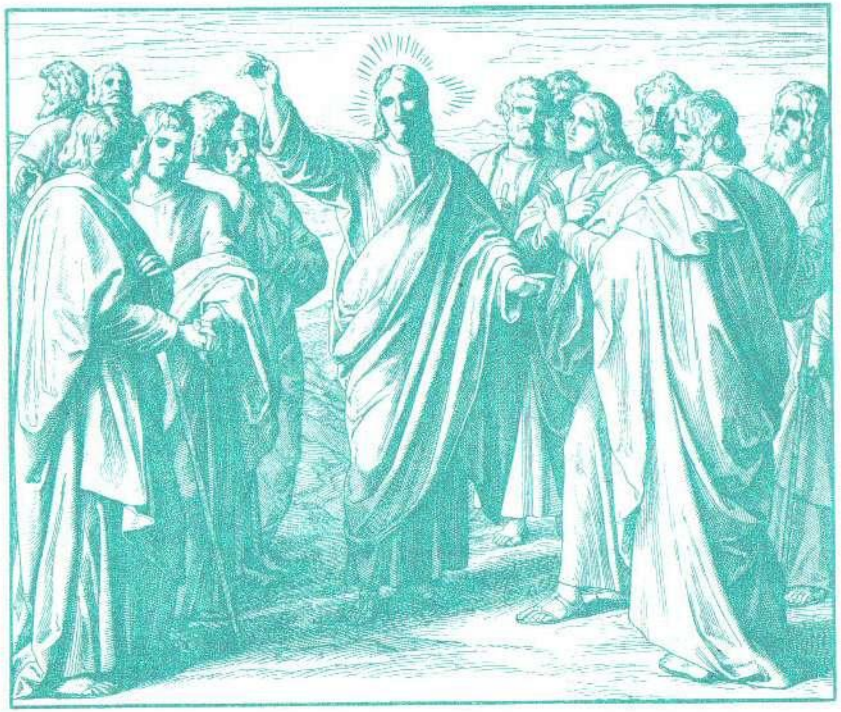

În orice cetate sau sat veți intra, cercetați cine este în el vrednic și acolo rămîneți pînă ce veți ieși.

Și, intrînd în casă, urați-i, zicînd: „Pace casei acesteia“.

Și, dacă este casa aceea vrednică, vină pacea voastră peste ea; iar de nu este vrednică, pacea voastră întoarcă-se la voi“.

Apostolii pleacă la propovăduire. Și, ieșind, ei propovăduiau tuturor să se pocăiască. Și scoteau mulți demoni și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i vindecau (Mt. 9, 35–38; 10, 1–13; Mc. 6, 7–13; Lc. 9, 1–6).

Împreună-lucrători ai lui Dumnezeu sîntem noi (1 Cor. 3, 9).

Tăierea capului
Sfîntului Ioan Botezătorul

Irodiada se răzbună. Și a auzit regele Irod că numele lui Iisus se făcuse cunoscut și zicea că Ioan Botezătorul s-a sculat din morți, și de aceea se fac minuni prin el. Căci Irod,

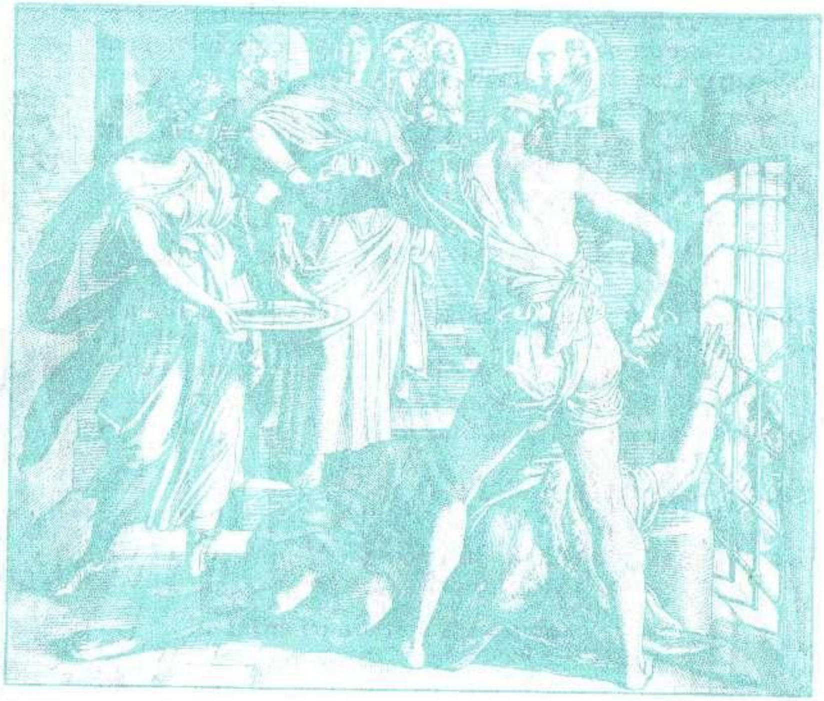

trimiţînd, l-a prins pe Ioan şi l-a legat, în temniţă, din pricina Irodiadei, femeia lui Filip, fratele său, pe care o luase de soţie. Căci Ioan îi zicea lui Irod: „Nu-ţi este îngăduit să ţii pe femeia fratelui tău“.

Iar Irodiada îl ura şi voia să-l omoare, dar nu putea, căci Irod se temea de Ioan, ştiindu-l bărbat drept şi sfînt, şi-l ocrotea. Şi auzindu-l, era mult nedumerit, dar îl asculta bucuros.

Şi, fiind o zi cu bun prilej, cînd Irod, de ziua sa de naştere, a făcut ospăţ dregătorilor lui şi căpeteniilor oştirii şi fruntaşilor din Galileea, fiica Irodiadei, intrînd şi jucînd, a plăcut lui Irod şi celor ce şedeau cu el la masă. Iar regele a zis fetei: „Cere de la mine orice vei voi şi îţi voi da“. Şi s-a jurat ei: „Orice vei cere de la mine îţi voi da, pînă la jumătate din regatul meu“.

Şi ea, ieşind, a zis mamei sale: „Ce să cer ?“ Iar Irodiada i-a zis: „Capul lui Ioan Botezătorul“. Şi, intrînd îndată, cu grabă, la rege, i-a cerut, zicînd: „Vreau să-mi dai îndată, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul“.

Irod trimite să taie capul lui Ioan. Şi regele s-a întristat adînc, dar pentru jurămînt şi pentru cei ce şedeau cu el la masă, n-a voit să-şi calce cuvîntul.

Şi îndată, trimiţînd regele un paznic, a poruncit a-i aduce capul. Acela, mergînd, i-a tăiat capul în temniţă, l-a adus pe tipsie şi l-a dat fetei, iar fata l-a dat mamei sale.

Şi auzind, ucenicii lui au venit, au luat trupul lui Ioan şi l-au pus în mormînt.

Şi s-au adunat apostolii la Iisus şi I-au spus Lui toate cîte au făcut şi au învăţat.

Şi El le-a zis: „Veniţi voi înşivă, deosebi, în loc pustiu, şi odihniţi-vă puţin“, căci mulţi erau care veneau şi mulţi care se duceau şi nu mai aveau timp nici să mănînce.

Şi au plecat cu corabia spre un loc pustiu, deosebit (Mt. 14, 1–12; Mc. 6, 14–32; Lc. 9, 7–9).

Să nu fii desfrînat. Să nu ucizi (Ieş. 20, 13–14).

Întîia înmulţire a pîinilor

Lipsa de pîine pentru mulţime. După acestea, Iisus s-a dus dincolo de Marea Galileii, în părţile Tiberiadei. Şi a mers după El mulţime multă, pentru că vedeau minunile pe care le făcea cu cei bolnavi.

Şi **S-a suit Iisus în munte şi a şezut acolo cu ucenicii Săi. Şi era aproape Paştile, praznicul iudeilor.**

Deci, ridicîndu-şi Iisus ochii şi văzînd că mulţime multă vine către El, a zis către Filip: „De unde vom cumpăra pîine ca să mănînce aceştia ?“ Iar aceasta o zicea ca să-l încerce, căci El ştia ce avea să facă.

Şi Filip I-a răspuns: „Pîini de două sute de dinari nu le vor ajunge, ca să ia fiecare cîte puţin“.

Şi a zis Lui unul dintre ucenici, Andrei, fratele lui Simon Petru: „Este aici un băiat care are cinci pîini de orz şi doi peşti. Dar ce sînt acestea la atîţia ?“

Iisus înmulţeşte pîinea. Şi a zis Iisus: „Faceţi pe oameni să se aşeze“. Şi era iarbă multă în acel loc. Deci au şezut bărbaţii în număr ca la cinci mii.

Şi Iisus a luat pîinile şi, mulţumind, a dat ucenicilor, iar ucenicii celor ce şedeau; asemenea şi din peşti, cît au voit.

Iar după ce s-au săturat, a zis ucenicilor Săi: „Adunaţi fărîmiturile ce au rămas, ca să nu se piardă ceva“.

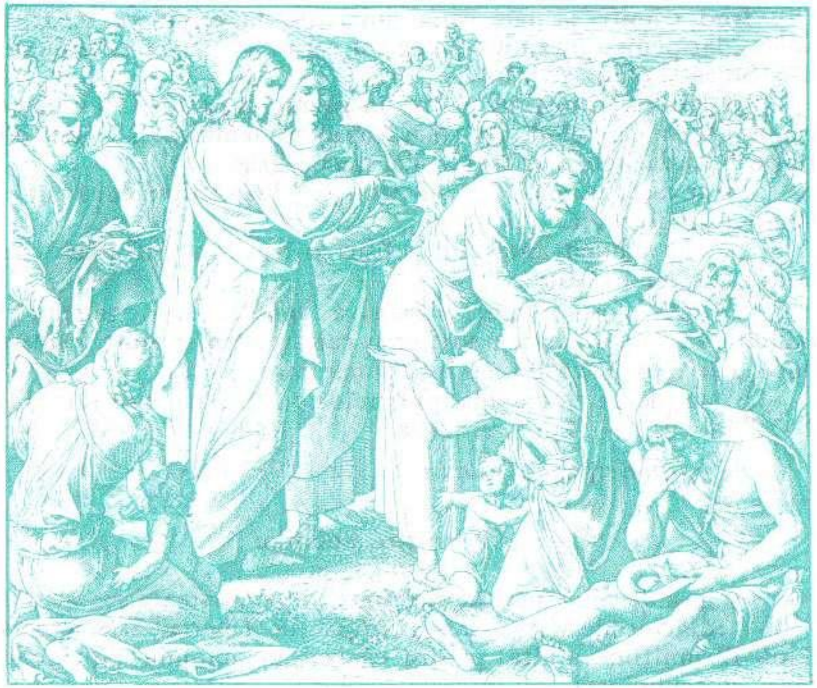

Deci, au adunat şi au umplut douăsprezece coşuri de fărîmituri de la cei ce au mîncat din cele cinci pîini de orz.

Iisus se fereşte de mulţimea înflăcărată. Iar oamenii, văzînd minunea pe care a făcut-o, ziceau: „Acesta este într-adevăr Proorocul, Care va să vină în lume".

Cunoscînd, deci, Iisus că au să vină şi să-L ia cu sila, ca să-L facă rege, S-a dus iarăşi în munte, El singur. (In. 6, 1–15).

Umblarea pe mare. Şi a silit pe ucenici să intre în corabie şi **să treacă înaintea Lui, pe ţărmul celălalt.**

Şi făcîndu-se noapte, corabia era în mijlocul mării, fiind învăluită de valuri, căci vîntul era împotrivă. Iar la a patra strajă din noapte a venit la ei Iisus umblînd pe mare, şi ucenicii s-au înspăimîntat, zicînd că e nălucă şi, de frică, au strigat. Dar El i-a liniştit, zicînd: „Îndrăzniţi, Eu sînt; nu vă temeţi !"

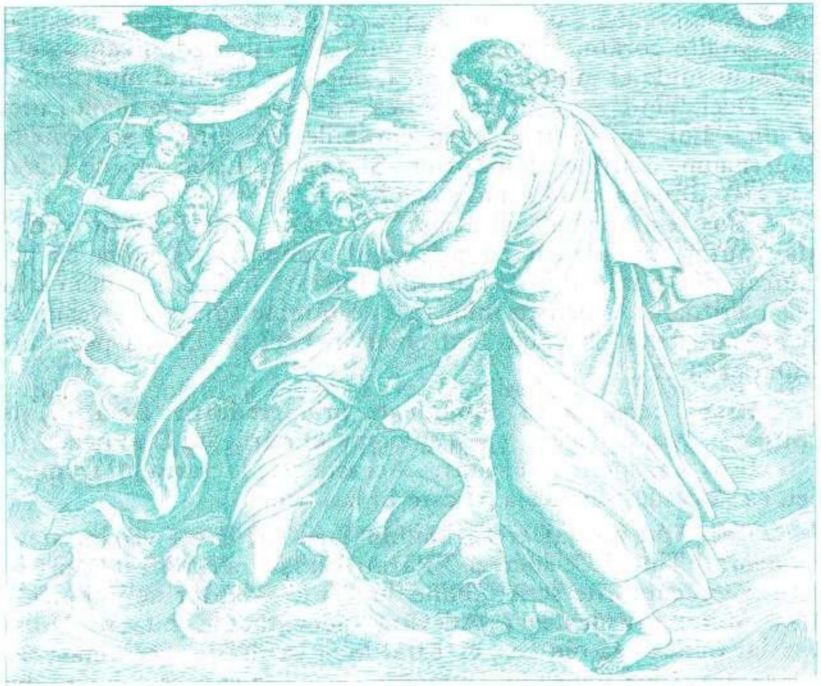

Iar Petru, răspunzînd, a zis: „Doamne, dacă eşti Tu, porunceşte să vin la Tine, pe apă". El i-a zis: „Vino !". Iar Petru, coborîndu-se din corabie, a mers pe apă şi a venit către Iisus. Dar văzînd vîntul, s-a temut şi începînd să se scufunde, a strigat, zicînd: „Doamne, scapă-mă !". Iar Iisus, întinzînd îndată mîna, l-a apucat şi a zis: „Puţin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit ?". Şi suindu-se în corabie, s-a potolit vîntul (Mt. 14, 13–32; Mc. 6, 30–45; Lc. 9, 10–17).

Căutaţi mai întîi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate celelalte se vor adăuga vouă (Mt. 6, 33).

Făgăduirea pîinii vieţii

Iisus osîndeşte iubirea de sine a mulţimii. A doua zi, mulţimea, care sta de cealaltă parte a mării, a văzut că nu era acolo decît numai o corabie mai mică şi că Iisus nu intrase în corabie împreună cu ucenicii Săi, ci plecaseră numai ucenicii Lui. Și alte corăbii mai mici au venit din Tiberiada în apropiere de locul unde ei mîncaseră pîinea, după ce Domnul mulțumise.

Deci, cînd a văzut mulțimea că Iisus nu este acolo, nici ucenicii Lui, au intrat și ei în corăbiile cele mici și au venit la Capernaum, căutîndu-L pe Iisus. Și găsindu-L dincolo de mare, I-au zis: „Învățătorule, cînd ai venit aici ?“

Iisus le-a răspuns și a zis: „Adevărat, adevărat zic vouă: Mă căutați nu pentru că ați văzut minuni, ci pentru că ați mîncat din pîini și v-ați săturat. Lucrați nu pentru mîncarea cea pieritoare, ci pentru mîncarea ce rămîne spre viață veșnică, și pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu-Tatăl“.

Hrana cerească se dobîndește prin credință. Deci au zis către El: „Ce să facem, ca să săvîrșim lucrările lui Dumnezeu ?“

Iisus a răspuns și le-a zis: „Aceasta este lucrarea lui Dumnezeu ca să credeți în Acela pe care El L-a trimis“.

Deci I-au zis: „Dar ce minuni faci Tu, ca să vedem și să credem în Tine ? Ce lucrezi ? Părinții noștri au mîncat mană în pustiu, precum este scris: „Pîine din cer le-a dat lor să mănînce“.

Atunci Iisus le-a zis: „Adevărat, adevărat zic vouă, nu Moise v-a dat pîinea cea din cer, ci Tatăl Meu vă dă din cer pîinea cea adevărată. Căci pîinea lui Dumnezeu este cea care se coboară din cer și care dă viață lumii“.

Iar ei au zis către El: „Doamne, dă-ne totdeauna pîinea aceasta“. (In. 6, 22–34).

Iisus este pîinea cea din cer. **Zis-a lor Iisus: „Eu sînt Pîinea cea vie, Care S-a pogorît din cer. De va mînca cineva din pîinea aceasta viu va fi în veci. Iar pîinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu“.**

Auzind acestea, iudeii se certau între ei, zicînd: „Cum poate Acesta să ne dea trupul Lui să-L mîncăm ?“

Și le-a zis Iisus: „Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mînca trupul Fiului Omului și nu veți bea sîngele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănîncă trupul Meu și bea sîngele Meu are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Trupul Meu este adevărată mîncare și sîngele Meu, adevărată băutură. Cel ce mănîncă trupul Meu și bea sîngele Meu rămîne întru Mine și Eu întru El.

Precum M-a trimis pe Mine Tatăl cel viu și Eu viez prin Tatăl, și cel care Mă mănîncă pe Mine va trăi prin Mine. Aceasta este Pîinea Care S-a pogorît din cer. Cel ce mănîncă această pîine va trăi în veac, nu precum au mîncat părinții voștri mană și au murit“.

Mulți din ucenici nu au crezut. Mulți din ucenicii Lui, însă, auzind, au zis: „Greu este cuvîntul acesta ! Cine poate să-l asculte ?“

Iar Iisus, cunoscînd în Sine că ucenicii Lui murmură împotriva Lui le-a zis: „Vă sminteşte aceasta ? Dar dacă veți vedea pe Fiul Omului, suindu-Se acolo unde era mai înainte ? Duhul este Cel ce dă viață; trupul nu folosește la nimic. Cuvintele pe care vi le-am spus sînt duh și sînt viață. Dar sînt unii dintre voi care nu cred“. Căci Iisus știa de la început cine sînt cei ce nu cred și cine este cel care Îl va vinde, și zicea: „De aceea am spus vouă că nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-i este dat de la Tatăl“.

Și de atunci mulți dintre ucenicii Săi s-au retras și nu mai umblau cu El.

Petru mărturisește credința apostolilor. Atunci Iisus a zis celor doisprezece: „Nu vreți și voi să vă duceți ?“ Simon-Petru I-a răspuns: „Doamne, la cine ne vom duce ? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice și noi am crezut și am cunoscut că *Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu*“ (In. 6, 51–69).

D. ANUL AL TREILEA DIN VIAȚA PUBLICĂ A LUI IISUS

(De la Paștile anului al treilea pînă la Patimile Domnului)

Cananeianca. Surdo-mutul

Iisus vindecă pe fiica cananeiencei. Și, ridicîndu-se de acolo, s-a dus în hotarele *Tirului* și ale *Sidonului* și, intrînd într-o casă, voia ca nimeni să nu știe, dar n-a putut să rămînă tăinuit.

Și, iată, o femeie cananeiancă, din acele ținuturi, ieșind, striga zicînd: „Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David ! Fiica mea este rău chinuită de demon“.

El însă nu i-a răspuns nici un cuvînt; și, apropiindu-se, ucenicii Lui Îl rugau, zicînd: „Slobozește-o, că strigă în urma noastră“.

Iar El, răspunzînd, a zis: „Nu sînt trimis decît către oile cele pierdute ale casei lui Israel“.

Iar ea, venind, s-a închinat Lui, zicînd: „Doamne, ajută-mă". El însă, răspunzînd, i-a zis: „Nu este bine să iei pîinea copiilor şi s-o arunci cîinilor".

Dar ea a zis: „Da, Doamne, dar şi cîinii mănîncă fărîmiturile care cad de la masa stăpînilor lor".

Atunci, răspunzînd, Iisus i-a zis: *„O, femeie, mare este credinţa ta; fie ţie după cum voieşti".* Şi s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela.

Vindecarea unui surdo-mut. Şi, înapoindu-se din părţile Tirului, a venit, prin Sidon, la Marea Galileii, prin mijlocul hotarelor Decapolei. Şi I-au adus un *surd, care era şi mut,* şi L-au rugat ca să-şi pună mîna peste el. Şi luîndu-l din mulţime, la o parte, şi-a pus degetele în urechile lui şi, scuipînd, s-a atins de limba lui.

Şi, privind la cer, a suspinat şi a zis lui: *Effatta !*", ceea ce înseamnă: „Deschide-te !". Şi urechile lui s-au deschis, iar legătura limbii lui îndată s-a dezlegat şi vorbea bine.

Şi le-a poruncit să nu spună nimănui. Dar, cu cît le poruncea cu atît mai mult ei îl vesteau.

Şi erau uimiţi peste măsură, zicînd: „Toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă şi pe muţi să vorbească" (Mt. 15, 21–29; Mc. 7, 24–37).

El toate le face bine (Mc. 7,37).

A doua înmulţire a pîinilor

Iisus are milă de popor. În zilele acelea, fiind iarăşi mulţime multă şi neavînd ce să mănînce, Iisus, chemînd la Sine pe ucenici, le-a zis: „Milă Îmi este de mulţime, că sînt trei zile de cînd aşteaptă lîngă Mine şi n-au ce să mănînce. Şi de-i voi slobozi flămînzi la casa lor, se vor istovi pe drum, că unii dintre ei au venit de departe".

Şi ucenicii Lui I-au răspuns: „De unde va putea cineva să-i sature pe aceştia cu pîine, aici în pustiu ?"

Iisus înmulţeşte pîinile. El însă i-a întrebat: „Cîte pîini aveţi ?" Răspuns-au Lui: „Şapte".

Şi a poruncit mulţimii să şadă jos pe pămînt. Şi, luînd cele şapte pîini, a mulţumit, a frînt şi a dat ucenicilor Săi, ca să le pună înainte. Şi ei le-au pus înaintea mulţimii.

Şi aveau şi puţini peştişori. Şi, binecuvîntîndu-i, a zis să-i pună şi pe aceştia înaintea lor.

Şi au mîncat şi s-au săturat şi au luat şapte coşuri cu rămăşiţe de fărîmituri.

Iar cei ce au mîncat erau ca la patru mii. Şi i-a slobozit (Mt. 15, 29–39; Mc. 8, 1–9).

Fericiţi cei ce flămînzesc şi însetează de dreptate ! (Mt. 5, 6 .)

Făgăduinţa puterii de a ierta păcatele

Petru mărturiseşte Dumnezeirea lui Iisus. Şi venind Iisus în părţile Cezareii lui Filip, a întrebat pe ucenicii Săi, zicînd: „Cine zic oamenii că sînt Eu, Fiul Omului ?"

Iar ei au răspuns: „Unii, Ioan Botezătorul, alţii Ilie, alţii Ieremia sau unul dintre prooroci".

Şi le-a zis: „Dar voi cine ziceţi că sînt ?"

Răspunzînd, Simon-Petru a zis: *„Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu".*

Iisus făgăduieşte ucenicilor puterea de a ierta păcatele. Iar Iisus, răspunzînd, i-a zis: „Fericit eşti Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sînge ţi-au descoperit ţie acestea, ci Tatăl Meu cel din ceruri. Şi Eu îţi zic ţie, că tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui. Şi îţi voi da cheile împărăţiei cerurilor şi *orice vei lega pe pămînt va fi legat şi în ceruri, şi orice vei dezlega pe pămînt va fi dezlegat şi în ceruri*" (Mt. 16, 13–19).

Iisus vesteşte Patima Sa. De atunci a început Iisus să arate ucenicilor Lui că El trebuie să meargă la Ierusalim şi să pătimească multe de la bătrîni şi de la arhierei şi de la cărturari şi să fie ucis şi a treia zi să învie (Mt. 16, 21).

Pentru a fi urmaşul lui Iisus, trebuie a purta crucea Lui. Atunci Iisus a zis ucenicilor Săi: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie. Că cine va voi să-şi scape sufletul îl va pierde; iar cine îşi va pierde sufletul pentru Mine îl va afla. Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va cîştiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde ? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său ?" (Mt. 16, 24–26).

Trebuie să mărturisim pe Hristos. „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri; iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Căci de cel care se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrînat și păcătos, și Fiul Omului se va rușina de el, cînd va veni întru slava Tatălui Său cu sfinții îngeri" (Mc. 8, 22–29; Lc. 9, 18–26).

Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu (Mt. 16, 16).

Schimbarea la față a lui Iisus

Iisus se schimbă la față. Și după șase zile, Iisus a luat cu Sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și i-a dus într-un munte înalt, deosebi, și *S-a schimbat la față,* înaintea lor. Și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina. Și iată, Moise și Ilie s-au arătat lor, vorbind cu El.

Și, răspunzînd, Petru a zis lui Iisus: „Doamne, bine este nouă să fim aici; dacă voiești, voi face aici trei colibe: Ție una, și lui Moise una, și lui Ilie una".

Iisus este Fiul lui Dumnezeu. Vorbind el încă, iată un nor luminos i-a umbrit pe ei, și iată, glas din nor zicînd: *„Acesta este Fiul Meu cel iubit, în Care am binevoit; pe Acesta ascultați-L".*

Și, auzind, ucenicii au căzut cu fața la pămînt și s-au spăimîntat foarte.

Și Iisus a venit la ei și, atingîndu-i, le-a zis: „Sculați-vă și nu vă temeți".

Și, ridicîndu-și ochii, nu au văzut pe nimeni, decît numai pe Iisus singur.

Și pe cînd se coborau din munte, Iisus le-a poruncit, zicînd: „Nimănui să nu spuneți ce ați văzut, pînă cînd Fiul Omului va învia din morți" (Mt. 17, 1–9; Mc. 9, 1–12; Lc. 9, 28–37).

El va schimba la înfățișare trupul smereniei noastre, întru asemănarea trupului slavei Sale (Filip. 3, 21).

Birul pentru Templu. Copiii

Iisus plătește dare pentru Templu. Venind ei în Capernaum, s-au apropiat de Petru cei ce strîng darea (pentru Templu) și i-au zis: „Învățătorul vostru nu plătește darea ?" „Ba da !" – zise el – și intrînd în casă, Iisus i-a luat înainte zicînd: „Ce ți se pare, Simone ? Regii pămîntului de la cine iau dări sau bir ? De la fiii lor sau de la străini ?".

El I-a zis: „De la străini". Iisus i-a zis: „Așadar, fiii sînt scutiți; dar, ca să nu-i smintim pe ei, mergînd la mare, aruncă undița, și peștele care va ieși întîi, ia-l, și, deschizîndu-i gura,

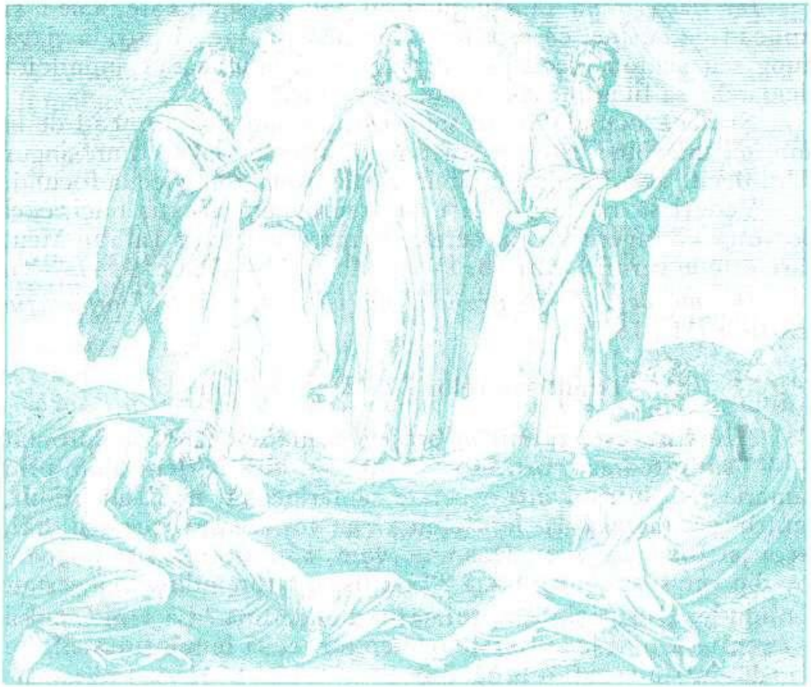

vei găsi un *statir* (un ban de argint). Ia banul și dă-l lor, pentru Mine și pentru tine" (Mt. 17, 24–27).

Iisus îndeamnă la smerenie. În ceasul acela, au venit ucenicii la Iisus, zicînd: „Cine, oare, este mai mare în împărăția cerurilor ?".

Și chemînd la Sine un prunc, l-a pus în mijlocul lor și a zis: „Adevărat zic vouă: De nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii nu veți intra în împărăția cerurilor. Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăția cerurilor. Și cine va primi un prunc ca acesta, în numele Meu, pe Mine Mă primește".

Sminteala este mare păcat. „Iar cine va sminti pe unul dintre aceștia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atîrne de gît o piatră de moară și să fie aruncat în adîncul mării. Vai lumii, din pricina smintelilor ! Că smintelile trebuie să vină, dar vai omului aceluia prin care vine sminteala.

Iar dacă mîna ta sau piciorul tău te sminteşte, taie-l şi aruncă-l de la tine, că este mai bine pentru tine să intri în viaţă ciung sau şchiop, decît, avînd amîndouă mîinile sau amîndouă picioarele, să fii aruncat în focul cel veşnic.

Şi dacă ochiul tău te sminteşte, scoate-l şi aruncă-l de la tine, că mai bine este pentru tine să intri în viaţă cu un singur ochi, decît, avînd amîndoi ochii, să fii aruncat în gheena focului.

Vedeţi să nu dispreţuiţi pe vreunul din aceştia mici, căci zic vouă că îngerii lor, în ceruri, pururea văd faţa Tatălui Meu, Care este în ceruri" (Mt. 18, 1–10; Mc. 9, 33–47; Lc. 9, 47–48).

De nu veţi fi ca pruncii, nu veţi intra întru împărăţia cerurilor (Mt. 18, 3).

Trimiterea celor 70(72) de ucenici

Iisus nu este primit în oraşele Samariei. Cînd s-a apropiat sărbătoarea corturilor, Iisus s-a dus la Ierusalim prin Samaria. Şi, intrînd într-o cetate samarineană, nu L-au primit, pentru că mergea la Ierusalim. Văzînd aceasta ucenicii Săi, Iacov şi Ioan, au zis: „Doamne, voieşti să zicem să se pogoare foc din cer şi să-i mistuiască ?" Iar Iisus, întorcîndu-se, i-a certat, zicîndu-le: „Nu ştiţi, oare, fiii cărui duh sînteţi ? Că Fiul Omului n-a venit să piardă sufletele oamenilor, ci să le mîntuiască". Şi s-au dus într-alt sat (Lc. 9, 51–56).

Iisus trimite înainte pe ucenicii Săi. Iar după aceasta, Domnul a ales alţi şaptezeci(şi doi), şi i-a trimis cîte doi, înaintea feţei Sale, în fiecare cetate şi loc, unde Însuşi avea să vină, şi le-a zis: „Iată Eu vă trimit pe voi ca pe nişte oi în mijlocul lupilor; fiţi dar înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii.

Cine vă primeşte pe voi pe Mine Mă primeşte, şi cine Mă primeşte pe Mine primeşte pe Cel ce M-a trimis pe Mine.

Cine primeşte prooroc, în nume de prooroc, plată de prooroc va lua, şi cine primeşte pe un drept, în nume de drept, răsplata dreptului va lua.

Şi cel ce va da de băut unuia din aceştia mici numai un pahar cu apă rece, în nume de ucenic, adevărat grăiesc vouă: nu va pierde plata sa.

Cel ce vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă, şi cel ce se leapădă de voi se leapădă de Mine; iar cel ce se leapădă de Mine se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine".

Atunci a început Iisus să mustre cetăţile în care se făcuseră cele mai multe minuni ale Sale, căci nu s-au pocăit, zicînd:

„Vai ţie, Horazine, vai ţie, Betsaida, că dacă în Tir şi în Sidon s-ar fi făcut minunile ce s-au făcut în voi, de mult, în sac şi în cenuşă, s-ar fi pocăit. Dar zic vouă: Tirului şi Sidonului le va fi mai uşor în ziua judecăţii, decît vouă".

Întoarcerea ucenicilor. Şi s-au întors cei şaptezeci (şi doi) cu bucurie, zicînd: „Doamne, şi demonii ni se supun în numele Tău".

Şi le-a zis: „Am văzut pe satana ca un fulger căzînd din cer. Iată,v-am dat putere să călcaţi peste şerpi şi peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului, şi nimic nu vă va vătăma. Dar nu vă bucuraţi de aceasta, că duhurile vi se pleacă, ci vă bucuraţi că numele voastre sînt scrise în ceruri".

În acest ceas, El s-a bucurat în Duhul Sfînt şi a zis: „Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului şi al pămîntului, că ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi de cei pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor. Da, Părinte, căci aşa a fost înaintea Ta, bunăvoinţa Ta".

Iisus cheamă pe toată lumea să-L urmeze. După aceea a strigat: „Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi. Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la Mine, că sînt blînd şi smerit cu inima şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu este bun şi povara Mea este uşoară" (Lc. 10, 1–24; Mt. 11, 20–30).

Supuneţi-vă cerbicea voastră sub jug, şi să primească sufletul vostru învăţătură (Înţ. Sir. 51, 33).

Samarineanul milostiv

Ucenicii lui Iisus fericiţi. Şi întorcîndu-se către ucenici, deosebi, a zis: „Fericiţi sînt ochii care văd cele ce vedeţi voi ! Căci zic vouă: Mulţi prooroci şi regi au voit să vadă ceea ce vedeţi voi, dar n-au văzut, şi să audă ceea ce auziţi, dar n-au auzit.

Un legiuitor ispiteşte pe Iisus. Şi iată, un învăţător de lege s-a ridicat, ispitindu-L şi zicînd: „Învăţătorule, ce să fac ca să moştenesc viaţa de veci ?" Iar Iisus i-a zis: „Ce este scris în Lege? Cum citeşti ?"

Iar el, răspunzînd, a zis: „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din toată puterea ta şi din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău, ca pe tine însuţi". Iar El i-a zis: „Drept ai răspuns; fă aceasta şi vei trăi".

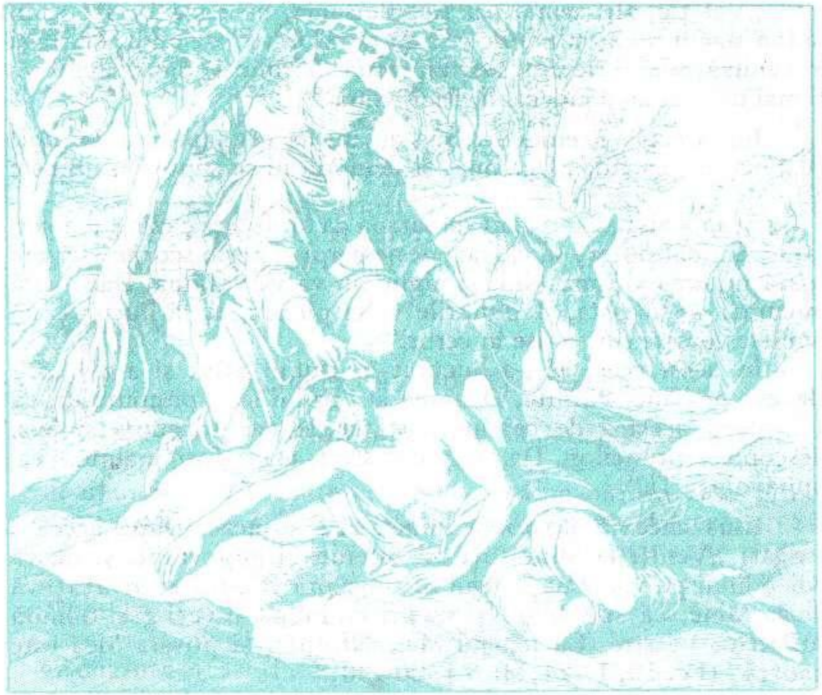

Dar el, voind să se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus: „Şi cine este aproapele meu ?“

Iisus arată cine este aproapele nostru. Iar Iisus, răspunzînd, a zis: „Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon şi a căzut între tîlhari, care, după ce l-au dezbrăcat şi l-au rănit, au plecat, lăsîndu-l aproape mort.

Din întîmplare un preot cobora pe calea aceea şi, văzîndu-l, a trecut pe alături. De asemenea şi un levit, ajungînd în acel loc şi văzîndu-l, a trecut pe alături.

Iar un samarinean, mergînd pe cale, a venit la el şi, văzîndu-l, i s-a făcut milă; şi, apropiindu-se, i-a legat rănile, turnînd pe ele untdelemn şi vin şi, punîndu-l pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeţi şi a purtat grijă de el. Iar a doua zi, scoţînd doi dinari i-a dat gazdei şi i-a zis: Ai grijă de el şi, de vei mai cheltui, eu, cînd mă voi întoarce, îţi voi da. Care din aceşti trei ţi se pare că a fost aproapele celui căzut între tîlhari ?“

Iar el a zis: „Cel care a făcut milă cu el“. Şi Iisus i-a zis: „Mergi şi fă şi tu asemenea“ (Lc. 10, 23–37).

Ceea ce aţi făcut unuia dintre cei mai mici ai Mei, Mie Mi-aţi făcut (Mt. 25, 40).

Iisus la Marta şi Maria

Marta slujeşte, iar Maria ascultă. Şi pe cînd mergeau ei, El a intrat într-un sat; iar o femeie, cu numele Marta, L-a primit în casa ei.

Şi ea avea o soră ce se numea Maria, care, aşezîndu-se la picioarele Domnului, asculta cuvîntul Lui.

Iar Marta se silea cu multă slujire şi, apropiindu-se, a zis: „Doamne, oare nu socoteşti că sora mea m-a lăsat singură să slujesc ? Spune-i deci să-mi ajute“.

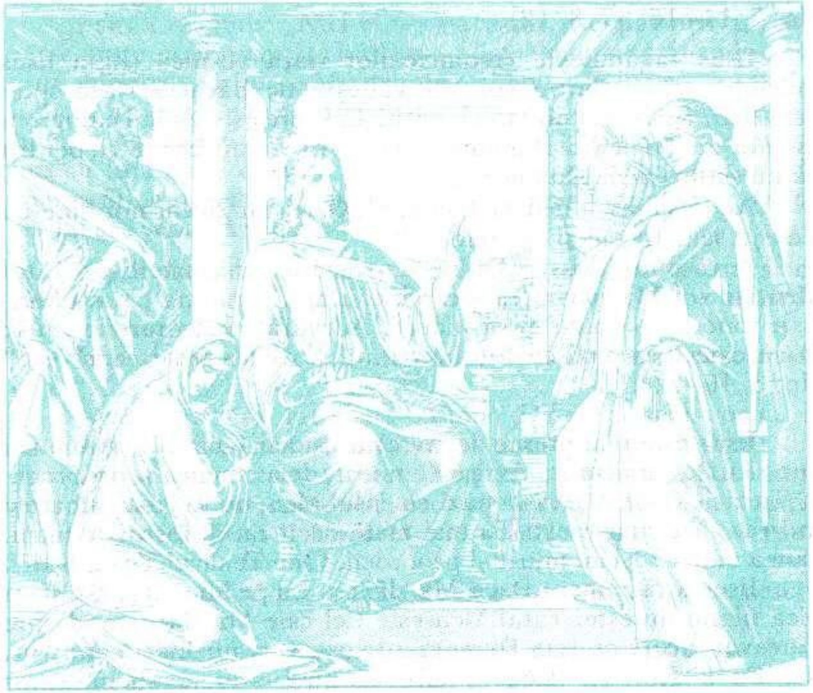

Maria partea cea bună şi-a ales. Şi, răspunzînd, Domnul i-a zis: „Marto, Marto, te îngrijeşti şi pentru multe te sileşti; ci un lucru trebuie; iar Maria partea cea bună şi-a ales, care nu se va lua de la ea“ (Lc. 10, 38–42).

Căutaţi mai întîi împărăţia lui Dumnezeu (Mt. 6, 33).

Iisus la sărbătoarea Corturilor

Iisus învaţă în Templu pe faţă. Iar la jumătatea praznicului, Iisus S-a suit la templu şi învăţa.

Şi iudeii se mirau, zicînd: „Cum ştie Acesta carte, fără să fi învăţat ?“

Atunci le-a răspuns Iisus şi a zis: „Învăţătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis“.

Iar în ziua cea din urmă – ziua cea mare a praznicului – Iisus a stat între ei şi a strigat, zicînd: „Dacă înseteazăcineva, să vină la Mine şi să bea. *Eu sînt Lumina lumii;* cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii“ (In. 7, 14–16, 37; 8, 12).

Iisus făgăduieşte credincioşilor viaţă veşnică. Zis-a Iisus iudeilor: „Cine dintre voi Mă vădeşte de păcat ? Dacă spun adevărul, de ce voi nu Mă credeţi ? Cel care este de la Dumnezeu ascultă cuvintele lui Dumnezeu; de aceea voi nu ascultaţi, pentru că nu sînteţi de la Dumnezeu“.

Au răspuns iudeii şi I-au zis: „Oare, nu zicem noi bine că Tu eşti samarinean şi ai demon ?“

A răspuns Iisus: „Eu nu am demon, ci cinstesc pe Tatăl Meu, şi voi Mă necinstiţi pe Mine. Dar Eu nu caut slava Mea. Este cine să o caute şi să judece. Adevărat, adevărat zic vouă: Dacă cineva va păzi cuvîntul Meu, nu va vedea moartea în veac“ (In. 8, 46–51).

Iisus este mai presus de Avraam. Iudeii I-au zis: „Acum am cunoscut că ai demon. Avraam a murit, de asemenea şi proorocii; şi Tu zici: Dacă cineva va păzi cuvîntul Meu, nu va gusta moartea în veac. Nu cumva eşti Tu mai mare decît tatăl nostru Avraam, care a murit ? Şi au murit şi proorocii. Cine Te crezi Tu că eşti?“

Iisus a răspuns: „Dacă Mă slăvesc Eu pe Mine însumi, slava Mea nimic nu este. Tatăl Meu este Cel care Mă slăveşte, despre Care voi ziceţi că este Dumnezeul vostru, şi nu L-aţi cunoscut, dar Eu Îl ştiu; şi, dacă aş zice că nu-L ştiu, aş fi mincinos

asemenea vouă. Ci Îl ştiu şi păzesc cuvîntul Lui. Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea şi a văzut-o şi s-a bucurat“.

Atunci au zis iudeii către El: „Încă nu ai cincizeci de ani şi l-ai văzut pe Avraam ?“

Iisus le-a zis: „Adevărat, adevărat zic vouă: Eu sînt mai înainte de a fi fost Avraam“.

Deci au luat pietre ca să arunce asupra Lui. Dar Iisus S-a ferit şi a ieşit din templu, şi trecînd prin mijlocul lor, S-a dus (In. 8, 52–59).

Cel ce va păzi cuvîntul Meu nu va vedea moartea în veac (In. 8, 51).

Vindecarea orbului din naştere

Iisus vindecă un orb. Şi trecînd Iisus, a văzut un om orb din naştere. Atunci ucenicii Lui L-au întrebat, zicînd: „Învăţătorule, cine a păcătuit: acesta sau părinţii lui, de s-a născut orb ?“

Iisus a răspuns: „Nici el n-a păcătuit, nici părinţii lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu. Trebuie să fac, pînă este ziuă, lucrările Celui ce M-a trimis pe Mine; că vine noaptea, cînd nimeni nu poate să lucreze. Atît cît sînt în lume, Eu sînt Lumina lumii“. Acestea zicînd, a scuipat jos, a făcut tină din scuipat, şi a uns cu tină ochii orbului, şi i-a zis: „Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului“ (care se tîlcuieşte: trimis). Iar el s-a dus şi s-a spălat şi a venit văzînd.

Iudeii iscodesc pe orbul cel din naştere. Iar vecinii şi cei care-l văzuseră mai înainte că era orb ziceau: „Nu este acesta care şedea şi cerşea ?“

Unii ziceau: „El este“. Alţii ziceau: „Nu este el, ci seamănă cu el“. Dar acela zicea: „Eu sînt“.

Atunci ei l-au întrebat: „Cum ţi s-au deschis ochii ?“

Acela a răspuns: „Omul care se numeşte Iisus a făcut tină şi a uns ochii mei, şi mi-a zis: Mergi la scăldătoarea Siloamului şi te spală. Şi, ducîndu-mă deci şi spălîndu-mă, am văzut“.

Şi i-au mai zis: „Unde este Acela ?“ A zis el: „Nu ştiu“. Atunci l-au dus la farisei.

Şi era sîmbătă în ziua în care Iisus a făcut tină şi i-a deschis ochii.

Deci iarăşi l-au întrebat şi fariseii cum a văzut. Iar el le-a zis: „Tină a pus pe ochii mei, şi m-am spălat şi văd“.

Iar unii dintre farisei ziceau: „Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu ține sîmbăta". Iar alții ziceau: „Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni ?" Și era dezbinare între ei.

Au zis deci orbului iarăși: „Dar tu ce zici despre El, că ți-a deschis ochii ?" Iar el a zis că prooroc este.

Părinții orbului adeveresc spusele lui. Dar iudeii n-au crezut despre el că era orb și a văzut, pînă ce n-au chemat pe părinții celui care vedea, și i-au întrebat, zicînd: „Acesta este fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb ? Deci cum vede el acum ?"

Au răspuns părinții lui și au zis: „Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb. Dar cum vede el acum, noi nu știm; sau cine i-a deschis ochii lui, noi nu știm. Întrebați-l pe el; este în vîrstă; va vorbi singur despre sine".

Acestea le-au spus părinții lui, pentru că se temeau de iudei. Căci iudeii puseseră acum la cale că, dacă cineva va mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă.

Cel ce se născuse orb este din nou întrebat. Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis: „Dă slavă lui Dumnezeu. Noi știm că omul acesta e păcătos".

A răspuns deci acela: „Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu: că eram orb și acum văd".

Atunci fariseii i-au zis: „Ce ți-a făcut ? Cum ți-a deschis ochii ?"

Le-a răspuns: „V-am spus acum și n-ați auzit ? De ce voiți să auziți iarăși ? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenicii Lui?"

Și l-au ocărît și i-au zis: „Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi sîntem ucenici ai lui Moise. Noi știm că Dumnezeu a vorbit lui Moise, iar pe Acesta nu-L știm de unde este".

A răspuns omul și le-a zis: „Tocmai în aceasta stă minunea că voi nu știți de unde este și El mi-a deschis ochii. Și noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; iar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu, n-ar putea să facă nimic".

Atunci fariseii au răspuns și i-au zis: „În păcate te-ai născut tot, și tu ne înveți pe noi ?" Și l-au dat afară.

Orbul vindecat crede în Iisus. Și a auzit Iisus că l-au dat afară și, găsindu-l, i-a zis: „Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu ?"

El a răspuns și a zis: „Dar cine este, Doamne, ca să cred în El ?"

Și a zis Iisus: „L-ai și văzut ! Chiar Cel care vorbește cu tine Acela este".

Iar el a zis: „Cred, Doamne". Și s-a închinat Lui (In. 9, 1–38).

Eu sînt Lumina lumii (In. 8, 12).

Păstorul cel bun

În vremea aceea zis-a Iisus către farisei: *„Eu sînt Păstorul cel bun.* Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale; iar cel plătit și cel care nu este păstor, și ale cărui oi nu sînt ale lui, vede lupul venind și lasă oile și fuge; și lupul le răpește și le risipește; iar cel plătit fuge, căci este plătit și n-are grijă de oi.

Eu sînt Păstorul cel bun și cunosc pe ale Mele și ale Mele Mă cunosc pe Mine. Precum Mă cunoaște Tatăl și Eu cunosc pe Tatăl. Și sufletul Îmi pun pentru oi.

Am și alte oi, care nu sînt din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc, și vor auzi glasul Meu și va fi o turmă și un Păstor (In. 10, 11–16).

Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi.

Sufletul meu l-a întors, povățuitu-m-a pe căile dreptății, pentru numele Lui (Ps. 22, 1, 3).

Povață cum trebuie să ne rugăm

Iisus învață din nou pe ucenici „Tatăl nostru". Odată, fiind Iisus într-un loc și rugîndu-se, cînd a încetat, unul dintre ucenicii Lui I-a zis: „Doamne, învață-ne să ne rugăm, precum a învățat și Ioan pe ucenicii lui".

Și le-a zis: „Cînd vă rugați, ziceți: *Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău. Vie împărăția Ta. Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt.*

Pîinea noastră cea spre ființă, dă-ne-o nouă în fiecare zi.

Și ne iartă nouă păcatele noastre, căci și noi iertăm tuturor celor care ne greșesc nouă. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău (Lc. 11, 1–4).

Trebuie să ne rugăm cu stăruință. Și a zis către ei: „Cine dintre voi, avînd un prieten și se va duce la el în miez de noapte și-i va zice: Prietene, împrumută-mă cu trei pîini, că a venit, din cale, un prieten la mine și n-am ce să-i pun înainte, iar acela, răspunzînd dinăuntru, să-i zică: Nu mă da de osteneală. Acum ușa e încuiată și copiii mei sînt în așternut cu mine. Nu pot să mă scol să-ți dau ?

Zic vouă: Chiar dacă, sculîndu-se, nu i-ar da pentru că-i este prieten, dar pentru îndrăzneala lui, sculîndu-se, îi va da cît îi trebuie.

Și Eu zic vouă: Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide. Că oricine cere ia; și cel ce caută găsește, și celui care bate i se va deschide.

Și care tată dintre voi, dacă îi va cere fiul pîine, oare îi va da piatră ? Sau dacă îi va cere pește, oare îi va da, în loc de pește, șarpe ? Sau dacă-i va cere un ou, îi va da scorpie ?

Deci dacă voi, răi fiind, știți să dați fiilor voștri daruri bune, cu cît mai mult Tatăl vostru cel din ceruri va da Duh Sfînt celor care cer de la El" (Lc. 11, 5–13).

Trebuie să ne rugăm împreună. Iarăși grăiesc vouă că, dacă doi dintre voi se vor învoi pe pămînt în privința unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. Că unde sînt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sînt și Eu în mijlocul lor" (Mt. 6, 5–15).

Tot ce veți cere de la Tatăl Meu, în numele Meu, vi se va da (In. 16, 2–3).

Vindecarea unor îndrăciți

Vindecarea îndrăcitului din ținutul aceasta Iisus a venit de cealaltă parte a mării în ținutul Gadarenilor.

Iar după ce a ieșit din corabie, L-a întîmpinat îndată, din morminte, un om cu duh necurat, care își avea locuința în morminte, și nimeni nu putea să-l lege nici măcar cu lanțuri.

Pentru că de multe ori fiind legat în obezi și în lanțuri, el rupea lanțurile, și obezile le sfărîma, și nimeni nu putea să-l potolească; și neîncetat noaptea și ziua era prin morminte și prin munți, strigînd și tăindu-se cu pietre.

Iar, văzîndu-L de departe pe Iisus, a alergat și s-a închinat Lui. Și strigînd cu glas puternic, a zis: „Ce este între mine și Tine, Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu celui Preaînalt ? Te jur pe Dumnezeu să nu mă chinuiești".

Căci Iisus îi zicea: „Ieși duh necurat din omul acesta".

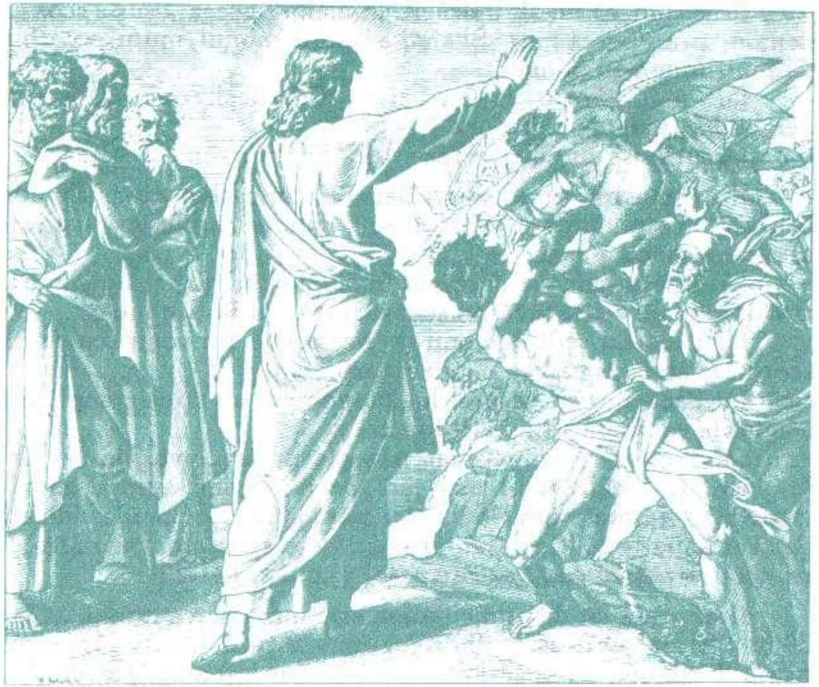

Și l-a întrebat: „Care îți este numele ?" Și I-a răspuns: „Legiune este numele meu, căci sîntem mulți". Și Îl rugau mult să nu-i trimită afară din acel ținut.

Iar acolo, lîngă munte, era o turmă mare de porci, care păștea. Și L-au rugat, zicînd: „Trimite-ne pe noi la porci, ca să intrăm în ei".

Și El le-a dat voie. Atunci, ieșind, duhurile necurate au intrat în porci și turma s-a aruncat de pe țărmul înalt, în mare. Și erau ca la două mii și s-au înecat în mare.

Iar cei care-i pășteau au fugit și au vestit în cetate și prin sate. Și au venit oamenii să vadă ce s-a întîmplat.

Și s-au dus la Iisus și au văzut pe cel demonizat, șezînd jos, îmbrăcat și întreg la minte, el care avusese legiune de demoni, și s-au înfricoșat.

Iar cei ce au văzut le-au povestit cum a fost cu demonizatul și despre porci. Și ei au început să-L roage să se ducă din hotarele lor (Mc. 5, 1–17).

Iisus vindecă un alt îndrăcit. În vremea aceea, Iisus a scos un demon, și acela era mut. Și cînd a ieșit demonul, mutul a vorbit, iar mulțimile s-au minunat.

Iar unii dintre ei au zis: „Cu Beelzebul, căpetenia demonilor, scoate pe demoni".

Iar alții, ispitindu-L, cereau de la El semn din cer.

Iisus mustră pe farisei. Dar El, cunoscînd gîndurile lor, le-a zis: „Orice împărăție, care se dezbină în sine, se pustiește și casă peste casă cade.

Și dacă satana s-a dezbinat în sine, cum va mai sta împărăția lui ? Fiindcă ziceți că Eu scot demonii cu Beelzebul.

Iar dacă Eu scot demonii cu Beelzebul, fiii voștri cu cine îi scot ? De aceea ei vă vor fi judecători.

Iar dacă Eu, cu degetul lui Dumnezeu, scot pe demoni, iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

Cînd cel tare și înarmat păzește curtea, avuțiile lui sînt în pace. Dar cînd unul mai tare decît el vine asupra lui și-l înfrînge, îi ia toate armele în care nădăjduise, iar prada ridicată de el o împarte. *Cel care nu este cu Mine este împotriva Mea; și cel care nu adună cu Mine risipește*" (Lc. 11, 14–23).

Iisus arată cît de primejdioasă este întoarcerea răului. „Cînd duhul cel necurat iese din om, umblă prin locuri fără apă, căutînd odihnă, și, negăsind, zice: Mă voi întoarce la casa mea, de unde am ieșit. Și venind, o află măturată și împodobită. Atunci merge și ia cu el alte șapte duhuri mai rele decît el și, intrînd, locuiește acolo; și se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decît cele dintîi" (Lc. 11, 24–26).

Lauda adusă de o femeie Mamei lui Iisus. Și cînd zicea El acestea, o femeie din mulțime, ridicînd glasul, I-a zis: „Fericit este pîntecele care Te-a purtat și fericiți sînii la care ai supt".

Iar El a zis: „Așa este, dar fericiți sînt și cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc" (Lc. 11, 27–28).

Cel ce nu este cu Mine este împotriva Mea (Lc. 11, 23).

Învățături și îndemnuri

Frica de Dumnezeu și credința în El. Iisus a zis către popor: „Nu vă temeți de cei care ucid trupul și după aceea nu pot face nimic mai mult. Vă voi arăta însă de cine să vă temeți: Temeți-vă de acela care, după ce a ucis, are putere să arunce în gheenă; adevăr vă spun: Temeți-vă de acesta. Nu se vînd oare cinci vrăbii cu doi bani ? Și nici una dintre ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Ci și perii capului vostru toți sînt numărați. Nu vă temeți; voi sînteți mai de preț decît multe vrăbii" (Lc. 12, 4–7).

Păstrarea cu îngrijire a vieții liniștite. Zis-a Iisus ucenicilor Săi: „Nimeni nu poate să slujească la doi domni căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți *lui Dumnezeu și lui mamona.*

De aceea, zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mînca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; oare nu este sufletul mai mult decît hrana și trupul decît îmbrăcămintea ?

Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Oare nu sînteți voi cu mult mai presus decît ele ?

Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot ?

Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți ? Luați seama la crinii cîmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia.

Iar dacă iarba cîmpului, care astăzi este și mîine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor ?

Deci, nu duceți grijă, spunînd: Ce vom mînca ? ori: Ce vom bea ? ori: Cu ce ne vom îmbrăca ? Că după toate acestea se străduiesc păgînii; știe doar Tatăl vostru cel ceresc că aveți nevoie de ele.

Nu vă adunați comori pe pămînt, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură; ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură, *căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta*" (Mt. 6, 19–32; Lc. 12, 4–34; 16, 13).

Căutați mai întîi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.

Rădăcina tuturor relelor este iubirea de argint (1 Tes. 6, 9).

Iisus în Ierusalim la sărbătoarea Înnoirilor

Iisus mărturisește că este Fiul lui Dumnezeu. Și era atunci la Ierusalim sărbătoarea Înnoirii templului și era iarnă. Iar Iisus se plimba în templu, prin pridvorul lui Solomon.

Şi L-au împresurat iudeii şi îi ziceau: „Pînă cînd ne scoţi sufletul ? Dacă Tu eşti Hristosul, spune-o nouă fără sfială".

Iisus le-a răspuns: „V-am spus şi nu credeţi. Lucrările pe care le fac în numele Tatălui Meu, acestea mărturisesc despre Mine. Dar voi nu credeţi, pentru că nu sînteţi dintre oile Mele. Oile Mele ascultă de glasul Meu, şi Eu le cunosc pe ele, şi ele vin după Mine. Şi Eu le dau viaţă veşnică şi nu vor pieri în veac, şi din mîna Mea nimeni nu le va răpi".

Iudeii voiesc să-L lovească cu pietre. Iarăşi au luat pietre iudeii ca să arunce asupra Lui.

Iisus le-a răspuns: „Multe lucruri bune v-am arătat vouă de la Tatăl Meu. Pentru care din ele, aruncaţi cu pietre asupra Mea?"

I-au răspuns iudeii: „Nu pentru lucru bun aruncăm cu pietre asupra Ta, ci pentru hulă şi pentru că Tu, om fiind, Te faci pe Tine Dumnezeu".

Zis-a Iisus: „Dacă nu fac lucrările Tatălui Meu, să nu credeţi în Mine, iar dacă le fac, chiar dacă nu credeţi în Mine, credeţi în aceste lucrări, ca să ştiţi şi să cunoaşteţi că Tatăl este în Mine şi Eu în Tatăl".

Căutau deci iarăşi să-L prindă, şi Iisus a scăpat din mîna lor (In. 10, 22–39).

Voi nu credeţi, pentru că nu sînteţi din oile Mele; oile Mele ascultă de glasul Meu (In. 10, 26–27).

Prînzul de la fariseu

Iisus tămăduieşte un olog. Cînd a intrat Iisus în casa uneia dintre căpeteniile fariseilor sîmbăta, ca să mănînce pîine, şi ei Îl pîndeau, iată un om, bolnav de idropică, era înaintea Lui. Şi Iisus a zis către învăţătorii de lege şi către farisei, spunînd: „Cuvine-se a vindeca sîmbăta, ori nu ?".

Ei însă au tăcut. Atunci Iisus, luîndu-l, l-a vindecat şi i-a dat drumul.

Iar către farisei a zis: „Care dintre voi, de-i va cădea asinul sau boul în fîntînă nu-l va scoate îndată în ziua sîmbetei ?".

Şi ei n-au putut să-I răspundă la acestea.

Iisus dă pildă de smerenie. Luînd însă seama cum îşi alegeau la masă cele dintîi locuri, Iisus a spus oaspeţilor o pildă, zicînd către ei:

„Cînd vei fi chemat de cineva la nuntă, nu te aşeza în locul cel dintîi, ca nu cumva să fie chemat de el altul mai de cinste decît tine; şi venind cel care te-a chemat pe tine şi pe el, îţi va zice: Dă acestuia locul. Şi atunci, cu ruşine, te vei duce să te aşezi pe locul cel mai de pe urmă.

Ci, cînd vei fi chemat, mergînd, aşează-te în locul cel din urmă, ca, atunci cînd va veni acel ce te-a chemat, el să-ţi zică: Prietene, mută-te mai sus. Atunci vei avea cinstea în faţa tuturor celor care vor şedea împreună cu tine.

Căci, oricine se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa" (Lc. 14, 1–11).

Iisus vorbeşte de un mare ospăţ. Zis-a Iisus fariseilor pilda aceasta: „Un om oarecare a făcut cină mare şi a chemat pe mulţi; şi a trimis la ceasul cinei pe sluga sa ca să spună celor chemaţi: Veniţi, că iată toate sînt gata.

Şi au început toţi, cîte unul, să-şi ceară iertare. Cel dintîi i-a zis: Ţarină am cumpărat şi am nevoie să ies ca s-o văd; te rog iartă-mă.

Şi altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărat şi mă duc să-i încerc; te rog iartă-mă.

Al treilea a zis: Femeie mi-am luat şi de aceea nu pot veni.

Şi, întorcîndu-se, sluga a spus stăpînului său acestea. Atunci, mîniindu-se, stăpînul casei a zis: Ieşi îndată în pieţele şi uliţele cetăţii, şi pe săraci şi pe neputincioşi şi pe orbi şi pe şchiopi adu-i aici.

Şi a zis sluga: Doamne, s-a făcut precum ai poruncit şi tot mai este loc.

Şi a zis stăpînul către slugă: Ieşi la drumuri şi la garduri şi sileşte să intre ca să mi se umple casa; căci zic vouă: Nici unul din bărbaţii aceia care au fost chemaţi nu va gusta din cina mea" (Lc. 14, 15–24).

Dumnezeu i-a ales pe cei ce sînt săraci în ochii lumii, ca să fie bogaţi în credinţă (Iac. 2, 5).

Pilda cu oaia şi drahma cea pierdută

Iisus are milă de păcătoşi. Şi se apropiau de Iisus toţi vameşii şi păcătoşii, ca să-L asculte. Şi fariseii şi cărturarii cîrteau, zicînd: „Acesta primeşte la Sine pe păcătoşi şi mănîncă cu ei".

Dumnezeu şi întoarcerea păcătoşilor. Şi a zis către ei pilda aceasta, spunînd: „Care om dintre voi, avînd o sută de oi şi pierzînd din ele una, nu lasă pe cele nouăzeci şi nouă în pustiu și se duce după cea pierdută, pînă ce o găsește ? Și, găsind-o, o pune pe umerii săi, bucurîndu-se; și, sosind acasă, cheamă prietenii și vecinii, zicîndu-le: Bucurați-vă cu mine, că am găsit oaia cea pierdută.

Zic vouă: *Că așa și în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decît pentru nouăzeci și nouă de drepți, care nu au nevoie de pocăință.*

Sau care femeie, avînd zece drahme, dacă pierde o drahmă, nu aprinde lumina și nu mătură casa și nu caută cu grijă pînă ce o găsește ? Și, găsind-o, cheamă prietenele și vecinele sale, spunîndu-le: Bucurați-vă cu mine, căci am găsit drahma pe care o pierdusem.

Zic vouă, așa se face bucurie îngerilor lui Dumnezeu *pentru un păcătos care se pocăiește*" (Lc. 15, 1–10).

Fiul Omului a venit să caute și să mîntuie pe cel pierdut (Lc. 19, 10).

Dacă cel rău se întoarce de la nelegiuirile sale pe care le-a făcut și păzește toate legile Mele și face ceea ce e bun și drept, el va trăi și nu va muri. Nu se vor pomeni deloc nelegiuirile pe care el le va fi făcut, ci va trăi pentru dreptatea pe care va fi făcut-o (Iez. 18, 21–22).

Fiul risipitor

Fiul risipitor cere partea sa de moștenire. Iisus a spus atunci pilda aceasta: „Un om avea doi feciori și a zis cel mai tînăr din ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avuție. Și tatăl le-a împărțit avuția".

Fiul risipitor ajunge în nevoie. „Și nu după multe zile, adunînd toate, fiul cel mai tînăr s-a dus într-o țară îndepărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrînări.

Și după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea și el a început să ducă lipsă.

Și, ducîndu-se, s-a lipit el de unul din locuitorii acelei țări și acesta l-a trimis la țarinile sale să păzească porcii.

Și dorea să-și sature pîntecele din roșcovele pe care le mîncau porcii, însă nimeni nu-i dădea".

Fiul risipitor, căindu-se, se întoarce la tatăl său. „Dar, venindu-și în sine, a zis: „Cîți argați ai tatălui meu sînt îndestulați cu pîine, iar eu pier aici de foame ! Sculîndu-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sînt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi".

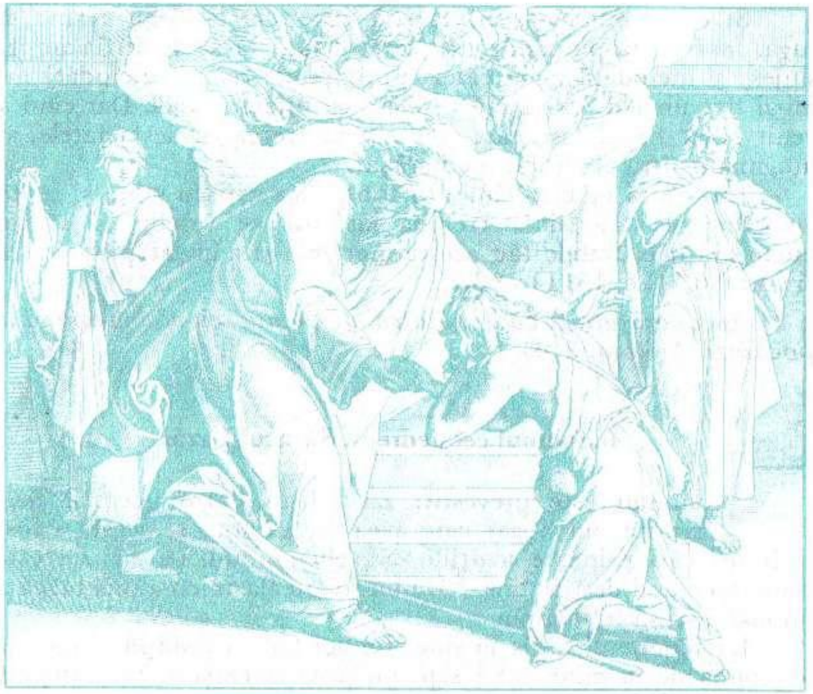

Părintele îl primește cu bunătate. „Și, sculîndu-se, a venit la tatăl său. Și, încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergînd, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat.

Și i-a zis fiul: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sînt vrednic să mă numesc fiul tău.

Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintîi și-l îmbrăcați și dați inel în mîna lui și încălțăminte în picioarele lui; și aduceți vițelul cel îngrășat și-l înjunghiați și, mîncînd, să ne veselim, căci acest fiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat. Și au început să se veselească".

Fratele cel mare nemulțumit. „Iar fiul cel mare era la țarină. Și cînd a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cîntece și jocuri. Și, chemînd la sine pe una dintre slugi, a întrebat: ce înseamnă acestea ? Iar ea i-a spus: Fratele tău a venit, și tatăl tău a junghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a primit sănătos.

Şi el s-a mîniat şi nu voia să intre; dar tatăl lui, ieşind, îl ruga. Însă el, răspunzînd, a zis tatălui său: Iată, de atîţia ani îţi slujesc şi niciodată n-am călcat porunca ta. Şi mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei. Dar cînd a venit acest fiu al tău, care ţi-a mîncat averea cu desfrînatele, ai junghiat pentru el viţelul cel îngrăşat.

Tatăl însă i-a zis: Fiule, tu totdeauna eşti cu mine şi toate ale mele ale tale sînt. Trebuia însă să ne veselim şi să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat" (Lc. 15, 11–32).

Au doară uitaţi că bunătatea lui Dumnezeu vă îndeamnă la pocăinţă ? (Rom. 2, 4).

Iconomul cel nedrept. Săracul Lazăr

Iconomul este prevestit. Zis-a Iisus către ucenicii Săi: „Era un om bogat care avea un iconom şi acesta a fost pîrît lui că-i risipeşte avuţiile. Şi, chemîndu-l, i-a zis: Ce este aceasta ce aud despre tine ? Dă-mi socoteala de iconomia ta, căci nu mai poţi să fii iconom.

Iar iconomul a zis în sine: Ce voi face, că stăpînul meu ia iconomia de la mine ? Să sap, nu pot; să cerşesc, mi-e ruşine. Ştiu ce voi face, ca să mă primească în casele lor, cînd voi fi scos din iconomie.

Şi, chemînd la sine, unul cîte unul, pe datornicii stăpînului său, a zis celui dintîi: Cît eşti dator stăpînului meu ? Iar el a zis: O sută de măsuri de untdelemn. Iconomul i-a zis: Ia-ţi zapisul şi, şezînd, scrie degrabă *cincizeci*.

După aceea, a zis altuia: Dar tu, cît eşti dator ? El i-a spus: O sută de măsuri de grîu. Zis-a iconomul: Ia-ţi zapisul şi scrie *optzeci*.

Şi a lăudat stăpînul pe iconomul cel nedrept, căci a lucrat înţelepţeşte. Căci , fiii veacului acestuia sînt mai iscusiţi în neamul lor decît fiii luminii.

Şi Eu vă zic vouă: Faceţi-vă prieteni din bogăţia nedreaptă, pentru ca atunci, cînd veţi părăsi viaţa să vă primească ei în corturile cele veşnice".

Pe cînd bogatul se veseleşte, săracul suferă. În vremea aceea, spus-a Iisus pilda aceasta: „Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră şi în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit.

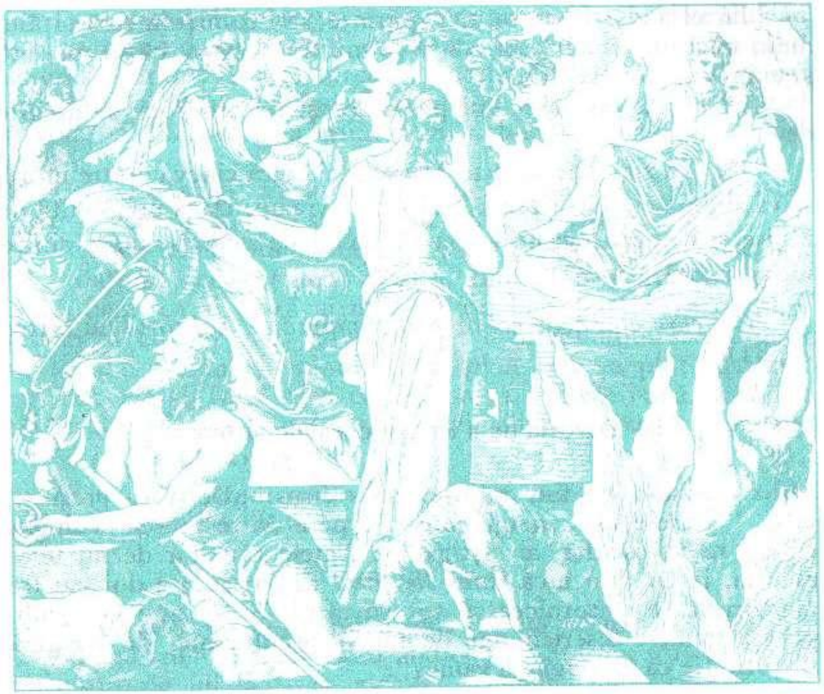

Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porţii lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar şi cîinii, venind, lingeau bubele lui.

Şi a murit săracul şi a fost dus de îngeri în sînul lui Avraam. A murit şi bogatul şi a fost înmormîntat.

Şi în iad, ridicîndu-şi ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam şi pe Lazăr în sînul lui; şi el, strigînd, a zis: Părinte Avraame, fie-ţi milă de mine şi trimite pe Lazăr să-şi ude vîrful degetului în apă şi să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie.

Dar Avraam a zis: Fiule, adu-ţi aminte că ai primit cele bune ale tale în viaţa ta, şi Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mîngîie, iar tu te chinuieşti. Şi peste toate acestea, între noi şi voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei ce voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să treacă la noi.

Iar el a zis: Rogu-te, dar, părinte, să-l trimiţi în casa tatălui meu, căci am cinci fraţi, să le spună lor acestea, ca să nu vină şi ei în acest loc de chin.

Şi i-a zis Avraam: Au pe Moise şi pe prooroci; să asculte de ei.

Iar el a zis: Nu, părinte Avraam, ci, dacă cineva dintre morţi se va duce la ei, se vor pocăi. Şi i-a zis Avraam: Dacă nu ascultă de Moise şi de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morţi (Lc. 16, 1–31).

Cel care apasă pe cel sărman defaimă pe Ziditorul lui (Prov. 14, 31).

Datoria de a ierta greşealele altora

Trebuie să fim miloşi. Zis-a Iisus: „De-ţi va greşi ţie fratele tău, mergi, mustră-l pe el între tine şi el singur. Şi de te va asculta, ai cîştigat pe fratele tău. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvîntul. Şi de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ţi fie ţie ca un păgîn şi vameş".

Trebuie a asculta de Biserică. Zis-a Iisus: „Adevărat grăiesc vouă: Oricîte veţi lega pe pămînt, vor fi legate şi în cer, şi oricîte veţi dezlega pe pămînt vor fi dezlegate şi în cer".

Atunci Petru, apropiindu-se de El, i-a zis: „Doamne, de cîte ori va greşi faţă de mine fratele meu şi-i voi ierta lui ? Oare pînă de şapte ori ?".

Zis-a lui Iisus: „Nu zic ţie pînă de şapte ori, ci pînă de şaptezeci de ori cîte şapte".

Sluga necredincioasă. Spus-a Iisus pilda aceasta: „Asemănatu-s-a împărăţia cerurilor omului împărat care a voit să se socotească cu slugile sale.

Şi, începînd să ia socoteala, au adus la el pe un datornic cu zece mii de talanţi. Dar, neavînd el cu ce să plătească, stăpînul său a poruncit să-l vîndă pe el şi pe femeia lui şi pe toate cîte are, ca să plătească. Deci, căzîndu-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicînd: Doamne, îngăduieşte-mă şi-ţi voi plăti ţie tot. Iar stăpînul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul şi i-a iertat şi datoria.

Dar, ieşind sluga aceea, a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el şi care-i datora o sută de dinari. Şi, punînd mîna pe el, îl sugruma zicînd: Plăteşte-mi ce eşti dator. Deci, căzînd cel ce era slugă ca şi el, îl ruga zicînd: Îngăduieşte-mă şi-ţi voi plăti. Iar el nu voia, ci, mergînd, l-a aruncat în închisoare, pînă ce va plăti datoria.

Celelalte slugi, văzînd deci cele petrecute, s-au întristat foarte şi, venind, au spus stăpînului toate cele întîmplate.

Atunci, chemîndu-l stăpînul său, îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ţi-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca şi tu să ai milă de cel împreună-slugă cu tine, precum şi eu am avut milă de tine ? Şi mîniindu-se stăpînul lui, l-a dat pe mîna chinuitorilor, pînă ce-i va plăti datoria.

Tot aşa şi Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veţi ierta – fiecare fratelui său – din inimile voastre (Mt. 18, 15–35; Lc. 17, 3–4).

Şi ne iartă nouă greşealele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri (Mt. 6, 12).

Învierea lui Lazăr

Iisus află de boala lui Lazăr. Şi era bolnav un oarecare *Lazăr* din Betania, satul Mariei şi al Martei, sora ei. Şi au trimis surorile lui la Iisus, zicînd: *„Doamne, iată, cel pe care îl iubeşti este bolnav"*.

Iar Iisus, auzind, a zis: „Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, ca, prin ea, Fiul lui Dumnezeu să se slăvească".

Cînd deci a auzit că este bolnav, atunci a rămas două zile în locul în care era. Şi, după aceea, a zis ucenicilor Săi: „Lazăr, prietenul nostru, a adormit; dar merg să-l trezesc".

Şi I-au zis ucenicii: „Doamne, dacă a adormit, se va face bine".

Dar Iisus vorbise, despre moartea lui, iar ei credeau că vorbeşte despre somn ca odihnă.

Atunci Iisus le-a spus lor pe faţă: „Lazăr a murit. Şi Mă bucur pentru voi că n-am fost acolo ca să credeţi. Dar să mergem la el".

Marta întîmpină pe Iisus. Deci, venind, Iisus l-a găsit îngropat de patru zile. Şi mulţi dintre iudei veniseră la Marta şi Maria ca să le mîngîie pentru fratele lor. Iar Marta, cînd a auzit că vine Iisus, a ieşit în întîmpinarea Lui, iar Maria şedea în casă.

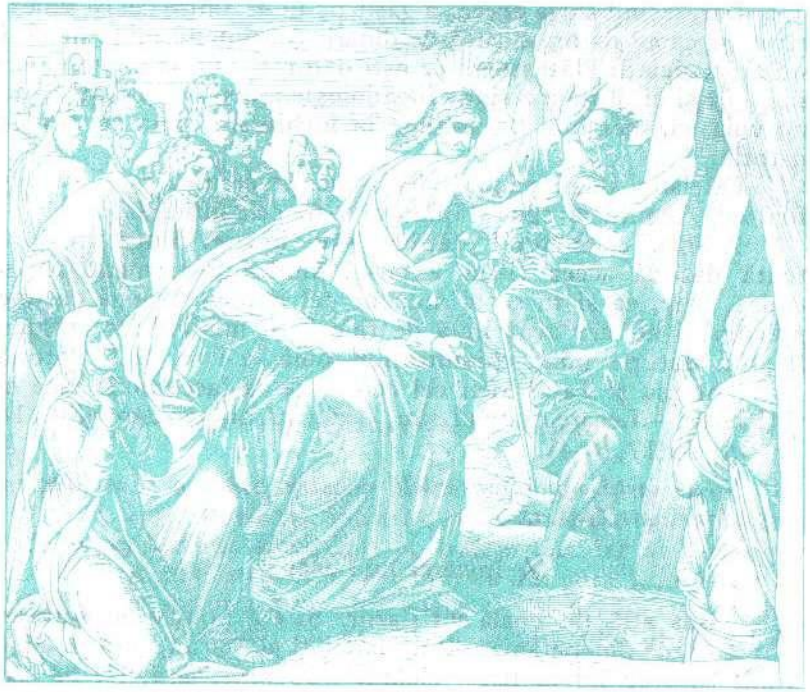

Și a zis Marta către Iisus: „Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit. Dar și acum știu că oricîte vei cere de la Dumnezeu, Dumnezeu Îți va da“.

Iisus i-a zis: „Fratele tău va învia“.

Marta I-a zis: „Știu că va învia la înviere, în ziua cea de apoi“.

Și Iisus i-a zis: „Eu sînt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac. Crezi tu aceasta ?“

Zis-a Lui: „Da, Doamne. Eu am crezut că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume“.

Iisus se duce la mormîntul lui Lazăr. Și, zicînd acestea, s-a dus și a chemat pe Maria, sora ei, zicîndu-i în taină: „Învățătorul este aici și te cheamă“.

Cînd a auzit aceea, s-a sculat degrabă și a venit la El.

Iar iudeii care erau cu ea în casă și o mîngîiau, văzînd pe Maria că s-a sculat degrabă și a ieșit afară, au mers după ea, socotind că a plecat la mormînt, ca să plîngă acolo.

Deci Maria, cînd a venit unde era Iisus, văzîndu-L, a căzut la picioarele Lui, zicîndu-I: „Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit“.

Atunci, Iisus, cînd a văzut-o plîngînd și pe iudeii care veniseră cu ea plîngînd și ei, a suspinat cu duhul și s-a tulburat întru Sine. Apoi a zis: „Unde l-ați pus ?“ Zis-au Lui: „Doamne, vino și vezi“.

Și a lăcrimat Iisus.

Deci ziceau iudeii: „Iată cît de mult îl iubea“.

Și, suspinînd iarăși Iisus întru Sine, a mers la mormînt. Și era o peșteră și o piatră era așezată pe ea.

Iisus înviază pe Lazăr. Iisus a zis: „Ridicați piatra“. Marta, sora celui răposat, I-a zis: „Doamne, deja miroase, că este a patra zi“.

Iisus i-a zis: „Nu ți-am spus că dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu ?“

Au ridicat deci piatra, iar Iisus și-a ridicat ochii în sus și a zis: „Părinte, Îți mulțumesc că M-ai ascultat. Eu știam că întotdeauna Mă asculți, dar pentru mulțimea care stă împrejur am zis, ca să creadă că Tu M-ai trimis“.

Și, zicînd acestea, a strigat cu glas mare: „Lazăre, vino afară !“

Și a ieșit mortul, fiind legat la picioare și la mîini cu fîșii de pînză și fața lui era înfășurată cu mahramă. Iisus le-a zis: „Dezlegați-l și lăsați-l să meargă“.

Mulți au crezut în Iisus, dar arhiereii și fariseii pun la cale moartea Lui. Atunci mulți din iudeii care veniseră la Maria și care văzuseră ce făcuse Iisus au crezut în El.

Iar unii dintre ei s-au dus la farisei și le-au spus cele ce făcuse Iisus. Și au adunat arhiereii și fariseii sfat și au hotărît să-L omoare.

De aceea, Iisus nu mai umbla pe față printre iudei, ci a plecat de acolo într-un ținut aproape de pustiu, într-o cetate numită Efraim, și acolo a rămas cu ucenicii Săi (In. 11, 1–46).

Eu sînt învierea și viața (In. 11, 25).

Vameșul și Fariseul. Cei zece leproși

Trebuie a ne ruga cu umilință. Zis-a Iisus pilda aceasta: „Doi oameni s-au suit la templu, ca să se roage; unul fariseu și celălalt vameș.

Fariseul, stînd, așa se ruga în sine: Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sînt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, adulteri sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe săptămînă, dau zeciuială din toate cîte cîștig. Iar vameșul, departe stînd, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicînd: Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului ! Zic vouă că acesta s-a coborît mai îndreptat la casa sa, decît acela. *Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța*“ (Lc. 18, 10–14).

Trebuie a ne arăta recunoscători lui Dumnezeu. Pe cînd Iisus mergea spre Ierusalim și trecea prin mijlocul Samariei și al Galileii, intrînd într-un sat, L-au întîmpinat *zece leproși* care stăteau departe, și care au ridicat glasul și au zis: „Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi !“.

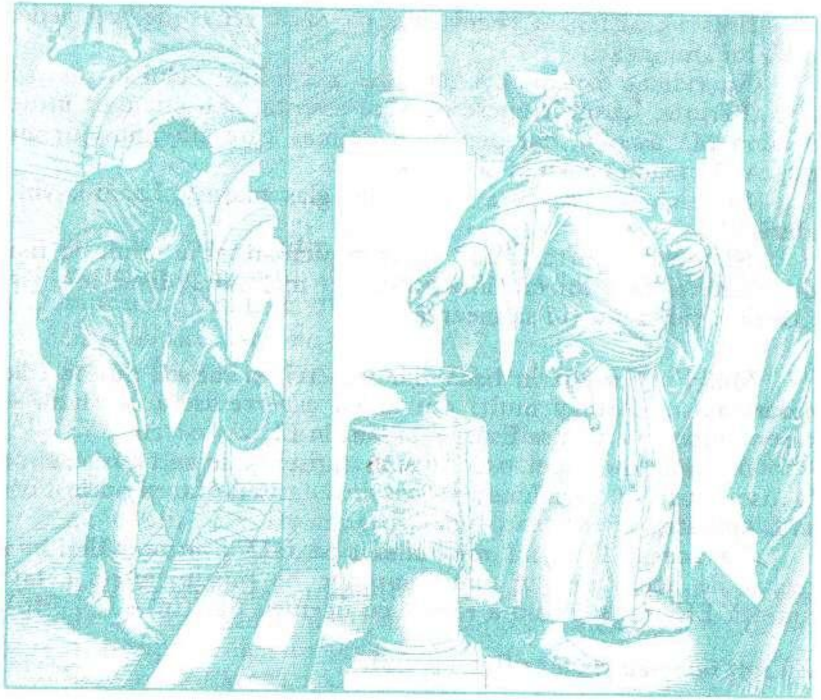

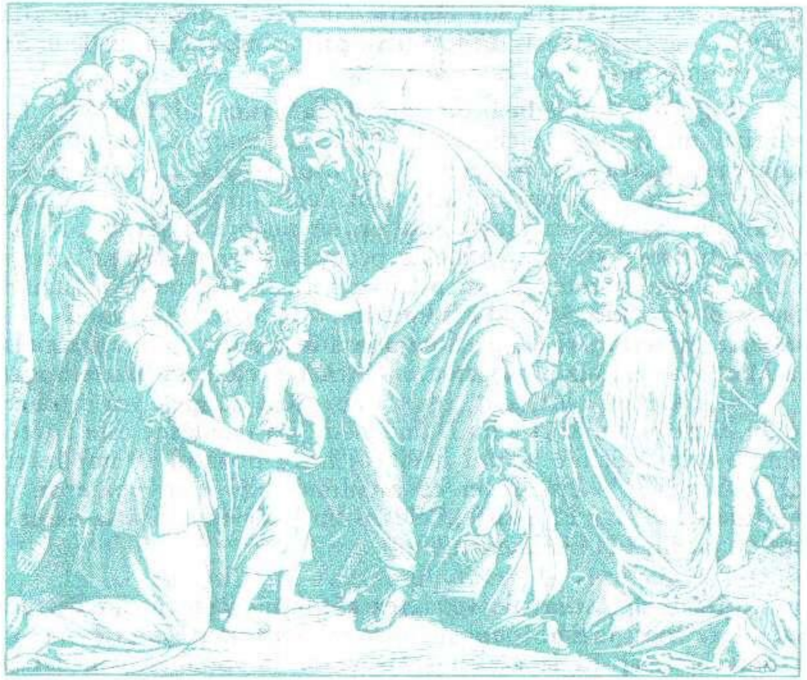

Și văzîndu-i, El le-a zis: „Duceți-vă și vă arătați preoților“. Dar, pe cînd ei se duceau, s-au curățit de lepră.

Iar unul dintre ei, văzînd că s-a vindecat, s-a întors slăvind pe Dumnezeu cu glas mare. Și a căzut cu fața la pămînt la picioarele lui Iisus, mulțumindu-I. Și acela era samarinean.

Și, răspunzînd, Iisus a zis: „Oare nu zece s-au curățit ? Dar cei nouă unde sînt ? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decît numai acesta, care este de alt neam ?“.

Și i-a zis: „Scoală-te și du-te; credința ta te-a mîntuit“ (Lc. 17, 11–19).

Iisus și pruncii. Bogații

Iisus iubește pruncii. Și aduceau la Iisus și pruncii, ca să se atingă de ei. Iar ucenicii, văzînd, îi certau. Iisus însă i-a chemat la Sine, zicînd: „Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriţi, căci împărăţia lui Dumnezeu este a unora ca aceştia. Adevărat grăiesc vouă: Cine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu, ca un prunc, nu va intra în ea“.

Bogăţiile împiedică pe om de a urma lui Iisus. Şi L-a întrebat un fruntaş, zicînd: „Învăţătorule bun, ce să fac ca să moştenesc viaţa cea de veci ?“ Iar Iisus i-a zis: „Pentru ce Mă numeşti bun ? Nimeni nu este bun decît unul Dumnezeu. Ştii poruncile: Să nu săvîrşeşti adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturiseşti strîmb, cinsteşte pe tatăl şi pe mama ta“. Iar el a zis: „Toate acestea le-am păzit din tinereţile mele“. Auzind, Iisus i-a zis: „Încă una îţi lipseşte: vinde toate cîte ai şi le împarte săracilor, şi vei avea comoară în ceruri, şi vino şi urmează Mie“. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat.

Şi, văzîndu-l întristat, Iisus a zis: „Cît de greu vor intra cei ce au averi în împărăţia lui Dumnezeu ! Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decît să intre bogatul în împărăţia lui Dumnezeu“. Zis-au cei ce ascultau: „Şi cine poate să se mîntuiască ?“ Iar El a zis: „Cele ce sînt cu neputinţă la oameni sînt cu putinţă la Dumnezeu“.

Săracii de bunăvoie vor avea răsplată veşnică. Iar Petru a zis: „Iată, noi, lăsînd toate ale noastre, am urmat Ţie. Ce oare va fi nouă ?“ Iar El le-a zis: „Adevărat zic vouă că voi, cei ce Mi-aţi urmat Mie, la înnoirea lumii, cînd Fiul Omului va şedea pe tronul slavei Sale, veţi şedea şi voi pe douăsprezece tronuri, judecînd cele douăsprezece seminţii ale lui Israel. Şi oricine a lăsat fraţi sau surori sau tată sau mamă, sau femeie, sau copii sau ţarine, sau case, pentru numele Meu, înmulţit va lua înapoi şi va moşteni viaţa veşnică“ (Mt. 19, 13–30; Mc. 10, 13–31; Lc. 18, 15–30).

La nimic nu foloseşte bogăţia în ziua mîniei, numai dreptatea mîntuieşte de moarte (Pilde 11, 4).

Pilda cu lucrătorii viei

Stăpînul casei tocmeşte lucrători. Zis-a Iisus pilda aceasta: „Împărăţia cerurilor este asemenea unui om, stăpîn de casă, care a ieşit dis-de-dimineaţă să tocmească lucrători în via sa. Şi, învoindu-se cu lucrătorii cu un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

Şi, ieşind pe la ceasul al treilea, a văzut pe alţii, stînd în piaţă fără lucru, şi le-a zis acelora: Mergeţi şi voi în vie, şi ce va fi cu dreptul, vă voi da. Iar ei s-au dus.

Ieşind iarăşi pe la ceasul al şaselea şi al nouălea, a făcut tot aşa.

Ieşind pe la ceasul al unsprezecelea, a găsit pe alţii, stînd fără lucru, şi le-a zis: De ce aţi stat aici toată ziua fără lucru ?

Zis-au lui: Fiindcă nimeni nu ne-a tocmit. Zis-a lor: Duceţi-vă şi voi în vie şi ce va fi cu dreptul veţi lua“.

Lucrătorii îşi primesc plata. „Făcîndu-se seară, stăpînul viei a zis către îngrijitorul său: Cheamă pe lucrători, şi dă-le plata, începînd de la cei din urmă pînă la cei dintîi.

Venind cei din ceasul al unsprezecelea, au luat cîte un dinar.

Şi venind cei dintîi, au socotit că vor lua mai mult, dar au luat şi ei tot cîte un dinar. Şi după ce au luat, cîrteau împotriva stăpînului casei, zicînd: Aceştia de pe urmă au făcut un ceas şi i-ai pus deopotrivă cu noi, care am dus greutatea zilei şi arşiţa.

Iar el, răspunzînd, a zis unuia dintre ei: Prietene, nu-ţi fac nedreptate. Oare nu te-ai învoit cu mine un dinar ? Ia ce este al tău şi pleacă. Voiesc să dau acestuia de pe urmă ca şi ţie. Oare nu mi se cuvine mie să fac ce voiesc cu cele ale mele ? Sau ochiul tău este rău, pentru că eu sînt bun ? Astfel vor fi cei de pe urmă întîi şi cei dintîi pe urmă, că mulţi sînt chemaţi, dar puţini aleşi“ (Mt. 20, 1–16).

Iisus pe cale spre Ierusalim

Iisus vesteşte Patima Sa. Şi luînd la Sine pe cei doisprezece, a zis către ei: „Iată, ne suim la Ierusalim şi se vor împlini toate cele scrise prin prooroci despre Fiul Omului. Căci va fi dat păgînilor şi va fi batjocorit şi va fi ocărît şi scuipat. Şi, după ce Îl vor biciui, Îl vor ucide; dar a treia zi va învia“.

Şi ei n-au înţeles nimic din acestea, căci cuvîntul acesta era ascuns pentru ei şi nu înţelegeau cele spuse.

Iisus vindecă un orb. Şi cînd s-a apropiat Iisus de Ierihon, un orb şedea lîngă drum cerşind. Şi, auzind el mulţimea care trecea, întreba ce e aceasta. Şi i-au spus că trece Iisus Nazarineanul. Şi el a strigat, zicînd: „Iisuse, Fiul lui David, fie-Ţi milă de mine“.

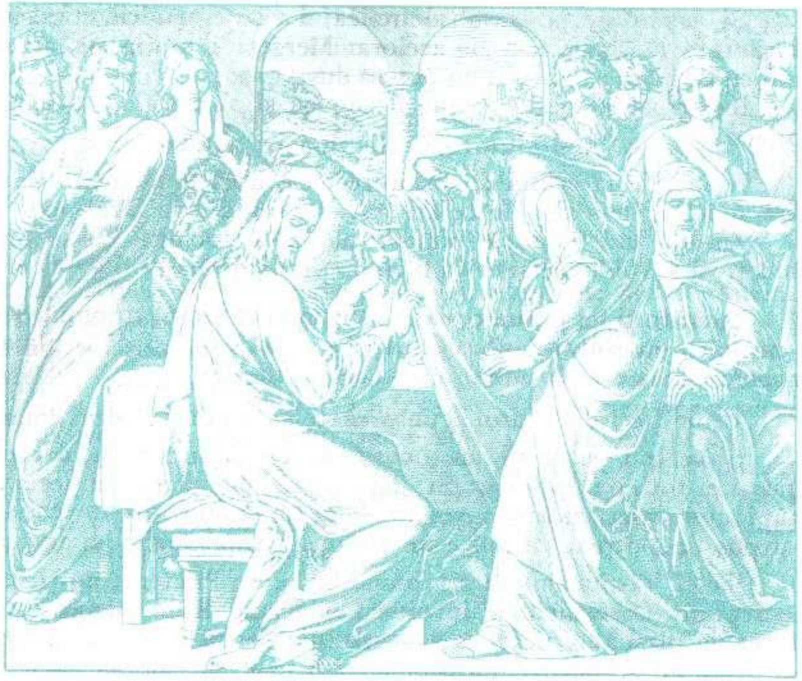

Și cei care mergeau înainte îl certau să tacă, iar el cu mult mai mult striga: „Fiule al lui David, fie-Ți milă de mine !“

Și oprindu-se, Iisus a poruncit să-l aducă la El; și apropiindu-se el, l-a întrebat: „Ce voiești să-ți fac ?“ Iar el a zis: „Doamne, să văd iarăși !“ Și Iisus i-a zis: „Vezi ! Credința ta te-a mîntuit“.

Și îndată a văzut și mergea după El, slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul, care văzuse, a dat laudă lui Dumnezeu (Lc. 18, 31–43).

Iisus în casa lui Zaheu. Trecînd prin Ierihon, iată un bărbat cu numele Zaheu, care era mai-marele vameșilor și era bogat, căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură. Și, alergînd el înainte, s-a suit într-un sicomor, ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă.

Și cînd a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el: „Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămîn“. Și a coborît degrabă și l-a primit, bucurîndu-se.

Și, văzînd, toți murmurau că a intrat să găzduiască la un om păcătos.

Iar Zaheu, stînd, a zis către Domnul: „Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit“.

Și a zis către el Iisus: „Astăzi s-a făcut mîntuire casei **acesteia , căci și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mîntuiască pe cel pierdut**“ (Lc. 19, 1–10).

Iisus este uns cu mir la cina din Betania. Cu șase zile înainte de Paști, Iisus a venit în *Betania,* unde era Lazăr, cel pe care îl înviase din morți, și I-au făcut cină și Marta slujea; iar Lazăr era unul dintre cei ce ședeau cu El la masă.

Maria, luînd o litră **cu mir de nard curat, de mare preț, a uns** picioarele lui Iisus, și le-a șters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului. Iar *Iuda Iscarioteanul,* unul dintre ucenicii Lui, care avea să-L vîndă, a zis: „Pentru ce nu s-a vîndut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor ?“ Dar el a zis aceasta, nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur și, avînd punga, lua din ce se punea în ea. (In. 12, 1–6).

Și văzînd ucenicii, s-au mîniat și au zis: „De ce s-a făcut risipa aceasta ? Căci mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor“.

Dar Iisus, cunoscînd gîndul lor, le-a zis: „Pentru ce faceți supărare femeii ? Căci lucru bun a făcut ea față de Mine. Căci pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna; că ea, turnînd mirul acesta pe trupul Meu, a făcut-o spre îngroparea Mea. Adevărat zic vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea se va spune ce a făcut ea, spre pomenirea ei“ (Mt. 26, 8–13).

N-am venit să chem pe drepți, ci pe păcătoși la pocăință (Mt. 11, 13).

*

Deci mulțime mare de iudei au aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă și pe Lazăr pe care-l înviase din morți.

Intrarea lui Iisus în Ierusalim

Iisus trimite înainte pe doi din ucenicii Săi. Iar cînd s-au apropiat de Ierusalim și au venit la Betfaghe, la Muntele Măslinilor, atunci Iisus a trimis pe doi ucenici, zicîndu-le: **„Mergeți în satul care este înaintea voastră și îndată veți găsi o asină legată și un mînz cu ea; dezlegați-o și aduceți-o la Mine.**

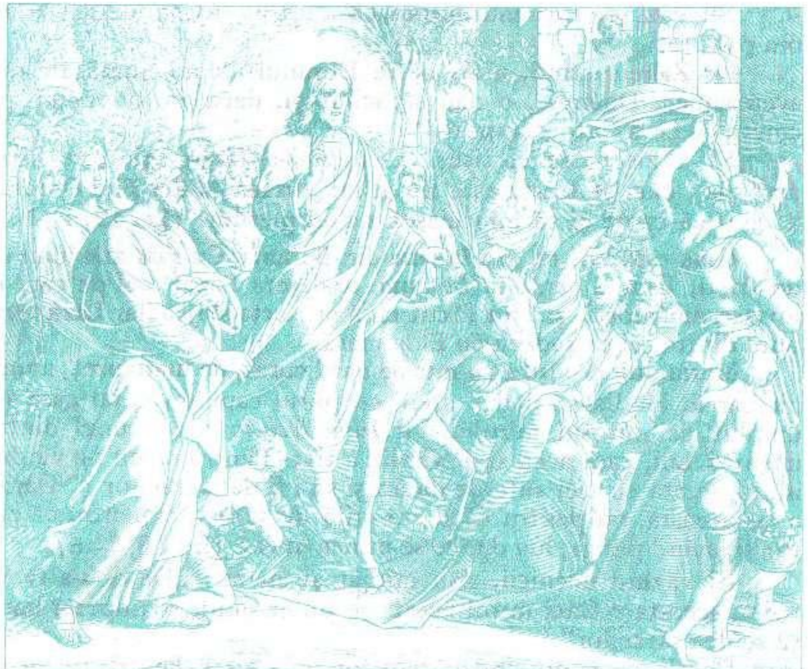

Şi dacă vă va zice cineva ceva, veţi spune că-l trebuie Domnului; şi le va trimite îndată“.

Iar acestea toate s-au făcut, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin proorocul, care zice: „Spuneţi fiicei Sionului: Iată Împăratul tău vine la tine blînd şi şezînd pe asină, pe mînz, fiul celei de sub jug“.

Iisus intră cu slavă în oraş. Mergînd, deci, ucenicii, şi făcînd după cum le-a poruncit Iisus, au adus asina şi mînzul şi deasupra lor şi-au pus veşmintele, iar El a şezut peste ele.

Şi cei mai mulţi din mulţime îşi aşterneau hainele pe cale, iar alţii tăiau ramuri din copaci şi le aşterneau pe cale, iar mulţimile care mergeau înaintea Lui şi care veneau după El strigau, zicînd: „Osana, Fiul lui David ! Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului ! Osana întru cei de sus !“

Dar unii farisei din mulţime au zis către El: „Învăţătorule, ceartă-ţi ucenicii“.

Şi El, răspunzînd, a zis: „Zic vouă: Dacă vor tăcea aceştia, pietrele vor striga“.

Iisus plînge Ierusalimul. Şi cînd s-a apropiat, văzînd cetatea, *a plîns* pentru ea, zicînd: „Dacă ai fi cunoscut şi tu în ziua aceasta, cele ce sînt spre pacea ta ! Dar acum ascunse sînt de ochii tăi. Căci vor veni zile peste tine, cînd duşmanii tăi vor săpa şanţ în jurul tău şi te vor împresura şi te vor strîmtora din toate părţile şi te vor face una cu pămîntul, şi pe fiii tăi care sînt în tine, şi nu vor lăsa în tine piatră pe piatră, pentru că nu ai cunoscut vremea cercetării tale“.

Iisus intră în Templu. Şi intrînd Iisus în Ierusalim, toată cetatea s-a cutremurat, zicînd: „Cine este Acesta ?“

Iar mulţimile răspundeau: „Acesta este Iisus, Proorocul din Nazaretul Galileii“. Şi a intrat Iisus în templu şi au venit la El orbi şi şchiopi şi i-a făcut sănătoşi.

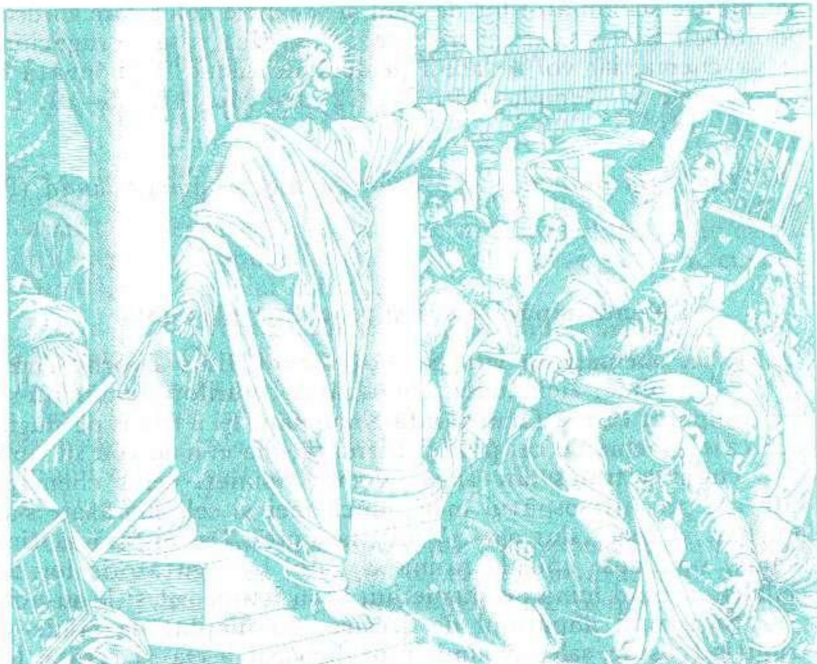

Şi văzînd arhiereii şi cărturarii minunile pe care le făcuse şi pe copiii care strigau în Templu şi ziceau: „Osana Fiul lui David“, s-au mîniat, şi I-au zis: „Auzi ce zic aceştia ?“ Iar Iisus le-a zis: „Da. Oare niciodată n-aţi citit că din gura copiilor şi a celor ce sug Ţi-ai pregătit laudă ?“

Şi lăsîndu-i, a ieşit afară din cetate la Betania, şi noaptea a rămas acolo (Mt. 21, 1–17; Mc. 11, 1–11; Lc. 19, 29–48; In. 12, 1–19).

Iisus blestemă un smochin. Şi a doua zi, ieşind ei din Betania, au flămînzit. Şi văzînd de departe un smochin care avea frunze, a mers acolo, doar v-a găsi ceva în el; dar ajungînd la smochin, n-a găsit nimic decît frunze, căci nu era timpul smochinelor. Şi, luînd cuvîntul, Iisus i-a zis: „De acum înainte, rod din tine nimeni în veac să nu mănînce“. Şi ucenicii Lui auzeau aceasta (Mt. 21, 18–20; Mc. 11, 12–33; Lc. 19, 45–48).

Iisus curăţă Templul. Şi a intrat Iisus în Templu şi a alungat pe toţi cei ce vindeau şi cumpărau în Templu şi a răsturnat mesele schimbătorilor de bani şi scaunele celor care vindeau porumbei. Şi a zis lor: „Scris este: „Casa Mea, casă de rugăciune se va chema, iar voi o faceţi peşteră de tîlhari“. Şi învăţa în toate zilele în Templu (Mt. 21, 12–14; Mc. 11, 15–19; Lc. 19, 46–48).

Din gura pruncilor şi a celor ce sug ai săvîrşit laudă (Ps. 8, 2).

Nunta împărătească şi cei chemaţi la nuntă

Cei chemaţi nu vin. Şi, răspunzînd, Iisus a vorbit iarăşi în pilde, zicîndu-le: „Împărăţia cerurilor asemănatu-s-a unui împărat care a făcut nuntă fiului său. Şi a trimis pe slugile sale ca să cheme pe cei poftiţi la nuntă, dar ei n-au voit să vină.

Iarăşi a trimis alte slugi, zicînd: Spuneţi celor chemaţi: Iată am pregătit ospăţul meu; juncii mei şi cele îngrăşate s-au junghiat şi toate sînt gata. Veniţi la nuntă. Dar ei fără să ţină seama, s-au dus: unul la ţarina sa, altul la neguţătoria lui; iar ceilalţi, punînd mîna pe slugile lui, le-au batjocorit şi le-au ucis.

Şi auzind împăratul de acestea, s-a umplut de mînie şi, trimiţînd oştile sale, a nimicit pe ucigaşii aceia şi cetăţii lor i-au dat foc“.

Împăratul a făcut altora cinstea ospăţului. „Apoi a zis către slugile sale: „Nunta este gata dar cei poftiţi n-au fost vrednici. Mergeţi deci la răspîntiile drumurilor şi pe cîţi veţi găsi, chemaţi-i la nuntă“.

Şi, ieşind slugile acelea la drumuri, au adunat pe toţi cîţi au găsit, şi răi şi buni, şi s-a umplut casa nunţii cu oaspeţi“.

Împăratul alungă pe unul ce venise la ospăţ fără haină de nuntă. „Iar intrînd împăratul ca să privească pe oaspeţi, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Şi i-a zis: „Prietene, cum ai intrat aici, fără haină de nuntă ?“ El însă a tăcut.

Atunci împăratul a zis slugilor: „Legaţi-l de picioare şi de mîini şi aruncaţi-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plîngerea şi scrîşnirea dinţilor. Căci mulţi sînt chemaţi, dar puţini aleşi“ (Mt. 22, 1–14; Lc. 19, 47, 21–37).

Nici un păcătos nu va intra în împărăţia lui Dumnezeu (Apoc. 21, 27).

Banul dajdiei. Porunca cea mai mare

O întrebare cu vicleşug. În vremea aceea, s-au dus fariseii şi au ţinut sfat ca să-L prindă pe El în cuvînt. Şi au trimis la El pe ucenicii lor, împreună cu irodianii, zicînd: „Învăţătorule, ştim că eşti omul adevărului şi întru adevăr înveţi calea lui Dumnezeu şi nu-Ţi pasă de nimeni, pentru că nu cauţi la faţa oamenilor. Spune-ne deci nouă: Ce Ţi se pare ? Se cuvine să dăm dajdie Cezarului sau nu ?“

Iisus dă adevăratul răspuns. Iisus, cunoscînd viclenia lor, le-a răspuns: „Ce Mă ispitiţi, făţarnicilor ? Arătaţi-Mi banul de dajdie“. Iar ei I-au adus un dinar.

Iisus le-a zis: „Al cui e chipul acesta şi inscripţia de pe el ?“ Răspuns-au ei: „Ale Cezarului“. Atunci a zis lor: „Daţi deci Cezarului cele ce sînt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sînt ale lui Dumnezeu“.

Care este cea mai mare poruncă ? În vremea aceea fariseii s-au apropiat de Iisus şi unul dintre ei, învăţător de Lege, ispitindu-L, L-a întrebat: „Învăţătorule, care poruncă este mai mare în Lege ?“

El i-a răspuns: „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău.

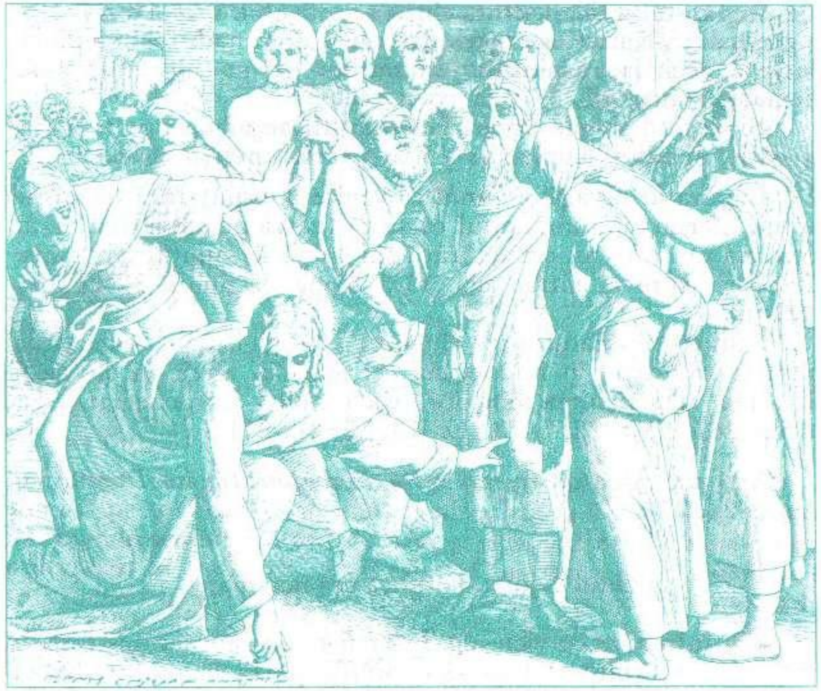

Aceasta este marea și întîia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.

În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii".

Femeia prinsă în adulter. Fariseii și cărturarii au adus la Mîntuitorul pe o femeie prinsă în adulter și L-au întrebat: „Învățătorule, Moise ne-a poruncit în Lege ca pe unele ca acestea să le ucidem cu pietre. Tu ce zici ?" Iar Iisus, plecîndu-se, scria cu degetul pe pămînt.

Și, stăruind să-L întrebe, El s-a ridicat și le-a zis: „Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintîi piatra asupra ei". Și, iarăși plecîndu-se, scria pe pămînt. Iar ei auzind aceasta și mustrați fiind de cuget, au plecat, unul cîte unul, și a rămas Iisus singur cu femeia.

Și, ridicîndu-se, Iisus a întrebat: „Femeie, unde sînt pîrîșii tăi ? Nu te-a osîndit nici unul ?" Iar ea a zis: „Nici unul, Doamne !". Și Iisus i-a zis: „Nu te osîndesc nici Eu. Mergi; de acum să nu mai păcătuiești" (In. 8, 3–11).

Iisus aduce pe farisei la tăcere. Și, fiind adunați fariseii, i-a întrebat Iisus, zicînd: „Ce vi se pare despre Hristos ? Al cui Fiu este ?". Zis-au Lui: „Al lui David".

Zis-a lor: „Cum deci David în Duh, Îl numește pe El Domn? – zicînd: Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea, pînă ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale. Deci dacă David Îl numește pe El Domn, cum este fiu al lui ?".

Și nimeni nu putea să-I răspundă cuvînt și nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe (Mt. 22, 15–39; Mc. 12, 13–34; Lc. 20, 20–40).

Dați Cezarului cele ce sînt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sînt ale lui Dumnezeu (Mt. 22, 21).

Păzirea de farisei. Darul văduvei

Iisus spune poporului să se păzească de farisei. Atunci a vorbit Iisus mulțimilor și ucenicilor Săi, zicînd: „Cărturarii și fariseii au șezut în scaunul lui Moise; deci toate cîte vă vor zice vouă, faceți-le și păziți-le; dar după faptele lor nu faceți, că ei zic, dar nu fac.

Zis-a de asemenea cărturarilor și fariseilor: „De aceea, iată, Eu trimit la voi prooroci și înțelepți și cărturari; dintre ei veți ucide și veți răstigni; dintre ei veți biciui în sinagogi și-i veți urmări din cetate în cetate. Ca să cadă asupra voastră tot sîngele drepților, răspîndit pe pămînt, de la sîngele dreptului Abel, pînă la sîngele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis între templu și altar.

Adevărat grăiesc vouă, vor veni acestea toate asupra acestui neam.

Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și cu pietre ucizi pe cei trimiși la tine; de cîte ori am voit să adun pe fiii tăi, după cum adună closca puii săi sub aripi, dar nu ați voit. Iată, casa voastră vi se lasă pustie; căci vă zic vouă: De acum nu Mă veți mai vedea, pînă cînd nu veți zice: *Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului !*".

Iisus laudă pe văduva săracă. Și șezînd în preajma cutiei darurilor, Iisus privea cum mulțimea aruncă bani în cutie. Și mulți bogați aruncau mult. Și, venind o văduvă săracă, a aruncat doi bani, adică un codrant. Și chemînd la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis: „Adevărat grăiesc vouă că această văduvă săracă a aruncat în cutia darurilor mai mult decît toţi ceilalţi. Pentru că toţi au aruncat din prisosul lor, pe cînd ea, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea, toată avuţia sa“ (Mt. 23, 1–39; Mc. 12, 38–44; Lc. 21, 1–4).

Dacă ai puţin dă mai puţin, dar nu pregeta să faci milostenie (Tob. 4, 8).

Dărîmarea Ierusalimului şi sfîrşitul lumii

Iisus prevesteşte dărîmarea Templului. Şi, ieşind Iisus şi plecînd de la Templu, s-au apropiat de El ucenicii Lui, ca să-I arate clădirile templului. Iar El, răspunzînd, le-a zis: „Vedeţi toate acestea ? Adevărat grăiesc vouă: Nu va rămîne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească“.

Sfîrşitul va fi vestit prin semne. Şi şezînd El pe Muntele Măslinilor, au venit la El ucenicii, deosebi, zicînd: „Spune nouă cînd vor fi acestea şi care este semnul venirii Tale şi al sfîrşitului veacului ?“

Răspunzînd, Iisus le-a zis: „Vedeţi să nu vă amăgească cineva. Căci mulţi vor veni în numele Meu, zicînd: Eu sînt Hristosul, şi pe mulţi îi vor amăgi. Şi veţi auzi de războaie şi de zvonuri de războaie; luaţi seama să nu vă speriaţi, căci trebuie să fie toate, dar încă nu este sfîrşitul. Căci se va ridica neam peste neam şi împărăţie peste împărăţie şi va fi foamete şi ciumă şi cutremur mare pe alocuri.

Dar toate acestea sînt începutul durerilor.

Atunci vă vor da pe voi spre asuprire şi vă vor ucide şi veţi fi urîţi de toate neamurile pentru numele Meu.

Atunci mulţi se vor sminti şi se vor vinde unii pe alţii şi se vor urî unii pe alţii.

Şi mulţi prooroci mincinoşi se vor scula şi vor amăgi pe mulţi.

Iar din pricina înmulţirii fărădelegii, iubirea multora se va răci.

Dar cel ce va răbda pînă la sfîrşit, acela se va mîntui.

Şi se va propovădui această Evanghelie a împărăţiei în toată lumea spre mărturie la toate neamurile, şi atunci va veni sfîrşitul“.

Sfîrşitul Ierusalimului va fi îngrozitor. „Deci cînd veţi vedea urîciunea pustiirii ce s-a zis prin Daniel proorocul, stînd în locul cel sfînt – cine citeşte să înţeleagă – atunci cei din Iudeea să fugă la munţi. Cel ce va fi pe casă să nu se coboare ca să-şi ia lucrurile din casă; iar cel ce va fi în ţarină să nu se întoarcă înapoi ca să-şi ia haina.

Vai de cele însărcinate şi de cele ce vor alăpta în zilele acelea !

Rugaţi-vă ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sîmbăta.

Căci va fi atunci strîmtorare mare, cum n-a fost de la începutul lumii pînă acum şi nici nu va mai fi.

Şi de nu s-ar fi scurtat acele zile, n-ar mai scăpa nici un trup, dar pentru cei aleşi se vor scurta acele zile“.

Proorocii mincinoşi se vor ivi către sfîrşitul lumii. „Atunci de vă va zice cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo, să nu-l credeţi. Căci se vor ridica hristoşi mincinoşi şi prooroci mincinoşi, şi vor da semne mari şi chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu putinţă, şi pe cei aleşi. Iată, v-am spus de mai înainte.

Deci, de vă vor zice vouă: Iată, este în pustiu, să nu ieşiţi; iată, este în cămări, să nu credeţi. Căci precum fulgerul iese de la răsărit şi se arată pînă la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului.

Că unde va fi stîrvul, acolo se vor aduna vulturii“.

Fiul Omului se va arăta să facă judecată. „Iar îndată după strîmtorarea acelor zile, soarele se va întuneca şi luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer şi puterile cerului se vor zgudui.

Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului şi vor plînge toate neamurile pămîntului şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă.

Şi va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trîmbiţă, şi vor aduna pe cei aleşi ai Lui din cele patru vînturi, de la marginile cerurilor pînă la celelalte margini.

Învăţaţi de la smochin pilda: cînd mlădiţa lui se face fragedă şi odrăsleşte frunze, cunoaşteţi că vara este aproape.

Asemenea şi voi, cînd veţi vedea toate acestea, să ştiţi că sfîrşitul este aproape, la uşă.

Adevărat grăiesc vouă că nu va trece neamul acesta, pînă ce nu vor fi toate acestea.

Cerul şi pămîntul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

Judecata obştească va fi înfricoşătoare. „Şi vor fi semne în soare, în lună şi în stele, iar pe pămînt spaimă şi nedumerire din pricina vuietului mării şi al valurilor. Iar oamenii vor muri de frică şi de aşteptarea celor ce au să vină peste lume, căci puterile cerurilor se vor clătina.

Şi atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori cu putere şi cu slavă multă. Iar cînd vor începe să fie acestea, prindeţi curaj şi ridicaţi capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră se apropie" (Mt. 24, 1–51; Mc. 13, 1–37; Lc. 21, 5–38).

Lumea trece şi pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămîne în veac (1 In. 2, 17).

Pilda cu cele zece fecioare

Toate sînt chemate deopotrivă. Zis-a Iisus pilda aceasta: „Împărăţia cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luînd candelele lor, au ieşit în întîmpinarea mirelui. Cinci însă dintre ele erau nebune şi cinci înţelepte. Căci cele nebune, luînd candelele, n-au luat cu sine untdelemn. Iar cele înţelepte au luat untdelemn în vase, odată cu candelele lor.

Dar mirele întîrziind, au aţipit toate şi au adormit".

Mirele soseşte. „Iar la miezul nopţii s-a făcut strigare: Iată, mirele vine ! Ieşiţi întru întîmpinarea lui ! Atunci s-au deşteptat toate acele fecioare şi au împodobit candelele lor. Şi cele nebune au zis către cele înţelepte: Daţi-ne din untdelemnul vostru, că se sting candelele noastre. Dar cele înţelepte le-au răspuns, zicînd: Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă şi nici vouă. Mai bine mergeţi la cei ce vînd şi cumpăraţi pentru voi".

Numai fecioarele înţelepte au luat parte la nuntă. „Deci, plecînd ele ca să cumpere, a venit mirele şi cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă şi uşa s-a închis. Iar mai pe urmă, au sosit şi celelalte fecioare, zicînd: Doamne, doamne, deschide-ne nouă. Iar el, răspunzînd, a zis: Adevărat vă zic vouă: Nu vă cunosc pe voi. Drept aceea, privegheaţi, că nu ştiţi ziua, nici ceasul cînd vine Fiul Omului" (Mt. 25, 1–13; Lc. 21, 37–38).

Numai aceia vor intra în împărăţia cerului, care fac voia Tatălui Meu, Cel ce este în ceruri (Mt. 7, 21).

Pilda cu talanţii

Stăpînul împarte avuţia sa slugilor sale. Şi, întorcîndu-se Iisus spre ucenicii Săi, le-a spus pilda aceasta: „Împărăţia cerurilor este asemenea omului care, plecînd departe, şi-a chemat slugile şi le-a dat pe mînă avuţia sa.

Unuia i-a dat cinci talanţi, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui, şi a plecat.

Îndată, mergînd, cel ce luase cinci talanţi a lucrat cu ei şi a cîştigat alţi cinci talanţi. De asemenea şi cel cu doi talanţi a cîştigat alţi doi. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o groapă în pămînt şi a ascuns argintul stăpînului său".

Slugile cele bune sînt răsplătite. „După multă vreme a venit şi stăpînul acelor slugi şi a făcut socoteala cu ele.

Şi, apropiindu-se, cel care luase cinci talanţi a adus alţi cinci talanţi, zicînd: Doamne, cinci talanţi mi-ai dat, iată alţi cinci talanţi am cîştigat cu ei.

Zis-a lui stăpînul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

Apropiindu-se, şi cel cu doi talanţi a zis: Doamne, doi talanţi mi-ai dat, iată alţi doi talanţi am cîştigat cu ei.

Zis-a lui stăpînul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău".

Sluga cea leneşă este pedepsită. „Apropiindu-se apoi şi cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am ştiut că eşti om aspru, care seceri unde n-ai semănat şi aduni de unde n-ai împrăştiat. De aceea, m-am temut şi m-am dus de am ascuns talantul tău în pămînt; iată ai ce este al tău.

Şi răspunzînd stăpînul său i-a zis: Slugă vicleană şi leneşă, ştiai că secer de unde n-am semănat şi adun de unde n-am împrăştiat. Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafi, şi eu, venind, aş fi luat ce este al meu cu dobîndă. Luaţi deci de la el talantul şi daţi-l celui ce are zece talanţi. Că tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce n-are şi ce are i se va lua. Iar pe sluga netrebnică aruncaţi-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plîngerea şi scrîşnirea dinţilor" (Mt. 25, 14–30).

La iconomi, mai ales se caută, ca să fie aflat cineva credincios (1 Cor. 4, 2).

Judecata de pe urmă

Cei drepţi şi cei păcătoşi vor fi despărţiţi. „Cînd va veni Fiul Omului întru slava Sa şi toţi sfinţii îngeri cu El, atunci va şedea pe tronul slavei Sale. Şi se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stînga".

Cei drepți vor fi răsplătiți. „Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți binecuvîntații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă, de la întemeierea lumii. Căci flămînd am fost și Mi-ați dat să mănînc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine.

Atunci drepții îi vor răspunde, zicînd: Doamne, cînd Te-am văzut flămînd și Te-am hrănit ? Sau însetat și Ți-am dat să bei ? Sau cînd Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat ? Sau cînd Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine ?

Iar Împăratul, răspunzînd, va zice către ei: „Adevărat zic vouă, întrucît ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei preamici, Mie Mi-ați făcut".

Cei păcătoși pedepsiți cu chinul de veci. „Atunci va zice și celor de-a stînga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămînd am fost și nu Mi-ați dat să mănînc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau; străin am fost și nu M-ați primit; gol și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat.

Atunci vor răspunde și ei, zicînd: Doamne, cînd Te-am văzut flămînd, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit ?

El însă le va răspunde, zicînd: Adevărat zic vouă: Întrucît nu ați făcut unuia dintre acești preamici, nici Mie nu Mi-ați făcut.

Și vor merge aceștia la osîndă veșnică, iar drepții la viață veșnică" (Mt. 25, 31–46).

Omul merge la locuința sa de veci (Înț. Sir. 11, 5).

◆

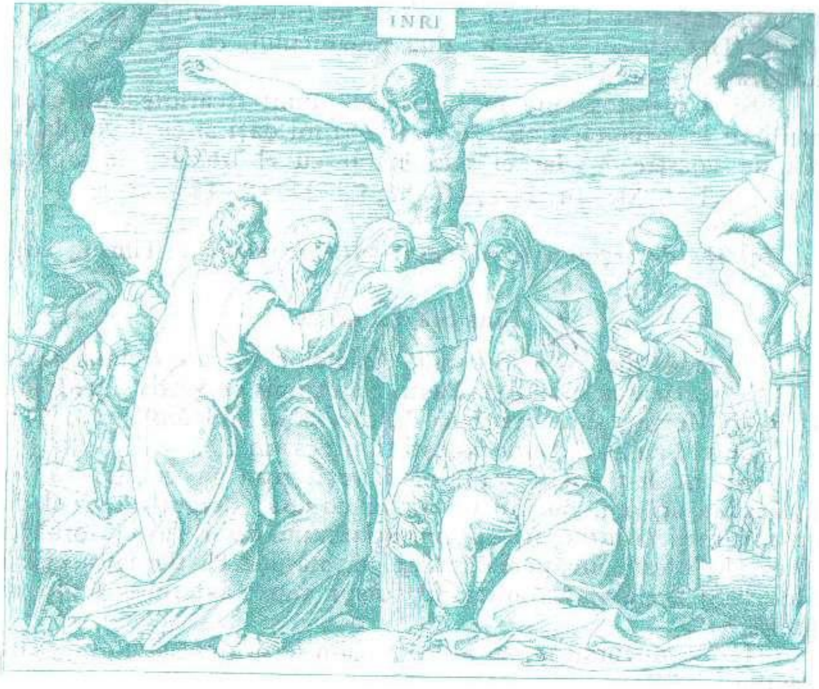

III.

PATIMILE ȘI MOARTEA LUI IISUS

Cele din urmă zile din viața pămîntească a lui Iisus

Iisus iarăși vestește patima Sa. Iar după ce a sfîrșit toate aceste cuvinte, a zis Iisus către ucenicii Săi: „Știți că peste două zile vor fi Paștile și Fiul Omului va fi dat să fie răstignit".

Iuda vinde pe Învățătorul său. Atunci arhiereii și bătrînii poporului s-au adunat în curtea arhiereului, care se numea Caiafa, şi împreună s-au sfătuit ca să prindă pe Iisus, cu vicleşug, şi să-L ucidă. Dar ziceau: „Nu în ziua praznicului, ca să nu se facă tulburare în popor“.

Şi a intrat satana în Iuda, cel numit Iscarioteanul, care, mergînd la arhierei, a zis: „Ce voiţi să-mi daţi şi eu îl voi da în mîinile voastre ?“ Iar ei s-au învoit cu el treizeci de arginţi (Mt. 26, 1–5; Mc. 14, 1–2, 10–11; Lc. 27, 12–16).

Iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor (1 Tim. 6, 10).

Cina cea din urmă

Pregătirile. Şi a sosit ziua Azimelor, în care trebuia să se jertfească mielul de Paşti. Şi a trimis pe Petru şi pe Ioan, zicînd: „Mergeţi şi ne pregătiţi Paştile, ca să mîncăm“.

Iar ei I-au zis: „Unde voieşti să pregătim ?“

Şi El le-a zis: „Iată, cînd veţi intra în cetate, vă va întîmpina un om, ducînd un urcior cu apă; mergeţi după el, în casa în care va intra, şi veţi zice stăpînului casei: Învăţătorul îţi zice: Unde este încăperea în care să mănînc Paştile cu ucenicii Mei ? Şi acela vă va arăta un foişor mare, aşternut; acolo să pregătiţi“.

Iar ei, ducîndu-se, au aflat precum le spusese şi au pregătit Paştile.

Iisus serbează cel din urmă Paşti. Şi cînd a fost ceasul, s-a aşezat la masă, şi apostolii împreună cu El. Şi a zis către ei: „Cu dor am dorit să mănînc cu voi acest Paşti, mai înainte de patima Mea. Căci zic vouă că de acum nu voi mai mînca din acestea, pînă cînd nu se vor împlini în împărăţia lui Dumnezeu.“

Iisus spală picioarele ucenicilor Săi. Apoi Iisus s-a sculat de la cină, s-a dezbrăcat de haine şi, luînd un ştergar, s-a încins cu el.

După aceea a turnat apă în vasul de spălat şi a început să spele picioarele ucenicilor şi să le şteargă cu ştergarul cu care era încins.

A venit deci şi la Simon-Petru. Acesta I-a zis: „Doamne, oare Tu să-mi speli mie picioarele ?“

A răspuns Iisus şi i-a zis: „Ceea ce fac Eu, tu nu ştii acum, dar vei înţelege după aceasta“.

Petru I-a zis: „Nu-mi vei spăla picioarele în veac“.

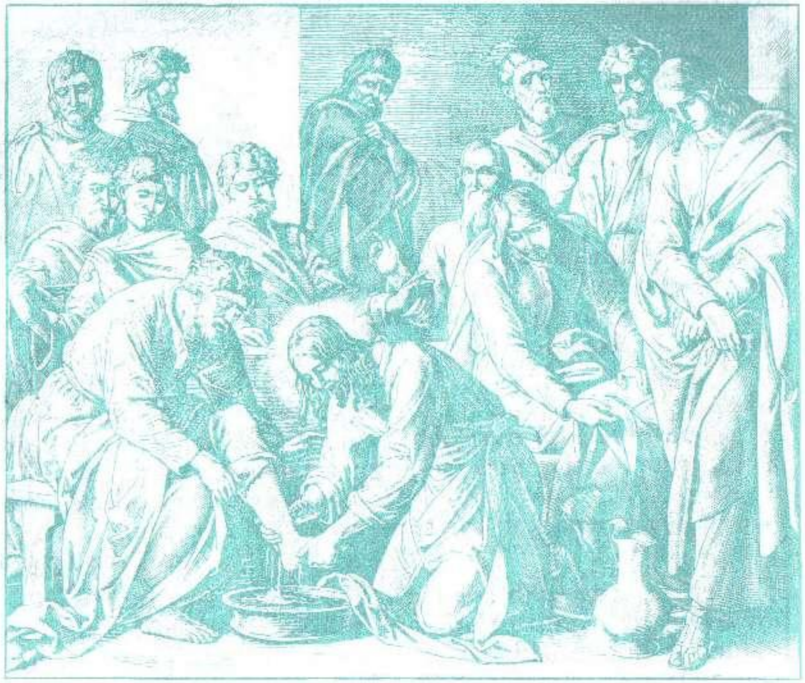

Iisus i-a răspuns: „Dacă nu te voi spăla, nu ai parte de Mine“.

Zis-a Simon-Petru Lui: „Doamne, spală-mi nu numai picioarele mele, ci şi mîinile şi capul“.

Iisus i-a zis: „Cel ce a făcut baie n-are nevoie să-i fie spălate decît picioarele, căci este curat tot. Şi voi sînteţi curaţi, însă nu toţi“. Că ştia pe cel ce avea să-L vîndă; de aceea a zis: „Nu toţi sînteţi curaţi“.

După ce le-a spălat picioarele şi şi-a luat hainele, s-a aşezat iar la masă şi le-a zis: „Înţelegeţi ce v-am făcut Eu ? Voi Mă numiţi pe Mine: Învăţătorul şi Domnul, şi bine ziceţi, căci sînt. Deci, dacă Eu, Domnul şi Învăţătorul, v-am spălat vouă picioarele, şi voi sînteţi datori ca să spălaţi picioarele unii altora; că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceţi şi voi“ (Mt. 26, 17–20; Mc. 14, 12–18; Lc. 22, 7–16; In. 13, 1–17).

Pildă v-am dat vouă (In. 13, 15).

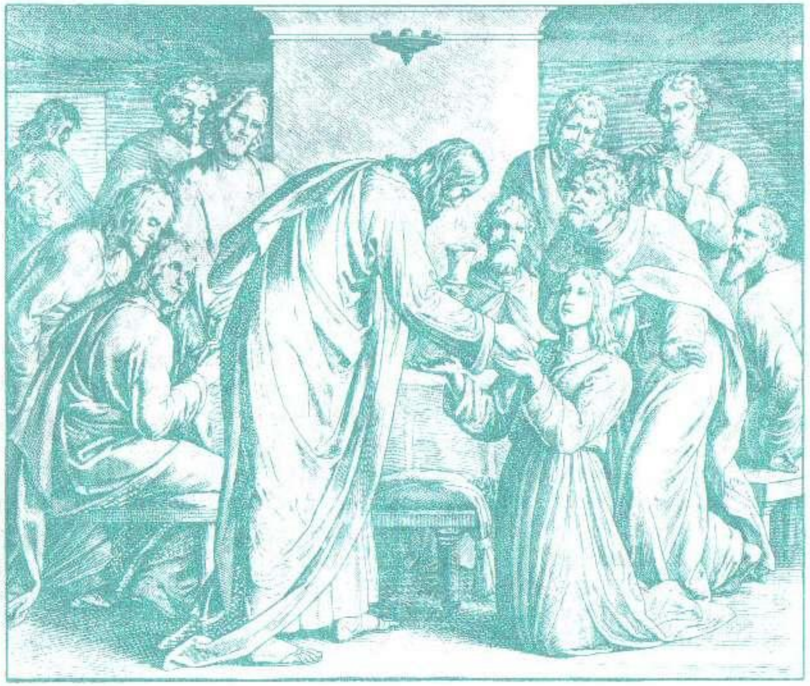

Instituirea Tainei Sfintei Împărtăşanii

După ce Iisus a spălat picioarele ucenicilor Săi, aşezîndu-se la cină, a luat pîinea şi, binecuvîntînd şi mulţumind lui Dumnezeu, a frînt şi le-a dat, zicînd: „Luaţi, mîncaţi, acesta este trupul Meu, care se frînge pentru voi". După aceea, luînd paharul şi mulţumind, a dat ucenicilor Săi, zicînd: „Beţi dintru acesta toţi, acesta este sîngele Meu, al Legii celei noi, care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor. *Aceasta să faceţi întru pomenirea Mea*" (Mt. 26, 26–29; Mc. 14, 21–24; Lc. 22, 17–20; 1 Cor. 11, 25).

Descoperirea vînzătorului

Iuda iese de la cină. Apoi Iisus zise către ucenicii Săi: „Iată, mîna vînzătorului cu Mine este la masă. Fiul Omului va merge după cum este scris, dar vai aceluia prin care se vinde".

Iisus, zicînd acestea, s-a tulburat cu duhul şi a mărturisit şi a zis: „Adevărat, adevărat zic vouă că unul dintre voi Mă va vinde". Deci ucenicii se uitau unii la alţii, nedumerindu-se despre cine vorbeşte.

Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus. Deci Simon-Petru i-a făcut semn acestuia şi i-a zis: „Întreabă cine este despre care vorbeşte". Şi căzînd acela, astfel, la pieptul lui Iisus, l-a zis: „Doamne, cine este ?"

Iisus i-a răspuns: „Acela este căruia Eu, întingînd bucăţica de pîine, i-o voi da". Şi, întingînd bucăţica, a luat-o şi a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul.

Şi, după îmbucătură, a intrat atunci satana în el. Iar Iisus i-a zis: „Ceea ce faci, fă mai curînd".

Dar nimeni din cei care şedeau la masă n-a înţeles pentru ce i-a zis aceasta. Căci unii socoteau, deoarece Iuda avea punga, că lui îi zice Iisus: „Cumpără cele de care avem trebuinţă la praznic", sau să dea ceva săracilor.

Deci, după ce a luat acela bucăţica de pîine, a ieşit numaidecît. Şi era noapte.

Iisus întăreşte porunca cea mare a dragostei. Şi după ce a ieşit Iuda, Iisus a zis: „Fiilor, încă puţin timp mai sînt cu voi. *Poruncă nouă* dau vouă: Să vă iubiţi unul pe altul precum şi Eu v-am iubit. Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sînteţi ucenicii Mei, de veţi avea dragoste unii faţă de alţii".

Iisus îndeamnă şi mîngîie pe Petru. Atunci Simon-Petru L-a întrebat pe Iisus: „Doamne, unde Te duci ?" Răspuns-a Iisus: „Unde Mă duc Eu, tu nu poţi să urmezi Mie acum, dar mai tîrziu Îmi vei urma".

Zis-a Petru Lui: „Doamne, de ce nu pot să urmez Ţie acum ? Sufletul meu îl voi da pentru Tine".

Iisus i-a răspuns: „Vei pune sufletul tău pentru Mine ? Adevărat, adevărat zic ţie că nu va cînta cocoşul, pînă ce nu te vei lepăda de Mine de trei ori !"

Şi a zis Domnul: „Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grîu; iar Eu M-am rugat pentru tine să nu piară credinţa ta. Şi tu, oarecînd, întorcîndu-te, întăreşte pe fraţii tăi" (Mt. 26, 21–35; Mc. 14, 28–31; Lc. 22, 21–34; In. 13, 21–38).

Cel căruia i se pare că stă să ia seama să nu cadă (1 Cor. 10, 12).

Iisus dă ucenicilor Săi cele din urmă învățături

Iisus este calea care duce la Tatăl. Zis-a Iisus ucenicilor Săi: „Să nu se tulbure inima voastră; credeți în Dumnezeu, credeți și în Mine.

În casa Tatălui Meu multe locașuri sînt. Iar de nu, v-aș fi spus. Mă duc să vă gătesc loc.

Și dacă Mă voi duce și vă voi găti loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sînt Eu.

Și unde Mă duc Eu, voi știți și știți și calea".

Toma I-a zis: „Doamne, nu știm unde Te duci; și cum putem ști calea?".

Iisus i-a zis: „Eu sînt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decît prin Mine. Dacă M-ați fi cunoscut pe Mine, și pe Tatăl Meu L-ați fi cunoscut; dar de acum Îl cunoașteți pe El și L-ați și văzut".

Filip I-a zis: „Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl și ne este de ajuns".

Iisus i-a zis: „De atîta vreme sînt cu voi și nu M-ai cunoscut, Filipe? Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl" (In. 14, 1–9).

Iisus făgăduiește ucenicilor că le va trimite pe Mîngîietorul. „Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvîntul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el.

Cel ce nu Mă iubește nu păzește cuvintele Mele. Dar cuvîntul pe care îl auziți nu este al Meu, ci al Tatălui care M-a trimis.

Acestea vi le-am spus, fiind cu voi; dar Mîngîietorul, Duhul Sfînt, pe Care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu.

Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă; nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze.

Ați auzit că v-am spus: Mă duc și voi veni la voi. De M-ați iubi, v-ați bucura că Mă duc la Tatăl, pentru că Tatăl este mai mare decît Mine.

Și acum v-am spus acestea, înainte de a se întîmpla, ca să credeți cînd se vor întîmpla.

Nu voi mai vorbi multe cu voi, căci vine și stăpînitorul acestei lumi și el nu are nimic în Mine; dar ca să cunoască lumea că Eu iubesc pe Tatăl și, precum Tatăl Mi-a poruncit, așa fac" (In. 14, 23–31).

Iisus prevestește strîmtorarea ucenicilor Săi. „Iar cînd va veni Mîngîietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine. Și voi mărturisiți, pentru că de la început sînteți cu Mine. Acestea vi le-am spus ca să nu vă smintiți. Vă vor scoate pe voi din sinagogi; dar vine ceasul cînd tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu.

Și acestea le vor face, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine.

Iar acestea vi le-am spus ca să vă aduceți aminte de ele, cînd va veni ceasul lor, că Eu vi le-am spus. Și acestea nu vi le-am spus de la început, fiindcă eram cu voi" (In. 15, 26–27; 16, 1–4).

Iisus vorbește de lucrarea Sfîntului Duh. „Dar acum Mă duc la Cel ce M-a trimis și nimeni dintre voi nu Mă întreabă: Unde Te duci? Ci, fiindcă v-am spus acestea, întristarea a umplut inima voastră. Dar Eu vă spun adevărul: Vă este de folos ca să Mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mîngîietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi. Și El, venind, va vădi lumea de păcat și de dreptate și de judecată. De păcat, pentru că ei nu cred în Mine; de dreptate, pentru că Mă duc la Tatăl Meu și nu Mă veți mai vedea; și de judecată, pentru că stăpînitorul acestei lumi a fost judecat.

Încă multe am a vă spune, dar acum nu puteți să le purtați.

Iar cînd va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la Sine, ci cîte va auzi va vorbi și cele viitoare vă va vesti. Acela Mă va slăvi, pentru că din al Meu va lua și vă va vesti" (In. 16, 5–14).

Despărțirea lui Iisus de ucenicii Săi va fi scurtă. „Puțin și nu Mă veți mai vedea, și iarăși puțin și Mă veți vedea, pentru că Eu Mă duc la Tatăl".

Deci, unii dintre ucenicii Lui ziceau între ei: „Ce este aceasta ce ne spune: Puțin și nu Mă veți mai vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea, și că Mă duc la Tatăl?"

Deci ziceau: „Ce este aceasta ce zice: Puțin? Nu știm ce zice".

Și a cunoscut Iisus că voiau să-L întrebe și le-a zis: „Despre aceasta vă întrebați între voi, că am zis: Puțin și nu Mă veți mai vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea? Adevărat, adevărat zic vouă că voi veți plînge și vă veți tîngui, iar lumea se va bucura. Voi vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie. Deci și voi acum sînteți triști, dar iarăși vă voi vedea și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi".

Iisus îndeamnă la rugăciune. „Adevărat, adevărat zic vouă: Orice veţi cere de la Tatăl în numele Meu vă va da. Pînă acum n-aţi cerut nimic în numele Meu; cereţi şi veţi primi, ca bucuria voastră să fie deplină.

Acestea vi le-am spus în pilde, dar vine ceasul cînd nu vă voi mai grăi în pilde, ci pe faţă vă voi vesti despre Tatăl.

În ziua aceea veţi cere în numele Meu; şi nu vă zic că voi ruga pe Tatăl pentru voi, căci Însuşi Tatăl vă iubeşte pe voi, fiindcă voi M-aţi iubit pe Mine şi aţi crezut că de la Dumnezeu am ieşit".

Iisus prevesteşte că ucenicii Săi Îl vor părăsi. „Ieşit-am de la Tatăl şi am venit în lume; iarăşi las lumea şi Mă duc la Tatăl".

Au zis ucenicii Săi: „Iată acum vorbeşti pe faţă şi nu spui nici o pildă. Acum ştim că Tu ştii toate şi nu ai nevoie ca să Te întrebe cineva. De aceea credem că ai ieşit de la Dumnezeu".

A răspuns Iisus: „Acum credeţi ? Iată vine ceasul, şi a şi venit, ca să vă risipiţi fiecare la ale sale şi pe Mine să Mă lăsaţi singur. Dar nu sînt singur, pentru că Tatăl este cu Mine" (In. 16, 16–32).

Îndrăzniţi. Eu am biruit lumea (In. 16, 33).

Rugăciunea arhierească a lui Iisus

Iisus se roagă pentru El însuşi. Acestea a vorbit Iisus şi, ridicînd ochii Săi la cer, a zis: „Părinte, a venit ceasul ! Preaslăveşte pe Fiul Tău, ca şi Fiul să Te preaslăvească, precum I-ai dat stăpînire peste tot trupul, ca să dea viaţă veşnică tuturor acelora pe care Tu i-ai dat Lui. Şi aceasta este viaţa veşnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.

Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pămînt; lucru pe care Mi L-ai dat să-l fac, l-am săvîrşit. Şi acum, preaslăveşte-Mă Tu, Părinte, la Tine însuţi, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea".

Iisus se roagă pentru ucenicii Săi. „Arătat-am numele Tău oamenilor, pe care Mi i-ai dat din lume; pentru aceştia Mă rog, căci ai Tăi sînt. Părinte Sfinte, păzeşte-i întru numele Tău, pe aceia pe care i-ai dat Mie, ca să fie una, precum sîntem şi Noi. Nu mă rog ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzeşti pe ei de cel viclean. Sfinţeşte-i pe ei întru adevărul Tău: Cuvîntul Tău este adevărul".

Iisus se roagă pentru toţi credincioşii. „Dar nu numai pentru aceştia Mă rog, ci şi pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvîntul lor, ca toţi să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine, aşa şi aceştia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis.

Părinte, voiesc ca, unde sînt Eu, să fie împreună cu Mine şi aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea pe care am primit-o de la Tine".

Apoi, după cîntarea de mulţumire, Iisus şi ucenicii Săi au ieşit de la cină (In. 17, 1–26).

Părinte, a venit ceasul (In. 17, 1).

Patimile Domnului nostru Iisus Hristos

Rugăciunea din grădina Ghetsimani. Zicînd acestea, Iisus a ieşit cu ucenicii Lui dincolo de pîrîul *Cedrilor,* şi s-a dus, după obicei, în *Muntele Măslinilor.* Şi ajungînd la un loc al cărui nume este *Ghetsimani,* unde se afla o grădină, a intrat acolo El şi ucenicii Lui.

Iar Iuda vînzătorul cunoştea acest loc, pentru că adesea Iisus şi ucenicii Săi se adunau acolo.

Iar dacă a intrat în grădină, a zis Iisus ucenicilor Săi: „Şedeţi aici pînă ce Mă voi ruga". Şi a luat cu El pe *Petru* şi pe *Iacov* şi pe *Ioan* şi a început a se tulbura şi a se mîhni.

Şi le-a zis lor: *„Întristat este sufletul Meu pînă la moarte.* Rămîneţi aici şi privegheaţi".

Şi, mergînd puţin mai departe, ca la o aruncătură de piatră, a îngenunchiat şi, aruncîndu-se cu faţa la pămînt, se ruga, zicînd: *„Părintele Meu, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta.* Părinte, toate sînt Ţie cu putinţă. Depărtează paharul acesta de la Mine. *Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti !"*

Şi a venit la ucenici şi i-a găsit dormind şi i-a zis lui Petru: „Aşa, n-aţi putut un ceas să privegheaţi cu Mine ! Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită. Căci duhul este osîrduitor, dar trupul, neputincios.

Iarăşi ducîndu-se, a doua oară, s-a rugat zicînd: „Părintele Meu, dacă nu este cu putinţă să treacă acest pahar, ca să nu-l beau, *facă-se voia Ta".*

Şi venind iarăşi, i-a aflat dormind, căci ochii lor erau îngreuiaţi.

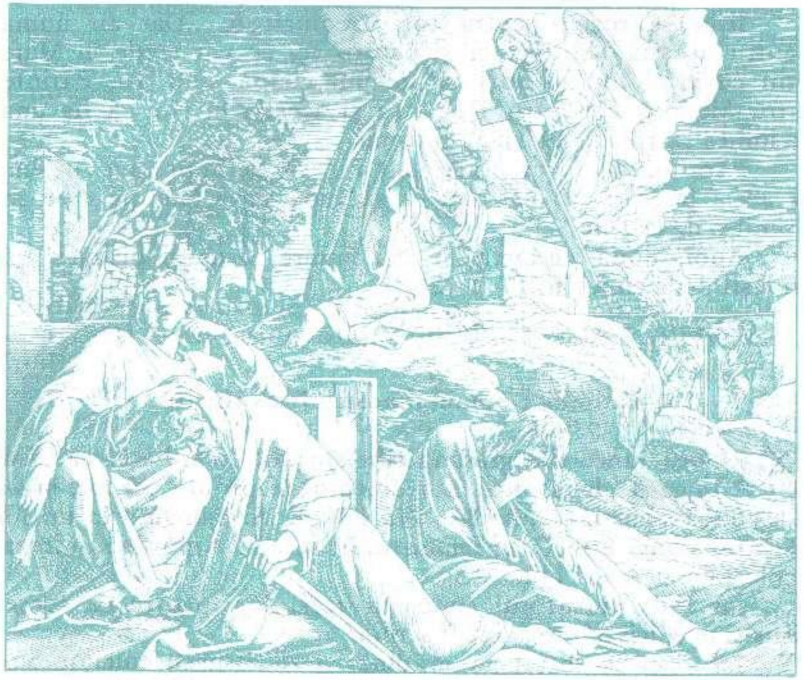

Şi, lăsîndu-i, s-a dus iarăşi şi a treia oară s-a rugat, acelaşi cuvînt zicînd. Iar un *înger* din cer s-a arătat Lui şi-L întărea. Şi, fiind în *zbucium,* cu mai mare stăruinţă se ruga. Iar sudoarea Lui s-a făcut ca picături mari de sînge care picurau pe pămînt.

Şi, ridicîndu-se de la rugăciune, a venit la ucenicii Lui şi le-a zis: „Dormiţi de acum şi vă odihniţi ! Ajunge ! A sosit ceasul. Iată, Fiul Omului este dat în mîinile păcătoşilor. Sculaţi-vă să mergem. Iată, cel ce M-a vîndut este aproape".

Prinderea lui Iisus. Şi pe cînd vorbea încă, iată a sosit Iuda, unul din cei doisprezece, şi împreună cu el mulţime multă, cu săbii şi toiege, de la arhierei şi de la bătrînii poporului. Iar vînzătorul le dăduse semn, zicînd: „Pe care-L *voi săruta,* Acela este. Puneţi mîna pe El".

Şi îndată, apropiindu-se de Iisus, a zis: „Bucură-te, Învăţătorule". Şi L-a sărutat.

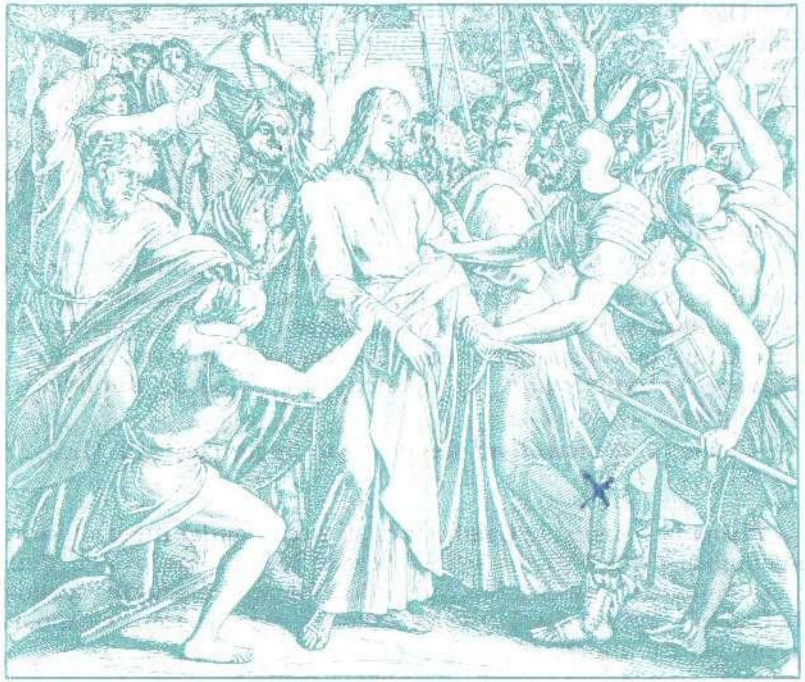

Iar Iisus i-a zis: „Prietene, pentru ce ai venit ? Iuda, cu *o sărutare* vinzi pe Fiul Omului ?"

Iar Iisus, ştiind toate cele ce erau să vină asupra Lui, a ieşit şi le-a zis: „Pe cine căutaţi ?"

Răspuns-au Lui: „Pe Iisus Nazarineanul". El le-a zis: „Eu sînt".

Atunci, cînd le-a spus: Eu sînt, ei s-au dat înapoi şi au căzut la pămînt.

Şi, iarăşi i-a întrebat: „Pe cine căutaţi ?" Iar ei au zis: „Pe Iisus Nazarineanul".

Răspuns-a Iisus: „V-am spus că Eu sînt. Deci, dacă Mă căutaţi pe Mine, lăsaţi pe aceştia să se ducă".

Deci, ostaşii şi comandantul şi slujitorii iudeilor au prins pe Iisus şi L-au legat (In. 18, 4–12).

Iar cei din preajma Lui, văzînd ce avea să se întîmple, au zis: „Doamne, să lovim cu sabia ?" Şi fără se aştepte răspuns, *Simon-Petru,* avînd sabie, a scos-o şi a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea dreaptă; iar numele slugii era *Malhus.*

Dar Iisus, răspunzînd, a zis: „Lăsați, pînă aici“. Și atingîndu-se de urechea lui, l-a vindecat.

Apoi întorcîndu-se spre Petru, i-a zis: „Întoarce sabia ta la locul ei, că toți cei ce scot sabia de sabie vor pieri. Sau ți se pare că nu pot să rog pe Tatăl Meu și să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri? Dar cum se vor împlini Scripturile, că așa trebuie să fie? Nu voi bea, oare, paharul pe care Mi l-a dat Tatăl?“.

Și către arhierei, către căpeteniile templului și către bătrînii care veniseră asupra Lui, Iisus a zis: „Ca la un tîlhar ați ieșit cu săbii și cu toiege. În toate zilele fiind cu voi în templu, n-ați întins mîinile asupra Mea. *Dar acesta este ceasul vostru și stăpînirea întunericului.* Și acestea sînt ca să se împlinească Scripturile“.

Atunci ucenicii L-au lăsat și au fugit cu toții (Lc. 22, 49–53).

Iisus la Anna și la Caiafa. Ostașii și comandantul și slujitorii iudeilor au prins pe Iisus și L-au legat. Și L-au dus întîi la Anna, căci era socru lui Caiafa, care era arhiereu al anului aceluia. Și Caiafa era cel ce sfătuise pe iudei că este de folos să moară un om pentru popor.

Și Simon-Petru și un alt ucenic mergeau după Iisus. Iar ucenicul acela era cunoscut arhiereului și a intrat împreună cu Iisus în curtea arhiereului; iar Petru a stat la poartă, afară. Deci, a ieșit celălalt ucenic, care era cunoscut arhiereului, și a vorbit cu portăreasa și a băgat pe Petru înăuntru (In. 18, 12–16).

Înfățișarea înaintea lui Caiafa. Atunci, arhiereul L-a întrebat pe Iisus despre ucenicii Lui și despre învățătura Lui.

Iisus i-a răspuns: „Eu am vorbit pe față lumii. Eu am învățat întotdeauna în sinagogă și în templu, unde se adună toți iudeii și nimic nu am vorbit în ascuns. De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă pe cei ce au auzit ce le-am vorbit. Iată, aceștia știu ce am spus Eu“.

Și, zicînd El acestea, unul din slujitorii, care era de față, I-a dat lui Iisus o palmă, zicînd: „Așa răspunzi Tu arhiereului?“

Iisus i-a răspuns: „Dacă am vorbit rău, dovedește că este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce Mă bați?“ (In. 18, 19–23).

Înfățișarea lui Iisus înaintea Sinedriului și osîndirea Lui la moarte. Arhiereii și tot sinedriul căutau împotriva lui Iisus *mărturie* ca să-L dea la moarte, dar nu găseau. Că mulți mărturiseau mincinos împotriva Lui, dar mărturiile nu se potriveau.

Și, ridicîndu-se unii, au dat *mărturie mincinoasă* împotriva Lui, zicînd: „Noi L-am auzit zicînd așa: *Voi dărîma* acest templu făcut de mînă, și în trei zile altul, nefăcut de mînă, voi clădi“. Dar nici așa mărturia lor nu era la fel.

Și, sculîndu-se în mijlocul lor, arhiereul L-a întrebat pe Iisus, zicînd: „Nu răspunzi nimic la tot ce mărturisesc împotriva Ta aceștia?“ Iar El tăcea și nu răspundea nimic.

Iarăși L-a întrebat arhiereul și I-a zis: *„Ești Tu Hristosul, Fiul Celui binecuvîntat?“*

Iar Iisus a zis: *„Eu sînt* și veți vedea pe Fiul Omului șezînd de-a dreapta puterii și venind pe norii cerului“.

Iar arhiereul, sfîșiindu-și hainele, a zis: „Ce trebuință mai avem de martori? Ați auzit hula. Ce vi se pare vouă?“ Iar ei toți au judecat, că El este vinovat de moarte (Mc. 14, 55–64).

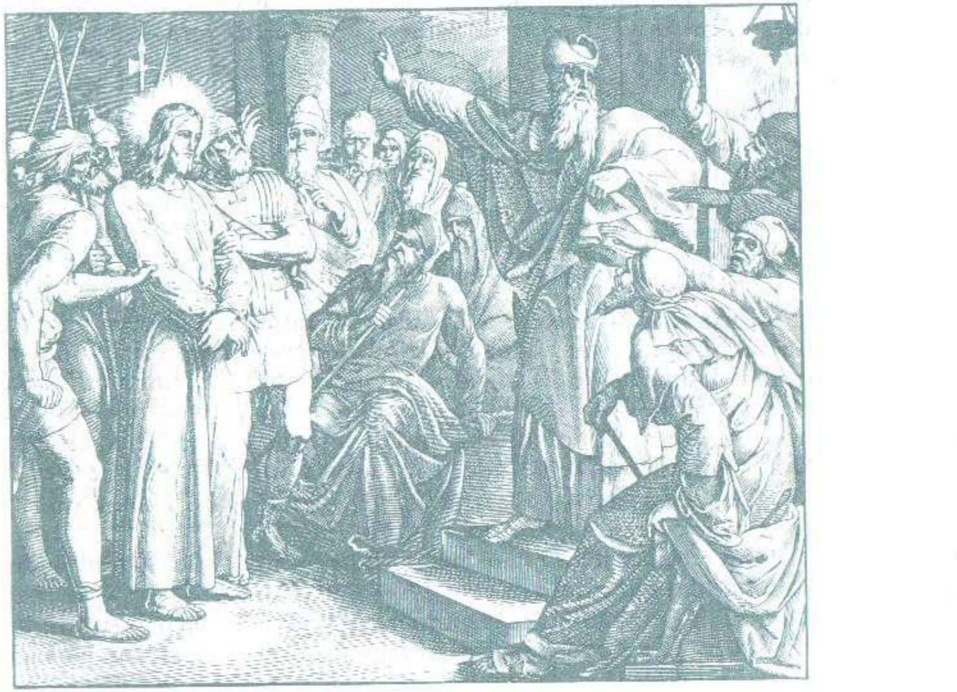

Petru se leapădă de trei ori de Domnul. În vremea aceea, Petru şedea jos în curte, aproape de foc, şi se încălzea. Iar una din slujnice, aceea care-i deschisese poarta, apropiindu-se şi căutînd la el, a zis: „Şi tu eşti cu Iisus Nazarineanul ?“ Iar Petru s-a lepădat de Dînsul înaintea tuturor, zicînd: „Femeie, nu sînt eu, *nu-L cunosc,* şi nu ştiu ce grăieşti !“ Puţin după aceea, ieşind el la poartă l-a văzut alt slujitor, şi a zis către cei ce erau cu dînsul: „Şi acesta era cu Iisus Nazarineanul !“ Şi iarăşi s-a lepădat Petru cu jurămînt, zicînd: *„Nu cunosc pe Omul Acesta!“* Şi, trecînd ca un ceas, altul adeveri aceasta şi zise: „Adevărat, şi acesta a fost cu El căci şi el este galileian !“ Şi, apropiindu-se cei ce erau acolo, au zis: „Fără îndoială şi tu eşti dintre dînşii, că şi graiul tău vădit te face“. Zis-a lui atunci şi unul din slujitorii arhiereului, rudă fiind al celui ce-i tăiase Petru urechea: „Oare nu te-am văzut eu cu Dînsul în grădină ?“ Iar Petru a început a se blestema şi a se jura, zicînd: *„Nu ştiu pe Omul Acesta !“* Şi îndată, încă grăind el, a cîntat cocoşul. Şi întorcîndu-se Domnul, s-a uitat spre Petru; şi şi-a adus aminte Petru de cuvîntul Domnului, Care-i zisese: „Înainte de a cînta cocoşul, de trei ori te vei lepăda de Mine !“ *Şi ieşind afară, Petru a plîns cu amar.*

Iisus este batjocorit şi bătut. Iar oamenii care Îl păzeau pe Iisus, Îl batjocoreau, bătîndu-L: unii Îl scuipau în faţă şi-L loveau cu pumnii peste cap; iar alţii Îi acopereau faţa, Îl loveau peste obraz, şi-I ziceau: „Prooroceşte acum, Hristoase, cine este cel ce Te-a lovit ?“ (Lc. 22, 63–65).

Şi hulindu-L, multe altele spuneau împotriva Lui.

Înfăţişarea a doua a lui Iisus înaintea Sinedriului. Şi cînd s-a făcut ziuă, s-au adunat bătrînii poporului, arhiereii şi cărturarii şi L-au dus pe El în sinedriul lor, zicînd: „Spune nouă dacă eşti Tu Hristosul“. Şi El le-a zis: „Dacă vă voi spune nu veţi crede; iar dacă vă voi întreba, nu-Mi veţi răspunde. De acum însă Fiul Omului va şedea de-a dreapta puterii lui Dumnezeu“.

Iar ei au zis toţi: „Aşadar, *Tu eşti Fiul lui Dumnezeu ?“* Şi El a zis către ei: *„Voi ziceţi că Eu sînt“.*

Şi ei au zis: „Ce ne mai trebuie mărturii, căci noi înşine am auzit din gura Lui ?“

Şi îndată, dimineaţa, arhiereii, ţinînd sfat cu bătrînii, cu cărturarii şi cu tot sinedriul şi legînd pe Iisus, L-au dus şi L-au predat lui *Pilat* (Lc. 22, 66–71).

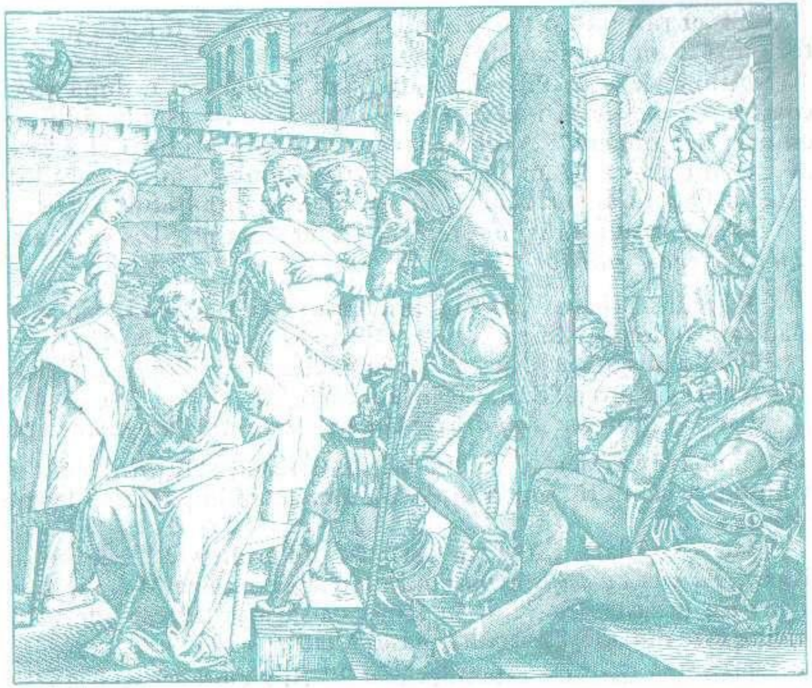

Deznădăjduirea lui Iuda. Atunci Iuda, cel ce L-a vîndut, văzînd că Iisus a fost osîndit la moarte, s-a căit şi a adus înapoi arhiereilor şi bătrînilor cei treizeci de arginţi, zicînd: „Am greşit, vînzînd sînge nevinovat“. Şi ei i-au zis: „Ce ne priveşte pe noi ? Tu vei vedea“. Şi el, aruncînd arginţii în templu, a plecat şi, ducîndu-se, s-a spînzurat.

Iar arhiereii luînd banii, au zis: „Nu se cuvine să-i punem în vistieria templului, deoarece sînt preţ de sînge“. Şi, ţinînd ei sfat, au cumpărat cu ei Ţarina Olarului, pentru îngroparea străinilor. Pentru aceea s-a numit ţarina aceea, *Ţarina Sîngelui,* pînă în ziua de astăzi (Mt. 27, 3–8).

Iisus înaintea procuratorului Ponţiu Pilat. Deci L-au adus pe Iisus de la Caiafa la *pretoriu*; şi era dimineaţă. Şi ei n-au intrat în pretoriu, ca să nu se spurce, ci să mănînce Paştile.

Deci *Pilat* a ieşit la ei, afară, şi le-a zis: „Ce învinuire aduceţi Omului Acestuia ?“

Ei au răspuns și i-au zis: „Dacă Acesta n-ar fi fost răufăcător nu ți L-am fi predat ție“.

Atunci le-a zis Pilat: „Luați-L voi și judecați-L după legea voastră“. Iudeii însă i-au răspuns: „Nouă nu ne este îngăduit să omorîm pe nimeni“. Apoi au început a-L pîrî pe Iisus și a zice: „Pe Omul acesta L-am prins răzvrătind poporul și oprindu-l de a da bir Cezarului și zicînd că El este Hristos împăratul“.

Pilat a intrat iarăși în pretoriu și a chemat pe Iisus și I-a zis: *„Tu ești regele iudeilor ?“*

Răspuns-a Iisus: „De la tine însuți zici aceasta, sau alții ți-au spus-o despre Mine ?“

Pilat a răspuns: „Nu cumva sînt iudeu eu ? Poporul Tău și arhiereii Te-au predat mie. Ce ai făcut ?“

Iisus a răspuns: *„Împărăția Mea nu este din lumea aceasta.* Dacă împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu predat iudeilor. Dar acum împărăția Mea nu este de aici“.

I-a zis Pilat: „Așadar ești Tu împăratul ?“ Răspuns-a Iisus: *„Tu zici că Eu sînt împărat.* Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu“.

Pilat I-a zis: „Ce este adevărul ?“ Și zicînd aceasta, a ieșit iarăși la iudei și le-a zis: *„Eu nu găsesc în El nici o vină“.*

Atunci arhiereii și bătrînii au adus tot felul de pîri asupra Lui. Și la învinuirile aduse Lui de către arhierei și bătrîni, *nu răspundea nimic.*

Atunci I-a zis Pilat: „Nu auzi cîte mărturisesc ei împotriva Ta ?“ Și nu i-a răspuns lui nici un cuvînt, încît dregătorul se mira foarte (In. 18, 28—38).

Iar iudeii stăruiau, zicînd că întărîtă poporul, învățînd prin toată Iudeea, începînd din Galileea pînă aici.

Și Pilat, auzind, a întrebat dacă omul este *galileian.* Și aflînd că este din ținutul lui *Irod,* L-a trimis la Irod, care era și el în Ierusalim în acele zile (Lc. 23, 5—7).

Iisus înaintea lui Irod. Iar Irod, văzînd pe Iisus, s-a bucurat foarte, că de multă vreme dorea să-L cunoască, pentru că auzise despre El și nădăjduia să vadă vreo minune săvîrșită de El. Și L-a întrebat Irod multe lucruri, dar El nu i-a răspuns nimic. Și arhiereii și cărturarii erau de față, învinuindu-L foarte tare.

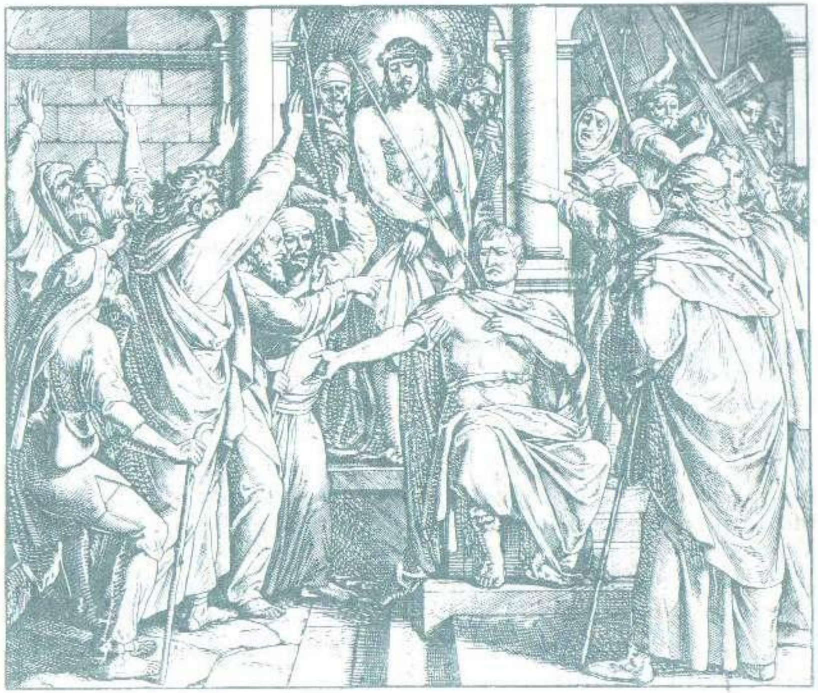

Iar Irod, împreună cu ostașii săi, batjocorindu-L și luîndu-L în rîs, L-a îmbrăcat cu o haină strălucitoare și L-a trimis iarăși la Pilat (Lc. 23, 8–16).

Și în ziua aceea, Irod și Pilat s-au făcut prieteni unul cu altul, căci mai înainte erau în dușmănie unul cu altul.

A doua înfățișare înaintea lui Pilat. Iisus sau Varava. Iar Pilat, chemînd arhiereii și căpeteniile poporului, a zis către ei: „Ați adus la mine pe Omul Acesta, ca pe un răzvrătitor al poporului; dar iată eu, cercetîndu-L în fața voastră, nici o vină n-am găsit în Acest Om, din cele pentru care L-ați pîrît. Și nici Irod n-a găsit, căci L-a trimis iarăși la noi. Și iată, El n-a săvîrșit nimic vrednic de moarte. Deci, pedepsindu-L, Îl voi elibera“.

La sărbătoarea Paștilor, dregătorul avea obiceiul să elibereze mulțimii un întemnițat pe care-l voiau. Și aveau atunci un vinovat vestit, care se numea *Varava,* care era aruncat în temniță pentru o răscoală făcută în cetate și pentru omor.

Deci, adunaţi fiind ei, Pilat le-a zis: „Pe cine voiţi să vi-l eliberez, pe *Varava* sau pe *Iisus,* Care se zice *Hristos* ?“ Că ştia că din răutate L-au dat în mîna lui.

Şi pe cînd stătea Pilat în scaunul de judecată, femeia lui i-a trimis acest cuvînt: „Nimic să nu faci Dreptului aceluia, că mult am suferit azi, în vis, pentru El“.

Însă arhiereii şi bătrînii au aţîţat mulţimile ca să ceară pe Varava, iar pe Iisus să-L piardă.

Iar dregătorul, răspunzînd, le-a zis: „Pe cine din cei doi voiţi să vă eliberez ?“ Iar ei au răspuns: „Pe Varava“.

Şi Pilat le-a zis: „Dar ce voi face cu Iisus, Care se cheamă Hristos ?“ Toţi au răspuns: „Să fie răstignit !“

A zis iarăşi Pilat: „Dar ce rău a făcut ?“ Ei însă mai tare strigau şi ziceau: „Să fie răstignit !“

Iisus este bătut. Şi, văzînd Pilat că nimic nu foloseşte, ci mai mare tulburare se face, luînd apă, şi-a spălat mîinile înaintea mulţimii, zicînd: *„Nevinovat sînt de sîngele Dreptului acestuia.* Voi veţi vedea“.

Iar tot poporul a răspuns şi a zis: „Sîngele Lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri !“

Atunci le-a eliberat pe Varava, iar pe Iisus L-a biciuit şi L-a dat să fie răstignit (Mt. 27, 17–26).

Iisus încununat cu spini. Atunci ostaşii dregătorului, ducînd ei pe Iisus în pretoriu, au adunat în jurul Lui toată cohorta şi, dezbrăcîndu-L de hainele Lui, I-au pus o hlamidă roşie; apoi, împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap şi în mîna Lui cea dreaptă, trestie; şi, îngenunchind înaintea Lui, îşi băteau joc de El, zicînd: „Bucură-Te, regele iudeilor“ (Mt. 27, 27–30).

Şi scuipînd asupra Lui, au luat trestia şi-L băteau peste cap.

Iisus înfăţişat poporului. Şi Pilat a ieşit afară şi le-a zis: „Iată vi-L aduc pe El afară ca să ştiţi că nu găsesc în El nici o vină“.

Atunci a ieşit Iisus afară, purtînd cununa de spini şi mantia purpurie. Şi le-a zis Pilat: *„Iată omul !“*

Cînd L-au văzut, arhiereii şi slujitorii au strigat, zicînd: „Răstigneşte-L! Răstigneşte-L!“. Zis-a lor Pilat: „Luaţi-L voi şi răstigniţi-L, căci eu nu-I găsesc nici o vină“.

Iudeii i-au răspuns: *„Noi avem lege şi după legea noastră El trebuie să moară, că S-a făcut pe Sine Fiu al lui Dumnezeu“.*

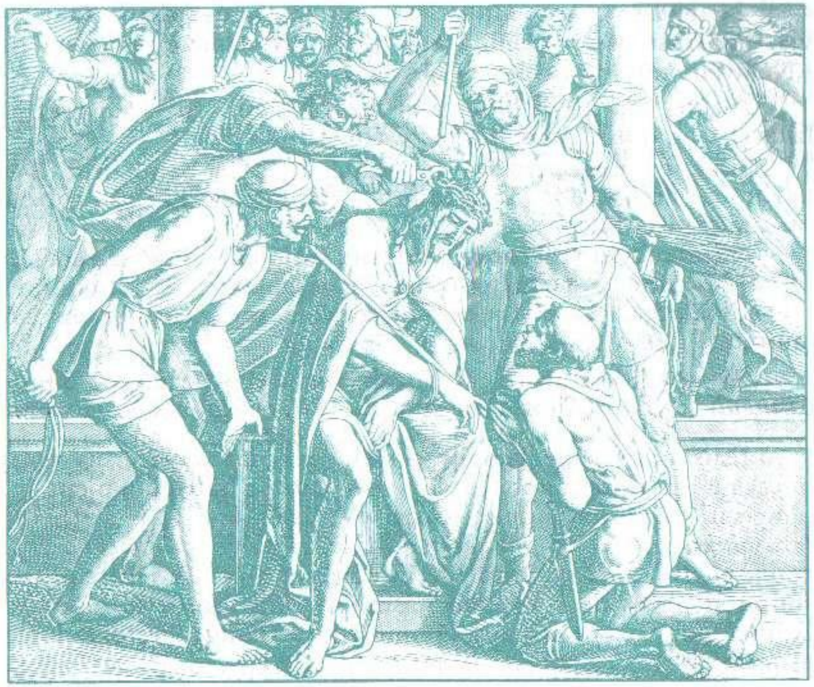

Cînd a auzit Pilat acest cuvînt, mai mult s-a temut. Şi a intrat iarăşi în pretoriu şi I-a zis lui Iisus: „De unde eşti Tu ?“ Iar Iisus nu i-a dat nici un răspuns.

Atunci Pilat I-a zis: „Mie nu-Mi vorbeşti ? Nu ştii că am putere să Te eliberez şi am putere să Te răstignesc ?“

Iisus a răspuns: *„N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ţi-ar fi fost dat ţie de sus.* De aceea cel ce M-a predat ţie mai mare păcat are“.

De atunci Pilat căuta să-L elibereze; dar iudeii strigau, zicînd: „Dacă Îl eliberezi pe Acesta, nu eşti prieten al Cezarului. Oricine se face pe sine împărat este împotriva Cezarului“.

Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus afară pe Iisus şi a şezut pe scaunul de judecată, în locul numit *Pardosit cu pietre,* iar evreieşte *Gabbata.*

Şi era Vinerea Paştilor, cam la al şaselea ceas, şi a zis Pilat iudeilor: *„Iată împăratul vostru“.*

Iar ei au strigat: „Ia-L ! Ia-L ! Răstignește-L !“ Pilat le-a zis: „Să răstignesc pe împăratul vostru ?“ Arhiereii au răspuns: „Nu avem împărat decît pe Cezarul“.

Atunci L-a predat lor ca să fie răstignit. Și ei au luat pe Iisus și L-au dus să-L răstignească (In. 19, 4–16).

Iisus își duce crucea. Iar după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de hlamidă, L-au îmbrăcat cu hainele Lui și L-au dus să-L răstignească.

Și, ducîndu-și crucea, a ieșit la locul ce se cheamă *al Căpățînii,* care în evreiește se zice *Golgota.*

Și duceau și alți doi făcători de rele, ca să-i omoare împreună cu El.

Și au silit pe un trecător, care venea din țarină, pe *Simon Cirineul,* tatăl lui Alexandru și al lui Ruf, ca să ducă crucea Lui.

Iisus mîngîie pe femeile ce plîngeau. Iar după Iisus venea mulțime multă de popor și de *femei,* care se băteau în piept și Îl plîngeau. Și întorcîndu-se către ele, Iisus le-a zis: *„Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plîngeți pe Mine, ci pe voi plîngeți-vă și pe copiii voștri.* Căci iată vin zile în care vor zice: Fericite sînt cele sterpe și pîntecele care n-au născut și sînii care n-au alăptat ! Atunci vor începe să spună munților: Cădeți peste noi ; și dealurilor: Acoperiți-ne. Căci dacă fac acestea cu lemnul verde, cu cel uscat ce va fi ?“ (Lc. 23, 27–30).

+**Răstignirea.** Și L-au dus pe Iisus la locul zis *Golgota,* care se tălmăcește *locul Căpățînii.* Și I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n-a luat. Apoi L-au răstignit (Mc. 15, 23).

+**Întîia grăire a lui Iisus pe Cruce.** Și împreună cu El au răstignit doi tîlhari: unul de-a dreapta și altul de-a stînga Lui, împlinindu-se astfel Scriptura care zice: *Cu cei fără de lege s-a socotit.*

Iar Iisus a zis: *„Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac !“*

+**Inscripția de deasupra Crucii.** Iar Pilat a scris inscripția și a pus-o deasupra crucii. Și era scris: *Iisus Nazarineanul, Împăratul iudeilor* ! Deci mulți dintre iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Și era scris: evreiește, latinește și grecește.

Deci arhiereii iudeilor au zis lui Pilat: „Nu scrie Împăratul iudeilor, ci că Acela a zis: Eu sînt Împăratul iudeilor“.

Pilat a răspuns: „Ce am scris, am scris“ (In. 19, 19–22).

Împărțirea hainelor lui Iisus. După ce au răstignit pe Iisus, ostașii au luat hainele Lui și le-au făcut patru părți, fiecărui ostaș cîte o parte, și cămașa. Dar cămașa era fără cusătură, de sus țesută în întregime. Deci au zis unii către alții: „Să n-o sfîșiem, ci să aruncăm sorții pentru ea, a cui să fie; ca să se împlinească Scriptura care zice: Împărțit-au hainele Mele loruși, și pentru cămașa Mea au aruncat sorți“. Așadar ostașii acestea au făcut (In. 19, 23–24).

Batjocurile aduse lui Iisus pe Cruce. Iar trecătorii Îl huleau, clătinîndu-și capetele și zicînd: „Tu, Cel ce dărîmi templul și în trei zile îl zidești, mîntuiește-Te pe Tine însuți ! Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, coboară-Te de pe cruce !“ (Mt. 27, 39–42).

Asemenea și arhiereii, bătîndu-și joc de El, cu cărturarii și cu bătrînii, ziceau: „Pe alții i-a mîntuit, iar pe Sine nu poate să se mîntuiască. Dacă este regele lui Israel să se coboare acum de pe cruce, și vom crede în El“. Și Îl luau în rîs și ostașii care se apropiau aducîndu-I oțet și zicînd: ;„Dacă Tu ești regele iudeilor, mîntuiește-Te pe Tine însuți“ (Lc. 23, 36–37).

A doua grăire a lui Iisus pe Cruce. Iar unul dintre făcătorii de rele răstignit, Îl hulea, zicînd: „Nu ești Tu Hristosul ? Mîntuiește-Te pe Tine însuți și pe noi“.

Și celălalt, răspunzînd, îl certa zicînd: „Nu te temi tu de Dumnezeu, că ești în aceeași osîndă cu El ? Și noi pe drept, că noi primim cele cuvenite după faptele noastre. Acesta însă n-a făcut nici un rău“.

Și zicea lui Iisus: „Pomenește-mă, Doamne, cînd vei veni în împărăția Ta“.

Și Iisus i-a zis: *„Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai“* (Lc. 23, 39–43).

A treia grăire a lui Iisus pe Cruce. Și stăteau lîngă crucea lui Iisus, mama Lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena. Deci Iisus, văzînd pe *mama* Sa și pe ucenicul pe care îl iubea, stînd alături, a zis mamei Sale: *Femeie, iată fiul tău !“.* Apoi a zis ucenicului: *„Iată mama ta !“.* Și din ceasul acela ucenicul a luat-o cu sine (In. 19, 25–27).

A patra grăire a lui Iisus pe Cruce. Iar de la ceasul al *șaselea,* s-a făcut întuneric peste tot pămîntul, pînă la ceasul al *nouălea.* Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicînd: *„Eli, Eli, lama sabahtani !“* adică: *„Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit ?“.*

Iar unii dintre cei ce ședeau acolo, auzind, ziceau: „Pe Ilie îl strigă Acesta“ (Mt. 27, 45–47).

A cincea strigare a lui Iisus pe Cruce. După aceea, ştiind Iisus că toate s-au săvîrşit acum, ca să se împlinească Scriptura, a zis: *„Mi-e sete"*. Şi era acolo un vas plin cu oţet; iar cei care îl loviseră, punînd în vîrful unei trestii de isop un burete înmuiat în oţet, l-au dus la gura Lui.

Iar ceilalţi ziceau: „Lasă, să vedem dacă vine Ilie să-L mîntuiască" (In. 19, 28–29).

A şasea grăire a lui Iisus pe Cruce. Iar, după ce a luat oţet, Iisus a zis: *„Săvîrşitu-s-a !"*

A şaptea grăire a lui Iisus pe Cruce. După aceea a strigat Iisus din nou cu glas tare şi a zis: *„Părinte, în mîinile Tale încredinţez duhul Meu"*.

Iisus moare pe Cruce. Şi acestea zicînd, plecîndu-şi capul şi-a dat duhul.

Minunile de după moartea lui Iisus. Şi iată, catapeteasma templului s-a sfîşiat în două, de sus pînă jos, şi pămîntul s-a cutremurat şi pietrele s-au despicat. Mormintele s-au deschis şi multe trupuri ale sfinţilor adormiţi s-au sculat. Şi ieşind din morminte, după învierea Lui, au intrat în cetatea sfîntă şi s-au arătat multora.

Iar sutaşul şi cei ce împreună cu el păzeau pe Iisus, văzînd cutremurul şi cele întîmplate, s-au înfricoşat foarte, zicînd: *„Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu era Acesta !"* (Mt. 27, 51–54).

Şi toate mulţimile care veniseră la această privelişte, văzînd cele întîmplate, se întorceau bătîndu-şi pieptul.

Şi *toţi cunoscuţii* Lui, şi femeile care-L însoţiseră din Galileea, stăteau departe, privind acestea (Lc. 23, 48–49).

Şi erau şi femei care priveau de departe; între ele: *Maria Magdalena, Maria,* mama lui Iacov cel Mic şi a lui Iosi, şi *Salomeea,* care, pe cînd era El în Galileea, mergeau după El şi Îi slujeau, şi multe altele care se suiseră cu El la Ierusalim.

Împungerea lui Iisus cu suliţa. Deci, iudeii, fiindcă era *vineri,* ca să nu rămînă trupurile sîmbăta pe cruce, căci era mare ziua sîmbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierele picioarelor şi să-i ridice.

Deci au venit ostaşii şi au zdrobit fluierele celui dintîi şi ale celuilalt, care era răstignit împreună cu El. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu I-au zdrobit fluierele. Ci unul dintre ostaşi cu suliţa a împuns coasta Lui şi îndată a ieşit sînge şi apă. Şi cel ce a văzut a mărturisit şi mărturia lui e adevărată; şi acela ştie că spune adevărul, ca şi voi să credeţi. Căci s-au făcut acestea, ca să se împlinească Scriptura: *Nu I se va zdrobi nici un os.* Şi iarăşi altă Scriptură zice: *Voi privi la Acela pe care L-au împuns* (In. 19, 31–37).

Pogorîrea trupului lui Iisus de pe Cruce. Şi făcîndu-se seară, fiindcă era vineri, care este înaintea sîmbetei, şi venind *Iosif* cel din *Arimateia,* sfetnic ales, care aştepta şi el împărăţia lui Dumnezeu şi, îndrăznind, a intrat la Pilat şi a cerut trupul lui Iisus. Iar Pilat s-a mirat că a murit şi, chemînd pe sutaş, l-a întrebat dacă a murit demult. Şi aflînd de la sutaş a dăruit lui Iosif trupul mort (Mc. 15, 42–45).

Şi a venit şi *Nicodim,* cel care venise la El mai înainte noaptea, aducînd ca la o sută de litre de amestec de smirnă şi aloe. Au luat deci trupul lui Iisus şi L-au înfăşurat în giulgiu cu miresme, precum este obiceiul de înmormîntare la iudei.

Punerea lui Iisus în mormînt. Aproape de locul unde fusese răstignit Iisus, Iosif avea o grădină, unde avea un mormînt nou, săpat în piatră, în care nimeni niciodată nu fusese pus. Deci, acolo au pus trupul lui Iisus, că era vineri tîrziu şi mormîntul acesta aproape, şi prăvălind o piatră mare pe uşa mormîntului, s-au dus. Şi, mergînd după El şi femeile care veniseră cu Dînsul din Galileea, au văzut mormîntul şi cum au pus trupul. Maria Magdalena şi altă Marie încă erau acolo, în preajma mormîntului şi, întorcîndu-se, au pregătit miresme şi miruri.

Straja de la mormînt. Iar a doua zi, care este după vineri, s-au adunat arhiereii şi fariseii la Pilat, zicînd: „Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul Acela a spus, fiind încă în viaţă: *După trei zile Mă voi scula.* Deci, porunceşte ca mormîntul să fie păzit pînă a treia zi, ca nu cumva ucenicii Lui să vină şi să-L fure şi să spună poporului: S-a sculat din morţi. Şi va fi rătăcirea de pe urmă mai rea decît cea dintîi" (Mt. 27, 62–66).

Pilat le-a zis: „Aveţi strajă; mergeţi şi întăriţi cum ştiţi".

Iar ei, ducîndu-se, au întărit mormîntul cu strajă, pecetluind piatra (Mt. 26, 30–46; Mc. 14, 26–42; Lc. 22, 39–46; In. 18, 1).

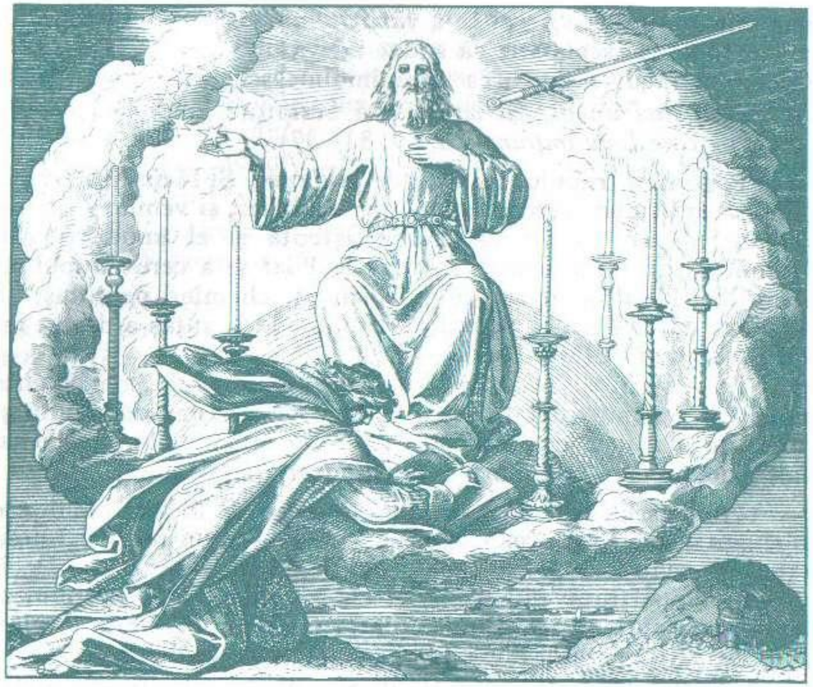

IV.
PREASLĂVIREA LUI IISUS

Învierea lui Iisus

Iisus iese din mormînt. Biruind puterea morții și sfărîmînd încuietorile iadului, Iisus a înviat a treia zi în revărsatul zorilor, și a ieșit cu slavă din mormînt.

Și iată s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborînd din cer și venind, a prăvălit piatra și ședea deasupra ei. Și înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada (Mt. 28, 2–3).

Și de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau și s-au făcut ca morți.

Mironosițele vin la mormînt. Și după ce a trecut ziua sîmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă. Și dis-de-dimineață, în prima zi a săptămînii (duminică), pe cînd răsărea soarele, au venit la mormînt. Și ziceau între ele: „Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormîntului ?“ Dar, ridicîndu-și ochii, au văzut că piatra fusese răsturnată; căci era foarte mare.

Și, intrînd în mormînt, au văzut un tînăr șezînd în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmînt alb, și s-au spăimîntat.

Iar el le-a zis: „Nu vă înspăimîntați ! Căutați pe Iisus Nazarineanul cel răstignit ? *A înviat !* Nu este aici. Iată locul unde a fost pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo Îl veți vedea,după cum v-a spus“ (Mc. 16, 1–7).

Petru și Ioan aleargă la mormînt. Atunci a alergat Maria Magdalena de la mormînt la Simon-Petru și la celălalt ucenic pe care-l iubea Iisus, și le-a zis: „Au luat pe Domnul din mormînt și nu știu unde L-au pus“. Deci a ieșit Petru și celălalt ucenic și au venit la mormînt.

Și alergau amîndoi; dar celălalt ucenic, alergînd înainte, mai repede decît Petru, a sosit cel dintîi la mormînt. Și, aplecîndu-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat.

A sosit și Simon-Petru, urmînd după el, și a intrat în mormînt și a văzut giulgiurile puse jos, iar mahrama, care fusese pe capul Lui, nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfășurată, la o parte, într-un loc.

Atunci a intrat și celălalt ucenic care sosise întîi la mormînt și a văzut și a crezut. Căci încă nu știau Scriptura, că Iisus trebuie să învie din morți.

Și s-au dus ucenicii iarăși la ai lor (Mt. 28, 1–10; Mc. 16, 18; Lc. 24, 1–12; In. 20, 1–10).

Unde îți este, moarte, boldul tău ? Unde îți este, iadule, biruința ta ? (1 Cor. 15, 55).

Întîia arătare a lui Iisus.
Straja e cumpărată cu bani

Iisus se arată Mariei Magdalena. Iar Maria stătea afară lîngă mormînt plîngînd. Și pe cînd plîngea, s-a aplecat spre mormînt, și a văzut doi îngeri în veșminte albe șezînd, unul

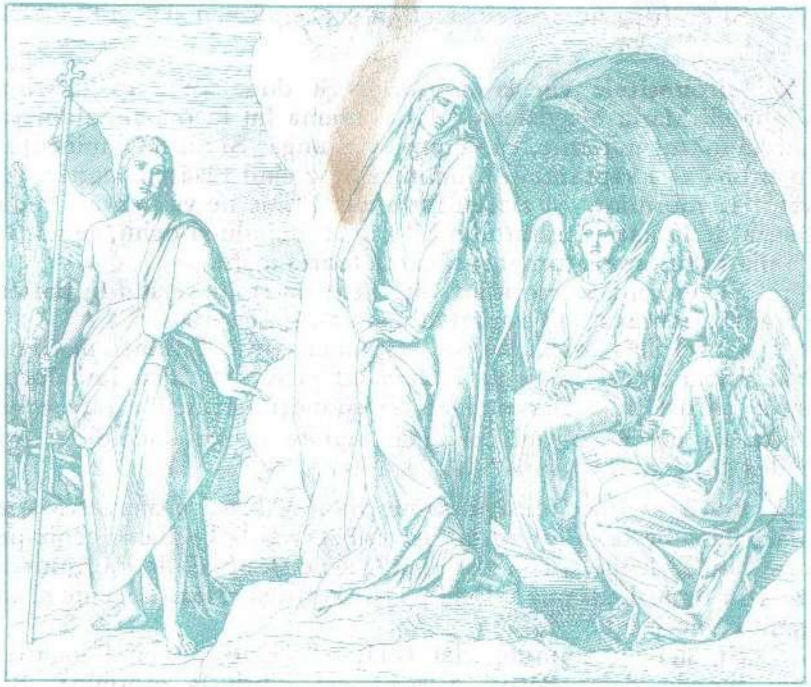

către cap şi altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus; şi aceia i-au zis: „Femeie, de ce plîngi ? Pe cine cauţi ? Ea le-a zis: „Că au luat pe Domnul meu şi nu ştiu unde L-au pus“.

Zicînd acestea, ea s-a întors cu faţa şi a văzut pe Iisus stînd, dar nu ştia că este Iisus. Zis-a ei Iisus: „Femeie, de ce plîngi ? Pe cine cauţi ?“. Ea, crezînd că este grădinarul, I-a zis: „Doamne, dacă Tu L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus şi eu Îl voi ridica“.

Iisus i-a zis: „Maria !“. Întorcîndu-se, aceea I-a zis evreieşte: *„Rabuni !“* (adică, *Învăţătorule*).

Iisus i-a zis: „Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Mergi la fraţii Mei şi le spune: Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru şi la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru“.

Şi a venit Maria Magdalena, vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul şi acestea i-a spus ei (In. 20, 11–18).

Iisus se arată celorlalte femei. Mironosiţele femei, plecînd în grabă de la mormînt, cu frică şi cu bucurie mare au alergat să vestească ucenicilor Lui.

Dar cînd mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întîmpinat, zicînd: „Bucuraţi-vă !“ Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui şi I s-au închinat.

Atunci Iisus le-a zis: „Nu vă temeţi. Duceţi-vă şi vestiţi fraţilor Mei ca să meargă în Galileea, şi acolo Mă vor vedea“.

Şi acestea mergînd, au vestit pe cei ce fuseseră cu El (ucenicii) şi care se tînguiau şi plîngeau.

Şi ei, auzind că este viu şi că a fost văzut de ele, n-au crezut (Mt. 28, 8–9).

Căpeteniile preoţilor dau bani străjerilor. Şi plecînd ele, iată unii din strajă, venind în cetate, au vestit arhiereilor toate cele întîmplate.

Şi, adunîndu-se ei împreună cu bătrînii şi ţinînd sfat, au dat bani mulţi ostaşilor, zicînd: „Spuneţi că ucenicii Lui, venind noaptea, L-au furat, pe cînd noi dormeam; şi de se va auzi aceasta la dregătorul, noi îl vom îndupleca şi pe voi fără grijă vă vom face“. Iar ei, luînd arginţii, au făcut precum au fost învăţaţi.

Şi s-a răspîndit cuvîntul acesta între iudei, pînă în ziua de azi (Mt. 28, 9–15; Mc. 16, 9, 11; Lc. 24, 9–11, 34; In. 20, 11–18; 1 Cor. 15, 5–7).

Căci, precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia (1 Cor. 15, 22).

Arătarea lui Iisus la doi din ucenici, în cale spre Emaus

Iisus se alătură pe cale la doi ucenici. Şi iată, doi dintre ucenici mergeau în aceeaşi zi la un sat care era departe de Ierusalim, ca la şaizeci de stadii, al cărui nume era *Emaus*. Aceştia vorbeau între ei despre toate întîmplările acestea. Dar pe cînd vorbeau şi se întrebau între ei, Iisus însuşi, apropiindu-se, mergea împreună cu ei. Dar ochii lor erau ţinuţi ca să nu-L cunoască.

Şi El a zis către ei: „Ce sînt cuvintele acestea pe care le schimbaţi unul cu altul în drumul vostru?“. Iar ei s-au oprit, cuprinşi de întristare.

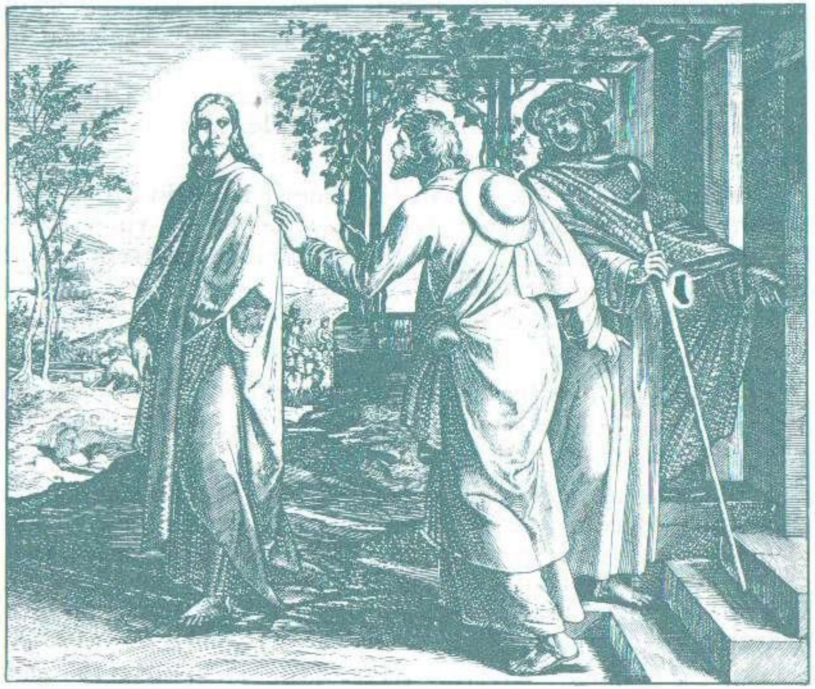

Răspunzînd, unul cu numele *Cleopa* a zis către El: „Tu singur eşti străin în Ierusalim şi nu ştii cele ce s-au întîmplat în el zilele acestea ?“

El le-a zis: „Care ?“ Iar ei I-au răspuns: „Cele despre Iisus Nazarineanul, Care era prooroc puternic în faptă şi în cuvînt înaintea lui Dumnezeu şi a întregului popor. Cum L-au osîndit la moarte şi L-au răstignit arhiereii şi mai-marii noştri; iar noi nădăjduiam că El este Cel ce avea să izbăvească pe Israel; şi cu toate acestea, astăzi este a treia zi de cînd s-au petrecut acestea. Dar şi nişte femei de ale noastre ne-au spăimîntat ducîndu-se de dimineaţă la mormînt şi, negăsind trupul Lui, au venit zicînd că au văzut arătare de îngeri care le-au spus că El este viu. Iar unii dintre noi s-au dus la mormînt şi au găsit aşa precum spuseseră femeile, dar pe El nu L-au văzut“.

Iisus linişteşte pe cei doi ucenici. Şi El a zis către ei: „O, nepricepuţilor şi zăbavnici cu inima ca să credeţi toate cîte au spus proorocii ! Nu trebuia, oare, ca Hristos să pătimească acestea şi să intre în slava Sa ?“.

Şi începînd de la Moise şi de la toţi proorocii, le-a tîlcuit lor din toate Scripturile cele despre El.

Iisus se face cunoscut. Şi s-au apropiat de satul unde se duceau, iar El se făcea că merge mai departe. Dar ei L-au rugat stăruitor, zicînd: „Rămîi cu noi că este spre seară şi s-a plecat ziua“. Şi a intrat să rămînă cu ei.

Şi cînd a stat împreună cu ei la masă, luînd El pîinea, a binecuvîntat şi, frîngînd, le-a dat lor. Şi s-au deschis ochii lor şi L-au cunoscut. Şi El s-a făcut nevăzut de la ei.

Şi au zis unul către altul: „Oare nu ardea în noi inima noastră, cînd ne vorbea pe cale şi cînd ne tîlcuia Scripturile ?“.

Cei doi ucenici se întorc la Ierusalim. Şi, în ceasul acela, sculîndu-se, s-au întors la Ierusalim şi au găsit adunaţi pe cei unsprezece şi pe cei ce erau împreună cu ei, care ziceau că a înviat cu adevărat Domnul şi S-a arătat lui Simon.

Iar ei au istorisit cele petrecute pe cale şi cum a fost cunoscut de ei la frîngerea pîinii (Mc. 16, 12–13; Lc. 24, 13–35).

Domnul cu adevărat S-a sculat (Lc. 24, 34).

Arătarea lui Iisus în Ierusalim la foişorul Cinei

Iisus intră prin uşile încuiate. Şi fiind seară, în ziua aceea, întîia a săptămînii *(duminica)*, şi uşile fiind încuiate, unde erau adunaţi ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus şi a stat în mijlocul lor şi le-a zis: „Pace vouă !“.

Şi zicînd acestea, le-a arătat mîinile şi coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii, văzînd pe Domnul.

Iisus instituie Taina Pocăinţei. Şi Iisus le-a zis iarăşi: „Pace vouă ! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit şi Eu pe voi !“.

Şi zicînd acestea, a suflat asupra lor şi le-a zis: *„Luaţi Duh Sfînt; cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine vor fi ţinute“.*

Iisus încredinţează pe Toma. Iar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei cînd a venit Iisus. Deci au zis lui ceilalţi ucenici: „Am văzut pe Domnul !“ Dar el le-a zis: „Dacă nu voi vedea în palmele Lui semnul cuielor şi dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor, şi dacă nu voi pune mîna mea în coasta Lui, nu voi crede“.

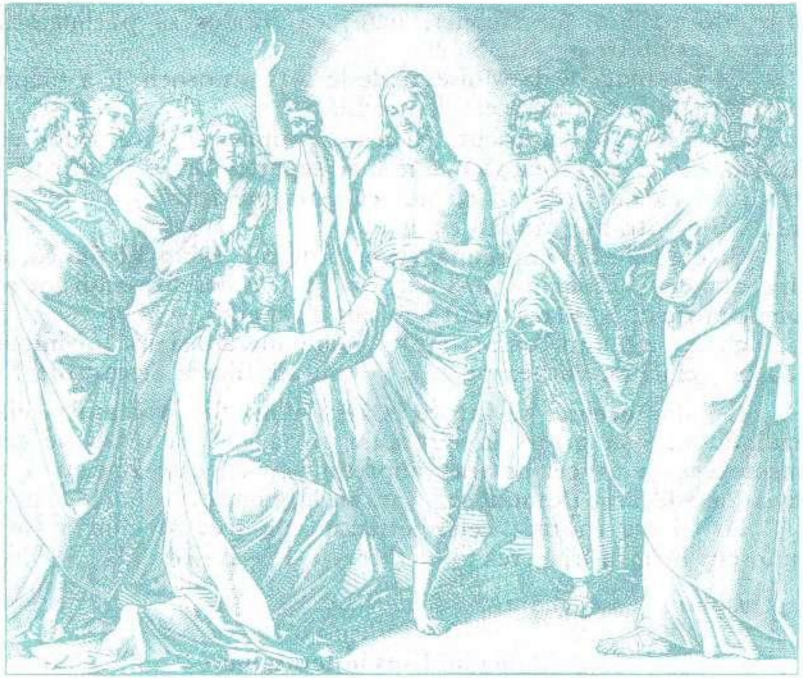

Şi după opt zile, ucenicii Lui erau iarăşi înăuntru, şi Toma împreună cu ei. Şi a venit Iisus, uşile fiind încuiate, şi a stat în mijloc şi a zis: „Pace vouă !"

Apoi a zis lui Toma: „Adu degetul tău încoace şi vezi mîinile Mele şi adu mîna ta şi o pune în coasta Mea şi nu fii necredincios, ci credincios".

A răspuns Toma şi I-a zis: *„Domnul meu şi Dumnezeul meu !"*

Iisus i-a zis: „Pentru că M-ai văzut, ai crezut. *Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut !"*

Evangheliile nu ne istorisesc toate cîte a făcut Iisus. Iisus a făcut şi alte minuni înaintea ucenicilor Săi, care nu sînt scrise în evanghelii. Iar acestea s-au scris, *ca să credeţi că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu,* şi, crezînd, să aveţi viaţă în numele Lui (Lc. 24, 33–40; In. 20, 19–31).

Fără credinţă, dar, nu este cu putinţă să fim plăcuţi lui Dumnezeu (Evr. 11, 6).

Arătarea lui Iisus la Marea Tiberiadei

Iisus se arată apostolilor. Într-o zi, Iisus S-a arătat iarăşi ucenicilor la *Marea Tiberiadei;* şi S-a arătat aşa:

Erau împreună Simon-Petru şi Toma, cel numit Geamănul, şi Natanael, cel din Cana Galileii, şi fiii lui Zevedeu şi alţi doi din ucenicii Lui.

Simon-Petru le-a zis: „Mă duc să pescuiesc". Şi i-au zis ei: „Mergem şi noi cu tine". Şi au ieşit şi s-au suit în corabie, şi în noaptea aceea n-au prins nimic.

Iar făcîndu-se dimineaţă, Iisus a stat la ţărm; dar ucenicii n-au ştiut că este Iisus.

Deci le-a zis Iisus: „Fiilor, nu cumva aveţi ceva de mîncare?" Ei I-au răspuns: „Nu !"

Iar El le-a zis: „Aruncaţi mreaja în partea dreaptă a corăbiei

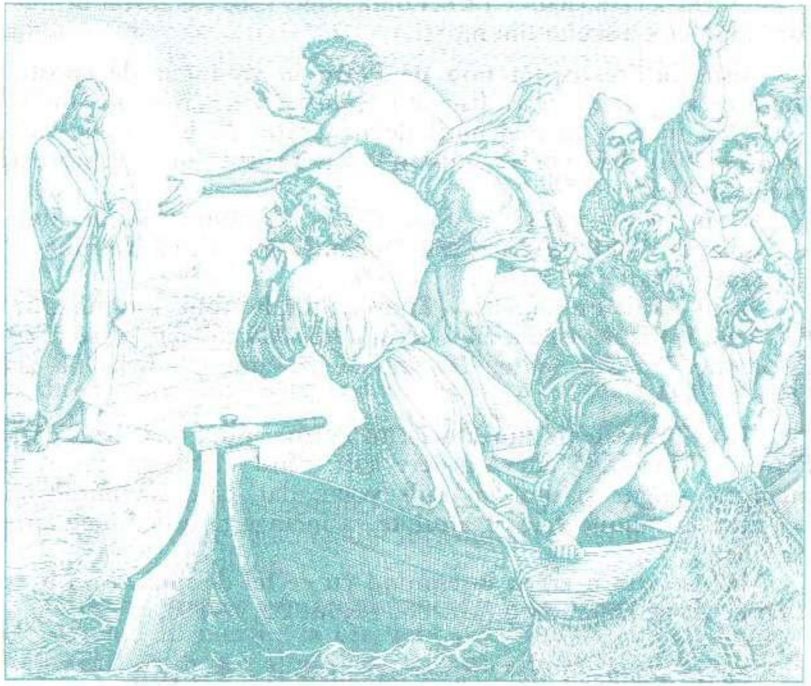

şi veţi afla". Deci au aruncat-o şi nu mai puteau s-o tragă de mulţimea peştilor.

Şi a zis lui Petru ucenicul acela pe care-l iubea Iisus: „Domnul este". Deci Petru, auzind că este Domnul, şi-a pus haina, căci era dezbrăcat, şi s-a aruncat în apă.

Şi ceilalţi ucenici au venit cu corabia, căci nu erau departe de ţărm, ci ca la două sute de coţi, trăgînd mreaja cu peşti. Cînd au ieşit la ţărm, au văzut jar pus jos şi peşte pus deasupra, şi pîine.

Iisus le-a zis: „Aduceţi din peştii pe care i-aţi prins acum".

Simon-Petru s-a suit în corabie şi a tras mreaja la ţărm, plină cu peşti mari; o sută cincizeci şi trei şi, deşi erau atîţia, nu s-a rupt mreaja.

Iisus le-a zis: „Veniţi de prînziţi". Şi nici unul din ucenici nu îndrăznea să-L întrebe: „Cine eşti Tu ?" ştiind că este Domnul.

Deci a venit Iisus şi a luat pîinea şi le-a dat lor; şi de asemenea şi peştele.

Aceasta este, acum, a treia oară, cînd Iisus S-a arătat ucenicilor, după ce s-a sculat din morţi.

Iisus întăreşte din nou pe Petru în vrednicia de apostol. După ce au prînzit, a zis Iisus lui *Simon-Petru; „Simone,* fiul lui Iona, Mă iubeşti tu mai mult decît aceştia ?" El I-a zis: „Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc". Zis-a Iisus lui: „Păstoreşte mieluşeii Mei".

Iisus i-a zis iarăşi, a doua oară: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti ?" El I-a zis: „Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc". Zis-a lui: „Paşte oile Mele".

Iisus i-a zis a treia oară: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti?" Petru s-a întristat, că i-a zis a treia oară: Mă iubeşti ? şi I-a zis: „Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că Te iubesc". Iisus i-a zis: *„Paşte oile Mele".*

Iisus prevesteşte mucenicia lui Petru. Apoi a zis Iisus către Petru: „Adevărat, adevărat zic ţie: Cînd erai mai tînăr, te încingeai singur şi umblai unde voiai, dar, cînd vei îmbătrîni, vei întinde mîinile tale şi altul te va încinge şi te va duce unde nu voieşti".

Iar aceasta a zis-o, însemnînd cu ce fel de moarte va preaslăvi Petru pe Dumnezeu (Mt. 28, 17; In. 21, 1–19).

Paşte mieluşeii Mei ! Paşte oile Mele (In. 21, 16).

Cele de pe urmă arătări ale lui Iisus

Iisus se arată pe un munte în Galileea. Iar cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le poruncise lor Iisus; şi văzîndu-L, I s-au închinat, ei care se îndoiseră.

Şi, apropiindu-se Iisus, le-a vorbit lor, zicînd: „Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer şi pe pămînt. Drept aceea, mergînd, învăţaţi toate neamurile, *botezîndu-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh,* învăţîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă, *şi iată Eu cu voi sînt în toate zilele, pînă la sfîrşitul veacului. Amin".*

Iisus Se arată celor unsprezece în Ierusalim. La urmă, pe cînd cei unsprezece şedeau la masă, li S-a arătat şi i-a mustrat pentru necredinţa şi împietrirea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat. Şi le-a zis: *„Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede şi se va boteza se va mîntui; iar cel ce nu va crede se va osîndi.*

Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi, şerpi vor lua în mînă şi chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma; peste cei bolnavi îşi vor pune mîinile şi se vor face sănătoşi" (Mt. 28, 16–20; Mc. 16, 14–18; Lc. 24, 44, 49, Fapt. 1, 3; 1 Cor. 15, 6).

Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă (Lc. 10, 16).

Înălţarea Domnului la cer

Iisus Se înalţă la cer. Iisus după ce a dovedit ucenicilor învierea Sa, prin semne şi minuni, cărora S-a şi înfăţişat pe Sine viu după patima Sa prin multe semne doveditoare, arătîndu-se timp de patruzeci de zile şi vorbind cele despre împărăţia lui Dumnezeu, i-a scos afară din Ierusalim pînă în Betania, pe Muntele Măslinilor şi, ridicîndu-şi mîinile Sale i-a binecuvîntat.

Şi pe cînd îi binecuvînta, S-a despărţit de ei şi s-a înălţat la cer, unde a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu, şi un nor luminos L-a luat de la ochii lor.

Îngerii vestesc venirea din nou a Mîntuitorului. Şi privind ei, pe cînd El mergea la cer, iată doi bărbaţi au stat lîngă ei, îmbrăcaţi în haine albe, care au zis: „Bărbaţi galileeni, de ce

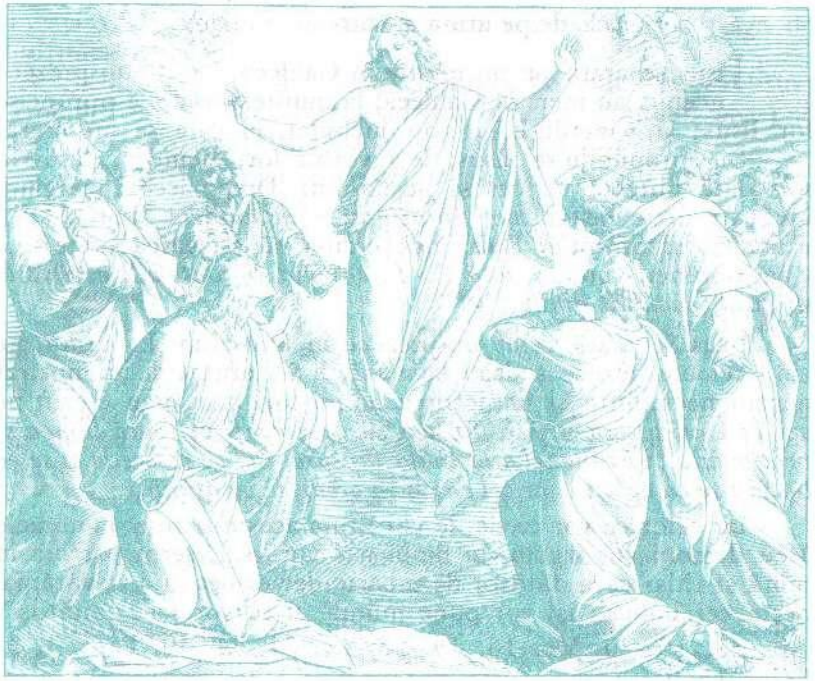

stați privind la cer ? Acest Iisus, Care S-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați și văzut mergînd la cer“.

Atunci ei s-au întors la Ierusalim de la muntele ce se cheamă al Măslinilor, care este aproape de Ierusalim, o cale de sîmbătă (Mc. 16, 19–20; Lc. 24, 50–55; Fapte 1, 9–12).

* * *

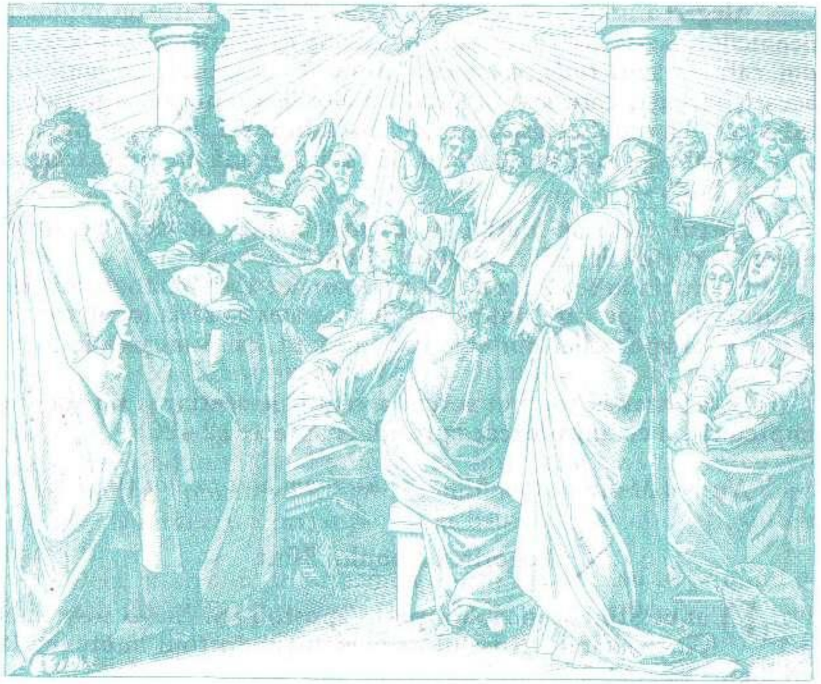

V.

ISTORIA APOSTOLILOR

Alegerea lui Matia

Apostolii stăruiesc în rugăciune. Și cînd au intrat, s-au suit în camera de sus, unde se adunau de obicei: Petru și Ioan și Iacov și Andrei, Filip și Toma, Vartolomeu și Matei, Iacov al lui Alfeu și Simon Zelotul și Iuda al lui Iacov. Toți aceștia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus, și cu frații Lui.

Alegerea unui nou apostol. Şi sculîndu-se Petru în mijlocul ucenicilor, a zis: „Bărbaţi fraţi, se cuvine ca slujirea apostolească, din care a căzut *Iuda,* să se dea altuia. Deci trebuie ca unul din aceşti bărbaţi, care s-au adunat cu noi în timpul cît a petrecut între noi Domnul Iisus, începînd de la botezul lui Ioan, pînă în ziua în care S-a înălţat de la noi, să fie împreună cu noi martor al învierii Lui“.

Sorţul cade pe Matia. Şi au pus înainte pe doi: pe *Iosif,* numit *Barsaba,* zis şi *Iustus,* şi pe *Matia.*

Şi, rugîndu-se, au zis: „Tu, Doamne, Care cunoşti inimile tuturor, arată pe care din aceşti doi l-ai ales ca să ia locul acestei slujiri şi al apostoliei din care Iuda a căzut, ca să meargă în locul lui“.

Şi au tras la sorţi şi sorţul a căzut pe Matia; şi s-a socotit împreună cu cei unsprezece apostoli (Fapte 1, 12–26).

Nu voi M-aţi ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi (In.15,16).

Pogorîrea Duhului Sfînt

Duhul Sfînt Se pogoară peste apostoli. Şi cînd a sosit ziua Cincizecimii, (Rusaliilor) erau toţi apostolii împreună la un loc.

Şi din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vînt ce vine repede, şi a umplut toată casa unde şedeau ei.

Şi li s-au arătat, împărţite, *limbi* ca de foc şi au şezut pe fiecare dintre ei.

Şi s-au umplut toţi de *Duhul Sfînt* şi au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi.

Duhul Sfînt săvîrşeşte minunea cea mare a grăirii în limbi. Şi erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbaţi cucernici, din toate neamurile care sînt sub cer.

Şi, iscîndu-se vuietul acela, s-a adunat mulţimea şi s-a tulburat, căci fiecare îi auzeau pe ei vorbind în limba sa.

Şi erau uimiţi toţi şi se minunau zicînd: „Iată, aceştia care vorbesc nu sînt toţi galileeni ? Şi cum auzim noi fiecare limba noastră, în care ne-am născut ?“

Iar alţii, batjocorindu-i, ziceau că sînt plini de must.

Întîia propovăduire a lui Petru. Şi stînd Petru cu cei unsprezece, a ridicat glasul şi le-a vorbit: „Bărbaţi iudei, şi toţi care locuiţi în Ierusalim, aceasta să vă fie cunoscută şi luaţi în urechi cuvintele mele: „Aceştia nu sînt beţi, cum vi se pare vouă, căci este al treilea ceas din zi, ci aceasta este ce s-a spus prin proorocul Ioil; *Iar în zilele din urmă, zice Domnul, voi turna din Duhul Meu peste tot trupul şi fiii voştri şi fiicele voastre vor prooroci şi cei mai tineri ai voştri vor vedea vedenii şi bătrînii voştri vise vor visa. Încă şi peste slugile Mele şi peste slujnicele Mele voi turna, în acele zile, din Duhul Meu şi vor prooroci. Şi minuni voi face sus în cer şi jos pe pămînt semne: sînge, foc şi fumegare de fum. Soarele se va schimba în întuneric şi luna în sînge, înainte de a veni ziua Domnului, cea mare şi strălucită. Şi tot cel ce va chema numele Domnului se va mîntui.*

Bărbaţi israeliţi, ascultaţi cuvintele acestea: Pe Iisus Nazarineanul, bărbat adeverit între voi de Dumnezeu, prin puteri, prin minuni şi prin semne pe care Dumnezeu le-a făcut prin El, în mijlocul vostru, precum şi voi ştiţi, pe Acesta, fiind dat, după sfatul cel rînduit şi după ştiinţa cea dinainte a lui Dumnezeu, voi L-aţi luat şi, pironindu-L, prin mîinile celor fără de lege, L-aţi omorît. Dumnezeu a înviat pe Acest Iisus, Căruia noi toţi, sîntem martori.

Deci, înălţîndu-se prin dreapta lui Dumnezeu şi primind de la Tatăl făgăduinţa Duhului Sfînt, L-a revărsat pe Acesta, cum vedeţi şi auziţi voi acum. Căci David nu s-a suit la ceruri, dar el a zis: Zis-a Domnul Domnului meu: Şezi de-a dreapta Mea, pînă ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale.

Cu siguranţă să ştie deci toată casa lui Israel că *Dumnezeu, pe Acest Iisus pe Care voi L-aţi răstignit, L-a făcut Domn şi Hristos*“.

Ca la 3000 de oameni se întorc la Hristos. Ei, auzind acestea, au fost pătrunşi la inimă şi au zis către Petru şi ceilalţi apostoli: „Bărbaţi, fraţi, ce să facem ?“

Iar Petru a zis către ei: „Pocăiţi-vă şi să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, şi veţi primi darul Duhului Sfînt. Căci vouă este dată făgăduinţa şi copiilor voştri şi tuturor celor de departe, pe oricîţi îi va chema Domnul Dumnezeul nostru“.

Şi cu alte mai multe vorbe mărturisea şi-i îndemna zicînd: „Mîntuiţi-vă de acest neam viclean“.

Deci cei ce au primit cuvîntul lui s-au botezat; şi în ziua aceea s-au adăugat ca la trei mii de suflete.

Şi stăruiau în învăţătura apostolilor şi în împărtăşire, în frîngerea pîinii şi în rugăciuni. Şi tot sufletul era cuprins de teamă, căci multe minuni și semne se făceau în Ierusalim prin apostoli, și mare frică îi stăpînea pe toți.

Iar toți cei ce credeau erau laolaltă și aveau toate de obște. Și își vindeau pămîntul și averile și le împărțeau tuturor, după cum avea nevoie fiecare.

Și în fiecare zi, stăruiau într-un cuget în templu și, frîngînd pîinea în casă, luau împreună hrana întru bucurie și întru curăția inimii, lăudînd pe Dumnezeu și avînd har la tot poporul. Iar Domnul adăuga zilnic Bisericii pe cei ce se mîntuiau (Fapte 2, 1–47).

Iar cînd va veni Mîngîietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine (In. 15, 26).

Vindecarea ologului din naștere

Petru și Ioan vindecă un olog. Într-o zi Petru și Ioan se suiau la templu pentru rugăciunea din ceasul al nouălea.

Și era un bărbat, olog din pîntecele mamei sale, pe care-l aduceau și-l puneau în fiecare zi la poarta templului, zisă *Poarta Frumoasă,* ca să ceară milostenie de la cei ce intrau în templu, care, văzînd pe Petru și pe Ioan că aveau să intre în templu, le-a cerut milostenie.

Iar Petru, căutînd spre el, împreună cu Ioan, a zis: „Privește la noi !“ Iar el se uita la ei cu luare-aminte, așteptînd să primească ceva de la ei.

Iar Petru a zis: „Argint și aur nu am; dar ce am, aceea îți dau: În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă !“

Și, apucîndu-l de mîna dreaptă, l-a ridicat și îndată gleznele și tălpile picioarelor lui s-au întărit. Și, sărind, a stat în picioare și umbla, și a intrat cu ei în templu, umblînd și sărind și lăudînd pe Dumnezeu.

Petru propovăduiește în Templu. Și ținîndu-se el de Petru și de Ioan, tot poporul, uimit, alerga la ei, în pridvorul numit al lui Solomon.

Iar Petru, văzînd aceasta, a răspuns către popor: „Bărbați israeliți, de ce vă mirați de acest lucru, sau de ce stați cu ochii ațintiți la noi, ca și cum cu a noastră putere sau cucernicie l-am fi făcut pe acesta să umble ? Dumnezeul lui Avraam și al lui Isaac și al lui Iacov, Dumnezeul părinților noștri a slăvit pe Fiul

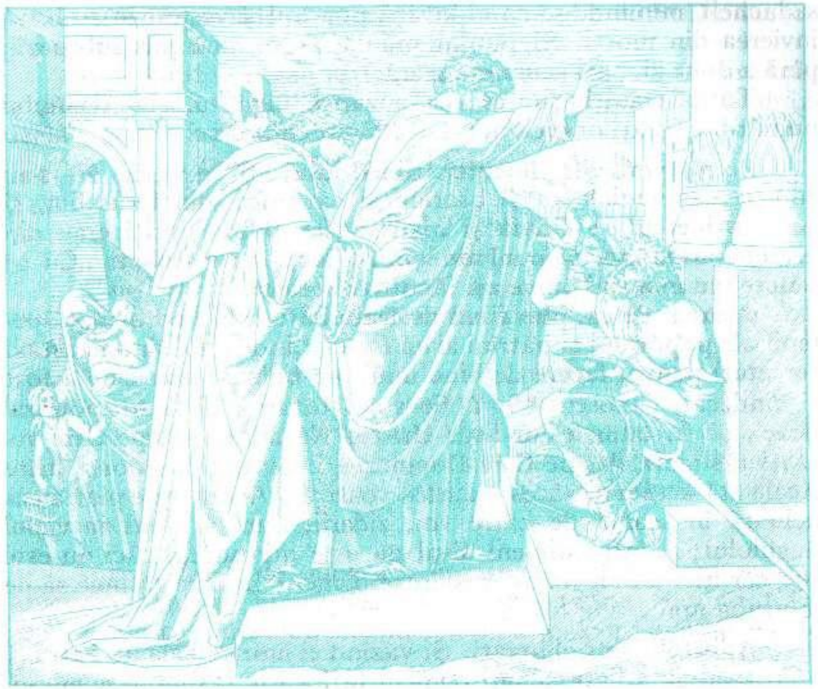

Său, Iisus, pe Care voi L-ați predat și L-ați tăgăduit în fața lui Pilat, care găsise cu cale să-L elibereze. Dar voi v-ați lepădat de Cel sfînt și drept și ați cerut să vă dăruiască un bărbat ucigaș. Iar pe Începătorul vieții L-ați omorît, pe Care însă Dumnezeu L-a înviat din morți și ai Cărui martori sîntem noi. Și prin credința în numele Lui, pe acesta pe care îl vedeți și îl cunoașteți, l-a întărit numele lui Iisus și credința cea întru El i-a dat lui întregirea aceasta a trupului, înaintea voastră a tuturor.

Și acum, fraților, știu că din neștiință ați făcut rău, ca și mai-marii voștri. Dar Dumnezeu a împlinit astfel cele ce vestise dinainte, prin gura tuturor proorocilor, că Hristosul Său va pătimi.

Deci, pocăiți-vă și vă întoarceți, ca să se șteargă păcatele voastre (Fapte 3, 1–19).

Petru și Ioan aruncați în închisoare. Pe cînd vorbeau către popor, au venit peste ei preoții, căpetenia gărzii templului și saducheii, mîniindu-se că ei învaţă poporul şi vestesc întru Iisus, învierea din morţi. Şi, punînd mîinile pe ei, i-au pus sub pază, pînă a doua zi, căci acum era seară.

Totuşi mulţi din cei ce auziseră cuvîntul au crezut, şi numărul bărbaţilor credincioşi s-a făcut ca la cinci mii.

Petru vorbeşte înaintea Sinedriului. Şi a doua zi, s-au adunat căpeteniile lor şi bătrînii şi cărturarii din Ierusalim, şi Anna arhiereul şi Caiafa şi Ioan şi Alexandru şi cîţi erau din neamul arhieresc, şi punîndu-i în mijloc, i-au întrebat: „Cu ce putere sau în al cui nume aţi făcut voi aceasta ?"

Atunci, Petru, plin fiind de Duhul Sfînt, le-a vorbit: „Căpetenii ale poporului şi bătrîni ai lui Israel, fiindcă noi sîntem astăzi cercetaţi pentru facere de bine unui om bolnav, prin cine a fost el vindecat, cunoscut să vă fie vouă tuturor, şi la tot poporul Israel, că în numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, pe Care voi L-aţi răstignit, dar pe Care Dumnezeu L-a înviat din morţi, întru Acela stă acesta sănătos înaintea voastră ! Acesta este piatra cea neluată în seamă de către voi, zidarii, Care a ajuns în capul unghiului; şi întru nimeni altul nu este mîntuirea, căci nu este sub cer nici un alt nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mîntuim noi".

Apostolii sînt eliberaţi. Şi văzînd ei îndrăzneala lui Petru şi a lui Ioan şi, ştiind că sînt oameni fără carte şi simpli, se mirau, şi îi cunoşteau că fuseseră împreună cu Iisus; şi văzînd pe omul cel tămăduit stînd cu ei, n-aveau nimic de zis împotrivă; dar poruncindu-le să iasă afară din sinedriu, vorbeau între ei, zicînd: „Ce vom face acestor oameni ? Căci este învederat tuturor celor ce locuiesc în Ierusalim că prin ei s-a făcut o minune cunoscută şi nu putem să tăgăduim. Dar ca aceasta să nu se răspîndească mai mult în popor, să le poruncim cu ameninţare să nu mai vorbească, în numele acesta, nici unui om".

Şi, chemîndu-i, le-au poruncit ca nicidecum să nu mai grăiască, nici să mai înveţe în numele lui Iisus.

Iar Petru şi Ioan, răspunzînd, au zis către ei: „Judecaţi dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm de voi mai mult decît de Dumnezeu. Căci noi nu putem să nu vorbim cele ce am văzut şi am auzit".

Dar ei, ameninţîndu-i din nou, le-au dat drumul, negăsind nici un chip cum să-i pedepsească, din cauza poporului, fiindcă toţi slăveau pe Dumnezeu, pentru ceea ce se făcuse.

Credincişii dau slavă lui Dumnezeu. Fiind eliberaţi, au venit la ai lor şi le-au spus cîte le-au vorbit lor arhiereii şi bătrînii.

Iar ei, auzind, au ridicat cu toţii împreună glas către Dumnezeu şi s-au rugat într-un cuget şi într-o inimă.

Şi pe cînd se rugau astfel, s-a cutremurat locul în care erau adunaţi, şi s-au umplut toţi de Duhul Sfînt şi grăiau cu îndrăzneală cuvîntul lui Dumnezeu (Fapte 4, 1–31).

Nu voi, ci Duhul Sfînt va grăi prin voi (Mt. 10, 20).

Anania şi Safira

Creştinii cei dintîi duceau viaţă obştească. Iar *inima şi sufletul mulţimii* celor ce au crezut erau una şi nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obşte.

Şi cu mare putere apostolii mărturiseau despre Învierea Domnului Iisus Hristos şi mare har era peste ei toţi.

Şi nimeni nu era între ei lipsit, fiindcă toţi cîţi aveau ţarini sau case le vindeau şi aduceau preţul celor vîndute, şi-l puneau la picioarele apostolilor. Şi se împărţea fiecăruia după cum avea cineva trebuinţă.

Anania lovit de moarte năprasnică. Iar un om anume Anania, cu Safira , femeia lui, şi-au vîndut ţarina. Şi a dosit din preţ, ştiind şi femeia lui, şi, aducînd o parte, a pus-o la picioarele apostolilor.

Iar Petru a zis: „Anania, de ce a umplut satana inima ta, ca să minţi tu Duhului Sfînt şi să doseşti din preţul ţarinii ? Oare, păstrînd-o, nu-ţi rămînea ţie, şi vîndută (banii) nu erau în stăpînirea ta ? Pentru ce ai pus în inima ta lucrul acesta ? N-ai minţit oamenilor, ci lui Dumnezeu".

Iar Anania, auzind aceste cuvinte, a căzut şi a murit. Şi frică mare i-a cuprins pe toţi care au auzit.

Şi, sculîndu-se cei mai tineri, l-au înfăşurat şi, scoţîndu-l afară, l-au îngropat.

Safira moare şi ea năprasnic. După un răstimp, ca de trei ceasuri, a intrat şi femeia lui, neştiind cele ce se întîmplase.

Iar Petru a zis către ea: „Spune-mi dacă aţi vîndut ţarina cu atît ?" Iar ea a zis: „Da, cu atît".

Iar Petru a zis către ea: „De ce v-aţi învoit să ispitiţi Duhul Domnului ? Iată picioarele celor ce au îngropat pe bărbatul tău sînt la uşă şi te vor scoate afară şi pe tine".

Şi ea a căzut îndată la picioarele lui Petru şi a murit. Şi intrînd tinerii, au găsit-o moartă şi, scoţînd-o afară, au îngropat-o lîngă bărbatul ei.

Şi frică mare a cuprins toată adunarea şi pe toţi care au auzit acestea (Fapte 4, 32–5, 12).

Iar dacă a crescut paiul şi a făcut rod, atunci s-a arătat şi neghina (Mt. 13, 26).

Statornicia nestrămutată a apostolilor

Apostolii aruncaţi în închisoare. Iar prin mîinile apostolilor se făceau *semne şi minuni multe* în popor, şi erau toţi într-un cuget, în pridvorul lui Solomon.

Şi nimeni dintre ceilalţi nu cutezau să se alipească de ei, dar poporul îi lăuda.

Şi din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulţime de bărbaţi şi de femei, încît scoteau pe cei bolnavi în uliţe şi-i puneau pe paturi şi pe tărgi, ca, venind Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul dintre ei.

Şi se aduna şi mulţimea din cetăţile dimprejurul Ierusalimului, aducînd bolnavi şi bîntuiţi de duhuri necurate, şi toţi se vindecau.

Şi sculîndu-se arhiereul şi toţi cei împreună cu el — cei din eresul saducheilor — s-au umplut de pizmă.

Şi au pus mîinile pe apostoli şi i-au băgat în temniţa obştească.

Un înger dă drumul apostolilor. Iar un înger al Domnului, în timpul nopţii, a deschis uşile temniţei şi, scoţîndu-i, le-a zis: „Mergeţi şi, stînd, grăiţi poporului în templu toate cuvintele vieţii acesteia". Şi s-au supus apostolii şi dimineaţa au început a propovădui.

Apostolii din nou înaintea sfatului. Şi, auzind, au intrat de dimineaţă în templu şi învăţau. Dar, venind arhiereul şi cei împreună cu el, au adunat sinedriul şi tot sfatul bătrînilor fiilor lui Israel şi au trimis la temniţă să-i aducă pe apostoli. Dar, ducîndu-se, slujitorii nu i-au găsit în temniţă şi, întorcîndu-se, au vestit, zicînd: „Temniţa am găsit-o încuiată în toată siguranţa şi pe paznici stînd la uşi, dar cînd am descuiat, înăuntru nu am găsit pe nimeni".

Cînd au auzit aceste cuvinte, căpetenia pazei templului şi arhiereii erau nedumeriţi cu privire la ei, ce ar putea să fie aceasta. Dar venind cineva, le-a dat de veste: „Iată, bărbaţii pe care i-aţi pus în temniţă sînt în templu, stînd şi învăţînd poporul".

Atunci, ducîndu-se, căpetenia pazei templului împreună cu slujitorii i-au adus, dar nu cu sila, că se temeau de popor să nu-i omoare cu pietre.

Gamaliel ia apărarea apostolilor. Şi, aducîndu-i, i-au pus în faţa sinedriului. Iar arhiereul i-a întrebat zicînd: Oare nu v-am poruncit vouă cu poruncă să nu mai învăţaţi în numele acesta ? Şi iată aţi umplut Ierusalimul cu învăţătura voastră şi voiţi să aduceţi asupra noastră sîngele Acestui Om".

Iar Petru şi apostolii, răspunzînd, au zis: *„Trebuie să ascultăm pe Dumnezeu mai mult decît pe oameni"*.

Şi ridicîndu-se în sinedriu un fariseu, anume Gamaliel, învăţător de Lege, cinstit la tot poporul, a poruncit să-i scoată pe oameni afară puţin.

Şi a zis către ei: „Bărbaţi israeliţi, luaţi aminte la voi, ce aveţi să faceţi cu aceşti oameni. Şi acum zic vouă: Nu vă legaţi de oamenii aceştia şi lăsaţi-i în pace, *căci dacă această hotărîre sau lucrul acesta este de la oameni, se va nimici, iar dacă este de la Dumnezeu, nu veţi putea să-i nimiciţi, ca nu cumva să vă aflaţi şi luptători împotriva lui Dumnezeu"*.

Apostolii sînt fericiţi a suferi pentru Iisus. Şi l-au ascultat pe el; şi, chemînd pe apostoli şi bătîndu-i, le-a poruncit să nu mai vorbească în numele lui Iisus, şi le-a dat drumul.

Iar ei au plecat din faţa sinedriului, bucurîndu-se că s-au învrednicit, pentru numele Lui, să sufere ocară.

Şi toată ziua, în templu şi prin case, nu încetau să înveţe şi să binevestească pe Hristos Iisus (Fapte 5, 12–42).

Omorîrea Sfîntului Ştefan

Alegerea celor şapte diaconi. În zilele acelea, înmulţindu-se ucenicii, elenişti (iudei) murmurau împotriva evreilor, pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea la slujirea cea de fiecare zi.

Şi chemînd cei doisprezece mulţimea ucenicilor, au zis: „Nu este drept ca noi, lăsînd de-o parte cuvîntul lui Dumnezeu, *să slujim la mese*. Drept aceea, fraţilor, căutaţi *şapte bărbaţi* dintre voi, cu nume bun, plini de Duh Sfînt şi de înţelepciune, pe care noi să-i rînduim la această slujbă. Iar noi vom stărui în rugăciune şi în slujirea cuvîntului".

Şi a plăcut cuvîntul înaintea întregii mulţimi, şi au ales pe

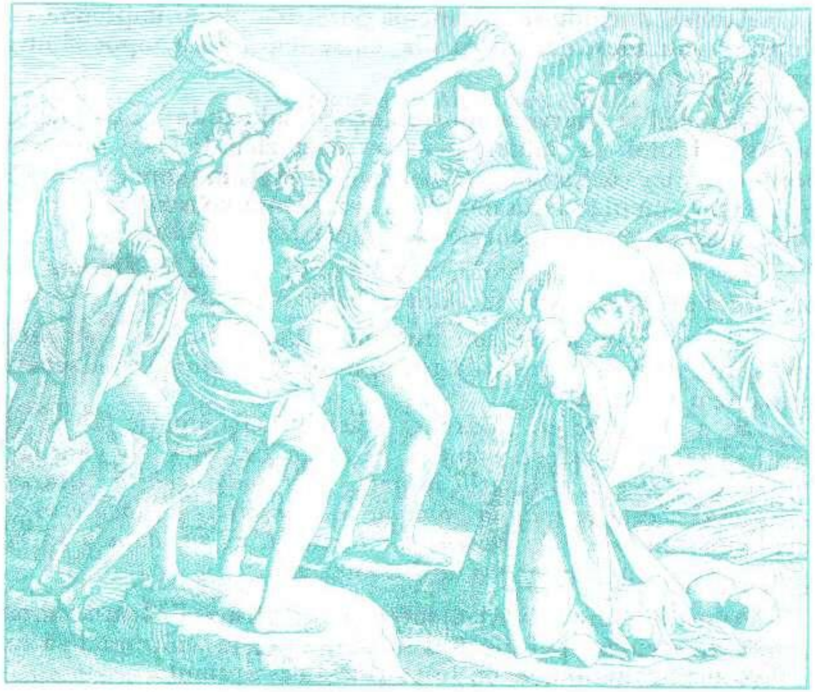

Ștefan, bărbat plin de credință și de Duh Sfînt, și pe *Filip,* și pe *Prohor,* și pe *Nicanor,* și pe *Timon,* și pe *Parmena,* și pe *Nicolae,* prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea apostolilor, și, rugîndu-se, și-au pus mîinile peste ei.

Ștefan chemat înaintea sfatului. Iar Ștefan, plin de har și de putere, făcea minuni și semne mari în popor.

Și s-au ridicat unii din sinagoga ce se zicea a Libertinilor și a Cirenenilor și a Alexandrinilor și a celor din Cilicia și din Asia, sfădindu-se cu Ștefan; și nu puteau să stea împotriva înțelepciunii și a duhului cu care el vorbea.

Și au pus martori mincinoși, care ziceau: „Acest om nu încetează a vorbi cuvinte de hulă împotriva acestui loc sfînt și a Legii". Și l-au dus la judecată.

Și, ațintindu-și ochii asupra lui, toți cei ce ședeau în sinedriu au văzut fața lui ca o față de înger (Fapte 6, 1–6, 8–15).

Și a zis arhiereul: „Adevărate sînt acestea ?"

Și, începînd Ștefan a grăi, a amintit de chemarea poporului israelit, de făgăduințele făcute de Dumnezeu patriarhilor, și, înșirînd mulțimea călcărilor de lege, săvîrșite de popor, a zis: „Voi, cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați împotrivă Duhului Sfînt; precum părinții voștri, așa și voi ! Pe care dintre prooroci nu l-au prigonit părinții voștri ? Și au ucis pe cei ce au vestit mai dinainte sosirea Celui drept, ai Cărui vînzători și ucigași v-ați făcut voi acum".

Ștefan este ucis cu pietre. Iar ei, auzind acestea, fremătau de furie în inimile lor și scrîșneau din dinți împotriva lui.

Iar Ștefan, fiind plin de Duh Sfînt și privind la cer, a văzut slava lui Dumnezeu și pe Iisus stînd de-a dreapta lui Dumnezeu, și a zis: „Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stînd de-a dreapta lui Dumnezeu !"

Iar ei, strigînd cu glas mare, și-au astupat urechile și au năvălit asupra lui. Și, scoțîndu-l afară din cetate, îl băteau cu pietre. Iar martorii și-au pus hainele la picioarele unui tînăr numit Saul.

Și, îl băteau cu pietre pe Ștefan, care se ruga și zicea: „Doamne Iisuse, primește duhul meu !"

Și, îngenunchind, a strigat cu glas mare: *„Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta !"*

Și, zicînd acestea, a murit (Fapte 7, 51–60).

Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc (Mt. 5, 44).

În Samaria. Simon Magul

Prigonirea împrăștie pe ucenici. După uciderea Sfîntului Ștefan s-a făcut *prigoană* mare împotriva Bisericii din Ierusalim. Și cel ce strica mai mult Biserica era *Saul,* care mergea din casă în casă, apuca bărbații și femeile și-i da la temniță. Deci, ucenicii, văzînd prigonirea, au părăsit Sfînta Cetate și s-au răspîndit prin toată Iudeea și Samaria, propovăduind Evanghelia; iar apostolii au rămas în Ierusalim.

Filip propovăduiește Evanghelia în Samaria. Iar *Filip,* coborîndu-se într-o cetate a Samariei, propovăduia pe Hristos.

Și mulțimile luau aminte într-un cuget la cele spuse de către Filip, ascultîndu-l și văzînd semnele pe care le săvîrșea. Căci din mulți care aveau duhuri necurate, strigînd cu glas mare, ele ieșeau și mulți slăbănogi și șchiopi s-au vindecat.

Și s-a făcut mare bucurie în cetatea aceea.

Cei botezați din nou primesc Duh Sfînt. Iar apostolii din Ierusalim, auzind că Samaria a primit cuvîntul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe *Petru* și pe *Ioan,* care, coborîndu-se, s-au rugat pentru ei, ca să primească Duhul Sfînt; căci nu se pogorîse încă peste nici unul dintre ei, ci erau numai botezați în numele Domnului Iisus.

Atunci Petru și Ioan își puneau mîinile peste ei, și ei luau Duhul Sfînt.

Simon Magul încearcă să cumpere cu bani darul apostoliei. În zilele acelea, era în Samaria un om, anume *Simon,* care încerca să înșele poporul cu vrăjile. Omul acesta, văzînd minunile făcute de Filip, s-a botezat și el, și, văzînd că prin punerea mîinilor apostolilor se dă Duhul Sfînt, le-a adus bani și le-a zis: „Dați-mi și mie puterea aceasta, ca acela pe care voi pune mîinile să primească Duhul Sfînt".

Iar Petru a zis către el: „Banii tăi să fie cu tine spre pierzare ! Căci ai socotit că darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani. Tu n-ai parte, nici moștenire la chemarea aceasta, pentru că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăiește-te deci de această răutate a ta și te roagă lui Dumnezeu, doară ți se va ierta cugetul inimii tale. Căci întru amărăciunea fierii și întru legătura nedreptății te văd că ești".

Și, răspunzînd, Simon a zis: „Rugați-vă voi la Domnul, pentru mine, ca să nu vină asupra mea nimic din cele ce ați zis".

Iar ei, mărturisind și grăind cuvîntul lui Dumnezeu, s-au întors la Ierusalim și în multe sate ale samarinenilor binevesteau (Fapte 8, 2–25).

Și Îmi veți fi Mie martori pînă la marginile pămîntului (Fapte 1, 8).

Botezarea unui om împărătesc

Filip e trimis la omul împărătesc. Într-o zi îngerul Domnului a grăit către *Filip,* zicînd: „Ridică-te și mergi spre miazăzi, pe calea care coboară de la Ierusalim la Gaza; aceasta este pustie".

Și, ridicîndu-se, a mers. Și iată un bărbat din Etiopia, famen, mare dregător al Candachiei, regina Etiopiei, care era peste toată vistieria ei și care venise la Ierusalim ca să se închine,

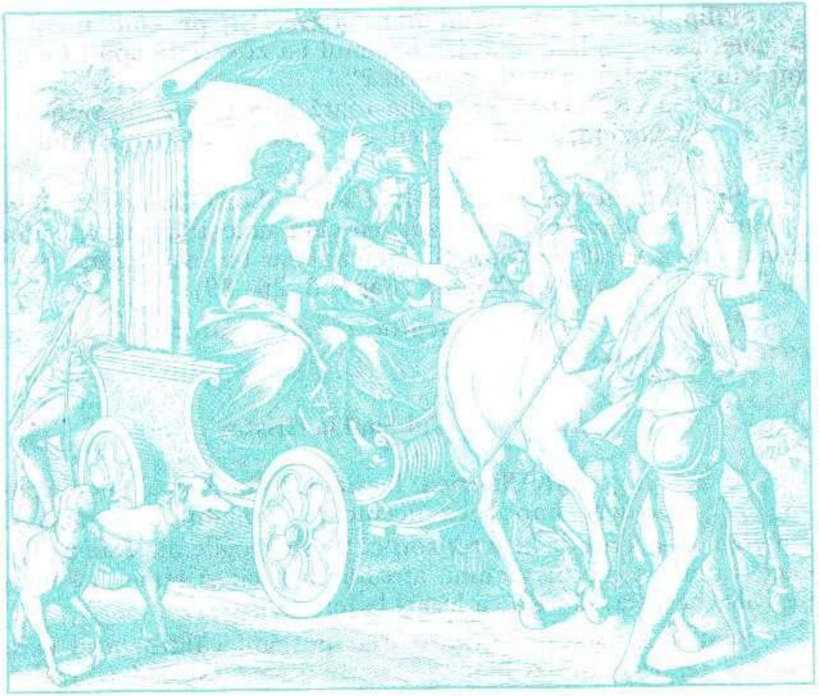

se întorcea acasă; și, șezînd în carul său, citea pe proorocul *Isaia.*

Filip vestește Evanghelia omului împărătesc. Iar Duhul i-a zis lui Filip: „Apropie-te și te alipește de carul acesta".

Și, alergînd, Filip l-a auzit citind pe proorocul Isaia, și i-a zis: „Înțelegi, oare, ce citești ?"

Iar el a zis: „Cum aș putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva ?" Și a rugat pe Filip să se urce și să șadă cu el.

Iar locul din Scriptură pe care-l citea era acesta: *Ca un miel care se aduce spre junghiere și ca o oaie fără de glas înaintea celui ce-o tunde, așa nu și-a deschis gura Sa.*

Întru smerenia Lui, judecata Lui s-a ridicat și neamul Lui cine-l va spune ? Că se ridică de pe pămînt viața Lui.

Iar famenul, răspunzînd, a zis lui Filip: „Rogu-te, despre cine zice proorocul acesta, despre sine ori despre altcineva ?"

Iar Filip, deschizînd gura sa și începînd de la scriptura aceasta, i-a binevestit pe Iisus.

Filip botează pe omul împărătesc. Şi, pe cînd mergeau pe cale, au ajuns la o apă; iar famenul i-a zis: „Iată apă ! Ce mă împiedică pentru ca să fiu botezat ?“

Filip a zis: „Dacă crezi din toată inima, este cu putinţă“. Şi el, răspunzînd, a zis: „Cred că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu“.

Şi a poruncit să stea carul; şi s-au coborît amîndoi în apă, şi Filip şi famenul, şi l-a botezat. Iar cînd au ieşit din apă, Duhul Domnului a răpit pe Filip, şi famenul nu l-a mai văzut. Şi el s-a dus în calea sa, bucurîndu-se (Fapte 8, 26–39).

Fericiţi sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu şi-l păzesc (Lc. 11, 28).

Întoarcerea lui Saul la Hristos

Saul prigoneşte Biserica. Iar Saul, suflînd încă ameninţare şi ucidere împotriva ucenicilor Domnului, a mers la arhiereu şi a cerut de la el scrisori către sinagogile din Damasc ca, dacă va afla acolo pe vreunii, atît bărbaţi, cît şi femei, că merg pe Calea aceasta, să-i aducă legaţi la Ierusalim.

Saul aude glasul mîntuirii. Dar pe cînd călătorea el şi se apropia de Damasc, o lumină din cer ca de fulger l-a învăluit deodată. Şi, căzînd la pămînt, a auzit un glas, zicîndu-i: *„Saule, Saule, de ce Mă prigoneşti ?“*

Iar el a zis: „Cine eşti, Doamne ?“ Şi Domnul a zis: *„Eu sînt Iisus, pe Care tu Îl prigoneşti.* Greu îţi este să izbeşti cu piciorul în ţepuşă“.

Şi el, tremurînd şi înspăimîntat fiind, a zis: „Doamne, ce voieşti să fac ?“ Iar Domnul i-a zis: „Ridică-te, intră în cetate şi ţi se va spune ce trebuie să faci“.

Iar bărbaţii, care erau cu el pe cale, stăteau înmărmuriţi, auzind glasul, dar nevăzînd pe nimeni.

Şi s-a ridicat Saul de la pămînt, dar, deşi avea ochii deschişi, nu vedea nimic. Şi, luîndu-l de mînă, l-au dus la Damasc.

Şi trei zile a fost fără vedere; şi n-a mîncat şi nici n-a băut.

Anania este trimis la Saul. Şi era în Damasc un ucenic, anume Anania, şi Domnul i-a zis în vedenie: *„Anania !“* Iar el a zis: „Iată-mă, Doamne !“

Şi Domnul a zis către el: „Sculîndu-te, mergi pe uliţa care se cheamă Uliţa Dreaptă şi caută în casa lui Iuda pe un om din Tars cu numele Saul; că, iată, se roagă“.

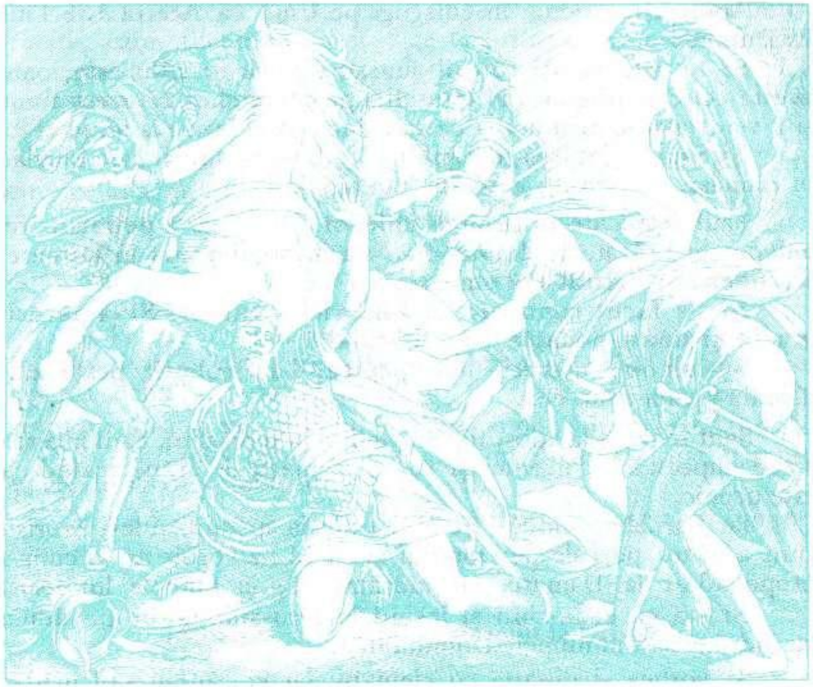

Şi a văzut în vedenie pe un bărbat, anume Anania, intrînd la el şi punîndu-şi mîinile peste el, ca să vadă iarăşi.

Şi a răspuns Anania: „Doamne, despre bărbatul acesta am auzit de la mulţi cîte rele a făcut sfinţilor Tăi la Ierusalim. Şi aici are putere de la arhierei să lege pe toţi care cheamă numele Tău“. Şi a zis Domnul către el: „Mergi, fiindcă acesta Îmi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor şi a regilor şi a fiilor lui Israel: Căci Eu îi voi arăta cîte trebuie să pătimească el pentru numele Meu“.

Saul primeşte botezul. Şi a mers Anania şi a intrat în casă şi, punîndu-şi mîinile pe el, a zis: „Frate Saul, Domnul Iisus, Cel ce ţi s-a arătat pe calea pe care tu veneai, m-a trimis ca să vezi iarăşi şi să te umpli de Duh Sfînt“.

Şi îndată au căzut de pe ochii lui ca nişte solzi; şi a văzut iarăşi şi, sculîndu-se, a fost botezat. Şi, luînd mîncare, s-a întărit. Şi a stat cu ucenicii din Damasc cîteva zile.

Apoi propovăduia în sinagogi pe Iisus, că Acesta este Fiul lui Dumnezeu.

Şi se mirau toţi care îl auzeau şi ziceau: „Nu este, oare acesta cel care prigonea în Ierusalim pe cei ce cheamă acest nume şi a venit aici pentru aceea ca să-i ducă pe ei legaţi la arhierei ?“

Şi Saul se întărea mai mult şi tulbura pe iudeii care locuiau în Damasc, dovedind că Acesta este Hristos.

Saul scapă de prigonirea iudeilor. După ce a petrecut trei ani de singurătate în *Arabia, Saul* s-a întors din nou în Damasc. Iar iudeii s-au sfătuit să-l omoare.

Şi s-a făcut cunoscut lui Saul vicleşugul lor. Şi ei păzeau porţile şi ziua şi noaptea, ca să-l ucidă.

Şi luîndu-l ucenicii lui noaptea, l-au coborît peste zid, lăsîndu-l jos într-un coş.

Saul se duce la apostoli. Şi, venind la Ierusalim, Saul încerca să se alipească de ucenici şi toţi se temeau de el, necrezînd că este ucenic.

Iar Barnaba, luîndu-l pe el, l-a dus la apostoli şi le-a istorisit cum a văzut pe cale pe Domnul şi că El i-a vorbit lui şi cum a propovăduit la Damasc, cu îndrăzneală, în numele lui Iisus.

Şi era cu ei intrînd şi ieşind în Ierusalim, şi propovăduia cu îndrăzneală în numele Domnului.

Şi vorbea şi discuta cu eleniştii, iar ei căutau să-l ucidă; dar fraţii, aflînd aceasta, l-au dus pe Saul la Cezareea şi de acolo l-au trimis la Tars (Fapte 9, 1–30; Galat. 1, 17).

Darul lui Dumnezeu m-a făcut să fiu ceea ce sînt (1 Cor. 15, 10).

Vindecarea lui Enea. Învierea Tavitei

Petru vindecă pe slăbănogul Enea. Deci Biserica, în toată Iudeea şi Galileea şi Samaria, avea pace, zidindu-se şi umblînd în frica de Domnul, şi sporea prin mîngîierea Duhului Sfînt.

Şi trecînd Petru pe la toţi, a coborît şi la sfinţii care locuiau în *Lida.* Şi acolo a găsit pe un om, anume *Enea,* care de opt ani zăcea în pat, fiindcă era paralitic.

Şi Petru i-a zis: „Enea, te vindecă Iisus Hristos. Ridică-te şi strînge-ţi patul“. Şi îndată s-a ridicat.

Şi l-au văzut toţi cei ce locuiau în *Lida* şi *Saron,* care s-au şi întors la Domnul.

Petru învie pe Tavita. Iar în *Iope* era o ucenică, cu numele *Tavita,* care, tîlcuindu-se, se zice Căprioară. Aceasta era plină de fapte bune şi de milosteniile pe care le făcea. Şi, în zilele acelea, ea s-a îmbolnăvit şi a murit. Şi, scăldînd-o, au pus-o în camera de sus.

Şi, fiind aproape Lida de Iope, ucenicii, auzind că Petru este în Lida, au trimis pe doi bărbaţi la el, rugîndu-l: „Nu pregeta să vii pînă la noi“. Şi Petru, sculîndu-se, a venit cu ei.

Cînd a sosit, l-au dus în camera de sus şi l-au înconjurat toate văduvele, plîngînd şi arătînd cămăşile şi hainele cîte le făcea Căprioara, pe cînd era cu ele.

Şi Petru, scoţînd afară pe toţi, a îngenunchiat şi s-a rugat şi, întorcîndu-se către trup, a zis: *„Tavita, scoală-te !“* Iar ea şi-a deschis ochii şi, văzînd pe Petru, a şezut. Şi, dîndu-i mîna, Petru a ridicat-o şi, chemînd pe sfinţi şi pe văduve, le-a dat-o vie.

Şi s-a făcut cunoscută aceasta în întreaga Iope şi mulţi au crezut în Domnul (Fapte 9, 31–42).

Nimeni nu poate să facă aşa minuni, dacă nu va fi Dumnezeu cu el (In. 3, 2).

Întoarcerea sutaşului Corneliu la Hristos

Domnul trimite pe Corneliu la Petru. Iar în *Cezareea* era un bărbat cu numele *Corneliu,* sutaş, din cohorta ce se chema Italica, cucernic şi temător de Dumnezeu, cu toată casa lui, şi care făcea multe milostenii poporului şi se ruga lui Dumnezeu totdeauna.

Şi a văzut în vedenie, lămurit, cam pe la ceasul al nouălea din zi, un înger al lui Dumnezeu, intrînd la el şi zicîndu-i: „Corneliu !“

Iar Corneliu, căutînd spre el şi înfricoşîndu-se, a zis: „Ce este, Doamne ?“ Şi îngerul i-a zis: „Rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu. Şi acum, trimite bărbaţi la Iope şi cheamă să vină un oarecare *Simon* care se numeşte Petru. El este găzduit la un oarecare Simon, tăbăcar, a cărui casă este lîngă mare. Acesta îţi va spune ce să faci“.

Şi după ce s-a dus îngerul care vorbea cu el, Corneliu a chemat pe doi din oamenii săi de casă şi pe un ostaş cucernic din cei ce îi erau mai apropiaţi. Şi după ce le-a istorisit toate, i-a trimis la Iope.

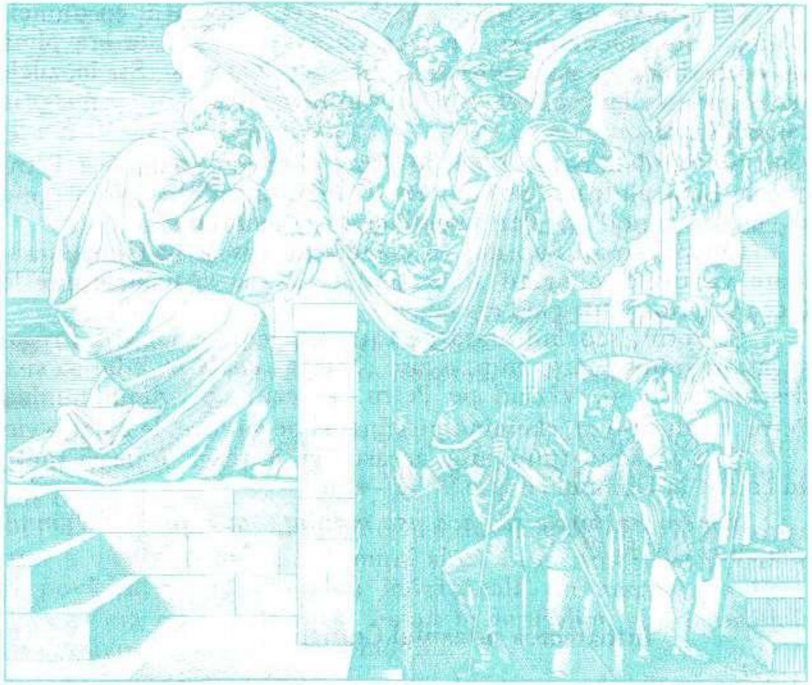

Petru înţelege că şi neamurile trebuie să fie primite în Biserică. Iar a doua zi, pe cînd mergeau pe drum şi se apropiau de cetate, Petru s-a suit în foişor, să se roage pe la ceasul al şaselea.

Şi i s-a făcut foame şi voia să mănînce, dar, pe cînd ei îi pregăteau de mîncare, a căzut în extaz. Şi a văzut cerul deschis şi coborîndu-se ceva ca o faţă mare de pînză, legată în patru colţuri, lăsîndu-se pe pămînt. În ea erau toate dobitoacele cu patru picioare şi tîrîtoarele pămîntului şi păsările cerului. Şi glas a fost către el: „Sculîndu-te, Petre, junghie şi mănîncă".

Iar Petru a zis: „Nicidecum, Doamne, căci niciodată n-am mîncat nimic *spurcat şi necurat*".

Şi iarăşi, a doua oară, a fost glas către el: „Cele ce Dumnezeu a curăţit, tu să nu le numeşti spurcate".

Şi aceasta s-a făcut de trei ori şi îndată acel ceva s-a ridicat la cer.

Pe cînd Petru nu se dumirea întru sine ce ar putea să fie vedenia pe care o văzuse, iată bărbaţii cei trimişi de Corneliu, întrebînd de casa lui Simon, s-au oprit la poartă. Şi, strigînd, întrebau dacă Simon, numit Petru, este găzduit acolo.

Şi tot gîndindu-se Petru la vedenie, Duhul i-a zis: „Iată, trei bărbaţi te caută, ci, sculîndu-te, coboară-te şi mergi împreună cu ei, de nimic îndoindu-te, fiindcă Eu i-am trimis".

Şi Petru, coborîndu-se la bărbaţii trimişi la el de Corneliu, le-a zis: „Iată, eu sînt acela pe care îl căutaţi".

Deci, chemîndu-i înăuntru, i-a ospătat. Iar a doua zi a plecat împreună cu ei; iar cîţiva fraţi din Iope l-au însoţit.

Petru propovăduieşte la neamuri. Şi în ziua următoare a intrat în Cezareea. Iar Corneliu îi aştepta şi chemase acasă la el rudeniile sale şi prietenii cei mai de aproape.

Şi cînd a fost să intre Petru, Corneliu, întîmpinîndu-l, s-a închinat, căzîndu-i la picioarele lui. Iar Petru l-a ridicat, zicîndu-i: „Scoală-te ! Şi eu sînt om".

Şi, vorbind cu el, a intrat şi a găsit pe mulţi adunaţi.

Apoi, îndreptîndu-se către toţi cei de faţă, a adăugat: „Cu adevărat înţeleg că Dumnezeu nu este părtinitor ci, în orice neam, cel ce se teme de El şi face dreptate este primit de El. Şi El a trimis fiilor lui Israel cuvîntul, binevestind pacea prin Iisus Hristos. Acesta este Domn peste toate.

Voi ştiţi cuvîntul care a fost în toată Iudeea, începînd din Galileea, după botezul pe care l-a propovăduit Ioan, adică despre Iisus din Nazaret: cum a uns Dumnezeu cu Duhul Sfînt şi cu putere pe Acesta, Care a umblat făcînd bine şi vindecînd pe toţi cei asupriţi de diavolul, pentru că Dumnezeu era cu El.

Şi noi sîntem martori pentru toate cele ce a făcut El şi în ţara iudeilor şi în Ierusalim; pe Acesta L-au omorît, spînzurîndu-L pe lemn. Dar Dumnezeu L-a înviat a treia zi şi I-a dat să Se arate, nu la tot poporul, ci nouă martorilor, dinainte rînduiţi de Dumnezeu, care am mîncat şi am băut cu El, după învierea Lui din morţi.

Şi ne-a poruncit să propovăduim poporului şi să mărturisim că El este Cel rînduit de Dumnezeu să fie judecătorul celor vii şi al celor morţi.

Despre Aceasta mărturisesc toţi proorocii, că tot cel ce crede în El va primi iertarea păcatelor, prin numele Lui.

Petru primeşte cel dintîi pe cei dintre neamuri în Biserică. Încă pe cînd Petru vorbea aceste cuvinte, Duhul Sfînt a căzut peste toţi cei care ascultau cuvîntul.

Iar credincioşii tăiaţi împrejur, care veniseră cu Petru, au rămas uimiţi, pentru că darul Duhului Sfînt s-a revărsat şi peste neamuri. Căci îi auzeau pe ei vorbind în limbi şi slăvind pe Dumnezeu.

Atunci a răspuns Petru: „Poate, oare, cineva să oprească apa, ca să nu fie botezaţi aceştia care au primit Duhul Sfînt ca şi noi ?“

Şi a poruncit ca aceştia să fie botezaţi în numele lui Iisus Hristos (Fapte 10, 1–48).

Am aflat şi alte oi, care nu sînt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc, şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un Păstor (In. 10, 16).

De acum înainte Evanghelia a fost propovăduită şi la neamuri, mai cu seamă de Pavel şi Varnava, începînd cu Antiohia, capitala Siriei, unde pentru întîia oară ucenicii lui Iisus au primit numele de *creştini*.

Petru la închisoare

Irod prigoneşte Biserica. În vremea aceea, regele Irod (Agripa) a pus mîna pe unii din Biserică, ca să-i piardă. Şi a ucis cu sabia pe Iacov, fratele lui Ioan. Şi, văzînd că este pe placul iudeilor, a mai luat şi pe Petru (şi erau zilele Azimelor), pe care şi prinzîndu-l, l-a băgat în temniţă, dîndu-l la patru străji de cîte patru ostaşi, ca să-l păzească, vrînd să-l scoată la popor de Paşti.

Deci Petru era păzit în temniţă şi se făceau necontenit rugăciuni către Dumnezeu pentru el, de către Biserică.

Un înger vine şi dă drumul lui Petru. Dar cînd Irod era să-l scoată afară, în noaptea aceea, Petru dormea între doi ostaşi, legat cu două lanţuri, iar înaintea uşii paznicii păzeau temniţa.

Şi iată îngerul Domnului a venit deodată, iar în cameră a strălucit lumină. Şi lovind pe Petru în coastă, îngerul l-a deşteptat, zicînd: „Scoală-te degrabă !“ Şi lanţurile i-au căzut de la mîini.

Şi a zis îngerul către el: „Încinge-te şi încalţă-te cu sandalele“. Şi el a făcut aşa. Şi i-a zis lui: „Pune haina pe tine şi vino după mine“.

Şi, ieşind, mergea după înger, dar nu ştia că ceea ce s-a făcut prin înger este adevărat, ci i se părea că vede vedenie.

Şi trecînd de straja întîi şi a doua, au ajuns la poarta cea de fier care duce în cetate, şi poarta s-a deschis singură. Şi ieşind, au trecut o uliţă şi îndată îngerul s-a depărtat de la el.

Şi Petru, venindu-şi în sine, a zis: „Acuma ştiu cu adevărat că Domnul a trimis pe îngerul Său şi m-a scos din mîna lui Irod şi din toate cîte aştepta poporul iudeilor“.

Petru povesteşte cum a fost scăpat. Şi, chibzuind, a venit la casa Mariei, mama lui Ioan, cel numit şi Marcu, unde erau adunaţi mulţi şi se rugau.

Şi bătînd Petru în uşa de la poartă, o slujnică, cu numele Rodi, s-a dus să asculte; şi, cunoscînd glasul lui Petru, de bucurie nu a deschis uşa, ci, alergînd înăuntru, a spus că Petru stă înaintea porţii. Iar ei au zis către ea: „Ai înnebunit“. Dar ea stăruia că este aşa. Iar ei ziceau: „Este îngerul lui“.

Dar Petru bătea mereu în poartă. Şi, deschizîndu-i, l-au văzut şi au rămas uimiţi. Şi, făcîndu-le semn cu mîna să tacă, le-a istorisit cum l-a scos Domnul pe el din temniţă. Şi a zis: „Vestiţi acestea lui Iacov şi fraţilor“. Şi, ieşind, s-a dus în alt loc.

Irod moare în chip ticălos. Şi într-o zi rînduită, Irod, îmbrăcîndu-se în veşminte regeşti şi şezînd la tribună, vorbea către ei; iar poporul striga: „Acesta e glas dumnezeiesc, nu omenesc !“

Şi îndată îngerul Domnului l-a lovit, pentru că nu a dat slavă lui Dumnezeu. Şi, mîncîndu-l viermii, a murit (Fapte 12, 1–23).

Că a sfărîmat porţi de aramă şi zăvoare de fier a frînt (Ps. 106, 16).

Întîia călătorie misionară a Sfîntului Pavel

Saul şi Barnaba primesc ungerea de episcop. Şi erau în Biserica din Antiohia prooroci şi învăţători: Barnaba şi Simeon, ce se numea Niger, Luciu Cirineul, Manain, cel ce fusese crescut împreună cu Irod Tetrarhul şi Saul. Şi pe cînd slujeau Domnului şi posteau, Duhul Sfînt a zis: „Osebiţi-Mi pe *Barnaba* şi pe *Saul*, pentru lucrul la care i-am chemat“.

Atunci, postind şi rugîndu-se, şi-au pus mîinile peste ei şi i-au lăsat să plece.

Saul şi Barnaba propovăduiesc în insula Cipru. Deci ei mînaţi de Duhul Sfînt, au coborît la *Seleucia* şi de acolo au plecat cu corabia la *Cipru*. Şi, ajungînd la *Salamina*, au vestit cuvîntul lui Dumnezeu în sinagogile iudeilor. Şi aveau şi pe Ioan slujitor.

Şi, străbătînd toată insula pînă la *Pafos*, au găsit pe un oarecare bărbat vrăjitor, prooroc mincinos, al cărui nume era

Bariisus, care era în preajma proconsulului *Sergius Paulus,* bărbat înțelept. Acesta, chemînd la sine pe *Barnaba* și pe *Saul,* dorea să audă cuvîntul lui Dumnezeu; dar le stătea împotrivă *Elimas vrăjitorul* – căci așa se tîlcuiește numele lui – căutînd să întoarcă pe proconsul de la credință.

Iar *Saul* – care se numește și *Pavel* –plin fiind de Duh Sfînt, a privit țintă la el și a zis: „O, tu cel plin de toată viclenia și de toată înșelăciunea, fiule al diavolului, vrăjmașule a toată dreptatea, nu vei înceta de a strîmba căile Domnului cele drepte ? Și acum, iată mîna Domnului este asupra ta și vei orbi, nevăzînd soarele pînă la o vreme“.

Și îndată a căzut peste el pîclă și întuneric și, dibuind împrejur, căuta cine să-l ducă de mînă.

Atunci proconsulul, văzînd ce s-a făcut, a crezut, mirîndu-se foarte de învățătura Domnului.

Pavel și Barnaba propovăduiesc în Antiohia Pisidiei. Și plecînd cu corabia de la Pafos, Pavel și cei împreună cu el au venit la *Perga Pamfiliei.* Iar Ioan, despărțindu-se de ei, s-a întors la Ierusalim.

Iar ei, trecînd de la Perga, au ajuns la *Antiohia Pisidiei* și, intrînd în sinagogă, într-o zi de sîmbătă, au șezut.

Și, după citirea Legii și a proorocilor, mai-marii sinagogii au trimis la ei, zicîndu-le: „Bărbați frați, dacă aveți vreun cuvînt de mîngîiere către popor, vorbiți !“

Și, sculîndu-se, Pavel a arătat că *Iisus este Fiul lui Dumnezeu.*

Și, ieșind ei din sinagoga iudeilor, îi rugau neamurile ca sîmbăta viitoare să li se grăiască cuvintele acestea.

Iar în sîmbăta următoare, mai toată cetatea s-a adunat ca să audă cuvîntul lui Dumnezeu.

Dar iudeii, văzînd mulțimile, s-au umplut de pizmă și vorbeau împotriva celor spuse de Pavel, hulindu-l.

Iar Pavel și Barnaba, îndrăznind, le-au zis: „Vouă trebuie să vi se grăiască, mai întîi, cuvîntul lui Dumnezeu, dar de vreme ce îl lepădați și vă judecați pe voi nevrednici de viața veșnică, iată ne întoarcem către neamuri. Căci așa ne-a poruncit nouă Domnul: Te-am pus spre lumină neamurilor, ca să fii Tu spre mîntuire pînă la marginea pămîntului“.

Iar neamurile pămîntului, auzind, se bucurau și slăveau cuvîntul lui Dumnezeu și cîți erau rînduiți spre viață veșnică au crezut.

Iar cuvîntul Domnului se răspîndea prin tot ținutul.

Dar iudeii au întărîtat pe femeile cucernice și de cinste și pe cei de frunte ai cetății, și au ridicat prigoane împotriva lui Pavel și a lui Barnaba și i-au scos din hotarele lor.

Iar ei, scuturînd asupra lor praful de pe picioare, au venit la Iconiu.

Pavel și Barnaba propovăduiesc în Listra și Derbe. Și ședea jos în *Listra* un om neputincios de picioare, fiind olog din pîntecele maicii sale și care nu umblase niciodată. Acesta asculta la Pavel cînd vorbea. Iar Pavel, căutînd spre el și văzînd că are credință ca să fie vindecat, a zis cu glas puternic: „Scoală-te drept, pe picioarele tale !“ Și el a sărit și a umblat.

Iar mulțimile, văzînd ceea ce făcuse Pavel, au ridicat glasul lor în limba licaonă, zicînd: „Zeii, asemănîndu-se oamenilor, s-au coborît la noi“.

Și numeau pe Barnaba Zeus, iar pe Pavel Hermes, fiindcă el era purtătorul cuvîntului.

Iar preotul lui Zeus, al cărui templu era înaintea cetății, aducînd la porți tauri și cununi, voia să le aducă jertfă împreună cu mulțimile.

Și auzind apostolii Pavel și Barnaba, și-au rupt veșmintele, au sărit în mulțime, strigînd și zicînd: „Bărbaților, de ce faceți acestea ? Doar și noi sîntem oameni, asemenea pătimitori ca voi, binevestind să vă întoarceți de la aceste deșertăciuni către Dumnezeul cel viu, Care a făcut cerul și pămîntul, marea și toate cele ce sînt în ele“.

Și acestea zicînd, abia au potolit mulțimile, ca să nu le aducă jertfă.

Iar de la *Antiohia* și de la *Iconiu* au venit iudei, care au înduplecat mulțimile, și, bătînd pe Pavel cu pietre, l-au tîrît afară din cetate, gîndind că a murit. Dar, înconjurîndu-l ucenicii, el s-a sculat și a intrat în cetate. Și a doua zi a ieșit cu Barnaba către Derbe.

Cei doi apostoli se întorc la Antiohia. Și, binevestind cetății aceleia și făcînd ucenici mulți, s-au înapoiat la Listra, la Iconiu și la Antiohia, întărind sufletele ucenicilor, îndemnîndu-i să stăruie în credință și (arătîndu-le) că prin multe suferințe trebuie să intrăm în împărăția lui Dumnezeu.

Și, hirotonindu-le preoți în fiecare biserică, rugîndu-se cu postiri, i-au încredințat pe ei Domnului în Care crezuseră. Și după ce au grăit cuvîntul Domnului în Perga, au coborît la Atalia. Și de acolo au mers cu corabia spre Antiohia, de unde fuseseră încredințați harului lui Dumnezeu, spre lucrul pe care l-au împlinit.

Și, venind și adunînd Biserica, au vestit cîte a făcut Dumnezeu cu ei, și că a deschis neamurilor ușa credinței. (Fapte 13, 1–14, 27).

Te voi face lumina popoarelor ca să duci mîntuirea Mea pînă la marginile pămîntului (Is. 49, 6).

Sinodul Apostolic la Ierusalim

În Antiohia creștinii sînt în neînțelegere asupra Legii lui Moise. Unii dintre creștini, coborînd din Iudeea, învățau pe frați că: „Dacă nu vă tăiați împrejur, după rînduiala lui Moise, nu puteți să vă mîntuiți". Și făcîndu-se pentru ei împotrivire și discuție, nu puțină, cu *Pavel și Barnaba,* au rînduit ca Pavel și Barnaba și alți cîțiva dintre ei să se suie la apostolii și la preoții din Ierusalim pentru această întrebare.

În Ierusalim apostolii și preoții se sfătuiesc și hotărăsc. După ce au sosit la Ierusalim Pavel și Barnaba, apostolii și preoții s-au adunat pentru a cerceta nedumerirea creștinilor din Antiohia; și după o lungă sfătuire, s-a ridicat *Petru* și a zis: „Bărbați frați, voi știți că, din primele zile, Dumnezeu m-a ales dintre voi, ca, prin gura mea, neamurile să audă cuvîntul Evangheliei și să creadă. Și Dumnezeu, Cel ce cunoaște inimile, le-a mărturisit, dîndu-le Duhul Sfînt, ca și nouă. Și nimic n-a deosebit între noi și ei, curățind inimile lor prin credință. Acum, deci, de ce ispitiți pe Dumnezeu și vreți să puneți pe grumazul ucenicilor un jug pe care nici părinții noștri, nici noi n-am putut să-l purtăm ? Ci, prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, credem că ne vom mîntui în același chip ca și aceia".

Și a tăcut toată mulțimea și asculta pe Barnaba și pe Pavel, care istoriseau cîte semne și minuni a făcut Dumnezeu prin ei între neamuri.

Și după ce au tăcut ei, a răspuns *Iacob,* zicînd: „Bărbați frați, ascultați-mă ! Eu socotesc să *nu tulburăm* pe cei ce, dintre neamuri, se întorc la Dumnezeu".

Hotărîrea Sinodului din Ierusalim e vestită în Biserica din Antiohia. Atunci apostolii și preoții, cu toată Biserica, au hotărît să aleagă bărbați dintre ei și să-i trimită la Antiohia, cu Pavel și cu Barnaba: pe Iuda cel numit Barsaba, și pe Sila, bărbați cu vază între frați, scriind prin mîinile lor acestea: „Apostolii și preoții și frații, fraților dintre neamuri, care sînt în Antiohia și în Siria și în Sicilia, salutare !

Deoarece am auzit că unii dintre noi, fără să fi avut porunca noastră, venind, v-au tulburat cu vorbele lor și au răvășit sufletele voastre, zicînd că trebuie să vă tăiați împrejur și să păziți Legea, noi am găsit de cuviință, adunați într-un gînd, ca să trimitem la voi bărbați aleși, împreună cu iubiții noștri Barnaba și Pavel, oameni care și-au pus viața lor pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Drept aceea, am trimis pe Iuda și pe Sila, care vă vor vesti și ei, cu cuvîntul, aceleași lucruri.

Pentru că *părutu-s-a Duhului Sfînt și nouă* să nu vi se pună nici o greutate în plus în afară de cele ce sînt necesare.

Să vă feriți de cele *jertfite idolilor și de sînge și de animale sugrumate și de desfrîu,* de care păzindu-vă, bine veți face. Fiți sănătoși !"

Deci cei trimiși au coborît la Antiohia și, adunînd mulțimea, au predat scrisoarea.

Și, citind-o, s-au bucurat pentru mîngîiere (Fapte 15, 1–31).

Iar cînd va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la Sine, ci cîte aude va vorbi și cele viitoare vă va vesti (In. 16, 13).

A doua călătorie misionară a Sfîntului Pavel

Pavel străbate Asia Mică pînă la Troia. Iar Pavel și Barnaba petreceau în *Antiohia,* învățînd și binevestind, împreună cu mulți alții, cuvîntul Domnului.

Și după cîteva zile, Pavel a zis către Barnaba: „Întorcîndu-ne, să cercetăm cum se află frații noștri în toate cetățile în care am vestit cuvîntul Domnului".

Și așa Barnaba a luat pe *Ioan Marcu* și s-a dus în *Cipru,* iar *Pavel,* luînd cu sine pe *Sila,* a străbătut mai întîi *Siria* și *Asia Mică* pînă la *Troia.*

Pavel propovăduiește în Filipi. Și noaptea i s-a arătat lui Pavel o vedenie: Un bărbat macedonean stă rugîndu-l și zicînd: „Treci în *Macedonia* și ne ajută !" Atunci el s-a dus cu corabia la *Filipi* împreună cu *Sila, Timotei* și *Luca.* Și în cea dintîi sîmbătă au ieșit ei afară din cetate, la un rîu, socotind să găsească acolo loc de rugăciune; și mergînd ei la rugăciune, i-a întîmpinat o slujnică, stăpînită de duh vrăjitoresc, de la care stăpînul ei trăgea mari foloase; și a zis Pavel către duhul acela: „În numele lui Iisus Hristos, îți poruncesc ție să ieși din ea“. Și în acel ceas a ieșit.

Și stăpînii ei, văzînd că s-a dus nădejdea cîștigului lor, au pus mîna pe Pavel și pe Sila și i-au dus în piață înaintea dregătorilor. Și, ducîndu-i la judecători, au zis: „Acești oameni, care sînt iudei, tulbură cetatea noastră și vestesc obiceiuri care nouă nu ne este îngăduit să le primim, nici să le facem, fiindcă sîntem romani“.

Și s-a sculat și mulțimea împotriva lor. Și judecătorii, rupîndu-le hainele, au poruncit să-i bată cu vergi. Și după ce le-au dat multe lovituri, i-au aruncat în *temniță,* poruncind temnicerului să-i păzească cu grijă.

Acesta, primind o asemenea poruncă, i-a băgat în fundul temniței și le-a strîns picioarele în butuci, iar la miezul nopții, Pavel și Sila, rugîndu-se, lăudau pe Dumnezeu în cîntări, iar cei ce erau în temniță îi ascultau.

Și deodată s-a făcut cutremur mare, încît s-au zguduit temeliile temniței și îndată s-au deschis toate ușile și legăturile tuturor s-au dezlegat.

Și, deșteptîndu-se temnicerul și văzînd deschise ușile temniței, scoțînd sabia, voia să se omoare, socotind că cei închiși au fugit. Iar Pavel a strigat cu glas mare, zicînd: „Să nu-ți faci nici un rău, că toți sîntem aici“.

Iar el, cerînd lumină, s-a repezit înăuntru și, tremurînd, a căzut înaintea lui Pavel și a lui Sila; și, scoțîndu-i afară (după ce pe ceilalți i-a zăvorît la loc), le-a zis: „Domnilor, ce trebuie să fac ca să mă mîntuiesc ?“

Iar ei au zis: „Crede în Domnul Iisus și te vei mîntui tu și casa ta“.

Și i-au grăit lui cuvîntul lui Dumnezeu și tuturor celor din casa lui.

De la *Filipi,* Pavel, trecînd prin *Amfipoli, Apolonia* și *Tesalonic,* s-au dus la *Bereea,* de unde frații l-au întovărășit pînă la *Atena.*

Pavel propovăduiește în Atena. La *Atena* Pavel rămase uimit, văzînd cetatea plină de idoli, și a vorbit prin sinagogi cu iudeii, iar în piețele orașului cu toți cei ce se întîlnea. Cîțiva filozofi l-au dus în *Areopag,* zicîndu-i:„Putem noi să știm ce învățătură este aceasta pe care o propovăduiești tu ?“

Și Pavel, stînd în mijlocul Areopagului, a zis: „Bărbați atenieni, în toate vă văd că sînteți foarte evlavioși, căci, străbătînd cetatea voastră și privind locurile voastre de închinare,

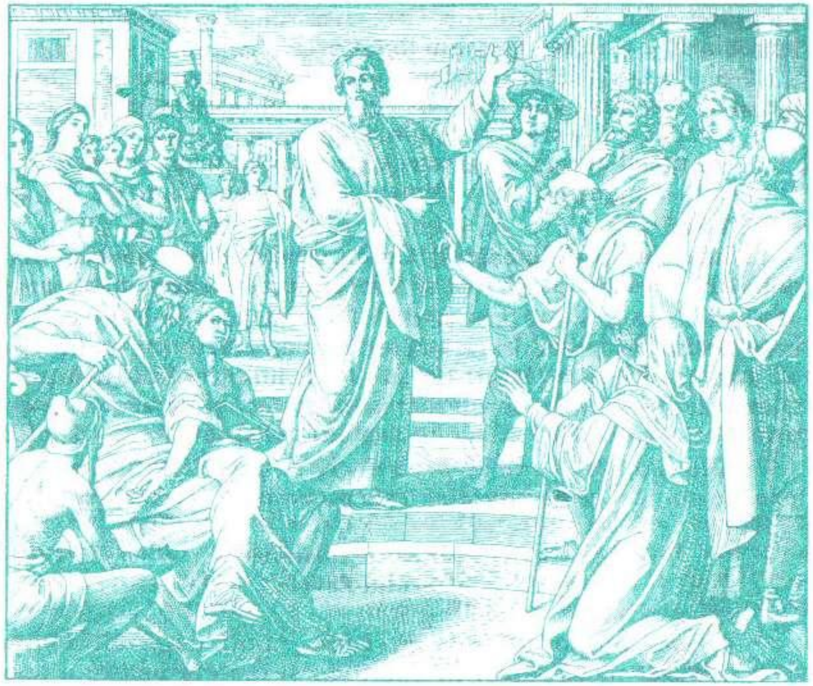

am aflat și un altar pe care era scris: „*Dumnezeului necunoscut*“. Deci pe Cel pe Care voi, necunoscîndu-L, Îl cinstiți, pe Acesta Îl vestesc eu vouă.

Dumnezeu, Care a făcut lumea și toate cele ce sînt în ea, Acesta fiind Domnul cerului și al pămîntului, nu locuiește în temple făcute de mîini, nici nu este slujit de mîini omenești, ca și cum ar avea nevoie de ceva, El dînd tuturor viață și suflare și toate.

Și a făcut dintr-un sînge tot neamul omenesc, ca să locuiască peste toată fața pămîntului, așezînd vremile cele de mai înainte rînduite și hotarele locuirii lor, ca ei să caute pe Dumnezeu, doar L-ar pipăi și L-ar găsi, deși nu e departe de fiecare dintre noi. Căci în El trăim și ne mișcăm și sîntem.

Dar Dumnezeu, trecînd cu vederea veacurile neștiinței, vestește acum oamenilor ca toți, de pretutindeni, să se pocăiască, pentru că a hotărît o zi în care va să judece lumea întru dreptate, prin Bărbatul pe Care L-a rînduit, dăruind tuturor încredinţare, prin Învierea Lui din morţi".

Şi, auzind despre învierea morţilor, unii l-au luat în rîs, iar alţii i-au zis: „Te vom asculta despre aceasta şi altădată".

Astfel Pavel a ieşit din mijlocul lor.

Iar unii bărbaţi, alipindu-se de el, au crezut, între care şi Dionisie Areopagitul şi o femeie cu numele Damaris, şi alţii împreună cu ei.

Pavel propovăduieşte în Corint. După aceea, plecînd Pavel din Atena, s-a dus la *Corint* şi a început să vorbească în sinagogă, în fiecare sîmbătă, căutînd să încredinţeze pe iudei că Iisus este Mesia. Mulţi din cei ce l-au ascultat au crezut şi s-au botezat. Şi a rămas Pavel la Corint un an şi şase luni, vestind cuvîntul lui Dumnezeu, iar de la Corint a trecut la *Efes*, şi de acolo s-a dus, prin *Cezareea* şi *Ierusalim*, la *Antiohia* (Fapte 15, 35–18, 22).

Căci cuvîntul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu (1 Cor. 1, 18).

A treia călătorie misionară a Sfîntului Pavel

Pavel propovăduieşte în Efes. Apoi, după cîtva timp, Pavel plecă iarăşi în călătorie şi cercetă pentru a doua oară Bisericile din Asia, întărind pretutindenea pe ucenici. La *Efes* el întîlni doisprezece ucenici care credeau în Iisus Hristos, dar botezul nu-l primiseră încă. Pavel îi boteză şi-şi puse mîinile peste ei, şi S-a pogorît Duhul Sfînt asupra lor şi au început ucenicii aceia a grăi în limbi şi a prooroci.

Şi a stat Pavel la Efes mai bine de doi ani, propovăduind pe faţă Evanghelia şi iudeilor şi păgînilor. Şi Dumnezeu l-a învrednicit să facă multe minuni: era destul să se pună pe bolnavi ştergarul sau cingătoarea lui, pentru ca să se vindece numaidecît şi pentru a izgoni duhurile necurate. Şi mulţimea credincioşilor venea să mărturisească înaintea lui cele făptuite.

La Troia Pavel înviază un mort. Tulburarea ce se stîrni în vremea şederii lui Pavel la Efes, îl sili să plece în Macedonia şi în Grecia. După o şedere de trei luni la Corint, Pavel se întoarse prin Macedonia, la *Troia*.

Aici, în ziua întîia a săptămînii *(Duminică)*, adunîndu-se credincioşii să frîngă pîinea, Pavel, care avea de gînd să plece a doua zi, a început să le vorbească şi a prelungit cuvîntul lui pînă la miezul nopţii.

Iar în camera de sus unde se găseau adunaţi credincioşii, erau multe lumini aprinse. Dar un tînăr cu numele Eutihie, şezînd pe fereastră, pe cînd Pavel ţinea lungul său cuvînt, a adormit adînc şi, doborît de somn, a căzut jos de la catul al treilea, şi l-au ridicat mort.

Iar Pavel, coborîndu-se, s-a plecat peste el şi, luîndu-l în braţe, a zis: „Nu vă tulburaţi, căci sufletul lui este în el".

La Milet Pavel îşi ia rămas bun de la bătrînii din Efes. De la Troia, Pavel a plecat la Milet şi, ajungînd aici, a trimis să cheme pe preoţii bisericii din Efes, cărora le-a zis: „Iar acum, iată că, fiind legat cu duhul, merg la Ierusalim, neştiind cele ce mi se vor întîmpla acolo, decît numai că Duhul Sfînt mărturiseşte prin cetăţi, spunîndu-mi că mă aşteaptă lanţuri şi necazuri. Dar nimic nu iau în seamă şi nu pun nici un preţ pe viaţa mea, numai să împlinesc calea mea şi slujba mea pe care am luat-o de la Domnul Iisus, de a mărturisi Evanghelia harului lui Dumnezeu.

Şi acum, iată, eu ştiu că voi toţi, printre care am petrecut propovăduind împărăţia lui Dumnezeu, nu veţi mai vedea faţa mea. Pentru aceea, vă mărturisesc în ziua de astăzi că sînt curat de sîngele tuturor, că nu m-am ferit să vă vestesc toată voia lui Dumnezeu.

Drept aceea, luaţi aminte de voi înşivă şi de toată turma, întru care Duhul Sfînt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi Biserica lui Dumnezeu, pe care a cîştigat-o cu însuşi sîngele Său. Căci eu ştiu aceasta că, după plecarea mea, vor intra între voi lupi îngrozitori, care nu vor cruţa turma. Şi dintre voi înşivă se vor ridica bărbaţi, grăind învăţături răstălmăcite, ca să tragă pe ucenici după ei.

Drept aceea, privegheaţi, aducîndu-vă aminte că, timp de trei ani, n-am încetat noaptea şi ziua, să vă îndemn, cu lacrimi, pe fiecare dintre voi.

Şi acum vă încredinţez lui Dumnezeu şi cuvîntului harului Său, cel ce poate să vă zidească şi să vă dea moştenire între toţi cei sfinţiţi.

Argint, sau aur, sau haină, n-am poftit de la nimeni; voi înşivă ştiţi că mîinile acestea au lucrat pentru trebuinţele mele şi ale celor ce erau cu mine.

Toate vi le-am arătat, căci, ostenindu-vă astfel, trebuie să ajutaţi pe cei slabi şi să vă aduceţi aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El a zis: „Mai fericit este a da decît a lua".

Şi după ce a spus acestea, plecîndu-şi genunchii, s-a rugat împreună cu toţi aceştia.

Și mare jale i-a cuprins pe toți și, căzînd pe grumazul lui Pavel, îl sărutau, cuprinși de jale mai ales pentru cuvîntul pe care îl spusese: că n-au să mai vadă fața lui. Și îl petrecură la corabie.

Așa a plecat Pavel și s-a dus la *Ierusalim* prin *Cezareea*.

Dar prin harul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt; și harul Lui care este în mine n-a fost în zadar; ci m-am ostenit mai mult decît ei toți. Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine (1 Cor. 15, 10).

Pavel este trimis în lanțuri la Roma

Pavel prins și legat în Ierusalim. Ajungînd Pavel la Ierusalim și intrînd într-o zi în templu, l-au văzut iudeii cei din Asia, și, întărîtînd tot poporul, au pus mîinile pe el ca să-l scoată afară din cetate și să-l omoare. Dar căpitanul gărzii îl smulse din mîinile lor și, poruncind să-l lege cu două lanțuri, l-a dus în tabăra ostășească.

Iar în noaptea următoare, arătîndu-i-se, Domnul i-a zis: „Îndrăznește Pavele ! Căci precum ai mărturisit cele despre Mine la Ierusalim, așa trebuie să mărturisești și la *Roma*“.

Pavel este trimis la Cezareea. Iar cînd s-a făcut ziuă, adunîndu-se unii iudei, s-au legat cu blestem zicînd că nu vor mînca, nici nu vor bea pînă nu vor ucide pe Pavel. Și cei ce făcuseră între ei acest jurămînt erau mai mulți de patruzeci.

Atunci căpitanul l-a trimis de noapte sub pază puternică la guvernatorul *Felix*, în *Cezareea*. Felix, auzind acestea, i-a amînat, cunoscînd destul de bine cele privitoare la învățătura (creștină), zicînd: „Cînd se va coborî comandantul Lysias, voi hotărî asupra acelora ale voastre“.

Iar după cîteva zile, Felix, venind cu Drusila, femeia lui, care era din neamul iudeilor, a trimis să cheme pe Pavel și l-a ascultat despre credința lui Hristos Iisus.

Și vorbind el despre *dreptate* și despre *înfrînare* și despre *judecata viitoare*, Felix s-a înfricoșat și a răspuns: „Acum mergi, și, cînd voi găsi timp potrivit, te voi mai chema“.

Dar cînd s-au împlinit doi ani, în locul lui Felix a urmat *Porcius Festus*. Și, voind să le fie iudeilor pe plac, Felix a lăsat pe Pavel legat.

Și arhiereii și fruntașii iudeilor i s-au înfățișat cu învinuiri împotriva lui Pavel și îl rugau, cerîndu-i, ca o favoare asupra lui, să fie trimis la Ierusalim, pregătind cursă ca să-l ucidă pe drum.

Iar Festus, voind să facă plăcere iudeilor, răspunzînd lui Pavel, a zis: „Vrei să mergi la Ierusalim și acolo să fii judecat înaintea mea pentru acestea ?“

Dar Pavel a zis: „Stau la judecata Cezarului, unde trebuie să fiu judecat. Iudeilor nu le-am făcut nici un rău, precum mai bine știi și tu“.

Atunci Festus, vorbind cu sfatul său, a răspuns: „*Ai cerut să fii judecat de Cezarul,* la Cezarul te vei duce“.

Corabia în care călătorea Pavel spre Roma se scufundă. Hotărîndu-se ziua plecării, Pavel se urcă pe o corabie, împreună cu Luca și cu mulți alți legați, și, după o călătorie lungă și grea, s-au oprit în insula *Creta*. Pavel zicea că e bine de iernat acolo, dar, nefiind ascultat, corabia porni din nou la drum. Și îndată s-a stîrnit furtună mare încît le era viața în primejdie. Și, ridicîndu-se, Pavel a zis: „Nu vă temeți ! Nici unul din voi nu va pieri, ci numai corabia singură“. În noaptea a 14-a au ajuns la *Malta*. Corabia se sfărîmă, iar călătorii toți, în număr de două sute șaptezeci și șase, au scăpat la mal teferi.

Pavel rămîne trei luni în insula Malta. Iar locuitorii din insulă le arătau o deosebită omenie, căci, aprinzînd foc, i-au luat pe toți la ei din pricina ploii care era și a frigului.

Și, strîngînd Pavel grămadă de găteje și punîndu-le pe foc, o viperă a ieșit de căldură și s-a prins de mîna lui.

Și cînd locuitorii au văzut vipera atîrnînd de mîna lui, ziceau unii către alții: „Desigur că ucigaș este omul acesta, pe care dreptatea nu l-a lăsat să trăiască, deși a scăpat din mare“.

Dar el, scuturînd vipera în foc, n-a pătimit nici un rău.

Și ei așteptau ca să se umfle, sau să cadă deodată mort. Dar, așteptînd ei mult și văzînd că nu i se întîmplă nimic rău, și-au schimbat gîndul și ziceau că el este un zeu.

Și a vindecat Pavel pe toți bolnavii din insula aceea și i s-a făcut cinste mare. Iar după trei luni au plecat la Roma.

Pavel sosește la Roma. La *Roma* lui Pavel i s-a dat voie să locuiască deosebi cu sutașul ce-l păzea.

Iar Pavel a rămas doi ani întregi în casa luată de el cu chirie și primea pe toți care veneau la el, propovăduind împărăția lui Dumnezeu și învățînd cele despre Domnul Iisus Hristos, cu toată îndrăzneala și fără nici o piedică.

*

După această închisoare de doi ani, Pavel a petrecut încă doi ani într-o altă călătorie misionară şi s-a dus mai întîi în *Spania* şi de acolo în *Răsărit*, pentru a cerceta Bisericile din *Efes*, din *Creta*, din *Macedonia* şi din *Milet*. În sfîrşit, el s-a întors iarăşi la *Roma* pe timpul stăpînirii împăratului Nero şi aici, a murit muceniceşte. Însă el, fiind cetăţean roman, n-a fost răstignit ca Sfîntul Petru, ci i s-a tăiat capul la anul 67 d.Hr. (Fapte 21, 17–28, 31).

Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrşit, credinţa am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător (2 Tim. 4, 7–8).

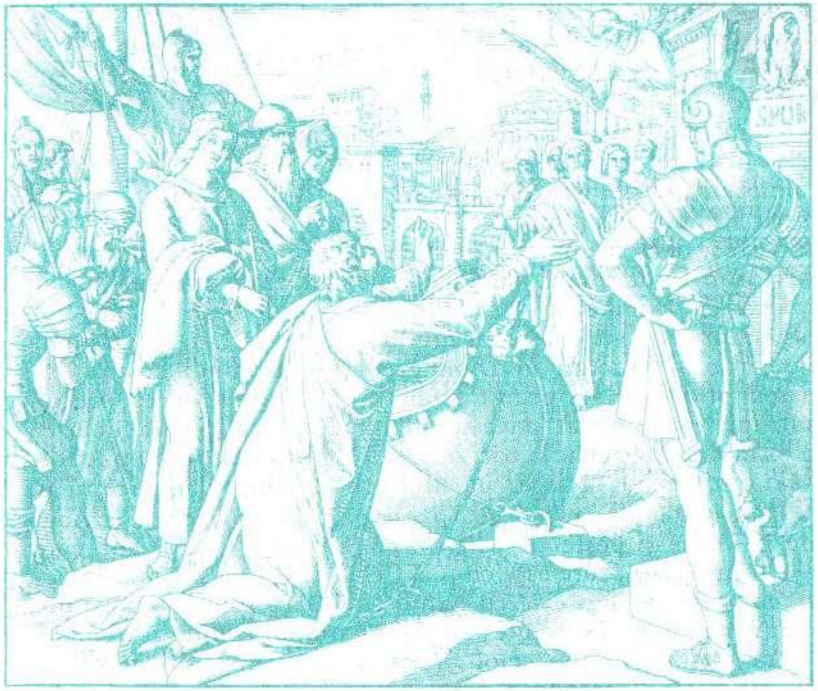

VI

EPISTOLELE APOSTOLILOR

A. SPICUIRI DIN CELE 14 EPISTOLE ALE SFÎNTULUI APOSTOL PAVEL

1. Din Epistola către Romani.

Roadele îndreptării prin credinţă. Adam şi Hristos. Deci fiind îndreptaţi din credinţă, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care am avut şi apropiere, prin credinţă, la harul acesta, în care stăm, şi ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu. Şi nu numai atît, ci ne lăudăm şi în suferinţe, bine ştiind că suferinţa aduce răbdare, şi răbdarea încercare, și încercarea nădejde. Iar nădejdea nu rușinează, pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre, prin Duhul Sfînt, Cel dăruit nouă. Căci Hristos, încă fiind noi neputincioși, la timpul hotărît a murit pentru cei necredincioși. Căci cu greu va muri cineva pentru un drept; dar pentru cel bun poate se hotărește cineva să moară. Dar Dumnezeu învederează dragostea Lui față de noi prin aceea că, pentru noi, Hristos a murit cînd noi eram încă păcătoși. Cu atît mai vîrtos, deci, acum, fiind îndreptați prin sîngele Lui, ne vom izbăvi prin El de mînie. Căci dacă, pe cînd eram vrăjmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu, prin moartea Fiului Său, cu atît mai mult, împăcați fiind, ne vom mîntui prin viața Lui. Și nu numai atît, ci ne și lăudăm în Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care am primit acum împăcarea. De aceea, precum printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa și moartea a trecut la toți oamenii, pentru că toți au păcătuit în el. Căci, pînă la lege, păcatul era în lume, dar păcatul nu se socotește cînd nu este lege. Ci a împărățit moartea de la Adam pînă la Moise și peste cei care nu păcătuiseră, după asemănarea greșelii lui Adam, care este chip al Celui care avea să vină. Dar nu este cu greșeala cum este cu harul, căci dacă prin greșeala unuia cei mulți au murit, cu mult mai mult harul lui Dumnezeu și darul Lui au prisosit asupra celor mulți, prin harul unui singur om, Iisus Hristos. Și ce aduce darul nu seamănă cu ce a adus acel unul care a păcătuit; căci judecata dintr-unul duce la osîndire, iar harul din multe greșeli duce la îndreptare. Căci dacă prin greșeala unuia moartea a împărățit printr-unul, cu mult mai mult cei care primesc prisosința harului și a darului dreptății vor împărăți în viață prin unul Iisus Hristos. Deci, dar, precum prin greșeala unuia a venit osînda pentru toți oamenii, așa și prin dreptatea Unuia a venit, pentru toți oamenii, îndreptarea care dă viață; căci precum prin neascultarea unui om s-au făcut păcătoși cei mulți, tot așa prin ascultarea Unuia se vor face drepți cei mulți. Iar legea a intrat și ea ca să se înmulțească greșeala; iar unde s-a înmulțit păcatul, a prisosit harul; pentru că, precum a împărățit păcatul prin moarte, așa și harul să împărățească prin dreptate, spre viața veșnică, prin Iisus Hristos, Domnul nostru (5, 1–21).

Cîți sînt mînați de Duhul lui Dumnezeu sînt fii ai lui Dumnezeu (Rom. 8, 14).

Îndemn la supunere, la iubire față de aproapele și la alte fapte bune. Tot sufletul să se supună înaltelor stăpîniri, căci nu este stăpînire decît de la Dumnezeu; iar cele ce sînt, de Dumnezeu sînt rînduite. Pentru aceea, cel care se împotrivește stăpînirii se împotrivește rînduielilor lui Dumnezeu. Iar cei care se împotrivesc își vor lua osînda. Căci dregătorii nu sînt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voiești, deci, să nu-ți fie frică de stăpînire? Fă binele și vei avea laudă de la ea; căci ea este slujitoare a lui Dumnezeu spre binele tău. Iar dacă faci rău, teme-te; căci nu în zadar poartă sabia, pentru că ea este slujitoare a lui Dumnezeu și răzbunătoare a mîniei Lui, asupra celui care săvîrșește răul. De aceea este nevoie să vă supuneți, nu numai pentru mînie, ci și pentru conștiință. Că pentru aceasta plătiți și dări. Căci ei sînt slujitorii lui Dumnezeu, stăruind în această slujire neîncetat. Dați deci tuturor cele ce sînteți datori: celui cu darea, dare; celui cu vama, vamă; celui cu teama, teamă; celui cu cinstea, cinste. Nimănui cu nimic nu fiți datori, decît cu iubirea unuia față de altul; că cel care iubește pe aproapele a împlinit legea. Pentru că (poruncile): să nu săvîrșești adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturisești strîmb; să nu poftești, . . . și orice altă poruncă ar mai fi, se cuprind în acest cuvînt: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. Iubirea nu face rău aproapelui; iubirea este deci împlinirea legii. Și aceasta, cunoscînd vremea, că este chiar ceasul să vă treziți din somn; căci acum mîntuirea este mai aproape de noi, decît atunci cînd am primit credința. Noaptea este pe sfîrșite; ziua este aproape. Să lepădăm dar lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu armele luminii. Să umblăm cuviincios, ca ziua, nu în ospețe și în bețiii, nu în desfrînări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă; ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre pofte (13, 1–14).

Dacă trăim, pentru Domnul trăim, și dacă murim, pentru Domnul murim; deci, și dacă trăim și dacă murim, ai Domnului sîntem (Rom. 14, 8).

2. Din Epistola întîi către Corinteni.

Hristos este temelia credinței. Căci noi ai lui Dumnezeu împreună-lucrători sîntem; voi sînteți ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu. După harul lui Dumnezeu, cel dat mie, eu, ca un înțelept meșter, am pus temelia, iar altul zidește. Dar fiecare să ia seama cum zidește; căci nimeni nu poate pune altă temelie, decît cea pusă, care este Iisus Hristos. Iar de zidește cineva pe această temelie: aur, argint, pietre scumpe, lemne, fîn, trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va vădi ziua (Domnului). Pentru că în foc se descoperă, şi focul însuşi va dovedi ce fel este lucrul fiecăruia. Dacă lucrul cuiva pe care l-a zidit,va rămîne, va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, va fi păgubit, iar el se va mîntui, dar aşa ca prin foc. Nu ştiţi, oare, că voi sînteţi templul lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi ? De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfînt este templul lui Dumnezeu, care sînteţi voi (3, 9–17).

Sînteţi cumpăraţi cu preţ; slăviţi dar pe Dumnezeu în trupul vostru şi în duhul vostru, care sînt ale lui Dumnezeu (1 Cor. 6, 20).

Sfînta împărtăşanie. Căci eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat şi vouă: că Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vîndut, a luat pîine, şi, mulţumind, a frînt şi a zis: Luaţi, mîncaţi; acesta este trupul Meu care se frînge pentru voi. Aceasta să faceţi, spre pomenirea Mea. Asemenea şi paharul după cină, zicînd: Acest pahar este legea cea nouă întru sîngele Meu. Aceasta să faceţi, ori de cîte ori veţi bea, spre pomenirea Mea. Căci de cîte ori veţi mînca această pîine şi veţi bea acest pahar, moartea Domnului vestiţi pînă cînd va veni. Astfel, oricine va mînca pîinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie va fi vinovat faţă de trupul şi de sîngele Domnului. Să se cerceteze însă omul pe sine şi aşa să mănînce din pîine şi să bea din pahar. Căci cel care mănîncă şi bea cu nevrednicie, osîndă îşi mănîncă şi bea, nesocotind trupul Domnului (11, 23–29).

De ne-am fi judecat noi înşine, nu am mai fi judecaţi (1 Cor. 11, 31).

Dragostea şi bunurile ei. De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea darul proorociei şi tainele toate le-aş cunoaşte şi orice ştiinţă, şi de aş avea atîta credinţă încît să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sînt. Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fiu ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte. Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte. Dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mînie, nu gîndeşte răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată. Cît despre proorocii – se vor desfiinţa; darul limbilor va înceta; ştiinţa se va sfîrşi. Pentru că în parte cunoaştem şi în parte proorocim. Dar cînd va veni ceea ce este desăvîrşit, atunci ceea ce este în parte se va desfiinţa. Cînd eram copil, vorbeam ca un copil, simţeam ca un copil, judecam ca un copil; dar cînd m-am făcut bărbat, am lepădat cele ale copilului. Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitură, iar atunci, faţă către faţă; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaşte pe deplin, precum am fost cunoscut şi eu. Şi acum rămîn acestea trei: credinţa, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea (13, 1–13).

Dumnezeu nu este al neorînduielii, ci al păcii (1 Cor. 14, 33).

Moartea şi învierea Domnului. Vă fac cunoscută, fraţilor, Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care aţi şi primit-o, întru care şi staţi, prin care şi sînteţi mîntuiţi; cu ce cuvînt v-am binevestit-o, dacă o ţineţi cu tărie, afară numai dacă n-aţi crezut în zadar, căci v-am dat, întîi de toate, ceea ce şi eu am primit, că Hristos a murit pentru păcatele noastre după Scriptură; şi că a fost îngropat şi că a înviat a treia zi, după Scripturi; şi că S-a arătat lui Chefa, apoi celor doisprezece; în urmă S-a arătat deodată la peste cinci sute de fraţi, dintre care cei mai mulţi trăiesc pînă astăzi, iar unii au şi adormit; după aceea S-a arătat lui Iacov, apoi tuturor apostolilor; iar la urma tuturor, ca unui născut înainte de vreme, mi S-a arătat şi mie. Căci eu sînt cel mai mic dintre apostoli, care nu sînt vrednic să mă numesc apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu. Dar prin harul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt; şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar; ci m-am ostenit mai mult decît ei toţi. Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine. Deci ori eu, ori aceia, aşa propovăduim şi voi aşa aţi crezut. Iar dacă se propovăduieşte că Hristos a înviat din morţi, cum zic unii dintre voi că nu este înviere a morţilor ? Dacă nu este înviere a morţilor, nici Hristos n-a înviat. Şi dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică şi credinţa voastră. Ne aflăm încă şi martori mincinoşi ai lui Dumnezeu, pentru că am mărturisit împotriva lui Dumnezeu că a înviat pe Hristos, pe Care nu L-a înviat, dacă deci morţii nu înviază. Căci dacă morţii nu înviază, nici Hristos n-a înviat. Iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este credinţa voastră, sînteţi încă în păcatele voastre; şi atunci şi cei care au adormit în Hristos au pierit. Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viaţa aceasta, sîntem mai de plîns decît toţi oamenii. Dar acum Hristos a înviat din morţi, fiind începătură (a învierii) celor adormiţi (15, 1–20).

*

Drept aceea, fraţii mei iubiţi, fiţi tari, neclintiţi, sporind totdeauna în lucrul Domnului, ştiind că osteneala voastră nu este zadarnică în Domnul (1 Cor. 15, 58).

3. Din Epistola a doua către Corinteni.

Buna folosire a harului lui Dumnezeu. Fiind, dar, împreună-lucrători cu Hristos, vă îndemnăm să nu primiţi în zadar harul lui Dumnezeu; căci zice: „La vreme potrivită te-am ascultat şi în ziua mîntuirii te-am ajutat“; iată acum vreme potrivită, iată acum ziua mîntuirii, nedînd nici o sminteală întru nimic, ca să nu fie slujirea noastră defăimată, ci în toate înfăţişîndu-ne pe noi înşine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoi, în strîmtorări, în bătăi, în temniţe, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi, în curăţie, în cunoştinţă, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfînt, în dragoste nefăţarnică, în cuvîntul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptăţii, cele de-a dreapta şi cele de-a stînga, prin slavă şi necinste, prin defăimare şi laudă; ca nişte amăgitori, deşi iubitori de adevăr, ca nişte necunoscuţi, deşi bine cunoscuţi; ca fiind pe pragul morţii, deşi iată că trăim; ca nişte pedepsiţi, dar nu ucişi; ca nişte întristaţi, dar pururea bucurîndu-ne; ca nişte săraci, dar pe mulţi îmbogăţind; ca unii care n-au nimic, dar toate le stăpînesc. O, Corintenilor, gura noastră s-a deschis către voi, inima noastră s-a lărgit. În inima noastră nu sînteţi la strîmtorare; dar strîmtorare este pentru noi, în inimile voastre. Plătindu-mi aceeaşi plată — vă vorbesc ca unor copii ai mei — lărgiţi şi voi inimile voastre ! Nu vă înjugaţi la jug străin cu cei necredincioşi, căci ce însoţire are dreptatea cu fărădelegea ? Sau ce împărtăşire are lumina cu întunericul ? Şi ce învoire este între Hristos şi Veliar sau ce parte are un credincios cu un necredincios ? Sau ce înţelegere este între templul lui Dumnezeu şi idoli ? Căci noi sîntem templu al Dumnezeului celui viu, precum Dumnezeu a zis că: „Voi locui în ei şi voi umbla şi voi fi Dumnezeul lor şi ei vor fi poporul Meu“. De aceea: „Ieşiţi din mijlocul lor şi vă osebiţi, zice Domnul, şi de ce este necurat să nu vă atingeţi şi Eu vă voi primi pe voi. Şi voi fi vouă tată şi voi veţi fi Mie fii şi fiice“, zice Domnul atotţiitorul (6, 1—18).

Lui Dumnezeu să fie adusă mulţumire pentru harul Său cel negrăit (2 Cor. 9, 15).

4. Din Epistola către Galateni.

Să îndreptăm cu blîndeţe pe cei ce cad în vreo greşeală. Fraţilor, chiar de va cădea un om în vreo greşeală, voi cei duhovniceşti, îndreptaţi-l pe unul ca acesta cu duhul blîndeţii, luînd seama la tine însuţi, ca să nu cazi şi tu în ispită. Purtaţi-vă sarcinile unii altora şi aşa veţi împlini legea lui Hristos. Căci, de se socoteşte cineva că este ceva, deşi nu este nimic, se amăgeşte pe sine însuşi. Iar fapta lui însuşi să şi-o cerceteze fiecare şi atunci va avea laudă, dar numai faţă de sine însuşi şi nu faţă de altul; căci fiecare îşi va purta sarcina sa. Cel care primeşte cuvîntul învăţăturii să facă parte învăţătorului său din toate bunurile. Nu vă amăgiţi; Dumnezeu nu se lasă batjocorit; căci ce va semăna omul, aceea va şi secera. Cel care seamănă în trupul său însuşi, din trup va secera stricăciune; iar cel care seamănă în Duhul, din Duh va secera viaţă veşnică. Să nu încetăm de a face binele, căci vom secera la timpul său, dacă nu ne vom lenevi. Deci, dar, pînă cînd avem vreme, să facem binele către toţi, dar mai ales către cei de o credinţă cu noi (6, 1—10).

Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decît numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine şi eu pentru lume !(Gal. 6, 14).

5. Din Epistola către Efeseni.

Sfaturi pentru unire în dragoste. De aceea, vă rog, eu cel întemniţat pentru Domnul, să umblaţi cu vrednicie, după chemarea cu care aţi fost chemaţi, cu toată smerenia şi blîndeţea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alţii, în iubire, silindu-vă să păziţi unitatea Duhului, întru legătura păcii. Este un singur trup şi un singur Duh, precum şi chemaţi aţi fost la o singură nădejde a chemării voastre; este un Domn, o credinţă, un botez, un Dumnezeu şi Tatăl tuturor, Care este peste toţi şi prin toţi şi întru toţi. Iar fiecăruia dintre noi, i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos (4, 1—7).

Aşadar, aceasta zic şi mărturisesc în Domnul, ca voi să nu mai umblaţi de acum cum umblă neamurile, în deşertăciunea minţii lor. Întunecaţi fiind la cuget, înstrăinaţi fiind de viaţa lui Dumnezeu, din pricina necunoştinţei care zace în ei, din pricina împietririi inimii lor; aceştia petrec în nesimţire şi s-au dat pe sine desfrînării, săvîrşind cu nesaţ toate faptele necurăţiei. Voi însă n-aţi învăţat aşa pe Hristos. Dacă, într-adevăr, L-aţi ascultat şi aţi primit învăţătura Lui, aşa cum este adevărul întru Iisus, să vă dezbrăcaţi, faţă cu vieţuirea voastră de mai înainte de omul cel vechi, care se strică prin poftele amăgitoare, şi să vă înnoiţi în duhul cugetului vostru, îmbrăcîndu-vă în omul cel nou, care este făcut după chipul lui Dumnezeu, în dreptatea şi în sfinţenia adevărului. Pentru aceea, lepădînd minciuna, grăiţi adevărul fiecare cu aproapele său, căci unul altuia sîntem mădulare. Mîniaţi-vă şi nu greşiţi; soarele să nu apună peste mînia voastră. Nici nu daţi loc diavolului. Cine a furat să nu mai fure, ci mai vîrtos să se ostenească lucrînd cu mîinile sale, lucru cinstit, ca să aibă să dea şi celui care nu are. Din gura voastră să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai care este bun, spre zidire, după trebuinţă, şi care să dea har celor care ascultă. Să nu întristaţi Duhul cel Sfînt al lui Dumnezeu, întru Care aţi fost pecetluiţi pentru ziua răscumpărării. Orice amărăciune şi supărare şi mînie şi izbucnire şi defăimare să piară de la voi, împreună cu orice răutate. Ci fiţi buni între voi şi milostivi, iertînd unul altuia, precum şi Dumnezeu v-a iertat vouă, în Hristos (4, 17–32).

Fiţi dar următori lui Dumnezeu ca nişte fii iubiţi şi umblaţi întru iubire, precum şi Hristos ne-a iubit pe noi şi S-a dat pe Sine pentru noi, prinos şi jertfă lui Dumnezeu, întru miros cu bună mireasmă (Efes. 5, 1–2).

Sfaturi pentru soţi. Femeile să se supună bărbaţilor lor ca Domnului, pentru că bărbatul este cap femeii, precum şi Hristos este capul Bisericii, trupul Său, al cărui Mîntuitor şi este. Căci precum Biserica se supune lui Hristos, aşa şi femeile bărbaţilor lor, întru toate. Bărbaţilor, iubiţi pe femeile voastre, după cum şi Hristos a iubit Biserica şi s-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o sfinţească, curăţind-o cu baia apei prin cuvînt, şi ca s-o înfăţişeze Sieşi, Biserică mărită, neavînd pată sau zbîrcitură, ori altceva de acest fel, ci ca să fie sfîntă şi fără de prihană. Astfel dar, bărbaţii sînt datori să-şi iubească femeile, ca pe înseşi trupurile lor. Cel ce-şi iubeşte femeia, pe sine se iubeşte. Căci nimeni vreodată nu şi-a urît trupul său, ci fiecare îl hrăneşte şi îl încălzeşte, precum şi Hristos Biserica, pentru că sîntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui şi din oasele Lui. De aceea, va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va alipi de femeia sa şi vor fi amîndoi un trup. Taina aceasta mare este; iar eu zic în Hristos şi în Biserică (5, 22–32).

Sfaturi pentru părinţi şi copii. Copii, ascultaţi pe părinţii voştri în Domnul că aceasta este cu dreptate. „Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta“, care este porunca cea dintîi cu făgăduinţă: „Ca să-ţi fie ţie bine şi să trăieşti ani mulţi pe pămînt“. Şi voi, părinţilor, nu întărîtaţi la mînie pe copiii voştri, ci creşteţi-i întru învăţătura şi certarea Domnului (6, 1–4).

Mîniaţi-vă şi nu greşiţi; soarele să nu apună peste mînia voastră (Efes. 4, 26).

Armele creştinului. În sfîrşit, fraţilor, întăriţi-vă în Domnul şi întru puterea tăriei Lui. Îmbrăcaţi-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotriva uneltirilor diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sîngelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpîniilor, împotriva stăpînitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sînt în văzduhuri. Pentru aceea, luaţi toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotrivă în ziua cea rea şi, toate biruindu-le, să rămîneţi în picioare. Staţi deci tari, avînd mijlocul vostru încins cu adevărul şi îmbrăcîndu-vă cu platoşa dreptăţii, şi încălţaţi picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luaţi pavăza credinţei, cu care veţi putea să stingeţi toate săgeţile cele arzătoare ale vicleanului. Luaţi şi coiful mîntuirii şi sabia Duhului, care este cuvîntul lui Dumnezeu. Faceţi în toată vremea, întru Duhul, tot felul de rugăciuni şi de cereri, şi întru aceasta privegheaţi, cu toată stăruinţa, rugîndu-vă pentru toţi sfinţii (6, 10–18).

Hristos este pacea noastră. . . Şi, venind, a binevestit pace vouă celor de departe şi pace celor de aproape (Efes. 2, 14, 17).

6. Din Epistola către Filipeni.

Să urmăm pilda iubirii lui Iisus Hristos. Deci, cu orice îndemn care este în Hristos, cu orice mîngîiere a dragostei, cu orice împărtăşire a Duhului, cu orice milostivire şi îndurare, împliniţi bucuria mea, ca să gîndiţi la fel, avînd aceeaşi iubire, un suflet, aceeaşi cugetare. Nu faceţi nimic din duh de ceartă, nici de mărire deşartă, ci cu smerenie unul pe altul socotească-l mai de cinste decît el însuşi. Să nu caute nimeni numai ale sale, ci fiecare şi ale altuia. Cugetaţi în voi la fel ca şi Hristos Iisus, Care, în chipul lui Dumnezeu fiind, nu răpire a socotit a fi El întocmai cu Dumnezeu, ci S-a deşertat pe Sine, chip de rob luînd, făcîndu-Se asemenea oamenilor, şi la înfăţişare aflîndu-Se ca un om; S-a smerit pe Sine, ascultător făcîndu-Se pînă la moarte – şi încă moarte pe cruce. Pentru aceea, şi Dumnezeu L-a preaînălţat şi I-a dăruit Lui nume,care este mai presus de orice nume, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pămînteşti şi al celor de dedesubt. Şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl. Drept aceea, iubiţii mei, precum m-aţi ascultat totdeauna, nu numai cînd eram de faţă, ci cu mult mai vîrtos acum cînd sînt departe, lucraţi cu frică şi cu cutremur la mîntuirea voastră; căci Dumnezeu este Cel care lucrează întru voi şi ca să voiţi şi ca să săvîrşiţi, după a Lui bunăvoinţă. Toate să le faceţi fără de cîrtiri şi fără de îndoială, ca să fiţi fără de prihană şi curaţi, fii ai lui Dumnezeu neîntinaţi, în mijlocul unui neam rău şi sucit şi întru care străluciţi ca nişte luminători în lumea (2, 1–15).

Bucuraţi-vă pururea întru Domnul. Şi iarăşi zic: Bucuraţi-vă ! Îngăduinţa voastră să se facă ştiută tuturor oamenilor Domnul este aproape. Nu vă împovăraţi cu nici o grijă, ci întru toate, prin închinăciune şi prin rugă cu mulţumire, cererile voastre să fie arătate lui Dumnezeu. Şi pacea lui Dumnezeu, care covîrşeşte orice minte, va păzi inimile voastre şi cugetele voastre, întru Hristos Iisus (Filip. 4, 4–7).

7. Din Epistola către Coloseni.

Sfaturi pentru viaţă creştină. Aşadar, dacă aţi înviat împreună cu Hristos, căutaţi cele de sus, unde se află Hristos, şezînd de-a dreapta lui Dumnezeu; cugetaţi cele de sus, nu cele de pe pămînt; căci voi aţi murit şi viaţa voastră este ascunsă cu Hristos întru Dumnezeu. Iar cînd Hristos, Care este viaţa noastră se va arăta, atunci şi voi, împreună cu El, vă veţi arăta întru mărire. Drept aceea, omorîţi mădularele voastre, cele pămînteşti, desfrînarea, necurăţia, patima, pofta rea şi lăcomia, care este închinare la idoli, pentru că vine mînia lui Dumnezeu, peste fiii neascultării, în care păcate aţi umblat şi voi odinioară, pe cînd trăiaţi în ele. Acum deci lepădaţi şi voi toate acestea: mînia, iuţimea, răutatea, hula, cuvîntul de ruşine din gura voastră. Nu vă minţiţi unul pe altul, fiindcă v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui, şi v-aţi îmbrăcat cu cel nou care se înnoieşte, spre deplină cunoştinţă, după chipul Celui care l-a zidit, unde nu mai este elin şi iudeu, tăiere împrejur şi netăiere împrejur, barbar, scit, rob ori liber, ci toate şi întru toţi Hristos. Îmbrăcaţi-vă, dar, ca aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi preaiubiţi, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blîndeţe, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unul pe altul şi iertînd unul altuia, dacă are cineva vreo plîngere împotriva cuiva; după cum şi Hristos v-a iertat vouă, aşa să iertaţi şi voi. Iar peste toate acestea, îmbrăcaţi-vă întru dragoste, care este legătura desăvîrşirii. Şi pacea lui Hristos, întru care aţi fost chemaţi, ca să fiţi un singur trup, să stăpînească în inimile voastre, şi fiţi mulţumitori. Cuvîntul lui Hristos să locuiască întru voi cu bogăţie. Învăţaţi-vă şi povăţuiţi-vă între voi, cu toată înţelepciunea. Cîntaţi în inimile voastre lui Dumnezeu, mulţumindu-I, în psalmi, în laude şi în cîntări. Orice faceţi, cu cuvîntul sau cu lucrul, toate să le faceţi în numele Domnului Iisus şi prin El să mulţumiţi lui Dumnezeu Tatălui (3, 1–17).

Vorbirea voastră să fie totdeauna plăcută, cu sare dreasă, ca să ştiţi cum trebuie să răspundeţi fiecăruia (Col. 4, 6).

8. Din Epistola întîi către Tesaloniceni.

Mîngîierea celor întristaţi pentru cei adormiţi în credinţa în învierea morţilor şi îndemnuri pentru a doua venire a Domnului Hristos. Fraţilor, despre cei care au adormit, nu voim să fiţi în neştiinţă, ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi, care nu au nădejde, pentru că de credem că Iisus a murit şi a înviat, tot aşa (credem) că Dumnezeu, pe cei adormiţi întru Iisus îi va aduce împreună cu El. Căci aceasta vă spunem, după cuvîntul Domnului, că noi cei vii, care vom fi rămas pînă la venirea Domnului, nu vom lua înainte celor adormiţi, pentru că Însuşi Domnul, întru poruncă, la glasul arhanghelului şi întru trîmbiţa lui Dumnezeu, se va pogorî din cer, şi cei morţi întru Hristos vor învia întîi. După aceea, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiţi, împreună cu ei, în nori, ca să întîmpinăm pe Domnul în văzduh, şi aşa pururea vom fi cu Domnul. De aceea, mîngîiaţi-vă unii pe alţii cu aceste cuvinte (4, 13–18).

Iar despre ani şi despre vremuri, fraţilor, nu aveţi nevoie să vă scriem, căci singuri ştiţi bine, că ziua Domnului vine aşa, ca un fur noaptea. Atunci cînd vor zice: Pace şi linişte, atunci, fără de veste, va veni peste ei pieirea, ca şi durerile peste cea însărcinată, şi scăpare nu vor avea. Voi însă, fraţilor, nu sînteţi în întuneric, ca să vă apuce ziua aceea ca un fur. Căci voi toţi sînteți fii ai luminii și fii ai zilei; nu sîntem ai nopții, nici ai întunericului. De aceea să nu dormim ca și ceilalți, ci să priveghem și să fim treji. Fiindcă cei care dorm, noaptea dorm; și cei care se îmbată, noaptea se îmbată. Dar noi, fiind ai zilei, să fim treji, îmbrăcîndu-ne în platoșa credinței și a dragostei și punînd coiful nădejdii de mîntuire; că Dumnezeu nu ne-a rînduit spre mînie, ci spre dobîndirea mîntuirii, prin Domnul nostru Iisus Hristos, Care a murit pentru noi, pentru ca noi, fie că veghem, fie că dormim, cu El împreună să viețuim. De aceea, îndemnați-vă și zidiți-vă unul pe altul, așa precum și faceți (5, 1–11).

Că Dumnezeu nu ne-a rînduit spre mînie, ci spre dobîndirea mîntuirii, prin Domnul nostru Iisus Hristos, Care a murit pentru noi, pentru ca noi, fie că veghem, fie că dormim, cu El împreună să viețuim. De aceea, îndemnați-vă și zidiți-vă unul pe altul, așa precum și faceți.

Vă mai rugăm, fraților, să aveți luare aminte pentru cei care ostenesc între voi, pentru cei care vă cîrmuiesc întru Domnul și bine vă sfătuiesc; și pentru munca lor, să-i socotiți pe ei vrednici de prisoselnică dragoste. Trăiți între voi în bună pace (1 Tes. 5, 9–13).

9. Din Epistola a doua către Tesaloniceni.

Îndemn la rugăciune și la muncă. Iar Domnul să îndrepteze inimile voastre spre dragostea lui Dumnezeu și spre răbdarea lui Hristos ! Fraților, vă poruncim în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriți de orice frate care umblă fără de rînduială și nu după învățătura primită de la noi. Căci singuri știți cum trebuie să vă asemănați nouă, că noi n-am fost fără de rînduială, cînd am fost la voi, nici n-am mîncat de la cineva pîine în dar, ci, cu muncă și cu trudă, am lucrat noaptea și ziua, ca să nu împovărăm pe nimeni dintre voi. Nu doar că n-aveam puterea aceasta, ci ca să vă dăm o pildă cu noi înșine, ca să faceți ca noi. Căci și cînd ne aflam la voi, v-am dat porunca aceasta: dacă cineva nu vrea să lucreze, acela nici să nu mănînce. Pentru că auzim că unii de la voi umblă fără rînduială, nelucrînd nimic, ci iscodind. Dar unora ca aceștia le poruncim și îi rugăm în Domnul Iisus Hristos, ca să muncească în liniște și să-și mănînce pîinea lor. Iar voi, fraților, nu pregetați să faceți ce este bine (3, 5–13).

De aceea, deci, fraților, stați neclintiți și țineți predaniile pe care le-ați învățat, fie prin cuvînt, fie prin epistola noastră. Însuși Domnul nostru Iisus Hristos și Dumnezeu Tatăl nostru, Care ne-a iubit pe noi și ne-a dat, prin harul Său, veșnică mîngîiere și bună nădejde, să mîngîie inimile voastre, și să vă întărească la tot lucrul și cuvîntul bun (2 Tes. 2, 15–17).

10. Din Epistola întîi către Timotei.

Însușirile slujitorilor bisericești. Este cuvînt preaadevărat: de poftește cineva episcopie, bun lucru dorește. Se cuvine însă episcopului să fie fără de prihană, bărbat al unei femei, treaz, cuminte, cuviincios, primitor de străini, destoinic să învețe pe alții, nebețiv, nedeprins să bată, neagonisitor de cîștig urît, ci blînd, pașnic, neiubitor de argint, bun chivernisitor în casa lui, avînd copii ascultători, cu toată bunăcuviința. Căci dacă nu știe cineva să-și rînduiască a sa casă, cum va purta grijă de Biserica lui Dumnezeu ? Episcopul să nu fie de curînd botezat, ca nu cumva, trufindu-se, să cadă în osînda diavolului. Și trebuie să aibă mărturie bună de la cei din afară, ca să nu cadă în ocară și în cursa diavolului. Diaconii să fie de asemenea cucernici, nu vorbind în două feluri, nu dedați la vin mult, neagonisitori de cîștig urît, păstrînd taina credinței în cuget curat. Dar și aceștia să fie mai întîi puși la încercare, apoi, dacă se dovedesc fără prihană, să se diaconească. Femeile (lor) de asemenea să fie cuviincioase, neclevetitoare, cumpătate, credincioase întru toate. Diaconii să fie bărbați ai unei femei, să-și chivernisească bine casele și pe copiii lor. Că cei ce slujesc bine, rang bun dobîndesc și mult curaj în credința cea întru Hristos Iisus. Îți scriu aceasta, nădăjduind că voi veni la tine fără întîrziere, ca să știi, dacă zăbovesc, cum trebuie să petreci în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stîlp și temelie adevărului. Și cu adevărat, mare este taina dreptei credințe; Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, s-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă (3, 1–16).

Nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, care ți s-a dat prin proorocie, cu punerea mîinilor mai-marilor preoților.

Cugetă la acestea, ține-te de acestea, ca propășirea ta să fie învederată pentru toți.

Păzește-te pe tine însuți și învățătura; stăruiește în ea, căci făcînd aceasta, și pe tine te vei mîntui și pe cei care te ascultă (1 Tim. 4, 14–16).

Despre evlavie şi adevărata purtare a creştinului. Şi, în adevăr, evlavia este mare cîştig, dar atunci cînd se îndestulează cu ce are. Pentru că noi n-am adus nimic în lume, tot aşa cum nici nu putem să scoatem ceva din ea afară. Ci, avînd hrană şi îmbrăcăminte, cu acestea vom fi îndestulaţi. Cei care vor să se îmbogăţească, dimpotrivă, cad în ispită şi în cursă şi în multe pofte nebuneşti şi vătămătoare, ca unele care cufundă pe oameni în ruină şi în pierzare. Că iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor şi cei care au poftit-o cu înfocare au rătăcit de la credinţă şi s-au străpuns cu multe dureri. Dar tu, o, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea şi urmează dreptatea, evlavia, credinţa, dragostea, răbdarea, blîndeţea. Luptă-te lupta cea bună a credinţei, cucereşte viaţa veşnică la care ai fost chemat şi pentru care ai dat bună mărturie înaintea multor martori. Îţi poruncesc, înaintea lui Dumnezeu, Cel care aduce toate la viaţă, şi înaintea lui Iisus Hristos, Cel care în faţa lui Ponţiu Pilat a mărturisit mărturia cea bună, să păzeşti porunca fără pată, fără vină, pînă la arătarea Domnului nostru Iisus Hristos, pe care, la timpul cuvenit, o va arăta fericitul şi singurul Stăpînitor, Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor, Cel care singur are nemurire şi locuieşte întru lumină neapropiată; pe Care nu L-a văzut nimeni dintre oameni, nici nu poate să-L vadă; a Căruia este cinstea şi stăpînirea veşnică ! Amin. Celor bogaţi în veacul de acum porunceşte-le să nu se semeţească, nici să-şi pună nădejdea în bogăţia cea nestatornică, ci în Dumnezeul cel viu, Care ne dă cu belşug toate, spre îndulcirea noastră. (Porunceşte-le) să facă ce este bine, să se înavuţească în fapte bune, să fie darnici, să fie cu inimă largă, agonisindu-şi lor bună temelie în veacul viitor, ca să dobîndească viaţa veşnică (6, 6–19).

Iar de învaţă cineva într-alt chip şi nu se ţine de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos şi de învăţătura cea bună după credinţă, acela este un îngîmfat, care nu ştie nimic, suferind de boala discuţiilor şi certurilor de cuvinte; din care pornesc: ceartă, pizmă, defăimări, bănuieli nedrepte, gîlcevile necurmate ale oamenilor stricaţi la minte şi lipsiţi de adevăr, care socotesc că evlavia este un mijloc de cîştig. Depărtează-te de unii ca aceştia (1 Tim. 6, 3–5).

11. Din Epistola a doua către Timotei.

Îndemn către Timotei să-şi poarte dregătoria cu credinţă. Tu deci, fiul meu, întăreşte-te în harul care este în Hristos Iisus, şi cele ce ai auzit de la mine, cu mulţi martori de faţă, acestea le încredinţează la oameni credincioşi, care vor fi destoinici să înveţe şi pe alţii. Ia-ţi partea ta de suferinţă, ca un bun ostaş al lui Hristos Iisus. Nici un ostaş nu se încurcă cu treburile vieţii, ca să fie pe plac celui care strînge oaste. Iar cînd se luptă cineva, la jocuri, nu ia cununa, dacă nu s-a luptat după legile jocului. Cuvine-se ca plugarul care se osteneşte să mănînce mai întîi din roade. Înţelege cele ce-ţi grăiesc, căci Domnul îţi va da pricepere în toate. Adu-ţi aminte de Iisus Hristos, Care a înviat din morţi, din neamul lui David – după Evanghelia mea, pentru care sufăr pînă acolo, că sînt ţinut în lanţuri ca un făcător de rele, dar cuvîntul lui Dumnezeu nu se leagă. De aceea toate le rabd, pentru cei aleşi, ca şi ei să aibă parte de mîntuirea care este întru Hristos Iisus şi de mărirea veşnică. **Vrednic de crezare este cuvîntul acesta: dacă am murit împreună cu El, vom şi învia împreună cu El. Dacă rămînem întru El, vom şi împărăţi cu El; de-L vom tăgădui şi El ne va tăgădui pe noi. Dacă nu-I sîntem** credincioşi, El rămîne credincios, căci nu poate să se tăgăduiască pe Sine însuşi. Aminteşte-le acestea şi îndeamnă stăruitor înaintea lui Dumnezeu să nu se certe pe cuvinte, ceea ce la nimic nu foloseşte, decît la surparea ascultătorilor. Sileşte-te să te arăţi încercat înaintea lui Dumnezeu, lucrător cu faţa curată, drept-învăţînd Cuvîntul adevărului.

Iar de deşartele vorbiri lumeşti fereşte-te, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult; cuvîntul lor va roade ca o cangrenă. Dintre ei sînt Imeneu şi Filet, care au rătăcit de la adevăr, zicînd că învierea s-a şi petrecut şi răstoarnă credinţa unora. Însă temelia cea tare a lui Dumnezeu stă neclintită, avînd pecetea aceasta: „Cunoscut-a Domnul pe cei care sînt ai Săi“; şi: „Să se depărteze de la nedreptate oricine numeşte numele Domnului“. Iar într-o casă mare nu sînt numai vase de aur şi de argint, ci şi de lemn şi de lut; şi unele sînt spre cinste, iar altele spre necinste. Deci, de se va curăţi cineva pe sine de acestea, va fi vas de cinste, sfinţit, de bună trebuinţă stăpînului, potrivit pentru tot lucrul bun. Fugi de poftele tinereţilor, şi urmează dreptatea, credinţa, dragostea, pacea cu cei care cheamă pe Domnul din inimă curată. Fereşte-te de întrebările nebuneşti, ştiind că dau prilej de ceartă. Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blînd cu toţi, destoinic să dea învăţătură, îngăduitor. Certînd cu blîndeţe pe cei care stau împotrivă, că doar le va da Dumnezeu pocăinţă spre cunoaşterea adevărului, şi vor scăpa din cursa diavolului, prinşi fiind de el, pentru a-i face voia (2, 1–26).

Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea cea întru dreptate (2 Tim. 3, 16).

Propovăduirea cuvîntului. Eu te îndemn deci stăruitor în faţa lui Dumnezeu şi a lui Hristos Iisus, Care va să judece vii şi morţii, la arătarea Lui şi în împărăţia Lui: propovăduieşte cuvîntul, stăruieşte cu timp şi fără de timp, mustră, ceartă, îndeamnă, cu toată îndelunga-răbdare şi învăţătura. Căci va veni o vreme cînd nu vor mai suferi învăţătura sănătoasă, ci – dornici să-şi desfăteze auzul – îşi vor grămădi învăţători după poftele lor, şi îşi vor întoarce auzul de la adevăr şi se vor abate către basme. Tu însă fii treaz în toate, suferă răul, fă lucru de evanghelist, slujba ta fă-o deplin ! Că eu de-acum mă jertfesc şi vremea despărţirii mele s-a apropiat. Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrşit, credinţa am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, şi nu numai mie, ci şi tuturor celor care au iubit arătarea Lui (4, 1–8).

Omul lui Dumnezeu să fie desăvîrşit, bine pregătit pentru orice lucru bun (2 Tim. 3, 17).

12. Din Epistola către Tit.

Sfaturi pentru bătrîni şi pentru tineri. Bătrînii să fie treji, cinstiţi, întregi la minte, sănătoşi în credinţă, în dragoste, în răbdare; bătrînele de asemenea să aibă în înfăţişare sfinţită cuviinţă, neclevetitoare, nerobite de vin mult, să înveţe de bine, ca să înţelepţească pe cele tinere să-şi iubească bărbaţii, să-şi iubească copiii, şi să fie cumpătate, curate, gospodine, bune, plecate bărbaţilor lor, ca să nu fie defăimat cuvîntul lui Dumnezeu. Îndeamnă, de asemenea, pe cei tineri să fie înfrînaţi. Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune, dovedind în învăţătură neschimbare, cuviinţă, cuvînt sănătos şi fără prihană, pentru ca cel potrivnic să se ruşineze, neavînd de zis nimic rău despre noi (2, 2–8).

De omul eretic, după întîia şi a doua mustrare, depărtează-te, ştiind că unul ca acesta s-a abătut şi păcătuieşte, fiind de sine însuşi osîndit (Tit 3, 10–11).

13. Din Epistola către Filimon.

Mijlocirea pentru Onisim. Te rog pe tine pentru copilul meu, pe care l-am născut fiind în lanţuri, te rog pentru Onisim, cel care altădată nu-ţi era bun la nimic, dar acum şi ţie şi mie de folos. L-am trimis înapoi la tine, iar tu primeşte-l pe el, adică inima mea ! Eu vream să-l ţin la mine ca, în locul tău, să-mi slujească în lanţurile mele pentru Evanghelie. Dar fără de încuviinţarea ta n-am voit să fac nimic, ca fapta ta cea bună să nu fie ca de silă, ci de bunăvoie. Căci poate pentru aceea a fost despărţit de tine cîtva timp, ca veşnic să fie al tău, de acum nu ca un rob, ci mai presus de rob, ca frate preaiubit, mai ales pentru mine, dar cu atît mai vîrtos pentru tine, şi după trup şi în Domnul. Deci, dacă mă socoteşti părtaş cu tine, primeşte-l, cum m-ai primi pe mine. Iar de te-a păgubit cu ceva sau îţi este dator ceva, pune aceasta în socoteala mea (10–18).

Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru ! Amin (25).

14. Din Epistola către Evrei.

Hristos este Fiul lui Dumnezeu. După ce Dumnezeu odinioară, în multe rînduri şi în multe chipuri, a vorbit părinţilor noştri prin prooroci, în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moştenitor a toate şi prin Care a făcut şi veacurile; Care, fiind strălucirea slavei şi chipul fiinţei lui Dumnezeu şi ţinînd toate cu cuvîntul puterii Sale, după ce a săvîrşit curăţirea păcatelor noastre, a şezut de-a dreapta slavei, întru cele preaînalte, făcîndu-se cu atît mai presus de îngeri, cu cît a moştenit nume mai deosebit decît ei. Căci căruia dintre îngeri i-a zis Dumnezeu vreodată: „Fiul Meu eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut“; şi iarăşi: „Eu îi voi fi Lui Tată şi El Îmi va fi Mie Fiu ?“; şi iarăşi, cînd aduce în lume pe Cel întîi-născut, El zice: „Şi să se închine Lui toţi îngerii lui Dumnezeu“. Şi de îngeri zice: „Cel care face pe îngerii Săi duhuri şi pe slugile Sale pară de foc“; iar către Fiul: „Scaunul Tău, Dumnezeule, în veacul veacului; toiagul dreptăţii este toiagul împărăţiei Tale. Iubit-ai dreptatea şi ai urît fărădelegea; pentru aceea Te-a uns pe Tine Dumnezeule, Dumnezeul Tău, cu untul de lemn al bucuriei, mai mult decît pe părtaşii Tăi“. Şi apoi: „Întru început Tu, Doamne, pămîntul l-ai întemeiat şi cerurile sînt lucrul mîinilor Tale; ele vor pieri, dar Tu rămîi, şi toate ca o haină se vor învechi; ca pe un veşmînt le vei strînge şi ca o haină vor fi schimbate. Dar Tu Acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfîrşi“. Şi căruia dintre îngeri zis-a Dumnezeu vreodată: „Șezi de-a dreapta Mea pînă cînd voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale ?“ Îngerii oare nu sînt toţi duhuri slujitoare, trimise ca să slujească, pentru cei ce vor fi moştenitorii mîntuirii ? (1, 1–14).

Pentru aceea se cuvine ca noi să ascultăm cu atît mai mult de cele auzite, ca nu cumva să alunecăm pe alături. Căci, dacă s-a adeverit cuvîntul grăit prin îngeri și orice călcare de poruncă și orice neascultare și-a primit dreapta răsplătire, cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la astfel de mîntuire care, luînd început din propovăduirea Domnului, ne-a fost adeverită de cei care au ascultat-o, împreună mărturisind și Dumnezeu cu semne și cu minuni și cu multe feluri de puteri și cu darurile Duhului Sfînt, împărţite după a Sa voinţă ? Pentru că nu îngerilor a supus Dumnezeu lumea viitoare, despre care vorbim. Iar cineva a mărturisit undeva, zicînd: „Ce este omul, că-l pomeneşti pe el, sau fiul omului, că-l cercetezi pe el ? Pusu-l-ai pe el, scurtă vreme, mai prejos de îngeri; cu mărire și cu cinste l-ai încununat și l-ai pus peste lucrurile mîinilor Tale. Toate le-ai supus sub picioarele lui“. Dar, prin aceea că „a supus lui toate“ (înţelegem) că nimic nu i-a lăsat nesupus. Acum însă, încă nu vedem cum că toate i-au fost supuse. Ci pe Cel care, „scurtă vreme, a fost pus mai prejos de îngeri“, pe Iisus, Îl vedem încununat cu slavă și cu cinste, din pricina morţii pe care a suferit-o, astfel că, prin harul lui Dumnezeu, El a gustat moartea pentru fiecare om. Căci, ducînd pe mulţi fii la mărire, I se cădea Aceluia, pentru Care sînt toate și prin Care sînt toate, ca să desăvîrșească prin pătimire pe Începătorul mîntuirii lor. Pentru că și Cel care sfinţeşte și cei care sînt sfinţiţi, dintr-Unul sînt toţi; de aceea nu se rușinează să-i numească pe ei fraţi, zicînd: „Spune-voi fraţilor Mei numele Tău. În mijlocul Bisericii Te voi lăuda“. Și iarăși: „Eu voi fi încrezător în El“; și iarăși: „Iată Eu și pruncii pe care Mi i-a dat Dumnezeu“. Deci, de vreme ce pruncii s-au făcut părtași sîngelui și trupului, în același fel și El S-a făcut părtaș acelorași, ca să surpe prin moartea Sa pe cel care are stăpînirea morţii, adică pe diavolul, și să izbăvească pe acei pe care frica morţii îi ţinea în robie, toată viaţa. Căci, într-adevăr, nu pe îngeri a luat asupră-Și, ci sămînţa lui Avraam a luat. Pentru aceea, dator era întru toate să Se asemene fraţilor, ca să fie milostiv și credincios arhiereu în cele către Dumnezeu, pentru ispășirea păcatelor poporului. Căci prin ceea ce a pătimit, fiind El însuși ispitit, poate și celor care se ispitesc să le ajute (2, 1–18).

Pentru aceea, fraţi sfinţi, părtași chemării cerești, îndreptaţi privirea voastră la trimisul și Arhiereul mărturisirii noastre, la Iisus Hristos (Evr. 3, 1).

Despre credinţă și roadele ei. Iar credinţa este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute. Prin ea, cei din vechime au dat buna lor mărturie. Prin credinţă pricepem că s-au întemeiat veacurile cu cuvîntul lui Dumnezeu, de s-au făcut cele ce se văd, din cele nevăzute. Prin credinţă, Abel a adus lui Dumnezeu mai bună jertfă decît Cain, pentru care a luat mărturie că este drept, mărturisind Dumnezeu despre darurile lui; și prin credinţă grăiește și azi, deși a murit. Prin credinţă, Enoh a fost luat de pe pămînt ca să nu vadă moartea, și „nu s-a mai aflat, pentru că Dumnezeu îl strămutase“, căci mai înainte ca să-l strămute, el avut-a mărturie că a bineplăcut lui Dumnezeu. Fără credinţă, dar, nu este cu putinţă să fim plăcuţi lui Dumnezeu, căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că se face răsplătitor celor care Îl caută. Prin credinţă, luînd Noe înștiinţare de la Dumnezeu despre cele ce nu se vedeau încă, a pregătit, cu evlavie o corabie, spre mîntuirea casei sale; prin credinţă el a osîndit lumea și îndreptării celei din credinţă s-a făcut moştenitor. Prin credinţă, Avraam, cînd a fost chemat, a ascultat de a ieșit la locul pe care era să-l ia spre moştenire și a ieșit, neştiind încotro merge. Prin credinţă, a locuit vremelnic în pămîntul făgăduinţei, ca într-un pămînt străin, locuind în corturi cu Isaac și cu Iacov, cei dimpreună moştenitori ai aceleiași făgăduinţe, căci aştepta cetatea cu temelii puternice al cărei meșter și lucrător este Dumnezeu. Prin credinţă, însăși Sara a primit putere să zămislească fiu (deși trecuse de vîrsta cuvenită) pentru că L-a socotit credincios pe Cel care făgăduise. Pentru aceea, dintr-un singur om și acela ca și mort, s-au născut atîţia urmași – mulţi „ca stelele cerului și ca nisipul cel fără de număr de pe ţărmul mării“. Toţi aceștia au murit întru credinţă, fără să apuce făgăduinţele, ci văzîndu-le de departe și iubindu-le cu dor și mărturisind că pe pămînt ei sînt străini și călători. Iar cei ce grăiesc unele ca acestea dovedesc că ei își caută lor patrie. Într-adevăr, dacă ar fi avut în minte pe aceea din care ieșiseră, aveau vreme să se întoarcă. Dar acum ei doresc una mai bună, adică pe cea cerească. Pentru aceea Dumnezeu nu se rușinează de ei ca să se numească Dumnezeul lor, căci le-a pregătit lor cetate. Prin credinţă, Avraam, cînd a fost încercat, a adus pe Isaac. Cel care primise făgăduinţele aducea jertfă pe fiul său unul născut ! Către el grăise Dumnezeu:

„Întru Isaac se va socoti sămînţa ta". Dar Avraam a socotit că Dumnezeu este puternic să-l învieze şi din morţi; drept aceea l-a dobîndit înapoi ca un fel de pildă (a învierii) Lui. Prin credinţa despre cele viitoare a binecuvîntat Isaac pe Iacov şi pe Esau. Prin credinţă, Iacov, cînd a fost să moară, a binecuvîntat pe fiecare din fiii lui Iosif şi s-a închinat, rezemîndu-se pe vîrful toiagului său. Prin credinţă, Iosif, la sfîrşitul vieţii, a pomenit despre ieşirea fiilor lui Israel şi a dat porunci cu privire la oasele sale. Prin credinţă, cînd s-a născut Moise, a fost ascuns de părinţii lui trei luni, căci l-au văzut prunc frumos şi nu s-au temut de porunca regelui. Prin credinţă, Moise, cînd s-a făcut mare, n-a vrut să fie numit fiul fiicei lui Faraon, ci a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decît să aibă dulceaţa păcatului cea trecătoare, socotind că batjocorirea pentru Hristos este mai mare bogăţie decît comorile Egiptului, fiindcă se uita la răsplătire. Prin credinţă, a părăsit Egiptul, fără să se teamă de urgia regelui, căci a rămas neclintit, ca unul care a văzut pe nevăzutul Împărat. Prin credinţă, a rînduit Paştile şi stropirea cu sînge, ca îngerul nimicitor să nu se atingă de întîii lor născuţi. Prin credinţă au trecut israeliţii Marea Roşie, ca pe uscat, pe cînd egiptenii, încercînd şi ei s-o treacă, s-au înecat. Prin credinţă, zidurile Ierihonului au căzut, după ce au fost înconjurate şapte zile. Prin credinţă, Rahav desfrînata, fiindcă primise cu pace iscoadele, n-a pierit împreună cu cei neascultători. Şi ce voi mai zice ? Căci timpul nu-mi va ajunge, ca să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel şi de prooroci, care, prin credinţă, au biruit împărăţii, au făcut dreptate, au dobîndit făgăduinţele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei, s-au întărit în slăbiciune, s-au făcut puternici în războaie, au întors taberele vrăjmaşilor în fugă; prin ei, unele femei şi-au luat pe morţii lor înviaţi, iar alţii au fost chinuiţi, neprimind izbăvirea, ca să dobîndească mai bună înviere; iar alţii au suferit batjocură şi bici, ba chiar lanţuri şi închisoare. Au fost ucişi cu pietre, au fost puşi la cazne, au fost tăiaţi cu fierăstrăul, au murit ucişi cu sabia, au pribegit în piei de oaie şi în piei de capră, lipsiţi, strîmtoraţi, rău primiţi. Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii, în munţi, în peşteri şi în crăpăturile pămîntului. Şi toţi aceştia, care pentru credinţa lor, au fost de pomenire, n-au primit ce le fusese făgăduit, pentru că Dumnezeu rînduise pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvîrşirea (11, 1–40).

De aceea şi noi, avînd împrejurul nostru atîta nor de mărturii, să lepădăm orice povară şi păcatul ce grabnic ne împresoară şi să alergăm cu stăruinţă în lupta care ne stă înainte, cu ochii aţintiţi asupra lui Iisus, începătorul şi plinitorul credinţei, Care, pentru bucuria pusă înainte-I, a suferit crucea, n-a ţinut seama de ocara ei şi a şezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu (12, 1–2).

Orice mustrare, la început, nu pare că este de bucurie, ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercaţi cu ea roada paşnică a dreptăţii (Evr. 12, 11).

Îndemnuri de a trăi după Hristos şi după sfinţii Lui. Aduceţi-vă aminte de mai-marii voştri, care v-au grăit vouă cuvîntul lui Dumnezeu; priviţi cu luare-aminte cum şi-au încheiat viaţa şi le urmaţi credinţa. Iisus Hristos — ieri şi azi şi în veci — este Acelaşi. Nu vă lăsaţi furaţi de învăţăturile străine cele de multe feluri; căci bine este să vă întăriţi prin har inimile voastre, nu cu mîncăruri, de la care n-au avut nici un folos cei care au umblat cu ele. Avem altar, de la care nu au dreptul să mănînce cei ce slujesc cortului. Într-adevăr, trupurile dobitoacelor — al căror sînge e adus de arhiereu, pentru împăcare, în Sfînta Sfintelor — sînt arse afară din tabără. Pentru aceea şi Iisus, ca să sfinţească poporul cu sîngele Său, a pătimit dincolo de poartă. Deci dar să ieşim la El, afară din tabără, luînd asupra noastră ocara Lui. Căci nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie. Aşadar, printr-Însul să aducem pururea lui Dumnezeu jertfă de laudă, adică rodul buzelor, care preaslăvesc numele Lui. Iar facerea de bine şi dărnicia nu le daţi uitării; căci cu jertfe ca acestea se mulţumeşte Dumnezeu. Ascultaţi pe conducătorii voştri şi vă supuneţi lor, fiindcă ei priveghiază pentru sufletele voastre, avînd să dea de ele seamă — ca să facă aceasta cu bucurie şi nu suspinînd, lucru care n-ar fi spre folosul vostru. Rugaţi-vă pentru noi; căci sîntem încredinţaţi că avem un cuget bun, dorind ca întru toate cu cinste să trăim. Şi vă mai rog iar aşa să faceţi ca să vă fiu înapoiat cît mai curînd. Iar Dumnezeul păcii, Cel care, prin sîngele unui testament veşnic, a sculat din morţi pe Păstorul cel mare al oilor, pe Domnul nostru Iisus, să vă întărească, în orice lucru bun, ca să faceţi voia Lui şi să lucreze în noi ceea ce este bine plăcut în faţa Lui, prin Iisus Hristos, Căruia fie slava în vecii vecilor, Amin ! (13, 7–21).

Feriţi-vă de iubirea de argint şi îndestulaţi-vă cu cele ce aveţi; căci Însuşi Dumnezeu a zis: Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi (Evr. 13, 5).

B. SPICUIRI DIN CELE ŞAPTE EPISTOLE SOBORNICEŞTI

1. Din Epistola sobornicească a Sfîntului Apostol Iacob.

Sfaturi pentru creştini. Drept mare bucurie să socotiţi, fraţilor, feluritele ispite în care cădeţi, ştiind că încercarea credinţei voastre lucrează răbdare; iar răbdarea să-şi aibă lucrul ei desăvîrşit, ca să fiţi desăvîrşiţi şi întregi, fără nici un fel de lipsă. Şi de este cineva din voi lipsit de înţelepciune, să o ceară de la Dumnezeu, Care dă tuturor fără deosebire şi fără înfruntare; şi se va da lui. Să ceară însă cu credinţă, fără să aibă nici o îndoială, pentru că cine se îndoieşte este asemenea cu valul mării, mişcat de vînt şi aruncat încoace şi încolo. Să nu gîndească omul acela că va lua ceva de la Dumnezeu. Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale. Iar fratele cel smerit să se laude întru înălţimea sa, şi cel bogat întru smerenia sa, pentru că va trece ca floarea ierbii. Căci a răsărit soarele arzător şi a uscat iarba şi floarea ei a căzut şi frumuseţea feţei ei a pierit; tot aşa se va veşteji şi bogatul în alergăturile sale. Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci, lămurit făcîndu-se, va lua cununa vieţii, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El. Nimeni să nu zică, atunci cînd este ispitit: de la Dumnezeu sînt ispitit, pentru că Dumnezeu nu poate să fie ispitit de rele şi El însuşi nu ispiteşte pe nimeni. Ci fiecare este ispitit cînd este tras şi momit de însăşi pofta sa. Apoi pofta, zămislind, naşte păcat, iar păcatul, odată săvîrşit, aduce moarte. Nu vă înşelaţi, fraţii mei iubiţi. Toată darea cea bună şi tot darul desăvîrşit de sus este, pogorîndu-se de la Părintele luminilor, la Care nu este schimbare sau umbră de mutare. După voia Sa ne-a născut prin cuvîntul adevărului, ca să fim începătură făpturilor Lui. Drept aceea, fraţii mei preaiubiţi, orice om să fie grabnic să asculte, zăbavnic să vorbească, zăbavnic la mînie. Căci mînia omului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu. Pentru aceea, lepădînd toată spurcăciunea şi prisosinţa răutăţii, primiţi cu blîndeţe cuvîntul sădit în voi, care poate să mîntuiască sufletele voastre. Dar faceţi-vă împlinitori ai cuvîntului, nu numai ascultători ai lui, amăgindu-vă pe voi înşivă. Căci dacă cineva este ascultător al cuvîntului, iar nu şi împlinitor, el seamănă cu omul care priveşte în oglindă faţa firii sale; s-a privit pe sine şi s-a dus şi îndată a uitat ce fel era. Cine s-a uitat, însă, de-aproape în legea cea desăvîrşită a libertăţii şi a stăruit în ea, făcîndu-se nu ascultător care uită, ci împlinitor al lucrului, acela fericit va fi în faptele sale. Dacă cineva socoteşte că este cucernic, dar nu îşi ţine limba în frîu, ci îşi amăgeşte inima, cucernicia acestuia este zadarnică. Cucernicia curată şi neîntinată înaintea lui Dumnezeu şi Tatăl, aceasta este: să cercetăm pe orfani şi pe văduve în necazurile lor, şi să ne păzim pe noi fără de pată, din partea lumii (1, 2–27).

Înfrînarea limbii. Nu vă faceţi mulţi învăţători, fraţii mei, ştiind că (noi, învăţătorii) mai mare osîndă vom lua, pentru că toţi greşim în multe chipuri; dacă nu greşeşte cineva în cuvînt, acela este bărbat desăvîrşit, în stare să se înfrîneze în întregime. Dar, dacă noi punem în gura cailor frîul, ca să ni-i supunem, ducem după noi şi trupul lor întreg. Iată şi corăbiile, deşi sînt atît de mari şi împinse de vînturi aprige, sînt totuşi purtate de o cîrmă foarte mică încotro hotărăşte vrerea cîrmaciului. Aşa şi limba: mic mădular este, dar cu mari lucruri se făleşte ! Iată puţin foc şi cît codru aprinde ! Foc este şi limba, lume a fărădelegii ! Limba îşi are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul şi aruncă în foc cursul vieţii, după ce aprinsă a fost ea de flăcările gheenei. Pentru că orice soi de fiare şi de păsări, de tîrîtoare şi de vietăţi din mare se domoleşte şi s-a domolit de firea omenească, dar limba, nimeni dintre oameni nu poate s-o domolească! Ea este rău fără astîmpăr, ea este plină de venin aducător de moarte. Cu ea binecuvîntăm pe Domnul şi Tatăl, şi cu ea blestemăm pe oameni, care sînt făcuţi după asemănarea lui Dumnezeu. Din aceeaşi gură ies binecuvîntarea şi blestemul. Nu trebuie, fraţii mei, să fie aşa. Oare izvorul aruncă, din aceeaşi vînă, şi apa dulce şi pe cea amară ? Nu cumva poate smochinul, fraţilor, să facă măsline, sau viţa de vie să facă smochine ? Tot aşa, izvorul sărat nu poate să dea apă dulce. Cine este, între voi, înţelept şi priceput ? Să arate, din buna-i purtare, faptele lui, în blîndeţea înţelepciunii. Iar dacă aveţi rîvnire amară şi zavistie, în inimile voastre, nu vă lăudaţi, nici nu minţiţi împotriva adevărului. Înţelepciunea aceasta nu vine de sus, ci este pămîntească, trupească, demonică. Deci, unde este pizmă şi zavistie, acolo este neorînduială şi orice lucru rău. Iar înţelepciunea cea de sus întîi este curată, apoi paşnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă şi de roade bune, neîndoielnică şi nefăţarnică. Şi roada dreptăţii se seamănă întru pace celor care lucrează pacea (3, 1–18).

Împotriva bîrfitorilor şi a celor îngîmfaţi. Supuneţi-vă deci lui Dumnezeu. Staţi împotriva diavolului şi el va fugi de la voi. Apropiaţi-vă de Dumnezeu şi se va apropia şi El de voi. Curăţiţi-vă mîinile, păcătoşilor, şi sfinţiţi-vă inimile, voi cei îndoielnici. Pătrundeţi-vă de durere. Întristaţi-vă şi vă jeliţi. Rîsul întoarcă-se în plîns şi bucuria voastră în întristare. Smeriţi-vă înaintea Domnului şi El vă va înălţa. Nu vă grăiţi de rău unul pe altul, fraţilor. Cel care grăieşte de rău pe fratele său, ori judecă pe fratele său, grăieşte de rău legea şi judecă legea; iar dacă judeci legea nu eşti împlinitor al legii, ci judecător. Unul este Dătătorul legii şi Judecătorul: Cel care poate să mîntuiască şi să piardă. Iar tu cine eşti, care judeci pe aproapele? Veniţi acum cei care ziceţi: Astăzi sau mîine vom merge în cutare cetate, vom sta acolo un an şi vom face negoţ şi vom cîştiga, voi, care nu ştiţi ce se va întîmpla mîine; că ce este viaţa voastră ? Abur sînteţi, care se arată o clipă, apoi piere. În loc ca voi să ziceţi: Dacă Domnul voieşte, vom trăi şi vom face aceasta sau aceea. Şi acum vă lăudaţi în trufia voastră. Orice laudă de acest fel este rea. Drept aceea, cine ştie să facă ce este bine şi nu face are păcat (4, 7–17).

Despre răbdare, jurămînt şi rugăciunile pentru cei bolnavi. Drept aceea, fiţi îndelung-răbdători, fraţilor, pînă la venirea Domnului. Iată, plugarul aşteaptă roada cea scumpă a pămîntului, îndelung-răbdînd, pînă ce primeşte ploaia timpurie şi tîrzie. Fiţi, dar şi voi îndelung-răbdători, întăriţi inimile voastre, căci venirea Domnului s-a apropiat. Nu vă plîngeţi, fraţilor, unul împotriva celuilalt, să nu fiţi judecaţi; iată judecătorul stă înaintea uşilor. Luaţi, fraţilor, pildă de suferinţă şi de îndelungă-răbdare pe proorocii care au grăit în numele Domnului. Iată, fericim pe cei ce au răbdat: aţi auzit de răbdarea lui Iov şi aţi văzut sfîrşitul hărăzit lui de Domnul; că mult-milostiv este Domnul şi îndurător. Iar înainte de toate, fraţii mei, să nu vă juraţi nici pe cer, nici pe pămînt, nici cu orice alt jurămînt, ci să vă fie vouă ce este da, da, şi ce este nu, nu, ca să nu cădeţi sub judecată. Este vreunul dintre voi în suferinţă ? Să se roage. Este cineva cu inimă bună ? Să cînte psalmi. Este cineva bolnav între voi ? Să cheme preoţii Bisericii şi să se roage pentru el, ungîndu-l cu untdelemn, în numele Domnului. Şi rugăciunea credinţei va mîntui pe cel bolnav şi Domnul îl va ridica, şi de va fi făcut păcate se vor ierta lui. Mărturisiţi-vă unul altuia păcatele şi vă rugaţi unul pentru altul, ca să vă vindecaţi, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului. Ilie era om, asemenea cu noi în slăbiciuni, dar cu rugăciune s-a rugat ca să nu plouă şi nu a plouat trei ani şi şase luni. Şi iarăşi s-a rugat şi cerul a dat ploaie şi pămîntul a odrăslit roada sa. Fraţii mei, dacă vreunul va rătăci de la adevăr şi-l va întoarce cineva, să ştie că cel care a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui îşi va mîntui sufletul din moarte şi va acoperi mulţime de păcate (5, 7–20).

2. Din Epistola întîi sobornicească a Sfîntului Apostol Petru.

Hristos este piatra din capul unghiului. Deci, lepădînd toată răutatea şi tot vicleşugul şi făţărniciile şi pizmele şi toate clevetirile, ca nişte prunci de curînd născuţi, să doriţi laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut, ca prin el să creşteţi spre mîntuire, de vreme ce „aţi gustat şi aţi văzut că bun este Domnul". Apropiaţi-vă de El, piatra cea vie, de oameni într-adevăr neluată în seamă, dar la Dumnezeu aleasă şi de preţ; şi voi înşivă, ca pietre vii, să fiţi zidiţi casă duhovnicească, spre preoţia sfîntă, ca să aduceţi jertfe duhovniceşti, plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos; pentru că scris este în Scriptură: „Iată, pun în Sion Piatra din capul unghiului, aleasă, de mare preţ, şi cel care va crede în ea nu se va ruşina". Pentru voi, deci, care credeţi, Piatra e de mare preţ; pentru cei ce nu cred însă este piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii; aceasta a ajuns să fie în capul unghiului. Şi piatră de poticnire şi stîncă de sminteală, de care se poticnesc, fiindcă n-au dat ascultare cuvîntului, spre care au şi fost puşi (2, 1–8).

Sfaturi pentru buna convieţuire. Asemenea şi voi, femeilor, supuneţi-vă bărbaţilor voştri, aşa încît, chiar dacă sînt unii care nu se pleacă cuvîntului, să fie cîştigaţi, fără propovăduire, prin purtarea femeilor lor, văzînd de aproape viaţa voastră curată şi plină de sfială. Podoaba voastră să fie nu cea din afară: împletirea părului, podoabele de aur şi îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestricăcioasa podoabă a duhului blînd şi liniştit, care este de mare preţ înaintea lui Dumnezeu. Că aşa se împodobeau, odinioară, şi sfintele femei, care nădăjduiau în Dumnezeu, supunîndu-se bărbaţilor lor; precum Sara asculta pe Avraam şi-l numea pe el domn, aşa şi voi, fiicele ei, dacă faceţi ce este bine şi nu vă temeţi de nimic. Voi, bărbaţilor, de asemenea, trăiţi înţelepţeşte cu femeile voastre, ca fiind făpturi mai slabe, şi făceţi-le parte de cinste, ca unora care, împreună cu voi, sînt moştenitoare ale harului vieţii, aşa încît rugăciunile voastre să nu fie stingherite. În sfîrşit, fiţi toţi într-un gînd, împreună-pătimitori, iubitori de fraţi, milostivi, smeriţi. Nu răsplătiţi răul cu rău sau ocara cu ocară, ci dimpotrivă binecuvîntaţi căci spre aceasta aţi fost chemaţi, ca să moşteniţi binecuvîntarea. Cel care voiește să iubească viața și să vadă zile bune să-și oprească limba de la rău și buzele sale să nu grăiască vicleșug; să se ferească de rău și să facă bine; să caute pacea și s-o urmeze; căci ochii Domnului sînt peste cei drepți și urechile Lui spre rugăciunile lor, iar fața Domnului este împotriva celor care fac rele. Și cine vă va face vouă rău, dacă sînteți plini de rîvnă pentru bine ? Dar de veți și pătimi pentru dreptate, fericiți veți fi. Iar de frica lor să nu vă temeți, nici să vă tulburați. Ci pe Domnul, pe Hristos, să-L sfințiți în inimile voastre, și să fiți gata totdeauna să răspundeți oricui vă cere socoteală despre nădejdea voastră, însă cu blîndețe și cu frică, și cu bună credință, avînd cuget curat, ca tocmai în ceea ce sînteți clevetiți să iasă de rușine cei care grăiesc de rău purtarea voastră cea bună întru Hristos. Căci este mai bine, dacă așa este voia lui Dumnezeu, să pătimiți făcînd cele bune, decît făcînd cele rele (3, 1–17).

Datoriile preoților și ale credincioșilor. Pe preoții cei dintre voi îi rog ca unul ce sînt împreună-preot și martor al patimilor lui Hristos și părtaș al slavei celei ce va să se descopere: Păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetînd-o nu cu silă, ci cu voie bună, după Dumnezeu; nu pentru cîștig urît, ci din dragoste; nu ca stăpîni ai păstoriților, ci, pilde făcîndu-vă turmei. Iar cînd se va arăta Mai-marele păstorilor, veți lua cununa cea neveștejită a măririi. Tot așa și voi, fiii lor duhovnicești, ascultați pe preoții voștri; și toți, unii față de alții îmbrăcați-vă întru smerenie, pentru că „Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har". Deci, smeriți-vă sub mîna cea tare a lui Dumnezeu, ca El să vă înalțe la timpul cuvenit. Lăsați-I Lui toată grija voastră, căci El are grijă de voi. Fiți treji, privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutînd pe cine să înghită, căruia stați împotrivă, tari în credință, știind că aceleași suferințe îndură și frații voștri în lume. Iar Dumnezeul a tot harul, Care v-a chemat la slava Sa cea veșnică, întru Hristos Iisus, El însuși, după ce veți suferi puțină vreme, vă va duce la desăvîrșire, vă va întări, vă va împuternici, vă va face neclintiți. A Lui fie slava și puterea în vecii vecilor. Amin ! (5, 1–11).

3. Din Epistola a doua sobornicească a Sfîntului Apostol Petru

Scara virtuților creștine. Har vouă și pacea să se înmulțească, întru cunoștința lui Dumnezeu și a lui Iisus, Domnul nostru. Dumnezeiasca Lui putere ne-a dăruit toate cele

ce sînt spre viață și spre bună cucernicie, făcîndu-ne să cunoaștem pe Cel care ne-a chemat prin slava Sa și prin puterea Sa. Cu aceasta, El ne-a hărăzit făgăduințe mari și de mare preț, ca prin ele să vă faceți părtași dumnezeieștii firi și să scăpați de stricăciunea poftei celei din lume. Pentru aceasta, puneți și din partea voastră toată sîrguința și adăugați la credința voastră fapta bună, iar la fapta bună cunoștința, la cunoștință înfrînarea, la înfrînare răbdarea, la răbdare evlavia, la evlavie iubirea frățească, iar la iubirea frățească dragostea. Căci dacă aceste lucruri sînt în voi și tot sporesc, ele nu vă vor lăsa nici trîndavi, nici fără roadă în cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos. Iar cel care nu are acestea este orb, nevăzînd departe, și a uitat de curățirea păcatelor lui de demult. Pentru aceea, fraților, siliți-vă cu atît mai vîrtos să faceți temeinică chemarea și alegerea voastră, căci, făcînd acestea, nu veți greși niciodată (1, 2–10).

Despre învățătorii mincinoși. Dar au fost în popor și prooroci mincinoși, după cum și între voi vor fi învățători mincinoși, care vor strecura eresuri pierzătoare și, tăgăduind chiar pe Stăpînul, Care i-a răscumpărat, își vor aduce lor o grabnică pieire. Mulți se vor lua după învățăturile lor rătăcite și, din pricina lor, calea adevărului va fi hulită. Din lăcomie vă vor amăgi pe voi cu vorbe viclene. Dar osînda lor, de mult pregătită, nu zăbovește și pierzarea lor nu dormitează. Căci dacă Dumnezeu n-a crutat pe îngerii care au păcătuit, ci, legîndu-i cu lanțurile întunericului în iad, i-a dat să fie păziți pînă la judecată; și n-a cruțat lumea veche, ci a păstrat numai pe Noe, ca al optulea propovăduitor al dreptății, cînd a adus potopul peste cei fără de credință, și cetățile Sodomei și Gomorei, osîndindu-le la distrugere, le-a prefăcut în cenușă, dîndu-le ca o pildă nelegiuiților din viitor; iar pe dreptul Lot, chinuit de petrecerea în desfrînare a celor nelegiuiți, l-a izbăvit, pentru că dreptul acesta, locuind între ei, prin ce vedea și auzea, zi cu zi, din faptele lor fără de lege, chinuia sufletul său cel drept; aceasta ne învață că Dumnezeu știe să scape din ispite pe cei binecredincioși, iar pe cei nedrepți să-i păstreze, ca să fie pedepsiți în ziua judecății (2, 1–9).

4. Din Epistola întîi sobornicească a Sfîntului Apostol Ioan

Dumnezeu este lumină. Și aceasta e solia pe care am auzit-o de la El și v-o vestim: că Dumnezeu este lumină și nici un întuneric nu este întru El. Dacă zicem că avem împărtăşire cu El şi umblăm în întuneric, minţim şi nu săvîrşim adevărul. Iar dacă umblăm întru lumină, precum El este în lumină, atunci avem împărtăşire unul cu altul şi sîngele lui Iisus, Fiul Lui, ne curăţeşte pe noi de orice păcat. Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este întru noi. Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată nedreptatea. Dacă zicem că n-am păcătuit, îl facem mincinos şi cuvîntul Lui nu este întru noi (1, 5–10).

Dumnezeu este iubire. Iubiţilor, să ne iubim unul pe altul, pentru că dragostea este de la Dumnezeu şi oricine iubeşte este născut din Dumnezeu şi cunoaşte pe Dumnezeu. Cel care nu iubeşte n-a cunoscut pe Dumnezeu, căci Dumnezeu este iubire. Întru aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi, că pe Fiul Său cel Unul Născut L-a trimis Dumnezeu în lume, ca prin El viaţă să avem. În aceasta este dragostea, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi şi a trimis pe Fiul Său jertfă de ispăşire pentru păcatele noastre. Iubiţilor, dacă Dumnezeu astfel ne-a iubit pe noi, şi noi datori sîntem să ne iubim unul pe altul. Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată, dar, de ne iubim unul pe altul, Dumnezeu rămîne întru noi şi dragostea Lui în noi este desăvîrşită. Din aceasta cunoaştem că rămînem în El şi El întru noi, fiindcă ne-a dat din Duhul Său, şi noi am văzut şi mărturisim că Tatăl a trimis pe Fiul, Mîntuitor al lumii. Cine mărturiseşte că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu rămîne întru el şi el în Dumnezeu. Şi noi am cunoscut şi am crezut iubirea, pe care Dumnezeu o are către noi. Dumnezeu este iubire şi cel care rămîne în iubire rămîne în Dumnezeu şi Dumnezeu rămîne întru el. În aceasta este desăvîrşită între noi iubirea, ca să avem îndrăznire în ziua judecăţii, fiindcă precum este Acela, aşa sîntem şi noi în lumea aceasta. În iubire nu este frică, ci iubirea desăvîrşită alungă frica, pentru că frica merge alături cu pedeapsa, iar cel care se teme nu este desăvîrşit în iubire. Noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit cel dintîi. Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este ! Pentru că cel care nu iubeşte pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Şi această poruncă avem de la El: Cine iubeşte pe Dumnezeu să iubească şi pe fratele său (4, 7–21).

5. Din Epistola a doua sobornicească a Sfîntului Apostol Ioan

Să fugim de amăgitori. Şi aceasta este iubirea, ca să umblăm după poruncile Lui şi aceasta este porunca, precum aţi auzit dintru început, ca să umblaţi întru iubire. Pentru că mulţi amăgitori au ieşit în lume, care nu mărturisesc că Iisus Hristos a venit în trup. Acesta este amăgitorul şi antihristul. Păziţi-vă pe voi înşivă, ca să nu pierdeţi ceea ce aţi lucrat, ci să primiţi plată deplină. Oricine se abate şi nu rămîne în învăţătura lui Hristos nu are pe Dumnezeu; cel care rămîne în învăţătura Lui, acela are şi pe Tatăl şi pe Fiul. Dacă cineva vine la voi şi nu aduce învăţătura aceasta, să nu-l primiţi în casă şi să nu-i ziceţi: Bun venit ! Căci cel care îi zice: Bun venit ! se face părtaş la faptele lui cele rele (1, 6–11).

6. Din Epistola a treia sobornicească a Sfîntului Apostol Ioan

Cel primitor de oaspeţi este vrednic de laudă. Mai mare bucurie decît aceasta nu am, ca să aud că fiii mei umblă întru adevăr. Iubitule, cu credinţă faci oricîte faci pentru fraţi şi anume pentru fraţii străini, care, în faţa Bisericii, au dat mărturie despre dragostea ta. Bine vei face să-i ajuţi în călătoria lor, după cum se cuvine înaintea lui Dumnezeu. Căci pentru numele lui Hristos au plecat la drum, fără să ia nimic de la neamuri. Noi, deci, datori sîntem să sprijinim pe unii ca aceştia, ca să fim împreună-lucrători pentru adevăr. Am scris ceva Bisericii, dar Diotref, care ţine să fie cel dintîi dintre ei, nu ne primeşte. Pentru aceea, cînd voi veni, îi voi pomeni de faptele pe care le face, defăimîndu-ne cu vorbe urîte; şi nemulţumit fiind cu acestea, nici el nu primeşte pe fraţi, nici pe cei care voiesc să-i primească nu-i lasă şi-i dă afară din Biserică. Iubitule, nu urma răul, ci binele. Cel care face bine din Dumnezeu este; cel care face rău n-a văzut pe Dumnezeu (1, 4–11).

7. Din Epistola sobornicească a Sfîntului Apostol Iuda

Ferirea de cei ce fac dezbinări. Voi, însă, iubiţilor, aduceţi-vă aminte de cuvintele zise mai dinainte de către apostolii Domnului nostru Iisus Hristos, că ei vă spuneau: În vremea de pe urmă vor fi batjocoritori, umblînd potrivit cu poftele lor nelegiuite. Aceştia sînt cei care fac dezbinări, oameni fireşti, care nu au Duhul. Dar voi, iubiţilor, zidiţi-vă pe voi înşivă, întru a voastră preasfîntă credinţă, rugîndu-vă în Duhul

Sfînt. Păziţi-vă întru dragostea lui Dumnezeu şi aşteptaţi mila Domnului nostru Iisus Hristos, spre viaţa cea veşnică. Şi pe unii – şovăitori – mustraţi-i, pe alţii – smulgîndu-i din foc – mîntuiţi-i; de alţii, însă, fie-vă milă cu frică, urînd şi cămaşa spurcată de pe trupul lor. Iar Celui care poate să vă păzească pe voi de orice cădere şi să vă pună înaintea Slavei Lui, neprihăniţi, cu bucurie mare, singurului Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, prin Iisus Hristos, Domnul nostru – slavă, preaslăvire, putere şi stăpînire, mai înainte de tot veacul şi acum şi întru toţi vecii. Amin ! (1, 17–25).

◆

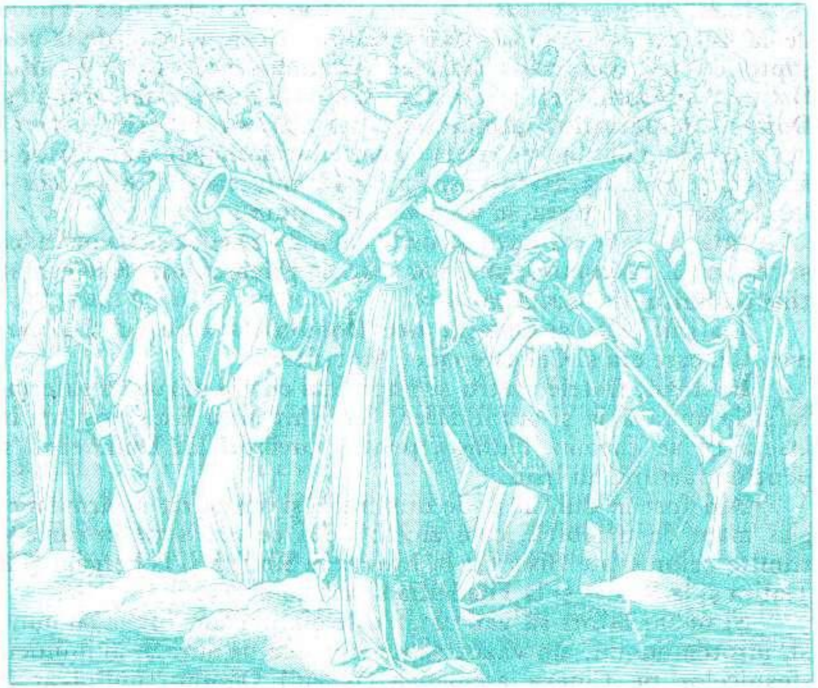

VII.

APOCALIPSA

Spicuiri din Apocalipsa Sfîntului Evanghelist Ioan

Porunca primită de la Mîntuitorul de către Sfîntul Ioan Evanghelistul. Descoperirea lui Iisus Hristos pe care I-a dat-o Dumnezeu – ca să arate robilor Săi cele ce trebuie să se petreacă în curînd – iar El, prin trimiterea îngerului Său, a destăinuit-o robului Său Ioan, care a mărturisit cuvîntul lui Dumnezeu şi mărturia lui Iisus Hristos, toate cîte a văzut. Fericit este cel care citeşte şi cei care ascultă cuvîntul acestei proorocii şi păstrează cele scrise în aceasta ! Căci vremea este aproape.

Ioan, celor şapte Biserici, care sînt în Asia: Har vouă şi pace de la Cel care este şi Cel care era şi Cel care vine şi de la cele şapte duhuri, care sînt înaintea scaunului Lui, şi de la Iisus Hristos, Martorul cel credincios, Cel întîi-născut din morţi, şi Domnul împăraţilor pămîntului. Lui, Care ne iubeşte şi ne-a dezlegat pe noi din păcatele noastre prin sîngele Său, şi ne-a făcut pe noi împărăţie – preoţi lui Dumnezeu şi Tatălui Său – Lui fie slava şi puterea, în vecii vecilor. Amin !

Iată, El vine cu norii şi orice ochi Îl va vedea şi-L vor vedea şi cei care L-au împuns, şi se vor jeli, din pricina Lui, toate seminţiile pămîntului. Aşa. Amin !

Eu sînt Alfa şi Omega, zice Domnul Dumnezeu, Cel care este, Cel care era şi Cel care vine, Atotţiitorul.

Eu Ioan, fratele vostru şi împreună cu voi părtaş la suferinţa şi la împărăţia şi la răbdarea, care sînt întru Iisus, fost-am în insula ce se cheamă Patmos, pentru cuvîntul lui Dumnezeu şi pentru mărturia lui Iisus.

Am fost în duh în zi de duminică şi am auzit în urma mea glas mare de trîmbiţă, care zicea: Ceea ce vezi scrie în carte şi trimite celor şapte Biserici: la Efes şi la Smirna şi la Pergam şi la Tiatira şi la Sardes şi la Filadelfia şi la Laodiceea.

Şi m-am întors să văd al cui este glasul care vorbea cu mine şi, întorcîndu-mă, am văzut şapte sfeşnice de aur. Şi în mijlocul sfeşnicelor pe Cineva asemenea cu Fiul Omului, îmbrăcat în veşmînt lung pînă la picioare şi încins pe sub sîn, cu un brîu de aur. Capul Lui şi părul Lui erau albe ca lîna albă şi ca zăpada, şi ochii Lui, ca para focului. Picioarele Lui erau asemenea aramei arse, iar glasul Lui era ca vuietul apelor mari: în mîna Lui cea dreaptă avea şapte stele; şi din gura Lui ieşea o sabie ascuţită cu două tăişuri, iar faţa Lui era ca soarele, cînd străluceşte în puterea lui.

Şi cînd L-am văzut, am căzut la picioarele Lui ca un mort. Şi El a pus mîna dreaptă peste mine, zicînd: Nu te teme ! Eu sînt Cel dintîi şi Cel de pe urmă, şi Cel care sînt viu. Am fost mort, şi, iată, sînt viu, în vecii vecilor, şi am cheile morţii şi ale iadului. Scrie, deci, cele ce ai văzut şi cele ce sînt şi cele ce au să fie după acestea (1, 1–19).

Cuvîntul către Biserica din Laodiceea. Iar îngerului Bisericii din Laocideea scrie-i: Acestea zice Cel care este Amin, martorul cel credincios şi adevărat, începutul zidirii lui Dumnezeu: ştiu faptele tale, că nu eşti nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece sau fierbinte ! Astfel, fiindcă eşti căldicel – nici fierbinte, nici rece – am să te vărs din gura Mea. Fiindcă tu zici: Sînt bogat şi m-am îmbogăţit şi de nimic nu am nevoie ! Şi nu ştii că tu eşti cel ticălos şi vrednic de plîns şi sărac şi orb şi gol ! Te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur lămurit în foc, ca să te îmbogăţeşti, şi veşminte albe ca să te îmbraci şi să nu se dea pe faţă ruşinea goliciunii tale, şi alifie de ochi, ca să-ţi ungi ochii şi să vezi. Eu pe cîţi îi iubesc îi mustru şi îi pedepsesc; sîrguieşte dar şi te pocăieşte. Iată, stau la uşă şi bat; de va auzi cineva glasul Meu şi va deschide uşa, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu Mine. Celui care biruieşte îi voi da să şadă cu Mine pe scaunul Meu, precum şi Eu am biruit şi am şezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui. Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericilor (3, 14–22).

Cartea cu şapte peceţi dată Mielului. Am văzut apoi, în mîna dreaptă a Celui care şedea pe tron, o carte scrisă, înăuntru şi pe din afară pecetluită cu şapte peceţi. Şi am văzut un înger puternic, care striga cu glas mare: Cine este vrednic să deschidă cartea şi să desfacă peceţile ei ? Dar nimeni în cer, nici pe pămînt, nici sub pămînt nu putea să deschidă cartea, nici să se uite în ea. Şi plîngeam cu amar că nimeni n-a fost găsit vrednic să deschidă cartea, nici să se uite în ea.

Şi unul dintre bătrîni mi-a zis: Nu plînge. Iată, a biruit Leul din seminţia lui Iuda, rădăcina lui David, ca să deschidă cartea şi cele şapte peceţi ale ei.

Atunci am văzut, la mijloc – între tron şi cele patru fiinţe şi bătrîni – stînd un Miel, ca înjunghiat, şi Care avea şapte coarne şi şapte ochi, care sînt cele şapte duhuri ale lui Dumnezeu, trimise în tot pămîntul. Şi a venit şi a luat cartea, din dreapta Celui care şedea pe tron. Şi cînd a luat cartea, cele patru fiinţe şi cei douăzeci şi patru de bătrîni au căzut înaintea Mielului, avînd fiecare alăută şi cupe de aur, pline cu tămîie, care sînt rugăciunile sfinţilor.

Şi cîntau o cîntare nouă, zicînd: Vrednic eşti să iei cartea şi să deschizi peceţile ei, căci ai fost înjunghiat şi ai răscumpărat lui Dumnezeu, cu sîngele Tău, oameni din toată seminţia şi limba şi poporul şi neamul; şi i-ai făcut Dumnezeului nostru împărăţie şi preoţi, şi vor împărăţi pe pămînt.

Şi am văzut şi am auzit glas de îngeri mulţi, de jur-împrejurul tronului şi al fiinţelor şi al bătrînilor, şi era numărul lor zeci de mii de zeci de mii şi mii de mii, zicînd cu glas mare: Vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea şi bogăţia şi înţelepciunea şi tăria şi cinstea şi slava şi binecuvîntarea.

Şi toată făptura care este în cer şi pe pămînt şi sub pămînt şi în mare şi toate cîte sînt în acestea le-am auzit, zicînd: Celui care şade pe tron şi Mielului fie binecuvîntarea şi cinstea şi slava şi puterea, în vecii vecilor ! Şi cele patru fiinţe ziceau: Amin ! Iar bătrînii căzură şi se închinară (5, 1–14).

Cerul cel nou. Şi am văzut un cer nou şi un pămînt nou. Căci cerul cel dintîi şi pămîntul cel dintîi au trecut; iar marea nu mai este.

Şi am văzut cetatea sfîntă, noul Ierusalim, pogorîndu-se din cer de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei.

Şi am auzit din tron, un glas puternic care zicea: Iată, cortul lui Dumnezeu este între oameni şi va sălăşlui cu ei şi vor fi poporul Lui şi Însuşi Dumnezeu va fi cu ei. Şi va şterge orice lacrimă din ochii lor şi moarte nu va mai fi; nici plîngere, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dintîi au trecut.

Şi Cel care şedea pe tron a grăit: Iată, noi le fac pe toate.

Apoi a zis: Scrie, fiindcă aceste cuvinte sînt vrednice de crezare şi adevărate. Şi iar mi-a zis: Făcutu-s-a ! Eu sînt Alfa şi Omega, Începutul şi Sfîrşitul. Celui care însetează îi voi da să bea, în dar, din izvorul apei vieţii. Cel care va birui va moşteni acestea şi-i voi fi lui Dumnezeu şi el Îmi va fi Mie fiu. Iar partea celor fricoşi şi necredincioşi şi spurcaţi şi ucigaşi şi desfrînaţi şi fermecători şi închinători de idoli şi a tuturor celor mincinoşi este în iezerul care arde, cu foc şi cu pucioasă, care este moartea a doua (21, 1–8).

Venirea lui Hristos. Şi îngerul mi-a zis: Aceste cuvinte sînt vrednice de crezare şi adevărate şi Domnul-Dumnezeul duhurilor proorocilor a trimis pe îngerul Său să arate robilor Săi cele ce trebuie să se întîmple în curînd. Că iată vin curînd. Fericit cel care păzeşte cuvintele proorociei acestei cărţi !

Şi eu, Ioan, sînt cel care am văzut şi am auzit acestea. Iar cînd am auzit şi am văzut, am căzut să mă închin înaintea picioarelor îngerului care mi-a arătat acestea. Dar el mi-a zis: Vezi să nu faci aceasta! Căci sînt împreună-slujitor cu tine şi cu fraţii tăi, proorocii, şi cu cei care păstrează cuvintele cărţii acesteia. Lui Dumnezeu închină-te!

Apoi mi-a zis: Să nu pecetluieşti cuvintele proorociei acestei cărţi, căci vremea este aproape. Cine este nedrept să nedreptăţească înainte. Cine este spurcat să se spurce şi mai greu. Cine este drept să facă dreptate mai departe. Cine este sfînt să se

sfinţească şi mai mult. Iată, vin curînd şi plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia, după cum este fapta lui. Eu sînt Alfa şi Omega, Cel dintîi şi Cel de pe urmă, Începutul şi Sfîrşitul. Fericiţi cei care spală veşmintele lor ca să aibă stăpînire peste pomul vieţii şi prin porţi să intre în cetate ! Afară cînii şi vrăjitorii şi desfrînaţii şi ucigaşii şi închinătorii la idoli şi toţi cei care lucrează şi iubesc minciuna !

Eu, Iisus, am trimis pe îngerul Meu ca să mărturisească vouă acestea, cu privire la Biserici. Eu sînt rădăcina şi odrasla lui David, steaua care străluceşte dimineaţa. Şi Duhul şi mireasa zic: Vino. Şi cel care aude să zică: Vino. Şi cel însetat să vină şi cel care voieşte, să ia în dar apa vieţii.

Şi eu mărturisesc oricui ascultă cuvintele proorociei acestei cărţi: De va mai adăuga cineva ceva la ele, Dumnezeu va trimite asupra lui pedepsele ce sînt scrise în cartea aceasta; iar de va scoate cineva din cuvintele cărţii acestei proorocii, Dumnezeu va scoate partea lui din pomul vieţii şi din cetatea sfîntă şi de la cele scrise în cartea aceasta. Cel care mărturiseşte acestea zice: Da, vin curînd. Amin ! Vino Doamne Iisuse ! Harul Domnului Iisus Hristos, cu voi cu toţi ! Amin ! (22, 6–21).

Istoria din urmă a Sfintei Fecioare Maria şi a apostolilor

După o veche predanie, cînd s-a apropiat moartea *Sfintei Fecioare Maria,* apostolii au venit de la marginile lumii şi s-au adunat toţi la Ierusalim. Mîntuitorul Hristos S-a arătat şi El lîngă Mama Sa în clipa morţii ei şi a luat la cer sufletul ei. Maica Domnului este pururea rugătoare pe lîngă Fiul său pentru noi oamenii. Sfîntul ei corp a fost îngropat în grădina Ghetsimani.

Sfîntul Petru a propovăduit Evanghelia în *Iudeea, Antiohia, Pont, Galatia, Capadocia, Asia* şi în *Bitinia* şi apoi în *Roma,* unde a şi murit răstignit cu capul în jos.

Sfîntul Andrei a propovăduit Evanghelia în părţile *Mării Negre,* în *Dobrogea* şi în *Grecia* şi a murit mucenic la *Patara* în *Ahaia.* La vederea crucii, el a exclamat: „Te binecuvintez, o, cruce, care ai fost sfinţită prin trupul lui Hristos !“

Sfîntul Iacov cel bătrîn a murit tăindu-i-se capul din porunca lui Irod Agripa, în anul 42.

Sfîntul Ioan a fost episcop la *Efes.* Pe vremea împăratului Domiţian (81–96 d. Hr.), a fost aruncat la Roma într-un cazan cu untdelemn clocotit, dar scăpînd nevătămat, a fost surghiunit la anul 94 în insula *Patmos.* După moartea lui Domițian, a mai lucrat cîțiva ani în *Efes,* și apoi a murit pe la anul 100.

Sfîntul Filip a luminat *Frigia* în Asia Mică și a murit răstignit la *Ierapolis* în vîrstă foarte înaintată.

Sfîntul Vartolomei a propovăduit Evanghelia în țările de la răsărit și miazăzi de *Iudeea* și apoi în *Armenia.* El a fost jupuit de viu și apoi i s-a tăiat capul.

Sfîntul Matei, în anii din urmă ai vieții sale, a propovăduit în părțile de miazăzi ale *Mării Caspice* și a murit de sabie.

Sfîntul Toma, după o tradiție, s-a dus prin țările *Parților* și prin *Midia* pînă în *India.* El a murit străpuns de o lance.

Sfîntul Iacov cel tînăr a fost cel dintîi episcop în *Ierusalim* și a dus o viață foarte sfîntă și aspră. În anul 62 d.Hr. sfatul cel mare al iudeilor l-a aruncat de pe acoperișul templului; el însă, ridicîndu-se în genunchi, s-a rugat pentru omorîtorii săi, în care timp fu omorît printr-o lovitură de măciucă.

Sfîntul Simon Zilotul a propovăduit Evanghelia în *Africa de miazănoapte* și mai pe urmă în *Persia.* Se crede că el a murit tăiat în două sau răstignit.

Sfîntul Iuda Tadeul a propovăduit în *Iudeea* și *Arabia,* în *Mesopotamia* și *Persia.* Se crede că el a murit mucenicește în *Fenicia.*

Sfîntul Matias și-a făcut apostolatul mai întîi în *Iudeea* apoi la *sudul Mării Caspice.* O predanie spune că a murit la *Ierusalim,* ucis cu pietre de iudei și tăiat cu sabia.

Adevărat zic vouă că voi, cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, cînd Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecînd cele douăsprezece seminții ale lui Israel (Mt. 19, 28).

Iată, vin curînd și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după cum este fapta lui (Apoc. 22, 12).

Amin ! Vino, Doamne Iisuse !

ÎNCHEIERE

În clipa cînd Iisus și-a dat duhul pe cruce, catapeteasma templului s-a despicat în două, de sus pînă jos. După aceea Sfînta Sfintelor a Vechiului Testament n-a mai fost locuința lui Dumnezeu, și vechiul Israel a încetat de a mai fi popor ales. Din zidurile cele mărețe ale templului vechi n-a rămas piatră pe piatră. Mîntuitorul prezisese acestea și prezicerea Sa s-a împlinit cuvînt cu cuvînt. *Armatele romane,* conduse de Titus, au șters cetatea Ierusalimului și vestitul ei templu de pe fața pămîntului, la anul 70 d. Hr.

Pe mormîntul Mîntuitorului în *Ierusalim* se înalță falnic Biserica Învierii, către care aleargă astăzi toate neamurile pămîntului și ale cărei turnuri mărețe, încoronate de cruce, stăpînesc Orașul Sfînt. Acesta-i steagul falnic al triumfului Dumnezeu-Omului, al Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine lauda și slava în veci ! Amin !

NADEJDEA
DRAGOSTEA
CREDINTA

VIII.

ADAOSURI

A. Cunoştinţe scurte despre Palestina biblică

Ţara. Palestina a fost ţinutul unde s-au petrecut cele mai însemnate fapte, în legătură cu mîntuirea oamenilor de către Dumnezeu. Ea este o comoară de amintiri scumpe pentru noi creştinii şi o oglindă în care, la fiecare pas, citim despre lucrurile mărețe săvîrşite de bărbaţi sfinţi, rînduiţi de Dumnezeu să înveţe pe semenii lor cum să se închine către El şi cum să vieţuiască după poruncile Lui.

Tot într-însa s-a arătat şi Mîntuitorul lumii, Domnul nostru Iisus Hristos, Care a petrecut acolo anii din care, ca dintr-un izvor nesecat, a curs belşug de învăţătură asupra omenirii. Tot acolo a şi pătimit El, pentru a-şi pecetlui învăţătura, a fost îngropat şi a înviat. De aceea aceste locuri sînt scumpe pentru toţi cei ce poartă numele de creştin. Căci dacă ne sînt scumpe mormintele părinţilor noştri, cum să nu ne fie scump mormîntul în care trei zile S-a adăpostit Domnul cel milostiv şi ţara care ne face să ne gîndim la Mîntuitorul, Care ne iubeşte, şi la păcatele de care trebuie să ne curăţim, pentru a ne apropia de El?

Aşezarea şi numirile Palestinei. Fiind cuprinsă între ape şi pustiuri, acolo unde se întîlnesc două mari continente, Asia şi Africa, locuite de popoare mari şi puternice, Palestina a fost ţara de legătură a acestor popoare. Din pricina aceasta, pe aici trecea calea pe unde s-au întîlnit oştiri numeroase, unde s-au dat lupte fără număr şi asupra căreia regi şi împăraţi puternici şi-au întins stăpînirea.

Ca întindere, ţara aceasta nu era mare, şi dacă Dumnezeu a ales-o pentru ca din şesurile şi de pe apele şi din munţii ei să grăiască oamenilor cuvinte de mare preţ, este o dovadă că Dumnezeu n-are trebuinţă de cele strălucite şi înalte şi puternice pentru a-şi întemeia tronul împărăţiei Sale şi locul cuvîntului Său.

Cuvîntul de *Palestina,* cu care numim Ţara Sfîntă, n-a fost totdeauna întrebuinţat. Îl găsim la scriitori aproape de vremea Mîntuitorului. Şi i s-a zis Palestina de la filisteni, fiindcă acest popor, cu care iudeii au purtat dese războaie, locuiau în partea de apus a ţării, de-a lungul Mării Mediterane. De la numele lor, numirea de Palestina s-a extins apoi asupra întregii ţări.

Numele cel mai vechi al ei a fost *Canaan,* care s-ar trage de la numele unuia din fiii lui Ham. Totuşi acest cuvînt mai înseamnă şi *ţara de jos,* care se potrivea Iudeii faţă de ţinutul mai înălţat, numit din pricina aceasta şi *Aram,* sau *ţara de sus.*

Fiindcă Dumnezeu a făgăduit ţara aceasta lui Avraam şi urmaşilor lui, s-a numit şi *Ţara făgăduinţei.*

În Sfînta Scriptură se numeşte şi *Ţara Sfîntă, Ţara lui Dumnezeu, Pămîntul lui Israel.* O singură dată se găseşte numită *Filisteia,* în cartea a doua a lui Moise.

Munţii şi văile. Palestina e o ţară muntoasă; de la miazănoapte spre miazăzi ea e străbătută de prelungiri ale munţilor Siriei.

În partea dinspre Marea Mediterană, aceste prelungiri se lasă în jos în chip lin şi formează astfel o cîmpie lungă de 170 km. şi lată pînă la 30 km., care purta numele de şesul *Şaron* şi era foarte rodnică. Pe la mijlocul lor, aceşti munţi sînt străbătuţi în lungime de o vale foarte adîncă, o adevărată rîpă sau prăpastie, al cărei fund e mult mai jos decît faţa apelor Mării Mediterane. Aceasta e valea prin care curge rîul *Iordan.*

În partea de miazănoapte a ţării se află munţii *Liban,* adică muntele alb, numit astfel, fie pentru că e plin de stînci albe de cretă, fie pentru că vîrfurile lui erau totdeauna acoperite de zăpadă. Nesfîrşite păduri de cedri acopereau aceşti munţi.

La răsărit de aceşti munţi şi în aceeaşi linie se află munţii *Antiliban.* De Antiliban ţine *Hermonul cel mare,* cu o înălţime de 2760 de metri.

Munţii aceştia însă se află tocmai la marginea de sus a Palestinei, mai mult în Siria decît în Ţara Sfîntă. În Palestina propriu-zisă se află, la răsăritul țării, dincolo de Iordan, colinele care se coboară de la Hermonul cel mare spre miazăzi și numite astăzi *Tulul.* Afară de colinele acestea, care stau despărțite unele de altele ca niște piscuri, în tot lungul Iordanului la vale se întinde o înălțime muntoasă, care mai spre miazăzi ia numele de munții *Ghilead;* spre miazăzi de munții Ghilead, în partea de răsărit a Mării Moarte, se află munții *Abarim,* cu culmea *Nebo* și vîrful *Fasga* (Pisga) unde a murit Moise.

În partea de apus a Palestinei există alt șir de munți. Spre miazăzi de munții Liban se întindea țara muntoasă care mai tîrziu s-a numit *Galileea.* Ea cuprinde muntele *Tabor,* iar mai spre miazăzi *Hermonul cel mic.* În curmezișul țării, spre miazănoapte și apus, se îndreaptă coama lungă a muntelui *Carmel,* care intră ca un cui în Marea Mediterană, formînd acolo un cap mai sus cu 592 de metri decît fața apei. Spre răsărit de Carmel și de Hermonul cel mic se ridică munții *Ghilboa,* iar între Carmel, Ghilboa, Hermon și Tabor se întinde valea foarte roditoare și frumoasă numită șesul *Izreel* sau *Ezdrelon.*

Față de Galileea, ținutul mai dinspre miazăzi, numit *Samaria,* e mai jos. Totuși se află și aici munții *Efraim* cu înălțimile mai mari ale muntelui *Ebal* și *Garizim.*

Spre miazăzi de Samaria țara iar se ridică. Aici se află munții *Iuda* cu o mulțime de prăpăstii și de peșteri. Cea mai mare înălțime este de 1027 de metri la muntele *Hebron.* Tot aici trebuie să numim și munții din apropierea Ierusalimului, din care fac parte muntele *Moria* sau *Sionul* și *muntele Măslinilor,* înalt de peste 800 de metri.

La miazăzi de muntele Moria se află valea *Hinnom* (Ben-Hinnom) iar între Sion și muntele Măslinilor, la răsărit, se află valea *Kedron.*

Apele și deșerturile. Apa cea mai însemnată a Palestinei este Marea Mediterană, pe care iudeii o numesc Marea Filistenilor (Ieș. 23, 31), Marea cea Mare (Ios. 1, 4). Ape numai ale Palestinei însă se află în valea Iordanului. Aici curge rîul Iordan, care izvorăște din Hermon. În curgerea lui, străbate un lac mlăștinos, numit lacul *Merom* sau *Hule.* Acest lac e cu 83 de metri mai sus de fața apelor Mediteranei și are o adîncime de 3–5 metri. Mlaștinile lui sînt pline de păsări sălbatice și de desișurile de nepătruns ale plantei *papirus.*

Mai spre miazăzi de lacul Merom se află lacul numit în Sfînta Scriptură și *Marea Kineret, Kinerot* (Num. 24, 11; Ios. 12, 3), apa *Ghenisar* (1 Mac. 11, 67)), *Marea Galileii, Marea Tiberiadei.*

Acest lac nu e altceva decît o prăpastie adîncă în munte pe care o străbate și o umple Iordanul în curgerea sa. E un oval neregulat lung de 22 de km și lat între 6–10 km. Adîncimea cea mai mare e de 50 de metri.

Iordanul, după ce străbate acest lac, curge într-o albie cu multe cotituri mărunte, pînă la *Marea Moartă,* numită astfel din pricină că are ape sărate și cu pucioasă, încît nu poate trăi în ea nici o vietate. Peștii de rîu, care au fost aruncați în apele ei, au murit îndată.

Lungimea ei cea mai mare e de 73 de km, iar lățimea de 16 km. E așezată cu 394 de metri sub fața apelor Mediteranei, iar adîncimea ei e de 399 de metri. În partea dinspre miazăzi însă, unde au fost înecate cetățile Sodomei și ale Gomorei, nu e nicăieri mai adîncă de 3 metri.

Iordanul, care-și poartă apele sale prin toate aceste lacuri, e un rîu foarte iute. Față de alte rîuri, e un rîu mic, lung de 330 de km.

Afluenții lui sînt: la răsărit, rîul *Iarmuc* sau *Hieromax* și *Iabocul,* iar la apus pîrîul *Krit.* Pîraiele *Arnon* și *Kedron* se varsă în Marea Moartă, iar *Kișonul* în Mediterană.

Palestina nu avea pustiuri în înțelesul în care noi luăm astăzi acest cuvînt. Dacă în Sfînta Scriptură se vorbește despre pustiuri, trebuie știut că iudeii înțelegeau prin aceasta nu un loc sterp și fără nici o locuință pe el, ci numai un loc nelucrat, acoperit de ierburi, străbătut de turmele care-l pășteau. Pustiuri adevărate trebuie socotite numai cele din afara Palestinei.

În țara Canaanului erau multe locuri pe unde umblau turmele, locuri pe care Sfînta Scriptură le numește pustiuri.

Pustiul Iudeii avea mai multe orașe, pe care Iosua le socotește pînă la șase.

În acest pustiu a învățat Sfîntul Ioan Botezătorul.

Pustiul sau deșertul Iudeii se împărțea în mai multe, purtînd diferite numiri, precum pustiurile *Zif, Engadi* și altele.

Mai erau apoi pustiul *Betaven,* care mergea de la Ierihon spre Samaria, *Gabaon,* numit astfel de la orașul cu acest nume, *Tedemot,* la răsărit de Hesbon, în tribul lui Ruben.

Împărțirea Palestinei biblice și orașele mai însemnate. Țara Sfîntă n-a fost totdeauna împărțită în același fel. Pe vremea lui Iosua a fost împărțită în douăsprezece triburi, după cei doisprezece fii ai lui Israel. După moartea lui Solomon s-a împărțit în două: regatul lui *Israel,* în miazănoapte, și al lui *Iuda,* în miazăzi. În veacul din urmă – înainte de ivirea Mîntuitorului – țara se împărțea în patru: *Galileea, Samaria, Iudeea* și *Pereea.*

Orașul cel mai însemnat a fost *Ierusalimul,* capitala țării, așezat în tribul lui Iuda. Locul e stîncos, avînd o înălțime de aproape 800 de metri peste apele Mediteranei. El se împarte spre miazăzi în două printr-o vale numită *Tyropeon.* În acest oraș se afla locul de închinare cel mai însemnat al iudeilor: Templul de pe muntele Moria.

Afară de Ierusalim, locuri însemnate ale Palestinei mai erau:
La miazăzi: Betleemul, Tecoa, Hebron, Engedi, Beer-Șeba, Ascalon, Gat, Gaza.

La mijlocul țării: Ierihonul, Ghilgal, Rama, Ghibeonul, Timnat-Serah, Mițpa, Ghibeea, Anatot, Nob, Kiriat-Iearim, Aialon, Emaus, Ioppe, Șilo, Sichem, Samaria, Cezareea.

Spre miazănoapte: Tebez, Taanah, Meghido, Bet-Șean, Izreel, Șumen, Bet-Șemeș, Endor, Afec, Nazaret, Sefora, Cana, Tiberias, Magdala, Capernaum, Horazin.

Dincolo de Iordan se aflau Iabes-Ghilead, Machanaim, Gadara, Hippos, Betsaida.

Clima și produsele Palestinei biblice. Clima Palestinei nu era la fel în toată țara. În scurt se poate spune că avea o climă dulce, cu două anotimpuri: vara călduroasă și iarna cu ploi. Totuși, din pricină că existau aici munte și coastă și vecinătatea deșerturilor, această climă nu e la fel. În unele părți, mai spre miazăzi și răsărit, găsim călduri foarte mari, pe cînd pe coasta Mării Mediterane temperatura e mai blîndă.

De zăpadă și îngheț putea fi vorba mai mult în partea de miazănoapte. Dar erau timpuri cînd nici Ierusalimul nu scăpa de acestea. Să ne aducem aminte că în martie, cînd Mîntuitorul a fost prins și dus la curtea arhiereului, în curte era foc pentru încălzit. Fără îndoială că mai frig era în ianuarie, cînd temperatura scade pînă la 6 grade sub zero.

În ceea ce privește produsele, se știe că, atunci cînd Moise a trimis pe unii dintre ai săi să cerceteze țara, ei au adus vestea că Palestina e o țară foarte bogată.

În această țară se lucra pămîntul cu plugul fără roate și se producea grîu, orz, linte, fasole și in. Lucrul de grădinărie dădea castraveți, bostani (dovleci), pepeni și ceapă. În aprilie se cocea orzul, în mai grîul era secerat și treierat. Grădinile dădeau smochine, curmale, migdale, piersici, nuci, mere și rodii. Coastele munților produceau mult vin. În multă cinste era măslinul care dădea untdelemnul cel mult prețuit de iudei. Afară de acestea, mai creșteau cedrul, chiparosul, bradul, stejarul, platanul și terebintul.

Iudeii se ocupau și cu apicultura, iar ca animale aveau boul, oaia, capra, măgarul și cămila. Ca vînat aveau iepurele, cerbul, căprioara și caprele sălbatice. Ca animale de pradă se aflau în Palestina: lei, urși, lupi, vulpi, șacali, iar ca păsări de pradă: vulturi și ulii. Dintre insecte trebuie numită lăcusta, care deseori pustiia țara. Ca metale se găseau în pămîntul țării: aur, argint, aramă, fier, plumb și zinc. Ca minerale se găseau: sarea, natriul, pucioasa, asfaltul.

Locuitorii și felul lor de trai. Cei dintîi locuitori ai Palestinei au fost canaaniții, pe care iudeii, venind, i-au împins mai departe, spre miazănoapte.

Și unii și alții, împreună cu arabii, fenicienii, edomiții (idumeii), ismaeliții, moabiții și amoniții, care erau vecini ai Palestinei, țineau de rasa semitică.

Afară de semiți, însă, mai erau în Palestina și alte rase: hetiții, care locuiau pe coasta Mediteranei, mai jos de Carmel și filistenii, care au emigrat în Palestina pe la 1200 î. d. Hr., și se înrudeau cu unele popoare din partea de miazăzi a Asiei Mici și din insulele Mării Egee.

În Samaria, din pricina strămutărilor de popoare făcute de asirieni prin veacul al VIII-lea î. d. Hr., au intrat neamuri străine, care s-au amestecat în țară și au alcătuit o populație deosebită. Mai tîrziu, după Alexandru cel Mare, au intrat în țară mulți străini din Europa prin coloniile eleniste și romane, ca și prin garnizoanele militare. Totuși aceștia n-au fost atît de mulți față de grupurile mari de popoare care au venit din Asia, după desființarea acelei împărății.

Viaţa locuitorilor Palestinei era foarte simplă. Din pricina că mulţi erau păstori, trăiau în corturi, cu care se mutau din loc în loc după păşune. Mai tîrziu şi-au zidit case din pietre lipite între ele cu lut. Înăuntru aveau puţine lucruri, acoperite cu blănuri şi covoare. Casele aveau acoperişul drept.

Ca îmbrăcăminte purtau cămăşi de pînză, iar pe deasupra nişte bucăţi pătrate de postav, pe care le înfăşurau în jurul trupului şi erau prinse la umeri cu nişte cheotori. În picioare purtau sandale, care nu erau altceva decît tălpi prinse de picior prin nişte curele.

Iudeii erau foarte primitori, iar de săraci îngrijeau cu multă dragoste.

B. Ce este Sfînta Scriptură

Pe multe căi şi în multe vremuri oamenii s-au silit să ajungă la o cunoştinţă mai dreaptă despre Dumnezeu. La toate popoarele, cu cele mai felurite religii, se găsesc cărţi ţinute în multă cinste, în care li se vorbeşte despre datoriile către suflet şi cum să se înalţe mai bine către Dumnezeu.

Dar din toate aceste cărţi, nici una nu vorbeşte mai frumos, mai mişcător, mai temeinic şi mai adînc, către sufletul omului, decît cartea numită *Sfînta Scriptură* sau *Biblia*. Aceasta e cartea care a început a se scrie în mijlocul poporului iudeu, la care cel mai bine s-a păstrat adevărata cunoştinţă despre Dumnezeu; iar încheiată a fost ea de către bărbaţi creştini, care au lucrat în sînul Bisericii ca apostoli şi învăţători. Numirea de *Biblie*, care i se mai dă, înseamnă carte, fiindcă între toate cărţile, aceasta este cea care a adus cel mai mare bine şi mîngîiere, cartea care s-a răspîndit şi a fost citită cel mai mult, cartea cea mai cunoscută, cartea care vorbeşte deopotrivă tuturor. În două vorbe, aceasta e adevărata carte pentru creştini.

Despre ea spunem că e „*o carte*“; la drept vorbind însă ea cuprinde mai multe cărţi, scrise de bărbaţi sfinţi, care erau cu totul pătrunşi de Duhul Domnului. De aceea, măcar că sînt cărţi deosebite, au fost puse la un loc sub o singură scoarţă, fiindcă aceeaşi putere a Duhului lui Dumnezeu se află în toate.

Aceste cărţi n-au fost nici ele scrise în aceeaşi vreme şi într-un singur grai, ci s-au scris în curgerea unei vremi, care cuprinde cam 1700 de ani.

Graiul ei (limba ebraică) este acela pe care l-au vorbit Avraam, Iacov, Moise, David şi toţi după dînsul pînă la strămutarea poporului evreu în Babilon. Căci, după aceea, poporul a vorbit un grai puţin mai schimbat, pe care l-a vorbit şi Mîntuitorul Hristos. Nu e acesta însă singurul grai în care s-a scris Sfînta Scriptură, căci părţile mai noi, care sînt şi cele mai însemnate, au fost scrise în greceşte.

Partea Sfintei Scripturi care a fost scrisă pînă la venirea Mîntuitorului poartă numele de *Vechiul Testament,* care cuprinde 39 de cărţi, iar cele scrise de la Mîntuitorul încoace se numesc *Noul Testament,* adică noua rînduire a lucrurilor dumnezeieşti, şi cuprinde 27 de cărţi.

Vechiul Testament cuprinde cărţi de istorisire a faptelor poporului iudeu şi a chipului minunat cum Dumnezeu l-a călăuzit, precum şi învăţături şi înştiinţări date acestui popor pentru a nu se depărta de Dumnezeu. Astfel de cărţi sînt cele cinci cărţi ale lui Moise numite şi *Pentateuhul,* apoi cartea lui Iosua, cărţile regilor şi altele. Afară de acestea mai cuprinde cărţi care dau învăţături poporului, cum sînt cărţile lui Solomon, sau cărţi care mustră poporul pentru relele făcute şi-i arată ce are să se întîmple pe viitor, precum sînt cărţile proorocilor. Una din cele mai frumoase cărţi însă, în care se cîntă lauda lui Dumnezeu, carte care e întrebuinţată foarte mult şi în Biserica noastră şi în toată creştinătatea, e *Psaltirea* proorocului şi împăratului David.

În scurt, Vechiul Testament cuprinde arătarea felului cum a lucrat Dumnezeu în sînul poporului iudeu pentru a păstra dreapta cunoştinţă despre El şi a pregătit tot mersul lucrurilor şi gîndurile oamenilor pentru venirea şi primirea Mîntuitorului lumii, Iisus Hristos.

Noul Testament cuprinde istorisirea arătării şi activităţii Domnului Hristos pe pămînt.

Cele dintîi cărţi ale lui sînt *cele patru Evanghelii* scrise de sfinţii evanghelişti *Matei, Marcu, Luca* şi *Ioan.* În ele se cuprinde istorisirea întregii vieţi a Domnului nostru Iisus Hristos şi învăţătura Lui. După acestea urmează o carte numită *Faptele Apostolilor*, în care se cuprinde istorisirea celor ce s-au petrecut în Biserică după Înălţarea Domnului la cer, şi cum Sfinţii Apostoli au propovăduit cuvîntul Domnului la întemeierea Bisericii creştine. Vin apoi *paisprezece epistole* ale Sfîntului Apostol Pavel, în care el învaţă pe creştinii aşezaţi în diferite oraşe cum să creadă în

Domnul Hristos şi cum să vieţuiască spre a se apropia de Mîntuitorul lor. După acestea vin *şapte epistole* care poartă numele de *epistole soborniceşti,* adică *îndreptate către toată creştinătatea,* scrise de sfinţii apostoli *Iacov, Petru, Ioan* şi *Iuda.* În ele se dau creştinilor învăţături foarte preţioase pentru purtarea lor. În sfîrşit, se mai află o carte: *Apocalipsa* Sfîntului Ioan Teologul, care e tot cel care a scris şi Evanghelia care poartă numele lui. În ea se arată cum va fi sfîrşitul lumii şi cum Mîntuitorul va face judecata cea de apoi.

C.

Tîlcuirea fericirilor

Dintr-o năzuinţă adîncă a inimii fiecăruia, tot omul aleargă după fericire. Dar, ademeniţi fiind de lucruri înşelătoare, căutăm fericirea tocmai acolo unde n-o găsim: în avuţii, în plăceri trecătoare, în deşertăciuni, în lauda oamenilor. Dorim tot lucrurile pieritoare ale vieţii şi tocmai tîrziu ne trezim că numai fericiţi nu putem fi cu acestea.

Domnul Hristos, Care a venit în lume să ne scoată din atîtea greşeli şi socoteli rele, ne-a adus însă învăţătura că fericirea nu stă în lucrurile schimbătoare ale pămîntului, şi ne-a arătat care este temelia trainică şi veşnică, nesupusă stricăciunii pămînteşti, pe care omul îşi poate întemeia fericirea.

Mîntuitorul nostru, suindu-se odată pe un munte, spre miazănoapte şi răsărit de lacul Ghenizaretului, în apropiere de oraşul Betsaidei, a învaţăt poporul zicînd:

Fericiţi cei săraci cu duhul, că a lor este împărăţia cerurilor. Cu aceasta Mîntuitorul spune că omul e totdeauna pornit spre mîndrie şi îngîmfare; se socoteşte pe sine mai mult decît preţuieşte cu adevărat şi se aşteaptă ca oamenii să-i arate multă cinste şi laudă. Dar, din pricină că alţii îl judecă mai bine, nu-i fac atîta alai cît s-ar aştepta el, de aceea se simte uneori nefericit şi e plin de necaz.

Unul ca acesta şi-a clădit temeiul fericirii sale pe mîndria sa şi lauda oamenilor, şi iată că n-a putut-o avea. Pentru aceea, faţă de astfel de oameni, Mîntuitorul spune să fim săraci cu duhul, adică, oricîtă pricepere şi înţelepciune am avea şi oricît am fi înzestraţi de Dumnezeu cu darul minţii ascuţite şi cu o inimă plină de simţiri înalte, noi să nu ne umplem de îngîmfare, nici să privim de sus către alţii. Să ne socotim tot lipsiţi, tot săraci, tot avînd trebuinţă de multe, *tot slugi netrebnice,* cum spune Mîntuitorul în Sfînta Evanghelie după Luca (17,10), ca unii care, pentru tot binele pe care-l avem, dăm laudă lui Dumnezeu.

Cine va face aşa va fi mai fericit decît cel mîndru şi plin de gîndul că el este totul iar ceilalţi nimic.

Fericiţi cei ce plîng, că aceia se vor mîngîia. Aceasta înseamnă că Dumnezeu este începutul şi sfîrşitul tuturor lucrurilor şi că, la urma urmelor, tot voinţa Sa va birui peste toate apucăturile rele ale omului.

Căci după rînduiala lui Dumnezeu, binele trebuie să fie răsplătit, iar răul pedepsit; cel bun va fi fericit, iar cel rău va fi chinuit. Lumea însă umple de suferinţă pe cel bun şi drept şi lasă în trai bun pe cel rău şi nedrept.

Cuvîntul Mîntuitorului înseamnă că o asemenea orînduire nu e de la Dumnezeu şi nici că lucrurile pot rămînea aşa cum sînt; înseamnă că Dumnezeu va statornici toate spre bine şi că va veni o vreme cînd cei ce plîng acum vor fi mîngîiaţi şi fericiţi. Deci, faceţi binele şi datoria voastră, şi veţi ajunge la fericire.

Fericiţi cei blînzi, că aceia vor moşteni pămîntul. De omul posac şi încruntat greu se lipeşte cineva şi fiecare fuge de dînsul. Dimpotrivă, cu plăcere te apropii de cel blînd şi zîmbitor şi te simţi bine în vecinătatea lui. Deci, pe cînd omul posomorît şi aspru nu are intrare în inima oamenilor şi e osîndit să fie despărţit de toţi, omul blînd este ca o viţă care se întinde şi se agaţă pretutindeni şi la toţi are bună primire. Unul ca acesta nu rămîne singuratic, ci îi are pe toţi în jurul lui.

De aceea omul blînd *moşteneşte pămîntul,* adică este mulţumit şi aici pe pămînt şi va fi fericit şi în viaţa viitoare. Deci, fiţi blînzi şi veţi fi fericiţi!

Fericiţi cei ce flămînzesc şi însetează de dreptate, că aceia se vor sătura. Dreptatea la evrei nu era numai dreptatea pe care o căutăm la judecător, dreptatea care stă împotriva strîmbătăţii, ci, prin dreptate, ei înţelegeau şi starea cinstită a omului înaintea lui Dumnezeu, starea omului care şi-a îndeplinit datoriile puse lui de Dumnezeu. De aceea şi zicem noi: *dreptul Simeon, dreptul Iosif,* înţelegînd prin aceasta nu numai că ei nu erau oameni strîmbi, ci mai cu seamă că erau oameni buni la Dumnezeu.

Aşa şi Mîntuitorul, cînd numeşte fericiţi pe oamenii care însetează după dreptate, înţelege pe oamenii care cu tot focul inimii se silesc să îndeplinească faptele cerute de Dumnezeu de la dînşii.

Foamea şi setea sînt cele mai mari trebuinţe ale trupului nostru. Tot aşa trebuie să năzuim a îndeplini faptele cerute de Dumnezeu de la noi, încît ele să ajungă pentru noi o trebuinţă tot atît de mare ca şi aceea de a mînca şi a bea.

Cine, deci, va năzui să îndeplinească cu toată căldura lui legea pusă nouă de Dumnezeu şi se va deprinde să lucreze astfel, acela şi-a clădit o temelie de fericire pentru viaţa sa.

Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui. Milostenia a fost totdeauna preţuită şi în Legea Veche şi în Legea Nouă a Mîntuitorului Hristos. Ea e proba dragostei dintre om şi om, ştiind că toată vieţuirea omenească se rezeamă pe inima plină de iubire pe care unul ştie s-o pună în slujba altuia. Cel ce face astfel lucrează după legea cea mai deplină şi mai adîncă a omeniei.

În cuvîntul că *cel ce miluieşte va fi miluit,* trebuie să înţelegem că Dumnezeu îşi ţine dreapta Sa ocrotitoare asupra celui ce lucrează după legea iubirii şi stă în ajutor celui în nevoie. El va fi îndestulat de Dumnezeu, aşa cum şi el a îndestulat pe fratele lui, şi va fi fericit, fiindcă tot cel ce e la înălţimea gîndului dumnezeiesc e fericit.

Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. Inima curată are omul cînd în inima lui se află numai gîndurile cele bune, care îndreaptă, îndulcesc şi înveselesc clipele vieţii noastre şi ale altora. Curată e inima omului care se gîndeşte să trăiască cu cinste şi să-şi îndeplinească totdeauna slujba; curată e inima omului care lucrează pentru ca cinstea şi gîndul cel bun să fie călăuza tuturor, şi aşa să se întemeieze o împărăţie de viaţă cerească pe pămîntul acesta.

Omul cu inima curată vede pe Dumnezeu. Asta înseamnă că omul din inima căruia lipsesc patimile şi pornirile cele rele mult mai uşor înţelege porunca lui Dumnezeu. El este ca şi cum ar vedea faţa lui Dumnezeu pe pămîntul acesta, fiindcă este potrivire între fiinţa lui şi voinţa dumnezeiască, iar după moarte aceşti oameni cu adevărat vor vedea faţa Domnului, Care stăpîneşte în cer şi pe pămînt.

Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema. Tot mersul lumii şi curgerea vieţii noastre sînt aşezate de Dumnezeu să se petreacă cu rînduială, pentru că El a *pus lege peste care nu se va trece.* De aceea, pacea este însăşi legea pusă de Dumnezeu. Şi că de la Dumnezeu e lucrul acesta, o dovadă este faptul că numai în vremea păcii toate lucrurile şi toate treburile noastre pot ajunge cu bine la capăt, căci Dumnezeu este începătorul vieţii, Cel ce a pus toate să crească, să înflorească, să ajungă la deplinătate şi să dea roadă. Pe cînd prin gîlceavă şi vrăjmăşie, toate se strică şi se dărîmă.

Deci, cel ce face pace este după înţelesul pe care Dumnezeu l-a dat vieţii şi, lucrînd astfel, şi-a clădit şi el temelie fericită vieţii lui.

Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este împărăţia cerurilor. În lumea aceasta se găsesc bărbaţi vrednici şi sfinţi, cum s-au găsit şi în veacurile mai de demult, care-şi înţeleg chemarea lor, trăiesc cinstit şi arată şi altora că aşa cum trăiesc nu e bine şi trebuie să-şi dea altă croială vieţii. Şi au dreptate să grăiască aşa, pentru că oamenii foarte adeseori uită rînduiala bunei vieţuiri, iar, pe de altă parte, omul trebuie neîncetat îndemnat şi îndrumat, pentru că el nu rareori e în pericolul de a-şi pierde cărarea.

Dar iată că cei mai mulţi nu suferă să le spui că fac rele, chiar atunci cînd le fac, şi nu vor să le tulburi plăcerile, nici să-i scoţi din deprinderile în care ei cred că vor găsi fericirea. De aceea prigonesc pe cei ce le arată drumul cel bun şi-i umplu de suferinţă în această viaţă, măcar că aceştia dreptate au avut; şi au grăit aşa, pentru că Dumnezeu le-a strigat în inima lor să grăiască către ceilalţi fraţi şi să nu-i lase a umbla în traiul unei vieţi rătăcite.

Prigoniţi au fost proorocii Vechiului Testament, pentru că au arătat fraţilor lor că, aşa cum trăiesc, viaţa le e croită rău şi vor ajunge la nenorociri, cum au şi ajuns cu atîtea împărăţii care au venit peste ei.

Totuşi, deşi prigoniţi, cei ce lucrează astfel au de ce fi fericiţi, fiindcă ei au găsit calea cea bună a vieţii şi, pentru ei, Dumnezeu, nu plăcerile trecătoare, este călăuza neîncetată. De aceea mai mult pe aceştia îi fericeşte Domnul şi le spune că a lor este împărăţia cerurilor.

Fericiţi veţi fi voi cînd vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minţind din pricina Mea. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă, este în ceruri ! Fericirea aceasta e o prelungire a celei de mai înainte. Mîntuitorul ne arată mai amănunţit că roata lumii şi a vieţii, nefiind în mîna oamenilor, să nu ne facem mare supărare pentru ocările şi necazurile pe care ei le vor arunca asupra noastră. Căci vorba cea din urmă Dumnezeu o va grăi, şi noi, ştiind că ne aflăm în slujba Lui şi că ne îndeplinim chemarea noastră, să avem fericirea omului care-şi ştie drumul şi nu bîjbîie. Ştiinţa că faci un lucru bun şi că cu fiecare zi înaintezi tot mai departe pe calea deschisă ţie de Dumnezeu este izvorul celei mai curate fericiri.

Pildă să avem în prigonirea pornită împotriva proorocilor şi a sfinţilor şi mai cu seamă a Mîntuitorului. Nimeni din aceştia nu s-au abătut de la calea lor, din pricină că au fost prigoniţi. Căci cine a gustat odată din dulceaţa de a fi slujitor al lui Dumnezeu nu s-a mai lăsat abătut, ci a biruit cu dînsa toate amărăciunile vieţii pămînteşti.

De aceea, lui Dumnezeu, Care ne sprijină, să-I fie împărăţia şi puterea şi slava în veci. Amin.

CUPRINSUL

Pag.

Cuvînt înainte 5

VECHIUL TESTAMENT

I. ÎNCEPUTUL LUMII

Facerea lumii 9
Omul în rai 16
Greşeala întîilor oameni 17
Pedepsirea păcatului. Făgăduirea unui Răscumpărător 19
Omenirea pînă la potop 20
Potopul . . . . 22 P
Legămîntul dintre Dumnezeu şi Noe 24
Noe şi omenirea după potop 26
Turnul Babel 27

II. TIMPUL PATRIARHILOR

Chemarea lui Avram 29
Jertfa lui Melchisedec 30
Legămîntul lui Dumnezeu cu Avram 32
Avraam primitor şi apărător de străini 33
Pieirea Sodomei şi a Gomorei . . . . 35 P
Încercarea credinţei lui Avraam 36
Căsătoria lui Isaac 39
Isav şi Iacov 42
Binecuvîntarea părintească 42
Călătoria lui Iacov în Mesopotamia 45
Întoarcerea lui Iacov 47
Iosif în casa părinţilor săi 49
Iosif dus în Egipt 50
Iosif la Putifar 51
Iosif în temniţă 52
Ridicarea în rang a lui Iosif 53
Călătoria întîia a fraţilor lui Iosif în Egipt 56
Călătoria a doua a fraţilor lui Iosif în Egipt 58
Iosif cunoscut de fraţii săi 60
Plecarea lui Iacov în Egipt . . . . 62 P
Moartea lui Iacov şi a lui Iosif 64
Dreptul Iov 65

III. TIMPUL LUI MOISE

Cei dintîi ani ai lui Moise 68
Chemarea lui Moise 71
Cele zece pedepse trimise de Dumnezeu asupra Egiptului 74
Mielul pascal; ieşirea din Egipt 78
Trecerea prin Marea Roşie 81
Minunile ce s-au făcut în pustiu 83
Legămîntul cu poporul ales 85
Darea Legii pe muntele Sinai 85
Viţelul de aur 88
Cortul mărturiei 91
Preoţii şi leviţii . . . . . 93 P
Jertfele 94
Sabatul, sărbătorile şi timpurile sfinte 95
Cercetaşii sau iscoadele 97
Pîngăritorul Sabatului. Răzvrătirea lui Core. Odrăslirea toiagului lui Aaron 99
Îndoiala lui Moise şi Aaron. Şarpele de aramă 101
Valaam 104
Moartea lui Moise 105

IV. TIMPUL LUI IOSUA ŞI AL JUDECĂTORILOR

Intrarea în pămîntul făgăduinţei 108
Cuprinderea Ierihonului şi a oraşului Ai 110
Cuprinderea şi împărţirea Canaanului 112
Judecătorii 114
Ghedeon judecător 115
Samson 118
Rut 121
Eli şi Samuel 123
Samuel judecător 127

V. TIMPUL REGILOR

Saul, întîiul rege al israeliţilor 128
Alegerea lui David 130
David biruieşte pe Goliat 132
Saul duşmăneşte pe David 135
Bunătatea arătată de David lui Saul 137
Moartea lui Saul. Domnia lui David 139
David rege evlavios şi însuflat de Dumnezeu 140
Păcătuirea şi pocăinţa lui David . . . . . 143 D
Răzvrătirea lui Abesalom 145
Cele din urmă zile ale lui David 148
Înţelepciunea lui Solomon 150

Zidirea Templului 153
Slava lui Solomon. Cei din urmă ani ai lui 157

VI. REGATELE LUI IUDA ŞI ISRAEL

Dezbinarea regatului israelit 159

A. Regatul lui Israel

Începutul proorocirii lui Ilie 161
Jertfa lui Ilie 163
Ilie în pustiu 166
Via lui Nabot 167
Ilie ridicat la cer. Elisei 168
Alte minuni ale lui Elisei 170
Proorocul Iona 172
Robia asiriană 174
Dreptul Tobit 176
Călătoria tînărului Tobie în Media 178

B. Regatul lui Iuda

Proorocii care s-au arătat în regatul lui Iuda 181
Proorocul Isaia 182
Iudita 183
Dărîmarea Ierusalimului şi robia babilonică 187

VII. TIMPUL ROBIEI BABILONICE

Proorocul Iezechil 190
Daniel şi prietenii săi 192
Cinstita Suzana scapă cu ajutorul lui Daniel 193
Visul regelui Nabucodonosor 197
Cei trei tineri în cuptorul cu foc 199
Necredinciosul rege Belşaţar 201
Daniel întîia oară în groapa cu lei 203
Daniel a doua oară în groapa cu lei 204

VIII. TIMPUL DE DUPĂ ROBIA BABILONICĂ

Întoarcerea din robie 208
Estera 212
Eliodor încearcă să răpească odoarele Templului 218
Mucenicia bătrînului Eleazar 220
Fraţii Macabei 221
Bărbăţia arătată de preotul Matatia în apărarea religiei 225
Iuda Macabeul 227

NOUL TESTAMENT

I. NAŞTEREA ŞI COPILĂRIA LUI IISUS

Întruparea Cuvîntului celui veşnic 235
Vestirea naşterii Sfîntului Ioan Botezătorul 236
Vestea cea bună a naşterii lui Iisus 238
Maria la Elisabeta 238
Naşterea Sfîntului Ioan Botezătorul. Vieţuirea lui în pustiu 240
Naşterea lui Iisus 242
Aducerea lui Iisus în Biserică 244
Magii de la Răsărit 245
Uciderea pruncilor din Betleem 246
Iisus în Templu la vîrsta de 12 ani 249

II. VIAŢA PUBLICĂ A LUI IISUS HRISTOS

A. Înainte de Paştile anului întîi

Înaintemergătorul lui Iisus Hristos 250
Botezul şi ispitirea lui Iisus Hristos 252
Misiunea ce avea de împlinit Sfîntul Ioan Botezătorul 254
Cei dintîi ucenici ai lui Iisus 255
Nunta din Cana 257

B. Anul întîi din viaţa publică a lui Iisus
(De la Paştile anului întîi pînă la cel al anului al doilea)

Întîia curăţire a Templului 258
Iisus şi Nicodim 259
Iisus şi Samarineanca 261
Iisus vindecă pe fiul unui slujbaş împărătesc 263
Proorocul în patria sa . . . . . . 264 x
Pescuirea minunată . . . . . . 265 x
Vindecarea unui paralitic în Capernaum 266

C. Anul al doilea din viaţa publică a lui Iisus
(De la Paştile anului al doilea pînă la cel al anului al treilea)

Iisus la scăldătoarea Vitezda 267
Alegerea celor doisprezece apostoli 268
Cuvîntarea de pe munte 269
Iisus vindecă un lepros şi pe sluga sutaşului 273
Tînărul din Nain înviat de Iisus 274
Trimişii lui Ioan 275
Mirul femeii păcătoase 276
Cuvîntarea de pe malul lacului: Pildele 277
Liniştirea furtunii pe mare 279
Învierea fiicei lui Iair. Vindecarea unei bolnave 280

Întîia trimitere a apostolilor 282
Tăierea capului Sfîntului Ioan Botezătorul 283
Întîia înmulţire a pîinilor 285
Făgăduirea pîinii vieţii 287

D. Anul al treilea din viaţa publică a lui Iisus
(De la Paştile anului al treilea pînă la Patimile Domnului)

Cananeeanca. Surdo-mutul 289
A doua înmulţire a pîinilor 290
Făgăduinţa puterii de a ierta păcatele 291
Schimbarea la faţă a lui Iisus 292
Birul pentru Templu. Copiii 292
Trimiterea celor 72 de ucenici 294
Samarineanul milostiv 295
Iisus la Marta şi Maria 297
Iisus la sărbătoarea Corturilor 298
Vindecarea orbului din naştere 299
Păstorul cel bun . . . . . . 301 P
Povaţă cum trebuie să ne rugăm . . . . . . 301 R
Vindecarea unor îndrăciţi 302
Învăţături şi îndemnuri 304
Iisus în Ierusalim la sărbătoarea Înnoirilor 305
Prînzul de la fariseu . . . . . . 306 P
Pilda cu oaia şi drahma cea pierdută . . . . . . 307 P
Fiul risipitor 308
Iconomul necredincios. Săracul Lazăr 310
Datoria de a ierta greşelile altora 312
Învierea lui Lazăr 313
Vameşul şi Fariseul. Cei zece leproşi 316
Iisus şi pruncii. Bogaţii 317
Pilda cu lucrătorii viei . . . . . . 318 P
Iisus pe cale spre Ierusalim 319
Intrarea lui Iisus în Ierusalim 321
Nunta împărătească şi cei chemaţi la nuntă 324
Banul dajdiei. Porunca cea mai mare . . . . . . 325 x
Păzirea de farisei. Darul văduvei 327
Dărîmarea Ierusalimului şi sfîrşitul lumii 328
Pilda cu cele zece fecioare . . . . . . 330 P
Pilda cu talanţii . . . . . . 330 P
Judecata de pe urmă 331

III. PATIMILE ŞI MOARTEA LUI IISUS

Cele din urmă zile din viaţa pămîntească a lui Iisus 333
Cina cea din urmă 334
Instituirea Tainei Sfintei Împărtăşanii 336

Descoperirea vînzătorului 336
Iisus dă ucenicilor Săi cele din urmă învăţături. 338
Rugăciunea arhierească a lui Iisus. 340
Patimile Domnului nostru Iisus Hristos 331

IV. PREASLĂVIREA LUI IISUS

Învierea lui Iisus 356
Întîia arătare a lui Iisus. Straja e cumpărată cu bani. 357
Arătarea lui Iisus la doi din ucenici, în cale spre Emaus. 359
Arătarea lui Iisus în Ierusalim la foişorul Cinei 361
Arătarea lui Iisus la Marea Tiberiadei. 363
Cele de pe urmă arătări ale lui Iisus 365
Înălţarea Domnului la cer. 365

V. ISTORIA APOSTOLILOR

Alegerea lui Matia 367
Pogorîrea Duhului Sfînt 368
Vindecarea ologului din naştere 370
Anania şi Safira. 373
Statornicia nestrămutată a apostolilor. 374
Omorîrea Sfîntului Ştefan. 375
În Samaria. Simon Magul 377
Botezarea unui om împărătesc. 378
Întoarcerea lui Saul la Hristos 380
Vindecarea lui Enea. Învierea Tavitei. 382
Întoarcerea sutaşului Corneliu la Hristos 383
Petru la închisoare 386
Întîia călătorie misionară a Sfîntului Apostol Pavel 387
Sinodul apostolic la Ierusalim 390
A doua călătorie misionară a Sfîntului Apostol Pavel. 391
A treia călătorie misionară a Sfîntului Apostol Pavel 394
Pavel este trimis în lanţuri la Roma. 396

VI. EPISTOLELE APOSTOLILOR

A. Spicuiri din cele 14 Epistole ale Sfîntului Apostol Pavel

Din Epistola către Romani 399
Din Epistola întîi către Corinteni 401
Din Epistola a doua către Corinteni 404
Din Epistola către Galateni 405
Din Epistola către Efeseni. 405
Din Epistola către Filipeni 407
Din Epistola către Coloseni. 408

Din Epistola întîi către Tesaloniceni 409
Din Epistola a doua către Tesaloniceni 410
Din Epistola întîi către Timotei 411
Din Epistola a doua către Timotei 412
Din Epistola către Tit. 414
Din Epistola către Filimon 414
Din Epistola către Evrei 415

B. Spicuiri din cele şapte epistole sobornniceşti

Din Epistola sobornicească a Sfîntului Apostol Iacob 420
Din Epistola întîi sobornicească a Sfîntului Apostol Petru 423
Din Epistola a doua sobornicească a Sfîntului Apostol Petru 424
Din Epistola întîi sobornicească a Sfîntului Apostol Ioan 425
Din Epistola a doua sobornicească a Sfîntului Apostol Ioan. 426
Din Epistola a treia sobornicească a Sfîntului Apostol Ioan 427
Din Epistola sobornicească a Sfîntului Apostol Iuda. 427

VII. APOCALIPSA

Spicuiri din Apocalipsa Sfîntului Apostol şi Evanghelist Ioan. 429
Istoria din urmă a Sfintei Fecioare Maria şi a apostolilor. 433
Încheiere 435

VIII. ADAOSURI

A. Cunoştinţe scurte despre Palestina biblică 436
B. Ce este Sfînta Scriptură 442
C. Tîlcuirea Fericirilor 444
Cuprinsul. 449

Din îndemnul şi cu purtarea de grijă a
Prea Fericitului Părinte
TEOCTIST
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
s-a tipărit această nouă ediţie a cărţii ***Mica Biblie*** *sub supravegherea P.C. Preot dr.* Sabin Verzan, *Consilier Patriarhal.*

Tehnoredactor : Preot Valentin Bogdan

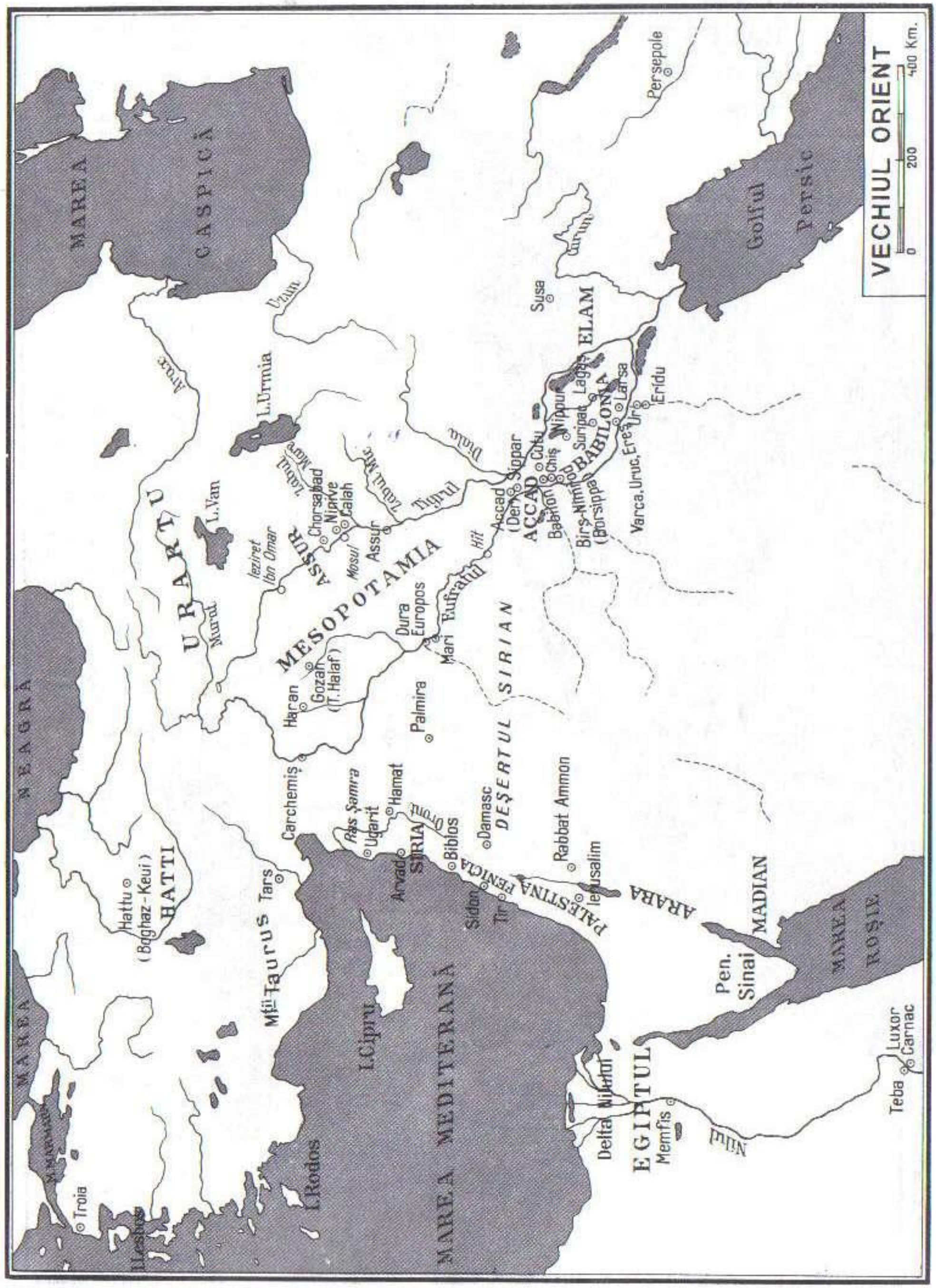
VECHIUL ORIENT
0
200
400 Km.
Şt.Voinea
MAREA CASPICĂ
Golful Persic
MAREA NEAGRĂ
MAREA MEDITERANĂ
MAREA ROŞIE
URARTU
ASSUR
MESOPOTAMIA
BABILONIA
ACCAD
ELAM
HATTI
SIRIA
FENICIA
PALESTINA
ARABIA
MADIAN
EGIPTUL
DEŞERTUL SIRIAN
Pen. Sinai
Mţii Taurus
L.Urmia
L.Van
L.Cipru
I.Rodos
I.Lesbos
Arax
Tigrul
Eufratul
Nilul
Diala
Kura
Persepole
Susa
Eridu
Larsa
Ur
Lagaş
Nippur
Babilon
Chiş
Sipar
Borsippa
Acad
Assur
Ninive
Calah
Chorsabad
Mosul
Iezirel Ibn Omar
Dura Europos
Mari
Hit
Haran
Gozan (T.Halaf)
Palmira
Carchemiş
Ras Şamra
Ugarit
Hamat
Arvad
Biblos
Sidon
Tir
Damasc
Rabbat Ammon
Ierusalim
Tars
Hattu (Boghaz-Keui)
Troia
Memfis
Delta Nilului
Teba
Luxor
Carnac
Varca, Uruc, Erec

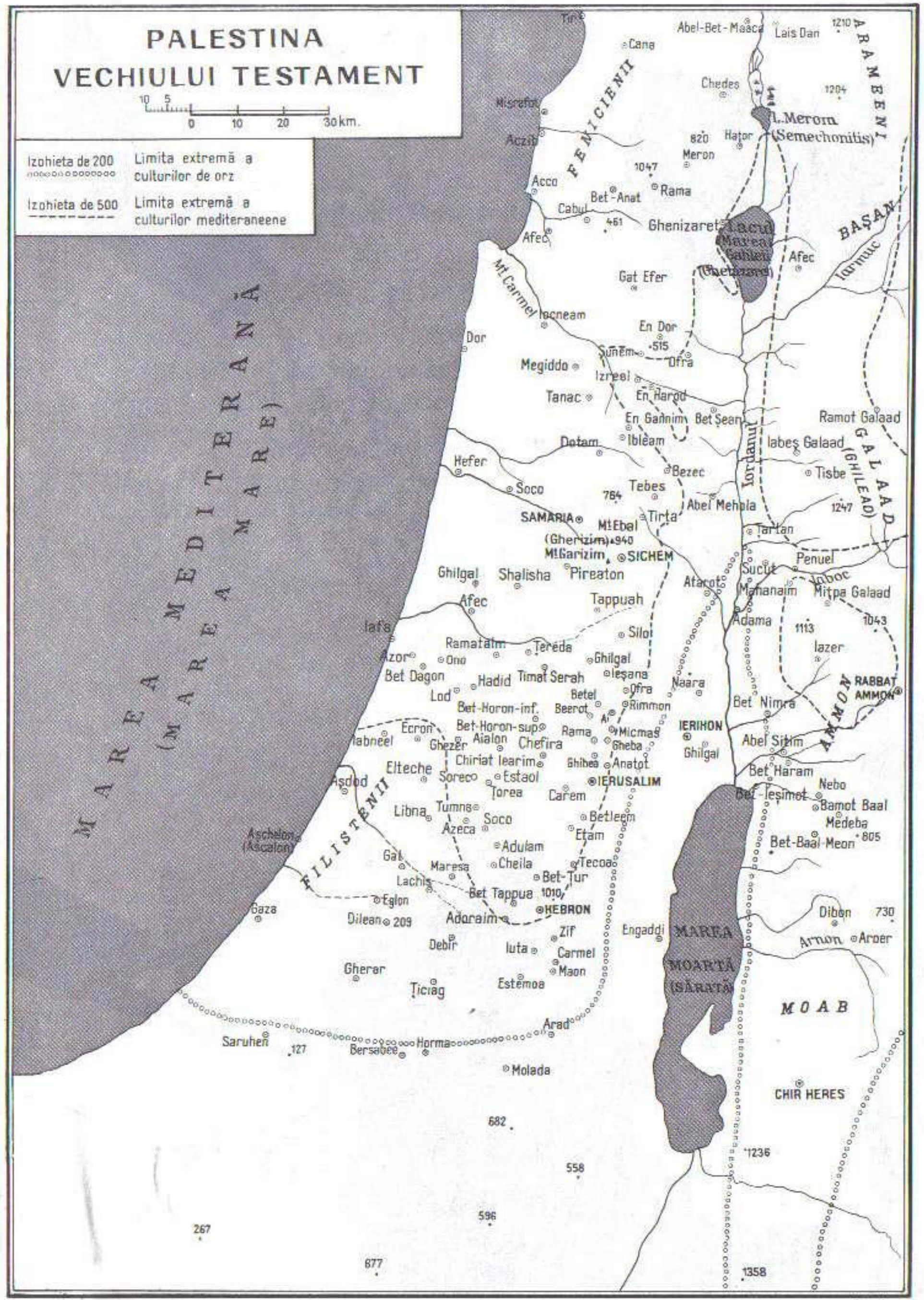

PALESTINA VECHIULUI TESTAMENT

10 5 0 10 20 30km.
Izohieta de 200
Limita extremă a culturilor de orz
Izohieta de 500
Limita extremă a culturilor mediteraneene
MAREA MEDITERANĂ (MAREA MARE)
FENICIENII
FILISTENII
ARAMBENI
BAŞAN
GALAAD (GHILEAD)
AMMON
MOAB
Tir
Cana
Abel-Bet-Maaca
Lais Dan
1210
Chedeş
1204
L.Merom (Semechonitis)
Misrefot
Aczib
820 Meron
Hator
1047
Rama
Acco
Bet-Anat
Cabul
461
Ghenizaret
Lacul Marea Galileii (Ghenizaret)
Afec
Iarmuc
Afec
Gat Efer
Mt.Carmel
Iocneam
Dor
En Dor
Sunem
515
Ofra
Megiddo
Izreel
Tanac
En Harod
En Ganim
Bet Şean
Ramot Galaad
Dotan
Ibleam
Iordanul
Iabeş Galaad
Hefer
Bezec
Tisbe
Soco
Tebes
764
Abel Mehola
1247
SAMARIA
Tirta
Mt.Ebal
(Gherizim) 940
Mt.Garizim
SICHEM
Tartan
Penuel
Ghilgal
Shalisha
Pireaton
Atarot
Sucot
Iaboc
Mahanaim
Mitpa Galaad
Afec
Tappuah
Adama
1113
1043
Iafo
Silo
Ramataim
Tereda
Iazer
Azor
Ono
Ghilgal
Bet Dagon
Hadid
Timat Serah
Ieşana
Naara
RABBAT AMMON
Lod
Betel
Ofra
Bet-Horon-inf.
Beerot
Rimmon
Bet Nimra
Ai
Ecron
Bet-Horon-sup.
Rama
Micmaş
IERIHON
Iabneel
Ghezer
Aialon
Chefira
Gheba
Ghilgal
Abel Sitim
Chiriat Iearim
Ghibea
Anatot
Elteche
Estaol
IERUSALIM
Bet Haram
Aşdod
Soreco
Nebo
Torea
Carem
Bet-Ieşimot
Libna
Timna
Soco
Betleem
Bamot Baal
Azeca
Medeba
Aschelon (Ascalon)
Etam
Bet-Baal-Meon
805
Adulam
Gat
Cheila
Tecoa
Maresa
Lachiş
Bet-Tur
Bet Tappua
1010
Eglon
HEBRON
Gaza
Dibon
730
Dilean 209
Adoraim
Zif
Engaddi
MAREA MOARTĂ (SĂRATĂ)
Debir
Iuta
Carmel
Arnon
Aroer
Maon
Gherar
Ticlag
Estemoa
Arad
Saruhen
127
Bersabee
Horma
Molada
CHIR HERES
682
1236
558
596
267
677
1358

Şt.Voinea

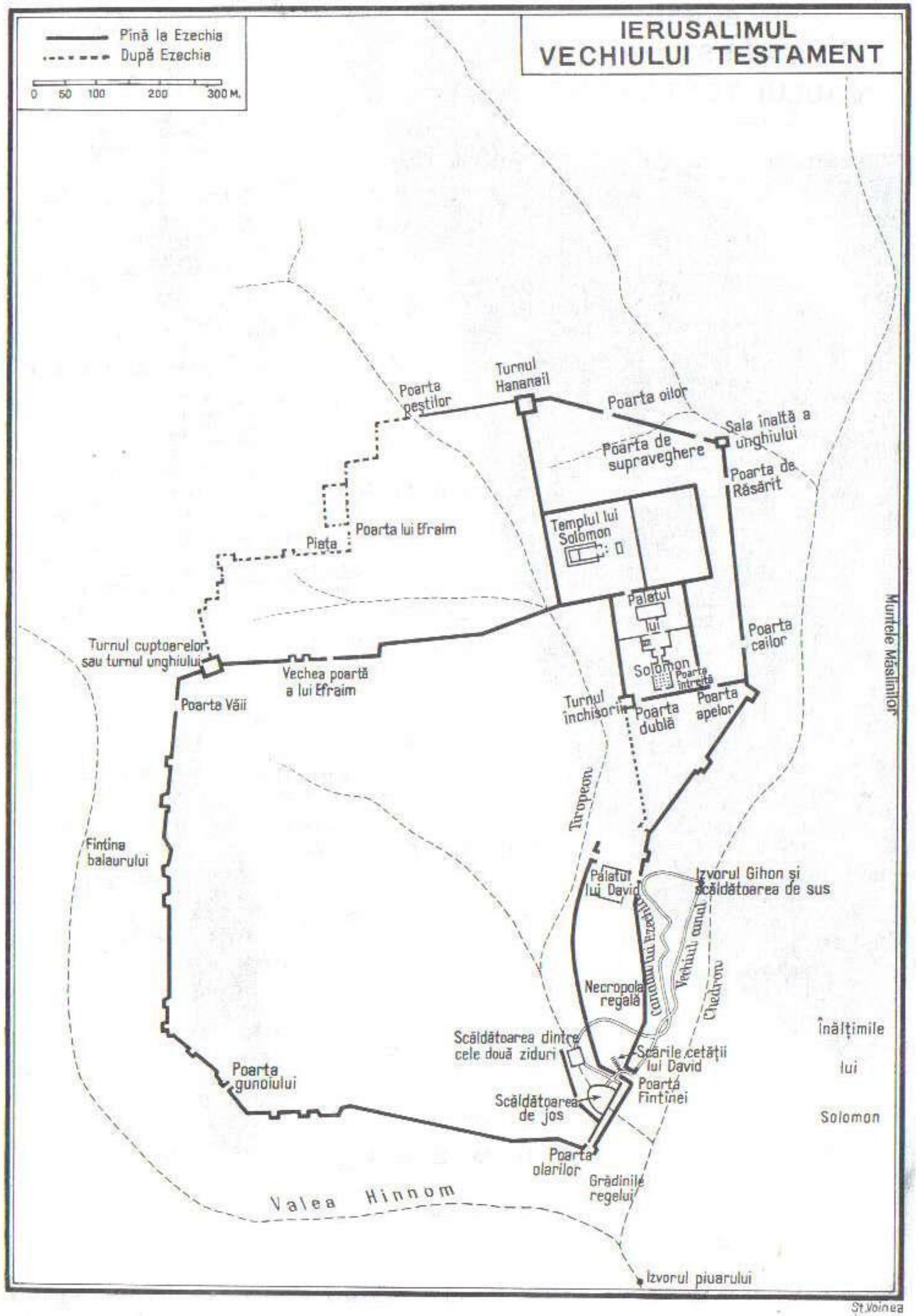

IERUSALIMUL VECHIULUI TESTAMENT

Până la Ezechia
După Ezechia
0 50 100 200 300 M.
Turnul Hananail
Poarta peştilor
Poarta oilor
Sala înaltă a unghiului
Poarta de supraveghere
Poarta de Răsărit
Templul lui Solomon
Poarta lui Efraim
Piaţa
Palatul lui Solomon
Poarta întreită
Poarta cailor
Muntele Măslinilor
Turnul cuptoarelor sau turnul unghiului
Vechea poartă a lui Efraim
Poarta Văii
Turnul închisorii
Poarta dublă
Poarta apelor
Tiropeon
Fîntîna balaurului
Palatul lui David
Izvorul Gihon şi scăldătoarea de sus
Canalul lui Ezechia
Vechiul canal
Chedron
Necropola regală
Înălţimile lui Solomon
Scăldătoarea dintre cele două ziduri
Scările cetăţii lui David
Poarta gunoiului
Poartă Fîntînei
Scăldătoarea de jos
Poarta olarilor
Grădinile regelui
Valea Hinnom
Izvorul piuarului

Şt.Voinea

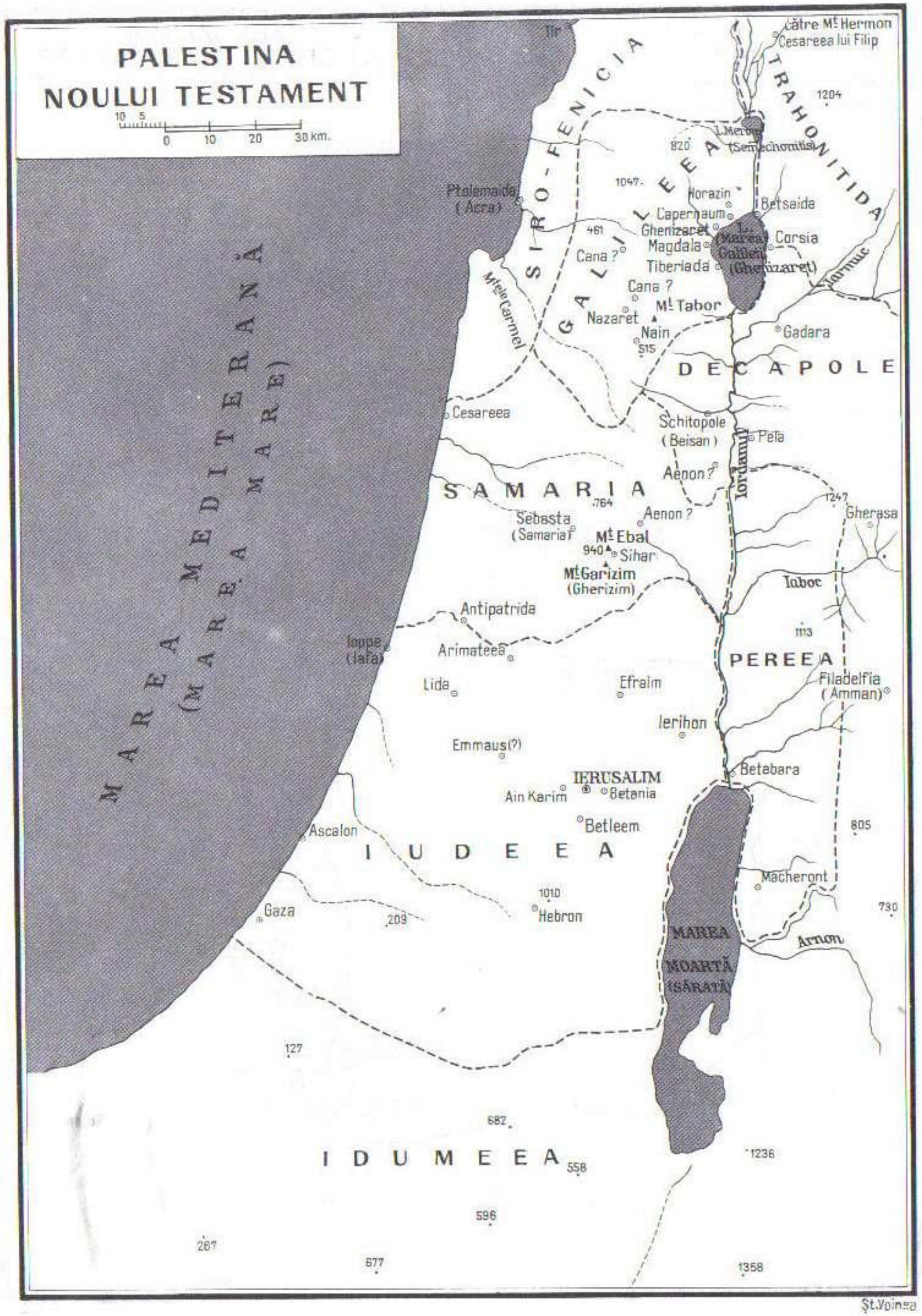
PALESTINA
NOULUI TESTAMENT
10 5 0 10 20 30 km.
Tir
SIRO-FENICIA
TRAHONITIDA
către Mt. Hermon
Cesareea lui Filip
1204
L. Merom (Semechonitis)
820
GALILEEA
1047
Ptolemaida (Acra)
Horazin
Capernaum
Betsaida
461
Ghenizaret
L. (Marea) Galileii (Ghenizaret)
Corsia
Magdala
Tiberiada
Cana ?
Cana ?
Jarmuc
Mt. Tabor
Nazaret
Nain
515
Gadara
M-tele Carmel
DECAPOLE
Cesareea
Schitopole (Beisan)
Pela
Iordanul
MAREA MEDITERANĂ (MAREA MARE)
SAMARIA
Aenon?
764
Aenon ?
1247
Gherasa
Sebasta (Samaria)
Mt. Ebal
940
Sihar
Mt. Garizim (Gherizim)
Iaboc
Antipatrida
1113
Ioppe (Iafa)
Arimateea
PEREEA
Lida
Efraim
Filadelfia (Amman)
Ierihon
Emmaus(?)
IERUSALIM
Betebara
Ain Karim
Betania
Betleem
805
Ascalon
IUDEEA
Macheront
1010
Hebron
730
Gaza
209
MAREA MOARTĂ (SĂRATĂ)
Arnon
127
682
IDUMEEA
558
1236
596
267
677
1358

Şt.Voinea

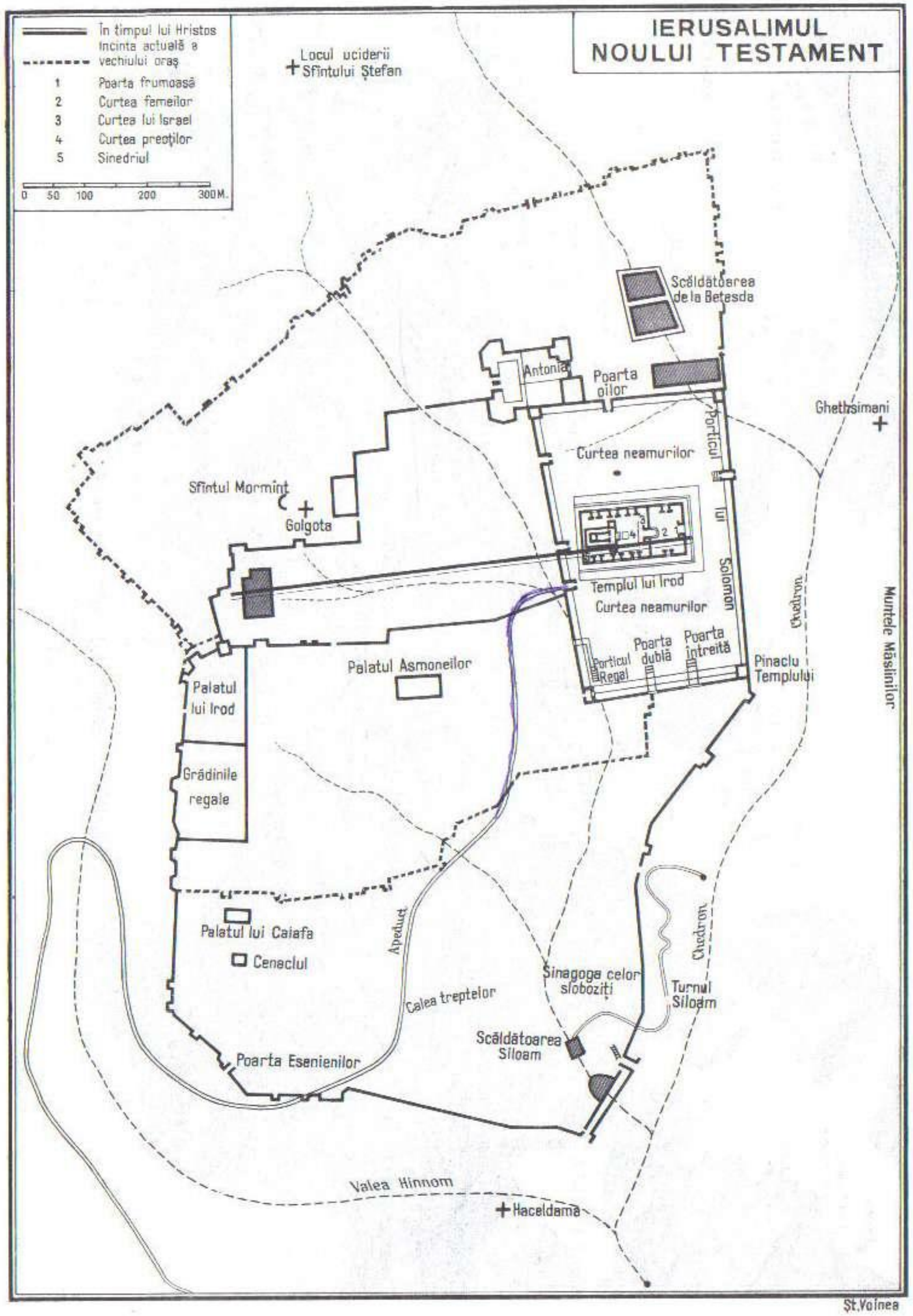
IERUSALIMUL
NOULUI TESTAMENT
În timpul lui Hristos
Incinta actuală a vechiului oraş
1 Poarta frumoasă
2 Curtea femeilor
3 Curtea lui Israel
4 Curtea preoţilor
5 Sinedriul
0 50 100 200 300 M.
Locul uciderii Sfîntului Ştefan
Scăldătoarea de la Betesda
Antonia
Poarta oilor
Ghetsimani
Porticul lui Solomon
Curtea neamurilor
Sfîntul Mormînt
Golgota
Templul lui Irod
Curtea neamurilor
Chedron
Muntele Măslinilor
Palatul Asmoneilor
Porticul Regal
Poarta dublă
Poarta întreită
Pinaclu Templului
Palatul lui Irod
Grădinile regale
Apeduct
Palatul lui Caiafa
Cenaclul
Calea treptelor
Sinagoga celor sloboziţi
Chedron
Turnul Siloam
Scăldătoarea Siloam
Poarta Esenienilor
Valea Hinnom
Haceldama

Şt.Voinea

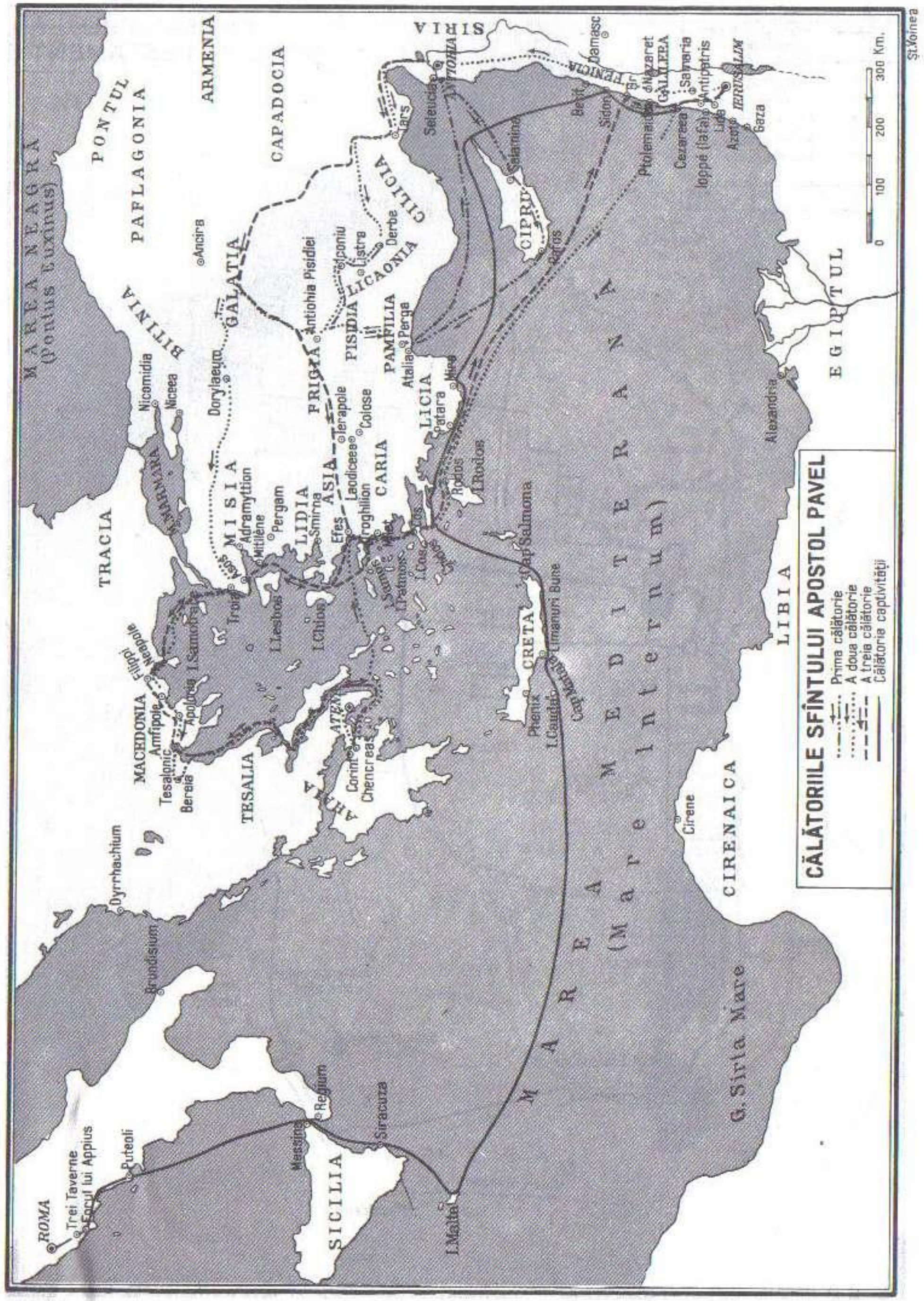
CĂLĂTORIILE SFÎNTULUI APOSTOL PAVEL
Prima călătorie
A doua călătorie
A treia călătorie
Călătoria captivităţii
0 100 200 300 Km.
Şt.Voinea
MAREA NEAGRA (Pontus Euxinus)
MAREA MEDITERANĂ (Mare Internum)
PONTUL
PAFLAGONIA
ARMENIA
CAPADOCIA
BITINIA
GALATIA
TRACIA
MACEDONIA
TESALIA
AHAIA
MISIA
LIDIA
ASIA
FRIGIA
PISIDIA
LICAONIA
CILICIA
PAMFILIA
LICIA
CARIA
SIRIA
FENICIA
GALILEEA
SAMARIA
IERUSALIM
CIPRU
CRETA
EGIPTUL
LIBIA
CIRENAICA
G. Sirta Mare
SICILIA
ROMA
Trei Taverne
Forul lui Appius
Puteoli
Regium
Messina
Siracuza
I.Malta
Brundisium
Dyrrhachium
Tesalonic
Bereia
Amfipole
Apolonia
Filipi
Neapole
I.Samotracia
Atena
Corint
Chencreea
Troa
Asos
Mitilene
Adramyttion
Pergam
Smirna
I.Lesbos
I.Chios
I.Samos
Efes
Trogiliion
Milet
I.Patmos
I.Cos
I.Rodos
Rodos
Laodiceea
Ierapole
Colose
Antiohia Pisidiei
Iconiu
Listra
Derbe
Perga
Atalia
Patara
Mira
Tars
Seleucia
Antiohia
Salamina
Pafos
Nicomidia
Niceea
Dorylaeum
Ancira
Cap Salmona
Limanuri Bune
Phenix
I.Gaudi
Cirene
Alexandria
Tir
Sidon
Ptolemaida
Nazaret
Cezareea
Antipatris
Ioppe (Iafa)
Lida
Azot
Gaza
Damasc

Format 16/61x86, legat 1/1 p. Coli de tipar
29. Hărţi 6. Comanda 200.

TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC
ŞI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE